Conferința națională
cu participare internațională

Ediția a III-a

Storytelling în educație

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Editura Școala Vremii, ISBN 978-630-6573-89-9
Arad, 2025

16-17 octombrie 2025

Adaptarea storytelling-ului la generațiile Z și alpha

Prof. dr. Adochiei Anca-Narcisa, limba și literatura română
Liceul Teoretic de Informatică „Grigore Moisil”, Iași

Articolul analizează modul în care digitalizarea educației impune adaptarea strategiilor didactice prin integrarea storytelling-ului, cu scopul de a răspunde nevoilor generațiilor Z și Alpha. Autorul evidențiază că transformările socio-tehnologice, accelerate de pandemia globală, au schimbat profund procesul de învățare, iar profesorii trebuie să își reconfigureze discursul pedagogic.

Studiul pornește de la analiza modelelor generaționale, evidențiind caracteristicile specifice Baby-Boomers, Millennials și, în special, ale generației Z, care pune accent pe autenticitate, creativitate, experiențe vizuale și colaborative. Pedagogia modernă trebuie să integreze aceste particularități pentru a crea lecții relevante și captivante.

Digitalizarea aduce instrumente diverse — precum Edpuzzle, Padlet, Genially, Canva sau Google Docs — care facilitează transformarea lecțiilor în povești interactive. Principiile narative ale predării centrate pe elev includ identificarea nevoilor, inventarierea potențialului digital, stimularea imaginației și partajarea proiectelor în comunitatea școlară.

Articolul prezintă exemple concrete de aplicare a storytelling-ului didactic: elevii creează materiale video, jurnale de călătorie, CV-uri video și documentare culturale, transformând temele școlare în experiențe creative și colaborative. Astfel, procesul de predare devine un act narativ, iar elevul devine protagonistul propriei povești educaționale, cu tehnologia ca scenariu al învățării.

Abstract

Dezvoltarea tehnologiei digitale determină o transformare profundă a modului de gândire și comunicare, solicitând adaptarea metodelor de predare și actualizarea conținuturilor educaționale. Modelele generaționale pot servi drept repere în optimizarea procesului didactic, axat pe colaborare, creativitate, formarea competențelor digitale, lingvistice și relaționale, precum și pe consolidarea unei autentice comunități de învățare.

Cuvinte-cheie: modele generaționale, instrumente digitale, produse digitale

INTRODUCERE

Capacitatea minții umane de a anticipa evoluția viitorului se bazează atât pe o înțelegere profundă a dezvoltării cunoașterii de-a lungul istoriei, cât și pe o intuiție rafinată a direcțiilor de progres. Dacă Alvin Toffler vorbea, în 1970, despre *Șocul viitorului* și, în 1980, despre *Al treilea val* al civilizației postindustriale, anul 2023 ne găsește pe creasta unui nou val – cel al societății informaționale, digitalizate și post-pandemice. Adaptarea procesului educațional la specificul generației actuale devine, astfel, o provocare esențială și o necesitate pentru realizarea unei educații autentice și a unei conexiuni umane reale.

CUPRINS

I. **Analiza modelelor generaționale** este fascinantă pentru a intui direcțiile de dezvoltare ale societății și ale educației. Trăsăturile, valorile, preferințele la locul de muncă sunt modelate de factorii sociali, economici, istorici, conturându-se astfel un spirit al veacului.

Model generațional larg acceptat

Generația	Perioada	Vârsta actuală
Silent Generation	1928-1945	75-92 ani
Generația Baby-Boomers	1946-1964	56-74 ani
Generația X	1965-1980	40-55 ani
Generația Y	1981-1996	24-39 ani
Generația Z	1997-2012	8-23 ani
Generația Alpha	2013-prezent	7 ani

Sursa: Pew Research Center, https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/01/17/where-millennials-end-and-generation-z-begins/

Fig. 1. Model generațional larg acceptat

Prima generație asupra căreia ne vom opri atenția este cea a **Baby- Boomers**, cuprinsă între 1946-1964, o generație activă, optimistă, protestatară, caracterizată de o „integritate ridicată", „corectitudine", „împuternicire" (Rudolph et al. , 2017). La nivel socio-istoric, apar evenimente precum asasinările liderilor (John F. Kennedy și Martin Luther King Jr.), mișcarea pentru drepturile omului, mișcarea hippie, dar și războiul din Vietnam.

La nivel epistemic, René Magritte și Ihab Hassan analizează trăsăturile definitorii ale acestei generații: relativismul, fragmentarea, decanonizarea, non-sensul, nereprezentabilul, ironia, hibridizarea, carnavalizarea, performanța, construcționismul.

Generația Y sau Millennials este delimitată temporal de perioada 1981-1996 fiind numită și „Nexters" , „Generația Nintendo" sau „Nativi digitali", deoarece este perioada alfabetizării digitale, a apariției TV-ului, radioului sau internetului. Tinerii din această perioadă sunt sofisticați, orientați către obiective, creativi, au capacităţi multitasking, dar și încredere de sine sporită. Aceștia „lucrează inteligent, nu din greu", iar timpul de concentrare este de 10 minute.

	BABY BOOMERS	GENERATIA X	GENERATIA Y
VALORI	Dezvoltare personală Munca în echipă Unicitatea Gratificare personală	Încredere în sine Autonomie Independență Spirit antreprenorial Diversitate	Onestitate Integritate Diversitate Responsabilitate Munca în echipă
CARACTERISTICI	Individualist Competitiv Materialist Concentrat pe relații *Team player* Sensibil la feedback Respect față de pozițiile superioare	Confortabil cu schimbările Cinic Pragmatic Flexibil Multifuncțional Creativ Descurcăreț Autonom Țeluri specifice	Sociabil Încrezător Optimist Orientat spre realizări Cooperant Educat Tehnologizat Conștiință socială (*socially aware*) Altruist Multifuncțional Practic *Team worker*
PREFERINȚE la locul de muncă	Concentrat la locul de muncă Mentalitatea "trăiesc la locul de muncă" Siguranță Putere Progres în carieră	Concentrat pe carieră Echilibru viață profesională-viață personală Lipsa siguranței Abordarea informală	Muncă semnificativă Job flexibil Feedback/*Mentoring* Concentrat pe carieră

Fig. 2. Generations at Work/ Generațiile la serviciu

Următoarea este **generația Z**, „nativ digital”, „Generația mobilă” sau „Post-Millennials”, adică perioada 1997-2012. Ei sunt consumatori avizi de tehnologie și fani ai lumii digitale, sunt dornici de socializare şi învăţare pe internet, sunt siguri pe ei înșiși, fericiți. Lucrează foarte bine în echipă și au nevoia de feedback, dar timpul de concentrare scade la 6 minute.

Fig. 3. Generațiile: cele mai bune trăsături

Generația contemporană începe din 2012 și este denumită **generația alfa, α**, reluându-se alfabetul grecesc. Elevii din această generație încep școala mai devreme și o termină târziu, provin din familii cu stabilitate financiară mai mare, au o tendință spre materialism și sunt nativi tehnologici (conectați la Internet practic prin ombilic).

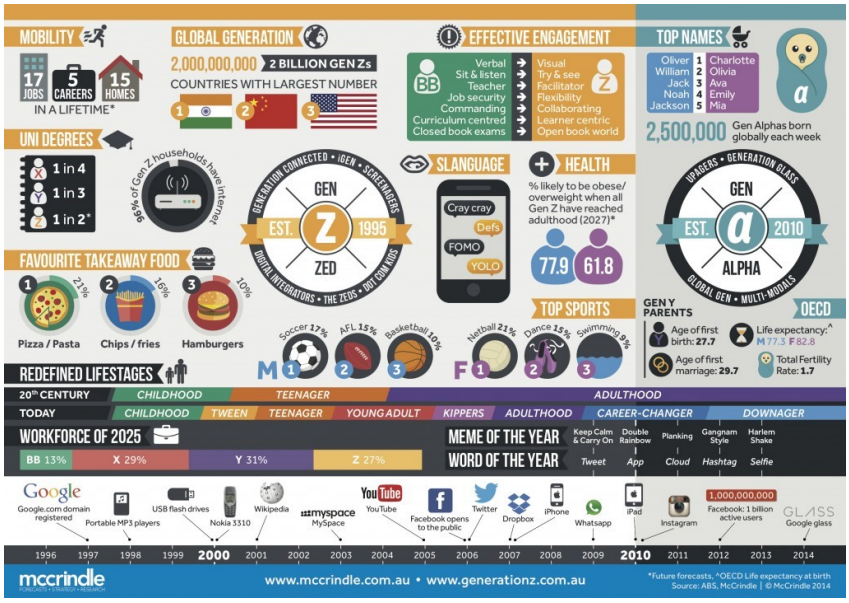

Fig. 4. Infografic comparative **Z** și **α**

II. Storytelling-ul în educație: digitalizarea schimbă modul în care predăm și învățăm

Digitalizarea educației și schimbarea mentalității impun o adaptare profundă a strategiei didactice. Povestea acestui proces începe cu generația Z — liceenii și studenții de azi — care valorizează autenticitatea, poveștile de succes din care extrag modele comportamentale și preferă abordările creative: experimentarea, actingul, munca în echipă.

Contextul transformării

Perioada învățământului online a fost un punct de cotitură. Ea a arătat nevoia imperioasă de reinventare a educației, folosind instrumente digitale și resurse care să fie reiterabile, accesibile și relevante. Astfel, profesorii au devenit nu doar educatori, ci și povestitori digitali, îmbrățișând formarea continuă prin cursuri online și webinare pentru a stăpâni noile tehnologii.

Instrumentele poveștii digitale

În arsenalul pedagogic modern, aplicațiile și platformele devin instrumente de narativizare:

Edpuzzle, Islcollective, Padlet, La Digitale, Genially, Thinglink, Photospeak, Canva, CapCut, Google Docs, Google Slides, Meme Generator ș.a. Acestea permit transformarea lecțiilor în experiențe interactive și memorabile.

Principiile narative ale predării centrate pe elev

1. **Identificarea nevoii elevilor** – creativitate, pragmatism, vizual, acting.
2. **Inventarierea potențialului** – resurse digitale și IT pentru îmbogățirea experienței de învățare.

3. **Trezirea interesului și imaginației** – crearea unei povești în care elevul este protagonist.
4. **Interteaching-ul** – împărtășirea și prezentarea proiectelor în fața comunității școlare.

Un exemplu concret de storytelling didactic

La clasa a IX-a, în cadrul unei lecții despre textul publicistic, tema a devenit o provocare narativă: „Știrea ca poveste multimedia”. Elevii au creat materiale video în care prezentau o știre, integrând elemente specifice educației media: diferențierea dintre fapte și opinii și analiza fenomenului de fake news.

Elementul ludic — includerea unei informații false printre două adevărate — a transformat lecția într-un exercițiu creativ și critic. Etapele procesului au devenit, în sine, o poveste:

1. Alegerea unui subiect actual și relevant.
2. Scrierea scenariului și a replicilor.
3. Inserarea elementului de fake news.
4. Filmarea și editarea materialului.
5. Subtitrarea și prezentarea produsului final.
6. Discuția finală despre importanța verificării informațiilor și surselor.

Astfel, predarea devine un act narativ, elevul devine eroul propriei povești educaționale, iar tehnologia devine scenariul prin care lecțiile prind viață.

Fig. 5. Știrea – fake news

- Jurnalul de călătorie
- Filmul vieții mele

Un alt tip de text a fost jurnalul de călătorie și jurnalul intim, unde elevii au avut posibilitatea să-și spună traseul existențial sau să expună o experiență modelatoare dintr-o călătorie. Elevii au avut de realizat un jurnal de călătorie în format PPT de minim 7 slide-uri în care să fixeze obiective turistice și impresii de călătorie, dar și fotografii din timpul excursiei la Gura Humorului realizată cu toată clasa.

După studierea ***Romanului adolescentului miop***, de Mircea Eliade, elevii au redactat o pagină de jurnal în care au relatat o experiență interesantă din perioada adolescenței și au realizat un PPT intitulat „Filmul vieții mele” în care au surprins momentele semnificative, experiențe marcante, persoane importante, fotografii din istoria personală (Fig. 5).

Fig. 5. Prezentare ***Filmul vieții mele***

- Padlet – videoCV

  https://padlet.com/7xTe/my-sweet-padlet-szwkee65025kmvrr

Cu ocazia studierii textelor funcționale, s-a lucrat la clasă CV-ul în format Europass, scrisoarea de intenție și scrisoarea de recomandare. Apoi elevii au primit ca sarcină realizarea unui video CV de maxim două minute în care să sintetizeze postul pentru care candidează și calitățile care îi recomandă. Toate materialele au fost încărcate pe platforma padlet.com, realizându-se astfel o resursă și o identitate a clasei (Fig. 6).

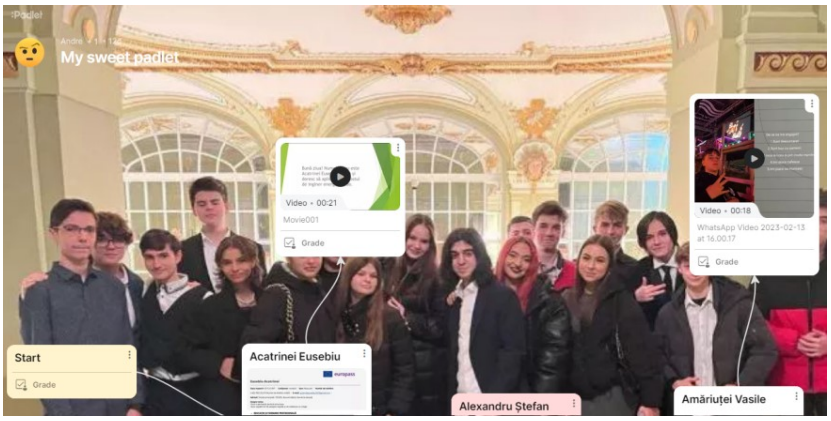

Fig. 6. My sweet padlet

- Documentar – povești culturale ieșene:

La clasa a XI-a se studiază perioada veche, ceea ce solicită destul de mult răbdarea și imaginația elevilor. Pentru a realiza o corespondență cu spațiul cultural ieșean, elevii au primit ca temă de proiect de 2 săptămâni realizarea unui documentar despre un obiectiv cultural: Palatul Roznovanu, Casa Dosoftei, Palatul Culturii, Mitropolia și Muzeul Mitropoliei, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, ruinele de la Hala Centrală (Fig. 7).

https://www.youtube.com/watch?v=5ZJtF7CuDcc

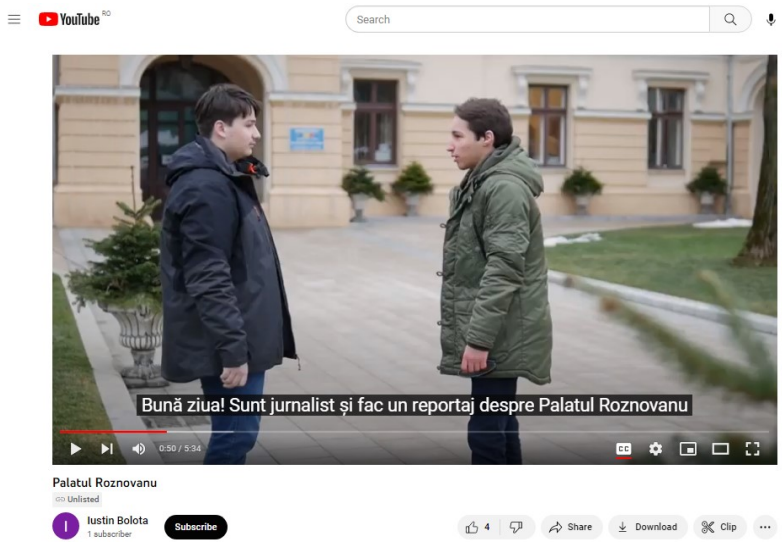

Fig. 7. Documentar – Palatul Roznovanu

◉ Storytelling + interteaching

Clasa a XII-a presupune dezvoltarea capacităților de sintetizare și redare a informațiilor din eseurile de la subiectul al treilea de la examenul de bacalaureat. După ce și-au însușit informațiile, elevii au realizat postere simbolice, semnificative, sugestive pentru fiecare dintre cerințele din eseul structurat și le-au explicat în fața colegilor (Fig. 8).

Fig. 8. Activități inteaching

CONCLUZII

În concluzie, procesul didactic necesită o continuă reînnoire pentru a rămâne relevant și adaptat generațiilor Z și Alpha. În pedagogia storytelling-ului, discursul educațional devine cu adevărat eficient atunci când ține cont de emițător — modelul generațional — și rezonează cu experiențele și așteptările elevilor. Noile tehnologii și instrumentele digitale se transformă astfel în aliați esențiali ai educației, cu condiția ca profesorul să fie deschis la nevoile elevului, să își ajusteze constant discursul și să privească procesul educativ ca pe o relație bidirecțională, în care învățarea devine un dialog și o poveste comună.

Bibliografie / webografie:

1. **Tănase Mihai,** ***Evaluarea – componentă esenţială a procesului instructiv-educativ*****, Braşov, 2011.**

2. Zemke, R., Raines, C., Filipczak, B., ***Generations at Work: Managing the Clash of Boomers, Gen Xers, and Gen Yers in the Workplace*****, AMACOM Div American Mgmt Ass, 2013.**

3. Ludmila Mitkova, Vladimir Mariak, ***The First Globalized Generation – Generation Y***

https://www.researchgate.net/publication/299637069_The_First_Globalized_Generation_-_Generation_Y

http://claudiatocila.ro/generatiile/

https://mccrindle.com.au/resources/

https://republica.ro/generatiile-x-y-z-nu-va-ghidati-copiii-spre-un-anumit-tip-de-succes-cel-mai-bun-lucru-e-sa-va-dati-din

https://www.wearehr.ro/generatia-alpha-angajatii-de-maine/

https://economie.hotnews.ro/stiri-finante_banci-25216625-spune-din-generatie-esti-spun-cum-muncesti-analiza-comportamentului-profesional-celor-4-generatii-baby-boomers-generatia-millennials-generatia.htm

https://www.todaysoftmag.ro/article/2052/generatiile-de-pe-piata-muncii-si-angajabilitatea

Bune practici în pedagogia dramatică și oferirea un spațiu de reflecție asupra rolului poveștilor în dezvoltarea unui climat pozitiv în educație

Prof.Ambruș Maria-Violeta, profesor Educație Timpurie
Grădinița cu Program Prelungit Nr.4

Această lucrare explorează bunele practici în pedagogia dramatică și evidențiază rolul esențial al poveștilor (storytelling-ului) în dezvoltarea unui climat educațional pozitiv în grădiniță și școală.

Pedagogia dramatică (incluzând jocul de rol, teatrul de păpuși și improvizația) este prezentată ca o metodă activă de învățare care dezvoltă expresivitatea, gândirea creativă, colaborarea și, în special, empatia elevilor.

Poveștile sunt identificate ca un instrument formativ puternic, contribuind la un climat pozitiv prin mai multe dimensiuni:

1. ***Dezvoltare Socio-Emoțională:*** *Poveștile transmit valori morale și oferă modele de comportament, ajutând copiii să interiorizeze norme de conduită și să reducă conflictele.*
2. ***Securitate Emoțională și Terapie:*** *Prin poveștile terapeutice, elevii explorează frici și probleme într-un cadru simbolic, ceea ce duce la reglare emoțională și la creșterea încrederii în sine.*
3. ***Relația Profesor-Elev:*** *Storytelling-ul creează o legătură emoțională puternică și un climat de încredere și căldură, esențial pentru deschiderea elevilor.*
4. ***Motivație și Creativitate****: Integrarea poveștilor prin metode dramatice (repovestirea creativă, transdisciplinaritate) transformă învățarea într-un proces atractiv și plin de bucurie.*

În concluzie, lucrarea subliniază că utilizarea activă și creativă a poveștilor prin pedagogia dramatică nu este doar o metodă de predare, ci o strategie fundamentală pentru a construi un mediu școlar sigur, empatic, echitabil și incluziv, unde copilul se simte liber să se exprime și să învețe.

Pedagogia dramatică și utilizarea poveștilor în educație contribuie profund la formarea unei atmosfere pozitive în grădiniță și școală.

Pedagogia dramatică utilizează elemente de teatru și improvizație pentru a facilita învățarea. Integrarea poveștilor (storytelling-ul) este esențială în acest context, transformând procesul educațional într-o experiență activă și plăcută.

Pedagogia dramatică presupune folosirea elementelor teatrale (jocuri de rol, dramatizări, improvizații, mimă) în procesul educațional, având ca scop dezvoltarea expresivității, empatiei, gândirii creative și colaborării.

Metoda Storytelling-ului (Arta Povestirii) are ca obiectiv folosirea narațiunii pentru a transmite cunoștințe, valori și emoții.

Exemple de bune practici:

1. **Teatrul de păpuși** – ideal pentru preșcolari, stimulează imaginația, limbajul și încrederea în sine.
2. **Jocul de rol** – copiii devin personaje din povești sau din viața reală, exersând comportamente sociale și emoții.
3. **Povești dramatizate colectiv** – în care fiecare copil contribuie cu idei, replici sau gesturi.
4. **Teatrul spontan / improvizația** – dezvoltă reacția rapidă, capacitatea de adaptare și respectul față de contribuția celorlalți.
5. **Spații flexibile de joc** – colțuri tematice care permit recrearea unor scene din povești sau situații reale.
6. **Evaluare prin dramatizare** – exprimarea înțelegerii unui subiect (ex: protejarea naturii) prin scenete.
7. **Povești personalizate** – create împreună cu copiii, pornind de la experiențele lor zilnice.
8. **Utilizarea în Scop Terapeutic:** Poveștile terapeutice ajută copiii să se identifice cu personaje care depășesc obstacole, oferindu-le soluții la problemele din viața reală (gestionarea emoțiilor, frici, relații).

Strategii de Implementare Dramatice

- **Jocul de Rol:** Copiii preiau rolurile personajelor din poveste, explorând emoțiile, motivațiile și comportamentele acestora. Aceasta dezvoltă **empatia** și înțelegerea perspectivei celuilalt.
- **Repovestirea Creativă:** Elevii nu doar relatează povestea, ci o modifică, schimbă finalul, introduc personaje noi sau mută acțiunea într-un alt cadru (exersând astfel **creativitatea** și **exprimarea limbajului**).

- **Transdisciplinaritate:** Poveștile pot fi integrate în diverse materii (matematică, științe, istorie), creând conexiuni semnificative și transformând învățarea fragmentată într-una coerentă și captivantă.

Rolul Poveștilor în Dezvoltarea unui Climat Educațional Pozitiv

Poveștile reprezintă un instrument puternic pentru stabilirea unui climat școlar bazat pe siguranță, înțelegere și cooperare, având un rol formativ pe lângă cel informativ.

Arie de Impact	Rolul Poveștilor	Contribuția la Climatul Pozitiv
Dezvoltare Socio-Emoțională	Transmit **valori morale** (bine, generozitate, prietenie, curaj, sinceritate) și oferă **modele de urmat**.	Copiii interiorizează norme de conduită, ceea ce reduce conflictele și sporește respectul reciproc.
Empatie și Înțelegere	Personajele se confruntă cu situații și emoții variate, permițând elevilor să acceseze și să înțeleagă trăiri specifice.	Crește **toleranța** și capacitatea de a se raporta la ceilalți. Se creează o **comunitate de învățare** prin experiențe emoționale comune.
Securitate Emoțională și Terapie	**Poveștile terapeutice** abordează probleme dificile (frici, anxietate, schimbări) într-un cadru simbolic, făcând ca elevul să se simtă văzut și înțeles.	Contribuie la **"vindecarea"** sau alinarea emoțională, ajutând copiii să devină **"stăpâni pe situație"** (să-și gestioneze emoțiile). Un copil echilibrat emoțional contribuie la un mediu calm.
Relația Profesor-Elev	Timpul petrecut împreună în lumea magică a poveștilor, în care profesorul devine povestitor și ghid, **apropie** și creează o **legătură emoțională** puternică.	Stabilește un **climat de încredere** și căldură, esențial pentru un proces instructiv-educativ eficient.
Motivație și Interes	Poveștile trezesc **curiozitatea** și **imaginația**, transformând procesul de învățare într-unul atractiv și plin de bucurie.	Crește implicarea activă a elevilor și **reduce rutina**, contribuind la o atmosferă veselă și dinamică.

Reflecție: Rolul poveștilor în crearea unui climat pozitiv în educație

Poveștile au un rol esențial în construirea unui climat emoțional sigur, empatic și motivant. Ele creează punți între realitate și fantezie, oferind copiilor un spațiu în care pot explora emoții, învăța norme sociale și dezvolta empatie fără teama de judecată.

Poveștile funcționează ca o "fereastră către imaginație" și un "limbaj de iubire" (atât între părinte-copil, cât și educator-elev). Ele oferă un cadru sigur pentru explorarea lumii interioare (emoții, frici) și a celei exterioare (reguli, valori, consecințe).

Focalizarea pe aspecte pozitive ale vieții și oferirea de soluții prin intermediul poveștilor (în special cele terapeutice) ajută elevii să-și dezvolte încrederea în sine și să vadă provocările ca pe niște etape depășibile. Prin urmare, integrarea activă și creativă a poveștilor în pedagogia dramatică nu este doar o metodă de predare, ci o strategie fundamentală pentru a cultiva un mediu școlar echitabil, inclusiv și plin de voioșie.

Prin povești, copiii învață:

- să recunoască binele și răul,
- să-și exprime sentimentele,
- să-și înțeleagă locul în lume și în grup,
- să-și creeze modele de comportament pozitiv.

În plus, poveștile susțin reglarea emoțională (prin identificare cu personajele), dezvoltarea vocabularului și crearea unui ritual educativ pozitiv (povestea de dimineață, povestea de încheiere etc.).

Un climat educațional pozitiv înseamnă un spațiu unde copilul se simte în siguranță să întrebe, să greșească și să se exprime liber. Poveștile facilitează tocmai această deschidere, oferind cadrul ideal pentru cooperare, reflecție și respect reciproc.

Bibliografie:

1. **Vygotsky, L. (1978).** ***Mind in Society*****. (Conceptul de joc simbolic și învățare socială)**
2. **Goleman, D. (1995).** ***Inteligența emoțională*** **– Rolul poveștilor în dezvoltarea empatiei**
3. **Bettelheim, B. (1976).** ***The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales***
4. **Siraj-Blatchford, I. et al. (2002).** ***Supporting Identity, Diversity and Language in the Early Years***
5. **Ministerul Educației (2020).** ***Curriculum pentru educație timpurie*** **– Domeniul Limbă și comunicare**

6. **Malaguzzi, L. – viziunea Reggio Emilia asupra poveștilor și expresiei multiple în învățare**

Poveștile ca spațiu de conectare – Construirea climatului pozitiv în clasă prin storytelling

Prof. ANȚA MARGARETA ADELA
Colegiul Național "Octavian Goga"

Lucrarea își propune să evidențieze rolul storytelling-ului în construirea unui climat pozitiv în clasă, pornind de la operele lui Ioan Slavici, în anul comemorativ 2025. Problema identificată este lipsa de implicare emoțională a elevilor, cauzată de accentul excesiv pe performanță și de pierderea conexiunii cu lumea poveștilor, într-o eră dominată de rapiditatea și fragmentarea comunicării digitale.

Soluția propusă a fost integrarea poveștilor ca experiențe vii, prin activități de tip șezătoare și teatru improvizat. La clasa a X-a A, nuvela Moara cu noroc a fost transformată într-o șezătoare literară, sala fiind amenajată ca o cârciumă ardelenească, iar elevii au interpretat personajele la persoana I, inventând povești și finaluri alternative. La clasa a VII-a C, în cadrul opționalului Eu, scena și ceilalți, nuvela Popa Tanda a fost pusă în scenă prin teatru improvizat, cu dialoguri satirice și reflecții despre munca în comunitate.

Rezultatele au arătat că storytelling-ul stimulează creativitatea, empatia și ascultarea activă, transformând ora de literatură într-un spațiu viu și motivant.

Introducere

Educația este, înainte de toate, o poveste. Fiecare profesor aduce cu sine povești din experiența personală, fiecare elev vine la școală cu propria sa poveste de viață, iar literatura ne oferă povești care au traversat timpul și ne învață să trăim mai conștient.

Într-un context educațional marcat de presiunea performanței și de accelerarea lumii digitale, profesorul este chemat să reconstruiască un climat de învățare pozitiv, cald și motivant, unde fiecare voce să fie auzită și respectată. O cale privilegiată pentru aceasta este storytelling-ul – arta de a spune și de a asculta povești.

Anul 2025, dedicat comemorării lui Ioan Slavici, ne oferă prilejul să descoperim cum operele sale pot deveni surse vii de reflecție și de conectare emoțională, dacă sunt abordate prin experiențe participative.

1. Problema identificată

În activitatea didactică am observat că mulți elevi privesc literatura ca pe o obligație școlară, nu ca pe o experiență de viață. Se simt deconectați de textele clasice, le percep ca „prea vechi” și „neaplicabile realității lor”. În același timp, climatul clasei suferă atunci când lipsesc implicarea, curajul de a vorbi și disponibilitatea de a asculta.

2. Cauza problemei

Această problemă persistă din mai multe motive:

- Curriculumul centrat pe evaluare formală și performanță lasă puțin loc pentru **exprimare creativă și emoțională**.
- Profesorii nu au întotdeauna resurse sau formare pentru a integra poveștile ca **instrument pedagogic**.
- Elevii de astăzi, nativi digitali, au pierdut conexiunea cu lumea poveștilor care odinioară hrănea sufletul, stârnea curiozitatea și menținea viu interesul. Ei nu mai au răbdare, doresc ca totul să se desfășoare rapid și manifestă mai puțină preocupare pentru **ascultarea activă**.
- Literatura clasică românească, prezentată într-o manieră rigidă, nu le mai spune mare lucru.

3. Soluția identificată

Soluția a fost integrarea storytelling-ului în orele de literatură, transformând lecțiile în experiențe trăite: poveștile nu mai sunt doar texte de manual, ci destine vii, spuse de elevi din perspectiva personajelor. Astfel, literatura devine spațiu de întâlnire între trecut și prezent, între autor și elev, între lumea satului tradițional și universul adolescenților digitali.

4. Implementarea soluției – Studii de caz

Studiu de caz 1: „Moara cu noroc” la clasa a X-a A

Pentru a apropia elevii de universul lui Slavici, am transformat ora într-o **șezătoare literară**. Sala de clasă a devenit o **cârciumă ardelenească**: am colectat din satele din împrejurimi obiecte vechi – ulcioare, covoare țesute, lămpi cu petrol, o roată de tors – și am amenajat spațiul ca în epoca lui Ghiță și Ana.

Elevii au primit roluri: Ghiță, Ana, Lică Sămădăul, Pintea, bătrâna. Apoi au fost provocați să spună povestea **la persoana I**, asemenea călătorilor din *Hanu Ancuței*.

- „Eu sunt Ana. Mi-am dorit mereu liniște și dragoste, dar am ajuns prizoniera alegerilor soțului meu. Dacă aș putea, aș pleca singură din sat și mi-aș lua viața în mâini.”
- „Eu sunt Lică. Toți mă judecați, dar n-ați trăit viața mea. Eu am învățat că doar cel puternic supraviețuiește. De ce să fiu blând, când lumea nu iartă?”

- „Eu sunt Ghiță. Am vrut doar binele familiei mele. Banii mi-au luat mințile, dar poate că n-aș fi ajuns aici dacă aș fi avut curajul să spun ‘nu’ de la început.”

Elevii au improvizat dezbateri aprinse între personaje, au inventat finaluri alternative și au descoperit în destinul lui Ghiță și al Anei propriile lor dileme legate de alegeri, valori și libertate. Rezultatul a fost spectaculos: elevii au trăit povestea, nu doar au comentat-o. Climatul clasei a devenit cald și implicat: fiecare voce a fost ascultată, fiecare poveste a fost valorizată.

Studiu de caz 2: „Popa Tanda” la clasa a VII-a C

În cadrul opționalului *Eu, scena și ceilalți*, elevii clasei a VII-a C au transformat nuvela *Popa Tanda* într-o **piesă de teatru improvizat**.

Clasa a fost organizată ca o scenă: într-un colț – casa parohială, în altul – satul leneș, iar în mijloc – piața satului. Elevii au adus ștergare, băncuțe de lemn și chiar un clopot improvizat.

Un elev, în rolul lui Popa Tanda, a strigat cu glas puternic:

„Nu cu vorbe, oameni buni, ci cu fapte se schimbă un sat! Cine vrea să vadă belșug, să vină cu mine la muncă!”

Sătenii, jucați de colegii lui, au început să se vaite teatral:

„Vai de noi, părinte, greu mai e! Mai bine stăm, că doar așa a fost din moși-strămoși!”

„Lasă, poate plouă și ne scapă Dumnezeu de muncă!”

În a doua parte, Popa Tanda i-a mobilizat, iar copiii au început să mimeze săpatul, ridicarea caselor, repararea drumurilor. O elevă, în rol de narator, a adăugat:

„Și încetul cu încetul, satul s-a schimbat. Casele s-au înălțat, drumurile s-au îndreptat, iar oamenii au învățat că munca aduce belșug.”

La final, elevii au imaginat finaluri alternative:

- „În finalul meu, sătenii rămân leneși și satul se pustiește.”
- „Eu cred că sătenii devin atât de harnici încât se mută la oraș, iar Popa Tanda rămâne singur, dar mândru.”
- „Satul devine cel mai frumos din ținut, iar Popa Tanda e sărbătorit în fiecare an.”

Reflecțiile elevilor au arătat impactul activității:

„Mi-a plăcut că am râs, dar și că am înțeles că lenevia nu duce nicăieri.”

„Am simțit că doar împreună putem reuși, ca echipă.”

Concluzii

Experiențele de storytelling la clasă arată că literatura nu trebuie predată doar ca analiză de text, ci ca **poveste vie, trăită și recreată**.

- La clasa a X-a A, *Moara cu noroc* a devenit o șezătoare în cârciumă, cu povești spuse de personaje, într-un decor autentic.

- La clasa a VII-a C, *Popa Tanda* s-a transformat într-o piesă de teatru improvizat, unde satul leneș s-a schimbat prin râs, joc și reflecție.

În ambele cazuri, elevii au învățat să asculte, să se implice, să creeze și să reflecteze. Climatul clasei a devenit pozitiv, bazat pe încredere, empatie și cooperare.

În anul comemorativ Ioan Slavici, poveștile sale ne arată că **arta povestirii rămâne actuală**: ea ne învață că libertatea, munca și alegerile morale sunt teme mereu vii.

Storytelling-ul este, astfel, nu doar o metodă didactică, ci o **filosofie a educației**: a pune poveștile în centrul actului de învățare înseamnă a reconstrui comunitatea din clasă și a reaprinde bucuria de a fi împreună.

Bibliografie:

1. Slavici, Ioan. *Nuvele*. București: Editura Minerva, 1981

2. Cerghit, Ioan. *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom, 2006

3. Weller, David. *Storytelling for Language Teachers: Story Frameworks, Activities, and Techniques*. London: British Council, 2015

4. McDrury, Janice, & Alterio, Maxine. *Learning Through Storytelling in Higher Education: Using Reflection and Experience to Improve Learning*. London: Routledge, 2003

Povești care construiesc valori umane începând din clasă

Barbu Jeni, Profesor învățământ primar
Școala Gimnazială „Prof. Emil Negoiță”

Lucrarea evidențiază modul în care storytelling-ul poate contribui la dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă, prin stimularea empatiei, a motivației și a colaborării între elevi. Problema observată în activitatea mea didactică este scăderea implicării emoționale și a sentimentului de apartenență la grup, fenomen care conduce la conflicte, anxietate școlară și scăderea performanțelor academice. Persistența acestei probleme se explică prin accentul excesiv pus pe transmiterea de informații, în detrimentul dezvoltării socio-emoționale a elevilor.

Storytelling-ul, aplicat prin metode precum ateliere de povestire, scriere creativă și împărtășirea experiențelor personale, oferă o soluție practică și inovativă. Implementarea acestor metode în cadrul clasei mele a demonstrat că poveștile creează conexiuni autentice, reduc tensiunile și sporesc încrederea reciprocă.

Rezultatele obținute confirmă faptul că integrarea storytelling-ului în procesul educațional contribuie la formarea unui climat pozitiv, bazat pe respect și colaborare.

Introducere

În activitatea educațională, unul dintre obiectivele majore este asigurarea unui climat pozitiv în clasă. Acesta este primul pas pentru reușita copiilor. Relațiile armonioase între elevi, respectul reciproc și sentimentul de siguranță emoțională sunt condiții esențiale pentru învățare și dezvoltare. Totuși, presiunea programelor școlare și accentul pus pe rezultate academice pot diminua atenția acordată dimensiunii socio-emoționale.

În propria experiență la clasă, am observat că elevii răspund cu entuziasm atunci când lecțiile includ povești, fie ele literare, fie personale. Storytelling-ul devine astfel nu doar o strategie didactică, ci și o modalitate de a construi încredere și de a întări legăturile dintre elevi. Copiii se simt implicați activ și în același timp realizează cu entuziasm că părerile lor și experiențele prin care au trecut contează.

Problema identificată

Problema majoră observată în activitatea mea didactică este lipsa implicării emoționale a elevilor în procesul de învățare. De multe ori, am remarcat că elevii mei evitau să participe

la discuții sau priveau activitățile școlare ca pe obligații, fără să simtă că au legătură cu viața lor personală. Totodată, în unele cazuri intervenea teama de a vorbi liberi și de a fi judecați.

Această situație a condus la:

- apariția unor mici conflicte între colegi
- dificultăți în lucrul în echipă
- nivel ridicat de anxietate în rândul elevilor mai retrași
- lipsă de motivație în anumite momente.

Cauzele problemei

Persistența acestei situații poate fi explicată prin mai mulți factori:

- Accentul excesiv pe acumularea de cunoștințe și mai puțin pe dezvoltarea socio-emoțională
- Comunicarea rigidă între profesor și elev, centrată pe sarcini și evaluări
- Timp limitat pentru activități creative, care ar permite elevilor să se exprime liber
- Diferențe de personalitate între elevi, care duc uneori la marginalizarea celor mai timizi
-Lipsa încrederii în sine.

Soluții posibile prin storytelling

Pentru a răspunde acestei provocări, am introdus în activitatea mea câteva soluții bazate pe storytelling:

1. Ateliere de povestire – În fiecare lună, organizez o oră de povestiri, unde elevii pot relata o întâmplare personală sau pot inventa o poveste legată de o temă dată. Am observat că elevii ascultă cu mai multă atenție, își oferă sprijin reciproc, se înțeleg, se ascultă cu interes și sunt fascinați de povești.
2. Scriere creativă – În cadrul unei lecții de literatură, le-am propus elevilor să continue o poveste începută de mine. Rezultatele au fost surprinzătoare: chiar și cei mai rezervați elevi și-au găsit vocea prin scris. Au reușit să își stimuleze creativitatea, să găsească idei inedite și să surprindă.
3. Povești colective – La început de an, clasa a creat împreună „Povestea noastră”, fiecare elev contribuind cu o frază, continuând firul narativ lansat de ultimul povestitor. Textul rezultat a fost afișat pe perete și a devenit un simbol al unității grupului, o dovadă că unitatea constă în efort comun.
4. Integrarea poveștilor în diverse discipline – literatura, istoria sau educația civică au devenit prilejuri de a lega faptele și conceptele de experiențe de viață prin intermediul poveștilor.

Implementarea soluției

Procesul de implementare a implicat mai multe etape:

- Stabilirea unor momente fixe pentru activitățile de storytelling

- Implicarea elevilor în roluri active: naratori, ilustratori ai poveștilor, creatori de finaluri alternative, martori ai întâmplărilor
- Colaborarea elevilor între ei, în grupuri mici, pentru a construi povești comune
- Feedback constant: după fiecare activitate, elevii discută despre cum s-au simțit și ce au învățat.

Impactul storytelling-ului asupra dezvoltării socio-emoționale a elevilor:

Utilizarea poveștilor în activitatea didactică are efecte care depășesc cadrul strict al învățării academice. În primul rând, storytelling-ul contribuie la dezvoltarea empatiei: elevii ajung să înțeleagă emoțiile și perspectivele celorlalți, ceea ce reduce conflictele și îi ajută să dezvolte relații sănătoase. În al doilea rând, poveștile stimulează gestionarea emoțiilor: prin identificarea cu personajele, elevii învață să își recunoască și să își exprime trăirile într-un mod constructiv. De asemenea, narativul favorizează dezvoltarea limbajului și a gândirii critice, pentru că elevii învață să analizeze, să pună întrebări și să formuleze opinii argumentate.

Un alt aspect important este că poveștile creează un spațiu sigur de exprimare, unde fiecare elev are ocazia să fie ascultat. În acest cadru, chiar și copiii timizi sau retrași își pot face vocea auzită. Astfel, climatul clasei se schimbă vizibil: elevii devin mai deschiși unii față de alții, își împărtășesc experiențele și încep să se perceapă ca parte a unei comunități unite.

Exemplu practic: „Cutia cu povești”

O activitate cu impact deosebit pe care am aplicat-o în clasă a fost „Cutia cu povești”. Am adus în clasă o cutie decorată, în care fiecare elev a introdus un bilet anonim cu o experiență personală – o bucurie, o teamă sau un moment amuzant. În fiecare săptămână, citeam câteva bilete, iar elevii încercau să imagineze povestea din spatele lor. Activitatea a trezit mult interes, pentru că oferea ocazia de a vorbi despre emoții într-un mod jucăuș și creativ.

Am observat că, după mai multe sesiuni, elevii au început să fie mai atenți unii la ceilalți și să ofere sprijin colegilor care treceau prin momente dificile. Spre exemplu, un elev care scrisese despre teama de a vorbi în fața clasei a primit încurajări din partea colegilor și, treptat, a început să participe mai activ la ore. Astfel de experiențe demonstrează forța poveștilor în a consolida relațiile și a construi un climat pozitiv.

Concluzii

Experiența la clasă a demonstrat că storytelling-ul este o metodă eficientă pentru dezvoltarea unui climat pozitiv. Elevii devin mai implicați, mai motivați și mai empatici. Relațiile dintre colegi se îmbunătățesc, iar profesorul capătă un rol de facilitator al poveștilor și al legăturilor interumane.

În contextul anului comemorativ Ioan Slavici (2025), includerea fragmentelor din opera sa în activitățile de storytelling reprezintă o modalitate de a conecta valorile tradiționale cu nevoile actuale ale elevilor. Spre exemplu, în cadrul unei astfel de ore, am adaptat „Moara cu noroc” pe înțelesul celor mici. Apoi, înțelegând că nu îmbogățirea peste noapte trebuie să fie scopul vieții, așa cum a fost în cazul lui Ghiță care ulterior a pierdut absolut tot, fiecare a povestit o întâmplare din care să reiasă că familia este cea mai importantă. Astfel, poveștile clasice pot fi repovestite, reinterpretate și aduse în actualitate pentru a construi punți între generații.

Abordare practică a basmului popular *Prâslea cel Voinic şi merele de aur*

Bârzoi Gina – Emanuela, prof. Limba română
Şcoala Gimnazială Ştefan cel Mare, Botoşani

Postlectura poate constitui un moment important în receptarea literaturii datorită faptului că, odată încheiată lectura unui text literar, dialogul cu opera nu se încheie. Se poate asocia creația literară interpretată deja cu alte modalități de reprezentare artistică sau cu alte opere literare și non-literare având o temă comună. De asemenea, poate fi și un punct de pornire pentru exerciții de scriere creativă, de rescriere parțială sau integrală a operei, prin modificarea formulei estetice sau a registrului, prin schimbarea timpului și spațiului în care se petrece acțiunea. Postlectura apare astfel ca un moment al revelării adevărurilor cărții, al descifrării codurilor din carte, un moment care poate închide lectura sau o poate deschide spre alte noi experiențe de cunoaștere.

Articolul de față propune o modalitate de ieșire din textul literar, o abordare practică a basmului popular ***Prâslea cel Voinic şi merele de aur****, foarte aproape de așteptările noii generații. Am construit momentul postlecturii pe baza unui joc, creat pe baza unui ghid al angajatorului. În urma discuțiilor ulterioare interpretării textului, am observat că elevii nu numai că identifică elementele de subtilitate ale basmului, ci se și identifică cu eroul în ceea ce privește experiența unui traseu inițiatic.*

Jocul presupune o prelectură retard a basmului și include o discuție pe marginea elementelor de subtilitate din text sub forma unui ghid al angajatorului. Elevii sunt antrenați prin acest exercițiu pentru a înțelege esența personajelor, situațiile limită prin care trec, evoluția lor, experiența de viață acumulată, încadrarea într-o tipologie. Ceea ce mi-a atras atenția a fost modul în care elevii au identificat situațiile problematice din text și au găsit variante de rezolvări la aceste situații. Reticența la lectura basmului a fost astfel înlocuită cu plăcerea jocului didactic, prin care elevii au fost puși să identifice calități ale personajului principal, personaj tânăr, care, pentru a ocupa un ”job” tentant, trebuie să-și folosească abilitățile și să-și demonstreze competențele practice. De aici, mi-a venit ideea să dau cuvântul elevilor de gimnaziu pentru a vedea dacă răspund unui asemenea experiment, numai că l-am propus ca o evaluare pentru ieșirea din text. Intenția mea a fost să verific dacă, după studiul basmului

popular ***Prâslea cel Voinic şi merele de aur***, elevii de gimnaziu au suficientă experiență de viață acumulată și și-au format o competență analitică pentru a-și crea oportunități de dezvoltare personală. S-a dovedit că și cititorii de gimnaziu sunt pregătiți pentru a avea reacții, atitudini sau întrebări în legătură cu alegerea unui loc de muncă, practicarea pe viitor a unei meserii potrivite sau problema reconversiei profesionale în cazul în care acest lucru ar fi necesar.

Dacă până acum am discutat cu elevii textul ca formă literară specifică, am pregătit ieșirea din text cu o întrebare: ”credeți că regăsiți în viața reală situații asemănătoare care solicită, pentru a avea succes, exploatarea unor calități asemănătoare cu ale eroului?”. Întrebarea a oferit elevilor de clasa a V-a prilejul de a explora la maximum procesul prelecturii și pe cel al lecturii, deoarece au avut de imaginat rezolvări posibile ale situațiilor dificile din basm, evidențiindu-se astfel abilitățile, competențele practice, motivațiile personajelor din basm în lupta lor pentru cucerirea victoriei. În același timp au extrapolat situațiile din basm în lumea reală: de ce calități au nevoie ei, dacă doresc ca mai târziu să ocupe un loc de muncă tentant?

Situaţia 1: Celor trei fii ai împăratului (*„puternic şi mare”*) li se oferă şansa unui job posibil, realizabil, de a păzi mărul de aur şi de a prinde pe hoţul merelor de aur. Culoarea galbenă, a aurului este o culoare a luminii şi a vieţii. Galbenul este culoarea veşniciei, tot aşa cum aurul este metalul nemuririi. Lumina de aur devine uneori o cale de comunicare cu sens dublu, un mijloc între oameni şi zei. Galbenul-auriu este un atribut al puterii regilor şi împăraţilor, un atribut ce arată originea divină a puterii lor. În Grădina Hesperidelor (metaforă pentru spaţiul existenţei eterne) există pomul care face mere de aur, care asigură nemurirea, şi din care reuşeşte să obţină câteva mere doar Heracles (Hercules), eroul forţei şi al vitejiei. Prâslea, cel mai mic dintre fii, vrea să-şi încerce norocul cu prinderea hoţilor de mere, în timp ce fraţii mai mari au eşuat, dar tatăl, împăratul îl numeşte „*nesocotit”* şi *„mucos”*.

Problemă: Atitudinea împăratului este una de descurajare. De ce? Alegeţi şi justificaţi-vă opinia: a). pentru că fiii nu sunt capabili de a prinde hoţul; b). pentru că tatăl este neîncrezător în aptitudinile acestora; c). pentru că tatăl doreşte să-l identifice pe cel *„voinic şi deprins cu nevoile”*.

Situaţia 2: Cei 3 fii se aruncă în lupta pentru câştigarea job-ului, fără a şti dacă li se potriveşte şi la ce se expun, pentru că „*toţi paznicii din toată împărăţia şi cei mai aleşi ostaşi n-au putut să prinză pe hoţi.”*

Problemă: Mobilul celor trei fii de împărat este diferit. El reiese din verbele folosite în legătură cu cei trei tineri. Selectaţi impulsurile care le determină alegerea – orgoliul, dorinţa de a-l face pe împărat mândru de feciorul său, complexul de inferioritate – şi analizaţi fiecare

situaţie în parte: a). fiul cel mare – „*tată, mă prinz că voi pune mâna pe acel tâlhar care ne jefuieşte*."; b). fiul cel mijlociu – „*se lega că el va prinde pe hoţii care îi făcea atâta întristrare împăratului.";* c). fiul cel mic – „*tată, mai lasă-l, să-mi încerc şi eu norocul*."

Situaţia 3: Avantaje / dezavantaje ale status-quo-ului (stării actuale a lucrurilor).

Problemă: Încercaţi să identificaţi partea bună a eşecului celor doi fii mai mari *(„- Pentru mine n-are să fie aşa mare ruşine, zise Prâslea; fiindcă nu numai că sunt mai mic, dar nici nu mă leg ca să prinz pe tâlhari, ci numai o cercare să fac.")*, raportându-vă la impulsul care a generat alegerea pentru fiecare dintre ei şi partea dezavantajoasă a reuşitei mezinului („*Fraţii săi prinseră pizmă pe el pentru că fusese mai vrednic decât dânşii şi căutau prilej ca să-l piarză").*

Situaţia 4: Probabil că atitudinea împăratului are o justificare. El ştie ce caută, ca angajator: „*Doresc prea mult să văz la masa mea măcar un măr din acest pom care m-a ţinut atâta sumă de bani"* şi ia în considerare acest lucru, în timp ce fiii lui mai mari nu tratează situaţia cu seriozitate şi sunt copleşiţi de ispita somnului în timpul nopţii de veghe a mărului: pe fiul cel mare „*somnul îl copleşi şi căzu ca un mort…";* fiul cel mijlociu „*păţi ca şi frate-său cel mare";* doar Prâslea se pregăteşte cum trebuie pentru a îndeplini dorinţa tatălui, cerinţele angajatorului.

Problemă: Dacă fiii ar trebui să aibă în vedere următoarele repere, cum s-ar raporta la ele? Fiul cel mic are unele avantaje pe care ştie să le valorifice.

Repere: 1). Cunoştinţe şi pregătire temeinice: „*Prâslea se ducea adesea prin grădină, da ocol mărului şi tot plănuia."* 2). Abilităţi, competenţe practice: „*Cum veni seara, se duse, îşi luă cărţi de cetit, două ţepuşe, arcul şi tolba cu săgeţile. Îşi alese un loc de pândă într-un colţ pe lână pom, bătu ţepuşele în pământ şi se puse între ele… să se lovească cu barba…şi cu ceafa…"* 3). Calităţi umane: „*Fiul său nu se lăsa cu una cu două*." 4). Preferinţe, motivaţii: „*Eu nu mă încumet a prinde pe hoţi, ci zic că o încercare de voi face şi eu, nu poate să-ţi aducă nici un rău."*

Situaţia 5: Tânărul Prâslea trece prin situaţii de prag (limită) în care alege corect.

Problemă: Asociaţi învăţăturile cu situaţia de prag aferentă, indicând episoade specifice.

Situaţia de prag: Lupta cu zmeii (mai ales cu cel mic); Păcălirea fraţilor mai mari când aceştia vor să-l lase în prăpastie; Ieşirea la suprafaţa pământului.

1. Lupta cu zmeii, mai ales cu zmeul cel mic aminteşte de lupta lui Hercules cu prorocul şi scoate în evidenţă forţa, vitejia, priceperea în luptă a lui Prâslea care este ajutat de fata de împărat cea mică şi de corbul ce toarnă seu peste el şi prinde putere şi-l învinge pe zmeu. 2. Intuiţia lui Prâslea îi spune că fraţii îl vor mort şi astfel îi păcăleşte punând un bolovan în locul său la ieşirea din groapă. 3. Ajutorul dat de zgripsoroaică

lui Prâslea este cel de a-l aduce la suprafaţă ca răsplată pentru că i-a salvat puii de moarte.

Învăţătura / experienţa existenţială acumulată: a). Să ocroteşti / să aperi cu generozitate, ascultându-ţi vocea interioară. b). Să depăşeşti aparenţele pentru a ajunge la esenţă. (Frate, frate, dar brânza-i pe bani!) c). Să nu acorzi încrederea ta cu uşurinţă. d). Să-ţi faci prieteni de calitate. e). Să ceri ajutorul. f). Să crezi în puterile tale. g). Să lupţi pentru a-ţi îndeplini dorinţele.

Situaţia 6: Prâslea trebuie să participe la un interviu sau să dea nişte porbe practice (3) pentru ocuparea postului, prin care să demonstreze că el este salvatorul fetelor de împărat şi deţinătorul mărului de aur.

Problemă: Comentează „ Cele 7 reguli de aur" ale lui Prâslea.

Regula de aur: 1. Planificarea în detaliu: „*se băgă ucenic la argintar*." 2. Organizarea în timp: „*îţi voi da furca de azi în trei zile"3.* Stabilirea de sarcini precise: „*o odaie să lucreze singur, o trăistuţă de alune, câte un pahar de vin bun."4.* Folosirea abilităţilor, calităţilor: „*se înţeleseră la cuvinte, se învoiră şi lucrul se şi săvârşi cu bine."5.* Prezentarea, aspectul îngrijit: „*haine noi".6.* Varianta, alternativa unui alt job: săgeata „*celui mai mic îi căzu dinainte*" (ar putea fi un arcaş bun) 7. Părerea altor persoane despre decizia ta: „*pedeapsa să o ia de la Dumnezeu."*

Situaţia 7: Prâslea îi arată împăratului lista lui şi completează amândoi o fişă de autoevaluare, respectiv de evaluare.

Evaluare

1. Lista abilităţilor şi a competenţelor: „*nu se lăsa cu una cu două"; „se uită cu sfială în toate părţile"; „a rănit pe hoţ"; „am eu ac şi de cojocaul tău*" (al zmeului celui mic); „*simţise că fraţii îi poartă sâmbetele"; „îl făcu în bucăţele*" (pe balaur); „*îşi tăie o bucată de carne din coapsa piciorului"; „s-a întristat în sufletul lui"; „mărturisi în adevăr"; „arătă mărul de aur al zmeului"; „îi iertă*" (pe fraţii mai mari). 2. Acest inventar îl poate face pe Prâslea să se gândească şi la alte posturi precise pentru care ar vrea să candideze: ucenic la argintar, arcaş. 3. Acest inventar de abilităţi şi calităţi îl poate face atât pe Prâslea, cât şi pe tatăl său să aprecieze faptul că voinicul este capabil ca „*după moartea tătâne-său să se suie în scaunul împărăţiei."*

Autoevaluare

Fișa de autoevaluare conține un inventar al abilităților și calităților fiecăruia dintre elevi, inventar care ar conduce la orientarea către o anume profesie sau reorientarea către o altă profesie la care elevul nici nu s-a gândit până acum. În inventarul de autoevaluare elevii

completează zece calități umane pe care consideră că le au în momentul de față; trei experiențe de viață, chiar și de scurtă durată, din care au învățat ceva important; trei sarcini precise (activități școlare, funcții în cadrul colectivului de elevi, responsabilități din mediul familial) pe care le-au dus la bun sfârșit; trei tipuri de pasiuni, hobby-uri, activități mai interesante decât cele legate strict de practicarea unei meserii, pe care le au, iar în final notează cum se văd ei în ochii celorlalți (o impresie, o părere, o imagine de ansamblu; de exemplu, elevul X este văzut de ceilalți ca un informatician de succes).

Activitățile de postlectură permit așadar cititorilor să înțeleagă textul la nivel global și, pentru că au la bază strategii antrenante, sunt mai apropiate de activitățile non-formale care îi ajută pe elevi să descopere frumusețea actului lecturii.

Poveștile ca instrument pedagogic pentru cultivarea unui climat pozitiv în clasă

Prof. Bidireanu Alina
Colegiul Economic "Ion Ghica" Târgoviște

Articolul prezintă o cercetare aplicată asupra utilizării poveștilor ca metodă inovativă și tradițională deopotrivă în dezvoltarea unui climat pozitiv la clasă. Pornind de la identificarea unei probleme educaționale frecvente, scăderea motivației și a coeziunii între elevi, lucrarea argumentează că povestea, ca instrument narativ și cultural, poate media conflicte, poate consolida relațiile și poate contribui la formarea unei comunități de învățare echilibrate. În contextul anului comemorativ Ioan Slavici (2025), această lucrare propune integrarea literaturii clasice și a poveștilor contemporane în strategiile didactice, subliniind valoarea acestora în educația afectivă și socială.

1. Problema identificată

În practica didactică actuală, una dintre provocările majore este menținerea unui climat pozitiv și constructiv în clasă. Elevii se confruntă cu surse multiple de stres (evaluări, competiții, influențe externe), iar climatul educațional riscă să devină unul tensionat, fragmentat. Se observă tendințe de retragere, conflicte interpersonale, dar și lipsa unei motivații autentice pentru învățare. Această problemă afectează atât performanțele școlare, cât și bunăstarea emoțională a elevilor.

2. Cauzele persistenței problemei

Cauzele identificate sunt multiple:

- Presiunea academică excesivă, centrată pe rezultate și evaluări, în detrimentul experiențelor formative
- Lipsa unor instrumente de comunicare emoțională, care să permită elevilor exprimarea și gestionarea sentimentelor
- Absența coeziunii de grup, cauzată de diversitatea stilurilor de învățare și a background-ului socio-cultural
- Subutilizarea resurselor culturale locale și naționale, care ar putea funcționa ca liant identitar și emoțional.

3. Soluția identificată

Soluția propusă constă în integrarea poveștilor, atât cele literare (din tradiția clasică românească, ex. Ioan Slavici), cât și cele create de elevi sau adaptate din experiențe cotidiene, ca instrumente didactice menite să:

- stimuleze empatia și înțelegerea reciprocă;
- creeze punți între discipline și culturi;
- ofere elevilor ocazia de a se regăsi în personaje și situații;
- favorizeze dialogul, reflecția și coeziunea de grup.

Poveștile funcționează ca spații simbolice de identificare și proiecție, diminuând impactul conflictelor și al presiunilor școlare. Ele permit trecerea de la o învățare strict cognitivă la una integrativă, unde dimensiunea emoțională și morală joacă un rol central.

4. Implementarea soluției

Implementarea s-a realizat printr-un program educațional în patru etape:

Selecția poveștilor, s-au utilizat texte din literatura clasică românească (Ioan Slavici, „Moara cu noroc"), dar și povești populare și povești moderne adaptate de profesori.

Ateliere narative, elevii au fost implicați în activități de lectură expresivă, rescriere creativă și dramatizare.

Jurnalul de poveste, fiecare elev a fost încurajat să-și creeze un „jurnal narativ", în care să reflecteze la propriile trăiri, prin parabole și micro-povești.

Dialogul reflexiv, după fiecare poveste, clasa a fost implicată într-o discuție ghidată despre valori, dileme morale și posibile soluții.

Rezultatele preliminare au arătat o îmbunătățire semnificativă a coeziunii de grup, a empatiei și a climatului general de învățare. Elevii au început să utilizeze povești proprii pentru a explica situații cotidiene, ceea ce a favorizat exprimarea emoțională și reducerea tensiunilor.

Concluzii

Utilizarea poveștilor în mediul educațional s-a dovedit o strategie viabilă pentru dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă. Îmbinând tradiția literară cu inovația pedagogică, profesorii pot transforma sala de clasă într-un spațiu al dialogului, al empatiei și al învățării autentice. În contextul anului comemorativ Ioan Slavici (2025), această abordare readuce în prim-plan patrimoniul literar românesc și relevanța sa pentru educația de azi.

Astfel, povestea devine nu doar un instrument didactic, ci și un catalizator pentru o comunitate educațională sănătoasă, în care climatul pozitiv este fundamentul reușitei școlare și al dezvoltării personale.

Bibliografie:

1. **Bruner, J. (1986). Actual Minds, Possible Worlds. Cambridge, MA: Harvard University Press.**
2. **Howes, A., Funk, F., Krepski, S., et al. (2022). Stories That Teachers Tell: Exploring Culturally Responsive Science Teaching. Education Sciences, 12(6), 401. https://doi.org/10.3390/educsci12060401**
3. **White, A., & Stagg Peterson, S. (2022). Young children co-constructing stories with teachers. Early Childhood Folio, 26(2), 13–19. https://doi.org/10.18296/ecf.1110**

Poveștile ca instrumente pentru cultivarea unui climat pozitiv la clasă

Profesor învățământ primar Bontea Raluca-Maria
Școala Gimnazială„Mihai David" Negrești

Lucrarea evidențiază dificultatea cadrelor didactice de a menține un climat pozitiv în clasă, afectat de lipsa de motivație, conflicte și atitudini pasive. Persistența problemei este explicată prin lipsa de implicare emoțională a elevilor, rigiditatea metodelor tradiționale, deficitul de comunicare empatică și absența unor contexte atractive care să transmită modele de conduită pozitivă.

Soluția propusă constă în utilizarea poveștilor și a literaturii ca instrumente inovative de educație. Acestea transmit valori, stimulează empatia și creează un cadru favorabil cooperării. În anul comemorativ Ioan Slavici (2025), opera scriitorului devine sursă de inspirație pentru cultivarea moralității, solidarității și a spiritului comunitar.

Implementarea soluției se realizează prin selectarea și integrarea poveștilor în lecții, activități interactive (dramatizări, scriere creativă, dezbateri), reflecție și feedback, precum și prin proiecte dedicate lui Slavici. Astfel, poveștile devin o cale eficientă de transformare a clasei într-un spațiu al învățării autentice, al colaborării și al respectului reciproc.

1. Problema identificată

În contextul profesional, una dintre dificultățile majore cu care se confruntă cadrele didactice este menținerea unui climat pozitiv și constructiv în clasă, în condițiile unei diversități crescute de nevoi, interese și comportamente ale elevilor. Probleme precum lipsa de motivație, conflictele interpersonale sau atitudinea pasivă a unor elevi îngreunează desfășurarea lecțiilor și afectează calitatea relațiilor profesor–elev și elev–elev.

Corelația cu tema „climatului pozitiv în clasă" rezidă în faptul că, atunci când aceste probleme nu sunt adresate, climatul devine unul tensionat sau lipsit de colaborare, ceea ce blochează atât învățarea, cât și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor.

2. Cauza persistenței problemei

Problema persistă din mai multe motive:

- Lipsa de implicare emoțională a elevilor, atunci când metodele de predare nu rezonează cu experiențele lor de viață.

- Rigiditatea unor practici tradiționale, centrate pe transmiterea de cunoștințe și mai puțin pe dezvoltarea relațiilor interpersonale.
- Deficitul de comunicare empatică, atât între elevi, cât și între profesor și clasă.
- Absența unor contexte atractive și relevante care să ofere modele de conduită și de gândire pozitivă.

3. Soluția identificată și diminuarea impactului problemei

O soluție adecvată este utilizarea poveștilor educative și a literaturii ca instrumente inovative pentru crearea unui climat pozitiv. Poveștile au un impact major asupra copiilor deoarece transmit valori, stimulează imaginația și facilitează discuții despre comportamente, emoții și relații.

În anul 2025, comemorativ pentru Ioan Slavici, opera acestuia poate fi o sursă valoroasă de inspirație. Slavici a pus în lumină prin scrierile sale teme legate de moralitate, solidaritate și importanța comunității. Integrarea fragmentelor literare, adaptate vârstei elevilor, poate contribui la reducerea tensiunilor și la consolidarea unui climat bazat pe respect și cooperare.

Impactul problemei este diminuat prin:

- dezvoltarea empatiei și a spiritului de echipă;
- crearea unor contexte de reflecție personală și colectivă;
- stimularea motivației prin abordări narative atractive;
- introducerea unor activități de tip joc de rol sau dezbatere inspirate din personaje și situații literare.

4. Implementarea soluției. Implementarea acestei soluții se poate face printr-un plan etapizat:

a) Selectarea poveștilor și a fragmentelor relevante din literatura română (inclusiv Ioan Slavici) și din literatura universală, cu accent pe valori precum prietenia, solidaritatea și onestitatea.
b) Integrarea poveștilor în lecții nu doar la limba și literatura română, ci și transdisciplinar (educație civică, istorie, arte).
c) Activități interactive: dramatizări, ateliere de scriere creativă, discuții de grup, realizarea unor „povești colective” scrise sau desenate de elevi.
d) Reflecție și feedback: elevii sunt încurajați să exprime cum îi fac să se simtă poveștile și ce pot învăța din ele pentru relațiile lor zilnice.

e) Proiecte comemorative Ioan Slavici: expoziții tematice, momente literare, ilustrarea fragmentelor preferate din scrierile sale, pentru a valorifica și dimensiunea culturală a anului 2025.

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă nu se poate realiza doar prin reguli și autoritate, ci mai ales prin metode care cultivă empatia, solidaritatea și înțelegerea. Folosirea poveștilor ca instrument educativ, în special prin integrarea operelor lui Ioan Slavici în anul comemorativ 2025, reprezintă o modalitate inovativă și eficientă de a transforma sala de clasă într-un spațiu al învățării autentice, al colaborării și al respectului reciproc.

A fost odată…
O poveste care s-a transformat în cântec

Cristina-Elena Brudea, Profesor Limba Franceză/Română/Engleză
Şc. Gimnazială Grigore Ghica Voievod, Suceava

« Il faut exiger de chacun, ce que chacun peut donner »
«Trebuie să ceri de la fiecare ceea ce îți poate da»
Antoine de Saint-Exupéry

Autorul articolului A FOST ODATĂ…O POVESTE CARE S-A TRANSFORMAT ÎN CÂNTEC examinează o posibilă soluție a diferențierii conținuturilor în clasele numeroase ale învățământului de masă cu cerințe educaționale integrate, aplicabilă orelor de limbi moderne.

Întregul act paideutic este personalizat prin îmbinarea tehnicilor de storytelling cu audiția și exersarea unui cântec tradiţional marinăresc de la mijlocul secolului al XVI-lea, care povesteşte pe ritmuri vesele povestea unui tânăr matelot care urmează a fi sacrificat de echipajul navei sale rămasă fără provizii, pentru a salva pe ceilalți.

Subiectul antropofagiei necesare supraviețuirii, evoluat în secolul XX spre statutul de cântec pentru copii, se dovedește a fi suficient de interesant pentru a capta și menține atenția elevilor sub influența cadențată a ”bis”-urilor.

Povestea ucenicului de marinar ales prin tragere la sorți să asigure supraviețuirea echipajului prin sacrificiul de sine are toate ingredientele necesare să capteze și să mențină atenția oricărei clase eterogene social și cultural, să diminueze efectul de Turn Babel inerent orelor de limbi moderne, găsindu-și armonia vremelnică în 50 de minute de încântare auditivă care nu te îndeamnă să cauți acele ceasornicului, din contră, se termină prea repede, la fel de repede cum se sfârșește tot ce e bun și frumos !

Diferenţierea conținuturilor într-o clasă numeroasă din învățământul de masă în care există integrați elevi cu cerințe educaționale speciale este în primul rând o provocare căreia îi faci față cu practici incluzive nu doar prin adaptarea demersului instructiv-educativ la

posibilităţile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul şi stilul de învăţare al elevului, ci și prin ajustarea mediului de învățare și regândirea procesului de evaluare care să vizeze progresul realizat de educabil.

Experiența didactică, prin modalitatea de transpunere didactică, face posibilă prezentarea diferențiată a conținuturilor și prin tehnici de storytelling, personalizând actul paideutic la particularitățile și potențialul fiecărui educabil, exploatând teoria învățării experiențiale.

Astfel, proiectul de lecţie propus pentru o oră de recapitulare la disciplina Limba franceză, anul I de studiu la a doua limbă modernă, are ca obiectiv principal sistematizarea noţiunilor de bază fonetice, lexicale şi gramaticale, prin intermediul cântecului francez pentru copii Il était un petit navire…, intitulat inițial La courte paille, un document autentic de limbă şi cultură franceză, care sintetizează pe ritmuri captivante controversata poveste a unui ucenic marinar salvat de la o soartă crâncenă de o minune divină.

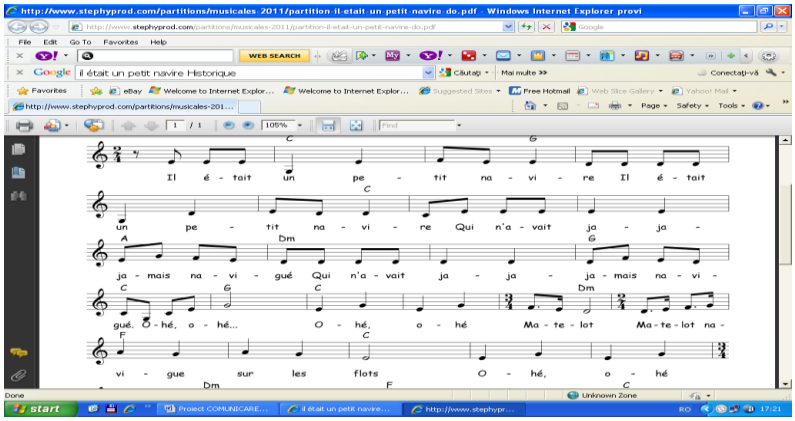

Lăsat adesea pe nedrept, în plan secund, aproape marginal, ca element de motivare, de recompensă sau de divertisment, cântecul, rezultat al metamorfozei poveștilor peste veacuri, ca document autentic, se pretează exemplar multiplelor abordări didactice specifice curriculumului diferențiat aplicabil unei ore de limbă modernă. Acest proiect este ilustrarea celei mai simple abordări, cea a îmbinării tehnicilor de storytelling cu audiţia şi exersarea, facilitată şi ghidată insesizabil spre intenţia de exploatare didactică propusă inițial.

După identificarea stilurilor de învăţare am corelat activitatea de predare-învăţare cu stilul preferat de învăţare al elevilor, optimizând astfel oportunităţile lor de a se implica în parcurgerea materialului propus.

Pornind de la principiul că învăţarea diferenţiată este un răspuns la nevoile celui care învaţă, nu doar la nevoile elevilor cu cerințe educative speciale, am conceput activităţi de învăţare graduale, utilizând un document audio-video cu subtitrare în limba franceză, cu structură şi linie melodică repetitive, adaptat nivelului de vârstă adresat, în ceea ce priveşte

dificultatea lexicală sau gramaticală, inedit însă ca fir epic: Il était un petit navire… este la origine un cântec tradiţional marinăresc de la mijlocul secolului al XVI-lea care povesteşte pe ritmuri vesele povestea unui tânăr matelot care urmează a fi sacrificat de echipajul navei sale rămasă fără provizii, pentru a salva pe ceilalți. Subiectul antropofagiei de necesitate, evoluat în secolul XX spre statutul de cântec pentru copii, se dovedește a fi suficient de inedit pentru a capta atenția elevilor care speră într-un final lipsit de tragism, ținând audiența cu sufletul la gură și făcând digerabile cele 16 strofe a câte 3 versuri care devin 5 după influența cadențată a ”bis”-urilor. Povestea ucenicului de marinar ales prin tragere la sorți să asigure supraviețuirea echipajului prin sacrificiul de sine are toate ingredientele necesare să capteze și să mențină atenția unei clase eterogene dominată de tachinări, apostrofări, forfote, diversitate socială și culturală, găsindu-și armonia vremelnică în 50 de minute de încântare auditivă care nu te îndeamnă să cauți acele ceasornicului, din contră, se termină prea repede, la fel de repede cum se sfârșește tot ce e bun și frumos !

Activităţile propuse auditivilor, de identificare a vocalelor nazale, a cuvintelor la plural, a genului feminin şi a verbelor de grupa I, folosesc ca support doar fişierul auditiv, în virtutea ideii că aceştia înţeleg cel mai bine ascultând.

Activităţile propuse vizualilor, de identificare a vocalelor nazale prin subliniere cu culoarea neagră, a cuvintelor la plural prin marcarea lor cu culoarea roşie, a genului feminin (albastru) şi a verbelor de grupa I (verde), folosesc ca support textul imprimat al cântecului propus, în virtutea ideii că cei cu un stil de învăţare vizual procesează cel mai eficient informaţii în formă vizuală.

Activităţile propuse kinestezicilor, de lipire în ordine cronologică/logică a stofelor imprimate pe etichete autocolante sunt o modalitate de a se exprima corporal, determinându-i să se implice activ, exploatând punctul lor forte, memoria motrică. Pentru corelarea activităţilor cu cele ale celorlalte două grupe am suplimentat activitatea kinestezicilor cu o a doua sarcină de lucru: completarea textului lacunar al cântecului propus cu etichete autocolante conţinând vocale nazale, cuvinte la plural, cuvinte de gen feminin şi verbe de grupa I.

Folosirea echitabilă a celor trei canale de comunicare a cunoştintelor: auditiv, vizual şi kinestezic, abordarea materiei de sistematizat prin metode compatibile cu elementele forte ale stilului lor de învăţare conduc la îndeplinirea obiectivului fundamental al lecţiei de recapitulare şi sistematizare: stabilirea de noi corelaţii între cunoştinţe prin elaborarea unor generalizări mai largi, prin relevarea unor structuri logice între cunoştinţe şi constituirea unei viziuni de ansamblu asupra materiei ca un tot. Recapitularea nu a fost redusă la reluarea identică a cunoştinţelor, la simpla reproducere a celor învăţate anterior, ci s-a avut în vedere clarificarea

continuă a conceptelor, deoarece se ştie că dacă aceste concepte apar în contexte diferite, ele îşi precizează mai bine sensurile.

Spre exemplu, cerinţa de identificare a cuvintelor la plural din textul cântecului presupune recunoaşterea, nu doar a mărcii de plural aplicabilă articolelor, substantivelor şi adjectivelor, ci şi pe cea a verbelor. În ceea ce priveşte verbele, cerinţa referitoare la identificarea verbelor de grupa I (în –er) a fost o ocazie de clarificare a acesteia, prezenţa verbelor de grupa a III-a în text fiind o piatră de încercare, datorită terminaţiei în –re: nu puţini au fost cei care au identificat verbul ”frire” ca aparţinând grupei I sau cei care au identificat substantivul ”navire” şi adjectivul ”pauvre” ca fiind verbe de grupa a III-a, cu toate că în text erau însoţite de articolul hotărât ”le” care le preciza clar valoarea morfologică. Sau, un alt exemplu edificator în acest sens este cerinţa referitoare la identificarea vocalelor nazale din text. La testul de autoevaluare aplicat la finalul orei elevii au reconsiderat importanţa cerinţei, după ce au fost atenţionaţi, cei mai mulţi grăbindu-se iniţial să sublinieze întreg cuvântul în care apărea una sau mai multe asemenea vocale nazale. Testul de autoevaluare aplicat în finalul orei îndeplineşte în acest caz un dublu rol, fiind o măsură a eficienţei demersului didactic aplicat (media clasei a fost de 8,19) dar şi un exerciţiu benefic de acomodare la sistemul de evaluare cifric (8 elevi din totalul de 21 s-au supraevaluat sau subevaluat).

Prin simpla folosire a unei povești străvechi metamorfozată în ritmuri cantabile și dansante, o lecție de recapitulare de obicei aridă, s-a transformat într-o încântare pentru toți elevii, căci în astfel de lecţii, mai mult decât în altele, toți elevii, nu doar cei cu cerințe educative speciale, sunt captați de ineditul narațiunii, ținuți cu sufletul la gură să afle finalul, antrenați să accepte diversitatea, să exerseze nu doar ritmuri și rime fonetice, ci și toleranța, respectul reciproc, atenția, răbdarea, memoria.

Bibliografie

1. **Renault, M. (1995): Les plus belles chansons du temps passé. Edition Hachette Jeunesse, Paris.**
2. **Bibliografie web**
3. **http://www.comptines.net/bibliotheque/pdf/Il-etait-un-petit-navire.pdf**
4. **https://momes.parents.fr/chansons-et-histoires/comptines/comptines-sur-la-nature/comptines-sur-leau/il-etait-un-petit-navire-840507**

5. **https://dspace.univ-guelma.dz/jspui/bitstream/123456789/12853/1/M%20841.417.pdf**
6. **https://fide-formation.org/activites/comment-et-pourquoi-travailler-une-chanson-en-classe-de-fle/**
7. **https://enseigner.tv5monde.com/fiches-pedagogiques-fle/enfants**

Poveștile care ne apropie: utilizarea pedagogiei dramatice pentru dezvoltarea empatiei și a climatului pozitiv în clasa I

Profesor învățământ primar Bucur Dănuţa
Şcoala Gimnazială "Adrian Păunescu", Bucureşti

Lucrarea de față explorează modalitățile prin care pedagogia dramatică poate contribui la dezvoltarea empatiei, a colaborării și a climatului pozitiv în învățământul primar. Poveștile, prin caracterul lor narativ și emoțional, oferă un cadru ideal pentru exersarea înțelegerii de sine și a celorlalți. Studiul propune o activitate aplicabilă în cadrul clubului de lectură al clasei I, bazată pe lectura interactivă și dramatizarea prin teatru de păpuși, pornind de la povestea ***„Alegerea cea bună"*** *din volumul „Întâmplări vindecătoare" de Alex și Cristina Donovici. Rezultatele obținute prin implementarea acestui tip de activitate arată că elevii devin mai implicați emoțional, își dezvoltă capacitatea de exprimare verbală și nonverbală și contribuie activ la construirea unui mediu școlar armonios.*

Introducere

Formarea competențelor socio-emoționale și dezvoltarea empatiei constituie priorități majore ale educației contemporane. În contextul actual, în care accentul cade tot mai mult pe relațiile interpersonale și pe învățarea colaborativă, poveștile devin un instrument pedagogic deosebit de valoros.

Pedagogia dramatică, definită ca un ansamblu de practici care îmbină arta teatrală cu procesul educativ (Bolton, 1985; O'Toole, 1992), oferă elevilor prilejul de a experimenta, de a imagina și de a înțelege lumea prin acțiune și trăire. În ciclul primar, metodele dramatice facilitează învățarea prin joc, contribuind la formarea unei atmosfere pozitive și la consolidarea grupului clasei.

Totodată, poveștile contemporane pentru copii, precum cele semnate de Alex și Cristina Donovici, răspund nevoii de **educație pentru starea de bine**, prin teme accesibile și emoționante: curajul, alegerea binelui, empatia, puterea prieteniei. În clasa I, astfel de texte oferă o bază excelentă pentru activități de lectură expresivă și dramatizare.

Cadrul teoretic

Pedagogia dramatică a fost dezvoltată în a doua jumătate a secolului XX de autori precum Dorothy Heathcote și Gavin Bolton, care au promovat conceptul de *drama in education* — o metodă de învățare prin implicare emoțională și roluri. Conform lui Bolton (1985), „drama educațională nu are ca scop spectacolul, ci procesul de învățare".

În România, autori precum I. Radu (2008), G. Cucoș (2017) și C. Rădulescu (2019) subliniază rolul educației estetice și al expresivității în formarea personalității copilului. Poveștile, atunci când sunt abordate prin mijloace dramatice, contribuie la:

- dezvoltarea limbajului și a expresivității;
- creșterea încrederii în sine;
- cultivarea empatiei și a spiritului de echipă;
- prevenirea comportamentelor conflictuale.

În același timp, literatura contemporană pentru copii oferă contexte narative apropiate de viața elevilor. Povestea *„Alegerea cea bună"* de Alex și Cristina Donovici ilustrează în mod accesibil ideea că fiecare alegere implică responsabilitate și empatie, sprijinind astfel **formarea morală și emoțională** a elevilor.

Propunere practică: Activitate pentru clubul de lectură – „Alegerea cea bună"

Obiective:

- dezvoltarea competențelor de comunicare orală și expresivă;
- stimularea empatiei și a cooperării între elevi;
- formarea capacității de a reflecta asupra propriilor alegeri;
- crearea unui climat pozitiv și echilibrat în grupul clasei.

Durata: o oră de club pe săptămână, în cadrul întâlnirii dedicate lecturii dramatice.

Resurse: povestea *„Alegerea cea bună"* (din volumul *Întâmplări vindecătoare*), materiale pentru confecționarea păpușilor (șosete, carton, hârtie colorată, lipici, markere), o cutie mare pentru scena improvizată, aparat foto/telefon pentru documentare.

Desfășurare:

1. **Lectură interactivă:** Învățătorul citește povestea, oprindu-se pentru a întreba elevii ce cred că simt personajele, ce alegeri ar face ei și cum s-ar putea termina povestea.
2. **Discuție reflexivă:** Se analizează tema centrală — *cum facem alegerile bune* — și se discută despre consecințele faptelor asupra propriei persoane și a celor din jur.
3. **Atelier de creație:** Elevii confecționează păpuși reprezentând personajele principale. Fiecare grup are libertatea să interpreteze vizual povestea.

4. **Dramatizare:** Elevii joacă povestea folosind păpușile. Accentul cade pe expresivitate, voce, gest și colaborare.
5. **Reflecție finală:** Fiecare elev răspunde la întrebarea „Ce înseamnă pentru mine o alegere bună?” și notează un gând pozitiv într-un „Jurnal al alegerilor bune” al clubului.

Rezultate observate:

Elevii s-au implicat cu entuziasm și au manifestat o înțelegere mai profundă a valorilor morale. Au devenit mai empatici în interacțiunile zilnice și mai deschiși la colaborare. Atmosfera din grup s-a îmbunătățit vizibil, copiii manifestând respect și sprijin reciproc. Activitatea a contribuit, astfel, la **starea de bine emoțională** a elevilor, oferindu-le un spațiu sigur pentru exprimare și reflecție.

Concluzii

Pedagogia dramatică oferă numeroase oportunități pentru învățământul primar, mai ales în contexte extracurriculare precum cluburile de lectură. Activitățile bazate pe poveste, joc și expresivitate sprijină dezvoltarea holistică a copilului, îmbinând dimensiunea cognitivă cu cea afectivă și socială.

Poveștile contemporane, precum cele ale lui Alex și Cristina Donovici, aduc în sala de clasă teme actuale și valoroase, contribuind la echilibrul emoțional al elevilor. Implementarea constantă a unor astfel de activități ajută la formarea unei culturi școlare centrate pe **empatie, reflecție și bucuria de a alege bine** — piloni ai stării de bine în educație.

Bibliografie

1. **Bolton, G. (1985).** ***Drama in Education: A Critique.*** **London: Longman.**
2. **Donovici, A. & Donovici, C. (2022).** ***Întâmplări vindecătoare.*** **București: Curtea Veche Publishing.**
3. **Heathcote, D. & Bolton, G. (1995).** ***Drama for Learning: Dorothy Heathcote’s Mantle of the Expert Approach to Education.*** **Portsmouth, NH: Heinemann.**
4. **O’Toole, J. (1992).** ***The Process of Drama: Negotiating Art and Meaning.*** **London: Routledge.**
5. **Cucoș, C. (2017).** ***Pedagogie.*** **Iași: Polirom.**
6. **Radu, I. (2008).** ***Educația estetică și dezvoltarea personalității copilului.*** **București: Editura Didactică și Pedagogică.**
7. **Rădulescu, C. (2019).** ***Jocul și dramatizarea în învățământul primar.*** **Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.**

8. **Iordache, M. (2021).** ***Starea de bine în educație – perspective actuale.*** **București: Editura Universitară**.

Poveștile în pedagogia curativă, urmând firul roșu

Profesor psihopedagogie specială Bucur Maria Ioana
CȘEI Rudolf Steiner Hunedoara

Pedagogia curativă, destinată în primul rând copiilor cu nevoi speciale, se bazează pe ideea că aceștia trebuie să învețe aceleași obiecte ca un copil dezvoltat normal pentru o dezvoltare completă. Un element cheie este crearea unui climat pozitiv și terapeutic în clasă, cultivat prin ritm și ansamblu, care ajută la îndepărtarea fricii și dezvoltă conștiința de sine și coeziunea de grup.

Acest mediu este menținut prin utilizarea consecventă a „firului roșu" narativ, o continuitate care transformă predarea abstractă într-o experiență vie. Firul roșu reprezintă progresia conștientă a conținuturilor prin narațiune, adaptată fiecărui stadiu de dezvoltare.

De la grădiniță, unde se folosesc povești simple, progresia include basme (Clasa I) pentru a înțelege lumea, fabule și legende (Clasa a II-a) pentru familiarizarea cu trăsăturile sufletului și înțelegerea relațiilor umane, și mituri despre Creație (Clasa a III-a) pentru lege și dreptate.

În clasele mai mari, narațiunile avansează către mituri și epopei locale/naționale (Clasa a IV-a), istorie timpurie și mitologii antice (Clasa a V-a), istorie antică și Evul Mediu Timpuriu (Clasa a VI-a) și Renaștere (Clasa a VII-a), culminând cu istorie contemporană și biografii (Clasa a VIII-a).

Povestea nu este doar o metodă didactică, ci un instrument terapeutic care creează un „arc de siguranță imaginativ", vindecând fragmentarea și ancorând copilul într-un mediu ritmic și unitar, esențial pentru dezvoltarea armonioasă.

Pedagogia curativă, destinată în primul rând copiilor cu nevoi speciale, pornește de la premisa fundamentală că aceștia au nevoie să învețe aceleași obiecte ca un copil dezvoltat normal, deoarece învățătura este esențială pentru dezvoltarea lor completă. În acest context, crearea unui **climat pozitiv și terapeutic** în clasă nu este doar un deziderat, ci o condiție a procesului de vindecare și dezvoltare.

Acest mediu este cultivat prin utilizarea consecventă a **firului roșu** (o continuitate narativă și metodică) și a poveștilor, care transformă predarea dintr-un act abstract într-o experiență vie, plină de fantezie și armonie.

Fundamentul Curativ: Ritmul și Ansamblul

Obiectivul principal al predării este acela de a asigura o educație de bază flexibilă, adaptată necesităților individuale ale elevului și ghidată de principii terapeutice. Climatul pozitiv se bazează pe două coordonate esențiale:

1. **Ritmul ca factor de echilibru:** Ritmul este considerat activitatea de bază a ființei umane, iar familiarizarea copilului cu un ritm de predare mobil și potrivit este crucială. Ritmul ajută la **îndepărtarea fricii**, stimulează capacitatea de concentrare și dezvoltă **conștiința de sine**.
2. **Ansamblul ca unitate de clasă:** Deoarece copilul cu dizabilități are tendința de a percepe lumea fragmentată, baza învățăturii trebuie să fie **ansamblul**. Scopul predării este ca întreaga clasă să funcționeze **ca o unitate**. Această coeziune este exersată prin **jocuri de grup** care învață **regulile cooperării** și susțin relațiile dintre prieteni, stabilind astfel un climat social suportiv.

Firul Roșu Narativ: De la Imagine la Conștiință

Firul roșu al pedagogiei curative este dat de progresia conștientă a conținuturilor prin intermediul narațiunii, adaptată fiecărui stadiu de dezvoltare al copilului. Această progresie nu se oprește la simplul divertisment, ci îndeplinește un rol curativ profund:

Grădiniță - Povești simple și imagini de acasă - Dezvoltarea simțului comunitar și familiarizarea cu lumea înconjurătoare.

Clasa I - Basme și Povești - Creează baza pentru înțelegerea viitoare a lumii; prezintă evoluția umană și secretele naturii în imagini frumoase. Poveștile sunt transformate în cântece și jocuri pentru a implica întreaga clasă.

Clasa a II-a - Fabule și Legende - Fabulele (povești cu animale): copilul se identifică cu trăsăturile animalelor (exprimate prin umor) pentru a-și familiariza caracteristicile sufletului. Legendele: despre oameni care au fost un exemplu etic (eroi morali), ajutând la înțelegerea "artei relațiilor umane".

Clasa a III-a - Mituri despre Creația Lumii - Miturile (e.g., Geneza): aduc înțelegere despre lege și dreptate. Poveștile despre îndeletnicirile străvechi (fermier, fierar): arată cum "totul este legat, un lucru de celălalt", generând recunoștință.

Clasa a IV-a - Mituri și Epopei Locale/Naționale - Narațiunile se concentrează pe mitologia nordică (celții, scandinavii) și pe istoria locală/geografică. Accentul se mută de la mitul creației la povestea patriei.

Clasa a V-a - Istoria Timpurie (Mituri antice și Epopei) - Mitologia și istoria popoarelor antice (India, Persia, Mesopotamia, Egipt, Grecia). Se studiază legendele despre zei și eroi (e.g., epopeile grecești), punând baza pentru studiul istoriei.

Clasa a VI-a - Istoria Antică și Epocile Etnice - Legendele și istoria Romei Antice și a Evului Mediu Timpuriu (declinul Romei și migrațiile popoarelor). Se explorează teme precum legea romană și formarea națiunilor europene.

Clasa a VII-a - Istoria Evului Mediu și a Renașterii Povești și biografii din istoria modernă timpurie, a Renașterii și a Epocii Descoperirilor. Se pune accentul pe exploratori și inventatori, reflectând dezvoltarea independenței individuale.

Clasa a VIII-a - Biografii și Istoria Contemporană - Istoria secolului al XX-lea și biografii care pun în lumină marile forțe istorice, sociale și tehnologice. Se vizează înțelegerea prezentului prin evenimentele recente.

Concluzie

„Firul roșu” al narațiunii în pedagogia curativă nu este doar o metodă didactică, ci un instrument terapeutic de bază. De la basmele care vindecă fragmentarea, la fabulele care clarifică eul prin umor și la miturile care cultivă recunoștința pentru coerența lumii, povestea creează un arc de siguranță imaginativ. Acest arc ancorează copilul cu nevoi speciale într-un climat de clasă pozitiv, ritmic, unitar și plin de fantezie, esențial pentru dezvoltarea sa armonioasă.

Bibliografie

1. **Sylvia-Koti, Programă analitică și ghid metodologic al unui centru de pedagogie curativă, document intern, necunoscute detaliile despre publicare;**
2. **Meyer, Rudolf, Înțelepciunea Basmelor Populare, Editura Triade, 2001.**

Rolul literaturii pentru copii în dezvoltarea competențelor comunicative

” Lectura dă omului plenitudine,
vorbire și siguranță.”
Francis Bacon

Buhuleț Aneta Gianina, Profesor învățământ primar
Școala Gimnazială ,,Ștefan cel Mare” Vaslui

,,Copilul - scria George Călinescu – se naște curios pe lume și nerăbdător de a se orienta în ea. Literatura care îi satisface această dorință îl încântă. Ca să fie operă de artă scrierile pentru copii trebuie să intereseze și pe oamenii maturi și instruiți. A ieși din lectură cu stima de sine sporită pentru om, acesta este secretul marilor lecturi pentru tineret” (Călinescu, 1964, p. 276). Până la apariția noului cadru de învățământ, lectura era o subdisciplină a limbii și literaturii române, alături de gramatică, compunere, comunicare. Dacă nu mai apare în planul cadru nu înseamnă că nu i se mai acordă atenție, lectura suplimentară este privită cu aceeași atenție de către cadrul didactic îndrumată către mintea elevului.

Literatura, ca artă a cuvântului, prin intermediul căreia realitatea este recreată în toată complexitatea ei, oferă copilului de vârstă școlară mică un întreg univers de gândire și sentimente, de aspirații și îndrăzneli. Acest univers se va putea constitui într-o zestre spirituală importantă cu condiția ca opera literară în ansamblul ei să răspundă cerințelor multiple pe care le ridică educația.

,,Lectura – spunea istoricul Nicolae Iorga (Silvestru, 2015, p. 12) – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Literatura care joacă un rol foarte important în perioada micii școlarități este literatura pentru copii. Literatura pentru copii este o artă, artă pe care mulți scriitori români și străini au abordat-o: Ion Creangă, Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, Edmondo de Amicis etc... . Acești mari scriitori și-au întors privirea spre această perioadă minunată a omului denumită și ,,vârsta cea fericită”.

Literatura pentru copii este cheia care îl ajută pe copil să se formeze, contribuind la lărgirea orizontului de cunoaștere, la formarea unui vocabular activ și bogat, la o exprimare corectă, la educarea simțului estetic și încrederea în forțele proprii. Gustul pentru literatură

trebuie stimulat și cultivat încă de la o vârstă foarte fragedă. El nu vine de la sine ci trebuie descoperit printr-o muncă asiduă din partea micului școlar, al învățătorului, dar și al părintelui. Bagajul de cunoștințe pe care elevul le primește în clasă trebuie continuat prin lectură și în afara ei. Foarte important este ca învățătorul să cunoască modul prin care poate face acest lucru.

Copilăria este cheia cunoașterii asupra universului. Ea întreține în lume basmul, gingășia, zâmbetul. Este calea de la trecut către prezent și viitor. Încă din grădiniță, atât educatorul cât și familia depun un efort major pentru a influența universul copilului prin basme și povești. Această muncă dificilă depusă încă din grădiniță trece la un alt nivel în învățământul primar unde cheia cunoașterii este purtată de către învățător. Dacă în grădiniță lectura se făcea de către educator, acum lectura propriu-zisă începe abia după ce elevul deslușește tainele literelor, înțelege mesajul din spatele semnelor grafice, semne care uneori îl face pe copil curios dar, uneori îl și înspăimântă. Datoria învățătorului este de a căuta diferite mijloace care să-l facă pe elev să iubească și să-i placă cartea. De aceea învățătorul trebuie să citească poveștile în așa fel încât elevul să rămâna profund impresionat, să trăiască cele citite și doar așa copilul va dori să citească. Învățătorul trebuie să țină cont de particularitățile de vârstă ale copilului atunci când recomandă lecturile pentru vacanță. Elevii care au un ritm de citire mai lent trebuie îndrumați spre lecturile scurte, iar cei cu un ritm mai rapid spre poveștile lungi, spre basmele copilăriei.

În prezent, copiii știu să citească încă de la grădiniță, și din cauza rapidității ritmului de citire unii elevi rămân în imposibilitatea de a urmări conținutul lecturilor și se luptă cu descifrarea textului. De aceea, acum este momentul în care învățătorul trebuie să intervină în a încuraja pe elev să urmărească cu atenție textul lecturii citite și exersarea acestui exercițiu cu voce tare. Încurajarea elevului de către învățător, în fața clasei, în intenția lui de a citi, joacă un rol foarte important în dezvoltarea competențelor de comunicare pentru viitor. Întotdeauna trebuie ca între cei doi factori implicați, învățător-elev, să se poarte un dialog pentru a vedea dacă elevul a înțeles conținutul celor citite și dacă știe cu adevărat să aprecieze o carte. Deseori întrebările formulate trebuie să stârnească interesul şi entuziasmul copiilor care să ducă la formularea unor răspunsuri deosebite. Trebuie acordată o mare atenţie textelor, propuse spre analiză, comentate amănunţit, ţinând cont și de particularităţile de vârstă. Învățătorul recomandă lecturi potrivite pe marginea cărora să se poarte discuţii. După ce textele sunt parcurse, trebuie să fie respectate câteva cerinţe: întrebările să fie formulate clar; să se folosească cuvinte noi şi expresii artistice întâlnite în contexte variate; să se redea prin cuvinte proprii conţinutul textelor citite; să se recunoască ilustraţiile care înfăţişează personaje sau scene din poveştile citite și să le aşeze în ordinea desfăşurării faptelor.

Învăţarea cititului este un proces complex şi îndelungat care implică asimilarea tehnicii, a mecanismului propriu-zis, şi-a instrumentelor muncii cu cartea. Exemplul este mama învățăturii! Dacă într-o familie sunt prea puține cărți iar lectura acestora nu are loc, atunci putem spune cu siguranță că în acea familie copilul nu va fi pasionat de lectură, iar dezvoltarea competențelor de comunicare se va face foarte greu sau chiar deloc. Copilul are nevoie de o îndrumare corectă în formarea sa ca elev, și ca om, în general.

Încă de la intrarea în școală copiii au o deosebită înclinare către un anumit tip de literatură, dar uneori tind și spre un alt gen de literatură, mai grea. De aceea, în alegerea literaturii pentru copii ar trebui să se țină cont de anumite trăsături: caracterul instructiv-educativ, umorul, îmbinarea valorilor etice cu cele estetice, etc. Literatura pentru copii se adresează tuturor, de altfel poveștile și basmele au încântat întotdeauna copilăria tuturor generațiilor. Basmele și poveștile evidențiază trăsăturile personajelor dându-i copilului posibilitatea să învețe, să deosebească frumosul de urât, binele de rău și să urmeze exemplul personajelor pozitive. Citind aceste basme și povești copiii își îmbogățesc vocabularul cu expresii noi ajutându-l mai bine la însușirea limbii materne.

„Ideile, cunoștințele, sentimentele se exprimă cu ajutorul cuvintelor, prin vorbire sau prin traducerea acesteia în scris. A face pe copil capabil să-și vorbească în mod corect limba maternă și să o înțeleagă bine, înseamnă a servi, deopotrivă, individul și societatea” (Dottrens, 1970, p. 79).

Folosirea literaturii în această perioadă este un mod fantastic de a-l ajuta pe copil să-și descopere și să-și înțeleagă emoțiile, precum și să le exprime într-un mod adecvat contribuind la dezvoltarea stimei de sine și oferindu-i încredere în forțele proprii pentru a reuși în ceea ce își propune.

De altfel, unul din obiectivele finale ale literaturii pentru copii este trezirea interesului pentru minunata lume a poveștilor, basmelor, poeziilor, știut fiind faptul că trăim într-o epocă în care internetul ocupă viața fiecăruia, dar mai ales a școlarului mic, influențându-l nu prea bine. Acesta nu mai are timp să citească o carte, iar dezvoltarea competențelor de comunicare e sub limită. Literatura pentru copii joacă un rol destul de important în viața copilului, în dezvoltarea acestuia și este necesară pentru evoluția sa în societatea viitorului.

Bibliografie

1. **Călinescu, G. (2003).** ***Istoria literaturii române de la origini până în prezent*****. Ediţie**
2. **Dottrens, R. (1970).** ***A educa și a instrui.*** **București: Editura Didactică și Pedagogică.**

Poveștile – cheie în menținerea unui climat educațional favorabil în grădiniță

Profesor învățământ preșcolar Buzatu Mihaela
Liceul Tehnologic Dărmănești

Un climat educațional pozitiv presupune mai mult decât absența conflictelor – presupune respect reciproc, înțelegerea diferențelor și acceptarea diversității. Povestea este unul dintre cele mai accesibile instrumente pentru a cultiva empatia: prin personaje variate și situații complexe, copiii învață să vadă lumea din perspective diferite.

Prin identificarea cu personajul poveştii, copiii sunt mult mai motivaţi să treacă la acţiune, să se comporte ca eroul din poveste. De exemplu, poveștile despre copii cu dizabilități, refugiați sau aparținând altor culturi pot genera discuții profunde despre acceptare, prejudecăți și justiție. Chiar și poveștile tradiționale – cum ar fi „Rățușca cea urâtă" sau „Fata babei și fata moșneagului" – oferă contexte excelente pentru a înțelege durerea respingerii sau bucuria descoperirii de sine.

Pentru a fi eficiente, poveștile trebuie adaptate nivelului de vârstă și specificului individual al copiilor ca dimensiune și conținut astfel încât copiii să se identifice cu evenimentele relatate ori cu reacțiile personajelor. Dacă poveștile implică în mod direct copiii prin onomatopee, mișcări, mimă etc. acestea capătă plus valoare, în măsura în care sunt corect gestionate.

Un climat educațional pozitiv presupune mai mult decât absența conflictelor – presupune respect reciproc, înțelegerea diferențelor și acceptarea diversității. Povestea este unul dintre cele mai accesibile instrumente pentru a cultiva empatia: prin personaje variate și situații complexe, copiii învață să vadă lumea din perspective diferite.

Prin identificarea cu personajul poveştii, copiii sunt mult mai motivaţi să treacă la acţiune, să se comporte ca eroul din poveste. De exemplu, poveștile despre copii cu dizabilități, refugiați sau aparținând altor culturi pot genera discuții profunde despre acceptare, prejudecăți și justiție. Chiar și poveștile tradiționale – cum ar fi „Rățușca cea urâtă" sau „Fata babei și fata moșneagului" – oferă contexte excelente pentru a înțelege durerea respingerii sau bucuria descoperirii de sine.

Pentru a fi eficiente, poveștile trebuie adaptate nivelului de vârstă și specificului individual al copiilor ca dimensiune și conținut astfel încât copiii să se identifice cu evenimentele relatate ori cu reacțiile personajelor. Dacă poveștile implică în mod direct copiii prin onomatopee, mișcări, mimă etc. acestea capătă plus valoare, în măsura în care sunt corect gestionate.

Poveștile – cheie în menținerea unui climat educațional favorabil în grădiniță

Povestirea este una din activităţile de educare a limbajului agreată de copii deoarece contribuie la nevoia de cunoaştere şi afectivitate, stimulează imaginaţia şi constituie o cale utilă de exersare a capacităţii de comunicare. De asemenea, poveștile contribuie la dezvoltarea proceselor psihice: gândirea logică, memoria voluntară, imaginaţia creatoare, limbajul – ca mijloc fundamental de comunicare.

În activitatea didactică desfășurată la nivel preșcolar, am observat că unul dintre cele mai frecvente obstacole în menținerea unui climat educațional pozitiv este dificultatea copiilor de a-și exprima emoțiile și de a relaționa armonios cu cei din jur. Acest dezechilibru duce adesea la conflicte între copii, frustrări, comportamente de retragere sau de opoziție. În acest context, tema dezvoltării unui climat pozitiv nu este doar un ideal, ci o necesitate practică pentru desfășurarea eficientă a activităților educative.

Cauza principală a acestei situații rezidă în insuficienta dezvoltare a limbajului emoțional și social la copii. Mulți preșcolari nu dețin încă instrumentele necesare pentru a verbaliza ce simt sau pentru a negocia situații tensionate. În plus, mediul digital și graba cotidiană au redus timpul petrecut în familie pentru lectură sau dialog autentic, ceea ce afectează dezvoltarea empatiei și capacitatea de autoreglare. Poveștile – ca formă tradițională de educație emoțională și morală – sunt tot mai rar întâlnite în spațiul domestic.

Am identificat ca soluție principală integrarea intenționată și sistematică a poveștilor în activitățile zilnice, cu scopul de a crea contexte sigure în care copiii să recunoască, să exprime și să gestioneze emoții. Folosind povestiri atent alese – din literatura clasică, modernă sau creații proprii – am observat o scădere a comportamentelor conflictuale și o îmbunătățire a colaborării și empatiei între copii. Poveștile devin un teren neutru în care copilul poate reflecta la propriile trăiri, fără a se simți criticat sau presat.

Într-o lume educațională tot mai tehnologizată, în care informația circulă rapid, dar conexiunea umană riscă să se piardă, poveștile rămân un instrument esențial pentru construirea unui climat pozitiv în instituțiile de învățământ. Mai mult decât simple narațiuni, poveștile

contribuie la dezvoltarea empatiei, la cultivarea valorilor și la crearea unui spațiu afectiv în care copiii se simt în siguranță și dornici să învețe.

Atunci când este necesar să gestionăm comportamentele perturbatoare, în locul sancțiunilor, povestea poate deveni un instrument blând și eficient de modelare a comportamentului. Așa-numitele „povești terapeutice" sau „povești cu morală" pun în scenă situații problematice similare celor trăite în grupă, dar într-un cadru fictiv și sigur.

De exemplu, o poveste despre un iepuraș care nu vrea să împartă jucăriile poate deschide o discuție despre generozitate, fără ca preșcolarii să se simtă judecați sau vizați. Astfel, copiii reflectează la propriile comportamente și își dezvoltă autoreflecția.

Valorile nu se predau ca un conținut abstract, ci se cultivă prin modelare și trăire. Poveștile sunt un canal excelent pentru transmiterea valorilor fundamentale: onestitate, curaj, perseverență, compasiune, dreptate. Fie că este vorba despre povești tradiționale, basme, parabole sau povești moderne, acestea oferă repere morale clare și provoacă reflecție.

Este important ca educatoarele să selecteze povești relevante, adaptate vârstei și contextului grupei. De asemenea, este esențial ca după lectură să existe un dialog – întrebări deschise, jocuri de rol, jurnal de poveste (scene/personaje desenate din povești)– pentru ca mesajul să fie interiorizat.

Poveștile împărtășite dau un sentiment de apartenență, de „noi împreună în această poveste". Poveștile create după imagini, cu titlu dat, schimbarea finalului poveștii etc. sunt metode didactice care pot contribui la dezvoltarea creativității și a colaborării dintre preșcolari.

Deși poveștile pot părea simple, ele dezvoltă abilități cognitive complexe: gruparea personajelor pozitive/negative, stabilirea cronologiei evenimentelor evaluarea morală a acțiunilor. Toate aceste procese contribuie la dezvoltarea gândirii critice.

Captarea atenției contribuie la construirea dispoziţiei de receptare a poveștii din partea copiilor. Pentru a evita tulburarea poveștii de către copii este util să sintetizăm poveștile mai lungi, să interacționăm verbal și nonverbal, să urmărim gesturile şi mimica copiilor, că fim expresivi, să adresăm întrebări, să implicăm activ copiii în poveste prin imitarea mesajului din text (de exemplu: „Și merse, și merse..." copiii bat pasul pe loc; „Albinuța s-a udat", să suflăm pentru a-i usca aripioarele etc.) să oferim feed-back. Copiii, dacă sunt interesaţi, participă activ. Un grup de copii „cuminți", nemișcați, păstrându-şi poziţia mult timp nu indică un interes real. În acest caz preşcolarii par mai degrabă să se concentreze pe respectarea unei norme stricte de disciplină, decât să-şi focalizeze atenţia asupra conţinutului textului audiat. Un copil interesat manifestă un comportament mobil, alternând momentele de nemişcare cu cele de relaxare, de schimbare a poziţiei, cu intervenţii spontane etc. Aceste manifestări, împreună cu o conduită

verbală adecvată: exclamaţii, întrebări, aprecieri, fie în cursul audierii fie după aceea, sunt indicatori ai interesului şi motivaţiei copiilor faţă de textul respectiv.

În contextul anului comemorativ Ioan Slavici (2025), am inclus în activitățile noastre și repovestiri adaptate ale unor fragmente din creația sa, precum și povestiri moralizatoare inspirate din universul său. Personajele sale, adesea confruntate cu alegeri morale, pot fi adaptate pentru a ilustra valori precum onestitatea, bunătatea sau dreptatea – toate esențiale într-un climat educațional sănătos.

Soluția a fost implementată treptat, prin:

- introducerea ritualului de dimineață cu „Povestea zilei” (5-10 minute de lectură și reflecție);

- folosirea poveștilor terapeutice în situații de criză comportamentală;

- stimularea exprimării emoționale prin desen inspirat din poveste, joc de rol, teatru de păpuși sau finaluri alternative;

- încurajarea părinților să continue ritualul poveștilor acasă, prin fișe cu sugestii de lectură;

- realizarea unui colț al poveștilor educative, cu acces liber la cărți ilustrate;

- crearea de povești proprii, împreună cu copiii, pornind de la situații trăite în grupă.

Rezultatele au fost vizibile: copiii au început să numească emoțiile, să ofere ajutor, să asculte activ și să colaboreze în jocurile de grup. Tensiunile s-au diminuat, iar climatul din grupă a devenit mai cald, mai cooperant și mai prietenos.

Concluzie:

În calitate de educatoare, consider că poveștile nu sunt doar mijloace artistice sau recreative, ci instrumente valoroase de construire a unui climat educațional favorabil, de la cele mai fragede vârste. Ele leagă generații, modelează caractere și cultivă umanitatea. Într-un an dedicat lui Ioan Slavici – povestitor și formator de conștiințe – reîntoarcerea la poveste devine nu doar un act educativ, ci și unul cultural și moral.

Bibliografie

1. **Catană, S. (2020). Educația emoțională și socială: Teoria și practica. București: Editura Științifică**
2. **Voiculescu E., Dobra, A.(2014),** ***Metode moderne în asimilarea povestirilor şi în dezvoltarea limbajului la preşcolari,*** **Alba Iulia**

Reaurse digitale:

- https://www.learningnetwork.ro/articol/neurostiintele-au-dovedit-povestile-au-mai-multa-putere-decat-statisticile/2830
- https://iteach.ro/experientedidactice/crearea-unui-climat-scolar-pozitiv

De la imagini la poveste: Story Cubes în activitățile educativ-terapeutice pentru elevii cu CES

Caba Iulia, Profesor logoped
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Cluj-Napoca

Activitățile educativ-terapeutice desfășurate cu ajutorul Story Cubes oferă elevilor cu cerințe educaționale speciale un climat educațional favorabil în care se simt ascultați, valorizați și motivați să participe activ la procesul de învățare, dar și un cadru structurat pentru dezvoltarea limbajului expresiv, a coerenței narative și a competențelor socio-emoționale. Cuburile cu imagini facilitează procesul de povestire, sprijinind recunoașterea vizuală, asocierea cognitivă și secvențializarea evenimentelor. Prin trecerea graduală de la povestirea ghidată la narațiuni colective și apoi personale, elevii își consolidează încrederea în exprimarea verbală, reduc anxietatea asociată comunicării spontane și își dezvoltă creativitatea. Studiile evidențiază valoarea povestirii ca mijloc de dezvoltare cognitivă și socio-emoțională, iar utilizarea Story Cubes confirmă aplicabilitatea acestor principii într-un cadru accesibil și ludic.

Metoda contribuie la exersarea structurilor sintactice și la formularea propozițiilor complete, susținută de întrebări ghidate care stimulează extinderea și clarificarea ideilor. În același timp, colaborarea în grup favorizează cooperarea și respectarea perspectivelor colegilor, consolidând abilitățile sociale și autoreglarea emoțională.

.

De la imagini la poveste: Story Cubes în activitățile educativ-terapeutice pentru elevii cu CES

Caba Iulia, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Cluj-Napoca

I. Argument

În contextul educației incluzive, elevii cu cerințe educaționale speciale se confruntă frecvent cu dificultăți legate de exprimarea orală, coerența narativă și inițierea interacțiunii sociale. Aceste aspecte influențează direct climatul activităților educativ-terapeutice și pot limita oportunitățile de învățare colaborativă și de dezvoltare socio-emoțională. Literatura de specialitate evidențiază importanța povestirii ca instrument de susținere a competențelor lingvistice și cognitive, precum și a autoreglării emoționale (Bruner, 1990; McDrury & Alterio,

2003). Povestirea nu mai este doar un exercițiu de memorie sau de exprimare verbală, ci devine un cadru structurat în care elevii pot experimenta, reflecta și comunica într-un mod sigur și motivant.

În acest sens, instrumentul didactic „story cubes", bazat pe principiul Image-Based Storytelling Strategy (Niemi & Multisilta, 2016), oferă suport vizual și simbolic, stimulând construirea de narațiuni coerente și dezvoltarea creativității. Cuburile cu imagini variate (obiecte, personaje, acțiuni) permit elevilor să genereze povești personale sau colective, adaptate nivelului lor de dezvoltare cognitivă și socio-emoțională. Această metodă sprijină, totodată, programele de intervenție pentru diferite tulburări de limbaj, balbism sau tulburări specifice de învățare, oferind un cadru ludic și accesibil de practică narativă (Wright, Bacigalupa & Black, 2007).

Prin modul progresiv de utilizare, de la povestirea ghidată, la crearea de povești colective și narative personale, elevii dobândesc încredere în abilitățile lor de comunicare și reușesc să-și externalizeze ideile într-un mod structurat și sigur.

II. Story Cubes în activitățile educativ-terapeutice

Titlul activității: „Cuburile care spun povești"

Tipul activității: Activități educativ-terapeutice individuale și de grup

Grup țintă: elevi cu CES (6-14 ani)

Obiective:

• Dezvoltarea competențelor de exprimare orală și a coerenței narative.

• Creșterea motivației și implicării în activitățile educativ-terapeutice.

• Facilitarea cooperării și a interacțiunii sociale.

• Reducerea anxietății asociate exprimării spontane.

În cadrul activităților educativ-terapeutice, Story Cubes constituie un instrument valoros pentru stimularea limbajului expresiv, a coerenței narative și a creativității elevilor cu cerințe educaționale speciale. Cuburile prezintă pe fiecare fațetă imagini reprezentând personaje, obiecte, locații sau fenomene. Această reprezentare vizuală facilitează procesul de povestire, oferind suport cognitiv elevilor care întâmpină dificultăți de exprimare orală sau secvențializare a evenimentelor (Bruner, 1990; McDrury & Alterio, 2003).

Activitatea educativ-terapeutică debutează cu familiarizarea elevilor cu cuburile și cu imaginile ilustrate pe fiecare fațetă a acestora, proces care facilitează recunoașterea vizuală și activarea asocierilor cognitive (Bruner, 1990). Profesorul coordonează inițial explorarea cuburilor, încurajând elevii să descrie imaginile și să identifice posibile conexiuni între ele,

ceea ce sprijină dezvoltarea vocabularului și a capacității de analiză vizuală (McDrury & Alterio, 2003).

Următorul pas constă în rotirea cuburilor și construirea unei povești pornind de la imaginile obținute, procedură care stimulează gândirea creativă, planificarea narativă și flexibilitatea cognitivă. Profesorul ghidează cursul activității astfel încât fiecare elev să aibă oportunitatea de a contribui, respectând ritmul individual de procesare și nivelul de confort în exprimarea verbală. Această abordare promovează implicarea activă, creșterea încrederii în propriile abilități și diminuarea anxietății asociate exprimării spontane, în concordanță cu principiile educației incluzive și a terapiei narative (Wright, Bacigalupa & Black, 2007).

Metoda oferă un cadru relaxat, lipsit de presiunea performanței, în care elevii pot experimenta narativitatea și exprimarea ideilor proprii. Pentru elevii aflați la începutul dezvoltării competențelor narative, se recomandă utilizarea a două cuburi: unul dedicat personajului și unul cadru de desfășurare. Această strategie păstrează sarcina la un nivel gestionabil și sprijină construirea narațiunilor simple, cu o structură clară: început, desfășurare și final (Niemi & Multisilta, 2016). De exemplu, combinarea unui cub cu imaginea unei broaște și a unui cub cu imaginea unei plaje poate conduce la narațiunea: „Broasca (personaj) la plajă (cadru) găsește o comoară ascunsă.” Această povestire simplă permite elevilor să exerseze secvențializarea evenimentelor, organizarea logică a ideilor și formarea propozițiilor complete, dezvoltând simultan competențele de limbaj expresiv și coerența narativă.

Studiile din literatura de specialitate indică faptul că activitățile de tip Story Cubes contribuie la creșterea implicării elevilor, stimularea creativității și consolidarea competențelor socio-emoționale prin colaborare și împărtășirea ideilor într-un mediu sigur (Bruner, 1990; McDrury & Alterio, 2003; Wright et al., 2007). Această metodă se dovedește a fi un instrument eficient în activitățile educativ-terapeutice cu elevi cu cerințe educaționale speciale, inclusiv cei cu tulburări de limbaj, tulburări specifice de învățare sau tulburări de spectru autist, susținând dezvoltarea armonioasă a limbajului și a competențelor narative într-un cadru motivant și structurat.

Pe măsură ce elevii devin mai confortabili, se pot adăuga cuburi suplimentare pentru elemente precum probleme, obiecte sau condiții meteorologice, stimulând dezvoltarea poveștilor mai complexe și detaliate. Această progresie graduală respectă principiile dezvoltării cognitive și emoționale, oferind oportunități pentru consolidarea înțelegerii structurii narative și exersarea secvențializării evenimentelor.

Story Cubes susțin, de asemenea, dezvoltarea structurilor sintactice și a limbajului expresiv. La fiecare utilizare, elevii formulează propoziții complete pentru a descrie

evenimentele povestite, consolidând competențele gramaticale și organizarea logică a discursului. Intervențiile sunt susținute prin întrebări ghidate precum „Ce se întâmplă în continuare?” sau „Cum se simte personajul?”, care facilitează extinderea ideilor și elaborarea narativă. Punerea accentului pe formularea propozițiilor complete contribuie la dezvoltarea structurilor sintactice și la consolidarea încrederii elevilor în exprimarea unor enunțuri mai complexe, un obiectiv central în programele de intervenție pentru tulburările de limbaj, balbism sau dificultățile specifice de învățare. Prin combinarea aleatorie a imaginilor, elevii își dezvoltă limbajul expresiv, învață să-și asume riscuri în formularea ideilor și dobândesc confort în împărtășirea gândurilor originale. Fiecare poveste creată devine o manifestare a individualității elevilor, contribuind la consolidarea autoreglării emoționale și a abilităților socio-emoționale, elemente fundamentale în construirea unui climat pozitiv în activitățile educativ-terapeutice (Wright, Bacigalupa & Black, 2007).

Implementarea activităților cu Story Cubes a fost realizată printr-o succesiune logică de etape, menită să susțină progresiv dezvoltarea competențelor narative și socio-emoționale ale elevilor. În etapa inițială, elevii au fost familiarizați cu cuburile, explorând imaginile de pe fiecare fațetă și selectându-le pentru a construi o poveste împreună cu profesorul logoped. Această abordare, inspirată din metoda Guided Storytelling Technique (McDrury & Alterio, 2003), a permis integrarea ghidajului profesionist în procesul de povestire și oferirea unui cadru sigur pentru exprimarea ideilor. De exemplu, combinarea unei imagini cu un castel, una cu o stea și una cu un animal a condus la povestea „Castelul din stele și prietenul neașteptat”, în care fiecare elev a avut posibilitatea să adauge elemente narative proprii.

Etapa următoare a fost dedicată povestirii colaborative, în cadrul căreia elevii au contribuit succesiv la dezvoltarea narațiunii folosind metoda Collaborative Storybuilding (Wright et al., 2007). Această etapă a stimulat cooperarea și atenția distributivă, oferind elevilor oportunitatea de a observa, integra și respecta ideile colegilor, în timp ce își exersau exprimarea verbală într-un cadru structurat și sigur.

Pe măsură ce elevii au devenit mai familiarizați cu instrumentul, activitatea a evoluat către crearea de narațiuni personale. Folosind cuburile ca punct de plecare, fiecare elev a construit o poveste individuală, aplicând principiile Personal Narrative Approach (McDrury & Alterio, 2003). Această etapă a încurajat reflecția asupra experiențelor proprii și externalizarea emoțiilor, oferind în același timp posibilitatea exersării secvențializării evenimentelor și a creării unui fir narativ coerent.

Astfel, implementarea etapizată a Story Cubes a facilitat atât progresul individual, cât și colaborarea în cadrul grupului, demonstrând eficiența metodei în contextul activităților educativ-terapeutice pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

III. Concluzii

Utilizarea Story Cubes în activitățile educativ-terapeutice oferă elevilor cu cerințe educaționale speciale un cadru sigur și motivant pentru explorarea limbajului, dezvoltarea coerenței narative și exprimarea creativității. Experiența narativă devine astfel nu doar un exercițiu de limbaj, ci și o oportunitate de reflectare și autoreglare emoțională.

Progresia treptată de la povestirea ghidată la crearea de narațiuni colective și personale permite adaptarea activităților la ritmul fiecărui elev, sprijinind în același timp dezvoltarea încrederii în exprimarea ideilor și asumarea riscurilor creative într-un mediu colaborativ.

Combinarea elementelor vizuale și simbolice facilitează organizarea logică a ideilor și formularea propozițiilor complexe, contribuind la consolidarea structurii limbajului și a abilităților de comunicare expresivă, fără a crea presiune sau anxietate.

Story Cubes se dovedesc un instrument flexibil, care susține dezvoltarea socio-emoțională prin cooperare și împărtășirea experiențelor personale, promovând incluziunea și participarea activă a tuturor elevilor, indiferent de nivelul lor de dezvoltare.

Activitățile bazate pe Story Cubes demonstrează că învățarea prin joc și narațiune poate transforma modul în care elevii cu CES își exprimă gândurile, permițându-le să se simtă ascultați, înțeleși și apreciați pentru contribuțiile lor individuale.

Bibliografie

1. **Ministerul Educației Naționale. (2021). Programa școlară pentru disciplina Terapii și programe de intervenție în învățământul special primar/gimnazial – Dizabilități intelectuale ușoare și moderate (Anexa nr. II la OMEN nr. 3702/21.04.2021). București: Monitorul Oficial al României.**
2. **Bruner, J. (1990). Acts of Meaning. Harvard University Press.**
3. **McDrury, J., & Alterio, M. (2003). Learning through Storytelling in Higher Education: Using Reflection and Experience to Improve Learning. Routledge.**
4. **Niemi, H., & Multisilta, J. (2016). Digital storytelling promoting twenty-first century skills and student engagement in secondary schools. Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 25(4), 441–464.**

5. **Wright, C., Bacigalupa, C., Black, T., & Burton, M. (2007). Windows into children's thinking: A guide to storytelling and dramatization. Early Childhood Education Journal, 35(4), 363–369.**

Povești pentru armonie: gestionarea conflictelor în grupa de preșcolari

Călugăreanu Daniela Cristina, Profesor pentru educație timpurie
Grădinița cu Program Normal nr. 51, Ploiești

Grădinița este spațiul în care jocul și învățarea se îmbină pentru a susține dezvoltarea globală a preșcolarilor. În grădiniță copiii învață să gestioneze emoțiile, să coopereze și să rezolve situații problematice. Dacă nu sunt gestionate, conflictele afectează atât învățarea cât și starea de bine a copiilor. De aceea, construirea unui climat pozitiv în grupa de preșcolari este esențială pentru dezvoltarea lor emoțională, socială și cognitivă.

Din experiența proprie am observat că preșcolarii au nevoie de sprijin în vederea dezvoltării comportamentului pro-social, sprijin pe care eu l-am acordat prin implementarea unor activități specifice de dezvoltare socio-emoțională.

Instrumentele folosite de mine în acest demers au fost observarea interacțiunilor, a expresivității emoționale și autocontrolului copiilor și ulterior, aplicarea unui program experimental prin care să optimizez comportamentele observate, respectiv utilizarea poveștilor terapeutice. În urma aplicării acestui demers am observat că numărul conflictelor s-a diminuat, iar atmosfera din grupă a devenit mai prietenoasă și armonioasă.

Poveștile terapeutice aduc copiilor relaxare, bună dispoziție și o atmosferă de siguranță emoțională. Ele ajută la prevenirea comportamentelor nedorite, la reducerea conflictelor și la crearea unui mediu educațional pozitiv.

La vârsta preșcolară, învățarea se realizează prin joc, ca activitate fundamentală a copilului. Prin intermediul jocului, cei mici explorează lumea din jur, experimentează, învață reguli, își consolidează cunoștințele. La grădiniță copiii vin cu entuziasm, simțindu-se susținuți și valorizați, într-un mediu care le oferă atât siguranță emoțională, cât și fizică, favorizând starea lor de bine.

Totuși, procesul educațional presupune și provocări. În grupa de preșcolari apar frecvent conflicte. Deși ele sunt normale pentru această etapă de dezvoltare, pot afecta climatul pozitiv al grupei, generând tensiuni, emoții negative și reducând disponibilitatea copiilor pentru

învățare și cooperare. Fie că sunt conflicte pentru jucării, manifestări de frustrare, neacceptare a diferențelor sau conflicte de rol în jocul simbolic, aceste conflicte au efecte negative asupra stării de bine a copiilor, dar și asupra învățării.

Pe termen lung, un climat conflictual duce la nesiguranță, lipsă de motivație și chiar la refuzul de a veni la grădiniță. Un climat armonios, pozitiv înseamnă un mediu sigur, prietenos, cald și încurajator, în care copilul se simte bine.

Deoarece am observat din ce în ce mai multe comportamente generatoare de conflicte la preșcolarii din grupa pe care o conduc, conflicte care afectează armonia și calitatea climatului educațional, am decis să acționez în acest sens, implementând un program educațional prin care să intervin în corectarea acestor comportamentelor nedorite.

Am plecat de la studiul atent al tuturor componentelor personalității copilului preșcolar și mai ales, a componentei socio-afective. Ecaterina Vrăsmaș menționa în lucrarea sa, „Educația copilului preșcolar", că „un copil sănătos este un copil care are deprinderile socio-afective de bază, nu numai unul care știe multe. Copiii trebuie să dezvolte și comportamente sociale de colaborare, cooperare, negociere, rezolvare de probleme și rezolvare a conflictelor în moduri pozitive. A învăța să comunice cu ceilalți și a comunica cu lumea este o altă latură necesară a educației timpurii de azi" (E. Vrăsmaş, 1999, p. 138).

Strategia pe care am avut-o în vedere pentru a limita numărul conflictelor apărute, a vizat acțiunea concomitentă a mai multor instrumente: folosirea regulilor simple și clare, formulate pe înțelesul copiilor, lauda comportamentelor prosociale, implicarea copiilor în activități comune, de cooperare, utilizarea modelelor din povești și jocuri de rol, folosirea poveștilor pentru rezolvarea conflictelor, înțelegerea și gestionarea emoțiilor. Nu în ultimul rând, am conștientizat că modelul oferit chiar de mine, printr-o atitudine calmă, empatică și prietenoasă va inspira preșcolarii care vor imita la rândul lor, acest comportament.

Comportamentul pro-social stă la baza dezvoltării capacității de cooperare între copii și între copii și adulți, ca o condiție a formării și menținerii relațiilor și a integrării în grup.

Documentul „Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani" (RFIDT) menționează reperele dezvoltării comportamentului pro-social al copiilor: perceperea regulilor și înțelegerea efectelor acestora, asumarea responsabilităților, negocierea și participarea la luarea deciziilor, manifestarea empatiei față de alte persoane (RFIDT, pp. 36-37).

Potrivit indicatorilor menționați de RFIDT, preșcolarii negociază rezolvarea unei probleme cu ajutorul adultului, cer ajutorul lui și îl implică și în procesul de luare a deciziilor, participă la joc folosind strategii ca schimbul și târguiala, negociază în conflicte explicând

drepturile proprii și motivele celeilalte părți implicate (RFIDT, p. 37). Copii cu vârste cuprinse între 3 și 5 ani au nevoie de mai mult sprijin pentru rezolvarea situațiilor conflictuale. Au nevoie ca adultul sa le ofere un punct de plecare: sugestii, alternative, contexte sociale în care ei să se simtă confortabil și astfel să poată rezolva mai ușor problema apărută. În jurul vârstei de 5-7 ani, încep să trateze situațiile conflictuale ținând seama și de dorințele celorlalți, iar în situația producerii conflictului, mai întâi încearcă sa-l rezolve singuri, abia apoi cer ajutorul adultului. O altă strategie de rezolvare a conflictului la această vârstă este evitarea conflictului (retragerea propriu-zisă).

Pentru stabilirea unei interacțiuni optime în mediul social este nevoie să percepem și să ne manifestam propriile emoții în mod adecvat, dar și să fim capabili să empatizăm cu ceilalți, deoarece competențele sociale intrapersonale sunt strâns legate de competențele emoționale, iar preșcolarul trebuie să învețe și să folosească la rândul sau această abilitate. Documentul RFIDT trece în revistă principalii indicatori ai dezvoltării comportamentului pro-social din perspectiva capacității de empatizare față de celelalte persoane. (RFIDT, p. 38).

Copiii preșcolari manifestă empatie când sesizează o formă de suferință la ceilalți copii, fie ca e vorba de durere fizică sau suferință emoțională; cu ajutorul adulților vor să aline copiii de vârstă apropiată cu ei. De asemenea, sunt capabili să simtă și să exprime sentimente față de personajele din povești. Poveștile se pot folosi cu succes pentru mai buna înțelegere a emoțiilor, comportamentul personajelor care trec prin situații neplăcute fiind model pentru acțiunile copiilor în situații similare, iar identificarea și discutarea trăirilor observate astfel pot ghida propriul comportament al copiilor.

Un climat educațional pozitiv în grupa de preșcolari stimulează empatia, sentimentul de compasiune, iar prin intermediul poveștilor, care oferă modele de comportament și situații emoționale ușor de înțeles, copiii sunt sprijiniți să își exprime trăirile, să înțeleagă sentimentele celorlalți și să construiască relații armonioase.

Având în vedere toate aceste fundamente teoretice, am inițiat demersul meu practic pornind de la observarea comportamentelor copiilor, mai ales în cadrul activităților liber alese de ei în programul zilnic. Aceste activități permit gruparea copiilor în mod spontan în grupuri caracterizate prin legături afective și emoționale și manifestarea deplină a laturii sociale a personalității acestora. Am urmărit comportamentele copiilor pe baza indicatorilor dezvoltării sociale și emoționale corespunzători acestor două domenii de dezvoltare, așa cum sunt ele prezentate în cuprinsul documentului RFIDT.

A doua etapă a programului meu a constat în desfășurarea pentru o perioadă determinată de timp a unor activități de îmbunătățire a abilităților socio-emoționale ale copiilor, adaptate

după modelele de activități oferite de Ghidul practic pentru educatori „Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari” (A. C., Ștefan, E. Kallay, 2010). În această etapă, am folosit activități bazate pe povestire, cunoscând faptul că poveștile sunt mult îndrăgite de copii, au un impact mare asupra acestora și observând că poveștile terapeutice, în special, au o influență pozitivă asupra dezvoltării comportamentelor pro-sociale ale preșcolarilor.

Voi prezenta în cele ce urmează câteva exemple de activități care au avut la bază poveștile terapeutice, create special pentru a sprijini copiii în procesul de dezvoltare socio-emoțională și adaptare comportamentală.

Prima activitate s-a numit „Povestea prieteniei” - o poveste despre doi prieteni care se ceartă pe o jucărie. După ce am citit povestea, am cerut copiilor să spună ce ar fi putut face personajele pentru a rezolva conflictul în mod pașnic și am imaginat jocuri de rol în două variante: una cu ceartă, alta cu împăcare. Astfel, copiii au exersat soluții constructive pentru rezolvarea situațiilor reale din grupă. Obiectivul acestei activități a fost înțelegerea importanței cooperării și a respectului reciproc.

O altă activitate a fost cea denumită „Cutia cu emoții din poveste”. Ea a constat în ascultarea unei povești care prezintă situații în care apar emoții puternice, cum ar fi frustrare, supărare sau bucurie; copiii au fost invitați să scoată dintr-o cutie cartonașe cu emoticoane care exprimă acele emoții și să spună când s-au simțit și ei la fel. Obiectivul acestei activități a fost identificarea și exprimarea emoțiilor, iar rezultatul ei a fost dezvoltarea empatiei și a capacității de a recunoaște emoțiile celorlalți,

O activitate care a țintit consolidarea atitudinilor de sprijin și incluziune în grupă s-a intitulat „Ajută-l pe personaj!” și ea a constat în citirea unei povești în care un personaj rămâne singur, fiind exclus dintr-un grup. Copiii au fost întrebați ce ar putea face pentru a-l ajuta să se simtă mai bine, stabilind astfel un ansamblu de reguli pe care le-ar putea folosi în situația în care un coleg este trist.

Pentru a ajuta copiii să învețe pașii de rezolvare a unui conflict, gestionarea acestuia prin dialog și negociere, am proiectat activitatea cu numele „Cercul împăcării”. În cadrul ei am povestit copiilor o poveste despre doi copii care s-au certat, dramatizând acțiunea cu ajutorul păpușilor, Apoi, am format cu toții un „cerc al împăcării”. Pe rând, i-am rugat să spună ce simt, să se asculte unul pe celălalt și să găsească soluții împreună. Scopul acestei activități a fost folosirea acestor pași în gestionarea conflictelor reale ce pot apărea în grupă.

Una dintre activitățile valoroase a programului a fost activitatea cu numele „Povestea Broscuței Țestoase”. Această activitate a fost organizată cu scopul familiarizării copiilor cu personajul „Broscuța Țestoasă”, cu ajutorul căruia copiii au învățat tehnica de gestionare a

furiei. Textul poveștii și desenele tematice au ajutat copiii să urmeze exemplul pozitiv al personajului care îi învață să-și recunoască emotiile negative, să se oprească și să se retragă asemeni broscuței în carapace ei pentru a se calma și a înlocui furia cu o soluție adecvată fiecărei situații în parte.

În urma acestei etape a programului de intervenție am monitorizat din nou comportamentele sociale și emoționale ale preșcolarilor, observând că numărul conflictelor apărute în interacțiunile dintre ei a scăzut, iar astfel, climatul educațional din grupa pe care o coordonez s-a îmbunătățit în mod considerabil.

În concluzie, pot afirma că poveștile terapeutice nu sunt doar simple narațiuni, ci adevărate instrumente educaționale și emoționale, care contribuie la învățarea rezolvării conflictelor și la consolidarea unui climat pozitiv în grupa de preșcolari, astfel încât fiecare copil să se simtă înțeles, acceptat și valorizat și să se dezvolte cât mai armonios.

Bibliografie:

1. **Ionescu, Mihaela (coord.),** ***Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*****, Editura Vanemonde, București, 2010**
2. **Ștefan, A. Catrinel, Kallay, Eva,** ***Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari,Ghid practic pentru educatori,*** **Editura ASCR, Cluj Napoca, 2010**
3. **Vrăsmaş, Ecaterina,** ***Educaţia copilului preşcolar*****, Editura ProHumanitate, Bucureşti, 1999**
4. ***Curriculum pentru învățământul preșcolar 3-6/7 ani,*** **aprobat prin OM NR.5233/ 01.09.2008**

Arta de a povesti - modalitate de dezvoltare a unui climat pozitiv în grupul de elevi

profesor învățământ primar Chertes Elena Diana
Colegiul Național "Spiru Haret"- Târgu Jiu

Metoda Storytelling sau Arta povestirii este o metodă ce are ca punct central povestea, un traseu narativ în care personajul central urmează un șir de etape prestabilite. Povestea nu poate să existe, însă, fără povestitor și public. Dialogul dintre aceste trei elemente face ca această metodă să poată fi folosită atât în scop formativ/educațional cât și terapeutic.

În condițiile ***acutizării violenței școlare, a bullyingului*** *, tot mai prezent în viața si școala contemporană, sarcinile de învățare bazate pe storytelling pot oferi condiții prielnice pentru formarea conștiinței și conduitei cooperante, posibilitatea de a stabili relații interpersonale , de prietenie, toleranță și incluziune, cu alte cuvinte,* ***un climat educațional pozitiv****, care să sprijine și nu să împiedice procesul de învățare.*

Lucrarea prezintă un exemplu de bună practică îmbinând cu success Metoda Storytelling cu tehnici din Artele vizuale.

În urma aplicării strategiei didactice prezentate, o îmbinare de metode tradiționale și moderne, toate pornind și finalizându-se cu o poveste, am constatat o creștere a gradului de coeziune între elevi și o îmbunătățire în sfera relațiilor de grup.

Educația joacă un rol determinant în integrarea tinerilor în societate și pe piața muncii și, prin urmare, este un mijloc fundamental prin care societățile europene pot deveni mai echitabile și mai incluzive. Așadar, sistemele educaționale trebuie să asigure egalitatea și să asigure că toți tinerii sunt capabili să își dezvolte talentele și să-și realizeze întregul potențial.

"**A fost odată**…", *Metoda Storytelling* sau *Arta povestirii* este o metodă ce are ca punct central povestea, un traseu narativ în care personajul central urmează un șir de etape prestabilite. Povestea nu poate să existe, însă, fără povestitor și public. Dialogul dintre aceste trei elemente face ca această metodă să poată fi folosită atât în scop formativ/educațional cât și terapeutic.

Principiul de la care se pornește este că oricine poate spune o poveste. Există povești proprii, există cele consacrate, și, cu siguranță există povești nescrise ce pot fi create chiar în

momentul utilizării metodei. Ele implică emoții, valori, experiențe individuale și de grup, probleme și multiple soluții.

Storytellingul este arta de a povesti, o tehnică prin care se creează o conexiune emoțională și interactivă între povestitor și audiență, folosind narațiuni cu personaje, conflicte și rezolvări pentru a transmite mesaje, informații sau lecții de viață, fie ele educative, morale sau de marketing. Poveștile pot fi reale sau fictive, iar storytellingul se adaptează prin voce, limbaj corporal și emoție pentru a captiva atenția ascultătorului și a face mesajul memorabil și convingător. Implică mai mult decât simpla relatare a faptelor; presupune modularea vocii, mimica și limbajul corporal pentru a crea o experiență imersivă pentru ascultător.

Metoda Storytelling poate deveni o adevărată strategie de marketing, prin articole de blog sau video-uri pentru a-și prezenta povestea, valorile și pentru a arăta impactul produselor lor asupra vieții oamenilor.

Storytellingul ar putea fi considerată cea mai veche metodă prin care strămoșii noștri și-au educat urmașii, prin poveștile spuse la gura sobei oferind copiilor exemple de urmat sau lecții de viață. Cu ” A fost odată…” începeau toate serile de iarnă, pe vremea când tehnologia nu exista , iar ecranele încă nu înlocuiseră cărțile și jocurile în aer liber. Din ce în ce mai puțin, în zilele noastre, părinții folosesc povestitul pentru a educa copiii, pentru a-i ajuta să înțeleagă valorile familiei și pentru a consolida legătura dintre ei.

În educație, însă**,** consilierii și profesorii continuă să folosească povești pentru a oferi modele de perseverență, pentru a explica concepte complexe într-un mod atractiv și pentru a dezvolta competențe de comunicare. Strategiile de învățare bazate pe storytelling în pedagogia dramatică contribuie la dezvoltarea și completarea procesului de învățământ , la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a orelor de curs . Având un caracter atractiv, elevii participă cu interes și dăruire în cadrul acestor activități.

În condițiile ***acutizării violenței școlare, a bullyingului*** , tot mai prezent în viața si școala contemporană, sarcinile de învățare bazate pe storytelling pot oferi condiții prielnice pentru formarea conștiinței și conduitei cooperante, posibilitatea de a stabili relații interpersonale , de prietenie, toleranță și incluziune, cu alte cuvinte, ***un climat educațional pozitiv***, care să sprijine și nu să împiedice procesul de învățare. O provocare în acest sens a fost să adaptez diverse teme și conținuturi, să folosesc predarea interdisciplinară, să îmbin metode tradiționale (expunerea) cu metode interactive de grup (proiectul) pentru a obține cele mai bune rezultate. În acest sens, am desfășurat următoarea activitate :

<u>Demers didactic</u>

Tema activității : Scenariu prin Schițare- text suport ”Lebedele”, după H. C. Andersen

Clasa a IV-a

Discipline implicate : Limba și literatura Română

Arte vizuale și abilități practice

Tipul : activitate integrată la nivelul a 2 discipline și 2 arii curriculare

Durata : 3 ore

Competențe vizate :

La limba română

1.1 Realizarea de deducţii simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil

2.1 Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un film /a unui personaj imaginar urmărind un set de repere

La arte vizuale și abilități practice :

2.1. Valorificarea unor materiale și tehnici adecvate, pentru exprimarea clară a unui mesaj intenționat

Strategia didactică:

A Metode didactice: ***povestirea***, conversația explicația, observația, proiectul, analiza produselor activității, turul galeriei

B Mijloace:

- exemplul folosirii tehnicii de schițare a scenariului unui fragment din ”Vrăjitorul din Oz”, de L. F. Baum din Manualul de Arte vizuale și abilități practice pentru clasa a IV-a, edit. Ars Libri, pag. 18-20
- Textul suport ”Lebedele”, după H. C. Andersen
- Foi de hârtie, creioane HB
- Tabla interactivă

Scenariu didactic

1. ***Captarea atenției***:

Conversație dirijată

” V-ar plăcea să produceți un film sau, măcar, o animație? Știți că pentru aceasta ar trebui să știți să lucrați în echipă și să vă realizați responsabil sarcina personală de lucru? Cum ați putea deveni asemeni lui Walt Disney, celebrul desenator, inițiator si producător al celor mai cunoscute desene animate sau filme? ”

2. ***Anunțarea temei și a obiectivelor***

” Astăzi veți realiza un proiect- Scenariul prin schițare a poveștii ”Lebedele”, după H. C. Andersen. Veți lucra în echipe de cate 5, fiecare membru al echipei având de realizat unul dintre cele 5 tablouri ale poveștii, fiecare tablou corespunzând câte unui fragment.”

3. ***Dirijarea învățării***
    - Se va prezenta un exemplu de scenariu prin schițare existent în manualul de Arte vizuale și abilități practice, pag. 18-20, folosind textul ”Vrăjitorul din Oz”. Se va explica termenul de schițare și metoda de lucru, observând imaginile din manualul digital proiectat pe tabla interactivă.
    - Se va împărți clasa în 5 echipe a câte 5 membri fiecare. Fiecare membru va avea de realizat câte un tablou din povestea ”Lebedele” după H. C. Andersen, corespunzător unui fragment al poveștii. De asemenea, tehnica folosită va fi cea a schițării.
    - Învățătoarea **va povesti** textul ”Lebedele”, după H. C. Andersen, pe fragmente, marcând oral începutul și sfârșitul fiecăruia, pentru ca elevii responsabili cu schițarea respectivului fragment să își concentreze atenția.
    - Elevii vor realiza individual fiecare tablou, având însă grijă să folosească tehnica cerută și ca tabloul schițat să fie cel potrivit, colaborând cu ceilalți membri ai echipei.
4. ***Obținerea performanței***
    - După terminarea scenariului, fiecare echipă își va ordona pe panou tablourile desenate pentru a obține o poveste în imagini. Fiecare echipă va trebui să îți prezinte proiectul, practic să povestească ce a desenat(fiecare membru își prezintă propriul tablou).
5. ***Evaluare- Turul galeriei***
    - Va fi apreciată de către toți ceilalți echipa ce a reușit să redea cel mai bine conținutul esențial al fiecărui fragment în imagini, dar și să povestească ceea ce a desenat. Se va face, așadar, o apreciere globală a echipei și nu a fiecărui participant.

În urma aplicării strategiei didactice de mai sus, ce a reprezentat un buchet de metode , toate pornind și finalizându-se cu o poveste, am constatat o creștere a gradului de coeziune între elevi și o îmbunătățire în sfera relațiilor de grup, toate acestea convergând spre o singură concluzie:

Storytelling-ul este o metodă didactică activă, centrată pe elev, care transformă analiza literară într-o experiență narativă prin care elevul interpretează, reconstruiește și creează sensuri personale asupra textului literar, dar și asupra vieții și experienței proprii.

Bibliografie:

1. **Mălureanu, Flavia, Jocul didactic. În: Ion-Ovidiu Pânişoară (coord.), Enciclopedia metodelor de învăţământ, Ed. Polirom, Bucureşti, 2022.**

2. **Jianu, Magda, Jicman, Andreea, Sehlanec, Romina, Trifan, Bianca, Bădoi, Victor, Gramatica prin Jocuri Teatrale, UNATC PRESS, Bucureşti, 2018.**

După-amiezi de poveste – o altfel de abordare a lecțiilor pentru elevii cu CES

Chîlnicean Laura, Profesor educator,
Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă, Arad

Lucrarea „După-amiezi de poveste – o altfel de abordare a lecțiilor pentru elevii cu CES" aduce în prim-plan modalități de abordare a activităților de la clasă pentru elevii cu CES și nu numai, desfășurate în programul de după-amiază, în cadrul ariei curriculare T.E.C.I. – Terapie Educațională Complexă și Integrată, la disciplinele: Stimulare cognitivă, Ludoterapie și Socializare.

Pentru elevii cu CES este foarte important ca aceştia să-şi desfăşoare activitățile zilnice într-un climat destins și de aceea, având în vedere, problemele cu care se confruntă elevii cu CES și ținând cont de caracteristicile, dezvoltarea și comportamentul acestora am pus accent în lucrare pe câteva aspecte, precum rutina zilnică, tulburarea de limbaj, emoțiile și comportamentele indezirabile, pe care, cu ajutorul poveștilor, al jocurilor educative și al unor metode specifice artei povestirii, i-am putut ajuta astfel pe elevi să-și găsească un echilibru în desfășurarea activităților zilnice, conducând și la procesul de recuperare terapeutică.

În concluzie, poveștile, jocurile, adaptarea lecțiilor sub formă de poveste, toate într-o notă de bună-dispoziție, reprezintă o altfel de abordare a lecțiilor pentru elevii cu CES, făcând din orele de curs, cu adevărat... după-amiezi de poveste.

Moto: „Să fii frumos înseamnă să fii tu însuți! Nu ai nevoie să te accepte ceilalți. Trebuie să te accepți tu însuți..." (Thich Nhat Hanh)

Mi-a plăcut foarte mult acest citat al scriitorului vietnamez T. N. Hanh, din clipa în care l-am citit și mi-am dat seama că, extrapolând către lumea poveștilor, de fapt, așa este o poveste: este ea însăși pentru că este frumoasă. Povestea se lasă descoperită în frumusețea ei și ne invită să o acceptăm așa cum e: simplă și educativă... acceptând-o, facem parte din poveste și devenim noi înșine, frumoși sufletește.

Așadar...

Ce-ar fii, dacă ar fii orele de curs, ore de poveste? Și pentru că orele mele de curs sunt după-amiaza – chiar așa – le-am transformat în *după-amiezi de poveste*... Cum se poate? Simplu! Haideți cu mine în povestea noastră, a mea și a elevilor clasei mele, cu deficiențe

severe... și veți descoperi la final, că nu trebuie să ne accepte nimeni altcineva, e suficient să ne acceptăm noi înșine, ca parte din povestea de a veni cu plăcere la școală.

A fii elev cu CES înseamnă a purta într-un fel sau altul, greutatea propriei dizabilități. De ce greutate? Pentru că ei, copiii sau elevii cu deficiențe grave au un alt mod decât al nostru de a se raporta și de a percepe tot ceea ce îi înconjoară și acest fapt le îngreunează adaptarea la lumea din jurul lor. De altfel, într-o mai mare sau mai mică măsură, toți elevii cu CES din învățământul special sau cei integrați în învățământul de masă au un ritm specific de raportare la ceea ce numim noi, *predare-învățare-evaluare*. De aceea, specific învățământului special, se alătură o componentă importantă acestui proces, aceea de, *recuperare*, iar modalitatea de a preda-învăța-evalua prin poveste și cu ajutorul poveștilor se poate transforma tocmai într-un proces terapeutic de recuperare.

Având în vedere că majoritatea elevilor manifestă *probleme sau tulburări de limbaj*, dar și de *gestionare a emoțiilor și comportamentelor indezirabile*, ancorarea în poveste poate deveni o punte de legătură între ceea ce sunt și ceea ce pot recupera.

Referindu-mă la limbaj, în ceea ce priveşte raportul dintre limbaj şi gândire, Piaget susţine că, de regulă, copilul îşi reprezintă mai întâi obiectul şi apoi învaţă să adapteze limbajul. Dacă de exemplu, spre sfârşitul primilor 2 ani de viaţă, vocabularul personal al copilului este de aproximativ 50 de cuvinte, eventual combinate în propoziţii de două cuvinte (verb + substantiv), la sfârşitul vârstei de 5 ani poate ajunge la peste 2.500 de cuvinte fiind capabil deja să formuleze propoziţii complete în structuri gramaticale, în mare parte corecte.

O caracteristică a dezvoltării limbajului, în această perioadă, este dată de faptul că encefalul este mai rapid decât aparatul fonator. Mai precis, cuvântul este cunoscut, comenzile pleacă, dar muşchii nu sunt bine formaţi iar rezultatul reprezintă o articulaţie incorectă. De aici, mulţi părinţi tind să fie critici şi să încurajeze cantitatea în dauna calităţii, deşi este foarte importantă corectarea cuvântului şi pronunţarea lui de fiecare dată în mod corect. Ei bine, elevii cu CES prezintă aceste probleme, mult târziu de vârsta cronologică, ei sunt în grădiniță și în școală cu astfel de deficiențe, iar o corectare a limbajului poate fi binevenită într-un context amuzant, relaxant, cu exemple și personaje concrete, apelând la... *poveste* sau adaptând conținutul, sub forma unei povești. Funcționează... și poate funcționa la orice vârstă, atâta timp cât elevii atipici au un nivel de înțelegere și adaptare scăzut față de colegii lor tipici.

Dacă un elev trece printr-o stare de frustrare, din diferite motive, în timpul unei ore și refuză să-și mai efectueze sarcina de lucru, măgărușul încăpățânat din povestea cu același titlu a lui Vladimir Colin îl poate ajuta să-și depășească mai ușor frustrarea și negarea prin care

trece. Colegii săi pot fi tot atâția măgărușii încăpățânați care să-i arate cum este să spui „nu vreau...”.

Un alt aspect important din viața elevilor cu CES este *rutina.* Rutina de acasă și rutina de la școală, specifică multor elevi cu CES, îi poate ajuta foarte mult pe aceștia să-și găsească un echilibru în desfășurarea activităților zilnice. Ce înseamnă rutină? Repetiția sau repetarea unor acțiuni cunoscute, care să nu iasă din tiparul obișnuit. Având în vedere acest aspect, de un real ajutor pot fi cuvintele sau frazele din cadrul unor activități, care să fie repetate iar și iar, ele putând fi percepute ca fiind sau făcând parte dintr-un joc. Un joc în povestea activității de la clasă. De fapt, această *repetiție de cuvinte sau gesturi prin crearea unor imagini cu ajutorul cuvântului*, alături *de tonalitatea și inflexiunile vocii,* pe parcursul procesului de predare-învățare-evaluare-recuperare fac parte din metodele sau tehnicile de interpretare a unei povești.

Pentru că tot am amintit de *joc,* să nu uităm că elevii cu CES, chiar dacă sunt la școală, le place foarte mult să se joace, diferit și fiecare în felul său. Uneori, îi percepem noi că iau școala într-o joacă... Dincolo de acest aspect, și jocul face parte din poveste. De altfel, se știe că cel mai important mod de manifestare şi, mai ales, de învăţare şi dezvoltare din viaţa unui copil este, jocul. Jocul sau joaca copilului este începutul cunoaşterii. Jocul îl ajută pe copil să experimenteze lucruri noi, de aceea orice activitate este un joc sau se transformă în joc. În Japonia, dacă vrei să ştii ce face un copil, trebuie să pui întrebarea: „Cum se joacă?” Într-o joacă adecvată vârstei sunt implicate: imaginaţia, înţelegerea limbajului, regulile jocului. La elevii cu CES, lucrurile sunt cu puțin mai multă... întârziere.

Dar chiar și așa, un joc în cadrul unei lecții, într-un context clar, la timpul și momentul potrivit - care și el poate deveni o rutină a clasei – poate aduce o mai bună înțelegere a acesteia, poate corecta unele deficite, poate întări anumite comportamente pozitive sau aspecte din lecție, poate face ora relaxantă, amuzantă, distractivă și ceea ce urmăresc cu mult tact didactic la orele mele, scot în evidență prin joc, aspectul terapeutic al acestuia. Spre exemplificare, aduc în atenție un joc foarte drag mie, pe care îl aplic în multe situații, și anume, „Metamorfozarea obiectului”. Jocul cere să transformăm un obiect la alegere, de pildă, un creion în altceva asemănător lui. Cu puțin efort, elevii au intrat în joc și astfel, creionul a devenit un fluier, o baghetă muzicală, un creion dermatograf, o pensulă, un cui, etc., stimulând imaginația, creativitatea, dezvoltarea limbajului și a vocabularului și aducând multă, multă bună dispoziție. Însă, jocul are și o regulă foarte strictă, respectarea ei ducând prin repetiția jocului și prin perseverență la ceea ce eu numesc, *aspectul terapeutic al jocului*. Regula cere ca elevii să spună de fiecare dată când se gândesc la o nouă metamorfozare, „acesta nu este... (un creion)”, „acesta este... (un arcuș)”. Așa se face că la un moment dat, după repetiții nenumărate și diverse ale

jocului, în diferite contexte ale acestuia, la un moment dat, un elev „s-a trezit” spunând „acesta nu este...”, „acesta este...”, cu un anumit obiect. Partea terapeutică a jocului a constat în faptul că elevul respectiv a reușit să „spargă gheața” propriilor emoții și să aibă propriul lui punct de vedere.

În concluzie, introducerea în predare-învățare-evaluare a poveștilor, a jocului educativ, dar și adaptarea lecțiilor sub formă de poveste, conducând și la procesul de recuperare terapeutică, toate într-o notă de bună-dispoziție, reprezintă o altfel de abordare a lecțiilor pentru elevii cu CES, făcând din orele de curs, cu adevărat... după-amiezi de poveste.

Bibliografie:

1. **Jean Piaget & Bärbel Inhelder, *The Psychology of the Child,* Basic Books, 1969, New York;**

Storytellingul – calea spre un climat pozitiv în învățarea limbii germane

Chilom Daniela Amalia, profesor
Colegiul Național ,,Carol I" Craiova, jud. Dolj

Predarea limbii germane se confruntă adesea cu lipsa implicării autentice a elevilor, cauzată de teama de greșeală și de accentul excesiv pus pe corectitudine. Pentru a crea un climat pozitiv de învățare, storytellingul – arta de a spune povești – devine o metodă eficientă și creativă. Povestirea transformă ora de limbă într-un spațiu viu, în care elevii se exprimă liber, își dezvoltă imaginația și empatia, iar greșelile devin parte firească a procesului. Metoda stimulează colaborarea și motivația, profesorul devenind un facilitator, nu un evaluator rigid.

*Aplicat sub diverse forme – ,,povestea în lanț", texte narative, povești digitale sau activități interculturale – **storytellingul** aduce bucurie, implicare și deschidere spre diversitate. Compararea basmelor germane și românești, precum și analiza etimologică a cuvintelor comune, ajută elevii să descopere legături culturale și istorice între popoare.*

Astfel, predarea limbii germane prin povești depășește dimensiunea lingvistică, devenind o experiență de autocunoaștere și conectare umană. Povestea reînnoiește sensul educației, transformând școala într-un loc al dialogului, al încrederii și al descoperirii autentice, în care învățarea capătă profunzime, sens și emoție.

În activitatea didactică desfășurată în școală, profesorul de limbă străină se confruntă adesea cu o provocare subtilă, dar persistentă: lipsa de implicare autentică a elevilor în comunicare. Deși mulți elevi pot reproduce structuri gramaticale și vocabularul cerut, puțini se simt suficient de încrezători pentru a vorbi liber, a improviza sau a-și exprima ideile în mod personal. În special în predarea limbii germane, percepută adesea ca „dificilă" sau „rigidă", această reținere se amplifică. În spatele ei se ascunde o problemă mai profundă: absența unui climat pozitiv de învățare, în care greșeala să fie privită ca parte a procesului, iar exprimarea liberă să fie încurajată și valorizată.

În multe contexte educaționale, atmosfera clasei este dominată de presiunea performanței și de teama de evaluare. Profesorul, preocupat de acoperirea programei și de atingerea obiectivelor de evaluare, tinde să acorde prioritate formei corecte, în detrimentul conținutului expresiv. Astfel, limba străină devine un set de reguli abstracte, nu o experiență

de comunicare vie. În absența unei relații bazate pe încredere, cooperare și acceptare, orele de limbă se transformă într-un exercițiu tehnic, nu într-un proces de descoperire de sine și de conectare umană. Această situație are cauze complexe. Sistemul educațional tradițional a fost mult timp centrat pe ideea de „corectitudine" ca indicator principal al reușitei. Într-o cultură școlară care premiază rezultatul și penalizează greșeala, elevii ajung să evite riscurile, să vorbească mai puțin și să reproducă mecanic ceea ce cred că profesorul așteaptă de la ei.

Una dintre cele mai eficiente și inspiratoare strategii s-a dovedit a fi **storytellingul**, povestirea ca instrument educațional. Povestea a însoțit dintotdeauna procesul de învățare – înainte de apariția manualelor și a standardelor curriculare, oamenii învățau prin narațiune, prin metaforă, prin emoție. În contextul predării limbii germane, storytellingul deschide o cale deosebit de valoroasă spre construirea unui climat pozitiv. Povestirea nu este doar o metodă ludică, ci un proces care implică gândire critică, creativitate, empatie și colaborare. Elevii devin participanți activi în construcția sensului, își folosesc imaginația și își exprimă emoțiile într-un mediu sigur. Spre deosebire de exercițiile tradiționale, care au un singur răspuns „corect", povestea le oferă libertatea de a crea și de a-și asuma greșeala ca parte dintr-un proces viu. Într-o clasă unde se folosește storytellingul, dinamica se schimbă radical. Profesorul devine facilitator și partener de dialog, nu judecător. Greșelile nu mai sunt marcate cu roșu, ci integrate firesc în fluxul comunicării. Elevii învață unii de la alții, se ascultă și își valorizează contribuțiile reciproce. Implementarea acestei metode poate lua forme multiple, adaptate vârstei și nivelului de cunoaștere al elevilor. În clasele gimnaziale, o activitate simplă, dar extrem de eficientă, este „povestea în lanț": profesorul oferă prima propoziție, iar fiecare elev adaugă, pe rând, o continuare. Dincolo de exercițiul lingvistic, această activitate creează un sentiment de apartenență – povestea aparține tuturor, iar fiecare contribuție este importantă. În liceu, storytellingul poate deveni un instrument de reflecție personală: elevii pot scrie scurte texte narative în care personajele lor se confruntă cu dileme morale, culturale sau identitare. Astfel, învățarea limbii germane devine o cale de autocunoaștere și de deschidere interculturală.

De asemenea, **storytellingul digital** aduce o dimensiune modernă metodei: folosind aplicații precum Canva, Pixton sau BookCreator, elevii pot realiza povești ilustrate, benzi desenate sau scurte clipuri video în limba germană. Această metodă am aplicat-o la orele de limba germană cu elevii de liceu, ceea ce a dus la un plus de entuziasm, de noutate și de dorința elevilor de a fi cât mai creativi. Astfel, procesul de învățare se conectează la mediul digital familiar lor, iar interesul pentru limbă crește semnificativ.

O formă aparte și deosebit de valoroasă este **storytellingul intercultural**. Elevii pot compara povești tradiționale germane – precum *Rotkäppchen*, *Hans im Glück* sau *Die Bremer Stadtmusikanten* – cu basme românești similare. Acest tip de activitate nu doar dezvoltă competența lingvistică, ci cultivă respectul față de diversitate și descoperirea valorilor comune între culturi. Elevii realizează că, dincolo de granițe, poveștile vorbesc despre aceleași emoții umane: curajul, prietenia, speranța, solidaritatea. Rezultatele acestei metode se observă nu doar în progresul lingvistic, ci mai ales în starea emoțională a clasei. Atmosfera se destinde, iar greșeala nu mai este un motiv de rușine, ci un prilej de râs și învățare. Profesorul nu mai trebuie să „tragă" de elevi pentru a-i face să vorbească – ei vorbesc pentru că simt că au ceva de spus. În mod natural, se creează acel climat pozitiv atât de necesar oricărui act educațional: o atmosferă de încredere, cooperare și respect reciproc.

Privind în ansamblu, storytellingul nu este doar o strategie didactică eficientă, ci o filozofie a educației. Într-o lume educațională tot mai orientată spre performanță și standardizare, povestea reamintește că învățarea este, mai presus de toate, o formă de întâlnire între oameni.

Într-un mod subtil, chiar etimologia ne amintește că limbile sunt ele însele povești – urme ale întâlnirilor culturale de-a lungul timpului. Multe cuvinte din limba română poartă amprenta germană – de la **șurub**, **bere**, **chiflă** sau **șnițel**, până la termeni mai vechi precum **meșter** sau **șofer** – fiecare având în spate o istorie a contactului și a schimbului dintre popoare.

A vorbi despre aceste origini în cadrul orei de limba germană înseamnă a deschide ferestre spre trecut și spre sensurile profunde ale cuvintelor. Analiza etimologică a cuvintelor de origine germană prezente în limba română aduce un plus de profunzime, oferind elevilor o perspectivă interculturală asupra limbii și a istoriei contactelor dintre popoare. Astfel, povestea devine nu doar o metodă didactică, ci și o punte între culturi, între experiența personală a elevilor și moștenirea comună pe care o purtăm în limbă.

Predarea limbii germane prin storytelling transformă ora de curs într-un spațiu viu, în care fiecare elev își poate găsi vocea, ritmul și locul. În acest spațiu, profesorul nu doar transmite cunoștințe, ci cultivă curajul de a vorbi, de a greși și de a crește. Povestea, în fond, este ceea ce ne leagă unii de alții. Prin ea învățăm, ne cunoaștem și ne recunoaștem. Iar atunci când povestea devine instrument de învățare, școala încetează să mai fie doar un loc al cunoașterii, ci un loc al întâlnirii autentice dintre oameni, idei și emoții. Prin intermediul poveștilor, limba germană capătă viață: nu mai este doar un set de reguli gramaticale, ci un mijloc de exprimare, de descoperire și de conectare. În acest fel, procesul de predare-învățare

se transformă într-un dialog viu, în care fiecare poveste spusă deschide o ușă către sens, empatie și creativitate.

În cele din urmă, predarea limbii germane prin storytelling depășește dimensiunea strict lingvistică. Astfel, storytellingul devine un instrument de mediere între cunoaștere și trăire, între rațional și afectiv. Ora de limba germană se transformă, astfel, într-un spațiu al reflecției și al formării identitare, în care învățarea devine o experiență semnificativă, integratoare și durabilă.

Bibliografie:

1.Chilom, Daniela Amalia (2023), ***Etimologia multiplă. Valabilitate și aplicabilitate lexicografică*****, Editura Universitaria, Craiova.**

2.Egan, Kieran (1989), ***Teaching as Storytelling.*** **University of Chicago Press.**

3.Mallan, Kerry (2003), ***Narrative Pedagogy: Storytelling as a Bridge Between Theory and Practice.*** **Australian Journal of Teacher Education.**

4.Reinmann-Rothmeier, Gabriele & Mandl, Heinz (2001), ***Lernen und Lehren mit Geschichten: Storytelling im Unterricht.*** **Beltz Verlag.**

5.Steinig, Wilhelm (2012), ***Narrative Methoden im Fremdsprachenunterricht.*** **Julius Klinkhardt Verlag.**

7.Wenzel, Silke (2015)., ***Storytelling in der Fremdsprachenvermittlung: Konzepte, Methoden und Praxisbeispiele.*** **Narr Francke Attempto Verlag.**

Povești care dau viață trecutului: storytellingul în educația istorică

Chilom Mircea Lucian, profesor
Colegiul Național ,,Carol I" Craiova

*Rolul **storytelling-ului** în predarea istoriei, precum și impactul său asupra creării unui climat pozitiv în clasă sunt aspecte importante ale unei ore de istorie. Problema centrală: predarea tradițională, bazată pe memorarea de fapte și date, duce la lipsa implicării emoționale a elevilor și la un climat de învățare rigid, lipsit de motivație și empatie. Cauza acestei situații este modelul didactic tradițional, care privilegiază transmiterea unilaterală a informației și neglijează dimensiunea participativă și creativă a învățării.*

*Soluția propusă este **integrarea povestirii și a pedagogiei dramatice** în procesul educațional, prin metode precum jurnalul personajului istoric, dramatizarea, povești digitale și dialoguri între epoci. Aceste activități stimulează empatia, gândirea critică, cooperarea și implicarea activă a elevilor, diminuând impactul problemei și generând un climat de clasă pozitiv și motivant. Implementarea soluției implică activități practice, proiecte interdisciplinare și folosirea tehnologiilor digitale pentru a transforma lecțiile de istorie în experiențe vii și semnificative.*

*În concluzie, storytelling-ul în educația istorică nu doar facilitează învățarea, ci și **consolidarea unui climat afectiv pozitiv**, promovând valori morale, empatie și responsabilitate civică, și transformând istoria într-o poveste trăită, relevantă și inspirațională pentru elevi.*

Într-o lume în care viteza informației pare să fi înlocuit profunzimea cunoașterii, iar datele se succed în ritmul ecranelor, istoria riscă adesea să devină o listă de fapte fără suflet, o cronologie a evenimentelor fără legătură cu trăirea umană. În multe contexte educaționale, predarea istoriei se reduce la transmiterea de informații factuale, la memorarea de date și nume, fără să stimuleze empatia, curiozitatea și implicarea elevilor. Această abordare creează un climat de clasă centrat pe performanță și evaluare, nu pe învățare semnificativă și colaborare. În loc ca lecția de istorie să devină o experiență care unește, ea riscă să izoleze, să descurajeze întrebările și să sufoce bucuria descoperirii. Prin urmare, problema esențială este lipsa unei conexiuni emoționale între elev și subiectul istoric, care împiedică formarea unui climat pozitiv, deschis și creativ în clasă. Cauza principală este persistența unui model tradițional de

predare**,** bazat pe transmiterea unilaterală a cunoștințelor, evaluarea prin reproducere mecanică și o percepție rigidă asupra istoriei ca disciplină „statică”. În acest model, profesorul este adesea văzut ca un simplu furnizor de informație, iar elevul ca un receptor pasiv. Lipsa dimensiunii narative, dramatice și participative duce la pierderea sensului istoric și a motivației intrinseci pentru învățare. De asemenea, presiunea curriculară și teama de a „pierde timpul” cu metode non-formale (precum povestirea, dramatizarea sau dialogul creativ) mențin acest dezechilibru. Astfel, climatul de învățare devine unul formal, fără spațiu pentru empatie, reflecție sau colaborare reală între elevi și profesor.

Soluția propusă este integrarea storytellingului – arta de a spune povești – ca metodă pedagogică centrală în predarea istoriei**.** Povestirea transformă conținutul istoric într-o experiență vie, stimulând empatia, curiozitatea și implicarea afectivă a elevilor.

Prin metode precum jurnalul personajului istoric**,** dramatizarea**,** interviul fictional **sau** povestirea digitală, elevii devin participanți activi în procesul de învățare. Povestea aduce emoție, sens și dialog în clasă, creând un climat pozitiv bazat pe respect, cooperare și bucuria de a învăța**.** Impactul problemei a fost diminuat prin: creșterea motivației elevilor de a participa activ la orele de istorie; dezvoltarea empatiei și a gândirii critice; apariția unui climat afectiv pozitiv, bazat pe încredere și comunicare deschisă; stimularea creativității și a exprimării personale.

Astfel, povestea a devenit instrumentul care umanizează procesul educațional și redă istoriei rolul său formativ, nu doar informativ.

Astfel, istoria nu este doar ceea ce s-a întâmplat, ci mai ales felul în care ne povestim ceea ce s-a întâmplat. Povestea, în forma ei cea mai autentică, reprezintă puntea dintre trecut și prezent, dintre realitate și înțelegere, dintre om și lume. De aceea, storytellingul – arta de a spune și de a construi sens prin povestire – devine astăzi o cheie pedagogică esențială în predarea și învățarea istoriei. A povesti istoria înseamnă a reînvia memoria. O lecție de istorie transmisă printr-o poveste este mai mult decât o succesiune de evenimente – este o experiență emoțională și intelectuală. Povestea dă chip eroilor, umanizează faptele, transformă datele seci în emoții și valori. Elevii care ascultă o poveste despre un tânăr soldat din Primul Război Mondial sau despre curajul unei femei care și-a apărat comunitatea în vremuri tulburi nu rețin doar cifre, ci învață despre suferință, speranță, alegere și demnitate. Povestea este cea care deschide poarta empatiei și îi face pe tineri să înțeleagă că istoria este, de fapt, povestea fiecăruia dintre noi.

Educația istorică bazată pe storytelling are o dublă putere: pe de o parte, face procesul de învățare mai atractiv, iar pe de altă parte, stimulează gândirea critică. Într-un timp în care

trecutul este adesea manipulat sau redus la clișee, povestirea oferă elevilor instrumente pentru a interoga, a compara, a interpreta. O poveste istorică bine spusă nu învață doar „ce s-a întâmplat", ci provoacă întrebarea „de ce s-a întâmplat" și „ce înseamnă pentru noi astăzi". În felul acesta, istoria devine un spațiu viu de reflecție, nu doar o materie de examinat. Mai mult decât atât, povestea are un rol identitar și moral. Prin istorie, fiecare generație își redescoperă rădăcinile și își înțelege locul în lume. Povestirea istorică nu este doar o rememorare, ci o formă de construcție de sine. Tinerii care află povești despre solidaritate, despre curajul civic, despre rezistență sau suferință învață valori universale. Povestea istorică oferă modele, dar și avertismente; ea educă inima, nu doar mintea. În acest sens, storytellingul este o formă de pedagogie a sensului, un instrument de formare a caracterului și a conștiinței morale.

Un aspect tot mai prezent în practica educațională modernă este integrarea pedagogiei dramatice – adică transformarea poveștii istorice în experiență trăită. Prin jocuri de rol, scenarii, improvizații sau reconstituiri, elevii nu doar ascultă istoria, ci o interpretează, o simt și o înțeleg din interior. A fi, măcar pentru o oră, un personaj din Revoluția de la 1848, un martor al Marii Uniri sau un locuitor al unei cetăți medievale înseamnă a trăi istoria cu propria imaginație. Această implicare emoțională este cea care fixează cunoașterea și o transformă în memorie afectivă. Istoria predată prin mijloace dramatice capătă astfel o dimensiune participativă și formativă.

Poate cea mai profundă funcție a storytellingului istoric este aceea de reconciliere. Într-o lume fragmentată de conflicte, ideologii și versiuni concurente ale adevărului, povestea poate deveni un instrument de dialog. Fiecare comunitate are propria ei memorie, propriile dureri, propriile eroi. Povestirea le poate aduce împreună, într-un spațiu de înțelegere și respect reciproc. Atunci când elevii învață să asculte nu doar povestea „noastră", ci și pe cea a „celuilalt", ei devin cetățeni ai lumii, capabili de empatie și reflecție critică.

În concluzie, a aduce storytellingul în educația istorică înseamnă a readuce viața în istorie. Povestea redă demnitate faptelor, oferă context emoțional cunoașterii și transformă sala de clasă într-un spațiu de reflecție și creație. Prin poveste, istoria devine nu doar lecție, ci trăire; nu doar memorie, ci inspirație. Într-o epocă în care trecutul riscă să fie uitat sau simplificat, povestea rămâne cel mai profund act de rezistență culturală.

Bibliografie:

1. **Axinte, M. (2018),** ***Povestea ca instrument pedagogic în educația contemporană*****. Editura Didactică și Pedagogică, București.**
2. **Cojocaru, A., & Petrescu, L. (2017),** ***Storytelling și formarea competențelor civice în școli*****. Editura Polirom, Iași.**
3. **Munteanu, I. (2016),** ***Povestirea și învățarea activă în școală*****. Editura Trei, București.**
4. **Rusu, C. (2019),** ***Educație prin poveste și dramă: instrumente pentru crearea unui climat pozitiv în clasă*****, Editura Didactică și Pedagogică București.**
5. **Sandu, D. (2014).** ***Metode creative în predarea istoriei: jocuri de rol și storytelling*****. Editura Universitară. București.**
6. **UNESCO România. (2020),** ***Educația prin cultură și storytelling pentru dezvoltarea competențelor sociale*****. București.**

Dezvoltarea climatului socio-emoţional pozitiv în clasa pregătitoare incluzivă (CES)

Profesor învățământ primar Chirilă Genoveva
Şcoala Gimnazială Pufeşti, Vrancea

*Storytelling-ul este mai mult decât o tehnică didactică; este o **artă a comunicării** care ancorează cunoștințele în narațiuni frumoase, implicând elevul emoțional și intelectual. Prin integrarea sistematică a acestei metode în curriculum, se poate depăși abordarea strict divizată a cunoașterii, stimulând simultan creativitatea, empatia și capacitatea de rezolvare a problemelor. Astfel, storytelling-ul devine o componentă fundamentală în pregătirea elevilor pentru a deveni adulți flexibili, bine pregătiți și capabili să înțeleagă societatea fluidă şi dinamică din jurul lor.*

La clasa pregătitoare şi pentru copiii cu CES, arta povestirii este metoda optimă de prevenție și intervenție, transformând o problemă de climat într-o oportunitate de dezvoltare a inteligenței emoționale și de consolidare a unei comunități școlare cu adevărat incluzive. Fiecare elev, inclusiv cel cu CES, poate participa la actul povestirii sau al jocului de rol, simțindu-se ascultat și pus în valoare în comunitatea clasei.

Storytelling-ul (arta povestirii sau comunicarea narativă) este o metodă veche de transmitere a cunoștințelor, valorilor și tradițiilor, fiind o componentă constructivă a culturii umane de mii de ani. În contextul modern, povestirea revine în prim-planul educației ca o strategie eficientă de a transforma informația abstractă într-o cunoaștere importantă și emoțional relevantă.

Storytelling-ul în educație este o metodă didactică practică și interactivă, utilizată pentru a facilita învățarea, a transmite cunoștințe și valori într-un mod captivant și important.

Trăsăturile esențiale ale Storytelling-ului

Storytelling-ul, ca metodă didactică, se bazează pe câteva trăsături fundamentale care are impact formativ:

- **Structura narativă -** poveștile oferă un fir logic (început, cuprins, sfârșit), care ajută elevii să urmărească și să rețină mai ușor informațiile complexe sau linia temporală a evenimentelor.

- **Conexiunea emoțională și empatia -** poveștile recurg la emoții, permițând elevilor să se conecteze cu personajele și situațiile, această prezenţă activă emoțională creşte interesul și favorizează consolidarea informației.
- **Transmiterea de valori și semnificații -** narațiunile sunt bine gândite pentru explorarea dificultăţilor morale, a valorilor sociale (cooperarea, respectul, curajul) și pentru dezvoltarea gândirii critice.
- **Interactivitatea –** procesul nu implică doar ascultare pasivă, ci provoacă elevii la imaginație, participare virtuală la eveniment și, adesea, la implicare activă (dramatizare, rescrierea poveștii).

Integrarea metodei **Arta Povestirii (Storytelling)** la clasa pregătitoare (unde predau eu), având și patru elevi cu CES, necesită o abordare structurată, centrată pe **claritate, repetiție și impact emoțional**. Poveștile trebuie să devină un instrument flexibil pentru rutină, intervenție și incluziune.

Pentru copiii cu CES, dar și pentru toți elevii de 6 ani, **predictibilitatea** reduce anxietatea și îmbunătățește climatul. Poveștile pot marca tranzițiile și pot stabili regulile.

Exemple de:

A. Povestirea ca instrument de rutină și predictibilitate:

1. **Poveşti de tranziţie** – am creat o **scurtă „poveste-cântec" cu rimă** de 4 versuri pentru a semnala trecerea de la o activitate orală la una scrisa (învăţarea sunetului şi literei A). Cu ajutorul aplicaţiei educaţionale Suno am creat un cântecel foarte atractiv pentru a reţine şi fixa acest sunet/ literă. https://suno.com/s/JEZ1e1cwlfInUJla

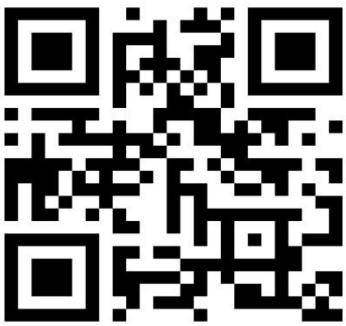

2. **Povești despre regulile clasei** - La începutul fiecărei săptămâni, reiau **„Povestea regulilor noastre"** (cu personaje-animale care exemplifică ascultarea, statul pe scaun, vorbitul pe rând), întărește așteptările de comportament într-un mod non-amenințător și vizual, iar la sfârşitul fiecărei „poveşti" prezint o ghicitoare cu ajutorul aplicaţiei Gamma.app. (exemplu https://gamma.app/docs/Ghicitoarea-Albinutei-azk8fxj8sztd8re)

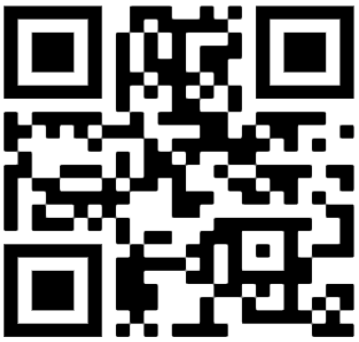

3. **Poveşti sociale zilnice** - Aloc 5-10 minute pentru o poveste scurtă (online/carte sau inventată) care abordează o **situație socială relevantă** din ziua precedentă (ex: Cum împărțim jucăriile, cum cerem iertare, cum ne comportam în clasă/ hol/ baie).

B. Povestirea ca metodă de intervenție emoțională (povești terapeutice) - Aceste povești sunt vitale pentru a gestiona emoțiile puternice și a dezvolta empatia față de diferențe.

1. Integrarea emoțiilor (toată clasa)

Folosesc povești pentru a numi și a normaliza emoțiile.

Activitate: Aleg personaje care trec prin emoții intense (tristețe, frustrare, furie – povestea „ Un arici prietenos"). După citire, folosesc măști sau emoji-uri pentru ca elevii să arate cum s-au simțit ei când personajul a simțit acel lucru.

Conexiunea cu CES: Discutăm cum personajul și-a reglat emoția, oferind strategii vizuale pe care le pot folosi și copiii cu CES (ex: „respirația fluturelui").

2. Storytelling pentru incluziune

Fiind clasa pregătitoare mă gândesc să integrez povești care celebrează sau explică diferențele.

Voi încerca să aleg povești despre neurodiversitate**:** voi căuta cărți care prezintă personaje cu nevoi sau ritmuri diferite într-un mod pozitiv (ex: o broască țestoasă care învață mai încet dar nu renunță, un fluture care preferă liniștea).

Activitate „Suntem Toți Speciali": Fiecare elev își va alege un personaj (animal) cu o trăsătură unică. Vom crea o poveste comună în care toți participă, iar **„puterea specială"** a fiecărui personaj (inclusiv a celor cu CES) ajută la rezolvarea problemei.

C. Tehnici de storytelling adaptate pentru clasa pregătitoare/ CES

Pentru a maximiza impactul, utilizez aceste tehnici simple:

1. **Sport vizual (esenţial) -** folosesc marionete, planșe A3 mari, flanelograf sau obiecte reale în timpul povestirii. Reprezint vizual personajele și emoțiile cheie. Acest lucru ajută elevii cu CES să își mențină atenția și să proceseze informația.

2. **Repetiția - r**epetăm fraze sau refrene cheie. Folosim modulația vocii și gesturi clare (chiar exagerate – rostirea unor sunete/cuvinte) pentru a sublinia acțiunea și emoția.

3. **Povestirea interactivă:** Mă opresc des pentru a pune întrebări simple: *„Ce simte ariciul acum?”* sau *„Unde se duce ariciul?”*. Nu aștept răspunsuri lungi, accept gesturi sau indicații.

4. **Storytelling la nivelul clasei –** pun elevii în cerc pentru a crea o atmosferă de comunitate și siguranță. Contactul vizual regulat cu toți elevii (inclusiv cei cu CES) este crucial pentru a-i face să se simtă văzuți și incluși.

Prin aplicarea consecventă a acestei metode (arta povestirii), vom transforma poveștile dintr-o simplă activitate de lectură într-o strategie eficientă de management al clasei și de dezvoltare a unui climat incluziv și pozitiv.

Bibliografie:

1. **Bocoș, M., Jucan, D. (2019). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*. Editura Paralela 45.**
2. **Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche.**
3. **Gheorghe, E., Păcurari, O., Sandu, A. (2018). *Poveștile terapeutice în educația timpurie*. Editura Polirom.**
4. **Jigău, M. (2007). *Climatul școlar – factor esențial al calității în educație*. Editura Didactică și Pedagogică.**
5. **Vrasmas, T. (2007). *Școala și educația pentru diversitate*. Editura Aramis.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Chiuda Carmen-Elena
Grădinița „Zâna Florilor”, sector 6, București

Eseul analizează provocarea majoră cu care se confruntă educatorii: dificultatea de a crea un climat pozitiv în clasă, marcată de comportamente disruptive și lipsa de valori morale la copii. Această problemă persistă din cauza unui curriculum deconectat de realitatea copiilor, a metodelor didactice rigide, centrate pe profesor, și a lipsei de instrumente concrete pentru dezvoltarea inteligenței emoționale și a empatiei.

Soluția propusă și validată este utilizarea poveștilor ca instrument didactic principal. Poveștile transformă învățarea într-o experiență personală și interactivă, modelând comportamentele dezirabile și oferind un cadru sigur pentru explorarea emoțiilor. Prin această metodă, a fost diminuat impactul comportamentelor disruptive, iar comunicarea și relațiile interpersonale în clasă s-au îmbunătățit.

Implementarea soluției a inclus selectarea poveștilor relevante, stabilirea unui ritual de lectură zilnică și utilizarea activităților complementare, precum jocuri de rol și dramatizări. Astfel, poveștile au devenit un pilon central al strategiei pedagogice, contribuind la o dezvoltare holistică a copiilor.

Anul Comemorativ Ioan Slavici, 2025, subliniază relevanța eticii narative a clasicilor români, care pot fi integrate în procesul didactic modern.

Un climat pozitiv în clasă este un pilon fundamental al procesului educațional, contribuind decisiv la succesul academic și la dezvoltarea socio-emoțională a copiilor. Un mediu de învățare caracterizat de siguranță, respect și cooperare cultivă o atitudine proactivă și stimulează creativitatea (Iliescu, 2024). Cu toate acestea, educatorii se confruntă adesea cu o problemă recurentă: dificultatea de a gestiona comportamentele disruptive și de a cultiva valori morale esențiale la preșcolari și școlari mici, în lipsa unor metode didactice care să rezoneze cu universul interior al copiilor. Această provocare devine tot mai acută în contextul actual, dominat de tehnologie, unde copiii sunt expuși la o diversitate de modele comportamentale, iar rolul educatorului de a modela caracterul este mai important ca niciodată (Gentenbach, G. & Roşu, N., 2020).

Problema comportamentelor disruptive și a lipsei de empatie persistă din cauza unor factori complecși, interconectați la nivel pedagogic și social. O cauză principală este deconectarea curriculumului școlar de la experiența de viață a copiilor. Cunoștințele abstracte, transmise într-un mod teoretic, nu reușesc să capteze atenția copiilor și să le stârnească interesul autentic pentru învățare. Acest decalaj poate duce la apatie și, ulterior, la manifestări de evaziune sau comportamente disruptive.

Un alt motiv major este predarea preponderent didactică și lipsa metodelor centrate pe copil. Majoritatea sistemelor educaționale se bazează pe o comunicare unidirecțională, unde profesorul este unica sursă de cunoaștere. O astfel de abordare nu oferă spațiu pentru explorarea emoțiilor, a valorilor și pentru dezvoltarea inteligenței emoționale (Arsene, 2025). Un mediu rigid, axat pe reguli, poate genera frustrări și tensiuni care se reflectă în dinamica clasei. Nu în ultimul rând, absența unor instrumente concrete pentru cultivarea valorilor morale contribuie la persistența problemei. Deși programele școlare includ obiective de formare a caracterului, lipsa resurselor didactice specifice face ca educația morală să rămână, de cele mai multe ori, la stadiul de discuții teoretice.

O soluție eficientă, validată prin cercetări recente, este utilizarea poveștilor ca instrument didactic principal pentru a dezvolta un climat pozitiv**.** Prin intermediul narațiunilor, educatorii pot modela comportamentele dorite, pot aborda teme morale complexe și pot oferi copiilor un cadru sigur în care să-și exploreze emoțiile (Bolânu, E., 2021). Această metodă transformă procesul de învățare dintr-unul pasiv într-unul interactiv și profund personal. Poveștile funcționează ca un vehicul prin care se construiește empatia, se stimulează discuțiile și se ancorează valorile în mintea și sufletul copiilor (Iliescu, 2024).

Impactul acestei soluții a fost unul considerabil, având rezultate multidimensionale. În primul rând, a fost diminuat impactul comportamentelor disruptive prin crearea unui context de învățare rcopilant și captivant. Identificându-se cu personajele, copiii înțeleg, prin exemplul acestora, consecințele acțiunilor lor. Acest tip de învățare indirectă s-a dovedit mai eficient decât impunerea unor reguli stricte. În al doilea rând, soluția a îmbunătățit comunicarea și relațiile interpersonale în cadrul grupului, consolidând sentimentul de apartenență și încurajând cooperarea. Poveștile au creat un limbaj comun pentru a discuta despre emoții, conflicte și rezolvarea problemelor. Mai mult, au contribuit la dezvoltarea inteligenței emoționale a copiilor, ajutându-i să-și recunoască și să-și gestioneze emoțiile, dar și să fie mai sensibili la sentimentele celorlalți.

În acest context, Anul Comemorativ Ioan Slavici, 2025, oferă o oportunitate excelentă de a revaloriza operele clasice românești. Povești precum „Doi feti cu stea în frunte” pot fi

integrate în procesul didactic modern, servind ca exemple atemporale de etică, moralitate și consecințe ale alegerilor.

Soluția a fost implementată printr-un plan structurat, care a vizat integrarea poveștilor în rutina zilnică a clasei. Primul pas a constat în selectarea atentă a narațiunilor care abordau teme rcopilante pentru vârsta copiilor, precum prietenia, onestitatea și curajul. Au fost utilizate atât povești clasice, cât și creații contemporane.

Al doilea pas a implicat crearea unui spațiu și a unui moment dedicat poveștilor**.** A fost instituit un ritual zilnic de lectură, urmat de discuții libere, încurajând copiii să-și exprime opiniile și să facă legături cu propriile lor experiențe.

Al treilea pas, crucial pentru succes, a fost utilizarea activităților complementare**.** După lectură și discuții, copiii au fost implicați în jocuri de rol, dramatizări, desene sau compuneri scurte inspirate din poveste. Aceste activități au transformat învățarea într-o experiență ludică și au consolidat mesajele morale, demonstrând că învățarea eficientă poate fi o experiență plăcută.

Astfel, soluția nu a fost o simplă activitate suplimentară, ci a devenit un pilon central al strategiei pedagogice, infuzând valori pozitive în întregul mediu de învățare. Evaluarea impactului a fost realizată prin observație, discuții cu părinții și monitorizarea dinamicii de grup, iar rezultatele au confirmat o reducere semnificativă a conflictelor și o creștere a empatiei și a comportamentelor prosociale.

Studiile recente arată că utilizarea poveștilor în educație reprezintă o soluție pragmatică și eficientă pentru a construi un climat educațional sănătos (Arsene, 2025). Prin abordarea problemelor legate de comportamentele disruptive și prin propunerea unei soluții bazate pe puterea narațiunii, se demonstrează că inovația pedagogică poate veni din resurse aparent simple. Implementarea cu succes a acestei metode subliniază importanța unei abordări holistice a educației, care depășește simpla transmitere a cunoștințelor și se concentrează pe dezvoltarea integrală a copilului, pregătindu-l nu doar pentru o carieră, ci pentru o viață armonioasă în societate.

Bibliografie

1. **Arsene, D. (2025). Rolul poveștilor în educația copiilor: călătorie prin emoții și sentimente. *Didactic.ro*. Preluat de pe https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/rolul-pove-tilor-in-educa-ia-copiilor-calatorie-prin-emo-ii-i-sentimente**
2. **Bolânu, E. (2021). *Povestiri didactice*. Editura Cărturești.**

3. **Gertenbach, P., & Roşu, N. (2020). *POVESTILE IN EDUCATIE*. Scribd. Preluat de pe https://ro.scribd.com/document/575406484/POVESTILE-IN-EDUCATIE**
4. **Iliescu, V. (2024). Rolul poveștilor în educația pentru valori. *Edict.ro*. Preluat de pe https://edict.ro/rolul-povestilor-in-educatia-pentru-valori/**

Dezvoltarea unui climat pozitiv la orele de educație fizică prin povești

Ciopănoiu Ștefania, profesor
Liceul cu Program Sportiv Târgu Jiu
structura Școala Gimnazială "Pompiliu Marcea"

Lucrarea abordează importanța creării unui climat pozitiv în cadrul orelor de educație fizică și evidențiază utilizarea poveștilor ca metodă eficientă pentru atingerea acestui scop. Un mediu pozitiv contribuie la creșterea motivației elevilor, dezvoltarea relațiilor sociale și învățarea prin cooperare. Poveștile introduse în activitățile fizice transformă exercițiile în aventuri captivante, stimulând imaginația, implicarea și bucuria participării.

Prin integrarea poveștilor, profesorii pot adapta conținutul lecției într-o formă ludică și atractivă, favorizând implicarea activă a tuturor elevilor. Metoda este deosebit de eficientă la nivelul preșcolar și primar, dar poate fi adaptată și pentru alte cicluri de învățământ. Strategiile propuse includ alegerea poveștilor potrivite, corelarea mișcării cu firul narativ, implicarea creativă a elevilor și utilizarea întăririlor pozitive.

Concluzia lucrării subliniază că poveștile contribuie nu doar la dezvoltarea motrică, ci și la formarea caracterului, a empatiei și a unei atitudini pozitive față de activitatea fizică.

Climatul educațional pozitiv înseamnă un mediu în care elevii se simt acceptați, motivați, sprijiniți, emoțional și social în siguranță, în care relațiile dintre elev-elev și elev-profesor sunt constructive și colaborative.

În educația fizică și sport, climatul pozitiv este esențial pentru implicare, pentru reducerea anxietății, pentru cooperare, pentru respect reciproc și pentru creșterea performanței și a bunăstării generale.

Poveștile ajută la crearea unei legături emoționale, la captarea atenției, la stimularea imaginației și la facilitarea înțelegerii de concepte abstracte.

În contexte educaționale, poveștile pot:

-să transforme conținutul didactic într-o experiență semnificativă;

-să ofere exemple de comportamente pozitive (fair-play, colaborare, perseverență);

-să genereze empatie și să îmbunătățească relațiile sociale;

-să reducă frica de eșec (prin povești cu personaje care depășesc obstacole);

-să ajute la autoreflecție (prin povești autobiografice sau prin analizarea poveștilor proprii).

Teoria autodeterminării (Self-Determination Theory) evidențiază trei nevoi psihologice de bază: autonomie, competență și relaționare. Un climat motivațional pozitiv (orientat spre sarcină/task) susține aceste nevoi. Poveștile pot sprijini relaționarea și competența, oferind exemple, modele și un cadru narativ care să facă activitatea mai relevantă.

Cercetări (ex. „Motivational Climate, Physical Self-Concept, and Social Relationships in Adolescents in Physical Education Classes: A Systematic Review") arată cum climatul generat de profesor influențează auto-conceptul fizic, relațiile sociale și comportamentele prosociale.

Storytelling-ul (povestirea) la orele de educație fizică poate fi folosită pentru a construi un climat pozitiv. Iată câteva strategii și idei practice:

Povești introductive - Începi ora cu o poveste care să stabilească tema orei. De ex.: „Astăzi vom fi exploratori în junglă" → copiii se mișcă ca animale, sărituri, mers printre obstacole. Ajută la crearea unui cadru ludic și prietenos.

Metafore narative/enactive metaphors - Elevii se transformă (metaforic) în animale, în vehicule, în personaje fantastice ca parte din exercițiu. Exemple: „Suntem rachete care decolează", „sărituri de broaște" etc. Ajută la implicare și la învățare kinestezică. (Observat în cercetări la clase primare).

Roluri / personaje - Elevii joacă roluri: antrenor, arbitru, coechipier, adversar prietenos. Profesorul poate intra în rol pentru a schimba dinamica. Ajută la empatie, cooperare, înțelegere a regulilor și a perspectivelor celorlalți.

Povești autobiografice / reflecție narativă - Profesorul sau elevii povestesc experiențe personale legate de sport – succes, eșec, fair-play, cooperare. Asta stimulează conștientizarea valorilor și relațiilor, și poate schimba percepții negative. Ex: „Critical storytelling as a teaching strategy" studiază poveștile de fizicalitate ale fetelor, pentru ca viitorii profesori să înțeleagă bariere și să adopte abordări mai incluzive.

Povești de grup / creație colectivă - Elevii creează împreună o poveste care integrează mișcare fizică: fiecare adaugă o acțiune sau un personaj. În acest mod, se promovează colaborarea, creativitatea, responsabilitatea și coeziunea grupului.

Elemente ludice / aventură – Sunt introduse elemente de aventură, explorare, misiune: de ex., grupurile primesc misiuni (trecerea prin junglă, salvarea "comorii") care implică exerciții fizice sau jocuri. Ajută la motivare, distracție, creșterea angajamentului.

Integrarea poveștilor între ore - Poveștile pot fi repetate sau continuate, să devină fir narativ al intervalului de cursuri, astfel încât elevii să simtă o continuitate, anticipare și să dezvolte relații (cu profesorul, cu colegii) în cadrul acelui fir narativ.

Aceste strategii au numeroase beneficii anticipate:

- creșterea implicării și a motivației elevilor;
- dezvoltarea sentimentului de apartenență și relații pozitive între elevi;
- reducerea anxietății sau rușinării (pentru cei care nu reușesc la anumite mișcări);
- favorizarea cooperării și empatiei;
- îmbunătățirea auto-conceptului fizic și încrederii în sine;
- o atmosferă mai relaxată, deschisă, în care feedback-ul este mai bine primit.

Cercetările în domeniu au stabilit legături cu teoria motivațională și didactică:

- *Teoria autodeterminării:* poveștile pot susține autonomia (alegerea modului de participare, exprimare), competența (elevul vede sensul exercițiilor, modelează povestea astfel încât activitățile să fie accesibile) și relaționarea (prin activități comune narative).
- *Teoria climatului motivațional:* climat orientat spre sarcină(încurajând efortul, cooperarea, îmbunătățirea) este mai benefic decât un climat orientat spre ego/competiție exagerată. Poveștile pot sublinia valori de cooperare, depășire de sine, ajutor reciproc.
- *Pedagogia narativă:* o abordare didactică relativ recentă care explorează modul în care povestirea și narațiunea pot fi integrate în procesul de predare-învățare.

Un studiu recent (2025) evidențiază utilizarea narativelor de mai multe tipuri:

-metafore active: elevii închipuie că sunt mașini de curse pentru a înțelege conceptul de accelerare;

-descrieri scenice: traseu ca o pistă de curse, călătorie imaginară;

-schimbarea rolurilor pentru profesor, umor etc. care schimbă relația elev-profesor și creează o atmosferă mai relaxată.

O schemă de implementare ar putea arăta astfel:

- *Analiză inițială:* Observare a clasei – ce tip de climat există, ce atitudini, ce relații, ce nivel de anxietate/dorință de participare.
- *Formare/proiectare:* Profesorul planifică câteva povești sau narațiuni adaptate particularităților clasei (vârstă, abilități, cultură).
- *Pilotare:* Aplicarea narativei în ore pilot, de exemplu la începutul sau sfârșitul orei, sau în cadrul unor activități specifice.
- *Reflecție:* Discuții cu elevii – ce le-a plăcut, ce i-a motivat, ce s-ar putea schimba. Profesorul auto-reflectă asupra modului de implementare.

- *Ajustare și extindere:* Adaptarea poveștilor, ajustarea nivelului de dificultate, introducerea mai multor elemente creative, implicarea elevilor în elaborarea poveștilor.
- *Integrare permanentă:* Crearea unui fir narativ pe lung interval, evaluare periodică a climatului și a impactului asupra motivației și relațiilor sociale.

Concluzie

Un mediu sigur, susținător și colaborativ este fundamental nu doar pentru bunăstarea emoțională și socială a elevilor, ci și pentru creșterea implicării, a performanței și a auto-conceptului fizic.

Integrând narațiunea - prin povești introductive, metafore enactive, joc de rol sau reflecție autobiografică - profesorii pot transforma conținutul didactic într-o experiență semnificativă. Poveștile oferă modele concrete de fair-play și perseverență, reduc anxietatea de eșec și, cel mai important, validează cele trei nevoi psihologice de bază identificate de Teoria Autodeterminării: autonomia, competența și relaționarea.

Adoptarea unei scheme de implementare coerente, de la analiza inițială la integrarea permanentă a firului narativ, permite profesorilor să treacă de la un climat orientat spre competiție (ego) la unul orientat spre sarcină (task), susținând astfel dezvoltarea unor comportamente prosociale și a unei coeziuni de grup durabile.

În concluzie, utilizarea strategică a povestirii în educația fizică nu este doar o metodă de predare, ci o filozofie care plasează elevul, cu întreaga sa experiență subiectivă, în centrul procesului de învățare și mișcare.

Bibliografie

1. **Ames, C., *Climatul Motivațional în Educație*, 1992.**
2. **Clandinin, D. J., & Connelly, F. M., *Investigația Narativă: Experiență și Poveste în Cercetarea Calitativă*, 2018.**
3. **Cristea, S., *Dicționar de Pedagogie*, editura Litera Internațional, 2010.**
4. **Deci, E. L., & Ryan, R. M., *Teoria Autodeterminării și Facilitarea Motivației, Dezvoltării și a Stării de Bine*, 2013.**
5. **Epuran, M., *Psihologia Sportului*, editura FEST, 2008.**
6. **Gagea, G., *Motivația în Educația Fizică și Sport*, editura Universității din Oradea, 2011**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Ciuche Diana Elena, Profesor educație timpurie
Școala Gimnazială Cristian

Lucrarea Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin poveşti, subliniază importanța utilizării poveștilor la vârsta preşcolară în vederea dezvoltării unui climat pozitiv în clasa de elevi. Aflându-ne într-o lume în care tehnologia este într-o continuă dezvoltare, poveştilor nu mai sunt folosite atât de des în activitățile de la clasă, fiind înlocuite de diverse filme şi desene animate. Astfel, prin lucrarea de față am evidențiat rolul poveştilor în dezvoltarea preşcolarilor şi în menținerea unui climat pozitiv în clasă, dar şi cum sunt afectați preşcolarii de timpul excesiv petrecut în fața ecranelor. Am descris metodele prin care lectura contribuie la creara unui climat pozitiv în clasă şi cum poate contribui cadrul didactic.

În ziua de astăzi, lectura este din ce în ce mai evitată. Foarte mulți oameni preferă să facă orice altceva, decât să citească o carte. Dezvoltarea continuă a tehnologiei, a inteligenței artificiale, împiedică tot mai mulți oameni să se apropie de o carte, să se bucure de o lectură, să se lase transpuși pe tărâmurile magie ale poveștilor.

În perioada preșcolarității, cei mici sunt foarte creativi, își imaginează diverse scenarii, pe care le verbalizează fiind ferm convinși că sunt reale. În această perioadă nu disting realul de imaginar, această perioadă fiind caracterizată de curiozitate, imaginație bogată și dorința de a descoperi lumea. Tot în această perioadă, preșcolarii se află într-un proces intens de dezvoltare a limbajului.

Poveștile reprezintă o modalitate excelentă prin care cadrul didactic stimulează dezvoltarea creativității, a imaginației, a spontaneității și a vocabularului. Lumea poveștilor este una magică unde copiii întâlnesc diverse personaje cu care pot porni într-o călătorie fascinantă, pot lua parte la diverse aventuri, au posibilitatea de a-și imagina cum arată și de a se gândi la ceea ce urmează să se întâmple.

Din nefericire, în prezent, în cadrul grădinițelor, poveștile au fost înlocuite cu diverse filme și desene animate. Cadrele didactice citesc povești din ce în ce mai rar, deoarece le este mai ușor să le capteze atenția printr-un filmuleț educativ, decât printr-o poveste. Filmele reprezintă o modalitate de învățare foarte bună, mai ales dacă sunt bine alese, pot avea o valoare educativă foarte importantă. Însă, acestea nu pot înlocui o poveste citită. În timp ce filmul oferă

imaginile și sunetele gata construite, lectura îi dă această șansă copilului, îi dă dreptul să își construiască singur personajele, să își creioneze singur, în imaginația sa, locurile unde se întâmplă acțiunea. De asemenea, lectura are un ritm mai lent, care favorizează gândirea, dialogul și reflecția, în timp ce filmul transmite informația rapid și pasiv.

Menținerea unui climat pozitiv în clasă este una dintre responsabilitățile importante ale cadrului didactic. Printr-un climat pozitiv se înțelege o clasă unită, dinamică, o clasă ce se bazează pe colaborare, pe respect, pe exemple pozitive. Într-un climat pozitiv, preșcolarii sunt lăsați să își pună în valoare cunoștințele și experiențele.

Lipsa utilizării poveștilor în procesul instructiv-educativ la vârsta preșcolară poate avea un mare impact asupra climatului pozitiv în clasă. Atunci când copiii sunt lăsați să petreacă mult timp în fața unui ecran, există riscul ca aceștia să facă totul mecanic. În primul rând, conexiunea cadru didactic-preșcolar este diminuată. Cadrul didactic în rolul de narator are o foarte mare importanță pentru copii. El nu are rolul de a citi un simplu text, ci creează o experiență emoțională și educativă complexă. Cadrul didactic oferă viață personajelor, iar de aceea trebuie să adapteze tonul vocii, expresivitatea, gesturile și ritmul pentru a putea capta atenția copilului. Astfel, se creează o legătură emoțională strânsă între cadru didactic și preșcolar.

În al doilea rând, poveștile oferă copiilor modele de comportamente pozitive și negative și diverse morale. Prin intermediul personajelor și al întâmplărilor, preșcolarii au șansa de a descoperi consecințele unor acțiuni. Identificarea cu eroul poveștii le poate dezvolta dorința de a fi mai bun, de a fi curajos, de a da dovadă de sinceritate. Observarea personajelor negative îi poate ajuta să descopere că nu își doresc să fie răi, egoiști, agresivi, mincinoși. În acest fel, poveștile devin o formă accesibilă și atractivă de educație morală, contribuind nu doar la dezvoltarea profesională a copilului, ci și la formarea unui climat pozitiv în clasă, bazat pe valori și relații armonioase. Un bun exemplu îl reprezintă Păcală din poveștile lui Ioan Slavici din care copiii învață că hărnicia, bunătatea, perseverența sunt răsplătite, iar lenea răutatea, lipsa de respect atrag consecințe nefavorabile.

În lipsa lecturii, preșcolarii nu își vor mai dezvolta creativitatea cum trebuie, vor avea un vocabular sărăcăcios și nu vor avea exemple de comportamente. Consider că este foarte important să se respecte Momentul Poveștii, așa cum este menționat în Curriculum pentru Educație Timpurie. Educatoarea poate integra acest moment atunci când își dorește, fie la Întâlnirea de dimineață, fie înainte de somn, etc.

Consider că citirea a cel puțin unei povești pe zi va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării preșcolarilor, dar și a menținerii unui climat pozitiv în clasă. Aflându-ne într-o

perioadă în care accentul este pus din ce în ce mai mult pe tehnologie, ceea ce conduce spre o creativitate limitată, unde copilul ajunge să nu își mai imagineze nimic, având totul de-a gata. Educatorii au obligația de a le insufla preșcolarilor dragostea pentru lectură și grija față de cărți.

Literatura românească se mândrește cu o serie numeroasă de povești pentru copii. Ion Creangă, Ioan Slavici, I.L Caragiale și mulți alți scriitori au lăsat o adevărată comoară, un număr foarte mare de povești din care cei mici pot învăța cum să se comporte în societate, care sunt faptele bune și cele rele, precum și diferența dintre comportamentele pozitive și cele negative.

Așadar, poveștile sunt un factor important în menținerea unui climat pozitiv la vârsta preșcolară. Copiii au nevoie de exemple concrete care să îi ajută în dezvoltarea comportamentului, iar personajele din povești îi ajută în această privință. De asemenea, poveștile ajută și la dezvoltarea relației cadru didactic-preșcolar, deoarece educatoarea citește povestea și îi revine rolul de a transpune copilul pe tărâmul magic. O lume fără povești ar fi o lume fără culoare, fără imaginație și fără modele morale după care să ne ghidăm. Prin povești, cadrul didactic formează un mediu școlar armonios, plin de respect și cooperare. Poveștile nu doar instruiesc, ci luminează suflete, pregătindu-i pe copii să devină adulți responsabili și integri.

Rolul poveștilor în educația copiilor

Prof. COJOCARIU Adriana
Școala Gimnazială Nr.13 BOTOȘANI

Principalele mijloace de exprimare a vieții afective a copilului sunt, prin joc sau „serios", poveștile și desenul, chiar înainte de a intra sub incidența educației formale.

În anii copilăriei, personajele din basme oferă modele de urmat în viața adultă, de aceea poveștile joacă un rol foarte important din punct de vedere educativ în viața și activitatea copiilor. Prin intermediul poveștilor, care semnalează lupta dintre bine și rău, copilul învață strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușește comportamente sociale pozitive, precum și modul în care în anumite situații concrete de viață poți găsi cea mai bună rezolvare a lor.

Copilul poate învăța ce înseamnă și cum să prețuiască prietenia, loialitatea, generozitatea, care sunt aspectele pozitive ale vieții, ce înseamnă bunătatea, hărnicia și să respingă răutatea, dușmănia, lenea, din poveștile lui Ion Creangă și Petre Ispirescu.

Poveștile sunt un factor stimulator pentru dorința de cunoaștere, imaginația și creativitatea copilului. Lectura basmului facilitează accesul copilului la cuvinte și expresii noi, permite înțelegerea sensului unora abstracte sau metaforice, dezvoltând astfel limbajul, conducând spre o îmbogățire a vocabularului și a gândirii analitice. Stabilirea unei legături între lumea interioară a copilului, cea psihică și emoțională, și realitatea imediată, punerea bazelor imaginii de sine și dezvoltarea unor strategii de succes pentru rezolvarea problemelor și identificarea soluțiilor benefice viitorului adult pot începe odată cu pătrunderea în universul fascinant al poveștilor. În basmele fantastice copilul descoperă existența unor lumi complexe, ce sunt guvernate de reguli și principii care pot fi preluate, ulterior, cu discernământ, ca modele de viață. Astfel, copilului îi este activat interesul pentru înțelegerea și fixarea unor concepte care, altfel, ar fi fost foarte greu de înțeles.

Basmele îmbogățesc viața afectivă a copilului care se identifică cu un anume personaj sau o anume situație. Prin intermediul acestora copilul ajunge să „trăiască" alături de personaje, din punct de vedere afectiv, experiențele acestora și poate să învețe să își exprime propriile trăiri emoționale, concomitent, însușindu-și noțiuni, convingeri și sentimente morale, prin raportarea la personajele pozitive. Cunoașterea de sine a copilului prin intermediul reacțiilor la anumite situații care necesită implicare emoțională prilejuiește cunoașterea și înțelegerea

acestuia și de către părinți sau educatori. Cititul sau nararea unei poveşti poate deveni un ritual al familiei/clasei, contribuind astfel la definirea unui program comun, de calitate, cu efecte benefice pentru ambele părți și asupra consolidării relațiilor dintre copil și adult.

Caracterul benefic al poveștilor, ca principal factor educativ pentru etapa de vârstă a copilăriei, sunt situații când părinții/profesorii trebuie să filtreze și să explice copilului anumite imagini/momente în funcție de personalitatea celui mic, distingând între aspectele benefice, mai puțin educative, pentru copil și viitorul său sau chiar inadecvate.

Datoria noastră a tuturor, părinți și educatori, este să conducem copilul spre a iubi poveștile, spre a le asculta cu plăcere. Răspunzându-i copilului atunci când el nu înțelege firul istorioarelor, expresiile sau simbolurile din text și încurajându-l să le creeze pe cele proprii avem în poveşti o adevărată comoară în punerea bazelor dezvoltării personale a viitorului adult.

„La orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești. De aceea, avuția poveștilor, strânsă de oamenii de pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie oral, fie în scris, a depășit celelalte avuții omenești.” (Scriitorul și filozoful indian Rabindranath Tagore)

Principalele mijloace de exprimare a vieții afective a copilului sunt, prin joc sau „serios”, poveștile și desenul, chiar înainte de a intra sub incidența educației formale, ceea ce presupune implicarea în grad sporit a creativității. În copilărie, principalele valori și modele de viață sunt întruchipate de personajul preferat din povești, cu care copilul se identifică adesea. Preluat de la adulții care îl îndrumă, fie ei părinți sau educatori care i-au lecturat/povestit poveștile copilăriei, este de văzut, în ce măsură mai corespunde acesta modelului educațional existent.

În anii copilăriei, personajele din basme, oferă modele de urmat în viața adultă, ca tipar comportamental sau emoțional, de aceea poveștile joacă un rol foarte important din punct de vedere educativ în viața și activitatea copiilor. Prin intermediul poveștilor, care semnalează, la nivel metaforic, lupta dintre bine și rău și situațiile conflictuale întâlnite în structura narativă, copilul învață strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușește comportamente sociale pozitive, precum și modul în care în anumite situații concrete de viață poți găsi cea mai bună rezolvare a lor.

Povestitorul Charles Perrault susținea că „Toate poveștile tind să arate foloasele pe care le ai dacă ești cinstit, răbdător, muncitor, ascultător, cât şi nenorocirile care-i pasc pe toţi cei care nu sunt astfel (…) Ele stârnesc dorințele copiilor de a se asemui cu cei buni şi, totodată, teama de nenorocirile în care cad cei răi, datorită răutății lor.”

Copilul poate învăța ce înseamnă și cum să prețuiască prietenia, loialitatea, generozitatea, care sunt aspectele pozitive ale vieții, ce înseamnă bunătatea, hărnicia și să respingă răutatea, dușmănia, lenea, din poveștile lui Ion Creangă și Petre Ispirescu. Peripețiile personajelor din „Ionică mincinosul" sau „Petrică și lupul" îi învață pe copii importanța sincerității, determinându-i să prefere adevărul, minciunii. Din desfășurarea poveștii „Capra cu trei iezi", copiii înțeleg prin intermediul metaforei faptul că până la o anumită vârstă trebuie să asculte și să respecte sfatul părinților pentru a evita pericolele iminente din viața reală. Multe povești conțin exemple educative prin care copilul este expus în plan imaginar unor primejdii cu care s-ar confrunta, dacă ar „ieși" din cuvântul părinților, dacă n-ar respecta sfaturile acestora. „Scufița Roșie", (cu care se identifică, adesea, fetițele), vorbește despre riscul și primejdiile cu care ne putem confrunta atunci când ne abatem de la drumul stabilit pentru a ajunge la un obiectiv, iar la acest mesaj aderă nu numai fetele, ci și băieții. Finalul acestor povești aduce, întotdeauna, soluția salvatoare prin implicarea factorilor educaționali formatori, care îi pot explica celui mic diversele aspecte, clarificate pentru o bună înțelegere a mesajului poveștilor și însușirea lecției de viață, interiorizarea ei conducând la formarea imaginii de sine/de lume corecte.

Poveștile sunt un factor stimulator pentru dorința de cunoaștere, imaginația și creativitatea copilului. Lectura basmului facilitează accesul copilului la cuvinte și expresii noi, permite înțelegerea sensului unora abstracte sau metaforice, dezvoltând astfel limbajul, conducând spre o îmbogățire a vocabularului și a gândirii analitice. Stabilirea unei legături între lumea interioară a copilului, cea psihică și emoțională, și realitatea imediată, punerea bazelor imaginii de sine și dezvoltarea unor strategii de succes pentru rezolvarea problemelor și identificarea soluțiilor benefice viitorului adult pot începe odată cu pătrunderea în universul fascinant al poveștilor. În basmele fantastice copilul descoperă existența unor lumi complexe, ce sunt guvernate de reguli si principii care pot fi preluate, ulterior, cu discernământ, ca modele de viață. Astfel, copilului îi este activat interesul pentru înțelegerea și fixarea unor concepte care, altfel, ar fi fost foarte greu de înțeles.

Atunci când despre zmeul din basmul „Greuceanu", se spune că a furat de pe cer Soarele și Luna, copilului îi va fi stârnit interesul să descopere informații despre Univers și corpurile cerești. El poate întreba, de exemplu, cum se ajunge la Soare, cum s-a format cerul sau ce este Luna. În aceste situații, părinții trebuie să reacționeze pozitiv în sensul explicării acestor concepte, în funcție de vârstă și de cunoștințele deja deținute de copilul care întreabă, hrănindu-i și stimulându-i curiozitatea.

Basmele îmbogățesc viața afectivă a copilului care se identifică cu un anume personaj sau o anume situație. Prin intermediul acestora copilul ajunge să „trăiască” alături de personaje, din punct de vedere afectiv, experiențele acestora și poate să învețe să își exprime propriile trăiri emoționale, concomitent, însușindu-și noțiuni, convingeri și sentimente morale, prin raportarea la personajele pozitive. În tandem cu dezaprobarea comportamentelor negative, copilul deprinde anumite comportamente de tip social, chiar de la personajele din basme. Copiii, curioși din fire, pun întrebări părinților, se bucură pentru victoria personajului cu care se identifică, devin triști sau îngrijorați atunci când personajul respectiv se află în dificultate și învață să își definească propriile emoții în raport cu anumite situații de viață. Cunoașterea de sine a copilului prin intermediul reacțiilor la anumite situații care necesită implicare emoțională prilejuiește cunoașterea și înțelegerea acestuia și de către părinți sau educatori. Legătura filială dintre copil și părinte, dar și cea mentorală, dintre copil și profesor, se armonizează și se consolidează facilitate de poveștile copilăriei și implicarea activă a ambelor părți într-o activitate bazată pe istoria povestită. Cei doi adulți îndrumă copilul, prin intermediul poveștilor, comportamentelor și trăirilor afective, spre însușirea unor lecții de viață, abilități utile mai târziu. Poveștile reprezintă pretextul favorabil pentru a stabili o legătură profundă între părinte/profesor și copil, prin alocarea unui timp unic, comun. Astfel, cititul sau nararea unei povești poate deveni un ritual al familiei/clasei, contribuind astfel la definirea unui program comun, de calitate, cu efecte benefice pentru ambele părți și asupra consolidării relațiilor dintre copil și adult.

În basme precum „Greuceanu”, „Făt Frumos” sau „Harap Alb” băieții se identifică, de cele mai multe ori, cu personajul principal masculin. Cu un profund caracter inițiatic, narațiunile îi conduc pe copii spre a emite judecăți de valoare, le oferă modele de acțiune în viață, prin înțelegerea anumitor reacții și comportamente ale personajelor „model” pentru copii. Caracterul benefic al poveștilor, ca principal factor educativ pentru etapa de vârstă a copilăriei, sunt situații când părinții/profesorii trebuie să filtreze și să explice copilului anumite imagini/momente în funcție de personalitatea celui mic, distingând între aspectele benefice, mai puțin educative, pentru copil și viitorul său sau chiar inadecvate.

Unele povești conțin scene intense de violență, (cerința mamei vitrege către sluga care ar fi trebuit s-o omoare pe Albă ca Zăpada, soarta bunicii și a Scufiței, dar și pedepsirea lupului rău în povești), pe care adulții trebuie să le estompeze, cunoscute fiind sensibilitatea copiilor și reacțiile ce pot rezulta de aici, anumite emoții negative, temeri sau frici din partea copilului. Anumite personaje negative, întruchipate de balaur sau de zmeu, folosite drept „mijloace educative” pentru pedepsirea copilului, (prin apostrofări de genul „Vei păți ca..., dacă nu ești

cuminte!"), pot fixa anumite frici, care, ulterior, degenera în viața adultă a acestuia. Prezența părintelui/educatorului activă în raportările copilului la poveștile auzite este un factor de echilibru și de securitate care poate „aplana/ îndepărta" o stare de confuzie din partea copilului care abia acum începe să înțeleagă lumea și aspectele ei complexe.

Astăzi, din ce în ce mai mult, părinții preferă să cumpere un DVD sau să permită accesul nelimitat al copilului la televizor sau computer/telefon/video jocuri/console în detrimentul timpului alocat unei relații comune, din care ambele părți ar avea de câștigat, și care ar putea să includă un timp dedicat lecturii. Școala online, ca desfășurare, s-ar poziționa mai degrabă ca oponent al lecturii/poveștii, dar din experiența personală pot confirma, că elevii mei au fost la fel de absorbiți de povești, istorii și vizionarea/audierea lor în lectura mea sau a lor, (mai ales dacă le putem distribui rolurile fragmentului citit). Surprinzându-mă, de fiecare dată, cu aceeași atenție la tonul diferit al povestitorului, cu aceeași concentrare la curgerea textului, elevii mei și-au păstrat dorința de a auzi istorii și încântarea de a afla unele noi, întărindu-mi convingerea că poveștile rămân preferatele copiilor. Datoria noastră a tuturor, părinți și educatori, este să conducem copilul spre a iubi poveștile, spre a le asculta cu plăcere. Răspunzându-i copilului atunci când el nu înțelege firul istorioarelor, expresiile sau simbolurile din text și încurajându-l să le creeze pe cele proprii avem în povești o adevărată comoară în punerea bazelor dezvoltării personale a viitorului adult.

Bibliografie:

1. **Bianca Bratu, Preşcolarul şi literatura, Editura Didactică şi Pedagogică, 1977**
2. **Domnica Petrovai, Sorina Petrică, Viorica Preda, Rodica Brănișteanu, Pentru un copil sănătos social şi emoţional. Ghid practic pentru educatorul care construiește încredere, Ed. V&I Integral, București, 2012**
3. **Elena Bonchiş, Dezvoltarea umană, aspecte psihosociale, Ed. Imprimeriei de Vest, Oradea, 2000**
4. **Elena Bonchiş, Teorii ale dezvoltării copilului, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2006**
5. **Ionuț, Ghiugan, http://www.lapsiholog.com/rolul-povestilor-si-basmelor-in-educatia-copiilor.html**
6. **Tinca Crețu, Psihologia vârstelor, Editura Polirom, Iași, 2009**

Rolul storytelling-ului în predarea limbii șI literaturii române – exemple de scenarii aplicabile la clasă

prof. Mădălina Cojocaru
COLEGIUL TEHNIC MIHAI BRAVU, București

Storytelling-ul, înțeles ca artă de transmitere de cunoștințe prin intermediul poveștii, reprezintă o metodă didactică modernă, dar ancorată în tradiția educației umane. În predarea limbii și literaturii române, storytelling-ul are un rol esențial în crearea unor contexte de învățare vii, interactive și memorabile. Prezentul articol își propune să analizeze impactul acestei metode asupra motivației elevilor, asupra dezvoltării competențelor de receptare și producere a mesajului scris/oral și asupra relației elevului cu textul literar.

În ultimele decenii, procesul educațional s-a orientat spre metode centrate pe elev, care valorifică experiența, creativitatea și implicarea activă. În acest context, storytelling-ul devine nu doar o strategie de predare, ci și un cadru narativ care transformă ora de literatură într-o experiență trăită. Dacă textul literar, prin natura sa, este o poveste (poetică, epică sau dramatică), atunci învățarea limbii și literaturii române prin storytelling reprezintă o continuitate firească.

Numeroși pedagogi și teoreticieni ai educației au subliniat că mintea umană reține și procesează informațiile mai ușor atunci când acestea sunt organizate narativ, fiindcă povestea creează ***coerență și sens****, ordonând evenimentele într-o structură logică; implică* ***dimensiunea emoțională****, care sporește retenția și învățarea; stimulează* ***imaginația și empatia****, punând elevul în postura unui participant activ.*

Aplicat la literatura română, storytelling-ul înseamnă nu doar a „citi" sau a „analiza" un text, ci a recrea atmosfera, contextul și conflictul său prin intermediul unei povestiri în care elevii sunt co-protagoniști.

Atunci când profesorul introduce o operă literară sub forma unei povești în care elevii primesc roluri (martori, personaje, detectivi literari), înțelegerea devine mai profundă. De exemplu, un proces imaginar al lui Ștefan Gheorghidiu îi ajută pe elevi să asimileze nu doar faptele, ci și motivațiile, simbolurile și dilemele personajelor.

Storytelling-ul implică interpretări multiple. Elevii sunt provocați să caute sensuri ascunse, să argumenteze și să creeze finaluri alternative. În acest fel, se dezvoltă atât gândirea critică (analiza textului), cât și cea creativă (re-crearea textului).

Un aspect fundamental al învățării prin poveste este ***angajarea emoțională****. Elevii nu doar aud informația, ci o simt. Emoția, după cum arată studiile cognitive, este un catalizator*

al memoriei. Astfel, o oră de literatură transformată într-o experiență narativă (o călătorie prin „orașul bacovian", o aventură în „Ținutul Poeziei") devine de neuitat.

Aceste scenarii nu doar transmit cunoștințe, ci cultivă empatia, sensibilitatea estetică și capacitatea de a percepe literatura ca experiență vie.

Argument

Storytelling-ul, înțeles ca artă de transmitere de cunoștințe prin intermediul poveștii, reprezintă o metodă didactică modernă, dar ancorată în tradiția educației umane. În predarea limbii și literaturii române, storytelling-ul are un rol esențial în crearea unor contexte de învățare vii, interactive și memorabile. Prezentul articol își propune să analizeze impactul acestei metode asupra motivației elevilor, asupra dezvoltării competențelor de receptare și producere a mesajului scris/oral și asupra relației elevului cu textul literar.

În ultimele decenii, procesul educațional s-a orientat spre metode centrate pe elev, care valorifică experiența, creativitatea și implicarea activă. În acest context, storytelling-ul devine nu doar o strategie de predare, ci și un cadru narativ care transformă ora de literatură într-o experiență trăită. Dacă textul literar, prin natura sa, este o poveste (poetică, epică sau dramatică), atunci învățarea limbii și literaturii române prin storytelling reprezintă o continuitate firească.

Numeroși pedagogi și teoreticieni ai educației au subliniat că mintea umană reține și procesează informațiile mai ușor atunci când acestea sunt organizate narativ, fiindcă povestea creează **coerență și sens**, ordonând evenimentele într-o structură logică; implică **dimensiunea emoțională**, care sporește retenția și învățarea; stimulează **imaginația și empatia**, punând elevul în postura unui participant activ.

Aplicat la literatura română, storytelling-ul înseamnă nu doar a „citi" sau a „analiza" un text, ci a recrea atmosfera, contextul și conflictul său prin intermediul unei povestiri în care elevii sunt co-protagoniști.

Atunci când profesorul introduce o operă literară sub forma unei povești în care elevii primesc roluri (martori, personaje, detectivi literari), înțelegerea devine mai profundă. De exemplu, un proces imaginar al lui Ștefan Gheorghidiu îi ajută pe elevi să asimileze nu doar faptele, ci și motivațiile, simbolurile și dilemele personajelor.

Storytelling-ul implică interpretări multiple. Elevii sunt provocați să caute sensuri ascunse, să argumenteze și să creeze finaluri alternative. În acest fel, se dezvoltă atât gândirea critică (analiza textului), cât și cea creativă (re-crearea textului).

Un aspect fundamental al învățării prin poveste este **angajarea emoțională**. Elevii nu doar aud informația, ci o simt. Emoția, după cum arată studiile cognitive, este un catalizator al memoriei. Astfel, o oră de literatură transformată într-o experiență narativă (o călătorie prin „orașul bacovian", o aventură în „Ținutul Poeziei") devine de neuitat.

Mai jos, am trecut în revistă câteva scenarii de storytelling pe care le-am derulat cu succes la clasele mele de liceu.

I. **Un scenariu complet de storytelling pentru o oră de literatură**, astfel încât elevii să trăiască textul ca pe o aventură, aplicat pe tema **„Poezia eminesciană"**

Scenariu: „Călătoria prin Ținutul Poeziei"

Tema: Mihai Eminescu – universul romantic și metaforic al poeziei sale.

Durata: 50 de minute

Obiectiv: Elevii să înțeleagă și să simtă atmosfera poeziei eminesciene printr-o experiență narativă.

1. Introducerea poveștii (atmosferă + intriga)

Profesorul intră în clasă cu voce gravă și spune: „Astăzi, sala noastră nu mai e o sală de clasă. Este poarta către un ținut fermecat, Ținutul Poeziei. Aici domnește un mare Poet, dar ținutul e tulburat: metaforele și simbolurile au fost furate și ascunse în locuri tainice. Doar voi, călători prin cuvinte, le puteți recupera."

Se pune un fundal sonor liniștit (sunet de pădure, greieri, apă curgătoare).

2. Rolurile elevilor

Elevii sunt împărțiți în „cete de călători":

- **Cei ai codrului** (explorează natura și simbolurile ei – codru, lac, floare-albastră).
- **Cei ai stelelor** (caută imagini cosmice – luceafăr, cer, lună).
- **Cei ai iubirii** (descifrează simbolurile sentimentului eminescian – dor, suferință, ideal).

Fiecare grup primește un „fragment de pergament" (o strofă, o imagine poetică sau o metaforă).

3. Povestea-quest

Profesorul narează: „Porniți prin codri de argint, sub ceruri nesfârșite, în căutarea simbolurilor pierdute. La fiecare pas, veți găsi un indiciu. Dar atenție: trebuie să îl descifrați, altfel nu veți putea merge mai departe."

- **Primul obstacol:** Grupul codrului găsește imaginea pădurii din „O, rămâi". Trebuie să spună ce simbolizează codrul și cum reflectă sufletul poetului.

- **Al doilea obstacol:** Grupul stelelor găsește fragmentul din „Luceafărul” cu „Căci toți se nasc spre a muri / Și eu spre a trăi mereu”. Trebuie să interpreteze simbolul nemuririi.
- **Al treilea obstacol:** Grupul iubirii găsește versurile din „Pe lângă plopii fără soț”. Ei descifrează sentimentul de dor și imposibilitatea iubirii.

Pe tablă, se desenează o **hartă a Ținutului Poeziei** (cu codrul, cerul și lacul), iar simbolurile redescoperite se notează acolo.

4. Climaxul poveștii

Profesorul anunță: „Ați descoperit codrul, stelele și iubirea. Dar poetul nu e încă liniștit. Trebuie să aduceți laolaltă toate simbolurile și să construiți **Cuvântul de Putere** – esența poeziei eminesciene.”

Elevii, împreună, formulează un mesaj colectiv (o propoziție sau două) care rezumă viziunea poetică a lui Eminescu. Exemple: „Eminescu unește natura, cosmosul și iubirea într-un univers al infinitului și al dorului.”

5. Finalul poveștii (recompensa)

Profesorul încheie: „Ținutul Poeziei e salvat. Metaforele s-au întors la locul lor, iar poetul vă mulțumește. Sunteți de acum nu doar cititori, ci călători prin cuvinte, inițiați în taina poeziei.”

Se poate încheia cu o lectură colectivă, în șoaptă sau cu voce joasă, a unei strofe eminesciene, ca o „incantație finală”.

De ce este de neuitat: Elevii nu doar analizează poeziile, ci le „salvează” printr-o călătorie imaginară. Sunt eroi într-o poveste, nu spectatori pasivi. Simbolurile devin prieteni descoperiți, nu noțiuni abstracte.

II. **Bacovia** se pretează extraordinar la storytelling, pentru că atmosfera poeziei sale poate fi transformată într-o experiență intensă și senzorială.

Scenariu: „Orașul bacovian – o călătorie prin ploaie și tăcere”

Tema: Universul poetic bacovian – atmosfera de monotonie, simbolurile (ploaia, plumbul, toamna, golul interior).

Durata: 50 de minute

Obiectiv: Elevii să simtă și să înțeleagă trăirea bacoviană nu doar prin analiză, ci printr-o experiență narativă, multisenzorială.

1. Intrarea în poveste (atmosfera și intriga)

Profesorul intră în clasă în liniște, stingând o parte din lumină. Pe fundal se aude un sunet de ploaie monotonă. Profesorul spune:

„Astăzi vom păși într-un oraș altfel. Străzile lui sunt pustii, ferestrele sunt închise, iar ploaia cade fără oprire. Aici trăiește un poet care a văzut lumea în culori de plumb și de toamnă nesfârșită. Haideți să-i descoperim orașul..."

2. Rolurile elevilor

Elevii devin **locuitori ai orașului bacovian**. Fiecare primește o mică „identitate poetică":

- **Umbra unui trecător** – vorbește rar, despre singurătate.
- **Fereastra închisă** – simbolizează izolare.
- **Clopotul de la marginea orașului** – vestește sfârșitul sau tristețea.
- **Plumbul** – povestește ce înseamnă greutatea sufletului.
- **Frunza căzută** – exprimă monotonia toamnei.

Fiecare elev primește un mic fragment (versuri sau imagini din poezii: „Plumb", „Lacustră", „Amurg violet", „Nervi de toamnă") pe care îl va rosti mai târziu.

3. Povestea-quest

Profesorul narează: „Voi, cei din oraș, simțiți cum ploaia cade mereu. Dar poetul a dispărut. El s-a pierdut în labirintul melancoliei. Trebuie să-l găsim, dar pentru asta trebuie să înțelegem fiecare semn al orașului."

- **Prima oprire:** Elevii-umbre descriu străzile pustii și atmosfera. Profesorul îi întreabă: „Ce simțiți? Ce culori are orașul acesta?" (răspunsuri: gri, violet, plumburiu).
- **A doua oprire:** Elevii-Ferestre închise vorbesc despre lipsa de comunicare, despre oameni care se retrag în sine.
- **A treia oprire:** Clopotul sună (elevul își rostește fragmentul cu voce gravă). Profesorul întreabă: „Ce simbolizează clopotul? Ce veste aduce?"
- **A patra oprire:** Elevii-Frunze și Plumb evocă monotonia și greutatea sufletului.

Pe tablă, se desenează treptat „Harta orașului bacovian": străzi pustii, ploaie, clopot, ferestre, frunze.

4. Climaxul poveștii

Profesorul spune: „Am descifrat orașul. Și acum, în mijlocul pieței pustii, îl găsim pe poet. El nu vorbește direct cu noi, dar ne lasă un mesaj printr-o poezie."

Un elev (sau profesorul) citește cu voce joasă, aproape șoptită, poemul „Plumb". Restul clasei ascultă în tăcere.

După lectură, profesorul întreabă: „Ce simțiți acum că ați auzit glasul poetului? E o plângere, o chemare, un ecou?"

Elevii răspund liber, prin impresii, nu prin analiză rigidă.

5. Finalul (recompensa)

Profesorul încheie: „Orașul bacovian nu e doar un loc, ci o stare a sufletului. L-ați străbătut, ați auzit clopotele lui, ați simțit ploaia lui nesfârșită. Bacovia ne-a arătat că în singurătate și monotonia vieții există și o formă de artă. De acum, ploaia nu va mai fi doar apă care cade, ci un vers care ne amintește de el."

Se poate încheia cu stingerea completă a sunetului de ploaie, ca un „gol" brusc.

De ce este memorabil: Elevii nu doar „studiază" Bacovia, ci **locuiesc pentru o oră în orașul lui poetic**, simțind prin atmosferă, roluri și simboluri ce înseamnă universul bacovian.

III. Alte scenarii

1. „Ora pierdută în Biblioteca Fermecată"

Materia: Literatură sau Limba Română

Storytelling-ul:

Profesorul începe ora spunând: „Azi nu vom citi doar texte… Am descoperit un coridor secret care duce la o bibliotecă misterioasă. Cărțile de acolo nu se citesc pur și simplu, ele cer să le trăiești povestea. Vă invit să pășiți cu mine dincolo de ușă..."

- Profesorul creează atmosfera cu lumini mai estompate și o muzică discretă, mistică.
- Elevii primesc fiecare o carte imaginară (sau foi cu coperta unei „cărți" inventate). Pe copertă apare titlul unei povești ce trimite la tema lecției (de ex. „Jurnalul unei metafore", „Povestea unui cuvânt pierdut", „Balada unui erou uitat").
- Povestea începe: profesorul narează că o carte a fost furată din bibliotecă și doar prin rezolvarea unor „enigme de cuvinte" elevii o pot recupera.
- Fiecare elev, deschizând „cartea" sa, găsește fragmente, versuri, citate, exerciții care devin piese ale puzzle-ului. Doar împreună pot reconstrui „povestea lipsă".

De ce este memorabil: elevii trăiesc ora ca pe o **aventură narativă** unde ei devin eroii poveștii, detectivi literari într-o bibliotecă magică. Materia se învață prin emoție, suspans și implicare personală.

2. „Procesul personajelor – Ora de literatură ca tribunal"

Materia: Literatură – „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război" de Camil Petrescu

Scenariu: Profesorul anunță elevii că sala de clasă devine pentru o oră o sală de tribunal. Elevii sunt împărțiți în echipe: judecători, avocați ai apărării, acuzatori, martori și public.

- Personajul literar Ștefan Gheorghidiu este „pus sub acuzare" pentru deciziile sale (de exemplu pentru faptul că se desparte de soția sa fără a-i da acesteia dreptul de a se apăra în fața bănuielilor de adulter).
- Profesorul moderează procesul, dar lasă libertatea elevilor să construiască argumente bazate pe text, interpretări și chiar paralele cu lumea actuală.

- „Martorii” sunt alte personaje din operă (jucate de colegi), care depun mărturie. Avocații și acuzatorii pregătesc pledoarii pasionale. Judecătorii deliberează și dau verdictul.

Impact: Elevii intră în pielea personajelor, devin critici și creatori de sens, înțeleg psihologia și contextul literar mult mai bine. În plus, atmosfera de tribunal aduce tensiune și emoție, ceea ce face ca lecția să fie imposibil de uitat.

De ce este memorabil: experiența transformă sala într-un **spațiu viu, interactiv și teatralizat**, unde elevii nu doar „ascultă”, ci *trăiesc materia*.

Aceste scenarii nu doar transmit cunoștințe, ci cultivă empatia, sensibilitatea estetică și capacitatea de a percepe literatura ca experiență vie.

Bibliografie:

1. **Isbell, Rebecca et al. – „The Effects of Storytelling and Story Reading on the Oral Language Complexity and Story Comprehension of Young Children”. *Early Childhood Education Journal*, vol. 32, nr. 3, 2004.**
2. **McDrury, Janice & Alterio, Maxine – *Learning through Storytelling in Higher Education: Using Reflection and Experience to Improve Learning*. Routledge, 2003.**
3. **Cerghit, Ioan – *Metode de învățământ*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.**
4. **Cristea, Sorin – *Fundamentele pedagogiei*. Editura Didactică și Pedagogică, 2016.**
5. **Pânișoară, Ion-Ovidiu – *Comunicarea eficientă*. Editura Polirom, Iași, 2015.**
6. **Velea, Simona – „Storytelling – o metodă activă de învățare în școală”. În *Revista de Pedagogie*, nr. 2, 2018.**
7. **Ștefănescu, Bogdan – *Literatura română contemporană și metodele de predare*. Editura Universității din București, 2012.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Profesor învățământ primar: Condreț Petronela
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

Climatul socio-emoțional al clasei reprezintă un determinant major al stării de bine și al performanței școlare a elevilor din ciclul primar. Problema centrală identificată se referă la dificultățile copiilor în gestionarea interacțiunilor sociale: lipsa comunicării eficiente, incapacitatea de exprimare adecvată a emoțiilor și o colaborare deficitară, toate acestea generând conflicte frecvente și scăderea motivației pentru învățare.

Analiza cauzală evidențiază o serie de factori interni și externi. Elevii nu dispun încă de suficientă experiență socială și de deprinderi de cooperare, nu beneficiază de modele constructive de rezolvare a conflictelor și prezintă diferențe marcante de temperament, care generează tensiuni. În plus, lipsa unui vocabular emoțional bine structurat împiedică exprimarea și înțelegerea sentimentelor proprii și ale colegilor. La acestea se adaugă influențe externe, literatura de specialitate arătând că starea de bine este condiționată de factori ereditari, circumstanțe de viață și, în proporție semnificativă, de acțiunile individuale și de contextul educațional.

Soluția identificată constă în integrarea poveștilor ca instrument pedagogic. Prin lectură, reflecție colectivă, jocuri de rol, dramatizare și activități complementare, elevii dobândesc abilități socio-emoționale esențiale. Implementarea, susținută și de activități outdoor și de implicarea părinților, a condus la reducerea conflictelor, la consolidarea empatiei și la formarea unui climat educațional pozitiv și incluziv.

Un climat pozitiv în clasă reprezintă fundamentul învățării autentice și al dezvoltării armonioase a copiilor. La nivelul învățământului primar, unde elevii se află în plină formare, atât cognitiv, cât și socio-emoțional, atmosfera din clasă poate determina succesul sau dificultățile școlare. Profesorul nu este doar un transmițător de informații, ci și un arhitect al relațiilor dintre copii, un model de comportament și un factor decisiv în menținerea stării de bine.

Starea de bine, ca indicator al calității vieții, influențează modul în care elevii se raportează la școală, la colegi și la procesul educațional. În lipsa unei atmosfere prietenoase, școala poate deveni un loc singuratic, în care copiii se simt respinși sau marginalizați. În schimb, atunci când există respect, solidaritate și susținere, școala devine o comunitate în care fiecare se simte valorizat și acceptat.

Un instrument pedagogic valoros pentru crearea acestui climat pozitiv îl reprezintă poveștile. Ele nu doar stimulează imaginația, ci ajută copiii să înțeleagă emoțiile, să reflecteze asupra comportamentelor și să construiască împreună un limbaj comun al apartenenței și al empatiei.

În practica educațională, s-a observat că unii elevi întâmpină dificultăți în exprimarea emoțiilor, în comunicare și în colaborare. Micile conflicte sau tensiuni între colegi persistă adesea, afectând atmosfera clasei. Elevii reacționează fie prin retragere, fie prin comportamente impulsive, iar procesul de învățare devine îngreunat.

Această problemă este strâns legată de lipsa unui climat sigur și pozitiv. Elevii care nu se simt acceptați sau sprijiniți de colegi tind să manifeste o implicare redusă și să obțină performanțe scăzute.

Cauzele acestei situații sunt multiple și provin atât din interiorul grupului de elevi, cât și din influențele externe. În primul rând, copiii de vârstă școlară mică nu au dobândit încă o experiență socială suficient de complexă pentru a colabora natural și empatic cu ceilalți. Ei învață treptat cum să împartă, cum să se exprime fără a răni și cum să își controleze emoțiile în interacțiunile cu colegii.

Un alt aspect îl constituie lipsa modelelor de rezolvare a conflictelor. Mulți copii nu au ocazia de a vedea în familie sau în comunitate exemple de gestionare pașnică a neînțelegerilor. Astfel, atunci când apar conflicte la școală, reacțiile sunt de cele mai multe ori impulsive: retragere, plâns sau chiar agresivitate.

Diferențele de temperament și stil de comunicare accentuează dificultățile. Copiii mai introvertiți preferă liniștea și evită confruntările, în timp ce cei mai energici își exprimă direct nemulțumirile. Aceste contraste duc la neînțelegeri și la apariția unor grupuri distincte în cadrul clasei, diminuând unitatea colectivului.

Pe de altă parte, lipsa unui limbaj al emoțiilor îngreunează foarte mult comunicarea. Elevii nu au întotdeauna cuvintele necesare pentru a-și exprima trăirile, ceea ce duce la reacții neadecvate: tăcere, refuz sau izbucniri emoționale. Astfel, colegii și profesorii nu reușesc să înțeleagă cu ușurință ce se află în spatele comportamentelor manifestate.

La aceste cauze interne se adaugă și factori externi. Cercetările arată că starea de bine este influențată în proporție de 50% de moștenirea genetică, 10% de condițiile de viață și 40% de acțiunile individuale. Acest ultim procent este esențial în mediul școlar, pentru că aici cadrele didactice au posibilitatea să creeze situații educaționale care stimulează cooperarea, exprimarea emoțiilor și învățarea prin colaborare.

Pentru ameliorarea climatului clasei și sprijinirea elevilor în dezvoltarea lor socio-emoțională, s-a propus utilizarea poveștilor ca metodă didactică integrată în procesul educațional. Povestea are puterea de a oferi copiilor exemple concrete de comportamente și situații prin care pot învăța să recunoască emoții, să analizeze reacții și să găsească modalități constructive de rezolvare a conflictelor.

Prin intermediul personajelor, elevii își pot proiecta propriile experiențe și emoții fără teama de a fi judecați. Povestea creează un cadru simbolic și securizant, în care probleme reale pot fi explorate indirect. În acest fel, copiii se simt liberi să discute, să compare și să reflecteze.

Impactul acestei metode este dublat de activități suplimentare menite să încurajeze exprimarea personală și apartenența. De exemplu, exercițiul „Ce mă face fericit?” îi ajută pe elevi să descopere puncte comune cu colegii lor și să își recunoască emoțiile într-un cadru ludic și relaxant. Astfel, climatul clasei se schimbă treptat, conflictele se reduc, iar elevii încep să manifeste mai multă empatie și solidaritate.

Aplicarea acestei **soluții** a presupus mai multe etape succesive. În primul rând, au fost selectate povești adecvate vârstei elevilor, care conțineau situații relevante pentru experiențele lor cotidiene: prietenia, respectul, colaborarea, dar și situații de conflict.

Aceste povești au fost introduse în programul școlar prin momente de lectură și discuții colective. După citire, elevii erau încurajați să reflecteze asupra acțiunilor personajelor și să răspundă la întrebări deschise, precum: „Cum s-a simțit eroul în acel moment?”, „Ce altă soluție ar fi putut găsi?”, „Cum ați fi procedat voi în locul lui?”. Aceste dialoguri au devenit prilejuri de împărtășire și de exersare a limbajului emoțional.

Un pas important a fost dramatizarea poveștilor prin jocuri de rol. Elevii au intrat în pielea personajelor, ceea ce i-a ajutat să trăiască emoțiile și situațiile altora. Prin această formă de învățare experiențială, copiii și-au dezvoltat empatia și capacitatea de a înțelege perspective diferite.

În paralel, au fost introduse activități de grup, atât în sala de clasă, cât și în afara ei, inclusiv exerciții de tip outdoor. Contactul cu natura și activitățile în aer liber au contribuit la reducerea stresului, la creșterea concentrării și la stimularea încrederii în sine.

De asemenea, s-a pus accent pe implicarea activă a elevilor în planificarea unor activități școlare și extrașcolare. Prin această participare, copiii și-au asumat responsabilități, și-au dezvoltat spiritul de echipă și au înțeles că vocea lor contează. Implicarea părinților și colaborarea cu aceștia a consolidat și mai mult rezultatele, oferind elevilor un sentiment de siguranță și sprijin.

Rezultatele au devenit vizibile în timp: elevii au început să își exprime emoțiile într-un mod mai clar, numărul conflictelor a scăzut, iar atmosfera generală din clasă s-a îmbunătățit. Copiii au devenit mai deschiși, mai cooperanți și mai implicați în activitățile educaționale.

Cum poate fi îmbunătățită starea de bine în sala de clasă prin intermediul poveștilor?

(storytelling-ul educațional)

prof. Corcodel Ionela-Luiza
Liceul cu Program Sportiv Târgu Jiu,
structura Școala Gimnazială „Pompiliu Marcea”, Târgu Jiu

Storytelling-ul este un instrument esențial și accesibil pentru dezvoltarea stării de bine (well-being-ului) elevilor, fiind temelia succesului academic și a creșterii emoționale.

Mecanismele cheie și beneficiile:

1. ***dezvoltarea socio-emoțională:*** *Poveștile sunt un vehicul excelent pentru empatie și inteligență emoțională. Ele permit elevilor să se pună în locul personajelor, validând astfel propriile emoții (frica, frustrarea) și oferind o oglindă emoțională pentru discuții sigure.*
2. ***siguranța psihologică și reziliența:*** *Narațiunile despre personaje care depășesc obstacole oferă modele de perseverență, promovând o mentalitate de creștere (Growth Mindset) prin recadrarea eșecului ca etapă necesară. Poveștile ilustrează, de asemenea, concepte abstracte ca respectul și cooperarea, contribuind la un climat sigur.*
3. ***baza neuro-psihologică:*** *Ascultarea unei povești activează creierul diferit de o simplă expunere de fapte:*

- *Eliberează **o**xitocină, favorizând încrederea și cooperarea.*
- *Angajează cortexul prefrontal, îmbunătățind autoreglarea emoțională și gestionarea conflictelor.*
- *Asigură sincronizarea neuronală între povestitor și ascultător, întărind legătura profesor-elev.*

4. ***terapie narativă:*** *Poveștile funcționează ca o formă blândă de terapie, permițând copiilor să exploreze probleme personale (ex: timiditatea) fără presiune directă. Ele ajută elevii, în special adolescenții, să dea sens propriilor experiențe.*

Aplicabilități practice:

*Poveștile pot fi folosite în managementul clasei prin: **povestea de prevenire** (pentru a ilustra consecințele comportamentului), **povestea restaurației** (elevii rescriu finalul unui*

conflict), ***jurnalul emoțiilor narative*** *(mini-povești despre o emoție trăită) și* ***poveștile de eșec*** *ale oamenilor mari (pentru a normaliza lupta în curriculum).*

Concluzie:

Integrarea poveștilor în mediul de învățare nu este o sarcină suplimentară, ci o modalitate directă de a dezvolta abilități de viață esențiale, transformând profesorul într-un ghid care îi ajută pe elevi să devină autorii reziliențiai propriei lor povești.

Starea de bine (well-being-ul) elevilor reprezintă temelia pe care se construiește succesul academic și dezvoltarea personală. O sală de clasă în care copiii se simt în siguranță, înțeleși și motivați nu este doar un spațiu de instruire, ci și unul de creștere emoțională. Printre cele mai accesibile și mai eficiente instrumente pentru a cultiva acest mediu se numără poveștile (storytelling-ul educațional).

Poveștile, fie că sunt basme, relatări personale sau narațiuni terapeutice, au o capacitate unică de a conecta, de a vindeca și de a educa sufletește, acționând direct asupra mecanismelor psihologice ale copiilor.

Poveștile sunt un vehicul excelent pentru dezvoltarea inteligenței emoționale și a empatiei. O narațiune captivantă le permite elevilor să intre în pielea unui personaj, ceea ce înseamnă că elevul simte, la nivel fiziologic, o parte din emoțiile și dificultățile personajului. Acest proces construiește empatia și înțelegerea faptului că emoțiile sunt universale.

Când un personaj dintr-o poveste se luptă cu frica, gelozia sau frustrarea, elevul vede că aceste sentimente sunt normale și gestionabile. Profesorul folosește povestea ca pe o *oglindă emoțională* pentru a deschide discuții sigure despre modul în care pot fi gestionate acele emoții în viața reală.

Atunci când sunt folosite strategic, poveștile pot transforma climatul din clasă, contribuind la crearea unui mediu de siguranță psihologică.

Poveștile despre personaje care depășesc obstacole (eșecuri, greșeli, hărțuire) oferă modele de perseverență și transmit mesajul esențial că este în regulă să greșești (Growth Mindset). Eșecul este recadrat ca o parte necesară a procesului de învățare.

În loc să se folosească liste de reguli abstracte, profesorul poate utiliza povești despre consecințele acțiunilor personajelor. Concepte precum respectul, cooperarea și incluziunea sunt mult mai ușor de asimilat și internalizat când sunt ilustrate printr-o narațiune memorabilă și emoționantă.

Storytelling-ul nu este doar o metodă plăcută de a petrece timpul, ci un instrument bazat pe mecanisme neuro-psihologice puternice care consolidează starea de bine.

Când elevii (sau orice om) ascultă o poveste captivantă, creierul reacționează diferit față de ascultarea unei simple expuneri de fapte:

O poveste care implică emoții, conflict și rezolvare, în special una care creează conexiune emoțională cu personajele, duce la eliberarea de oxitocină (adesea numită hormonul iubirii sau al legăturii sociale). Aceasta nu doar că reduce stresul, dar favorizează și încrederea și cooperarea în clasă.

În timp ce ascultă, elevii își folosesc intens cortexul prefrontal pentru a anticipa, a evalua și a înțelege motivațiile personajelor. Această gimnastică mentală îmbunătățește funcțiile executive și capacitatea de autoreglare emoțională, crucială pentru gestionarea frustrării și a conflictelor.

Studiile arată că mintea celui care povestește și a celui care ascultă se sincronizează neuronal în timpul unui storytelling eficient. Acest fenomen nu doar amplifică înțelegerea, dar întărește și legătura profesor-elev și sentimentul de comunitate.

În contextul stării de bine, poveștile funcționează ca o formă blândă de terapie narativă. Când un copil se luptă cu timiditatea, citirea unei povești despre un personaj timid care își găsește curajul îi permite elevului să exploreze problema fără presiune personală. Personajul devine un intermediar sigur pentru explorarea propriei frici.

Poveștile de reziliență (personaje care eșuează, învață și se ridică) îi ajută pe elevi să recadreze propriile lor eșecuri nu ca pe niște deficiențe, ci ca pe etape necesare ale procesului de învățare. Aceasta schimbă mentalitatea de la "Nu sunt bun la asta." la "Încă nu sunt bun la asta." (Fixed Mindset vs. Growth Mindset).

În special adolescenții, dar și copiii, caută să dea sens lumii lor. Poveștile le oferă tipare, structuri și înțelesuri care îi ajută să își plaseze propriile experiențe haotice într-un cadru coerent și gestionabil.

Storytelling-ul poate fi aplicat în mod creativ, depășind simpla lectură a unei cărți. Astfel, putem vorbi despre:

1. povești în managementul clasei și al conflictelor

- **povestea de prevenire:** În loc să pedepsiți un comportament problematic, utilizați o poveste scurtă, rapidă, despre consecințele acțiunii unui personaj (ex: "Să vă spun o poveste despre un băiat care a strigat și nu a mai fost ascultat când a avut nevoie cu adevărat").

- **povestea restaurației:** După un conflict (o ceartă, hărțuire), elevii implicați sunt încurajați să re-scrie finalul. Cum ar fi arătat o interacțiune diferită? Aceasta le dezvoltă responsabilitatea și capacitatea de a repara relațiile.

2. povești personale și construirea comunității

- **jurnalul emoțiilor narative:** Elevii nu scriu despre *cum* se simt, ci scriu o *mini-poveste* despre o întâmplare care le-a provocat o anumită emoție (ex: Povestea despre momentul în care Maria l-a apărat pe Ionel de un câine, provocând un val de bucurie și mândrie).
- **povestea obiectului:** Profesorul aduce un obiect (o piatră ciudată, o jucărie veche) și le cere elevilor să inventeze o poveste despre călătoria acelui obiect și ce a învățat pe drum. Aceasta încurajează creativitatea, colaborarea și le dă tuturor o voce egală.

3. povești ca ancoră în curriculum

- **poveștile de eșec ale oamenilor mari:** La orele de științe, în loc să prezentați doar invențiile, povestiți despre miile de eșecuri ale lui Edison sau despre criticile primite de Marie Curie. Acest lucru normalizează lupta și scade teama elevilor de a încerca subiecte dificile.

Numeroase studii de psihologie narativă subliniază modul în care oamenii dau sens vieții lor și depășesc traumele prin structurarea experiențelor lor sub formă de poveste, prin utilizarea storytelling-ului ca instrument terapeutic.

Utilizarea poveștilor este o componentă cheie în programele de SEL **(**Învățare Socio-Emoțională), ajutând la integrarea abilităților sociale și emoționale în mediul academic.

Copiii care sunt încurajați să-și exprime povestea personală dezvoltă o înțelegere mai puternică a propriei identități și o reziliență sporită.

Un mediu care încurajează narațiunea deschisă este asociat cu un nivel mai scăzut de conflicte și o cooperare sporită între elevi și profesori.

Concluzie

Integrarea poveștilor în curriculum nu este o sarcină suplimentară, ci o modalitate de a integra direct dezvoltarea emoțională și socială în mediul de învățare. Prin puterea narațiunii, profesorul nu predă doar materii, ci predă abilități de viață esențiale, ajutând elevii să devină autorii rezilienți ai propriei lor povești.

Bibliografie

1. **Boyd, M., & Bardaglio, N., *The Power of Storytelling: A Narrative Approach to Teaching and Learning*. Journal of Educational Psychology, 2020**

2. **Ciocâlteu, Andreea, *Povești terapeutice și activități psihoeducative pentru copii*, editura Gama, 2018**
3. **Cojocaru, V., Stănculescu, O., Fărcaș, O.,(coordonatori), *Educație cu stare de bine. După o rețetă româno-daneză,* editura Universității din București, 2019**
4. **Cucoș, Constantin, *Educația: Iubire, Umanism, Rațiune*, editura Polirom, 2014**
5. **Goleman, Daniel. (Trad. Ro.). *Inteligența emoțională: De ce poate fi mai importantă decât IQ-ul*, editura Curtea Veche, 1995**

Rolul poveștilor terapeutice în formarea unui climat pozitiv în clasă

Cornea- Duțu Silvia, profesor învățământ primar
Școala Gimnazială nr. 119 București

Povestea, ca operă literară iure et facto, transmite o experiență de viață, o situație problematică, o stare de fapt, toate concurând la găsirea unei soluții. Între povestitor și ascultător se stabilește o relație de feed-back bazată pe două acțiuni, "a implica" și "a povesti", care se conjugă identic în spațiul sufletesc al destinatarului.

Povestea terapeutică aleasă, „Povestea creionului", o adaptare literar-pedagogică după Paulo Coelho, răspunde unor dificultăți emoționale sau comportamentale ale elevilor mei, aflați la debutul școlarității: teamă de necunoscut, anxietate de separare, timiditate, insecuritate, stimă de sine scăzută, frica de eșec și de pedeapsă, compararea cu ceilalți colegi, gestionarea emoțiilor intense, teama de a nu-și dezamăgi părinții sau pe „doamna". Puterea magică a acelor ascultate (pentru că povestea terapeutică se povestește, nu se citește, fiind liantul dintre trup, suflet, gândire, gestică, trăire și exprimare) aduce alinare, consolare, vindecare, făcându-i pe cei mici să accepte mai degrabă mesajul poveștii decât un sfat direct. Prin identificarea cu personajele, copiii găsesc soluții, își înțeleg emoțiile și întrezăresc alternative de reacție. Aceste lucruri contribuie la formarea unor relații interpersonale armonioase și a unui climat pozitiv în clasă, deoarece un copil echilibrat și liniștit sufletește înseamnă un conflict mai puțin în colectivul de elevi.

Copiilor le plac poveștile și prin intermediul lor se caută pe sine încercând să-și întărească EUL. Povestea terapeutică devine punct de pornire în a aborda copilul atunci când acesta nu se simte confortabil s despre sentimentele sale, mai ales atunci când, la vârsta de șase ani, avem mai mult de-a face cu un limbaj de joc decât cu un limbaj de învățare și mai mult cu un limbaj emoțional decât cu unul rațional. Copiii au o nevoie firească și un talent deosebit pentru jocuri creative și pline de imaginație, astfel că, pentru ei, folosirea conștientă a imaginarului nu presupune aproape niciun efort.

Dominați de emoții precum teamă de necunoscut, anxietate de separare, timiditate, insecuritate, stimă de sine scăzută, frica de eșec și de pedeapsă, compararea cu ceilalți colegi, gestionarea emoțiilor intense, teama de a nu-și dezamăgi părinții sau pe „doamna", dorul de

mediul familial, copiii de clasă pregătitoare își exteriorizează emoțiile prin plâns, bruscarea unor obiecte sau chiar a unor colegi, țipete și refuzul de a comunica sau de a lucra. Astfel, am identificat o modalitate de a determina un model comportamental și moral sub formă ludică, pentru a-i ajuta pe copii să-și gestioneze emoțiile și să dezvolte o nouă atitudine față de starea originară: povestea terapeutică.

În cele ce urmează, supun atenției „Povestea creionului", o adaptare literar-pedagogică după cea scrisă de Paulo Coelho, care m-a ajutat să pun bazele unui climat mai sigur, cu copii vioi și senini, comunicativi și prietenoși. Povestea se adresează copiilor timizi, descurajaţi, care se confruntă cu probleme emoţionale datorate convingerilor iraţionale de tipul „sunt lipsit de valoare". Obiectivul poveștii este acela de a înţelege că fiecare om are calităţi şi defecte, că oricât de mici şi neînsemnaţi se cred, copiii sunt capabili să realizeze lucruri importante. Mulţi copii prezintă la debutul şcolarităţii convingeri iraţionale legate de propria persoană, care dau naştere unor emoţii şi atitudini disfuncţionale de genul „nimeni nu mă bagă în seamă", nu sunt destul de bun", „nu o să reușesc". Este foarte important ca în acest stadiu de dezvoltare copiii să înveţe să se accepte pe ei înşişi.

Am „aplicat" povestea terapeutică pe întregul grup de elevi, începând activitatea cu jocul „Cine seamănă cu mine?". Copiii, așezați în cerc, au fost invitați, pe rând, în centru, pentru a adresa o întrebare de tipul „Cine seamănă cu mine și are părul blond/ îi plac fructele/are acasă o bicicletă etc.?". Colegii care au găsit asemănări au făcut un pas în față și au dat mâna cu copilul din centrul cercului.

În etapa următoare, copiilor, așezați în bănci de data aceasta, le-am solicitat să enumere cât mai multe utilizări, cât de neobișnuite ar fi ele, ale unui creion. Răspunsurile au fost diverse: unele la obiect și concrete, altele fanteziste și amuzante. Am continuat cu „Povestea creionului":

În penarul Alinei, o şcolăriţă de clasă pregătitoare, este o ordine desăvârşită. Stilourile primite cadou de la bunica şi de la părinţi stau ţanţoşe alături de creioanele colorate şi de creioanele carioca. Ascuţitoarea şi radiera sunt la loc de cinste, în nişte buzunăraşe de plastic special create pentru ele. Creioanele, ascuţite şi aliniate ca nişte soldăţei, stau la loc de cinste. Acum. Înainte... nu prea a fost aşa...

Într-o seară, după ce mama ei o rugă de nenumărate ori să-şi pregătească ghiozdanul pentru a doua zi, Alina îşi puse toate cărţile şi caietele în ghiozdan, apoi, fără să ştie de ce, trânti peste ele penarul din care se împrăştiară toate, care pe unde nimeri. Nu avea chef să le adune...Se urcă în pat, stinse veioza şi aşteptă să-i vină somnul.Se gândea la ce se întâmplase la şcoală: deşi se cunoştea cu câţiva copii încă de la grădiniţă, nimeni nu s-a jucat cu ea în

pauză. Nici ieri, nici azi, poate nici mâine... E adevărat, nici ea nu se purtase tocmai prietenos! Se simţea cea mai urâtă, cea mai neînsemnată dintre toate fetele şi toţi băieţii. Era singura care avea ochelari, ba mai mult, îi căzuse şi un dinte din faţă. Îi venea să plângă... În întuneric, auzi nişte zgomote ciudate... "Mi se pare" îşi spuse. Dar zgomotele, în loc să dispară, deveniră mai clare. Desluşi chiar o voce subţire, care parcă se auzea din ghiozdanul aruncat sub birou..."Nu vă faceţi griji, lucrurile se vor schimba... Este mică, este doar la începutul clasei pregătitoare... trebuie să avem răbdare..."

Curioasă, fetiţa se furişă în întuneric sub birou, îşi deschise ghiozdanul încet şi... surpriză! Cărţile, caietele, toate rechizitele erau adunate în jurul unui creion, cel mai mic şi mai ros dintre toate, care parcă îşi vrăjise suratele. Le spunea o poveste, de fapt, Povestea Creionului, strămoşul tuturor creioanelor, care a fost trimis în lume după ce Creatorul său îl făcuse şi îi dădu nişte sfaturi. Alina îşi ciuli urechile. De emoţie, abia avea curajul să respire...Creionul depăna povestea:

„Există cinci lucruri pe care trebuie să le ştii înainte să te trimit în lume, spuse Creatorul de creioane. Adu-ţi aminte de acestea şi vei deveni cel mai bun creion posibil. Primul este acela că vei fi în stare de multe lucruri măreţe doar dacă accepţi ca cineva să te ţină în mână. Al doilea lucru este că din când în când vei experimenta ascuţiri dureroase, dar vei trece peste acestea ştiind că astfel vei deveni mai bun. Al treilea lucru-vei şi greşi uneori, dar poţi să-ţi corectezi singur greşelile. Depinde de tine dacă vei învăţa din aceste greşeli sau nu. Al patrulea lucru este că cea mai importantă parte a ta nu se vede, ea este în interior. Şi al cincilea lucru: în orice împrejurare, trebuie să scrii, să laşi în urma ta semne clare, citeţe, oricât de greu ţi s-ar părea, oricât de mic şi neînsemnat te-ai crede... Să nu uiţi niciodată: ai fost creat să faci lucruri măreţe!".

Dimineaţa, Alina se trezi vioaie şi sări repede din pat să îşi facă ordine în ghiozdan. Dar, spre surprinderea ei, toate erau la locul lor: cărţile lângă caiete, penarul cu toate cele necesare aliniate. Singur, creionul era pe fundul ghiozdanului. Alina îl luă în mână, îl privi lung, îl duse la buze apoi îi şopti: "Îţi mulţumesc, prietene!" Şi îl puse la loc de cinste, primul, chiar lângă fermoar. Fugi în baie să se spele. Se privi în oglindă şi se întrebă:"Cine e puştoaica aceasta zâmbitoare, pistruiată şi ochelaristă pusă pe fapte mari şi gata să-şi facă prieteni?"

După relatarea poveștii, am adresat copiilor întrebări de conținut („Cum s-a simțit Alina nefiind băgată în seamă?", „Credeți că ce gândea Alina despre ea era adevărat?", „Ce credeți că a învățat Alina din Povestea creionului?", „Cum și-a schimbat fetița comportamentul?") și întrebări de personalizare („V-ați simțit vreodată ca Alina?", „Dacă cineva nu s-a jucat cu voi,

ce emoții ați simțit?”, „Dacă erați în locul Alinei, cum ați fi procedat?”, „Voi ce ați învățat din această poveste?”).

Am evaluat și încheiat cu o activitate de follow-up, care a constat în desenarea de către copii a unui creion magic care „șterge” emoțiile grele (frică, dezamăgire, furie) și scrie doar emoții frumoase. Am subliniat mesajele importante ale poveștii: greșelile pot fi corectate, așa cum guma șterge urma creionului, inima noastră și gândurile noastre sunt mai importante decât aspectul fizic, provocările ne fac mai puternici, așa cum ascuțirea creionului îl face mai bun pentru scris și fiecare dintre noi lasă o urmă bună prin faptele și cuvintele sale pozitive, pentru că mâna este cea care conduce creionul pe hârtie.

Consider că, prin această poveste, am creat fundamentul acceptării de sine. Copiii nu au mai fost atât de crispați din cauza greșelilor, înțelegând că greșeala nu este definitivă, ci că poate fi o sursă de învățare și corectare. Au înțeles că maniera de a se comporta cu ceilalți, faptele lor bune, gândurile pozitive sunt mai valoroase decât hainele purtate sau modul în care arătăm fizic. Cel mai mult m-a încântat să observ că le-a crescut rezistența la frustare, devenind din ce în ce mai puține momentele în care reacțiile lor emoționale au fost exagerate. Nu în ultimul rând, povestea a creat „muguri” de empatie, răbdare și respect unii față de alții, bucurându-mă să constat că s-au jucat într-un grup mai mare în pauze, că au comunicat și și-au cerut ajutorul.

În concluzie, având ca ținte informarea, educarea, gestionarea emoțiilor, vindecarea și dezvoltarea personală, povestea terapeutică ”păcălește” subiectul prin blocarea mecanismelor sale de apărare și rezistență și intrarea în contact cu inconștientul și multitudinea de soluții depozitate în acesta (dovadă că orice carte cu care rezonezi devine ”terapeutică” chiar și atunci când citești!).

(Link poveste originară, după care am făcut adaptarea: https://www.agendainvatatorului.ro/clasa-i/comunicare-in-limba-romana/povestea-creionului-de-paulo-coelho--111)

Valurile semantice și impactul lor asupra creării unui climat pozitiv în clasă prin povești

CREȚU Alin Ioan, Profesor Psihopedagog
C.S.E.I. „Orizont" Oradea, Structura Tileagd

Lucrarea explorează impactul valurilor semantice în crearea unui climat pozitiv în clasă prin utilizarea poveștilor. Se evidențiază că elevii nu învață doar cunoștințe academice, ci și valori, atitudini și deprinderi esențiale pentru dezvoltarea personală și socială.

Conceptul de valuri semantice permite structurarea mesajelor educaționale în patru niveluri: literal, emoțional, simbolic și reflexiv, facilitând astfel înțelegerea și implicarea elevilor. Experiența practică arată că atunci când mesajul profesorului nu este semnificativ pentru elevi, apar dezinteresul și tensiunile în clasă. Implementarea valurilor semantice prin povești, precum fragmente din operele lui Ioan Slavici, a permis elevilor să identifice dileme morale, valori și emoții relevante, promovând empatia, colaborarea și reflecția personală. Activitățile au inclus redarea poveștilor prin desen, colaj sau dramatizare, discuții ghidate și corelarea cu experiențe reale.

Rezultatele arată o creștere semnificativă a implicării și motivației elevilor, inclusiv a celor cu nevoi speciale, și consolidarea competențelor socio-emoționale și a gândirii critice. Astfel, povestea, utilizată prin prisma valurilor semantice, devine un instrument pedagogic eficient pentru construirea unui mediu educațional armonios și relevant.

Valurile semantice și impactul lor asupra creării unui climat pozitiv în clasă prin povești

Crearea unui climat pozitiv în clasă constituie o preocupare centrală în educația contemporană. Elevii nu învață doar conținuturi academice, ci își formează valori, deprinderi și atitudini care le influențează întreaga dezvoltare personală și socială. Povestea, în calitatea sa de mijloc de transmitere a sensurilor și emoțiilor, rămâne unul dintre cele mai puternice instrumente pedagogice.

În acest context, conceptul de valuri semantice aduce o perspectivă inovativă asupra modului în care elevii receptează, interpretează și interiorizează mesajele educaționale, permițând profesorului să construiască experiențe de învățare mai profunde și mai semnificative.

Pornind de la observațiile din practica didactică, am constatat că lipsa de sens și de conexiuni semantice clare între mesajul profesorului și experiența de viață a elevilor conduce la dezinteres, tensiuni și chiar comportamente de respingere a actului educațional. Astfel, problema identificată în contextul profesional este legată de dificultatea de a menține atenția și implicarea elevilor în activități educative atunci când mesajul transmis nu este ancorat semantic în universul lor interior.

În literatură, Bruner (1990) subliniază că sensul și relevanța personală sunt esențiale pentru învățarea autentică, iar Vygotsky (1978) evidențiază că interacțiunea socială mediază înțelegerea și interiorizarea cunoștințelor. Valurile semantice integrează aceste perspective prin structurarea mesajelor în niveluri de accesibilitate și profunzime.

Problema principală constă în deficitul de semnificație resimțit de elevi în raport cu mesajele transmise în clasă. Chiar și atunci când profesorul propune activități atractive, există riscul ca elevii să nu perceapă relevanța lor pentru propria dezvoltare. Această ruptură semantică conduce la lipsa de motivație, la climat tensionat și la o diminuare a coeziunii de grup.

Cauza acestei situații rezidă în nepotrivirea dintre limbajul profesorului și codurile de interpretare ale elevilor. De multe ori, limbajul didactic este excesiv de tehnic sau abstract, în timp ce elevii operează cu simboluri simple, imagini și experiențe concrete. În plus, factorii culturali, diferențele de stil cognitiv și mediul familial diversificat pot accentua dificultatea de a crea un spațiu comun de înțelegere.

În acest context, valurile semantice oferă o soluție metodologică prin care profesorul poate adapta discursul la nivelurile cognitive și emoționale ale elevilor, crescând astfel șansele de implicare și transfer al cunoștințelor.

Pentru diminuarea acestei probleme, am experimentat în cadrul activităților cu elevii integrarea valurilor semantice în procesul narativ. Concret, povestea este structurată pe nivele de semnificație, astfel încât fiecare elev să poată identifica o rezonanță personală:

1. Valul literal – povestea ca acțiune și întâmplări, ușor de înțeles de către toți.
2. Valul emoțional – povestea ca purtătoare de emoții, care invită la empatie și conectare afectivă.
3. Valul simbolic – povestea ca reprezentare a unor valori sau dileme existențiale.
4. Valul reflexiv – povestea ca punct de pornire pentru discuții, întrebări și raportări la propria viață.

Această structurare permite elevilor să se regăsească la nivelul lor de înțelegere, dar și să fie provocați să urce către un nivel superior de reflecție. În acest fel, impactul problemei

inițiale – dezinteresul și lipsa de relevanță – a fost diminuat semnificativ. Elevii au devenit mai implicați, mai dornici să împărtășească și să colaboreze.

Această abordare facilitează, de asemenea, incluziunea elevilor cu nevoi speciale, deoarece fiecare nivel poate fi adaptat în funcție de capacitățile cognitive, stilurile de învățare și sensibilitățile emoționale ale elevilor.

Implementarea s-a realizat gradual, prin lecții de literatură și educație pentru viață în care poveștile au fost folosite ca pretext pentru conversații de profunzime. În cadrul acestor activități:

- Elevii au fost invitați să redea povestea prin desen, colaj sau dramatizare, accentuând nivelul emoțional și simbolic.
- Profesorul a orientat discuțiile către identificarea valorilor și a posibilelor soluții la dilemele personajelor.
- Grupul a reflectat împreună asupra felului în care mesajul poveștii se aplică la situațiile reale din clasă sau din comunitate.

Un exemplu relevant a fost utilizarea unor fragmente narative inspirate de scrierile lui Ioan Slavici, anul 2025 fiind dedicat comemorării acestui clasic al literaturii române. Elevii au analizat fragmente din „Moara cu noroc”, unde au identificat dileme morale și decizii dificile ale personajelor, din „Budulea Taichii”, observând impactul valorilor familiale și sociale asupra comportamentului, și din „Popa Tanda”, pentru a discuta despre iertare, empatie și dreptate. Povestirile lui Slavici, bogate în substraturi morale și etice, au permis aplicarea valurilor semantice: elevii au descoperit atât frumusețea limbajului arhaic, cât și actualitatea valorilor de dreptate, prietenie sau iertare.

Experiența aplicării valurilor semantice în activitățile de storytelling confirmă faptul că poveștile pot deveni catalizatori ai unui climat pozitiv în clasă, atunci când sunt abordate din perspectivă semantică și reflexivă. Câteva bune practici desprinse din această experiență sunt:

- Alegerea poveștilor care pot fi interpretate la mai multe niveluri, adaptabile diversității elevilor.
- Crearea de contexte dialogale în care elevii să își exprime propriile semnificații.
- Încurajarea expresiei artistice și a colaborării prin proiecte inspirate din povești.
- Corelarea poveștilor cu teme actuale de viață, pentru a stimula relevanța și implicarea.

Astfel, valurile semantice devin o strategie inovativă care sprijină profesorul în misiunea sa de a clădi un spațiu educațional armonios, plin de sens și motivație. Povestea, ca vehicul al valurilor semantice, reface puntea dintre profesor și elev, dintre tradiție și

modernitate, dintre cunoaștere și viață și contribuie la dezvoltarea competențelor socio-emoționale, a gândirii critice și a abilităților de reflecție personală.

Bibliografie

1. **Bruner, J. (1990). Acts of Meaning. Harvard University Press.**
2. **Negrescu, D. (2020). Povestea ca strategie educațională. Editura Didactică și Pedagogică.**
3. **Slavici, I. (1894/2025). Moara cu noroc și alte povestiri. Ediție comemorativă.**
4. **Vygotsky, L. (1978). Mind in Society. Harvard University Press.**
5. **Maton, K. (2014). Knowledge and Knowers: Towards a Realist Sociology of Education. Routledge.**

Puterea poveștilor: Storytelling-ul ca instrument pentru un climat pozitiv în clasă

Curilă Diana, pofesor
Școala Gimnazială „DACIA”- ORADEA

Articolul analizează rolul poveștilor și al tehnicilor de storytelling în crearea unui climat educațional pozitiv. Plecând de la fundamentele teoretice ale educației narative, sunt prezentate metode concrete prin care poveștile pot stimula motivația, cooperarea și gândirea critică a elevilor. Exemple de bune practici și reflecții pedagogice ilustrează impactul storytelling-ului asupra atmosferei din clasă și asupra relației profesor–elev.

În școala contemporană apar provocări tot mai complexe: diversitatea elevilor, nevoia de incluziune, dezvoltarea competențelor transversale și crearea unui mediu de învățare plăcut și motivant. În acest context, **storytelling-ul** – arta de a transmite învățăturile prin povești – devine o strategie educațională valoroasă. Poveștile au însoțit dintotdeauna formarea copiilor, fiind un instrument de transmitere a valorilor culturale și morale, dar și o modalitate de a stimula imaginația și gândirea critică. În sala de clasă, folosirea conștientă a poveștilor poate consolida **climatul pozitiv** prin:

- crearea unei atmosfere de încredere și siguranță,
- încurajarea exprimării libere,
- dezvoltarea empatiei și a respectului reciproc.

Numeroase cercetări pedagogice și psihologice au demonstrat legătura dintre **emoții, învățare și motivație**. Neurologul Antonio Damasio arată că emoțiile facilitează procesele de memorare și de luare a deciziilor. În același sens, Jerome Bruner subliniază că narațiunea reprezintă o formă fundamentală de organizare a cunoașterii.

În context educațional, storytelling-ul îndeplinește mai multe funcții, și anume:

Funcția cognitivă. Storytelling-ul facilitează înțelegerea conceptelor abstracte prin intermediul unor exemple concrete, ușor de vizualizat și de reținut. Povestea servește ca un cadru în care informațiile complexe capătă sens, transformând teoria în situații practice sau scenarii realiste. De exemplu, un profesor de matematică poate folosi o poveste despre un magazin pentru a explica noțiunea de proporționalitate, iar elevii vor înțelege mai ușor cum se aplică regula de trei simplă în viața de zi cu zi. În plus, poveștile ajută la dezvoltarea gândirii

critice și a capacității de analiză, deoarece elevii sunt provocați să facă conexiuni, să anticipeze rezultate sau să identifice soluții pentru problemele prezentate.

Funcția emoțională. O poveste bine construită generează implicare emoțională. Elevii se pot identifica cu personaje, situații sau conflicte, ceea ce crește motivația de învățare și atenția acordată lecției. Emoțiile stârnite de poveste – curiozitatea, empatia, uimirea – facilitează procesul de memorare și consolidarea cunoștințelor. De exemplu, o poveste despre un copil care descoperă frumusețea naturii poate crea o legătură afectivă cu tema protecției mediului, făcând informația mai relevantă și mai memorabilă pentru elevi.

Funcția socială. Storytelling-ul încurajează colaborarea și comunicarea în clasă. Activitățile bazate pe poveste, cum ar fi crearea propriilor narațiuni sau discutarea experiențelor personale în grup, dezvoltă abilități sociale și spirit de echipă. Elevii învață să asculte, să argumenteze și să respecte opiniile celorlalți, contribuind la formarea unui mediu educațional incluziv și interactiv. Mai mult, schimbul de povești personale poate consolida coeziunea grupului și poate sprijini dezvoltarea inteligenței emoționale.

Astfel, povestea nu este doar un mijloc de divertisment, ci un instrument pedagogic complex care poate transforma atmosfera clasei. Climatul pozitiv în clasă presupune siguranță emoțională, respect reciproc, cooperare și implicare. Poveștile contribuie la atingerea acestor obiective prin:

Construirea încrederii. Poveștile creează contexte sigure, în care elevii se pot regăsi fără a fi expuși direct judecății colegilor. Identificarea cu personajele le oferă un cadru de reflecție asupra propriei vieți: „Și eu am greșit, și eu pot învăța din asta”. Profesorul poate introduce personaje care trec prin provocări similare celor întâlnite de elevi – emoții înaintea unui examen, dificultăți de relaționare, eșecuri urmate de reușite – astfel încât elevii să simtă că nu sunt singuri în experiențele lor. În plus, faptul că povestea este „a altcuiva” le permite să discute mai relaxat despre situații dificile și să exerseze mecanisme de rezolvare a problemelor. În acest mod, storytelling-ul contribuie la consolidarea unui **climat de siguranță psihologică** în clasă, esențial pentru învățare.

Dezvoltarea empatiei. Empatia este fundamentul relațiilor sănătoase. Atunci când ascultă povești, elevii intră în pielea personajelor, înțeleg emoțiile și motivele acestora, și învață să privească situațiile din perspective diferite. Prin exerciții de „povești în oglindă” – unde fiecare elev își spune o experiență, iar colegii trebuie să o continue sau să o reformuleze – se cultivă capacitatea de a asculta activ și de a respecta trăirile altora. Mai mult, atunci când elevii sunt provocați să creeze propriile povești, sunt încurajați să reflecteze la propriile emoții, dar și să

anticipeze cum s-ar simți ceilalți. Într-un colectiv divers, aceste activități contribuie la reducerea conflictelor și la crearea unei atmosfere bazate pe respect reciproc.

Motivarea și implicarea. Unul dintre marile avantaje ale poveștilor este forța lor de a capta atenția. Conținutul transmis sub formă narativă este perceput de creier ca o experiență personală, ceea ce îl face mai ușor de reținut. Dacă o lecție de științe este prezentată ca o poveste despre un tânăr explorator care descoperă fenomene naturale, elevii devin mult mai receptivi și implicați decât în cazul unei expuneri teoretice. Povestea activează emoțiile și curiozitatea, două motoare esențiale ale învățării. În plus, storytelling-ul oferă un cadru în care elevii participă activ – răspund la întrebări, anticipează continuarea, propun alternative, ceea ce transformă lecția într-o experiență interactivă, nu într-o simplă transmitere de informații.

Cooperarea și lucrul în echipă. Activitățile de storytelling pot fi concepute ca exerciții de cooperare. Un exemplu este „povestea în lanț": fiecare elev adaugă o propoziție sau un fragment, iar rezultatul final este un produs colectiv, în care fiecare voce contează. Astfel, elevii exersează nu doar creativitatea, ci și **ascultarea activă**, respectul pentru ideile celorlalți și capacitatea de a construi împreună. Profesorul poate organiza și „ateliere de povești vizuale", unde grupurile de elevi ilustrează fragmente dintr-o poveste comună. Acest tip de activitate stimulează colaborarea, dar și negocierea și asumarea de roluri în echipă. În plus, rezultatul vizibil (o poveste scrisă, ilustrată sau prezentată) oferă satisfacția reușitei colective, consolidând legăturile dintre elevi.

Exemple de bune practici

a) Povestea matematicii

Profesorul poate introduce concepte abstracte (de exemplu, fracțiile) printr-o poveste: „Un brutar avea 8 pâini și trebuia să le împartă între 4 clienți…", astfel, elevii percep matematica drept o experiență apropiată de viața lor.

b) Povestea clasei

Elevii creează împreună „povestea clasei lor" pe parcursul anului școlar, adăugând experiențe pozitive, reușite sau provocări depășite. Aceasta întărește sentimentul de apartenență.

c) Povestea valorilor

La orele de dirigenție, poveștile pot ilustra valori precum respectul, prietenia, onestitatea. O poveste despre un personaj care alege corect într-o situație dificilă poate deschide o dezbatere valoroasă.

d) Povestea digitală (digital storytelling)

Elevii pot realiza prezentări multimedia sau clipuri video prin care povestesc experiențe personale ori reinterpretează teme școlare. Tehnologia aduce un plus de atractivitate și dezvoltă competențe digitale.

Provocări și soluții. Aplicarea metodei storytelling nu este lipsită de dificultăți datorită:

Timpului limitat al orelor. Una dintre principalele provocări în utilizarea storytelling-ului este faptul că poveștile bine construite necesită timp pentru a fi prezentate și discutate. Într-o oră obișnuită de 45–50 de minute, profesorul trebuie să includă atât prezentarea poveștii, cât și activitățile complementare (analiza, discuțiile sau aplicațiile practice). Această limitare poate determina alegerea unor povești scurte sau simplificarea elementelor narative, ceea ce poate diminua impactul educațional al metodei. În plus, timpul necesar pentru reflecția elevilor și exprimarea opiniilor poate fi insuficient, afectând consolidarea cunoștințelor.

Dificultatea alegerii unor povești potrivite nivelului de vârstă. Pentru ca storytelling-ul să fie eficient, poveștile trebuie să fie adecvate nivelului de dezvoltare cognitivă și emoțională al elevilor. Alegerea unei narațiuni prea complexe sau cu teme nepotrivite poate provoca confuzie, pierderea atenției sau chiar disconfort emoțional. Profesorul trebuie să cunoască bine interesele și experiențele elevilor, să selecteze exemple relevante și să adapteze limbajul și mesajul poveștii, astfel încât informațiile să fie accesibile și atractive. Aceasta presupune o planificare atentă și o cercetare prealabilă, ceea ce poate fi consumator de timp și energie.

Implicarea neuniformă a elevilor. Chiar și atunci când povestea este bine aleasă, nu toți elevii reacționează sau participă în aceeași măsură. Unii pot fi timizi, retrași sau mai puțin motivați, ceea ce poate limita interacțiunea și beneficiile metodei. Implicarea neuniformă poate afecta dinamica activităților de grup și poate necesita strategii suplimentare pentru a stimula participarea tuturor elevilor, cum ar fi împărțirea pe roluri, întrebări ghidate sau jocuri de improvizație.

Ca și posibile soluții ar putea fi:

- integrarea poveștilor scurte, de 3–5 minute, la începutul sau finalul lecției;
- adaptarea poveștilor din literatura universală sau din experiențele proprii ale profesorului;
- încurajarea participării tuturor elevilor prin activități de grup (povești în lanț, povestiri ilustrate).

În concluzie, **s**torytelling-ul reprezintă o strategie educațională eficientă pentru **crearea unui climat pozitiv în clasă**, favorabil învățării. Poveștile devin punți între profesor și elev, între conținut și experiența personală, între cunoaștere și emoție. Prin integrarea conștientă a

poveștilor în procesul didactic, profesorii pot cultiva un mediu bazat pe **încredere, empatie și motivație**, pregătind astfel elevii nu doar pentru examene, ci și pentru viață.

Bibliografie

1. **Bruner, J. (1990).** ***Acts of Meaning*****. Harvard University Press.**
2. **Damasio, A. (1994).** ***Descartes' Error: Emotion, Reason, and the Human Brain*****. Putnam Publishing.**
3. **Egan, K. (1989).** ***Teaching as Storytelling*****. University of Chicago Press.**
4. **Wells, G. (1999).** ***Dialogic Inquiry: Toward a Sociocultural Practice and Theory of Education*****. Cambridge University Press.**

Studiu de specialitate privind strategiile de dezvoltare a abilităților de comunicare ale preșcolarilor

Ionela Simona DĂNCĂU, profesor învățământ preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit nr. 5, Slatina

În grădiniță, limbajul poate fi privit atât ca mijloc de comunicare, deoarece copilul folosește vorbirea în fiecare clipă a vieții sale pentru formularea cerințelor, trebuințelor, a emoțiilor, dar și ca mijloc de cunoaștere pentru că prin limbaj ajunge la descoperirea realității obiective. Unul dintre obiectivele majore urmărite în grădiniță este dezvoltarea competențelor de comunicare.

Un alt obiectiv important ar fi identificarea și exprimarea sentimentelor, a trăirilor.
La vârsta preșcolară mică în activitățile de educarea limbajului și comunicării, ponderea o au activitățile de povestire a educatoarei și de repovestire a copiilor, în care se folosesc planșe, cărți ilustrate, jetoane ori cuburi cu imagini din povești pentru a respecta caracterul situativ al preșcolarului.
Dezvoltarea limbajului cuprinde nu numai înțelegerea structurilor verbale și utilizarea lor în contexte imediate, ci și învățarea exprimării propriilor idei și sentimente. Se pot construi diferite istorioare utilizând jucăriile copiilor, arătând una sau alta pe măsură ce sunt menționate în povestire sau educatoarea poate alege o păpușă care-și povestește pățaniile sau un iepuraș care povestește viața din pădure: cum foșnesc copacii, cum miroase totul a verdeață, cum trosnesc crenguțele sub picioare, cum ciripesc păsărelele.
Prezentarea poveștilor se poate face și prin teatrul de păpuși căci emoțiile sunt transmise cu cea mai mare forță prin acțiunile păpușilor. Copiii își pot dramatiza și prezenta astfel poveștile, unii dintre ei devenind actori, iar ceilalți spectatori. Nu orice copil este apt să-și mânuiască păpușile și să-și construiască replici. Starea de spectator poate conveni mai bine temperamentului unora dintre preșcolari, care pot învăța mai multe în acest fel decât dacă ar fi forțați să fie activi.

Pentru ca un copil să-și însușească limbajul trebuie să i se vorbească. Fiecare clipă trebuie exploatată pentru a-i pune pe copii în situația de a povesti sau dialoga. Limbajul fiind implicat în toate activitățile formative ale grădiniței, participarea activă a preșcolarilor la toate acțiunile constituie adevărate exerciții de comunicare.

Elaborarea unor strategii de îmbunătățire a abilităților de comunicare a preșcolarilor în vederea integrării școlare poate contribui la dezvoltarea și dirijarea eficientă a achizițiilor copilului în scopul socializării și pregătirii pentru școală. Dimensiunea practică presupune luarea în discuție a căilor de eficientizare a interrelaționării și comunicării la vârsta preșcolarității în scopul integrării sociale și obținerii performanțelor școlare proiectate, a înlăturării cauzelor unei comunicări deficitare.

În lipsa unor strategii eficiente de îmbunătățire a abilităților de comunicare în mediul educațional preșcolar în particular și în sistemul de învățământ românesc în general, se constată un decalaj mare între gradul de înțelegere a raporturilor cauzale, de determinare și condiționare între fenomene, între propriul construct mental, propria reflecție asupra lumii și capacitatea de exprimare a ideilor. Acest decalaj va conduce, ulterior, la menținerea unui nivel scăzut de interiorizare cognitivă a realității externe și, implicit, la o dezvoltare mentală necorespunzătoare.

Studiul abilităților/ competenței de comunicare a preșcolarilor se restrânge în jurul unor concepte ce depășesc simpla limitare la o singură arie disciplinară deoarece competența de comunicare, studiată împreună cu alți termeni care privesc potențialitățile individuale (abilități, aptitudini, deprinderi) presupune o triplă abordare: psihologică, pedagogică și comunicațională.

Prin urmare, prin intermediul acestui studiu ne propunem să cercetăm într-o manieră transdisciplinară și interdisciplinară evoluția, la vârsta preșcolarității, a abilităților de comunicare, de la stadiul de potențialități la cel de competențe.

Pentru cercetătorii din România, competența de comunicare nu înseamnă cunoașterea de care au nevoie participanții la actul de comunicare pentru a interacționa, ci capacitatea de a o pune în practică, adică utilizarea limbii în manieră adecvată în contexte diferite, însumând anumite abilități comunicaționale.

Competența de comunicare este capacitatea unei persoane de a-și transmite gândurile, trăirile, intențiile prin mijloace verbale și extraverbale de exprimare, de a recepționa și înțelege mesaje primite în actul comunicării. Competența de comunicare a școlarului mic este acea capacitate care permite elevilor să recunoască și să reproducă enunțuri accesibile nivelului lor de percepere și operaționalizare, corecte din punct de vedere al sistemului limbii, adecvate contextului situațional în care are loc comunicarea.

Obiectivul major al comunicării educaționale realizate în procesul de învățământ este formarea și dezvoltarea capacităților generale de comunicare, de relaționare cu semenii și cu mediul din care fac parte.

În grădiniță, limbajul poate fi privit atât ca mijloc de comunicare, deoarece copilul folosește vorbirea în fiecare clipă a vieții sale pentru formularea cerințelor, trebuințelor, a emoțiilor, dar și ca mijloc de cunoaștere pentru că prin limbaj ajunge la descoperirea realității obiective.

Imposibilitatea de a comunica prin limbaj ar produce o stagnare în dezvoltarea personalității copilului, ar modifica relațiile lui cu oamenii, cu realitatea înconjurătoare, l-ar singulariza și împiedica în mare măsură să participe la o activitate sau alta.

Colectivul grupei de copii, prin coeziunea și diversitatea sa, prin interrelaționarea pe care o presupune existența sa activă se constituie într-un grup de dezvoltare personală. Acesta funcționează în baza unor reguli simple, eficiente, creând un spațiu de desfășurare în care copilul poate să se descătușeze, să evolueze liber, să experimenteze. Unul dintre obiectivele majore urmărite în grădiniță este dezvoltarea competențelor de comunicare și pentru atingerea acestui obiectiv, educatorul trebuie să-și pună niște întrebări firești cum ar fi:

„Știe preșcolarul să se asculte și să-l asculte empatic pe celălalt? (Conștientizează ce simte în timp ce-l ascultă?)”

„Știe să exprime și să se exprime?”

„Ce anume îl blochează?”

„Ce soluție creativă pot (poate) găsi pentru a depăși blocajul?”

„Am modele adaptate fiecărui copil, în parte, pe care le poate urma?”

„Cât de concentrată își poate menține atenția fiecare și pentru cât timp?”

„Cât de multe lucruri poate remarca?”

„Ce simte corpul lui?”

„Realizează ce reacții are el, ce trăiește în relația cu celălalt și ce-l face să reacționeze într-un anume fel?”

Un alt obiectiv important ar fi identificarea și exprimarea sentimentelor, a trăirilor și în această direcție se pot genera întrebări cum ar fi:

„Ce sentimente îl încearcă pe copil?”

„Știe să le identifice?”

„Știe să le asculte?”

„Știe să le exprime pentru alții?”

„Cum îl pot ajuta mijloacele de comunicare să o facă?”

La vârsta preșcolară mică în activitățile de educarea limbajului și comunicării, ponderea o au activitățile de povestire a educatoarei și de repovestire a copiilor, în care se folosesc planșe, cărți ilustrate, jetoane ori cuburi cu imagini din povești pentru a respecta caracterul situativ al preșcolarului.

În anii următori are loc o asimilare rapidă a acțiunilor concrete și fixarea în plan mental a unor scheme de operare ce permit renunțarea la suportul material. În procesul de comunicare cu ceilalți copilul transmite ceea ce a văzut și auzit, ceea ce a trăit, a făcut și a gândit. Astfel se constituie limbajul contextual, mai închegat și coerent.

Dezvoltarea limbajului cuprinde nu numai înțelegerea structurilor verbale și utilizarea lor în contexte imediate, ci și învățarea exprimării propriilor idei și sentimente. Se pot construi diferite istorioare utilizând jucăriile copiilor, arătând una sau alta pe măsură ce sunt menționate în povestire sau educatoarea poate alege o păpușă care-și povestește pățaniile sau un iepuraș care povestește viața din pădure: cum foșnesc copacii, cum miroase totul a verdeață, cum trosnesc crenguțele sub picioare, cum ciripesc păsărelele.

Mai târziu se poate renunța la jucării, utilizându-se doar imaginile. Pe măsură ce se derulează povestirea, educatoarea atrage atenția copiilor asupra expresiei personajelor ilustrate, accentuează intonația și își modifică vocea atunci când redă replicile acestora.

Pentru ca povestirea să-și atingă scopul, ea trebuie să transmită idei și dispoziții afective și cel mai potrivit mod de a ajunge la acest rezultat este mișcarea. Copiii receptează sentimentele și ideile prin intermediul actelor motrice: surpriza poate fi înfățișată prin înălțarea umerilor, bucuria prin bătăi din palme, tristețea prin coborârea capului.

Prezentarea poveștilor se poate face și prin teatrul de păpuși căci emoțiile sunt transmise cu cea mai mare forță prin acțiunile păpușilor. Copiii își pot dramatiza și prezenta astfel poveștile, unii dintre ei devenind actori, iar ceilalți spectatori. Nu orice copil este apt să-și mânuiască păpușile și să-și construiască replici. Starea de spectator poate conveni mai bine temperamentului unora dintre preșcolari, care pot învăța mai multe în acest fel decât dacă ar fi forțați să fie activi.

Dramatizările nu trebuie impuse, accentul punându-se pe spontaneitate și pe plăcerea activității. Realizarea dramatizărilor se poate face de timpuriu, chiar de la grupa mică. Pentru aceasta trebuie alese scurte povestiri sau poezii, cu o linie narativă clar definită. Pentru început, activitatea copiilor se poate rezuma doar la mimică. Citind „Capra

cu trei iezi, educatoarea se oprește din când în când și întreabă: Cum arăta lupul? Fioros, nu-i așa?"; „Cum arătau iezișorii când a intrat lupul în casă? Foarte speriați..." Astfel copiii mimează aceste sentimente: fioros, speriat. Procedeul contribuie astfel la înțelegerea textului, a sentimentelor exprimate, menține interesul copiilor pentru poveste și contribuie, totodată, la educarea expresivității faciale.

Copiii pot să execute și acțiuni simple, asemenea personajelor din text: să sară precum iezișorii, să taie lemne pentru foc, să sape groapa. Educatoarea poate introduce și un scurt dialog suplimentar: „Lupul intră în casă și cum face?" , „Dar iezii ce spun?" și copiii pot răspunde.

În cele din urmă se pot realiza dramatizări propriu-zise, pornind de la scurte poezii ori de la povești foarte bine cunoscute de copii. Deși rolurile nu se impun, ci sunt alese de copii, va trebui să li se explice că este normal ca fiecare copil să joace personaje diferite și nu pe aceleași de fiecare dată, pentru a preveni eventualele conflicte atunci când aceiași copii vor dori să joace mereu aceleași roluri.

Obiectivul principal al acestor dramatizări trebuie să fie nu atât respectarea textului de bază, cât educarea capacității copiilor de a-și exprima liber trăirile, ideile, chiar dacă o fac utilizând texte deja construite.

Pentru ca un copil să-și însușească limbajul trebuie să i se vorbească. Fiecare clipă trebuie exploatată pentru a-i pune pe copii în situația de a povesti sau dialoga. Limbajul fiind implicat în toate activitățile formative ale grădiniței, participarea activă a preșcolarilor la toate acțiunile constituie adevărate exerciții de comunicare.

Bibliografie:

1. **Ilyes, Ibolya, (2010) *Competența de comunicare a școlarului mic*, Editura Sfântului Ierarh Nicolae, Galați**
2. **Revista Învățământului Preșcolar, nr. 3-4, 2010, Arlequin**
3. **Dumitrana, Magdalena (1999), *Educarea limbajului în învățământul preșcolar*, Compania, București**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în învățământul preșcolar prin intermediul poveștilor

Prof. ed.timpurie: Dobre Ana-Maria
Grădinița Cu Program Prelungit Nr.56, Oradea

Climatul pozitiv în învățământul preșcolar este esențial pentru dezvoltarea armonioasă a copilului, oferindu-i siguranță emoțională, încredere și motivație pentru învățare. Poveștile reprezintă un mijloc privilegiat prin care educatorul poate construi acest climat, deoarece transmit valori morale, dezvoltă empatia și stimulează imaginația. Prin lectura interactivă, dramatizare, povești terapeutice sau crearea de povești colective, copiii învață să coopereze, să comunice și să își exprime emoțiile. Astfel, povestea devine un instrument complex de educație, transformând sala de grupă într-un spațiu cald, prietenos și plin de sens.

Educația timpurie constituie fundamentul pe care se clădește întreaga dezvoltare ulterioară a copilului. Perioada preșcolară este marcată de achiziții esențiale la nivel cognitiv, emoțional și social, iar experiențele din grădiniță influențează modul în care copilul se va raporta la școală, la comunitate și la sine însuși. În acest context, climatul educațional joacă un rol crucial.

Un climat pozitiv presupune existența unei atmosfere de încredere, siguranță și sprijin, unde copilul se simte acceptat și valorizat. Într-un asemenea mediu, el capătă curajul de a învăța, de a explora, de a-și exprima gândurile și emoțiile. Educatorul este principalul arhitect al climatului din sala de grupă, având misiunea de a construi relații bazate pe respect, empatie și cooperare.

Printre strategiile prin care se poate realiza acest lucru, poveștile ocupă un loc privilegiat. Ele nu sunt doar un instrument de transmitere a cunoștințelor, ci un vehicul de educație emoțională și socială. Prin intermediul poveștilor, copiii învață despre bine și rău, despre prietenie, solidaritate și toleranță, dezvoltând totodată imaginația, limbajul și capacitatea de a relaționa.

Climatul din sala de grupă influențează semnificativ dezvoltarea copilului. Cercetările pedagogice și psihologice arată că:

- copiii învață mai bine atunci când se simt în siguranță;
- motivația pentru activitate este sporită într-un mediu prietenos;
- relațiile sănătoase dintre copii reduc conflictele și cresc cooperarea;

- educatorul care manifestă empatie și înțelegere devine un model de comportament pozitiv.

Un climat pozitiv nu înseamnă doar absența tensiunilor, ci și prezența unor elemente active: încurajare, valorizare, respect reciproc, acceptarea diferențelor și cultivarea spiritului de echipă.

În învățământul preșcolar, climatul are rol dublu: sprijină achizițiile cognitive și favorizează dezvoltarea socio-emoțională, pregătind copilul pentru etapele ulterioare ale vieții școlare.

Povestea reprezintă un limbaj universal pe care copiii îl înțeleg intuitiv. Prin intermediul poveștilor, educatorul poate:

- transmite valori morale (bunătate, curaj, respect, toleranță);
- facilita exprimarea și înțelegerea emoțiilor;
- stimula empatia și capacitatea de a înțelege perspective diferite;
- consolida legăturile de grup, prin trăirea împreună a unor experiențe imaginare.

Astfel, povestea devine nu doar o activitate recreativă, ci un instrument de construcție a comunității.

Poveștile au fascinat dintotdeauna copiii. Ele răspund nevoii de imaginație și de înțelegere a lumii, oferind modele de comportament și soluții pentru situații problematice.

Funcțiile educative ale poveștii

- Funcția formativă – poveștile transmit valori morale și sociale: bunătatea, curajul, prietenia, respectul.
- Funcția emoțională – copilul trăiește intens emoțiile personajelor, învățând să recunoască și să gestioneze propriile emoții.
- Funcția cognitivă – dezvoltă vocabularul, capacitatea de a asculta și de a povesti, stimulând gândirea logică și imaginația.
- Funcția socială – povestea ascultată în grup creează experiențe comune, întărește coeziunea colectivului și cultivă empatia.
- Funcția terapeutică – anumite povești îi ajută pe copii să depășească frici sau emoții negative (frica de întuneric, gelozia, timiditatea).

Modalități de utilizare a poveștilor în grădiniță

1. Lectura interactivă – educatorul citește, dar îi implică pe copii prin întrebări („Ce crezi că se va întâmpla?”) sau prin invitarea lor să imite gesturi ori emoții.

2. Dramatizarea poveștii – copiii interpretează personaje, exersând cooperarea, controlul emoțiilor și respectarea regulilor.
3. Crearea de povești colective – grupa inventează împreună o poveste, fiecare copil contribuind cu o idee, consolidând spiritul de echipă.
4. Povești terapeutice – selectate pentru a răspunde unor nevoi emoționale (frica de întuneric, gelozia față de frați, timiditatea).

Exemple practice:

- „Povestea prieteniei": după citirea unei povești despre doi prieteni, copiii sunt invitați să povestească un moment în care au ajutat pe cineva.
- Cutia magică a poveștilor: fiecare copil extrage un obiect și inventează o scurtă poveste în care acesta devine personaj. Activitatea stimulează creativitatea și încrederea în sine.
- Povești multiculturale: introducerea de basme din culturi diferite cultivă toleranța și respectul pentru diversitate.

Dezvoltarea unui climat pozitiv în învățământul preșcolar este o condiție esențială pentru o educație de calitate. Poveștile, prin bogăția lor emoțională și formativă, constituie un instrument complex pentru realizarea acestui deziderat. Ele ajută copiii să se cunoască pe sine, să își exprime emoțiile, să dezvolte empatie și să construiască relații sănătoase. Integrarea creativă a poveștilor în activitățile zilnice ale grădiniței transformă sala de grupă într-un spațiu sigur și prietenos, unde fiecare copil se simte acceptat și încurajat. În acest fel, povestea devine nu doar o formă de divertisment, ci o cale de construire a comunității educaționale, pregătind copiii pentru viață și pentru școală.

Bibliografie

1. **Cucoș, C. (2009). *Pedagogie*. Iași: Polirom.**
2. **Goleman, D. (2018). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche.**
3. **Ionescu, M. (coord.) (2000). *Didactica pentru învățământul preșcolar și primar*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.**
4. **Petrescu, A. (2012). *Educația timpurie și dezvoltarea copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.**

Basmului românesc- reflecții teoretice și experiențe didactice

Prof. Docolin Garofița Sorina,
Liceul Tehnologic Electrotimiș Timișoara

Basmul, una dintre cele mai complexe și mai fascinante creații ale folclorului românesc, se definește printr-o structură narativă amplă, pluriepisodică, în care fantasticul, ritualitatea și simbolismul coexistă într-o armonie specifică. Literatura orală, în ansamblul ei, a reprezentat pentru comunitățile tradiționale nu doar un mod de transmitere a valorilor și credințelor, ci și o formă de rezistență culturală și spirituală. În această ordine de idei, basmul Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte constituie un exemplu de capodoperă a gândirii mitico-filosofice românești, fiind adesea supus interpretărilor hermeneutice și filosofice.

Literatura și basmele, în special, trezesc sensibilitatea, luciditatea, imaginația, empatia, prietenia, memoria, constituie una dintre legăturile rezistente dintre oameni, dintre culturi, sunt un instrument eficient de conștientizare a emoțiilor proprii, de gestionare a lor și de consolidare a libertății interioară. Prin basme, prin actul povestirii, la clasă, înlăturăm apatia, indiferența, consolidăm îmbunătățind răbdarea, autocontrolul, vocabularul, fluența și comprehensiunea.

Lucrarea evidențiază rolul basmelor românești în dezvoltarea socio-emoțională a copiilor și modul în care metoda povestirii interactive poate fi utilizată în educație. Analiza vizează valori precum curajul, compasiunea, perseverența, empatia și colaborarea, ilustrate prin personaje precum Harap-Alb sau eroul din Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte. Sunt integrate considerații teoretice din folcloristică asupra basmului românesc, precum și sugestii metodice pentru aplicarea la clasă.

Cuvinte-cheie: *basme românești, povestire interactivă, educație socio-emoțională, empatie, colaborare, inteligență emoțională.*

Basmul, una dintre cele mai complexe și mai fascinante creații ale folclorului românesc, se definește printr-o structură narativă amplă, pluriepisodică, în care fantasticul, ritualitatea și simbolismul coexistă într-o armonie specifică. Literatura orală, în ansamblul ei, a reprezentat pentru comunitățile tradiționale nu doar un mod de transmitere a valorilor și credințelor, ci și o formă de rezistență culturală și spirituală. În această ordine de idei, basmul *Tinerețe fără*

bătrânețe și viață fără de moarte constituie un exemplu de capodoperă a gândirii mitico-filosofice românești, fiind adesea supus interpretărilor hermeneutice și filosofice.

Literatura și basmele, în special, trezesc sensibilitatea, luciditatea, imaginația, empatia, prietenia, memoria, constituie una dintre legăturile rezistente dintre oameni, dintre culturi, sunt un instrument eficient de conștientizare a emoțiilor proprii, de gestionare a lor și de consolidare a libertății interioară. Prin basme, prin actul povestirii, la clasă, înlăturăm apatia, indiferența, consolidăm îmbunătățind răbdarea, autocontrolul, vocabularul, fluența și comprehensiunea.

Lucrarea evidențiază rolul basmelor românești în dezvoltarea socio-emoțională a copiilor și modul în care metoda povestirii interactive poate fi utilizată în educație. Analiza vizează valori precum curajul, compasiunea, perseverența, empatia și colaborarea, ilustrate prin personaje precum Harap-Alb sau eroul din *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*. Sunt integrate considerații teoretice din folcloristică asupra basmului românesc, precum și sugestii metodice pentru aplicarea la clasă.

Cuvinte-cheie: basme românești, povestire interactivă, educație socio-emoțională, empatie, colaborare, inteligență emoțională.

În contextul educațional actual, presiunea psihologică și socială cu care se confruntă elevii în general, se manifestă prin anxietate, lipsă de încredere în sine și, adesea, apatie sau indiferență față de procesul de învățare. Profesorul, în acest context, nu mai poate rămâne doar un simplu transmițător de informații, ci devine mai ales un **facilitator al echilibrului interior** al elevilor.

Cauza fundamentală a acestei probleme constă în încărcătura emoțională cu care elevul se prezintă la oră, pe de o parte, și, în același timp, dezvoltarea sumară a inteligenței emoționale (IE) în mediul școlar actual. Elevii nu sunt ghidați să-și înțeleagă și să-și gestioneze propriile emoții, și nici să le perceapă pe ale celorlalți. Această deficiență contribuie la un climat tensionat, unde presiunea de a obține rezultate primează în fața bunăstării emoționale, iar interacțiunile devin mai degrabă competitive decât colaborative.

Comunicarea de față explorează modul în care emoțiile contribuie la formarea unui climat educațional pozitiv, prin activități concrete desfășurate în cadrul orelor de limba și literatura română sau opționalul amintit supra, la clasele gimnaziale. Accentul este pus pe conștientizarea, reflecția și gestionarea emoțiilor în relație cu textele literare studiate. Sunt prezentate exemple de activități prin care literatura devine un spațiu sigur pentru exprimare, autocunoaștere și învățare emoțională.

Într-o epocă în care elevii se confruntă cu anxietate, presiune socială și lipsa încrederii în sine, profesorul nu mai este doar un transmițător de conținut, ci un facilitator al echilibrului

interior. Inteligența emoțională (IE) – definită ca abilitatea de a percepe, înțelege și gestiona emoțiile proprii și pe ale celorlalți – influențează direct climatul clasei, nivelul motivației și eficiența procesului de învățare.

Literatura are un potențial enorm de a dezvolta abilitatea de a conștientiza propriile emoții. Prin intermediul personajelor, conflictelor interioare, simbolurilor și temelor umane, elevii sunt invitați să-și reflecte propriile stări și să înțeleagă complexitatea emoțiilor.

Basmele și subspeciile lor ocupă un loc central în folclor. În mediul rural românesc, ele sunt denumite simplu „povești", iar în lucrările folcloriștilor din secolul al XIX-lea, termenii au oscilat între „tradiții", „snoave" sau „legende" (Ispirescu, 1882). Caracteristicile fundamentale ale basmului, sintetizate de V.I. Boldureanu, includ: structura epică amplă pluriepisodică, reflexe ritualice, intruziunea fantasticului, metamorfozele ca element definitoriu. Aceste structuri narative sunt fertile pentru educație deoarece ilustrează transformări și modelează caracterul.

- *Harap-Alb* pune accent pe prietenie și loialitate.
- *Greuceanu* valorizează curajul și colaborarea.
- *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte* abordează tema dorului și a limitelor firii.

Prin identificarea cu eroii basmelor, copiii învață să recunoască emoții și să se pună în locul altora. De pildă, *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte* nu este doar povestea unui ideal imposibil, ci și un text cu profunde implicații filosofice. Constantin Noica sublinia că eroul basmului trece „nu hotarele lumii, ci ale firii", iar cea mai puternică experiență pe care o trăiește este dorul – „sentimentul românesc al Ființei". Finalul basmului, în care fiul de împărat îmbătrânit întâlnește moartea sa, nu exprimă o tragedie, ci eliberarea de himera nemuririi, un act de comuniune între Ființă și Fire. Călcând din greşeală tărâmul interzis — Valea Plângerii — pe temerarul căutător (ajuns peste fire în Tărâmul Ființei, spune Constantin Noica)[5] îl copleșesc amintirile, dar mai ales, sentiment: dorul, „sentimentul românesc al Ființei" — altfel spus, singura cale prin care, potrivit firii, omului îi este dată accederea la Ființă — „cuminecarea", aşadar comuniunea Firii cu Fiinţa. Basmul *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte* urmează calea lichidărilor, potrivit, schemei oricărui basm. Feciorul de împărat, mânat de dorul aducerilor aminte, face „cale-ntoarsă", îndeplinind (de-a-ntoarselea însă!) drumul firii — pe care îl parcursese peste fire. În drumul de întoarcere, găseşte totul şi toate stând şi viețuind sub vremelnicie — doar trecuseră sute de ani, iar în locul palatului părintesc, află doar nişte ruine. Într-o pivniță de sub dărâmături, în fundul unei lăzi, sub veşminte scrumuite de vreme, feciorul de împărat, îmbătrânit peste măsură acum, la sfârşitul drumului,

„cu barba albă până la genunchi”, găseşte moartea, „chiar Moartea lui” — care, admonestându-l pentru disperanta întârziere — îl loveşte, omeneşte, cu palma; blânda pălmuire îl „desfiinţează”[6]. În acest basm, „lupta dintre bine şi rău” cu triumful negreşit al binelui nu mai poate fi înțeleasă convențional; înlăturând cea mai cumplită nefericire a firii — himerica nemurire — structura ideatică a basmului nostru ne arată că, de fapt, „lichidarea” celei mai mari nefericii a firii nu poate fi altfel decât cea mai mare fericire, singura trăire posibilă a Ființei — în „sentimentul românesc” al acesteia.

În plan concret, soluția pentru diminuarea impactului emoțional negativ în mediul educațional propusă aici este accentuarea inteligenței emoționale în cadrul curriculumul școlar, în special prin intermediul orelor de limba și literatura română, dar nu numai (dirigenția este și ea un loc prielnic, opționalele precum Lectura și abilitățile viață pe care îl desfășor și în acest an școlar etc.). Literatura, cu temele și personajele sale complexe, devine un instrument puternic pentru autocunoaștere și reflecție. Basmele, în particular, permit explorarea unor valori esențiale precum curajul, empatia, compasiunea și loialitatea. Prin această abordare, impactul problemei este diminuat prin:

- **Creșterea empatiei**: Elevii se raportează la emoțiile personajelor, analizând modele pozitive de comportament și valori morale/ culturale identificate în textele propuse.
- **Îmbunătățirea autocontrolului**: Reflectând asupra acțiunilor personajelor, elevii învață să-și gestioneze propriile reacții, tracul comunicativ
- **Consolidarea climatului pozitiv**: Clasa devine un spațiu sigur pentru exprimarea ideilor și sentimentelor.
- **Dezvoltarea vocabularului emoțional**: Elevii învață să-și numească și să-și exprime o dată cu ideile, emoțiile în mod articulat.

O altă soluție este implementată prin activități concrete, integrate în lecțiile de literatură. Un exemplu este „Jurnalul emoțiilor” lui Harap-Alb, metoda numită, ‚Jurnalul cu intrare dublă (clasele a-V-a și a-VI-a), unde elevii analizează sentimentele și motivațiile personajului în diverse etape ale basmului. O altă metodă este scrierea de scrisori către personaje din basme precum „Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte” sau „Povestea lui Harap-Alb” (clasa a V-a). Aceste activități nu sunt doar simple exerciții de lectură, ci devin oportunități de învățare emoțională, unde elevii își aplică propriile experiențe și valori la lumea literară.

Activități concrete de dezvoltare a inteligenței emoționale prin literatura română

Activitatea 1: Jurnalul emoțiilor lui Harap-Alb

Clasa: a VII-a

Text: „Povestea lui Harap-Alb” de Ion Creangă

Obiectiv: Dezvoltarea capacității de identificare și analiză a emoțiilor în contexte narative. Desfășurare: După lectura secvențială a textului, elevii sunt invitați să completeze un „jurnal al emoțiilor" din perspectiva personajului principal. Pentru fiecare episod (întâlnirea cu Spânul, ieșirea din fântână, momentele de curaj), elevii notează:
- ce simte personajul,
- ce reacții are și de ce,
- cum ar fi reacționat ei în locul lui.

Rezultate: Elevii devin mai empatici, conștientizează propriile emoții în fața provocărilor și reflectează asupra curajului, loialității și neîncrederii.

Activitatea 2: Scrierea de scrisori către personaje din basme studiate

Clasa: a-V-a

Textele: Basmul „Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte", „Povestea lui Harap-Alb" – Ion Creangă

Obiective:

- Dezvoltarea empatiei, autocontrolului și a comportamentului pozitiv la elevi;
- Identificarea valorilor morale și culturale și a modelelor de comportament dezirabile în textele celor două basme.

Desfășurare: După lectura integrală a textului, elevii sunt invitați să reflecteze asupra comportamentului protagoniștilor, să răspundă la cele trei întrebări din basm - Cine ești? De unde vii? Încotro te duci? - și să propună soluții sub forma unor sfaturi oferite din perspective diferite: psihologul, consilierul financiar, pragmaticul, negativistul sau idealistul etc. Fiecare elev își alege ipostaza care i se potrivește pentru a scrie o scrisoare amplă (2-3 pagini) protagonistului.

Concluzii

Basmul românesc, în complexitatea sa, este expresia unui univers simbolic în care se îmbină experiența comunitară, reflecția filosofică și imaginarul colectiv. Prin *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*, literatura orală românească oferă nu doar o poveste cu valoare estetică, ci și o meditație asupra condiției umane, asupra relației dintre fire și Ființă, dintre iluzia nemuririi și realitatea mortalității. Astfel, basmul nu rămâne doar o creație artistică, ci se constituie într-un document spiritual, o veritabilă „cosmologie" populară, care continuă să fascineze cititorii și cercetătorii deopotrivă.

Bibliografie:

1. **Bîrlea, Ovidiu. *Folclorul românesc*. București: Editura Minerva, 1974**
2. **Boldureanu, V. I. *Introducere în studiul basmului*. Iași: Editura Junimea, 1998.**
3. **Noica, Constantin. *Sentimentul românesc al ființei*. București: Editura Humanitas, 1996**
4. **Ispirescu, Petre. *Legendele sau basmele românilor*. Ediția definitivă. București, 1882**
5. **Ispirescu, Petre. *Povești morale*. București, 1886**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Profesor pentru educație timpurie Domokos Matilda
Grădinița cu P.P. ,,Pinochio"Zalău

În educația timpurie, climatul emoțional și relațional al grupei influențează direct dezvoltarea copilului. Un climat pozitiv presupune o atmosferă caldă și sigură, în care fiecare copil se simte valorizat și înțeles. Unul dintre cele mai eficiente mijloace prin care educatorul poate construi un astfel de climat este povestea, utilizată prin metoda storytelling-ului. Povestea stimulează empatia, cooperarea și exprimarea emoțiilor, oferind copiilor modele morale și prilejuri de reflecție.

Prin povești, copiii învață despre prietenie, curaj, acceptare și consecințele faptelor lor. Educatorul are rolul de mediator între poveste și copil, alegând texte potrivite, stimulând dialogul și implicând copiii prin activități precum dramatizarea, desenul sau jocul de rol. Exemplele de activități prezentate: „Povestea care ne unește", „Povestea emoțiilor", „Cutia magică a poveștilor", „Povestea noastră", „Teatrul de păpuși", dezvoltă comunicarea, empatia și coeziunea grupului.

Folosirea constantă a poveștilor în grădiniță duce la îmbunătățirea relațiilor între copii, reducerea conflictelor, creșterea implicării și crearea unei atmosfere de bucurie și respect. Povestea devine, astfel, o filosofie educațională, care cultivă nu doar cunoștințe, ci și valori, emoții și relații autentice. Storytelling-ul contribuie esențial la formarea unui climat pozitiv și la o educație timpurie de calitate, centrată pe copil.

În educația timpurie, climatul emoțional și relațional al grupei are o influență directă asupra dezvoltării copilului. Un climat pozitiv înseamnă o atmosferă caldă, prietenoasă, în care fiecare copil se simte acceptat, ascultat și valorizat. Într-un asemenea mediu, copiii învață cu plăcere, își exprimă emoțiile și își dezvoltă încrederea în sine și în ceilalți.

Unul dintre cele mai eficiente mijloace prin care educatorul poate construi și menține un astfel de climat este povestea. Povestea, prin magia sa, oferă copiilor repere morale, modele de comportament și prilejuri de reflecție asupra propriilor trăiri. Cele mai eficiente metode prin care educatorul poate atinge aceste obiective este storytelling-ul - arta de a spune povești.

Povestea are puterea de a transforma mediul educațional într-un spațiu al înțelegerii, al empatiei și al bucuriei de a învăța, contribuind astfel la dezvoltarea unui climat pozitiv în grupă.

Povestea este limbajul universal al copilăriei. Ea creează o legătură emoțională între copil și adult, dar și între copii, favorizând empatia, cooperarea și înțelegerea reciprocă. Prin intermediul poveștilor, educatorul poate transmite mesaje pozitive despre prietenie, curaj, respect, generozitate sau iertare. De exemplu, prin povești precum „Cei trei purceluși", „Albă ca Zăpada", „Omida mâncăcioasă", copiii învață despre consecințele faptelor, importanța ajutorului reciproc și puterea binelui.

Povestea creează un cadru de siguranță emoțională în care copilul poate explora teme sensibile - frica, furia, tristețea, dorul - fără a fi judecat. Prin discuțiile de după lectură, educatorul îi sprijină să recunoască, să numească și să gestioneze emoțiile. Prin intermediul personajelor și situațiilor narative, copiii învață să recunoască și să gestioneze emoțiile, să înțeleagă consecințele comportamentelor și să își formeze atitudini prosociale. Povestea devine, astfel, un spațiu simbolic de învățare socială și morală. De exemplu:

- Poveștile despre prietenie îi ajută pe copii să colaboreze și să își ofere ajutor reciproc;
- Poveștile despre curaj sau perseverență îi motivează să depășească teama și eșecul;
- Poveștile despre acceptare și diversitate contribuie la incluziunea tuturor copiilor, indiferent de diferențe.

Educatorul are un rol esențial în folosirea poveștii ca instrument educațional. El devine un mediator între text și copil, ajutându-l pe acesta să înțeleagă mesajul și să-l raporteze la experiența proprie. Prin lectura expresivă, prin intonație și gesturi, cadrul didactic transmite emoție, captează atenția copiilor și îi implică activ în învățare. De asemenea, educatorul:

- selectează povești potrivite vârstei și nivelului de înțelegere;
- formulează întrebări deschise: „Cum te-ai simțit dacă erai în locul personajului?";
- încurajează dialogul, exprimarea liberă și cooperarea;
- le oferă copiilor ocazia de a dramatiza, desena sau recrea poveștile.

Exemple de activități:

1. *„Povestea care ne unește"* - Educatorul citește o poveste despre prietenie și apoi îi invită pe copii să creeze împreună un colaj sau o poveste comună în care fiecare contribuie cu o idee. Activitatea dezvoltă spiritul de echipă și comunicarea.
2. *„Povestea emoțiilor"* - După o poveste despre prietenie sau curaj, copiii identifică emoțiile personajelor și le exprimă prin mimică sau culoare. Se dezvoltă astfel empatia și inteligența emoțională.

3. „*Cutia magică a poveștilor”* -Educatorul extrage zilnic un obiect dintr-o cutie și creează, împreună cu copiii, o poveste pornind de la acel element. Activitatea stimulează imaginația, cooperarea și limbajul.„
4. *„Povestea noastră”* - Copiii inventează o poveste colectivă, fiecare adăugând o propoziție. Se dezvoltă comunicarea, ascultarea activă și coeziunea grupului.
5. *„Teatrul de păpuși”* - Copiii interpretează scene din povești cunoscute. Activitatea consolidează relațiile de grup, reduce timiditatea și încurajează cooperarea.

Folosirea constantă a poveștilor în grădiniță contribuie la:

- îmbunătățirea relațiilor între copii;
- reducerea conflictelor și a comportamentelor agresive;
- creșterea gradului de implicare în activitățile de grup;
- exprimarea liberă a emoțiilor;
- apariția unei atmosfere de bucurie, respect și cooperare.

Povestea este mai mult decât un simplu text narativ - este o punte între suflete, o cale prin care copilul învață să înțeleagă lumea și pe sine însuși. Prin povești, educatorul poate transforma atmosfera clasei într-un spațiu al siguranței emoționale, al respectului și al bucuriei de a învăța împreună. Astfel, dezvoltarea unui climat pozitiv în grupă prin povești devine nu doar o strategie pedagogică, ci o adevărată filosofie educațională, care pune în centrul procesului de învățare copilul - cu emoțiile, nevoile și visele sale. Storytelling-ul este o strategie educațională cu valențe formative profunde. Prin puterea poveștii, educatorul cultivă nu doar cunoștințe, ci și emoții pozitive, relații autentice și valori morale. Într-o grădiniță în care se spun și se trăiesc povești, copiii se simt iubiți, înțeleși și motivați să învețe. Astfel, dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești devine o condiție esențială pentru educația timpurie de calitate, centrată pe copil, pe relații și pe emoții.

Bibliografie:

1. **M.E.N., Curriculum pentru educația timpurie, 2019;**
2. **Constantin Cucoș, „Pedagogie”, Editura Polirom, 2002;**
3. **Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga, Metode interactive de grup, Editura Arves, 2002;**
4. **Laborator preșcolar: ghid metodologic/ Liliana Ezechil, Mihaela Păişi Lăzăreanu.-Ed. a 3-a.-Bucureşti: Editura V&Integral, 2006;**

5. **Ministerul Educației, Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, 2024.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Drăghiciu Alina-Georgiana, educatoare
Școala Gimnazială Tarlungeni Brașov

Studiile arată că un climat pozitiv, bazat pe siguranță emoțională, încredere și cooperare, este un predictor al reușitei academice (Pianta, 1999; Mashburn et al., 2008). Totuși, menținerea acestui climat este adesea dificilă din cauza diferențelor de dezvoltare socio-emoțională ale copiilor și a influenței mediului familial, ceea ce duce la conflicte, dificultăți de exprimare a emoțiilor, participare redusă și lipsa modelelor prosociale (Denham et al., 2012). Persistența acestor dificultăți este legată de nivelul încă insuficient de dezvoltare a autoreglării emoționale la preșcolari (Cole et al., 2004) și de accentul curricular predominant pe competențe cognitive, în detrimentul celor socio-emoționale.

O soluție eficientă este utilizarea poveștilor ca instrument educațional, acestea având potențialul de a stimula empatia, comportamentele prosociale și de a reduce conflictele (Nicolopoulou, 2010; Isbell et al., 2004). Prin intermediul personajelor, copiii învață să distingă binele de rău, să își recunoască emoțiile și să găsească soluții pentru diverse situații. În contextul anului comemorativ Ioan Slavici, basmele sale pot fi adaptate pentru nivelul preșcolar, oferind exemple de curaj, onestitate și cooperare. Activități precum dramatizările, jocurile de rol sau discuțiile libere facilitează transferul experiențelor narative în viața reală a copiilor, susținând astfel un climat educațional pozitiv, consolidând sentimentul de apartenență și motivația pentru participare.

Mediul educațional influențează adaptare socială a copiilor, ajută la dezvoltarea socio-emoțională și de asemenea constituie primele experiențe de învățare formală ce au rol în formarea personalității sale ca întreg. Studiile din psihologie au demonstrat că un climat pozitiv educațional bazat pe siguranță emoțională, încredere și colaborare este un predictor important al succesului școlar (Pianta, 1999; Mashburn et al., 2008).

Povestea are valențe pedagogice pozitive în cadrul educațional fiind folosită ca instrument de formare ce are influențe la nivel psihologic cât și social. Aceasta reprezintă un mijloc de realizare al activității prin intermediul căruia copiii de vârstă preșcolară își dezvoltă limbajul, învață să recunoască și să exprime emoții, își formează valori morale și li se oferă exemple de comportamente prosociale. În contextul anului comemorativ al lui Ioan Slavici se

pot realiza adaptări de texte sau dramatizări în cadrul activităților de la grupă pentru a favoriza un climat educațional pozitiv.

Problema identificată în cadrul contextului profesional o reprezintă dificultatea menținerii unui climat pozitiv generată de diferențele dintre nivelurile de dezvoltare socio-emoționale ale copiilor, dar și cele legate de mediul familial. Toate aceste duc la o serie de situații cu care educatoare se confruntă și influențează direct interacțiunea din grupă, precum conflictele dintre copii generate de nevoia de afirmare și dificultățile de negociere, recunoașterea și exprimarea deficitară a emoțiilor, deschiderea redusă către participarea la activitățile de la grupă, lipsa modelelor de comportament prosocial în familie. Factorii enumerați influențează negativ climatul educațional, învățarea, dar și starea de bine a copiilor, toți aceștia necesitând o mare atenție pentru a nu interfera cu atingerea potențialului individual al copilului în toate ariile de dezvoltare (Denham et al., 2012).

Această problematică identificată persistă în cadrul grădiniței din mai multe motive unul dintre acestea fiind dezvoltarea incompletă a autoreglării emoționale la nivelul vârstei preșcolare (Cole et al., 2004). Acest aspect aduce în prim plan necesitatea intervenției educatoarei pentru a sprijinii preșcolarii prin învățarea unor modalități de gestionare a conflictelor cât și a emoțiilor, fiind în plină dezvoltare socio-emoțională. Un alt motiv care duce la persistența acestei problematici o reprezintă faptul că activităților ce au la bază curriculum se concentrează mai mult pe dezvoltarea abilităților cognitive și mai puțin pe cele socio-emoționale, fiind necesară adoptarea unor strategii de cultivare a empatiei și cooperării. Este esențial în contextul descris precizarea unui alt motiv precum lipsa utilizării poveștii ca instrument de formare atât al unor trăsături de caracter pozitive, cât și al
capacităților de relaționare în cadrul grupei ci mai degrabă ca o simplă expunere de evenimente, activitate de lecturare.

Soluția identificată este aceea de a utiliza povești în cadru activităților educaționale în vederea dezvoltării socio-emoționale care susține un climat pozitiv în cadrul grupei de preșcolari. Autorii Nicolopoulou, 2010 și Isbell et al., 2004 au identificat faptul că poveștile contribuie la dezvoltarea empatiei, a comportamentelor prosociale și la reducerea conflictelor (Nicolopoulou, 2010; Isbell et al., 2004). Prin intermediul personajelor din povești copiii învață să distingă binele comparativ cu răul, exersează identificarea și exprimarea emoțiilor proprii și pe ale celorlalți, își dezvoltă limbajul și de asemenea identifică soluții la anumite probleme cu care se confruntă și ei înșiși.

Operele lui Ioan Slavici pot fi adaptate pentru copii oferindu-le o paleta amplă de situații și întâmplări ce au la bază valori morale pentru a purta discuții despre prietenie, onestitate,

importanța muncii și a perseverenței. La nivelul preșcolarității pot fi valorificate basmele ca opere literare fiind mai accesibile pentru nivelul de înțelegere și necesită o adaptare în funcție de nivelul de dezvoltare a preșcolarilor. Prin intermediul personajelor sunt oferite exemple de comportamente prosociale, preșcolarii se pot identifica cu anumite personaje manifestându-și interesul, dar și cu anumite situații prin care trec, favorizând un climat pozitiv prin reducerea numărului de conflicte, stimularea cooperării în cadrul grupului, consolidarea sentimentului de apartenență și creșterea motivației de a participa la activități. Exemple de basme care ar putea fi valorificate sunt „Doi feți cu stea în frunte", unde se poate evidenția lupta dintre bine și rău, dar și curajul sau „Zâna Zorilor" unde de asemenea există lupta dintre bine și rău, dar și valorificată bunătatea și empatia.

Implementarea se va realiza urmând o serie de etape, inițial fiind necesară selecția operelor în cazul dat basme scrise de Ioan Slavici, care să aibă o morală și un conținut socio-emoțional adecvat vârstei preșcolarității, dar și adaptarea textului pentru a respecta nivelul dezvoltării atât a limbajului cât și cognitivă. Ulterior acestea vor fi integrate în cadrul unor tipuri de activități diverse de la jocurile și activitățile liber alese până la activități integrate pe domeniul Limbă și comunicare, unde se poate realiza dramatizarea, jocul de rol, discuții libere, povestirea. În cadrul acestor activități preșcolarii sunt ghidați astfel încât să facă legătura dintre situațiile din poveste și experiențele personale și de asemenea se evidențiază modelul de comportament prosocial adoptat în acele situații (exemplu: „Ce ai face tu în locul personajului?"). De asemenea aceste basme pot fi integrate în momentul de poveste al zilei pentru a dezvolta și consolida acest obicei de cooperare și ascultare activă a poveștii. Ulterior educatoarea va analiza situațiile specifice din basme și le va selecta în funcție de importanța acestora pentru mesajul lor în concordanță cu nevoile specifice ale grupei.

Climatul educațional pozitiv este esențial la vârsta preșcolarității pentru a asigura dezvoltarea armonioasă a copiilor. Persistența problemelor legate de conflicte și cooperare se pot diminua prin utilizarea poveștilor ca instrument educațional. Acest instrument determină dezvoltarea limbajului, dar de asemenea constituie și bazele gândirii critice ulterioare. Prin alegerea operelor lui Ioan Slavici se poate evidenția o modalitate de integrare a elementelor culturale cu formarea socio-emoțională a elevilor, anul 2025, fiind un an cu mare semnificație pentru comemorarea autorului.

Bibliografie:

1. **Cole, P. M., Martin, S. E., & Dennis, T. A. (2004). Emotion regulation as a scientific**

construct: Methodological challenges and directions for child development research. ***Child Development, 75*****(2), 317–333. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00673.x**

2. **Denham, S. A., Bassett, H. H., & Zinsser, K. (2012). Early childhood teachers as socializers of young children's emotional competence.** ***Early Childhood Education Journal, 40*****(3), 137– 143. https://doi.org/10.1007/s10643-012-0504-2**
3. **Isbell, R., Sobol, J., Lindauer, L., & Lowrance, A. (2004). The effects of storytelling and story reading on the oral language complexity and story comprehension of young children.** ***Early Childhood Education Journal, 32*****(3), 157–163. https://doi.org/10.1023/B:ECEJ.0000048967.94189.a3**
4. **Mashburn, A. J., Pianta, R. C., Hamre, B. K., Downer, J. T., Barbarin, O. A., Bryant, D., ... Howes, C. (2008). Measures of classroom quality in prekindergarten and children's development of academic, language, and social skills.** ***Child Development, 79*****(3), 732–749. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2008.01154.x**
5. **Nicolopoulou, A. (2010). The alarming disappearance of play from early childhood education.** ***Human Development, 53*****(1), 1–4. https://doi.org/10.1159/000268135**
6. **Pianta, R. C. (1999).** ***Enhancing relationships between children and teachers*****. American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10314-000**

Rolul poveştilor din grădiniţă în vederea dezvoltării unui climat pozitiv în sala de grupă

Sălişte Ioana-Mihaela & Dragomirescu Emilia-Maria,
Profesor Educatie Timpurie
Liceul de Arte „Victor Giuleanu" Râmnicu Vâlcea

Educația timpurie are un rol fundamental în formarea personalității copilului. Grădinița nu este doar un spațiu de învățare formală, ci mai ales un mediu de socializare, de dobândire a abilităților socio-emoționale și de dezvoltare armonioasă. Climatul educațional pozitiv – caracterizat prin încredere, siguranță, acceptare și respect – constituie premisa principală pentru ca un copil să se simtă valoros și motivat să participe activ la viața de grup. Un mijloc eficient prin care cadrul didactic poate contribui la crearea și consolidarea unui climat pozitiv îl reprezintă povestea. Prin conținutul său simbolic și afectiv, povestea este un instrument de învățare, un mod de explorare a emoțiilor și un vehicul prin care valorile sociale și morale sunt transmise într-o manieră accesibilă copilului.

Climatul educațional se referă la atmosfera afectivă și relațională din cadrul unei grupe de copii. Un climat pozitiv presupune: relații bazate pe respect și acceptare; o comunicare deschisă și sinceră; sprijin reciproc și valorizarea diferențelor; siguranță emoțională și libertate de exprimare. Numeroase studii din domeniul psihologiei educaționale arată că un climat pozitiv la grădiniță are ca efect reducerea comportamentelor agresive, creșterea coeziunii de grup și dezvoltarea empatiei.

Povestea este mai mult decât o modalitate de recreere; ea reprezintă un instrument educațional complex, cu puternice valențe formative. Prin intermediul poveștilor, cadrele didactice pot cultiva valori morale, pot facilita recunoașterea și gestionarea emoțiilor și pot crea oportunități pentru colaborare și prietenie. Astfel, dezvoltarea unui climat pozitiv în sala de grupă prin povești se realizează printr-un proces continuu de lectură, reflecție și experimentare, care contribuie nu doar la dezvoltarea individuală a copilului, ci și la coeziunea grupului ca întreg.

Educația timpurie are un rol fundamental în formarea personalității copilului. Grădinița nu este doar un spațiu de învățare formală, ci mai ales un mediu de socializare, de dobândire a abilităților socio-emoționale și de dezvoltare armonioasă. Climatul educațional pozitiv –

caracterizat prin încredere, siguranță, acceptare și respect – constituie premisa principală pentru ca un copil să se simtă valoros și motivat să participe activ la viața de grup. Un mijloc eficient prin care cadrul didactic poate contribui la crearea și consolidarea unui climat pozitiv îl reprezintă povestea. Prin conținutul său simbolic și afectiv, povestea este un instrument de învățare, un mod de explorare a emoțiilor și un vehicul prin care valorile sociale și morale sunt transmise într-o manieră accesibilă copilului.

Climatul educațional se referă la atmosfera afectivă și relațională din cadrul unei grupe de copii. Un climat pozitiv presupune: relații bazate pe respect și acceptare; o comunicare deschisă și sinceră; sprijin reciproc și valorizarea diferențelor; siguranță emoțională și libertate de exprimare. Numeroase studii din domeniul psihologiei educaționale arată că un climat pozitiv la grădiniță are ca efect reducerea comportamentelor agresive, creșterea coeziunii de grup și dezvoltarea empatiei.

Poveștile au un rol esențial în educația timpurie prin multiplele funcții pe care le îndeplinesc:

- Funcția cognitivă: stimulează limbajul, imaginația și gândirea simbolică.
- Funcția afectivă: permite copilului să identifice și să exprime emoții într-un cadru securizant.
- Funcția morală: transmite norme și valori sociale (generozitate, prietenie, cinste).
- Funcția socială: oferă modele de comportament prosocial și facilitează înțelegerea relațiilor interpersonale.

Piaget afirmă că preșcolarul se află în stadiul preoperațional, caracterizat prin gândire simbolică și magie, ceea ce face povestea un instrument natural de învățare. Vygotsky subliniază rolul interacțiunii sociale și al limbajului în dezvoltarea copilului; poveștile devin astfel o „zonă proximă de dezvoltare”, mediată de educator. Psihologia pozitivă arată că emoțiile pozitive cultivate prin povești sporesc motivația și încrederea copiilor, contribuind la un climat educațional armonios.

Alegerea poveștilor

Poveștile trebuie să fie accesibile vârstei copiilor, atractive prin limbaj și imagini, și relevante pentru viața de grup (teme: prietenie, cooperare, acceptare). Alegerea poveștilor este una dintre cele mai importante etape atunci când vrei să creezi un climat pozitiv în sala de grupă, pentru că ceea ce aud și interiorizează copiii devine parte din modul lor de a relaționa.

Criterii pentru alegerea poveștilor

- Relevanța tematică: poveștile să abordeze teme legate de prietenie, colaborare, acceptare, respect, recunoștință, curaj, empatie.

- Accesibilitatea limbajului: să fie adaptate vârstei preșcolare, cu fraze simple și clare.
- Claritatea mesajului moral: povestea să transmită o lecție de viață pe care copilul o poate înțelege și aplica.
- Prezența unor modele pozitive: personajele principale să ilustreze comportamente dorite (ajutor, sprijin, curaj).
- Final pozitiv: finalurile să ofere copiilor siguranță, speranță și încredere în soluționarea conflictelor.
- Diversitate culturală: alegerea unor povești din folclorul universal, pentru a cultiva toleranța și deschiderea față de diversitate.

Exemple de povești potrivite pentru climat pozitiv

Povești clasice:

- „Cei trei purcelușI" – despre solidaritate, responsabilitate și munca bine făcută.
- „Albinuța harnică" – despre colaborare și importanța fiecăruia în comunitate.
- „Scufița Roșie" – despre ascultare și învățarea din greșeli.

Povești moderne și terapeutice:

- „Ursulețul care voia prieteni" – dezvoltă prietenia și acceptarea.
- „Povestea omidei mâncăcioase" (Eric Carle) – despre răbdare și transformare.
- „Monstruleț ul culorilor" (Anna Llenas) – despre recunoașterea și gestionarea emoțiilor.
- „Elefănțelul Elmer" (David McKee) – despre acceptarea diferențelor și unicitate.

Povești create de educatoare sau copii:

- Micile povești inventate împreună, inspirate din viața lor cotidiană („La grădiniță cu prietenii mei").
- Povestiri terapeutice scurte pentru situații specifice: conflicte, timiditate, integrarea unui copil nou.

Rolul poveștilor alese corect: oferă copiilor modele de comportament prosocial, contribuie la reducerea tensiunilor și a conflictelor, creează un limbaj comun al grupului: educatoarea poate reveni la poveste când apare o situație dificilă („Ce a făcut Elmer când ceilalți râdeau de el? Cum putem face și noi?") și favorizează coeziunea grupului, prin valori împărtășite.

Metode didactice ușor de folosit la grupă:

-Lectura expresivă și conversația: analizarea comportamentelor personajelor și a emoțiilor.

-Joc de rol și dramatizare: copiii interpretează scene din poveste, exersând empatia.

-Teatru de păpuși: încurajează exprimarea emoțiilor și a soluțiilor de conflict.

-Povești create împreună: stimulează creativitatea și coeziunea de grup.

-Activități grafice: desenarea personajelor și inventarea de finaluri alternative.

Exemple de activități practice

Activitatea 1: „Curcubeul prieteniei”

Obiectiv: stimularea cooperării și a spiritului de echipă.

Desfășurare: după lectura poveștii „Ursulețul care voia prieteni”, copiii realizează împreună un desen comun – fiecare adaugă o culoare la curcubeu.

Concluzie: fiecare contribuție contează pentru armonia finală.

Activitatea 2: „Scaunul emoțiilor”

Obiectiv: recunoașterea și exprimarea emoțiilor.

Desfășurare: după o poveste cu situații emoționale (bucurie, tristețe, furie), copiii se așază pe scaunul special și exprimă ce ar fi simțit ei. Grupul discută soluții posibile.

Activitatea 3: „Teatrul prieteniei”

Obiectiv: dezvoltarea colaborării și a respectului reciproc.

Desfășurare: copiii pregătesc în echipă o scenetă inspirată dintr-o poveste și propun variante proprii de rezolvare a conflictelor.

Povestea este mai mult decât o modalitate de recreere; ea reprezintă un instrument educațional complex, cu puternice valențe formative. Prin intermediul poveștilor, cadrele didactice pot cultiva valori morale, pot facilita recunoașterea și gestionarea emoțiilor și pot crea oportunități pentru colaborare și prietenie. Astfel, dezvoltarea unui climat pozitiv în sala de grupă prin povești se realizează printr-un proces continuu de lectură, reflecție și experimentare, care contribuie nu doar la dezvoltarea individuală a copilului, ci și la coeziunea grupului ca întreg.

Bibliografie

1. **Piaget, J. – Psihologia copilului, Editura Didactică și Pedagogică.**
2. **Vygotsky, L. – Gândire și limbaj, Editura Didactică și Pedagogică.**
3. **Sunderland, M. – Povești terapeutice pentru copii, Editura Trei.**
4. **Schaefer, U. – Povești vindecătoare pentru copii și adolescenți, Editura For You.**
5. **Goleman, D. – Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche.**
6. **Iucu, R. – Managementul clasei de elevi, Editura Polirom.**

“Cufărul cu povești terapeutice”
Programă de opțional storytelling la grupa mare

Prof. Dram Andra Maria şi prof. Goicea Delia
Grădinița cu P.P. Nr 7 Braşov (structură a Grădiniței cu P.P. Nr 5 Bv)

Când ne gândim la copilărie, automat ne gândim la joacă și la poveștile copilăriei. Chiar dacă societatea este intr-o continua schimbare, iar preșcolarii generețiilor actuale prezintă alte particularități decât în trecut, considerăm că unele activităţi din cadrul domeniilor experențiale de la grădiniță nu ar trebui să se schimbe niciodată, deoarece prin realizarea acestora putem ajunge la o stare de bine și un climat afectiv pozitiv pentru toți copiii.

În articolul de față ne-am propus realizarea unui opțional la grupa mare care să asigure o stare de bine în rândul copiilor prin lecturarea poveştilor și basmelor terapeutice, care după cum bine știm au rolul de a aduce beneficii semnificative (îmbunătățirea autoînțelegerii, eliberarea de traume, reducerea anxietății și a stresului, îmbunătățirea relațiilor interpersonale, oportunitatea de a transforma experiențele negative, crearea unei viziuni pozitive despre viitor) făcându-i să trăiască puternic și să se deschidă în fața educatorului, dar totodată oferindu-le copiilor modele comportamentale și valori morale.

***Cuvinte Cheie**: poveşti teraputice, stare de bine,, învățământ românesc, storytelling, domeniul limbă şi comunicare, optional, etc*

Introducere

Din experiența didactică de până acum, am observant că schimbările în structura socială și familială, creșterea presiunii sociale și a competiției, impactul tehnologiei și al rețelelor sociale, au dus la o scădere în ceea ce privește petrecerea timpului de calitate parinte/copil. De astfel părinții nu mai acordă o importanță deosebită lecturării poveștilor împreună cu ai lor copii, de aici provenind o gamă diversă de comportamente problematice de natura emotională în rândul copiilor. Aceste probleme emoționale în rândul preșcolarilor pot fi rezolvate doar dacă noi, educatorii, profesori dar și parinții răspundem corect acestor provocări prin: sprijin emoțional constant, reducerea presiunii excesive, oferirea unui climat de înțelegere și empatie, încurajarea conexiunilor sociale autentice, factori care să-i ajute pe copii să navigheze ușor prin

provocările lumii înconjurătoare. Poveștile, atunci când sunt înțelese de copii pot influența dezvoltarea acestora, oferindu-le oportunitatea de a înțelege lumea din jur, cât și propria lor experiență. Ei înțeleg povestea nu doar ca o narațiune abstractă, ci devine automat o modalitate de a reflecta asupra unor probleme cu care se confruntă. Devin capabili să se privească pe sine uitându-se la alții, gândind ca alții (din perspectiva altora).

Din toate aceste aspecte activitățile prezentului opțional a utilizat ca principală metodă, povestea terapeutică. Așa cum spune Emil Verza și Florin Emil Verza și ”*conduitele emoțional-afective ale copilului preșcolar sunt instabile și fragede, insuficient conturate și cer schimbări rapide de la un pol la altul”.* (Psihologia vârstelor, p.203). Aşadar, acest opțional se naște din nevoile psihologice, personale ale copilului, propunându-și să stimuleze, să exerseze, să amplifice abilitățile cognitive, emoționale, relaționale ale copilului, dar și să identifice întârzieri în dezvoltare, blocaje de comunicare, socializare și emoționale astfel încât copilul să-și regăsească echilibrul emoțional.

Draftul opționalului ”Cufărul cu povești terapeutice”

Scopul opționalului propus spre realizare pt copiii de nivel II este de a forma si consolida valori și atitudini care să contribuie la prevenirea și reducerea comportamentelor de intimidare și agresiune în mediul școlar. Printre cele mai importante enumerăm: (respectul, empatia, curajul, responsabilitatea, toleranța, acceptarea, autoreglarea emoțională, cooperarea și rezolvarea pașnică a problemelor). Aceste valori și atitudini încropite în opționalul ”Cufărul cu povești terapeutice” contribuie la crearea unui mediu școlar mai sigur, unde copiii pot învăța și se pot dezvolta armonios și în același timp să se simtă sigur și înțeleși de către cei din jur.

Dimensiuni ale dezvoltării vizate: **dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale (**utilizează mâinile și degetele pentru realizarea de activități variate); d**ezvoltarea socio-emoțională (**Inițiază/participă la interacțiuni pozitive cu copii de vârstă apropiată, demonstrează acceptarea și înțelegerea față de celelalte persoane din mediul apropiat); **capacități și atitudini față de învățare; dezvoltarea limbajului, a comunicării si a premiselor citirii și scrierii (f**ormarea și dezvoltarea unor mecanisme de recunoaștere, acceptare și autoreglare emoțională ca fundament al abilității sociale, dezvoltarea abilităților intra și interpersonale care să faciliteze reușita în viață, dezvoltarea abilităților de recunoaștere, acceptare și respect al diversității, îmbogățirea vocabularului cu cuvinte și expresii specifice

educației socio-emoționale). Acest opțional îmbină holistic conținuturi din mai multe domenii experiențiale ca DLC, DOS, DEC SAU DPM

Competențe generale/ specifice:

În ceea ce-i privește pe preșcolari, prin realizarea activităților din cadrul acestui opțional ne propunem ca aceștia să recunoască emoțiile și să le exprime (copilul reușește să identifice propriile emoții și pe ale altora în diverse situații, preșcolarul exprimă empatie față de alte persoane; exprimă emoții complexe precum rușinea, vinovăția, mândria) . În ceea ce privește mediul educațional ne propunem prin acest opțional să creăm o atmosferă de siguranță, empatie, bucurie și cooperare, construită prin intermediul personajelor, mesajelor și emoțiilor din povești.

Metode și procedee didactice:

Opționalul propus transformă în realitate un plan acțional prin selectarea și îmbinarea echilibrată și plăcută a unui set de metode și tehnici didactice specifice, în rândul cărora povestea terapeutică ocupă un loc central: povestirea, explicația, conversația, observația, jocul de rol, jocul dramatic, etc

Resurse:

Acest opțional se va desfășura o dată pe săptămână, la activitatea de ADP, de regula după masa (pentru grădinițele cu program prelungit), iar pentru desfășurarea lui vom avea nevoie de resurse materiale (cărți, planșe, imagini); resurse umane- copiii și educatoarea, și resurse de timp- un an școlar (25-30 minute/activitate)

Metode de evaluare: aprecieri verbale observația sistematică a copiilor (a comportamentelor verbale-acțional, autoevaluarea, cubul, metoda piramidei, etc)

Activități și conținuturi ale opționalului/ exemple:

Data/ săptămâna	**Conținuturi**	**Metode/ mijl de realizare**	**Obs/ evaluare**
06.10. 2025 10.10.2025	Timiditate; fobie socială **”Ana şi poneiul” –** carte Dincolo de gânduri și emoții- Editura Agaton, 2016	Povestirea educatoarei Șorțul povestitor	Evaluare prin obs comportamentului verbal acțional al copiilor

13.10.2025-17.10.2025	Gestionarea emoțiilor, dezvoltarea autocontrolului **”Insula broscuței furioase” https://www.youtube.com/watch?v=eIAjZMZG_Ss**	Povestirea educatoarei Joc de rol	Evaluare prin metoda Blazonului
20.20.2025-24.10.2025	Unicitatea fiecăruia **”Rica rinocerul” https://www.twinkl.ro/resource/rica-rinocerul-ebook-ro-dlc-470**	Povestirea educatoarei Valiza povestitoare	Evaluare prin metoda ”Diamantul”
	ETC…		

Concluzii

Acest opțional de storytelling propus, prin poveștile terapeutice, jocurile exercițiu, jocurile dramatice- realizate nu îl critică, etichetează, somează pe copil spre schimbare, evitand astfel „surditatea psihică”, ci favorizează identificarea copilului cu anumite personaje şi implicit transpunerea soluţiei din poveste şi în situaţia sa, totul având loc într-un spațiu sigur, plin de empatie generând astfel starea de bine în rândul celor mici.

Bibliografie

1. **Cotici M, Marinkovik G. (2016) ”Dincolo de gțnduri și emoții”, București, Editura Agaton**
2. **Dorina Maria Pașca (2020), „Povestea terapeutică în arta animației”. Târgul Mureș, Editura Ardealul.**
3. **Emil Verza, Florin Emil Verza (2004), „Psihologia copilului”, Ediția a II-a, București Editura Trei.**
4. **Minitserul Educației Naționale, Curriculum pentru educație timpurie (2019), Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr. 4.694/2.08.2019**
5. **Paşca D.M.(2008).„Povestea terapeutică” Bucureşti, EdituraV&I Integral**
6. **https://www.twinkl.ro/blog/povesti-terapeutice-pentru-copii**
7. **https://www.unicef.org/jordan/stories/power-storytelling-early-education**

8. **https://www.edutopia.org/article/maintaining-culture-writing-storytelling-kindergarten/**

Rolul poveștilor în construirea siguranței emoționale și a motivației pentru învățare

Studentă: Anja Babeu (Dulgheru)
Universitatea Aurel Vlaicu, ARAD

Lucrarea subliniază importanța poveștilor ca instrument educațional pentru formarea unui climat pozitiv în clasă, bazat pe siguranță emoțională, respect și cooperare. Poveștile contribuie la dezvoltarea empatiei, deoarece elevii se pot identifica cu personajele și situațiile trăite de acestea, învățând să recunoască și să înțeleagă emoțiile altora. În același timp, narațiunile creează un spațiu sigur în care copiii pot explora teme delicate, precum frica, curajul sau prietenia, și își pot exprima propriile trăiri fără teamă de judecată.

Lucrarea evidențiază și rolul poveștilor în transmiterea valorilor fundamentale – respect, toleranță, responsabilitate – și în stimularea cooperării prin activități de grup precum dramatizări, rescrieri colective sau jocuri de rol. În plus, poveștile facilitează dezvoltarea limbajului emoțional, oferind copiilor repere pentru exprimarea sentimentelor și a gândurilor.

Din perspectiva motivației, poveștile captează atenția elevilor și dau sens învățării, transformând informațiile abstracte în experiențe semnificative. Modelele inspiraționale din narațiuni sporesc încrederea copiilor în propriul potențial și curajul de a învăța.

Lucrarea include și un exemplu practic: povestea „Cutia cu chei" și activitatea asociată „Cheile care deschid curajul", prin care elevii descoperă resurse interioare precum curajul, răbdarea sau prietenia. Această activitate consolidează siguranța emoțională, întărește încrederea reciprocă și motivează copiii să participe activ la lecții.

În concluzie, poveștile nu sunt doar surse de divertisment, ci mijloace pedagogice valoroase, capabile să creeze un climat pozitiv în clasă, să încurajeze exprimarea emoțiilor și să stimuleze motivația intrinsecă pentru învățare.

Introducere

Un climat pozitiv în clasă reprezintă fundamentul unei învățări autentice, bazate pe respect, cooperare și siguranță emoțională. Profesorii și elevii sunt parte a aceluiași „ecosistem educațional", unde metodele utilizate pot influența semnificativ relațiile și motivația. Una dintre aceste metode este **povestea**, un instrument didactic și formativ care creează conexiuni emoționale, stimulează imaginația și sprijină dezvoltarea socio -emoțională.

Care este rolul poveștilor în educație?

În primul rând **dezvoltăm empatia** adică elevii, prin identificarea cu personajele și

trăirile lor învață să înțeleagă emoțiile altora. Gândiți-vă doar la zilele dumneavoastră petrecute de școală și sunt sigură că puteți confirma această afirmație. Experiența și opinia mea personală este că părinții își pot învăța copiii despre empatie și un comportament bun, exemplul lor va fi întotdeauna mai puternic decât orice cuvinte sau lecții. Același lucru este valabil și pentru educația pe care o primesc copiii la școală. Așadar, vom face întotdeauna mai ușor pentru copii să învețe empatia și respectul pentru propriile emoții și ale celorlalți prin intermediul personajelor din povești, fabule cu care se pot identifica.

În al doilea rând, există **crearea unei atmosfere de siguranță** – poveștile deschid un spațiu sigur, unde copiii pot explora teme delicate (frica, curajul, prietenia). De câte ori ați auzit la ore că, după ce se spune o poveste, copiii încep să se deschidă în legătură cu problemele și emoțiile lor, fie că sunt de acasă, fie de la școală, din cartier. Acesta este un lucru foarte important, deoarece am depășit deja obstacolul numit câștigarea încrederii pe care copiii o vor avea mai târziu, dacă nu o vor rezolva atunci (cel puțin o vor împărtăși cu cineva) când vor crește și problemele sau traumele nerezolvate devin mai mari și le afectează sănătatea, fie ea mentală sau fizică, precum și relațiile cu ceilalți. Cât de mult putem afla despre un copil dintr-o poveste spusă copiilor și din perspectiva lor asupra acesteia ? **Promovarea valorilor** – prin intermediul narațiunilor se transmit valori precum respectul, toleranța, responsabilitatea. Promovarea valorilor adevărate, poate cel mai important motiv pentru includerea poveștilor în educația copiilor. Desigur, dacă alegem povești de calitate în care regăsim astfel de valori. Dacă m-ați întreba despre poveștile și basmele mele preferate, fiecare amintire este legată de mesajul pe care l-am învățat din acea poveste. Cel mai adesea prin intermediul caracterului animalelor și personajelor din basm.

Ultima, dar nu cea din urmă este **stimularea cooperării –** activitățile de grup bazate pe povești (dramatizări, rescrieri colective, jocuri de rol) favorizează colaborarea și acceptarea diversității. Cât de important este ca și copiii să învețe de la o vârstă fragedă ce înseamnă cooperarea, munca în echipă, comunitatea și că un întreg este de fapt alcătuit din mai mulți indivizi care sunt, desigur, fiecare diferit și special în felul său. Imaginați-vă cât de mult nu creează acești copii aversiune față de copiii de alte naționalități, rase, religii etc. Îi învățăm că toată lumea ar trebui să participe la sarcinile atribuite grupului și că fiecare este important, ceea ce îi va ajuta în viața lor viitoare la locul de muncă, în familie...

Poveștile creează un spațiu sigur, unde elevii pot explora emoții dificile (frică, furie, tristețe) prin intermediul personajelor, fără a se simți expuși direct. Ascultarea și discutarea poveștilor normalizează trăirile („și alții trec prin asta”) → sentiment de apartenență și acceptare.Poveștile oferă modele de rezolvare a conflictelor, reduc anxietatea și construiesc

încredere între elevi și profesor (**Siguranța emoțională prin povești**

Poveștile îi ajută pe copii să recunoască și să numească emoțiile. Personajele devin puncte de referință („M-am simțit ca personajul X") → facilitare a exprimării emoționale. **(Dezvoltarea limbajului emoțional)**

Poveștile captează atenția și creează curiozitate → elevii sunt mai receptivi la învățare. Narațiunile dau sens învățării (informația este integrată într-un context semnificativ, nu doar abstract). Modelele inspiraționale din povești cresc încrederea elevilor în propriul potențial - „Dacă personajul a reușit, și eu pot încerca .**(Motivația pentru învățare)**

- **Activități concrete**

• **Lectura interactivă**: profesorul întreabă „Ce crezi că simte personajul acum? Ce ai face tu?".

• **Povești create de elevi**: scriere colectivă despre o provocare din clasă → soluții creative și sentiment de control.

• **Jocuri de rol / dramatizare**: consolidarea siguranței prin experimentarea unor situații într-un cadru controlat și ludic.

• **Povești inspiraționale din viața reală**: prezentarea unor personalități sau povești din comunitate care au depășit obstacole → motivație intrinsecă.

Ce impact au asupra climatului de clasă?

• Crește nivelul de încredere și deschidere între elevi.

• Se reduc conflictele și se întăresc legăturile de grup.

• Elevii vin cu mai multă plăcere la școală, pentru că mediul este asociat cu emoții

Activitate practică:

Vom povesti povestea **„Cutia cu chei**" după care vom desfășura activitatea **„Cheile care deschid curajul"**

Povestea „Cutia cu chei"

Într-o clasă de copii, era un băiat pe nume **Andrei** care se temea să răspundă la ore. Știa răspunsurile, dar de fiecare dată când profesorul întreba ceva, simțea că i se strânge stomacul și nu îndrăznea să ridice mâna. Se temea că ceilalți ar putea râde de el. Într-o zi, învățătoarea a adus o cutie mică, veche, și le-a spus copiilor că este o **„cutie cu chei magice"**. Fiecare cheie din cutie deschidea ceva invizibil: curajul, răbdarea, prietenia, încrederea.Când a venit rândul lui Andrei, a ales o cheie aurie. Învățătoarea i-a spus: „Aceasta este cheia curajului. Când o ții în mână și spui cu voce tare ce gândești, cheia se luminează și îți dă putere." În ziua următoare, Andrei a încercat. A ridicat mâna și a răspuns la o întrebare. Și-a imaginat că cheia strălucea în buzunarul lui. Colegii au aplaudat, iar învățătoarea i-a zâmbit. Din acea zi, Andrei a început să

răspundă mai des, descoperind că fiecare pas mic era o ușă pe care cheia lui magică o deschidea. Cutia a rămas în clasă, iar copiii își alegeau cheile ori de câte ori aveau nevoie. În felul acesta, clasa a devenit un loc unde fiecare se simțea **în siguranță** și **încurajat să învețe**.

Această poveste:

• transmite ideea de **siguranță emoțională** (copiii se simt sprijiniți și nu judecați); • arată cum un simbol (cheia) devine **resursă motivațională**;

• poate fi transformată într-o activitate practică (fiecare copil să aibă o „cheie" pe care scrie o calitate pe care o descoperă la sine).

Obiective

• Dezvoltarea siguranței emoționale prin exprimarea liberă a gândurilor. • Creșterea motivației pentru învățare prin asocierea reușitei cu un simbol pozitiv. • Stimularea încrederii reciproce între elevi.

Nivel de vârstă : Ciclul primar (clasele I–IV).

Durata: 40–45 de minute.

Materiale necesare

• O cutie decorată („cutia magică").

• Cartonașe decupate în formă de chei (una pentru fiecare copil).

• Carioci / creioane colorate.

Desfășurare

1. **Introducere (5 min)**

   Profesorul le povestește copiilor istoria „Cutiei cu chei" (varianta scurtă a poveștii).

2. **Explorarea poveștii (10 min)**

   Discuții ghidate:

   - „Ce a simțit Andrei înainte să ridice mâna?"
   - „Cum l-a ajutat cheia?"
   - „Ce putem face noi când ne e teamă să răspundem?"

3. **Activitate practică (15 min)**

   - Fiecare elev primește o „cheie goală" (cartonaș).
   - Scrie sau desenează pe ea o calitate care îl ajută să fie curajos (ex.: prietenia, răbdarea, încrederea).
   - Elevii pun cheile în cutie.

4. **Împărtășirea (10 min)**

   - Pe rând, fiecare copil extrage o cheie (poate fi chiar propria cheie sau a altui coleg) și spune:

„Această cheie îmi dă putere să …” (completează cu o acțiune: să răspund, să încerc, să învăț ceva nou).

5. **Concluzie (5 min)**

Profesorul subliniază că fiecare copil are în interior „cheia” lui de curaj și că în clasă există mereu sprijin și încredere.

Impact așteptat

• Copiii își exprimă emoțiile într-un cadru sigur.

• Se creează un simbol colectiv al încrederii (cutia).

• Se dezvoltă motivația pentru a participa activ la ore și pentru a-și depăși fricile.

Bibliografie

1. **Oatley, K., & Mar, R. A. (2008). The function of fiction is the abstraction and simulation of social experience. Perspectives on Psychological Science, 3(3), 173–192.**
2. **Decety, J., & Meyer, M. (2008). From emotion resonance to empathic understanding: A social developmental neuroscience account. Development and Psychopathology, 20(4), 1053–1080.**
3. **Cucoș, C. (2009). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.**
4. **Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Polirom.**
5. **Stan, E. (2014). Educația emoțională și de caracter. București: Editura Didactică și Pedagogică.**
6. **Pânișoară, I.-O. (2017). Comunicarea eficientă. Iași: Editura Polirom.**

Valoarea instructiv-educativă a poveștilor la nivelul copiilor preșcolari

Profesor învățământ preşcolar Dumea Ileana Lucreția
Grădinița PP Palatul Fermecat Arad

Povestitorul Charles Perrault susținea că „Toate poveştile tind să arate foloasele pe care le ai dacă eşti cinstit, răbdător, muncitor, ascultător, cât şi nenorocirile care-i pasc pe toţi cei care nu sunt astfel (…) Ele stârnesc dorinţele copiilor de a se asemui cu cei buni şi, totodată, teama de nenorocirile în care cad cei răi, datorită răutăţii lor."

Gustul pentru lectură se formează timpuriu si de aceea în grădiniţă informaţiile sumare legate de mediul înconjurător sau istorie se transmit prin intermediul povestioarelor. Acestea fac trecerea de la lumea fabuloasă a poveştilor din grădiniţă la cea reală. Contactul cu poveştile educatoarei conduce la dezvoltarea gustului pentru frumos, la îmbogăţirea vocabularului, la creativitate.

Grădinița este unul dintre factori decisivi în educarea copiilor prin frumos pentru valoare . Intrând „în lumea basmelor", copiii vor învăța sa deosebească binele de rău, adevarul de minciună, faptele bune de cele rele; vor devenii mai atenţi , mai sensibili, încep să-si formeze pereceptele morale.

Tematica operelor literare expuse în activitatea de povestire se diferenţiază de la o grupă la alta astfel încât la grupa mare povestirile devin mai complexe, având ca scop sesizarea planului real şi a celui ireal, stimularea creativităţii copiilor, exersarea capacităţii de comunicare.

Prin intermediul basmelor, copilul se eliberează de egocentrism întrucât se identifică în plan imaginar cu personajele în care găseşte ceva din el însuşi, şi ceva din personaje în el. ***Pentru preşcolar, adultul care îi citeşte povestea este şi autorul, martorul întâmplărilor povestite, magicianul care deschide uşa unei lumi nebănuite, actorul, şi mai ales modelul de vorbire şi povestire****.*

Audierea basmelor permite familiarizarea copiilor cu structura basmului popular şi cu o serie de procedee imaginative (Flămânzilă, Gerilă, Zmeul), diminuarea (Degeţica, Degeţel), multiplicarea (Balaurul cu 7 capete) Descoperirea semnificaţiilor, formularea titlurilor amplifică fluiditatea şi flexibilitatea.

Cele mai frecvente tipuri de povestiri create şi practicate în grădiniţa de copii sunt povestirile create pe baza unui şir de ilustraţii şi povestirile cu început dat. Tematica poveştilor

create de copii după modelul educatoarei poate fi legată de: fapte cotidiene, întâmplări, momente trăite de copii, de familia acestora sau de prieteni; întâmplări din viaţa animalelor.

Copiii trebuie să-şi imagineze locuri, întâmplări, fapte care s-au petrecut sau se pot petrece în viitor, ca în lumea reală, ca în filme de desene animate ori ca în vis. Copilul este independent în expresie, îşi manifestă nestingherit iniţiativa, spontaneitatea şi fantezia inepuizabilă. Atitudinea creatoare pe care o are faţă de limbaj depinde de natura mesajului pe care îl transmite şi de posibilităţile sale intelectuale, lingvistice, afective. Povestirile lui sunt scurte, fără divagaţii, fără explicaţii întinse, oarecum incorecte dar uneori pot avea o savoare deosebită. Sunt situaţii în care, prin povestirile create, proiectează asupra personajelor, propriile sale dorinţe, preferinţe, probleme.

Copilul poate învăța ce înseamnă și cum să prețuiască prietenia, loialitatea, generizotitatea, care sunt aspectele pozitive ale vieții, ce înseamnă bunătatea, hărnicia şi să respingă răutatea, duşmănia, lenea, din poveștile lui Ion Creangă și Petre Ispirescu.

Din desfășurarea poveștii „Capra cu trei iezi”, copiii înțeleg prin intermediul metaforei faptul că până la o anumită vârstă trebuie să asculte și să respecte sfatul părinților pentru a evita pericolele iminente din viața reală. Multe povești conțin exemple educative prin care copilul este expus în plan imaginar unor primejdii cu care s-ar confrunta, dacă ar „ieși” din cuvântul părinților, dacă n-ar respecta sfaturile acestora. „Scufița Roșie”, (cu care se identifică, adesea, fetițele), vorbește despre riscul și primejdiile cu care ne putem confrunta atunci când ne abatem de la drumul stabilit pentru a ajunge la un obiectiv, iar la acest mesaj aderă nu numai fetele, ci și băieții.

Prezența educatorului activă în raportările copilului la poveștile auzite este un factor de echilibru și de securitate care poate „aplana/ îndepărta” o stare de confuzie din partea copilului care abia acum începe să înțeleagă lumea și aspectele ei complexe. Datoria noastră a tuturor, părinți și educatori, este să conducem copilul spre a iubi poveștile, spre a le asculta cu plăcere. Răspunzându-i copilului atunci când el nu înțelege firul istorioarelor, expresiile sau simbolurile din text și încurajându-l să le creeze pe cele proprii avem în povești o adevărată comoară în punerea bazelor dezvoltării personale a viitorului adult.

În concluzie, în grădiniţa de copii povestirea si basmul este folosit atât ca metodă de expunere şi comunicare de cunoştinţe, cât şi ca formă de activitate destinată cunoaşterii mediului şi dezvoltării vorbirii preşcolarilor. Prin intermediul povestirilor expuse de către educatoare, copiii sunt familiarizaţi cu structura limbii române, cu bogăţia formelor sale gramaticale, cu frumuseţea şi expresivitatea limbajului, contribuind la dezvoltarea vorbirii şi a gândirii lor.

Povestitorul Charles Perrault susținea că „Toate poveştile tind să arate foloasele pe care le ai dacă eşti cinstit, răbdător, muncitor, ascultător, cât şi nenorocirile care-i pasc pe toţi cei care nu sunt astfel (…) Ele stârnesc dorinţele copiilor de a se asemui cu cei buni şi, totodată, teama de nenorocirile în care cad cei răi, datorită răutăţii lor."

Prin intermediul poveștilor, copiii pot învăța reguli de comportament, își dezvoltă empatia și imaginația, înțeleg importanța respectului și a aplicării normelor morale în toate aspectele vieții lor de acum dar și pe viitor.

Principalele mijloace de exprimare a vieții afective a copilului sunt, prin joc sau „serios", poveștile și desenul, chiar înainte de a intra sub incidența educației formale, ceea ce presupune implicarea în grad sporit a creativității. În copilărie, principalele valori și modele de viață sunt întruchipate de personajul preferat din povești, cu care copilul se identifică adesea. Preluat de la adulții care îl îndrumă, fie ei părinți sau educatori care i-au lecturat/povestit poveștile copilăriei, este de văzut, în ce măsură mai corespunde acesta modelului educațional existent.

Gustul pentru lectură se formează timpuriu și de aceea în grădiniță informaţiile sumare legate de mediul înconjurător sau istorie se transmit prin intermediul povestioarelor. Acestea fac trecerea de la lumea fabuloasă a poveştilor din grădiniţă la cea reală. Contactul cu poveştile educatoarei conduce la dezvoltarea gustului pentru frumos, la îmbogăţirea vocabularului, la creativitate.

Grădiniţa este unul dintre factori decisivi în educarea copiilor prin frumos pentru valoare . Intrând „în lumea basmelor", copiii vor învăța sa deosebească binele de rău, adevarul de minciună, faptele bune de cele rele; vor devenii mai atenţi , mai sensibili, încep să-si formeze pereceptele morale.

Tematica operelor literare expuse în activitatea de povestire se diferenţiază de la o grupă la alta astfel încât la grupa mare povestirile devin mai complexe, având ca scop sesizarea planului real şi a celui ireal, stimularea creativităţii copiilor, exersarea capacităţii de comunicare.

Prin intermediul basmelor, copilul se eliberează de egocentrism întrucât se identifică în plan imaginar cu personajele în care găseşte ceva din el însuşi, şi ceva din personaje în el. **Pentru preşcolar, adultul care îi citeşte povestea este şi autorul, martorul întâmplărilor povestite, magicianul care deschide uşa unei lumi nebănuite, actorul, şi mai ales modelul de vorbire şi povestire**.

Audierea basmelor permite familiarizarea copiilor cu structura basmului popular şi cu o serie de procedee imaginative (Flămânzilă, Gerilă, Zmeul), diminuarea (Degeţica, Degeţel), multiplicarea (Balaurul cu 7 capete) Descoperirea semnificaţiilor, formularea titlurilor amplifică fluiditatea şi flexibilitatea.

Repovestirea liberă se caracterizează printr-o mai mare libertate a imaginaţiei copiilor. Ei repovestesc în funcţie de preferinţă şi de receptarea afectivă. Dacă atitudinea adultului este permisivă, copilul introduce personaje noi (de cele mai multe ori întâlnite în alte poveşti), modifică întâmplările, îmbogăţeşte acţiunile, propune situaţii de prevenire a unor situaţii neplăcute.

Cele mai frecvente tipuri de povestiri create şi practicate în grădiniţa de copii sunt povestirile create pe baza unui şir de ilustraţii şi povestirile cu început dat. Tematica poveştilor create de copii după modelul educatoarei poate fi legată de: fapte cotidiene, întâmplări, momente trăite de copii, de familia acestora sau de prieteni; întâmplări din viaţa animalelor.

Copiii trebuie să-şi imagineze locuri, întâmplări, fapte care s-au petrecut sau se pot petrece în viitor, ca în lumea reală, ca în filme de desene animate ori ca în vis. Copilul este independent în expresie, îşi manifestă nestingherit iniţiativa, spontaneitatea şi fantezia inepuizabilă. Atitudinea creatoare pe care o are faţă de limbaj depinde de natura mesajului pe care îl transmite şi de posibilităţile sale intelectuale, lingvistice, afective. Povestirile lui sunt scurte, fără divagaţii, fără explicaţii întinse, oarecum incorecte dar uneori pot avea o savoare deosebită. Sunt situaţii în care, prin povestirile create, proiectează asupra personajelor, propriile sale dorinţe, preferinţe, probleme.

În anii copilăriei, personajele din basme, oferă modele de urmat în viața adultă, ca tipar comportamental sau emoțional, de aceea poveștile joacă un rol foarte important din punct de vedere educativ în viața/ activitatea copiilor. Prin intermediul poveștilor, care semnalează, la nivel metaforic, lupta dintre bine și rău, și situațiile conflictuale întâlnite în structura narativă, copilul învață strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușește comportamente sociale pozitive, precum și modul în care în anumite situații concrete de viață poți găsi cea mai bună rezolvare a lor.

Copilul poate învăța ce înseamnă și cum să prețuiască prietenia, loialitatea, generozitatea, care sunt aspectele pozitive ale vieții, ce înseamnă bunătatea, hărnicia şi să respingă răutatea, dușmănia, lenea, din poveștile lui Ion Creangă și Petre Ispirescu.

Din desfășurarea poveștii „Capra cu trei iezi”, copiii înțeleg prin intermediul metaforei faptul că până la o anumită vârstă trebuie să asculte și să respecte sfatul părinților pentru a evita pericolele iminente din viața reală. Multe povești conțin exemple educative prin care copilul

este expus în plan imaginar unor primejdii cu care s-ar confrunta, dacă ar „ieși" din cuvântul părinților, dacă n-ar respecta sfaturile acestora. „Scufița Roșie", (cu care se identifică, adesea, fetițele), vorbește despre riscul și primejdiile cu care ne putem confrunta atunci când ne abatem de la drumul stabilit pentru a ajunge la un obiectiv, iar la acest mesaj aderă nu numai fetele, ci și băieții.

Preşcolarii sunt fermecaţi de lumea fantastică a basmelor şi povestirilor, le ascultă cu aceeaşi plăcere chiar dacă sunt repetate şi îşi manifestă întotdeauna dorinţa ca ele să dureze cât mai mult. Prin poveşti, copiii reuşesc să se elibereze de impresiile nemijlocite şi au posibilitatea să-şi reprezinte obiecte şi fenomene pe care nu le-au perceput niciodată. Atitudinea copiilor faţă de conținutul fantastic al basmelor nu rămâne aceeaşi pe parcursul perioadei preşcolare. Preşcolarii de vârstă mică acceptă fără discernământ critic conţinutul basmului, ca şi când acesta ar corespunde realităţii (scaunul şi masa desenează, urşii vorbesc,etc).Cunoştinţele lor sărace despre realitate nu le permit o separare precisă a imaginilor fanteziei de realitate. De asemenea, spiritul critic al gândirii le este foarte slab dezvoltat. Atitudinea critică faţă de conţinutul fantastic al basmelor începe să se manifeste abia de la 5-7 ani, când copilul face o distincţie între fictive şi real. Cu toate acestea, datele experimentelor arată că preşcolarii reţin şi redau mai uşor faptele cunoscute, situațiile familiale, cu alte cuvinte tot ceea ce poate fi asociat cu experienţa proprie. Chiar şi atunci când reproduce un basm plăsmuirile copiilor deviază în direcţia experienţei lor de viaţă. La vârsta amintită, imaginaţia copiilor suferă modificări calitative, în strânsă corelaţie cu schimbările psihofiziologice ce au loc. Se dezvoltă intens funcţia analitică a scoarţei cerebrale, se perfecţionează funcţia reglatoare a limbajului şi creşte rolul inhibiţiei condiţionate. În cadrul activităţilor de povestire se exersează vorbirea copiilor, se formează deprinderea de a povesti independent, ceea ce contribuie la mărirea posibilităţilor de exprimare corectă, coerentă şi expresivă.

Finalul acestor povești aduce, întotdeauna, soluția salvatoare prin implicarea factorilor educaționali formatori, care îi pot explica celui mic diversele aspecte, clarificate pentru o bună înțelegere a mesajului poveștilor și însușirea lecției de viață, interiorizarea ei conducând la formarea imaginii de sine/de lume corecte.

Copiii, curioși din fire, pun întrebări părinților, se bucură pentru victoria personajului cu care se identifică, devin triști sau îngrijorați atunci când personajul respectiv se află în dificultate și învață să își definească propriile emoții în raport cu anumite situații de viață.

Prezența părintelui/educatorului activă în raportările copilului la poveștile auzite este un factor de echilibru și de securitate care poate „aplana/ îndepărta" o stare de confuzie din partea copilului care abia acum începe să înțeleagă lumea și aspectele ei complexe. Datoria

noastră a tuturor, părinți și educatori, este să conducem copilul spre a iubi poveștile, spre a le asculta cu plăcere. Răspunzându-i copilului atunci când el nu înțelege firul istorioarelor, expresiile sau simbolurile din text și încurajându-l să le creeze pe cele proprii avem în povești o adevărată comoară în punerea bazelor dezvoltării personale a viitorului adult.

În concluzie, în grădiniţa de copii povestirea si basmul este folosit atât ca metodă de expunere şi comunicare de cunoştinţe, cât şi ca formă de activitate destinată cunoaşterii mediului şi dezvoltării vorbirii preşcolarilor. Prin intermediul povestirilor expuse de către educatoare, copiii sunt familiarizaţi cu structura limbii române, cu bogăţia formelor sale gramaticale, cu frumuseţea şi expresivitatea limbajului, contribuind la dezvoltarea vorbirii şi a gândirii lor.

Bibliografie:

1. **Revista, Învăţământul preşcolar, nr.1-2/1992. Bocoş, M.,**
2. **Catalano, H.,Pedagogia învăţământului primar şi preşcolar, Presa Universitară Clujeană,2006.**
3. **Preda, V., Grădiniţa altfel, Ed. V&I Integral, Bucureşti, 2003.**

Rolul poveștilor în educarea elevilor

Profesor Dumitrașcu Carmen Elena
C.S.E.I., Nr 2 Comănești

Mesajul poveștilor va fi mereu faptul că în povești există totdeauna o cale către un final fericit, nu contează câte obstacole întâlnește în drum eroul principal. Normal că de fiecare dată personajul negativ, cel rău, cel mincinos, cel crud, cel zgârcit și urât are de pierdut.
Prin intermediul poveștilor, copilul descoperă lumea. Prin lupta dintre bine și rău, copilul învață strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușește comportamente sociale pozitive.

Poveștile îi mai ajută pe copii să se simtă și confortabil și în siguranță și să creeze o legătură specială cu „părintele care îi citește povești". Există o diferență dintre o poveste și un desen animat, este relația specială care se creează între povestitor și ascultător, comunicarea bidirecțională întrebările rostite și nerostite ale poveștii și explicațiile suplimentare care devin dependente de fiecare poveste și stârnesc curiozitatea copilului.

Dacă ar fi să rezumăm ceea ce aduce povestea în viața copilului, putem menționa că povestea îl învață pe copil să o asculte, să urmărească firul ei, face legătura dintre imagine și ceea ce se aude, copilul observă descrieri, însușiri, emoții, comportamente și limbaj.
Pentru a stimula interacțiunea cu copilul, uneori este bine să-l punem să ne descrie personajul, să deseneze ceva din poveste, să reproducă dialoguri sau fapte etc. Astfel, apelăm la imaginația lui și îl punem în pielea personajului, îi cerem să acționeze ca ele, creăm un mic joc de rol care sigur îi va plăcea, apoi îl solicităm să descrie emoțiile trăite fiind transpus în personaj. Toate aceste jocuri vor crea legături indestructibile dintre povestitor și micuțul auditor.

Nu uitați însă unele povești au o morală la sfârșitul lor de care vă puteți folosi pentru a educa bine copilul. Ioan Slavici, subliniind importanța poveștilor, preciza: "Povestea a fost fondul plăcerilor mele din copilărie – poveștile erau darurile ce mi se prezentau pentru purtarea cea bună".
Haideți să dăruim povești copiilor și să-i aducem către „A fost odată ca niciodată…", deoarece rolul acestor expresii este să facă lumea copilăriei mai frumoasă, mai fericită și să construiască un viitor mai optimist.

Poveștile îl vor face pe cel mic să își dorească să fie el însuși personajul pozitiv.

Mesajul poveștilor va fi mereu faptul că în povești există totdeauna o cale către un final fericit, nu contează câte obstacole întâlnește în drum eroul principal. Normal că de fiecare dată personajul negativ, cel rău, cel mincinos, cel crud, cel zgârcit și urât are de pierdut.
Prin intermediul poveștilor, copilul descoperă lumea. Prin lupta dintre bine și rău, copilul învață strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușește comportamente sociale pozitive.

„La orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești. De aceea, avuția povestirilor, pe care au strâns-o oamenii de pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie în vorbă, fie și în scris, a depășit celelalte avuții omenești." spunea scriitorul și filosoful indian Rabindranath Tagore.

De mici copii îndrăgim poveștile. Mai mult decât atât, aceste povești au rolul de a stimula educația și imaginația copiilor, care învață să descopere lumea minunată a cărților.
Poveștile îi permit copilului să pătrundă într-un univers fantastic, plin de mistere și cât se poate de fascinant. Această fascinație îl atrage și încet, încet cu fiecare poveste citită micul ascultător pătrunde în această lume.

Odată pătruns în această lume, cel mic începe să își dezvolte limbajul, dar și să își îmbogățească imaginația. Mai mulți, specialiști spun că poveștile îi ajută pe cei mici să crească frumos. Citirea unei povești poate fi un moment deosebit de relaxant pentru cel mic. Unul dintre cele mai importante lucruri pe care cei mici le învață din povești este diferența dintre bine și rău. În povești ca și în basme, binele învinge întotdeauna. Cel mic va dobândi deprinderi pentru a realiza judecăți de valoare, precum și exprimarea propriilor sentimente într-un mod simplu.

Copilul poate învăța ce înseamnă prietenia și care sunt aspectele pozitive ale vieții. Mai mult, va încerca să fie mai prietenos, precum personajele din poveste, bun, prieten cu alți copii, de ajutor precum personajele din poveste.

Cu ajutorul personajelor de poveste, micuțul va reuși chiar să își depășească anumite fobii. Binele și răul sunt două concepte pe care cel mic le poate distinge acum încă din primii anișori de viață. Copilul înțelege că există anumite reguli și conduite ce se aplică în fiecare zi. Aceste reguli trebuie respectate, deoarece în lipsa lor nici o societate nu poate funcționa. De asemenea, va înțelege că dacă nu respecți aceste reguli de conduită, devii personajul negativ, precum cel din poveste, iar personajul negativ întotdeauna suferă consecințele faptelor sale.

Unele povești le oferă copiilor anumite repere despre cum să acționeze în viață, în diferite situații. Copiii sunt încântați să se asemene cu Harap Alb, cu Greuceanu dar și cu Făt-

Frumos. Se identifică cu personajele și înțeleg că trebuie să învețe anumite comportamente de la aceste personaje fantastice pentru că și ei vor să se asemene lor.

Ascultând poveşti, copiii cunosc şi îşi însuşesc noţiuni, convingeri şi sentimente morale, se raportează la personajele pozitive şi dezaprobă comportamente negative. Astfel, pentru ca ei să înţeleagă ce înseamnă bunătatea, prietenia, hărnicia şi pentru a urî răutatea, dușmănia, lenea, există ”Fata babei şi fata moşneagului” de I.Creangă, ”Sarea în bucate” de P. Ispirescu, ”Cenuşereasa” şi „Albă ca Zăpada şi cei şapte pitici” de Fraţii Grimm. Peripeţiile personajelor, răutatea celor negative, bunătatea celor principale îi înduioşează pe copii şi îi conving că este bine să urmeze exemplul celor buni. Poveşti precum ”Ionică mincinosul”, ”Puf Alb şi Puf Gri” ne învaţă ce este sinceritatea şi îi determină pe copii să spună adevărul şi să urască minciuna. Neascultarea părinţilor, încăpăţânarea şi consecinţele acestora sunt reliefate de poveşti precum ”Capra cu trei iezi” de I. Creangă, ”Scufiţa Roşie” de Charles Perrault, ”Povestea măgăruşului încăpăţânat”. Păţaniile personajelor i-au convins pe copii că trebuie să asculte sfatul părinţilor, că nu este bună încăpăţânarea şi trebuie să se adapteze la regulile impuse de societate. Educarea dragostei faţă de muncă a fost posibilă şi prin prezentarea unor poveşti precum ”Povestea unui om leneş”.

Datoria noastră a tuturor, a părinților, a educatorilor și învățătorilor este să aducem copilul în punctul de iubi poveștile, a le asculta cu plăcere, a răspunde copilului atunci când el nu înțelege firul poveștilor, expresiile sau cuvintele din text. Etapa următoare ar fi aceea de a încuraja copilul să urmeze comportamentele pozitive a personajelor favorite.

Psihologii prezintă câteva sugestii de activităţi pe care le puteţi face cu copilul d-voastră şi care au ca şi consecinţe dezvoltarea şi menţinerea comportamentelor pozitive. «Timpul meu pentru tine.» Oferindu-i copilului d-voastră în fiecare zi momente în care să se simtă apreciat şi iubit de d-voastră. Exprimă acest lucru în cuvinte şi prin timpul petrecut împreună. Nu cantitatea de timp este importantă, ci calitatea timpului petrecut împreună cu copilul.

Ce faceţi împreună atunci când vă programați o astfel de activitate?

Citiţi o poveste, vă jucaţi, îl ascultaţi ce vrea să vă povestească, îi răspundeți la întrebări, vorbiți despre personajele poveștii, despre emoții, bucurii, tristeți. Copiii pun întrebări părinților, se bucură pentru victoria personajului cu care se identifică, devin triști sau îngrijorați atunci când personajul respectiv se află în dificultate și învață să își definească propriile emoții în raport cu anumite situații de viață. Este foarte important pentru copil şi îi dă sentimentul că îl apreciaţi şi iubiţi dacă poate să discute aceste lucruri. Tot în acest context, copilul învață să își definească emoțiile pozitive, în raport cu cele negative și dezvoltă anumite comportamente de tip social.

Poveștile îi mai ajută pe copii să se simtă și confortabil și în siguranță și să creeze o legătură specială cu „părintele care îi citește povești”. Există o diferență dintre o poveste și un desen animat, este relația specială care se creează între povestitor și ascultător, comunicarea bidirecțională întrebările rostite și nerostite ale poveștii și explicațiile suplimentare care devin dependente de fiecare poveste și stârnesc curiozitatea copilului.

Dacă ar fi să rezumăm ceea ce aduce povestea în viața copilului, putem menționa că povestea îl învață pe copil să o asculte, să urmărească firul ei, face legătura dintre imagine și ceea ce se aude, copilul observă descrieri, însușiri, emoții, comportamente și limbaj.

Pentru a stimula interacțiunea cu copilul, uneori este bine să-l punem să ne descrie personajul, să deseneze ceva din poveste, să reproducă dialoguri sau fapte etc. Astfel, apelăm la imaginația lui și îl punem în pielea personajului, îi cerem să acționeze ca ele, creăm un mic joc de rol care sigur îi va plăcea, apoi îl solicităm să descrie emoțiile trăite fiind transpus în personaj. Toate aceste jocuri vor crea legături indistructibile dintre povestitor și micuțul auditor.

Nu uitați însă unele povești au o morală la sfârșitul lor de care vă puteți folosi pentru a educa bine copilul. Ioan Slavici, subliniind importanţa poveştilor, preciza: ”Povestea a fost fondul plăcerilor mele din copilărie – poveştile erau darurile ce mi se prezentau pentru purtarea cea bună”.

Haideți să dăruim povești copiilor și să-i aducem către „A fost odată ca niciodată…”, deoarece rolul acestor expresii este să facă lumea copilăriei mai frumoasă, mai fericită și să construiască un viitor mai optimist.

Bibliografie:

1. **Bianca Bratu, Preşcolarul şi literatura, Editura Didactică şi Pedagogică, 1977**
2. **Curriculum pentru educaţia timpurie a copiilor**
3. **„Cum îi învăţăm pe copii comportamente « pozitive » ?” Domnica, 1980**

Poveștile ca fundament al unui climat pozitiv în grădiniță

Prof. pentru Educație Timpurie Dumitrean Tatiana-Mihaela
Grădinița cu Program Prelungit „Trenulețul Veseliei" Bistrița

În educația timpurie, povestea este un instrument esențial pentru construirea unui climat pozitiv în grupă, deoarece îi ajută pe copii să își exprime emoțiile, să își dezvolte empatia și să învețe să relaționeze armonios. Lucrarea pornește de la problema conflictelor frecvente dintre preșcolari, cauzate de competiția pentru jucării sau pentru atenția adultului, și explică persistența acestei situații prin imaturitatea emoțională și lipsa unui vocabular afectiv adecvat. Soluția propusă constă în utilizarea poveștilor – fabule, basme și povești moderne – ca mijloc de reflecție, discuție și joc de rol. Exemplele prezentate arată cum narațiunea facilitează cooperarea, reduce conflictele și stimulează comunicarea pozitivă. O dimensiune importantă a proiectului a fost implicarea părinților, care au continuat activitățile prin lectură și invenții de povești acasă, întărind astfel mesajele educaționale. Rezultatele au demonstrat o scădere vizibilă a comportamentelor agresive, o creștere a vocabularului emoțional și consolidarea relațiilor de prietenie. Concluzia subliniază că storytelling-ul nu este doar o metodă didactică, ci și o resursă de formare a caracterului, cu efecte pe termen lung asupra felului în care copiii vor construi relații bazate pe respect, empatie și colaborare.

Grădinița reprezintă primul loc unde copilul intră într-o comunitate mai largă decât familia. Este mediul unde preșcolarul descoperă reguli, norme, relații de prietenie, dar și primele conflicte. Aici își formează deprinderi de comunicare, învață să împartă, să coopereze și să se raporteze la ceilalți. Rolul educatoarei devine, astfel, unul esențial: acela de a crea un climat pozitiv, în care fiecare copil să se simtă acceptat, înțeles și valorizat.

În calitate de cadru didactic, am observat frecvent cum, în lipsa unor activități care să stimuleze empatia și respectul, copiii intră în conflicte: se ceartă pentru jucării, își impun dorințele prin plâns sau prin forță, refuză să coopereze în activitățile de grup. Rivalitatea, dorința de a fi „cel mai bun" sau nevoia de a atrage atenția adultului creează tensiuni care afectează întreaga atmosferă a grupei.

Dificultățile acestea apar mai ales pentru că preșcolarii nu au încă maturitatea emoțională necesară pentru a-și controla reacțiile. Ei nu știu întotdeauna să exprime prin

cuvinte ce simt: tristețe, frustrare, supărare, dorința de a fi acceptați. Astfel, un copil care nu primește o jucărie poate răspunde prin plâns sau printr-un gest agresiv, nu prin cuvintele „sunt supărat pentru că…”. De asemenea, la vârsta aceasta, fiecare dorește să fie în centrul atenției, ceea ce duce la competiții constante.

În fața acestei situații, am căutat soluții și am descoperit că povestea este cea mai puternică resursă pe care o am la îndemână. Povestea nu este doar o activitate de relaxare sau o metodă de a le capta atenția, ci un instrument complex care educă emoțional, moral și social. Ea transmite mesaje într-un limbaj simplu și accesibil, îi face pe copii să reflecteze asupra propriilor comportamente și le oferă repere clare despre bine și rău.

Am început să integrez poveștile în activitățile zilnice, nu doar ca moment de lectură, ci ca punct de pornire pentru activități interactive. Am ales fabule, basme și povești moderne, în funcție de situațiile pe care doream să le discutăm. Spre exemplu, după lectura fabulei „Vulpea și barza”, am discutat despre ce înseamnă respectul pentru ceilalți și despre cum se simte cineva atunci când nu primește ceea ce așteaptă. Copiii au dat exemple din experiențele lor: „eu nu i-am dat cuburile lui Andrei și s-a supărat”, „eu nu am vrut să mă joc cu ea și a plâns”. Astfel, au făcut legătura între poveste și propriile trăiri.

În cadrul temei săptămânale *Legume timpurii*, am ales povestea *Ridichea uriașă* pentru a organiza un joc de echipă. Copiii au primit sarcina de a muta împreună un obiect mare, care simboliza ridichea, și au descoperit că doar prin colaborare puteau reuși. Activitatea a fost primită cu entuziasm, iar cei mai timizi au fost sprijiniți și încurajați de colegi. Bucuria reușitei colective a transformat povestea într-o experiență vie, care a întărit sentimentul de apartenență la grup.

O altă activitate memorabilă a fost legată de „Cei trei purceluși”. Prin dramatizarea poveștii, copiii au construit „case” din cuburi, hârtie și lego. Discuția finală a scos în evidență importanța răbdării și a muncii bine făcute. Un copil a spus: „Eu vreau să fac casa din cărămizi, că e mai sigură!”. Am observat cum povestea a stimulat nu doar învățarea morală, ci și gândirea logică, planificarea și înțelegerea cauzelor și efectelor.

Un rol esențial în succesul implementării poveștilor l-a avut colaborarea cu părinții. Am pornit de la convingerea că educația este mai puternică atunci când există continuitate între ceea ce se întâmplă în grădiniță și ceea ce se trăiește acasă. Astfel, am propus părinților să se implice activ în activitățile cu povești.

Un prim pas a fost recomandarea lecturii zilnice acasă. Părinții au fost încurajați să își rezerve un timp special pentru a citi o poveste împreună cu copilul, înainte de culcare, și apoi să discute pe marginea ei. Am primit mărturii foarte frumoase: „Copilul meu mă întreabă acum

în fiecare seară: ce poveste citim azi?” sau „Am inventat împreună o poveste despre ce i s-a întâmplat la grădiniță și mi-a spus cum s-a simțit, lucru pe care înainte nu îl făcea”. Acest ritual a devenit o punte de legătură emoțională între părinte și copil și, în același timp, o consolidare a mesajelor educaționale transmise la grădiniță.

Mai mult decât atât, am inițiat o activitate prin care părinții au fost invitați să vină în sala de grupă și să le citească ei înșiși copiilor o poveste. Emoția a fost de ambele părți: părinții s-au simțit valorizați și implicați, iar copiii au trăit o experiență unică, văzându-și mama sau tatăl în ipostaza de „povestitor”. Într-o astfel de activitate, un părinte a citit „Fata babei și fata moșneagului”, iar copiii au intervenit spontan cu întrebări și comentarii, iar apoi au discutat despre cum este să fii bun sau rău. După încheiere, fiica lui a venit să-l îmbrățișeze spunând: „Tati, ai citit așa frumos!”. Acest moment a consolidat nu doar climatul pozitiv din grupă, ci și relația părinte–copil.

În plus, am încurajat părinții să aducă și povești din propria lor copilărie sau din tradiția culturală a familiei. Astfel, copiii au descoperit diversitatea și bogăția poveștilor, iar părinții au contribuit direct la crearea unei atmosfere calde și autentice.

Această deschidere a porților grădiniței către părinți a avut un efect vizibil asupra climatului educațional: copiii au devenit mai încrezători, au văzut că părinții și educatoarea colaborează, iar părinții au început să aprecieze mai mult rolul poveștii în dezvoltarea copilului. În fond, povestea nu a mai fost doar un instrument didactic, ci un liant între familie și grădiniță, între copil și comunitatea sa.

Rezultatele s-au văzut treptat. Conflictele au scăzut considerabil, copiii au început să își împartă jucăriile cu mai multă ușurință și să folosească expresii de politețe. Atmosfera din grupă a devenit mai calmă și mai prietenoasă. În plus, vocabularul emoțional al copiilor s-a îmbogățit: au învățat să spună „sunt trist”, „sunt bucuros”, „sunt furios”, ceea ce i-a ajutat să își exprime mai clar stările și să evite reacțiile agresive.

Toate aceste experiențe mi-au confirmat că povestea nu este doar divertisment, ci un instrument educativ complex. Ea dezvoltă empatia, capacitatea de reflecție, spiritul de echipă și respectul pentru ceilalți. Povestea îi ajută pe copii să înțeleagă că fiecare emoție are un rost și că există moduri constructive de a o exprima. În plus, storytelling-ul consolidează legătura dintre grădiniță și familie, creând o comunitate educațională unită în jurul copilului.

În concluzie, storytelling-ul este mult mai mult decât o simplă lectură. Este o metodă care modelează comportamente, formează valori și construiește relații. Dacă jocurile dezvoltă gândirea, poveștile hrănesc sufletul. Prin ele, copiii descoperă că lumea nu este doar un loc al competiției, ci și al colaborării, al generozității și al empatiei. O educație timpurie bazată pe

poveste are efecte pe termen lung: va forma adulți capabili să asculte, să respecte și să lucreze împreună. Din acest motiv, consider că povestea este fundamentul pe care se clădește un climat pozitiv, atât în grădiniță, cât și mai departe, în întreaga societate.

Starea de bine a elevilor, ușor de obținut prin povești

Duțu Bianca Mariana, Profesor învățământ primar
Școala Gimazială Dimitrie Țichindeal, Beicherecu Mic, Timiș

Articolul ,,Povestea și starea de bine la clasă" explorează relația dintre starea de bine a elevilor și utilizarea poveștilor ca mijloc pedagogic în învățământul primar. Plecând de la modelul PERMA propus de Martin Seligman (2011), lucrarea a urmărit modul în care dimensiunile bunăstării – emoțiile pozitive, implicarea, relațiile, sensul și realizarea – pot fi dezvoltate prin intermediul lecturii și activităților narative. Studiul s-a desfășurat în cadrul unui program educativ experimental intitulat „Poveștile și starea de bine", derulat pe parcursul anului școlar 2024–2025 la o clasă de a III-a, cu o frecvență de o oră pe săptămână. Programul a inclus zece module tematice, fiecare centrat pe o poveste diferită, provenită din literatura română și universală, selectată în funcție de potențialul ei formativ. Metodele de observare, jurnalul reflexiv și jurnalele emoționale ale elevilor au evidențiat îmbunătățirea exprimării emoționale, creșterea încrederii în sine, dezvoltarea empatiei și a cooperării. Rezultatele confirmă ipoteza că povestea reprezintă un instrument educațional complex, capabil să stimuleze echilibrul emoțional, coeziunea socială și motivația pentru învățare, contribuind la construirea unei stări de bine durabile în mediul școlar.
Cuvinte-cheie: *starea de bine, poveste, educație emoțională, învățământ primar, modelul PERMA.*

Noua realitate educațională, numită generic ,,societatea cunoașterii", își întemeiază și conduce întreaga activitate în vedere atingerii competențelor generale și specifice. Încet, dar sigur, în activitatea la clasă accentul se deplasează tot mai mult de la simpla transmitere de informații spre dezvoltarea integrală a copilului, fapt ce implică care armonizarea dimensiunilor cognitive, emoționale și sociale. Starea de bine a elevilor (well-being) încetează de a mai fi un moft sau o modă, ci o condiție sine qua non a învățării autentice, a motivației intrinseci și a formării unei atitudini pozitive față de școală și viață. Literatura de specialitate definește starea starea de bine ca fiind un echilibru între emoții pozitive, satisfacția față de activitățile zilnice și sentimentul de sens și apartenență, reprezintă un element-cheie al dezvoltării armonioase. În pedagogie starea de bine are la bază modelul PERMA (Positive emotion, Engagement, Relationships, Meaning, Achievement) formulat de Seligman (2011).

Ulterior, o serie amplă de studii de încredere au arătat că că bunăstarea psihologică a copiilor susține motivația și implicarea lor în procesul educativ.

Pornind de la cele menționate mai sus ne punem întrebare cum putem genera această starea de bine elevilor din învățământul primar. Răspunsul afirmativ vine nu din partea mai cunoscuți pedagogi autohtoni care susțin ideea că că învățarea cu sens, trăirea emoțională și reflecția morală pot fi cultivate eficient prin intermediul poveștilor (Bocoș, 2016; Chiș, 2014; Cucoș, 2017) .Poveștile pe care cadrele didactice le citesc la clasă oferă un cadru sigur pentru exprimarea emoțiilor, pentru recunoașterea propriilor trăiri și pentru înțelegerea perspectivelor celorlalți. Poveștile nu sunt simple narări cu Feți Frumoși sau pitici harnici care îi distrează pe elevi, folosite cu tact pedagogic ele se transformă în contexte reale de învățare afectivă, prin care copiii învață empatia, cooperarea și gestionarea conflictelor. O poveste spusă „cum trebuie" poate activa toate componentele bunăstării: emoțiile pozitive (prin identificare cu personajele), implicarea (prin dramatizare sau re-scriere), relațiile (prin cooperarea în grup), sensul (prin reflecția morală) și sentimentul realizării (prin creație și exprimare). Altfel spus, povestea nu trebuie utilizată/limitată la statul de material de lectură, ci exploatată la maxim pentru a fi cu adevărat un mijloc de cultivare a echilibrului interior, un canal real de comunicare între copil și lumea valorilor pe care vrem să le transmite,. Prin integrarea poveștilor în activitățile zilnice – lecturi ghidate, conversații reflexive, jurnale ale emoțiilor – se creează contexte în care elevii pot exersa autoreglarea emoțională, pot trăi stări pozitive și pot contribui la un climat afectiv sănătos în clasă.

Pornind de la convingerea că starea de bine a elevilor este o condiție de bază pentru o învățare sustenabilă, în anul școlar 2024–2025 am derulat un program educativ experimental intitulat „*Poveștile și starea de bine*". Acest demers a avut caracterul unui opțional integrat, conceput și aplicat pe durata întregului an școlar, cu o frecvență de o oră pe săptămână.La baza programul pe care l-am gândit am avut modelul PERMA al lui Martin Seligman amintim anterior. Am pornit deci, de la premisa că povestea, prin structura sa simbolică și afectivă, poate deveni mediul optim de cultivare a acestor dimensiuni în rândul copiilor.

Clasa în care s-a desfășurat proiectul a fost alcătuită din 22 de elevi din ciclul primar, la momentul derulării elevii ai clasei a III a. Elevii proveneau din medii familiale diferite, cu niveluri variate de dezvoltare emoțională și cognitivă. Am structurat proiectul „*Poveștile și starea de bine*" pe zece module tematice, fiecare corespunzând unei luni din anul școlar. Pentru fiecare modul am ales o poveste cunoscută, fie din literatura autohtonă, fie din cea universală, unele aparținând clasicului altele mai noi. Selecția ama făcut-o pornind de la potențialul ei educativ capacitatea de a activa una dintre dimensiunile stării de bine mai sus menționate.

Proiectul a debutat în luna septembrie cu „*Apolodor din Labrador*” de Gellu Naum. Prin aventurile pinguinului călător,elevii au fost invitați să-și formuleze propriul „drum de descoperire” și să reflecteze asupra identității și a curajului de a fi diferit.

În luna octombrie am propus elevilor povestea „Elefănțelului care și-a pierdut culoarea” o adaptare după mult mai celebra „*Elmer și curcubeul*” a lui Davi McKee, o poveste contemporană despre emoții și echilibru interior. Copiii au identificat emoțiile personajului și au realizat o „hartă a culorilor” corespunzătoare propriilor stări, scopul fiind asocierea culorile cu trăiri emoționale pozitive.

Luna noiembrie a fost dedicată cooperării. În acest sens am pus în scenă povestea populară din folclorul internațional, „*Ridichea uriașă*”. Activitatea s-a încheiat cu o reflecție comună: „Ce înseamnă să tragi împreună în aceeași direcție?”.

În decembrie, am ales „*De ce mi-ai luat prietena*?” de Olina Ortiz. Povestea a fost urmată de o dezbatere despre generozitate, recunoștință și echilibru în relații..

Ianuarie ne-a adus în vizită „*Rățușca cea urâtă*” de Hans Christian Andersen, o poveste despre identitatea fiecărui individ. Am discutat despre diferențe, respingere și transformare, iar copiii au scris mesaje de încurajare către „rățușca” din poveste, activitate cu rol de a învăța să recunoască frumusețea din diversitate.

În februarie am realizat o lectura selectivă din „*Micul Prinț*” de Antoine de Saint-Exupéry ca punct de plecare pentru reflecții asupra prieteniei, iubirii și responsabilității. Activitatea s-a finalizat printr-o expoziție de scrisori imaginare adresate vulpii, în sine un exercițiu emoționant de empatie și introspecție.

Primăvara a debutat cu „*Pata de cerneală*” de Sanda Georgescu, o poveste despre greșelile și minciunile copiilor. După lectura poveștii și discuțiile pe marginea ei, elevii au realizat „Cartea greșelilor folositoare”, în care au notat situații în care o greșeală i-a ajutat să învețe ceva nou. Acest exercițiu a contribuit la diminuarea fricii de eșec.

În aprilie am revenit la literatura românească clasică prin „*Amintiri din copilărie*” de Ion Creangă. În etapa de post-lectură copiii au creat propriile lor „amintiri scrise” sub forma unor mini-povestiri ilustrate.

În luna mai „*Aventurile unui fir de nisip*” de Anamaria Lembrău ne-au servit drept punct de plecare pentru activități de recunoștință și reflecție. Elevii au ținut un jurnal al faptelor frumoase și au descoperit valoarea gesturilor mici.

În iunie, proiectul s-a încheiat cu o poveste colectivă, scrisă și ilustrată de întreaga clasă – „Cartea poveștilor care fac bine” – o sinteză simbolică a parcursului nostru comun.

În ceea ce privește rezultate, am folosit ca instrumente jurnalul reflexiv al învățătoarei. Am adăugat acestuia și un instrument de autoevaluare pentru cei mici: jurnale ale emoțiilor și conversații de grup. Am constatat o creștere evidentă a încrederii în sine, o îmbunătățire a exprimării emoționale și o diminuare a conflictelor minore în grup. Elevii au devenit mai cooperanți, mai empatici și mai capabili să-și gestioneze emoțiile. Atmosfera de clasă s-a schimbat vizibil: atmosfera din timpul derulării lecțiilor a devenit mai caldă, lecțiile mai interactive, iar elevii au început să se raporteze unii la alții cu respect și înțelegere. În plus, am observat o creștere a interesului pentru lectură și o îmbunătățire a comunicării orale, dovadă că abordarea afectivă nu doar susține starea de bine, ci stimulează și competențele lingvistice și cognitive.

Implementarea proiectului „*Poveștile și starea de bine*" mi-a confirmat încă o dată că povestea poate fi un instrument educațional complex, capabil să genereze plus valoare actului meu didactic prim ceea ce generează: echilibru emoțional, coeziune socială și motivație pentru învățare. Povestea poate fi o pârghie veritabilă pentru asigurarea stării de bine la clasă.

Concluzia mea după acest proiect este un îndemn pentru toți colegii din învățământul primar: starea de bine a elevilor din învățământul primar nu este o opțiune teoretică, ci o necesitate pedagogică și etică. Poveștile cultivă bucuria, încrederea și echilibrul emoțional iar starea lor de bine are ca rezultantă finală, peste ani, oameni capabili să gândească, să simtă și să trăiască împreună într-o societate echilibrată.

Bibliografie:

1. Bocoș, M. D. (2016). ***Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune didactică.*** **Pitești: Editura Paralela 45.**

2. Chiș, V. (2014). ***Psihopedagogia pentru examenele de definitivare și gradul II.*** **Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.**

3. Cucoș, C. (2017). ***Pedagogie. Repere și instrumente pentru formarea profesorilor.*** **Iași: Editura Polirom.**

4. Georgescu, S. (1989). ***Vacanța lui Vlăduț.*** **București: Editura Ion Creangă**

5. Lembrău, A. (2008). ***Aventurile unui fir de nisip.*** **Cluj-Napoca: Editura Signatura.**

6. McKee, D. (2020). ***Elmer și curcubeul.*** **București: Editura Cartea Copiilor.**

7. Naum, G. (2013). ***Cartea cu Apolodor.*** **București: Editura Arthur.**

8. Ortiz, O. (2019). ***De ce mi-ai luat prietena?*** **București: Editura Univers.**

Seligman, M. E. P. (2011). ***Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being.*** **New York: Atria Books.**

Climatul pozitiv la clasă prin intermediul poveștilor: conflicte personale, lipsa empatiei și dificultăți de comunicare

Profesor învățământ primar Frunză Florentin-Viorel
Școala Gimnazială „Axinte Uricariul" Scânteia,
Structura Bodești, județul Iași

Un climat pozitiv la clasă, bazat pe respect, cooperare și empatie, este esențial pentru dezvoltarea socio-emoțională și succesul școlar. Cu toate acestea, realitatea educației prezintă o serie de probleme care afectează coeziunea colectivului. Printre acestea se numără lipsa empatiei, dificultățile de comunicare, conflictele interpersonale și o scădere a interesului pentru lectură. Povestirile sunt instrumente utile pentru educație, deoarece le permit elevilor să se gândească la dileme morale, să-și exprime sentimentele și să se comporte prosocial. Integrarea poveștilor și fragmentelor literare în diferite discipline, cum ar fi în Educație Civică, Limba și literatura română și Arte vizuale și abilități vizuale, ajută la formarea caracterului și la consolidarea atmosferei pozitive. Metode precum lectura ghidată, jurnalul personajului, dramatizările și dezbaterile încurajează creativitatea, empatia, cooperarea și gândirea critică. Lectura scrierilor lui Ioan Slavici, cum ar fi „Budulea Taichii" și „Popa Tanda", ajută la înțelegerea valorilor morale precum fidelitatea, responsabilitatea și recunoștința. rezultatele obținute ca urmare a utilizării acestor tehnici.

Ca și concluzie, poveștile sunt un mijloc esențial de construire a unui climat educațional bazat pe empatie, respect și cooperare, valori fundamentale pentru formarea viitorilor adulți ai societății.

Atunci când vorbim despre un climat pozitiv ne referim la relațiile bazate pe respect, colaborare și sprijin reciproc. Climatul la clasă se referă la mediul social în care un elev își desfășoară activitatea școală bazându-se pe relația elevilor, dar și pe relația dintre elevi și cadrul didactic. Studiile evidențiază aspectul următor: climatul are influență reală asupra organismului copilului. Totuși, realitatea școlară este alta și întâlnim adesea frecvente provocări: conflicte între elevi, lipsa empatiei, dificultăți de comunicare (Sîrbu, 2022, p. 77). Acestea afectează procesul de cultivare a elevilor, un proces care nu este deloc facil (Bîrlădeanu-Revenco, 2004, p. 111).

Problema persistă de foarte mulți ani din cauza faptului că elevii petrec tot mai puțin timp citind fragmente care să stimuleze reflecție morală. Crearea unui climat pozitiv prin povești reprezintă, în acest context, o oportunitate cu un potențial educativ puternic, susținută de o gestionare didactică solidă. Lecțiile susținute de materiale vizuale, materiale auditive generează o implicare mai mare din partea elevilor și o dezvoltare consecventă unei limbi literare. Pentru a maximiza beneficiile creării unui climat pozitiv în casă prin povești, profesorii trebuie să țină cont de combinare a creativității povestiri cu mici îndrumări care să susțină concentrare a elevului, așa cum susțin autorii Roof și Kreutter (2010).

Menținerea unui climat educațional pozitiv reprezintă cheia pentru succesul școlar și pentru dezvoltarea socială și emoțională a elevilor. Totuși, practica la clasă arată că acest climat este perturbat de conflicte interpersonale, lipsa empatiei și dificultățile de comunicare între elevi. Aceste atitudini nu sunt situații izolate, ce reflectă o problemă sistemică, semnalate de numeroase studii. Ca de exemplu, Sîrbu (2022) subliniază că lipsa unui climat pozitiv afectează elevul prin dezechilibrarea nivel psihologic, dar și dificultăți în adaptarea școlară. În același timp Bîrlădeanu-Revenco (2004) arată că procesul de cultivare a elevilor în presupune un efort constant, deoarece aceștia sunt influențați de mediul în care trăiesc, în care relațiile pozitive nu sunt o prioritate întotdeauna.

Un exemplu des întâlnit în mediul școlar este reprezentant de comportamentul elevilor atunci când lucrează în grupuri mici. Aceștia îi exclud pe colegii care sunt mai retrași sau mai diferiți formând astfel așa zisele grupuri închise slăbind coeziunea colectivului. De asemenea, limbajul folosit de elevi este adesea influențat de mediul online și de cultura digitală pe care acesta o dețin. Această cultură digitală îi poate influența agresiv fapt pentru care se generează tensiuni în clasă. Situațiile de acest tip reduc dorința elevilor de a colabora și afectează acest tip de învățare (învățare colaborativă).

Psihologia educației ne confirmă faptul că rolul povestirii ca mijloc de formare morală și socială este benefic. Conform lui Bruner (1990), oamenii își conturează experiențele pe baza povestirilor care dau sens realității. Lipsa unei expuneri de acest fel poate conduce la un deficit de instrumente narative prin care elevii să își exprime emoțiile și să înțeleagă situațiile cotidiene.

Deci problema identificată este una complexă, manifestându-se prin conflicte interpersonale, lipsa empatiei și dificultăți de comunicare între elevi pot fi evidențiate și cauzele care generează aceste.

Reducerea interesului pentru lectură reprezintă una dintre cauzele des întâlnite în procesul instructiv-educativ, afectând climatul pozitiv din clasă, prin destabilizarea socio-

emoțională a elevilor. Această tendință este subliniată de absența modelelor pozitive care se reflectă în experiențele reale ale copiilor, ceea ce limitează capacitatea de a se identifica cu personaje din povești și valorile promovate prin acestea (Child-eq-guide, 2025). Reducerea oportunităților de dezvoltare socio-emoțională se datorează insuficientei integrări a poveștilor ca metodă didactică. Introducerea acesteia în procesul de predare-învățare facilitează învățarea empatiei, respectului și colaborării (Păunică, 2025). Elevii au nevoie de contexte narative concrete, în care să dezbată diferite probleme/dileme morale, să reflecteze asupra comportamentelor și să exerseze răspunsuri prosociale într-un cadru instituțional, sigur și stimulativ. Astfel, poveștile nu sunt doar mijloace didactice, ci veritabile instrumente de dezvoltare a caracterului și de întărire a climatului educațional bazat pe integrare și incluziune (Tiba, 2025).

Soluția pentru dezvoltarea climatului pozitiv în clasa a constat în integrarea poveștilor și fragmentelor literare în cadrul diferitelor materii din schema orară. Astfel, în cadrul orelor de Educație Civică se poate vorbi cu ușurință pe baza textelor literare despre dobândirea/însușirea unor trăsături morale și sufletești, în cadrul orelor de Limba și literatura română se pot realiza activități ce stimulează reflecția gândirii sau în cadrul orelor de Arte vizuale și abilități vizuale se pot introduce mici fragmente în corelație cu creațiile plastice care să dezvolte empatia și comportamentele prosociale. În acest sens, gândindu-ne izvoarele scrise ale marilor scriitori ai literaturii române, o resursă pedagogică valoroasă ne este dată de scrierile lui Ioan Slavici, datorită realismului său narativ și capacitatea de a surprinde conflictele morale autentice. Realizând o selecție a operelor autorului, putem observa operele precum „Budulea Taichii" sau „Popa Tanda" care au o valoare formativă, oferind elevilor cititori contexte prin care să exploreze teme diferite: responsabilitatea, loialitatea, implicarea, recunoștința etc.

Pentru a elimina percepția de lectură „greoaie" au fost implementate metode didactice centrate pe implicarea activă a elevilor. Lectura ghidată, însoțită de întrebări deschise (Tiba, 2025), a facilitat analiza critică și identificarea cu personajele, încurajând gândirea morală și dezvoltarea spiritului etic. Jurnalul personajului (Păunică, 2025) a oferit elevilor oportunitatea de a exprima gânduri și emoții din perspectivă narativă, consolidând empatia și afectivitatea. Dramatizările prin jocul de rol (Child-eq-guide, 2025) au consolidat colaborarea și creativitatea, transformând lecturile în experiențe colaborative și expresive. Dezbaterile au dezvoltat gândirea critică menținând climatul bazat pe respect și responsabilitate.

În urma implementărilor a acestor soluții s-au observat rezultate vizibile în care elevii au devenit mult mai implicați în activitățile de grup, au eliminat stereotipurile din clasă, conflictele minore au fost cât mai rare, limbajul a fost vizibil îmbunătățit, respectul reciproc a

fost consolidat. De asemenea, în cadrul orelor de lectorat și ședințelor cu părinții, părinții și-au manifestat feedback-ul despre activități într-un mod pozitiv deschizând elevilor o portiță nouă spre lectură.

Poveștile sunt un adevărat instrument pentru contribuirea la construirea unui climat pozitiv în clasă, deoarece ele răspund la mai multe nevoi ale elevilor. Integrarea operelor literare oferă oportunități diferite de învățare ce trebuie să fie incluse constant în procesul educațional, prin activități atractive, adaptate particularităților de vârstă și nevoilor elevilor. Totodată, este benefic ca școala să aibă parteneriate cu biblioteci, instituții culturale pentru a menține vie legătura dintre literatură și elevi.

Concluzionând, prin povești climatul clasei devine unul bazat pe respect, empatie și cooperare. Acestea sunt trei calități esențiale pe care viitorii adulți ai societății noastre ar trebui să le cunoască.

Bibliografie:

1. **Bîrlădeanu-Revenco, A. (2004). Cultivarea gîndirii prin metode participative de învăţămînt.** ***Revista Didactica Pro…: Revistă de teorie şi practică educaţională*****, 28(5–6), 111–113.**
2. **Child-eq-guide. (2025).** ***Climatul educațional pozitiv*****.**
3. **https://www.childeqguide.org/educatori/curriculum/143-climat-educational-pozitiv site accesat la data de 1.10.2025, ora 18:56**
4. **Cătălina, S. L. (n.d.).** ***Managementul situațiilor conflictuale la clasă*****. În** ***Managementul situațiilor conflictuale de la clasă*** **(p. 77).**
5. **Păunică, C. (2025).** ***Cum construim un climat școlar pozitiv prin intervenții comportamentale preventive*****. EduSprijin.**
6. **Roof, L. M., & Kreutter, C. A. (2010). An interactive storytelling puzzle: Building a positive environment in a second language classroom.** ***Networks: An Online Journal for Teacher Research*****, 12(1).**
7. **Sîrbu, L. (2022).** ***Climatul educațional și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor*****. București: Editura Didactică și Pedagogică.**
8. **Tiba, V. (2025).** ***Managementul comportamentului în clasă: Strategii eficiente pentru crearea unui climat educațional pozitiv*****. EDICT.**

9. **https://edict.ro/managementul-comportamentului-in-clasa-strategii-eficiente-pentru-crearea-unui-climat-educational-pozitiv/ site accesat la data de 1.10.2025, ora 19:30**

Povești românești și franceze – punți interculturale pentru un climat educațional pozitiv

Gheorghiță Marinela-Gina, prrofesor
Liceul Tehnologic „Petru Poni”, Iași

Lucrarea evidențiază importanța poveștilor în dezvoltarea unui climat pozitiv la ora de limba franceză, prin valorificarea dimensiunii interculturale. Plecând de la dificultatea elevilor debutanți de gimnaziu de a se implica activ și de a depăși teama de greșeală, soluția propusă constă în integrarea poveștilor prin texte adaptate, documente audio-video și jocuri de rol. Demersul include atât povești din literatura franceză (Perrault, La Fontaine, Saint-Exupéry), cât și basmele lui Ioan Slavici (Doi feţi cu stea în frunte, Ileana cea şireată, Floriţa din codru, Limir-Împărat, Zâna Zorilor). Analiza comparativă subliniază universalitatea valorilor morale – adevărul, cinstea, responsabilitatea, curajul și discernământul – care se regăsesc deopotrivă în patrimoniul românesc și francez. Lucrarea propune o strategie etapizată de lucru: captarea atenției prin documente audio-video, prezentarea vocabularului, lectura textului, dramatizarea și reflecția colectivă. Exemplele de bună practică arată că povestea, prin forța sa afectivă și educativă, stimulează implicarea, coeziunea și motivația elevilor, transformând ora de limba franceză într-un spațiu intercultural, creativ și pozitiv.

Un climat educațional pozitiv este fundamentul oricărui proces de predare-învățare eficient, deoarece favorizează implicarea activă, participarea liberă și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor. În predarea limbii franceze la gimnaziu, provocarea esențială constă în mobilizarea elevilor debutanți, care resimt teama de greșeală și percep adesea disciplina ca fiind abstractă și dificilă. Lipsa conexiunii afective cu textele propuse la clasă generează reticență și inhibiție, ceea ce afectează calitatea relațiilor educaționale și climatul colectiv.

O cale eficientă de a depăși această dificultate o constituie valorificarea poveștilor ca resursă didactică. Povestea transmite emoție, oferă situații de identificare și facilitează înțelegerea unor valori universale. În predarea limbii franceze, poveștile clasice – poveștile lui Perrault, *Scufița Roșie* (*Le Petit Chaperon* rouge), *Cenușăreasa (Cendrillon), Motanul încălța (Le Chat botté),* fabulele lui La Fontaine, *Greierele și furnica (La Cigale et la Fourmi), Corbul*

și vulpea (Le Corbeau et le Renard) sau fragmentele din *Le Petit Prince* de Saint-Exupéry – creează contexte atractive de învățare, mai ales atunci când sunt prezentate prin documente audio-video și dramatizări. Elevii devin personaje, experimentează situații și extrag singuri morala, ceea ce le conferă autonomie și încredere.

Anul 2025, dedicat comemorării lui Ioan Slavici, oferă prilejul unei valoroase punți interculturale. Basmele lui Slavici (*Doi feţi cu stea în frunte*, *Ileana cea şireată*, *Floriţa din codru*, *Limir-Împărat*, *Zâna Zorilor*) transmit aceleași valori morale fundamentale pe care le regăsim și în literatura franceză: cinstea, curajul, adevărul, responsabilitatea.

- În *Doi feţi cu stea în frunte*, eroii trec prin încercări dificile, demonstrând că adevărul și perseverența duc la izbândă – paralel cu ingeniozitatea lui *Le Petit Poucet*.

- *Ileana cea şireată* valorizează inteligența și discernământul, înrudită tematic cu *Scufița Roșie* a lui Perrault, unde istețimea devine condiție a supraviețuirii.

- *Floriţa din codru* evidențiază forța sacrificiului și a iubirii, precum basmul francez *Peau d'Âne*, unde puritatea sufletului este răsplătită.

- *Limir-Împărat* și *Zâna Zorilor* propun modelul clasic al confruntării dintre bine și rău, asemănător universului fabulelor lui La Fontaine, unde virtutea este răsplătită, iar viciile sunt sancționate.

Compararea acestor opere în cadrul lecțiilor de franceză consolidează identitatea culturală a elevilor și, totodată, le dezvoltă respectul pentru diversitate. Ei descoperă că valorile fundamentale depășesc frontierele lingvistice și culturale, că literatura română și cea franceză transmit aceleași repere morale, prin povești diferite ca formă, dar identice în esență.

Implementarea didactică presupune etape bine structurate:

1. Captarea atenției prin documente audio-video (fragmente de animații, adaptări teatrale)

Prima etapă are rolul de a trezi curiozitatea și interesul elevilor. Un scurt fragment video dintr-o animație franceză (de exemplu, Le Petit Chaperon rouge sau o adaptare animată a unei fabule de La Fontaine) le oferă elevilor o intrare accesibilă în universul poveștii. Imaginea și sunetul compensează dificultatea limbii, creează suspans și stimulează motivația intrinsecă. Elevii percep mesajul mai ușor și devin dornici să înțeleagă ce se întâmplă mai departe. În paralel, se pot utiliza și adaptări teatrale filmate, care pun accent pe expresivitatea actorilor și pe limbajul non-verbal, facilitând înțelegerea chiar și fără traducere completă.

2. Prezentarea vocabularului esențial prin imagini și gesturi

După stimularea interesului, profesorul introduce cuvintele-cheie, selectate pentru înțelegerea poveștii. Acestea pot fi prezentate pe suport vizual (imagini, flashcards, pictograme) și însoțite de gesturi sau mimică, pentru a întări legătura cu sensul. De exemplu,

la La Cigale et la Fourmi, cuvintele „chanter” și „travailler” pot fi ilustrate prin gesturi simple: cântat și muncă fizică. Această metodă sprijină atât memoria vizuală, cât și cea kinestezică și îi ajută pe elevii debutanți să rețină mai repede și să folosească activ vocabularul în context.

3. Lectura adaptată a textului, cu accent pe înțelegerea sensului global

Textul original este selectat și simplificat, păstrând însă esența poveștii. Lectura poate fi realizată cu voce tare de profesor, urmată de elevi pe fragmente scurte, pentru a exersa pronunția. Accentul nu cade pe traducerea fiecărui cuvânt, ci pe înțelegerea mesajului general și a succesiunii evenimentelor. Profesorul verifică înțelegerea prin întrebări simple („Cine sunt personajele?”, „Ce se întâmplă la final?”), sprijinind elevii să extragă ideea centrală și morala. Acest demers reduce anxietatea și le arată elevilor că pot înțelege un text literar chiar și cu un vocabular limitat.

4. Dramatizarea prin joc de rol, care favorizează implicarea emoțională

Această etapă are rolul de a transforma povestea într-o experiență vie. Elevii sunt invitați să interpreteze rolurile personajelor, folosind replici simple, adaptate nivelului lor de cunoaștere a limbii franceze. Jocul de rol le oferă libertatea de a se exprima prin gesturi, intonație și mimică, reducând frica de greșeală. De exemplu, într-o scenetă inspirată din Le Petit Prince, un elev joacă rolul vulpii, iar altul al micului prinț, repetând și interiorizând fraze-cheie („Apprivoise-moi!”, „On ne voit bien qu’avec le cœur”). Astfel, dramatizarea creează un context afectiv, stimulează colaborarea și îi face pe elevi să simtă că învățarea limbii franceze este o experiență plăcută și autentică.

Cele patru etape funcționează ca un întreg coerent: de la captarea interesului la construirea vocabularului, apoi la înțelegerea globală a textului și, în final, la trăirea poveștii prin dramatizare.

5. Reflecția colectivă asupra moralei și a valorilor transmise.

Această ultimă etapă consolidează învățarea, având valoare lingvistică și formativă. După ascultarea, lectura și dramatizarea poveștii, elevii discută împreună despre mesajul central și aplicabilitatea lui în viața de zi cu zi.

Profesorul încurajează elevii să relaționeze morala cu experiențe reale: situații de colaborare, ajutor reciproc sau efort personal. În final, reflecția colectivă poate fi materializată prin scurte scrieri sau afișe cu valori și proverbe, consolidând sentimentul de comunitate și empatie. Această etapă transformă povestea într-un instrument de dezvoltare a caracterului și contribuie la crearea unui climat pozitiv în clasă. Poveștile devin astfel un instrument complex de predare: nu doar facilitează învățarea limbii, ci și formează competențe sociale și morale. Ora de limba franceză capătă o dimensiune interculturală, în care elevii se simt în siguranță,

valorizați și implicați, iar educația devine un proces viu, conectat la valorile universale ale umanității.

Bibliografie :

1. **Perrault, Charles – Contes de ma mère l'Oye, Paris, 1697.**
2. **La Fontaine, Jean de – Fables choisies, mises en vers, Paris, 1668.**
3. **Saint-Exupéry, Antoine de – Le Petit Prince, Paris, 1943.**
4. **Slavici, Ioan – Povești și basme, București, Editura pentru Literatură, 1961.**
5. **Cadre européen commun de référence pour les langues (CECRL), Conseil de l'Europe, 2020.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești vizuale: Rolul benzilor desenate în educație

Prof. Daniela Ghițulescu
Liceul Teoretic Costești

Lucrarea „Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești vizuale: Rolul benzilor desenate în educație" evidențiază rolul benzilor desenate ca instrument pedagogic inovator pentru dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă. Prin storytelling vizual, elevii sunt stimulați să participe activ, să-și exprime emoțiile, să colaboreze și să dezvolte empatie. Benzile desenate facilitează învățarea prin ilustrarea conceptelor abstracte, explorarea temelor sociale și încurajarea creativității. Activitatea didactică propusă, bazată pe adaptarea grafică a romanului Călătoriile lui Gulliver, demonstrează cum povestea vizuală poate deveni o punte între lumi, favorizând acceptarea diversității și comunicarea empatică în rândul elevilor.

Într-un mediu educațional din ce în ce mai divers și dinamic, profesorii caută metode inovatoare pentru a stimula implicarea elevilor și a crea un climat pozitiv în clasă. Storytelling-ul, ca instrument pedagogic, oferă oportunități valoroase de conectare emoțională și dezvoltare personală. În acest context, benzile desenate se remarcă drept o formă accesibilă și captivantă de povestire vizuală, cu potențial educațional semnificativ.

Ca formă de storytelling educațional, benzile desenate combină imagini și text pentru a transmite idei, emoții și concepte într-un mod simplu și eficient. Ele pot fi folosite pentru a:

- Ilustra concepte abstracte (ex. ecologie, istorie, matematică)
- Explora teme sociale și emoționale (ex. bullying, empatie, diversitate)
- Stimula creativitatea și gândirea critică

După cum afirmă Eisner, „comunicarea vizuală este o formă de alfabetizare în sine, iar benzile desenate pot funcționa ca o punte între limbajul scris și cel vizual" (Eisner 7). De aceea, integrarea benzilor desenate în activitățile didactice contribuie la dezvoltarea unui climat pozitiv prin:

- Creșterea motivației: Elevii se simt atrași de formatul vizual și interactiv, ceea ce duce la o participare mai activă (McCloud 12).

- Stimularea empatiei: Personajele și situațiile prezentate permit elevilor să exploreze emoții și perspective diferite, favorizând înțelegerea reciprocă.
- Promovarea colaborării: Crearea de benzi desenate în echipă încurajează comunicarea, negocierea ideilor și respectul reciproc.
- Reducerea anxietății: Povestirea vizuală poate facilita exprimarea emoțiilor într-un mod sigur și creativ, contribuind la bunăstarea emoțională a elevilor (Kukkonen 45).

Exemple de bune practici

1. Jurnalul vizual al unui personaj: Elevii creează o bandă desenată care ilustrează o zi din viața unui personaj istoric sau literar.
2. Povești cu final alternativ: Pornind de la o poveste cunoscută, elevii imaginează un alt deznodământ și îl ilustrează.
3. Benzi desenate tematice: Elevii creează povești vizuale pe teme precum incluziunea, prietenia sau ecologia.

Pentru a facilita integrarea instrumentelor digitale, aplicații precum Pixton, Storyboard That și Canva ajută la crearea de benzi desenate digitale, oferind elevilor un mediu intuitiv și accesibil pentru exprimare creativă.

Un exemplu elocvent pentru a ilustra povestea ca punte între lumi este opera *Călătoriile lui Gulliver* a lui Jonathan Swift adaptată în bandă desenată. Într-un context educațional marcat de diversitate și provocări emoționale, storytelling-ul vizual devine un instrument esențial pentru crearea unui climat pozitiv în clasă. Benzile desenate, ca formă de narațiune multimodală, facilitează învățarea empatică, exprimarea creativă și colaborarea. Adaptarea romanului *Călătoriile lui Gulliver* de Jonathan Swift în bandă desenată oferă un exemplu practic de integrare a poveștii vizuale în educație, cu impact asupra dezvoltării personale și sociale a elevilor.

Benzile desenate pot funcționa ca o punte între limbajul scris și cel vizual. Karin Kukkonen arată că „narațiunea vizuală permite explorarea emoțiilor într-un mod accesibil și profund” (45). În acest sens, adaptarea poveștii lui Gulliver în format grafic devine un mediu propice pentru reflecție, dialog și învățare afectivă. Adaptări grafice ale cărții lui Jonathan Swift sunt diverse, adaptate publicului țintă dorit. De la adaptări simpliste care se adresează copiilor de vârste mici, până la interpretări elaborate, benzile desenate redau povestea autorului folosind talentul și inspirația artistică a ilustratorilor și adaptatorilor. Adaptarea aleasă pentru această aplicație este apărută în colecția *Super Erou S'cool* apărută în anul 2010 la Editura HAC!BD SRL, editor Mihai Ionașcu.

Activitate didactică: „Gulliver și lecțiile despre diversitate”

Context

- Clasa: a VI-a
- Disciplina: Limba și literatura română / Educație civică

- Material: Bandă desenată adaptată după *Călătoriile lui Gulliver*

Etape

1. **Lectura benzii desenate:** Elevii analizează secvența în care Gulliver ajunge în Lilliput, observând reacțiile locuitorilor și modul în care este perceput ca „diferit”.

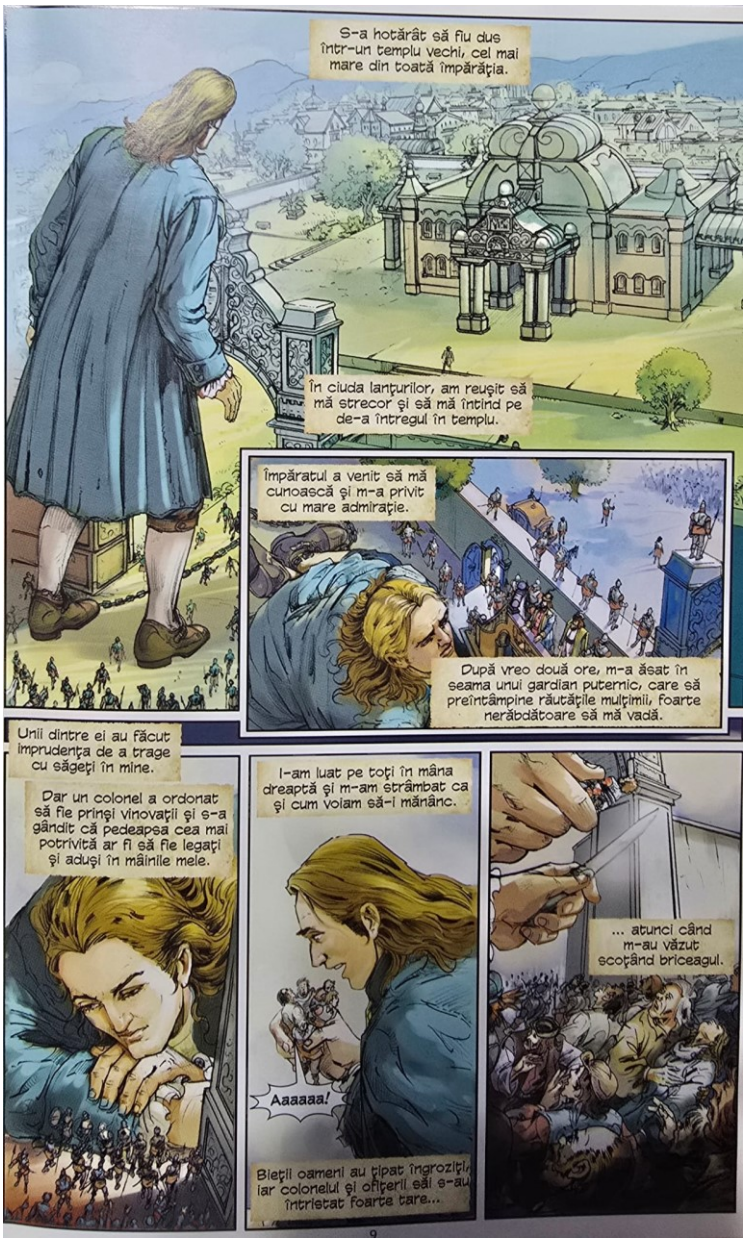

2. **Dezbatere** Se discută în grupuri despre prejudecăți, acceptare și empatie. Întrebări cheie:
   - Ce înseamnă să fii „străin”?
   - Cum putem învăța din diferențe?
3. **Crearea unei benzi desenate originale** Elevii creează o poveste vizuală în care un personaj ajunge într-o lume nouă. Povestea trebuie să includă:

- O situație de conflict cultural
- O soluție bazată pe dialog și înțelegere
- Un final care reflectă învățarea și acceptarea

4. **Reflecție** Elevii prezintă lucrările și discută ce au învățat despre diversitate, respect și comunicare.

Această activitate contribuie la:

- **Reducerea anxietății** prin exprimare creativă
- **Creșterea empatiei** prin identificarea cu personaje
- **Promovarea colaborării** prin lucru în echipă
- **Stimularea motivației** prin utilizarea unui format atractiv

Rocco Versaci afirmă că „benzile desenate pot transforma modul în care elevii percep literatura și valorile umane" (63), iar această activitate confirmă potențialul lor educațional.

Adaptarea poveștii lui Gulliver în bandă desenată nu este doar o strategie didactică inovatoare, ci și un mijloc eficient de cultivare a unui climat pozitiv în clasă. Prin storytelling vizual, elevii învață să accepte diferențele, să comunice empatic și să construiască relații bazate pe respect. Povestea devine astfel o punte între lumi – reale și imaginare – care apropie, vindecă și educă.

Benzile desenate întruchipează un mijloc artistic de exprimare care poate fi folosit ca instrument pedagogic valoros. Prin integrarea lor în procesul educațional, profesorii pot cultiva un climat pozitiv în clasă, bazat pe empatie, colaborare și implicare activă. Povestea vizuală devine astfel un catalizator al învățării autentice și al dezvoltării personale.

Bibliografie:

1. **Eisner, Will. *Comics and Sequential Art*. Poorhouse Press, 2001.**
2. **Kukkonen, Karin. *Contemporary Comics Storytelling*. University of Nebraska Press, 2013.**
3. **McCloud, Scott. *Understanding Comics: The Invisible Art*. Harper Perennial, 1993.**
4. **Versaci, Rocco. "How Comic Books Can Change the Way Our Students See Literature: One Teacher's Perspective." *English Journal*, vol. 91, no. 2, 2001, pp. 61–67.**
5. **Yang, Gene Luen. "Graphic Novels in the Classroom." *Language Arts*, vol. 85, no. 3, 2008, pp. 185–192.**
6. **Eisner, Will. *Comics and Sequential Art*. Poorhouse Press, 2001.**

7. **Kukkonen, Karin. *Contemporary Comics Storytelling*. University of Nebraska Press, 2013.**
8. **McCloud, Scott. *Understanding Comics: The Invisible Art*. Harper Perennial, 1993.**
9. **Swift, Jonathan. *Călătoriile lui Gulliver*. Adaptare grafică, Editura Litera, 2020.**
10. **Versaci, Rocco. "How Comic Books Can Change the Way Our Students See Literature." *English Journal*, vol. 91, no. 2, 2001, pp. 61–67.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Prof. înv. preşc. Grabcev Bianca- Oana
GPP "Deutsche Schule" Bucureşti

Problema identificată

În activitățile preșcolare, menținerea unui climat pozitiv de învățare este adesea afectată de:

- *conflicte între copii, lipsă de cooperare și respect;*
- *dezinteres față de activități;*
- *absența unor repere emoționale și morale clare.*

Aceste dificultăți influențează negativ relațiile interpersonale și motivația pentru învățare.

Cauze

- *lipsa unor instrumente simple și accesibile pentru gestionarea emoțiilor;*
- *modele insuficiente de comunicare pozitivă;*
- *accent prea mare pe rezultate academice, în detrimentul dezvoltării socio-emoționale;*
- *lipsa unui cadru narativ atractiv prin care valorile să fie transmise pe înțelesul copiilor.*

Soluția propusă

Utilizarea poveștilor ca instrument educațional pentru:

- *modelarea comportamentelor pozitive;*
- *dezvoltarea empatiei și a abilităților de comunicare;*
- *transmiterea valorilor morale într-o formă accesibilă și atractivă;*
- *stimularea interesului și a implicării copiilor în activitățile educative.*

Modalități de implementare

- *Alegerea de povești relevante (clasice, moderne, create).*
- *Discuții și reflecții după lectură.*
- *Activități creative: jocuri de rol, dramatizări, desen, scriere de finaluri alternative.*
- *Integrarea poveștilor în activitățile zilnice (nu doar la comunicare, ci și la dezvoltare personală sau activități extracurriculare).*
- *Exerciții de povestire care creează încredere și sentiment de apartenență.*

Exemple de bune practici

- *Povestirea experiențelor personale de către educator (ex.: prezentarea propriei familii și parcursului profesional).*

- *Împărtășirea poveștilor copiilor despre familia lor → consolidarea comunității clasei.*
- *Comunicarea pozitivă, verbală și nonverbală (zâmbete, gesturi, ton cald).*

Set de povești și proverbe pentru formarea valorilor

Un program pe 8 săptămâni, fiecare cu o temă:

1. *Bunătatea – Leul și șoarecele (Esop).*
2. *rietenia – Cei doi prieteni și ursul (Esop).*
3. *Respectul – Fata babei și fata moșneagului (poveste populară).*
4. *Hărnicia – Greierele și furnica (Esop).*
5. *Adevărul – Băiatul care striga „Lupul!”.*
6. *Generozitatea – Punguța cu doi bani (Ion Creangă).*
7. *Curajul – Prâslea cel voinic și merele de aur (Petre Ispirescu).*
8. *Răbdarea – Dia – păpădia (Maria Dorina Pașca).*

Fiecare temă este asociată cu un proverb/citat și activități practice (discuții la întâlnirea de dimineață, colțul înțelepciunii, jurnalul preșcolarului).

Am observat că în cadrul activităților preșcolare apar dificultăți în menținerea unui climat pozitiv de învățare: conflicte între copii, lipsa cooperării, manifestări de lipsă de respect sau dezinteres față de activități. Acest climat afectează atât relațiile interpersonale, cât și motivația copiilor. În contextul profesional, se identifică faptul că preșcolarii au nevoie de repere emoționale și morale prin care să înțeleagă mai bine ce înseamnă empatia, solidaritatea și respectul reciproc.

Cauza existenței/persistenței problemei. Printre cauze se pot menționa:

• lipsa unor instrumente accesibile elevilor pentru înțelegerea și gestionarea emoțiilor; • modele insuficiente de comunicare pozitivă și rezolvare a conflictelor; • presiunea pe rezultate academice în detrimentul dezvoltării socio-emoționale; • lipsa unui cadru narativ prin care valorile să fie transmise pe înțelesul copiilor.

Soluția identificată pentru soluționarea problemei este utilizarea **poveștilor** ca instrument educațional pentru a modela comportamente pozitive, a stimula empatia și a încuraja reflecția asupra propriilor acțiuni.

• Prin povești, elevii se pot identifica cu personaje, învăța din experiențele lor și transfera în propria viață lecțiile morale.

• Impactul problemei a fost diminuat prin crearea unui spațiu sigur, prietenos și atractiv, unde valorile morale și emoționale sunt prezentate într-o formă accesibilă și captivantă.

Implementarea soluției se face prin:

- alegerea unor povești relevante pentru vârsta și experiența copiilor (povești clasice, povești moderne, povești create);
- discuții după lectură, prin care copiii își exprimă trăirile, învață să asculte și să respecte opiniile altora;
- activități creative (jocuri de rol, dramatizări, desen, scriere de finaluri alternative) pentru consolidarea mesajelor;
- integrarea poveștilor în activitățile zilnice, nu doar la orele de limbaj și comunicare, ci și la cele de dezvoltare personală sau activități extracurriculare.

Astfel, soluția nu doar transmite cunoștințe, ci modelează comportamente și contribuie la construirea unui climat pozitiv și echilibrat în grupă. Iată un exemplu, pe care l-am folosit: Este un adevăr (truism) repetat deseori în educație: e**levilor nu le pasă cât de multe știi până când nu știu cât de mult îți pasă.** Să te manifești ca persoană, arătând interes față de viața de acasă a copiilor și să utilizezi întăriri pozitive sunt printre tacticile cele mai comune pe care le folosesc profesorii pentru a construi cultura clasei lor. Deși stabilirea climatului clasei este un proces continuu care durează întregul an, poate fi lansat încă din prima oră.

Una din strategiile pe care le-am folosit cu success, cu grupa mare, am început cu o poveste pe care am spus-o în prima zi. Primul exercițiu de povestire servește ca spărgător de gheață și împlinește obiectivul important de a-i pune pe toți copiii să vorbească în prima zi. Dar este mult mai mult decât atât. Îi ajută pe elevi să mă cunoască și să aibă încredere în mine și, la fel de important, îi ajută pe ei să se cunoască unii pe alții și să construiască relații unul cu celălalt. De aceea, prima povestire pe care am împărtășit-o cu copiii mei, a fost un set de slide-uri cu imagini care le explică cine sunt, cum ajuns la educație și de ce continui să lucrez pentru a dezvolta predarea și învățarea eficientă.

Primul slide este o fotografie a mamei și tatălui meu care mă țin în brațe, ca bebeluș.Vorbesc despre cum au prețuit părinții mei educația și cum mama,primul meu professor, și-a început cariera ca profesor, urmându-și cu tenacitate ascensiunea în cariera didactică. Le împărtășesc cum m-a prins "morbul" predării și cât de mult mi-a plăcut să lucrez în educație, așa de mult încât m-am dus înapoi la facultate pentru un masterat în educație pe care l-am finalizat, cu success, cu nota maximă, la disertație.

Închei această primă fază cu o imagine cu mine și fiul meu, imbratisandu-ne. Ca orice lecție bună, prima povestire nu începe și se sfârșește cu mine. După ce îmi împărtășesc povestirea, le cer copiilor ca timp de un minut să îmi spună, care din membrii familiei lor, spune cele mai frumoase povești.

Primul exercițiu de povestire ajută la crearea comunității în interiorul clasei și a unui

sens de apartenență pentru fiecare elev – condiție fundamentală pentru climatul clasei, angajament și motivare, cele care îi vor ajuta pe toți să reușească.

Consider că în momentul în care, cadru didactic reușește să creeze relații apropiate, bazate pe încredere, cu copiii, aceștia beneficiază atât din punct de vedere educațional, cât și social și emoțional. Mereu pozitiv și cu zâmbetul pe puse, profesorul le poate induce copiilor o atitudine similară. Persoanele prietenoase sunt mai mai ușor de abordat, astfel că preșcolarii pot avea mai multă încredere să le ceară ajutor profesorilor, să discute cu ei despre emoțiile și sentimentele lor și să accepte feedback din partea lor.

Pe de altă parte, comunicarea pozitivă nonverbală poate include, zâmbete, îmbrățișări și expresii faciale care arată interesul și bucuria din partea profesorului, când copiii spun o poveste, reușesc să rezolve probleme dificile sau comunică sănătos cu ceilalți colegi.

Pe lângă tonul vocii, care poate fi un indicator al afecțiunii pe care un profesor o are pentru copil, gesturile sale pot fi, de asemenea, benefice pentru a construi o relație de încredere cu aceștia. Iată câteva idei structurate pe care le-am folosit:

Exemplific cu **un set de povești + proverbe/citate gata de folosit** pentru activitățile pe mai multe săptămâni? Am pregătit un **set de povești scurte cu tâlc + proverbe/citate** pe care le-am folosi la clasă, câte unul pe săptămână (pot fi adaptate în funcție de vârsta copiilor). **Set de povești și cuvinte înțelepte pentru un climat pozitiv**

Săptămâna 1: Bunătatea

- **Poveste:** *Leul și șoarecele* (Esop) → un gest mic de bunătate poate aduce un ajutor neașteptat.
- **Proverb:** „Bunătatea este limbajul pe care surdul îl aude și orbul îl vede

Săptămâna 2: Prietenia

- **Poveste:** *Cei doi prieteni și ursul* (Esop) → prietenia adevărată se arată la nevoie.
- **Proverb:** „Prietenul la nevoie se cunoaște.”

Săptămâna 3: Respectul

- **Poveste:** *Fata babei și fata moșneagului* (poveste populară românească) → respectul și bunătatea aduc răsplată, lipsa lor aduce pedeapsă.
- **Proverb:** „Respectă ca să fii respectat.”

Săptămâna 4: Hărnicia

- **Poveste:** *Greierele și furnica* (Esop) → munca aduce roade, lenea aduce lipsuri.
- **Proverb:** „Cine se scoală de dimineață, departe ajunge.”

Săptămâna 5: Adevărul

• **Poveste:** *Băiatul care striga „Lupul!”* → minciuna distruge încrederea. • **Proverb:** „Minciuna are picioare scurte.”

Săptămâna 6: Generozitatea

• **Poveste:** *Punguța cu doi bani* (Ion Creangă) → avariția duce la necazuri, dar dărnicia și înțelepciunea aduc binecuvântări.

• **Proverb:** „Dar din dar se face rai.”

Săptămâna 7: Curajul

• **Poveste:** "*Prâslea cel voinic și merele de aur"* de Petre Ispirescu → curajul și încrederea pot învinge obstacole mari.

• **Proverb:** „Unde este voință, este și putință.”

Săptămâna 8: Răbdarea

Poveste: "**Dia – păpădia"** de Maria Dorina Pașca→ răbdarea aduce rezultate.

• **Proverb:** „ Rabdarea e ca mierea.

Am folosi aceste povești și proverbe în diferite momente ale programului zilnic la:

- *Întalnirea de dimineață* → pentru discuții și reflecții;
- *Activități specifice domeniului experențial: Limbă și comunicare-(povești, convorbiri, lectură după imagini, jocuri didactice).*
- *Colțul înțelepciunii* → fiecare săptămână are o temă;
- *Jurnalul preșcolarului*→ la finalul săptămânii, copiii descriu un exemplu scurt, cum au aplicat „cuvântul înțelept”și afișează un jeton adecvat..

Explorarea identității culturale prin narațiuni creative

Anamaria Grigoriu, Profesor învățământ gimnazial
Școala Gimnazială Nr. 7 ,,Sfânta Maria" Timișoara

Explorarea identității culturale se poate realiza și prin narațiuni creative care să joace un rol important în formarea elevilor. Prin acest articol îmi propun să subliniez multitudinea proceselor implicate în arta povestirii. Cursul propus urmărește dezvoltarea creativității și a abilităților de comunicare în limba română prin storytelling. Elevii explorează patrimoniul cultural românesc și internațional, creând povești inspirate din mituri, legende și tradiții. Activitățile includ scriere creativă, dramatizare și utilizarea instrumentelor digitale. Se promovează empatia, gândirea critică și înțelegerea interculturală. Evaluarea se face prin portofolii, prezentări orale și proiecte colaborative.

Într-o lume marcată de diversitate și interconectare, identitatea culturală devine un element esențial în definirea individului și a comunității. Cultura nu este doar un ansamblu de tradiții, obiceiuri și valori transmise din generație în generație, ci și o sursă profundă de sens, apartenență și expresie personală. În acest context, narațiunile creative — fie ele povești, legende, mituri sau creații literare originale — joacă un rol fundamental în explorarea și afirmarea identității culturale.

Povestirea este una dintre cele mai vechi forme de comunicare umană. Prin intermediul poveștilor, oamenii au transmis cunoștințe, au explicat fenomene naturale, au păstrat memoria colectivă și au consolidat valorile comunității. Astăzi, storytelling-ul creativ nu mai este limitat la formele orale sau scrise tradiționale, ci se extinde în spațiul digital, artistic și educațional. Această evoluție oferă oportunități extraordinare de a redescoperi patrimoniul cultural și de a-l adapta la realitățile contemporane.

Explorarea identității culturale prin narațiuni creative presupune mai mult decât simpla relatare a unor fapte sau tradiții. Este un proces de introspecție, reinterpretare și exprimare autentică. Tinerii, în special, pot beneficia enorm de pe urma acestui demers, deoarece le oferă un cadru în care pot înțelege cine sunt, de unde vin și cum se pot conecta cu lumea din jur. Prin scrierea de povești inspirate din folclorul local, din experiențele personale sau din istoria comunității, elevii își dezvoltă nu doar competențele lingvistice și creative, ci și conștiința identitară.

Un exemplu relevant este integrarea storytelling-ului în educația formală. Atunci când elevii sunt încurajați să creeze narațiuni bazate pe elemente de patrimoniu cultural — cum ar fi obiceiuri, sărbători, simboluri sau personaje mitologice — ei învață să valorizeze moștenirea lor și să o comunice într-un mod accesibil și captivant. Mai mult, acest tip de activitate favorizează dialogul intercultural, deoarece poveștile pot fi împărtășite și comparate cu cele din alte culturi, evidențiind atât unicitatea, cât și punctele comune ale diverselor tradiții.

Narațiunile creative pot fi și un instrument de rezistență culturală. În fața globalizării și a uniformizării culturale, povestirea devine o formă de afirmare a identității și de păstrare a specificului local. Prin intermediul artei narative, comunitățile își pot revendica vocea, pot combate stereotipurile și pot construi punți de înțelegere între generații. De exemplu, reinterpretarea poveștilor tradiționale în cheie modernă — prin teatru, film, podcasturi sau benzi desenate — permite revitalizarea patrimoniului și atragerea interesului noilor generații.

În continuare voi prezenta o propunere de opțional de storytelling, aplicabil claselor de gimnaziu. Opționalul este conceput pentru a stimula curiozitatea, creativitatea și respectul față de moștenirea culturală.

★ Obiective generale:

- Cultivarea aprecierii pentru patrimoniul cultural național și universal;
- Dezvoltarea creativității și abilităților narative în limba maternă;
- Promovarea înțelegerii interculturale și a empatiei ;
- Îmbunătățirea comunicării orale și scrise prin tehnici de povestire.

★ Competențe vizate:

- Identificarea și descrierea elementelor de patrimoniu cultural;
- Crearea și prezentarea de povești inspirate din tradiții culturale;
- Compararea narațiunilor din diverse regiuni ale lumii ;
- Utilizarea storytelling-ului pentru exprimarea ideilor și emoțiilor.

★ Conținut propus:

- Definirea patrimoniului cultural: tangibil, intangibil, natural;
- Legende și tradiții românești;
- Situri de patrimoniu mondial și poveștile lor (ex: Machu Picchu, Taj Mahal, Castelul Bran);
- Mituri și basme celebre din diferite culturi;
- Tehnici de storytelling: intrigă, personaje, decor, voce, emoție;
- Crearea de povești originale inspirate din patrimoniul local sau global;

● Storytelling digital: aplicații și instrumente pentru prezentarea poveștilor. ★

Metode de predare:

- ● Povestire interactivă și dramatizare;
- ● Proiecte de grup și colaborare între colegi;
- ● Jocuri de rol și improvizație;
- ● Vizite la muzee sau tururi virtuale;
- ● Ateliere de scriere creativă;
- ● Utilizarea instrumentelor multimedia (Canva, StoryboardThat, aplicații de podcast)

★ Evaluare:

- ● Portofolii de povești (scrise sau digitale);
- ● Prezentări orale și spectacole de storytelling;
- ● Autoevaluare și evaluare între colegi;
- ● Rubrici axate pe creativitate, utilizarea limbii, relevanță culturală.

★ Grup țintă:

- ● Elevi de gimnaziu (clasele V–VIII)

★ Durată:

- ● 1 oră pe săptămână, timp de un semestru (cu posibilitate de extindere) În concluzie, explorarea identității culturale prin narațiuni creative este un proces dinamic, profund și necesar. Povestirea nu este doar o formă de divertisment, ci un act de cunoaștere, de afirmare și de conectare. Prin povești, ne descoperim pe noi înșine, ne înțelegem trecutul și ne imaginăm viitorul. Într-o societate în continuă schimbare, capacitatea de a spune și de a asculta povești devine un instrument esențial pentru construirea unei identități culturale solide, deschise și autentice.

Bibliografie:

1. **Crețu, Vasile. „Globalizarea și identitatea culturală în lumea contemporană.” Universitatea de Stat din Tiraspol, p. 23-27**
2. **Dănilă, Iulian Cătălin. „Identitate națională prin cultură în revista Însemnări Ieșene.” Revista AMTAP, Nr.1/2023, p. 103-110**
3. **Schiopu, Folea. „Formarea identității culturale a elevilor prin valorificarea tradițiilor populare.” Studiu MSU, p. 156-161**

Educația între ecran și carte

Hopulele Ana-Marina, bibliotecar
Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” Suceava

În contextul aniversar al împlinirii a 100 de ani de la moartea marelui scriitor Ioan Slavici, biblioteca își reafirmă importanța ca spațiu de educație profundă și formare morală. Într-o epocă dominată de tehnologie, unde elevii apelează frecvent la soluții rapide oferite de internet și sunt tot mai puțin conectați la lectura tradițională, biblioteca oferă o alternativă echilibrată: un mediu liniștit, sigur și formativ, unde cunoașterea este explorată în profunzime.

Eseul pune în valoare rolul bibliotecii în crearea unui climat pozitiv la clasă: stimularea lecturii ca formă de dezvoltare personală, crearea unui spațiu sigur și incluziv, încurajarea învățării autonome, sprijinirea activităților educaționale interdisciplinare și dezvoltarea inteligenței emoționale. Pe lângă toate acestea, comemorarea lui Slavici oferă prilejul de a readuce în atenție valorile tradiționale ale educației, exprimate în operele sale, precum „Mara” și „Popa Tanda”, unde idealul de a deveni „om de carte, om de frunte” respectă aspirația spre autodepășire prin învățătură.

Prin activitățile culturale și acces la lecturi valoroase, biblioteca contribuie la o atmosferă bazată pe colaborare, reflecție și respect – o alternativă reală la superficialitatea lumii digitale, iar cu ajutorul unor oameni potriviți și folosind diverse metode precum storytelling-ul, totul poate deveni mult mai distractiv.

În contextul educațional contemporan, se pune accent tot mai mult pe nevoia de a aborda învățarea într-un mod holistic, care să împletească dimensiuni diverse precum cele sociale, emoționale și cognitive. În acest cadru, biblioteca vine în sprijinul nostru, aceasta nu trebuie privită doar ca un simplu spațiu de depozitare al cărților, ci, din contră, trebuie să devină un centru activ de învățare, explorare și dezvoltare personală. În paralel, storytelling-ul devine un instrument pedagogic valoros, capabil să contribuie semnificativ la dezvoltarea globală a copilului.

Ioan Slavici susținea că „Menirea firească a școlii nu e să dea învățătură, ci să deștepte cultivând destoinicirile intelectuale în inima copilului, trebuința de a învăța toată viața.”. Timpurile pe care le trăim sunt marcate de o digitalizare accelerată în care tot mai mulți elevi devin dependenți de tehnologie, aceștia utilizează internetul ca principala, uneori singura, sursă

de informare. Chiar dacă accesul la informație se face mult mai ușor și rapid, tendința duce adesea la superficialitate în învățare, lipsă de spirit critic și o diminuare a capacității de concentrare. Mai mult, utilizarea excesivă a ecranelor afectează relațiile interpersonale, contribuind la un climat școlar mai rece, mai fragmentat, aceasta fiind o problemă în școala de astăzi. În acest sens, biblioteca are un rol esențial în restabilirea echilibrului între tehnologie și reflecție profundă, între conexiunea digitală și cea umană.

Când vorbim despre **dimensiunea cognitivă**, biblioteca este locul care facilitează accesul la cunoaștere, contribuind la dezvoltarea gândirii critice, a limbajului și a capacităților de sinteză. Expunerea elevilor la varietatea de texte (literare, științifice, enciclopedice, etc.) stimulează curiozitatea intelectuală și susține învățarea autodirijată. **Dimensiunea socio-emoțională** este conturată de cadrul securizat, favorabil introspecției, liniștit, oferit de bibliotecă. Aici copiii pot descoperi, prin lectură, emoții, dileme morale sau conflicte interioare cu care se pot identifica și pe care le pot înțelege mai bine. Prin accesul la povești din diferite epoci sau culturi, elevii își formează o perspectivă interculturală, învățând să respecte diversitatea, să combată stereotipuri și să se raporteze la ceilalți cu empatie și deschidere. Astfel, se schițează **dimensiunea culturală și cea civică**.

Storytelling-ul devine astăzi un instrument educațional cu multiple valențe. Acesta nu reprezintă doar o metodă de divertisment sau o activitate de relaxare, ci este un instrument de educație emoțională, morală și socială. Biblioteca este spațiul ideal pentru desfășurarea activităților de storytelling, datorită caracterului său informal, prietenos și deschis. Aici poveștile pot prinde viață sub diverse forme precum:

- Lecturi publice sau individuale;
- Povești citite de elevi, profesori, părinți, specialiști (psihologi, doctori, etc.);
- Povești dramatizate sau redate prin teatru de păpuși;
- Povești ilustrate, înregistrate sau scrise colectiv.

  Această interacțiune între spațiu (biblioteca) și metodă (storytelling) generează un cadru

educațional propice pentru dezvoltarea integrală a copilului, într-o manieră blândă, colaborativă și centrată pe experiențe semnificative.

În rândurile care urmează, propun câteva idei de proiecte pentru elevi (care pot fi adaptate ușor la nivelul lor) cu scopul de a-i implica pe aceștia în activități educative cu sens, dezvoltându-le abilitățile socio-emoționale prin povești și, totodată, îmbunătățind relațiile de colaborare între profesori, elevi și părinți.

1. Ziua Poveștilor – poate avea frecvență lunară, o zi dedicată lecturii de povești în clasă sau în bibliotecă. Tematicile pot fi diverse: empatia, curajul, prietenia, etc.
2. Biblioteca digitală audio – înregistrarea de povești citite de elevi, profesori, părinți etc., acestea putând fi accesate și online.
3. Participarea la proiecte naționale/internaționale – aplicarea la proiecte precum cele Erasmus+ sau alte proiecte axate pe storytelling și educație non-formală.
4. Festivalul Poveștilor – acest eveniment poate fi anual, cu scenete, concursuri de povești scrise, povești ilustrate, invitați speciali etc.
5. Ateliere de storytelling pentru profesori (și nu numai) – cu formare internă sau formatori externi privind utilizarea poveștilor în educație.

Dat fiind faptul că pe data de 17 august 2025 s-au împlinit 100 de ani de la moartea marelui scriitor Ioan Slavici, se prezintă o oportunitate valoroasă de a integra elemente de patrimoniu cultural, literatură clasică românească și formare morală în reflecția despre rolul bibliotecii și crearea unui climat pozitiv la clasă. Autorul nuvelelor cu substrat moral profund și creator al unor personaje memorabile, Slavici rămâne o voce esențială pentru înțelegerea sufletului românesc și a valorilor educației prin literatură. Biblioteca devine astfel un spațiu privilegiat unde elevii pot descoperi, departe de superficialitatea mediului digital, literatura clasică drept oglindă a societății, dar și ca școală de formare a caracterului.

Lectura clasicilor, precum operele lui Ioan Slavici, aduce o dimensiune formativă profundă în educația elevilor. Nuvele precum „Moara cu noroc” sau „Popa Tanda” oferă contexte narative bogate pentru reflecție morală, dezvoltarea spiritului critic și înțelegerea conflictelor interioare sau sociale. Prin intermediul bibliotecii, elevii pot explora aceste texte în mod organizat și ghidat, descoperind lecții esențiale despre muncă, cinste, familie și lupta dintre bine și rău – teme universal valabile, dar adesea neglijate în cultura digitală actuală.

Activitățile prezentate anterior pot fi adaptate pe acest subiect. Pot fi implicați atât elevi de gimnaziu, cât și de liceu sau chiar studenți. Astfel, prin promovarea și comemorarea unor personalități fundamentale, precum Ioan Slavici, nu trebuie să rămână doar un eveniment simbolic, ci să fie integrată activ în viața educațională prin intermediul bibliotecii. Organizarea unor expoziții de carte, piese de teatru, lecturi publice, dezbateri sau ateliere pe tema operei scriitorului creează momente de conectare între generații, între valorile tradiționale și elevul contemporan. Astfel de inițiative nu doar că îmbogățesc experiența culturală a elevilor, dar contribuie și la formarea unei identități colective pozitive în cadrul clasei.

Într-un context educațional dominat de presiunea tehnologiei și de goana după informație instantanee, biblioteca școlară rămâne o ancoră a echilibrului interior, a lecturii

profunde și a formării caracterului. Comemorarea a 100 de ani de la trecerea în neființă a lui Ioan Slavici este un prilej excepțional de a readuce în prim-plan valorile durabile ale literaturii române și de a simula reflecția asupra rolului educației morale. Biblioteca, prin resursele și activitățile sale, devine un spațiu viu al culturii și al coeziunii, contribuind activ la construirea unui climat pozitiv, bazat pe învățare autentică, colaborare și respect pentru patrimoniul național.

"From Story to Language": folosirea poveștilor pentru dezvoltarea vocabularului și a expresiilor idiomatice

Prof. Răzvan-Andrei Idriceanu
Școala Gimnazială „Iacob Negruzzi" Trifești, județul Iași

Articolul investighează rolul poveștilor în predarea limbii engleze, cu accent pe dezvoltarea vocabularului și a expresiilor idiomatice, dar și pe construirea unui climat pozitiv în clasă. Una dintre dificultățile majore întâlnite în practica pedagogică este reținerea și utilizarea redusă a lexicului nou, mai ales atunci când acesta este prezentat în liste fragmentate și lipsite de context. Abordarea structuralistă, centrată pe corectitudinea formală și pe exercițiile mecanice, conduce adesea la acumularea unui bagaj pasiv de cuvinte, dificil de activat în comunicarea autentică. În lipsa unui cadru afectiv și creativ, învățarea devine un exercițiu de memorie pe termen scurt, fără relevanță personală, ceea ce diminuează motivația elevilor.

Cercetările arată că poveștile, metaforele și imaginile stimulează memoria emoțională, facilitând reținerea pe termen lung. În plus, poveștile creează un spațiu de siguranță, empatie și colaborare. Exemple precum Jack and the Beanstalk, The Three Little Pigs sau The Gruffalo demonstrează valoarea basmelor și a poveștilor moderne în introducerea lexicului și idiomurilor. Prin lectura interactivă, dramatizare și rescriere creativă, vocabularul este internalizat natural, iar elevii capătă încredere în exprimarea lor. Concluzia articolului este că integrarea poveștilor transformă învățarea limbii engleze într-o experiență semnificativă și plăcută, contribuind decisiv la dezvoltarea competențelor lingvistice și la consolidarea unui climat educațional pozitiv.

Învățarea limbii engleze presupune, dincolo de însușirea regulilor gramaticale, dezvoltarea unui vocabular activ și a unor expresii idiomatice care să permită comunicarea naturală. Una dintre dificultățile des întâlnite în practica pedagogică este faptul că elevii rețin cu greutate cuvintele și expresiile nou introduse, iar utilizarea lor în contexte reale este adesea redusă. Problema se accentuează atunci când predarea este centrată pe manual și pe liste de vocabular izolate, lipsite de context narativ. Elevii se confruntă cu memorarea mecanică, lipsită de relevanță personală, ceea ce reduce motivația și generează o atitudine pasivă față de ora de

engleză. În consecință, climatul clasei devine vulnerabil: elevii evită participarea activă, temându-se de greșeli, iar procesul de învățare este afectat.

Cauzele se regăsesc, în primul rând, în abordarea structuralistă a predării, unde accentul cade pe corectitudinea formală și pe repetarea mecanică a unor structuri, în detrimentul utilizării expresive și creative a limbii. În analiza sa asupra paradigmelor didactice, J. Harmer (*The Practice of English Language Teaching*) arată că, în tradiția structuralistă, procesul de învățare se concentrează pe prezentarea și fixarea treptată a structurilor lingvistice, prin exerciții de tip *drill* și prin memorarea unor unități discrete de limbă. Abordarea are avantajul clarității și al disciplinei formale, dar, așa cum subliniază autorul, limitează contactul elevilor cu limba ca instrument de comunicare autentică. Orientarea excesiv normativă creează un cadru rigid, în care elevii percep limba engleză mai degrabă ca pe un ansamblu de reguli ce trebuie respectate, decât ca pe un mijloc viu de interacțiune și expresie personală. Vocabularul nou apare adesea fragmentat și izolat de contexte semnificative, fiind tratat ca o listă de itemi de învățat pe de rost, nu ca parte integrantă a unui discurs viu. În lipsa unui context narativ sau situațional, elevilor le este dificil să transfere cuvintele și expresiile în conversații autentice. J. Harmer atrage atenția asupra faptului că simpla acumulare de itemi lexicali, fără integrare funcțională, conduce la o cunoaștere inertă, greu de activat în comunicare. Cu alte cuvinte, vocabularul devine un bagaj pasiv, nevalorificat în interacțiunile reale, ceea ce reduce atât motivația, cât și încrederea elevilor în propria competență lingvistică.

În lipsa unui cadru afectiv și creativ, elevii sunt privați de ocazia de a lega cuvintele de experiențele lor personale, iar limbajul nu capătă rezonanță emoțională. Învățarea se reduce astfel la un exercițiu de memorie pe termen scurt, care se pierde rapid atunci când nu există un context narativ sau experiențial care să susțină fixarea termenilor. De altfel, cercetările au arătat că vocabularul și expresiile idiomatice se reține mai bine atunci când sunt asociate cu o poveste, o imagine mentală sau o trăire afectivă, întrucât aceste ancore stimulează atât memoria cognitivă, cât și cea emoțională. A. Wright (*Storytelling with Children*) subliniază că *storytelling*-ul oferă un cadru holistic de învățare, în care limbajul este experimentat în contexte vii și expresive, iar elevii au posibilitatea de a conecta cuvintele la imagini, emoții și experiențe personale.

Totodată, lipsa unei dimensiuni imaginative limitează motivația intrinsecă a elevilor. Acolo unde vocabularul este prezentat în liste seci, fără suport cultural sau narativ, apare frustrarea și sentimentul că învățarea limbii este un proces artificial. În schimb, atunci când cuvintele sunt ancorate în povești sau metafore, ele se transformă în experiențe de descoperire și joacă.

Astfel, dificultatea învățării vocabularului nu rezidă doar din complexitatea limbii engleze sau din numărul mare de termeni noi, ci mai ales din modul în care aceștia sunt predați. Atunci când profesorul se limitează la prezentarea formală a lexicului, fără a-l integra în contexte narative sau afective, elevii întâmpină bariere cognitive și emoționale. Prin urmare, integrarea poveștilor și a metaforelor în predare devine o necesitate pentru stimularea imaginației, a motivației și a reținerii pe termen lung.

În acest context, poveștile devin o soluție didactică valoroasă. Ele oferă un cadru narativ care integrează cuvintele și expresiile în situații concrete, relevante pentru viața de zi cu zi. De asemenea, poveștile creează un spațiu de siguranță emoțională, în care elevii se simt mai liberi să experimenteze, să greșească și să învețe împreună. Literatura de specialitate subliniază că *storytelling*-ul contribuie nu doar la dezvoltarea limbajului, ci și la formarea empatiei și la consolidarea unui climat pozitiv în clasă. G. Ellis și J. Brewster arată, în *Tell It Again! The Storytelling Handbook for Primary English Language Teachers*, că povestea este un instrument versatil, care stimulează imaginația, facilitează înțelegerea interculturală și creează contexte de comunicare autentică, având astfel un rol esențial în construirea unui mediu educațional bazat pe cooperare și încredere.

Exemplele de texte utilizate pot varia în funcție de vârsta și nivelul lingvistic al elevilor, ceea ce face din *storytelling* o strategie extrem de flexibilă. Basmele tradiționale englezești, precum *Jack and the Beanstalk* sau *The Three Little Pigs*, sunt valoroase la nivelurile de început, întrucât permit introducerea vocabularului de bază legat de natură, locuință, familie sau relații sociale. Totodată, aceste povești conțin situații repetitive și structuri narative simple, care sprijină învățarea prin repetiție și predicție. Ele pot fi adaptate astfel încât să includă și expresii metaforice, de exemplu *"to climb the ladder of success"* asociată cu ascensiunea lui Jack pe vrejul de fasole, sau *"safe and sound"*, potrivită pentru casa rezistentă a purcelușului cel mic.

Poveștile moderne pentru copii, de tipul *The Gruffalo* de Julia Donaldson, aduc în plus un ritm poetic și dialoguri scurte, ceea ce le transformă în suport ideal pentru învățarea unor structuri conversaționale și expresii idiomatice uzuale. Prin umorul lor și prin caracterul ludic, astfel de texte favorizează implicarea emoțională și dau elevilor ocazia să exerseze expresii precum *"don't judge a book by its cover"* sau *"to be out of one's depth"*, aplicate la situațiile trăite de personajele poveștii.

Implementarea acestei metode poate fi realizată progresiv. Într-o primă etapă, lectura interactivă presupune ca profesorul să citească povestea și să explice cuvintele-cheie, invitând elevii să deducă sensul din context. În etapa următoare, dramatizarea și jocul de rol le oferă

elevilor ocazia să devină personajele poveștii și să folosească expresiile nou învățate în interacțiuni reale. De exemplu, în povestea celor trei purcelușI, replicile pot fi adaptate astfel încât elevii să exerseze expresia *"safe and sound".* În etapa finală, rescrierea creativă a poveștii, cu finaluri alternative sau transpunerea în contexte moderne, devine o activitate colaborativă în care idiomurile și vocabularul sunt consolidate prin utilizare activă. Astfel, elevii pot formula replici precum: *„The wolf realized he had bitten off more than he could chew"*, integrând expresia idiomatică într-o manieră personală.

Rezultatele acestei abordări sunt vizibile nu doar la nivel lingvistic, ci și la nivelul climatului educațional. Elevii devin mai motivați, participă cu entuziasm la activități și dezvoltă încredere în propriile abilități. În același timp, povestea funcționează ca un liant comunitar, construind relații de cooperare și respect reciproc. Dintr-o clasă în care vocabularul era perceput ca o listă de termeni greu de memorat, se ajunge la o clasă în care cuvintele și expresiile devin parte dintr-un univers narativ comun.

În concluzie, folosirea poveștilor în predarea limbii engleze răspunde deopotrivă nevoilor lingvistice și celor afective ale elevilor. Ea transformă învățarea vocabularului și a expresiilor idiomatice într-o experiență antrenantă și semnificativă, oferind un context viu, bazat pe emoție și imaginație. Astfel, narațiunea devine nu doar o metodă de predare, ci și un mijloc de consolidare a unui climat pozitiv în clasă.

Climatul pozitiv prin povești, factor al învățării

Profesor învățământ primar Iftimia Cristina
Școala gimnazială ,,I. Gervescu" loc. Săvinești, jud. Neamț

În peisajul educațional contemporan, accentul nu mai cade exclusiv pe transmiterea de conținuturi, ci pe crearea unui cadru în care învățarea autentică să poată avea loc. Acest cadru este profund influențat de climatul psihosocial din sala de clasă – acel amestec subtil de emoții, atitudini, relații și norme care determină calitatea interacțiunilor dintre elevi și profesori. Cercetările în domeniul psihopedagogiei demonstrează tot mai clar că învățarea este un proces profund emoțional, iar climatul pozitiv constituie un catalizator esențial al reușitei școlare.

În acest context, poveștile – ca forme narative arhaice, dar mereu actuale – devin instrumente didactice de o eficiență aparte. Ele creează punți între experiența de viață a elevilor și conținuturile curriculare, între dimensiunea cognitivă a învățării și cea afectiv-motivațională.

1. Climatul educațional – între teorie și practică
2. Poveștile – vehicule ale sensului și emoției
3. Climatul pozitiv prin intermediul poveștilor
a) Validarea emoțiilor și sprijinul afectiv
b) Crearea unei comunități de învățare
c) Reducerea comportamentelor disruptive
d) Încurajarea exprimării și creativității
4. Modalități concrete de integrare a poveștilor în procesul educativ
5. Poveștile ca mijloc de incluziune și echitate

Poveștile din alte culturi sau care abordează teme precum dizabilitatea, migrația, sărăcia sau bullying-ul pot deveni puncte de plecare pentru discuții valoroase despre echitate, dreptate și compasiune. În acest mod, educația devine nu doar un act de instruire, ci unul de formare morală.

Climatul pozitiv din clasă nu este un rezultat întâmplător, ci o construcție conștientă, care cere implicare, empatie și creativitate din partea cadrelor didactice. Utilizarea poveștilor este una dintre cele mai naturale și eficiente căi de a cultiva acest climat, deoarece poveștile vorbesc direct inimii copiilor. Ele creează conexiuni, aduc în discuție teme relevante,

încurajează reflecția și oferă modele de acțiune. Prin povești, învățarea devine mai profundă, mai plăcută și mai personală. Iar când elevii se simt în siguranță, înțeleși și inspirați, procesul educațional capătă sens și eficiență.

Un aspect important abordat în articol este dimensiunea socială și incluzivă a poveștilor. Acestea pot fi utilizate pentru promovarea diversității culturale, toleranței și echității, oferind elevilor acces la perspective multiple și stimulând conștiința socială. Într-un climat pozitiv, toate vocile trebuie să fie auzite, iar poveștile sunt un mijloc natural de a oferi această voce chiar și celor care altfel ar rămâne în tăcere.

În concluzie, articolul susține că poveștile reprezintă un instrument pedagogic complex, cu potențial de transformare profundă asupra climatului educațional. Ele creează punți între profesori și elevi, între teorie și viață, între cunoaștere și emoție. Prin integrarea lor în mod strategic, profesorii pot construi un climat de învățare sigur, cald și stimulativ, în care elevii sunt motivați să se dezvolte nu doar academic, ci și emoțional și social.

În peisajul educațional contemporan, accentul nu mai cade exclusiv pe transmiterea de conținuturi, ci pe crearea unui cadru în care învățarea autentică să poată avea loc. Acest cadru este profund influențat de climatul psihosocial din sala de clasă – acel amestec subtil de emoții, atitudini, relații și norme care determină calitatea interacțiunilor dintre elevi și profesori. Cercetările în domeniul psihopedagogiei demonstrează tot mai clar că învățarea este un proces profund emoțional, iar climatul pozitiv constituie un catalizator esențial al reușitei școlare.

În acest context, poveștile – ca forme narative arhaice, dar mereu actuale – devin instrumente didactice de o eficiență aparte. Ele creează punți între experiența de viață a elevilor și conținuturile curriculare, între dimensiunea cognitivă a învățării și cea afectiv-motivațională.

1. Climatul educațional – între teorie și practică

Climatul educațional reprezintă un concept complex, definit ca ansamblul condițiilor emoționale, sociale și relaționale care caracterizează mediul de învățare. Acesta nu se rezumă la atmosfera fizică a clasei, ci include:

- calitatea relației profesor-elev;
- dinamica interacțiunilor dintre elevi;
- gradul de siguranță psihologică resimțit de participanți;
- nivelul de motivație și implicare;
- percepția asupra justiției, echității și sprijinului din partea adultului.

Un climat pozitiv este unul în care elevii se simt respectați, acceptați, susținuți și încurajați. Într-un asemenea spațiu, riscurile eșecului sau ale greșelii nu paralizează inițiativa, ci devin oportunități de învățare. Profesorul nu mai este perceput ca autoritate represivă, ci ca facilitator al dezvoltării personale.

Potrivit lui Lev Vygotsky, dezvoltarea cognitivă a copilului se realizează optim în așa-numita „zonă a dezvoltării proxime", dar aceasta presupune existența unui sprijin afectiv și a unui context social sigur. Climatul pozitiv nu este, așadar, un lux educațional, ci o condiție de bază a dezvoltării.

2. Poveștile – vehicule ale sensului și emoției

Poveștile au constituit, de-a lungul istoriei umane, principalul mijloc de transmitere a cunoștințelor, valorilor și modelelor de comportament. Ele preced alfabetul și manualele, fiind profund înrădăcinate în structura noastră psihică. Psihologul Jerome Bruner afirmă că mintea umană funcționează narativ: ne explicăm lumea, propriile emoții și relațiile prin structuri narative.

În context educațional, poveștile devin mai mult decât un instrument didactic. Ele sunt o formă de comunicare profundă, capabilă să:

- activeze empatia și gândirea morală;
- favorizeze autoreflecția și învățarea experiențială;
- faciliteze memorarea prin asocieri afective și vizuale;
- creeze o atmosferă de coerență și siguranță în grup.

Prin puterea lor simbolică, poveștile oferă elevilor un limbaj metaforic pentru realități complexe. Un copil poate discuta despre frică, rușine, conflict sau eșec mult mai ușor dacă acestea sunt proiectate asupra unui personaj fictiv.

3. Climatul pozitiv prin intermediul poveștilor

Integrarea poveștilor în procesul educațional contribuie la edificarea unui climat pozitiv prin mai multe mecanisme:

a) Validarea emoțiilor și sprijinul afectiv

Personajele din povești exprimă întreaga paletă a emoțiilor umane. Atunci când elevii se regăsesc în trăirile acestora, ei se simt validați: înțeleg că este firesc să fie triști, furioși, speriați sau nesiguri. Această recunoaștere indirectă a emoțiilor are un efect terapeutic, contribuind la reglarea emoțională și la scăderea tensiunii din grup.

b) Crearea unei comunități de învățare

Poveștile aduc elevii împreună într-un act comun de receptare și reflecție. Ascultarea unei povești devine un ritual de grup, un moment de coeziune. În jurul poveștilor se pot construi

obiceiuri care consolidează identitatea colectivă a clasei: „povestea de vineri”, „personajul lunii”, „scrisoare către eroul meu”.

c) Reducerea comportamentelor disruptive

Prin intermediul poveștilor, normele comportamentale pot fi comunicate indirect și non-agresiv. O poveste despre un personaj care învață să își controleze furia poate avea un impact mai mare decât o mustrare directă. Astfel, poveștile devin instrumente de formare a comportamentelor prosociale fără a genera rezistență sau umilire.

d) Încurajarea exprimării și creativității

Climatul pozitiv presupune libertatea de exprimare fără teama de judecată. Atunci când elevii sunt încurajați să creeze povești proprii sau să rescrie finaluri alternative, ei își dezvoltă autonomia, gândirea divergentă și stima de sine. Povestea devine un spațiu de exprimare a identității și de asumare a ideilor personale.

4. Modalități concrete de integrare a poveștilor în procesul educativ

Pentru a avea impact real, poveștile trebuie integrate strategic și intenționat în activitățile educaționale. Iată câteva modalități eficiente:

- Lectura dialogată: Profesorul citește o poveste și provoacă reflecția prin întrebări deschise („Ce crezi că simte personajul acum?”, „Ce ai face tu în locul lui?”).
- Poveștile ca pretext pentru învățare: O poveste despre un călător poate introduce o lecție de geografie; o poveste despre un mic inventator poate deschide o lecție de științe.
- Ateliere de rescriere creativă: Elevii sunt provocați să schimbe finalul poveștii sau să introducă un nou personaj, exersând scrierea narativă și gândirea critică.
- Jurnalul personajului: Elevii scriu gândurile unui personaj într-un moment-cheie – o activitate excelentă pentru dezvoltarea empatiei.
- Dramatizarea: Poveștile pot fi transformate în scenete, stimulând expresivitatea, colaborarea și învățarea prin acțiune.
- Poveștile create de elevi: Elevii pot construi povești pornind de la o valoare (curaj, cinste, prietenie), ceea ce le permite interiorizarea acestor concepte prin creație proprie.

5. Poveștile ca mijloc de incluziune și echitate

Într-o clasă eterogenă, poveștile pot juca un rol esențial în promovarea incluziunii și respectului față de diversitate. Ele pot reflecta multiple perspective culturale, lingvistice și sociale, deschizând mintea elevilor către realități diferite de ale lor. Astfel, un climat pozitiv nu înseamnă doar absența conflictelor, ci prezența activă a respectului și valorizării diferenței.

Poveștile din alte culturi sau care abordează teme precum dizabilitatea, migrația, sărăcia sau bullying-ul pot deveni puncte de plecare pentru discuții valoroase despre echitate, dreptate

și compasiune. În acest mod, educația devine nu doar un act de instruire, ci unul de formare morală.

Climatul pozitiv din clasă nu este un rezultat întâmplător, ci o construcție conștientă, care cere implicare, empatie și creativitate din partea cadrelor didactice. Utilizarea poveștilor este una dintre cele mai naturale și eficiente căi de a cultiva acest climat, deoarece poveștile vorbesc direct inimii copiilor. Ele creează conexiuni, aduc în discuție teme relevante, încurajează reflecția și oferă modele de acțiune. Prin povești, învățarea devine mai profundă, mai plăcută și mai personală. Iar când elevii se simt în siguranță, înțeleși și inspirați, procesul educațional capătă sens și eficiență.

1. Bibliografie

Catană, S. (2020). Educația emoțională și socială: Teoria și practica. București: Editura Științifică.

2. **Drăghicescu, O. (2019). Diversitate și incluziune în educație. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.**
3. **Radu, M. (2021). Strategii de învățare și dezvoltare personală în educație. București: Editura Didactică și Pedagogică.**
4. **Florea, C. (2020). Educația incluzivă: Teorii și aplicații practice. București: Editura Universității din București.**

Importanța povestirilor educatoarei în activitatea instructiv-educativă la copiii cu cerințe speciale

Iliesi Anamaria, Profesor de psihopedagogie specială
CSEI ,,Sf. Andrei" Gura Humorului

Frumusețea poveștilor este că rămân nemuritoare, indiferent de anul în care ne aflăm, sau cât de avansată este tehnologia. Dacă pentru noi ca adulți, contează ce poveste ne spunem zi de zi, întrucât ne formează realitatea, cu atât mai mult contează pentru copii pentru că creierul lor se afla în stadiul de formare, atât la nivel conștient, dar mai ales la nivel inconștient.

În activitățile organizate cu grupa de copii, cât si în cele individuale, accentul este pus și trebuie pus pe exprimarea copiilor pentru ca limbajul sa fie viu, colorat, intonația să fie expresivă astfel încât preșcolarii să-și însușească raporturile gramaticale ale limbii sub aspect morfologic și sintactic, fonetic și lexical.

De aceea, poveștile pe care îi învățăm să și le spună despre ei, constituie baza formării programelor de viață atât la nivel conștient, dar mai ales a scenariilor de viață la nivel inconștient.

Prin povești creăm fundamentul unei educații emoționale sănătoase. Creativitatea, spiritul ludic și dezvoltarea inteligenței sunt câteva dintre aptitudini esențiale pe care creierul copilului dezvoltat normal sau al celui cu CES le dezvoltă în perioada 1-7 ani.

Dezvoltarea limbajului copilului cu CES are la bază experiența cognitivă a acestuia cu relațiile cu cei din jur. În grădiniță în cadrul activităților de intercomunicae cu copii din grupă sau cu adulții, copilului i se oferă posibilități optime de exprimare liberă, acest lucru realizându-se în orice moment al zilei de la venirea lui în grădiniță până la plecare, din prima etapă a zilei, până la ultima.

Povestirile sunt activități de expunere orală a unor creații literare (povestiri, povești, basme). Ele se organizează în cadrul activităților educative cu toți copiii, cu grupuri mici de copii și în cadrul jocurilor și activitaților la alegerea copiilor.

Solicitând latura afectivă a psihicului, povestea este folosită intens în activitățile de dezvoltarea vorbirii pentru multiplele ei valențe informativ-formative.

Prin conținutul lor, povestirile lărgesc sfera de cunoștințe ale copiilor, aceștia dobândesc un cerc de reprezentări despre obiecte, fenomene, fapte, întâmplări, situații ce nu pot fi percepute ca atare. Povestirile oferă copiilor cunoștinte referitoare la cele mai variate aspecte de viață și domenii de activitate, îi familiarizează cu natura înconjurătoare, lumea animală, lumea vegetală, cea a fenomenelor fizice, făcându-i să asimileze explictații științifice asupra realității. Varietatea și noutatea ideilor transmise prin intermediul povestirii, alături de prezentarea făcută de educatoare/profesor, contribuie la cunoașterea mai exactă a vieții de către copii.

Pentru copiii cu CES, poveștile clasice pot fi greu de înțeles datorită regionalismelor, exprimărilor arhaice ori mesajul moral nu este desprins doar prin simpla lecturare. Dar dacă le transpunem în mici spectacole de teatru, dramatizări, jocuri de rol, spectacole interactive, carnaval, poveştile au o valoare informativă, educativă şi formativă foarte mare. Elevii pot fi îndrumați să creeze personaje prin desen sau alte mijloace plastice, pot confecționa păpuși care să reprezinte personajele preferate, asumându-și roluri de artiști. Aceste păpuși pot fi atașate de degete ori pot fi prinse de un băț, iar elevii pot fi inițiați în mânuirea lor, ca o formă plăcută de manifestare a trăirilor şi stărilor unor personaje. Acest teatru de păpuși pe băț ori pe deget este un mijloc eficient de stimulare a trăirilor emoţionale pozitive, pe fondul cărora sporeşte semnificativ motivaţia intrinsecă a copiilor, privind exprimarea clară, corectă, comunicarea verbală, nonverbală şi paraverbală, fiind în acelaşi timp o formă de activitate extracurriculară de destindere şi recreere a tuturor celor implicaţi.

Pe lângă poveștile clasice, profesorul poate inventa povești care surprind teme din realitatea copiilor sau poate apela la povestea terapeutică. De asemenea, acțiunile diverse întreprinse în biblioteca școlii reprezintă o cale de atragere a elevilor către lumea cărților.

Printre formele moderne și flexibile de realizare a integrării școlare se numără și utilizarea poveștilor terapeutice. Utilizarea poveștilor terapeutice ajută la înțelegerea propriei persoane, a mediului înconjurător, la învățarea din experiența altora sau la găsirea unor soluții pentru unele probleme. De asemenea, în cadrul acestor activități copiii sunt ajutați să aibă o percepție pozitivă a copilului cu nevoi specifice, prin schimbarea mentalității și a modului de relaționare cu copilul cu CES, prin eliminarea stigmatizării, etichetării, discriminării și segregării ulterioare a celor cu deficiențe. În procesul ascultării unei povești este antrenată întreaga activitate psihică a copilului. El iese din pasivitate și urmărind cu atenție întâmplările povestirii, memorează, descoperă trăsături și comportamente ale personajelor, analizează și compară, stabilește anumite relații, conexiuni între fapte și personaje, ajunge la generalizări. Așadar, povestirea dezvoltă :

- ✓ gândirea logică a copilului, prin înțelegerea semnificației faptelor personajelor, prin succesiunea întâmplărilor din conținutul poveștilor și povestirilor.
- ✓ memoria voluntară - copilul trebuind să rețină desfășurarea evenimentelor și să le expună pe baza unor procedee și mijloace specifice (ex : întrebări formulate de educatoare, ilustrații sau desene), eliminând reținerea mecanică a informațiilor.
- ✓ atenția - „datorită căreia copiii memorează numele personajelor, fragmente din povești, rețin succesiunea întâmplărilor, trăsături și comportamente ale personajelor etc" (Mitu, Antonovici, 2005, p 30). Prin urmare, audierea unei povești, a unui text literar reprezintă una din modalitățile cu efecte directe asupra capacității de concentrare a atenției. Instabilitatea atenției la vârsta preșcolară este cunoscută ca una dintre caracteristicile principale, ca urmare a insuficientei echilibrări a proceselor corticale. Trecerea de la atenția involuntară la atenția voluntară, dar mai ales necesitatea educării atenției postvoluntare, necesită aplicarea unor mijloace cu maxim de eficiență. În aceste condiții, prezentarea verbală a unui conținut emoțional, reprezintă valoarea de stimul electiv, ceea ce determină și concentrarea atenției fără dificultăți. Atenția voluntară este esențială pentru desfășurarea activității de povestire și nu numai, contribuind la stimularea gândirii pe baza îmbogățirii și activizării limbajului, la însușirea treptată a structurilor gramaticale, la dezvoltarea creativității verbale a copiilor, la trecerea de la limbajul concret-situativ la cel contextual. Stările motivaționale intense, trăirile afective plăcute declanșează atenția involuntară și o susțin pe cea voluntară.
- ✓ imaginația - experiența perceptivă, trăirile afective puternice, declanșate și întreținute de lumea poveștilor, caracteristicile gândirii, conferă imaginației copilului un anumit specific: la vârsta de trei ani, el trăiește într-o lume fantastică, în care totul este posibil, pe când la vârsta de șase ani, disociază realul de fantastic–pe care îl acceptă ca o convenție de joc. În ceea ce privește atitudinea creatoare a copilului față de limbaj, aceasta depinde de natura mesajului pe care îl transmite, și de posibilitățile sale intelectuale, lingvistice, afective. Mesajul său poate fi o producție convergentă sau una divergentă. Dacă preșcolarul folosește formulări stereotipe, automatisme verbale, este

vorba de o producție convergentă. În măsura în care copilul își diversifică modalitățile de exprimare și creează fraze intense, se poate vorbi de o producție divergentă. Pe măsură ce intervin constrângerile exterioare, regulile, modelele impuse, intervențiile apreciative ale adultului, cu atât crește ponderea producției convergente. Producția divergentă legată de libertatea, spontaneitatea exprimării, va fi stimulată chiar dacă ea apare ca o amenințare la ordine și disciplină.

- ✓ limbajul - un rol deosebit îl au povestirile în dezvoltarea limbajului. Importantă este nu numai cantitatea de informații, abundența de fapte prezentate, ci și forma de redare. Povetirile oferă copilului posibilitatea de a învăța să înțeleagă gândurile și sentimentele oamenilor, dar, prin folosirea cuvântului și a imaginii artistice, îl familiarizează cu structura limbii, cu bogăția formelor sale gramaticale, cu frumusețea și expresivitatea acesteia, și contribuie astfel la dezvoltarea limbajului și a gând.

Povestirea reprezintă astfel, suportul intuitiv lingvistic, modelul alături de care copilul cu CES își poate „măsura" propria vorbire. Efortul pe care acesta îl depune, de a memora cele auzite, de a reproduce apoi, într-o formă, conținutul de idei ce i-a fost comunicat, este o importantă cale de acumulare verbal-logică. Atât fondul de reprezentări, obținut prin intermediul lecturii efectuate de altă persoană, cât și limba auzită în structura ei specifică, oferă preșcolarului „materialul de construcție" a propriul său limbaj.

Povestirea oferă copilului modelul exprimării îngrijite, pe care ei se vor strădui să-l imite. Cu fieacare reluare a textului de către adult, se sedimentează acțiunile, personajele și mai ales materialul verbal. Prin receptarea atentă a poveștilor, copiii asimilează formule specifice, de exemplu creațiile literar populare, construcții rimate și ritmate, zicale, proverbe, strigături, etc. Astfel, limba populară și literară, cu expresiile ei intră în vocabularul curent al copiilor, îmbogățindu-l.

Povestirile au atât valoare formativă, cât și o deosebită valoare etică, ce contribuie la formarea conștiinței și conduitei morale. Fiind presărată cu o gamă variată de proverbe și zicători, povestirea poate contribui activ la reformarea trăsăturilor negative de caracter : încăpățânarea, lașitatea, invidia, ipocrizia, lăudăroșenia etc. La acești copii este posibilă și necesară îmbogățirea conștiinței morale cu reprezentări și noțiuni morale accesibile, legate de exemple clare, dat fiind aspectul concret intuitiv al gândirii și

transformarea lor în convingeri ferme, în sentimente și atitudini care devin mobiluri interioare, motive reglatoare ale faptelor și acțiunilor morale.

Dragostea nemărginită și grija părinților față de copii, bunătatea și sacrificiul lor, ajutorul și dragostea între frate și soră, sunt foarte frumos subliniate în unele povestiri cum ar fi : *„Nuieluşa de alun”, „Inima mamei”, „Lebedele”, „Scoruşul”, „Norişor”* , sensibilizând sufletul copiilor și făcându-i să trăiască mai intens aceste sentimente.
figurilor de stil, care aduc implicit formarea deprinderilor vorbirii expresive. Valoarea estetică a povestirilor este pe atât mai mare pe cât reflectă și frumusețea morală a oamenilor.

Povestirile contribuie astfel, la dezvoltarea întregii personalități a copilului, prin valoarea lor cognitivă, etică și estetică.

Bibliografie:

1. **Bettelheim, Bruno. (1976). Psihanaliza basmelor. București: Editura Univers.**
2. **Cuzmiuc, Elena. (2020). Povești terapeutice pentru copii. Cluj: Editura Ascendent.**
3. **Goleman, Daniel. (2001). Inteligența emoțională. București: Curtea Veche.**
4. **Moldovan, Victoria. (2019). Literatura pentru copii: teorie și practică. București: Editura Didactică**
5. **Mitu, Antonovici, (2005). Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar. Editura Humanitas.**
6. **Popescu, Diana. (2018). Dezvoltarea emoțională prin povești. Iași: Editura Polirom.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești. Terapia prin povești la elevii cu C.E.S

Ionică Iuliana Anișoara

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni -Vâlcea

În mediul școlar, crearea unui climat pozitiv este esențială pentru dezvoltarea socio-emoțională a tuturor elevilor, în special a celor cu cerințe educaționale speciale (CES). Unul dintre cele mai eficiente instrumente educative și terapeutice este povestea – folosită sub diverse forme: lectură, povestire orală, joc de rol sau creație narativă.

Terapia prin povești (cunoscută și ca *biblioterapie*) se bazează pe ideea că narațiunile ajută copiii să creeze sensuri și conexiuni între experiențele personale și cele ale personajelor. Copiii învață despre lume și despre ei înșiși prin intermediul poveștilor.

La elevii cu CES, terapia prin povești are următoarele beneficii:

- Oferă un mediu controlat pentru explorarea emoțiilor;
- Permite o distanțare sănătoasă: copilul poate vorbi „despre altcineva”, fără presiune personală;
- Favorizează proiecția și identificarea – copilul se regăsește în personaj și învață indirect.

Scopuri educaționale și terapeutice: dezvoltarea emoțională; îmbunătățirea comunicării; onsolidarea stimei de sine; sprijin în gestionarea unor situații de viață.

Beneficiile poveștilor în clasă

Pentru toți elevii: dezvoltă empatia și ascultarea activă; promovează cooperarea și acceptarea diferențelor; creează un cadru sigur și afectiv pentru exprimarea emoțiilor.

Pentru elevii cu CES: oferă modele comportamentale accesibile; încurajează exprimarea trăirilor în mod indirect; reduc anxietatea prin identificarea cu personaje pozitive; îmbunătățesc vocabularul emoțional și social.

Cum utilizăm poveștile în clasă?

1. Alegerea poveștii potrivite:

- Text scurt, clar, cu personaje relevante;
- Mesaj sau morală ușor de înțeles;
- Adaptare la nivelul cognitiv și emoțional al elevului.

2. Discuții post-poveste:

- Ce ai simțit când ai auzit povestea?
- Ce ai fi făcut tu în locul personajului?

- Cum se aseamănă povestea cu viața ta?

3. Activități asociate:

- Desenarea unei secvențe din poveste;
- Dramatizare/joc de rol;
- Scriere creativă: „Continuarea poveștii” sau „Povestea mea asemănătoare”.

Cadrele didactice joacă un rol esențial în succesul acestor activități:

- Facilitator – creează un spațiu sigur și cald, în care elevii se simt încurajați să se exprime;
- Observator – urmărește reacțiile elevului, cu empatie și atenție la nevoile lui;
- Sprijin activ – adaptează conținutul poveștii și oferă suport individualizat.

Particularități ale elevilor cu CES pot include: tulburări de spectru autist (TSA); ADHD; tulburări de învățare; tulburări emoționale sau de comportament; deficiențe senzoriale/motorii. Adaptări necesare: limbaj simplificat; repetiții și clarificări; suport vizual (imagini, pictograme); activități senzoriale asociate; întrebări clare și concrete.

Pornind de la observațiile directe din activitatea didactică, am constatat că elevii cu CES întâmpină dificultăți în integrarea emoțională și socială în cadrul colectivului clasei. Aceasta duce, adesea, la comportamente neadecvate, izolare sau conflicte, afectând nu doar dezvoltarea personală a elevilor în cauză, ci și atmosfera generală a clasei. Această problemă persistă în principal din cauza lipsei unor instrumente adecvate de intervenție socio-emoțională, utilizate în mod consecvent. În plus, capacitatea redusă a elevilor CES de a-și recunoaște, înțelege și exprima emoțiile, alături de dificultăți de comunicare, contribuie la dezechilibre în relaționare și participare. De multe ori, metodele tradiționale nu răspund nevoilor acestor elevi, fiind necesare strategii mai creative și centrate pe copil.

Soluția identificată pentru diminuarea acestei probleme a fost integrarea poveștilor terapeutice în activitatea educațională, sub forma unui program simplu și coerent de intervenție. Terapia prin povești oferă un cadru sigur și accesibil în care copilul poate: proiecta propriile trăiri asupra personajelor, identifica emoții, învăța modele pozitive de comportament, regăsi sens și încredere.

Prin această abordare, s-a observat o diminuare a comportamentelor perturbatoare, o creștere a implicării afective în activități și o îmbunătățire a relațiilor în cadrul clasei. Elevii au devenit mai empatici, mai cooperanți și mai deschiși în exprimarea emoțiilor.

Intervenția a fost realizată sub forma unui program săptămânal de terapie prin povești, desfășurat timp de 6 săptămâni. Fiecare întâlnire a inclus:

- alegerea unei povești relevante (ex. „Leul care nu voia să se joace cu nimeni”),

- discuții ghidate prin întrebări accesibile,
- activități expresive (desen, joc de rol, fișe emoționale),
- adaptări specifice pentru elevii CES (suport vizual, repetare, structurare clară).

Impactul a fost vizibil: elevii cu CES și-au dezvoltat vocabularul emoțional, au manifestat mai puțină anxietate și s-au implicat mai activ în viața colectivului. În același timp, întregul climat al clasei a devenit mai deschis, mai empatic și mai colaborativ.

Poveștile nu reprezintă doar un instrument didactic, ci și un mijloc terapeutic valoros, prin care cadrele didactice pot construi punți între copil și lume. În special în cazul elevilor cu CES, poveștile pot deveni instrumente de echilibrare emoțională, de integrare socială și de învățare indirectă. Prin aplicarea conștientă a acestei metode, putem contribui la formarea unui climat educațional mai cald, mai sigur și mai incluziv pentru toți copiii.

Bibliografie:

1. **Bettelheim, Bruno (1976).** ***The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*****. New York: Vintage Books.**
2. **Cojocaru, Dana (2012).** ***Biblioterapia – Modalitate de consiliere şi dezvoltare personală la copii şi adolescenţi*****. În** ***Revista de Psihologie Școlară*****, Vol. 5, nr. 2, pp. 21–27.**
3. **Nicolescu, Lavinia (2004).** ***Poveștile terapeutice în activitatea educațională*****. București: Editura Didactică și Pedagogică.**
   Rogers, Carl R. (1961). ***On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy*****. Boston: Houghton Mifflin.**
4. **Vygotsky, Lev S. (1978).** ***Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*****. Cambridge, MA: Harvard University Press.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Iordache Ana Maria Carmen, profesor
Liceul Tehnologic Virgil Madgearu, Roșiori de Vede, Teleorman

Un climat pozitiv în clasă reprezintă fundamentul procesului educațional și al dezvoltării personale a elevilor, influențând atât performanțele școlare, cât și abilitățile socio-emoționale. Crearea acestui climat este o provocare pentru cadrele didactice, fiind afectată de conflicte între elevi, lipsa cooperării și scăderea interesului pentru lectură și valori morale tradiționale. Mediul digital și accentul pe rezultate imediate reduc răbdarea și reflecția, limitând dezvoltarea empatiei și a competențelor sociale.

Poveștile sunt propuse ca instrument central pentru îmbunătățirea climatului pozitiv, deoarece facilitează dialogul, transmit valori morale, stimulează empatia și creativitatea și consolidează cooperarea. Prin identificarea cu personaje literare, elevii învață să gestioneze emoțiile, să colaboreze și să aplice lecțiile morale în viața cotidiană. Activități precum „Ora poveștii", teatrul educațional, jurnalul poveștii și proiectele interdisciplinare integrează poveștile în procesul educativ, transformând lecțiile în experiențe interactive și relevante.

În contextul Anului Comemorativ Ioan Slavici (2025), proiecte precum „Slavici în școala mea" permit elevilor să exploreze valorile civice și morale prin literatură, consolidând legătura dintre patrimoniul cultural și dezvoltarea personală. Astfel, utilizarea poveștilor devine o strategie pedagogică eficientă pentru crearea unui mediu de învățare armonios, care promovează empatia, cooperarea și inteligența emoțională.

Un climat pozitiv în clasă reprezintă fundamentul procesului educațional și al formării personalității elevilor. Atmosfera de respect, înțelegere și sprijin reciproc contribuie nu doar la rezultate școlare mai bune, ci și la dezvoltarea emoțională și socială a copiilor. Una dintre metodele eficiente pentru a construi un astfel de climat este utilizarea poveștilor. Poveștile, prin caracterul lor simbolic și prin forța mesajului transmis, reușesc să creeze legături între elevi, să stimuleze empatia și să ofere modele de comportament pozitiv.

Crearea unui climat pozitiv în clasă reprezintă una dintre cele mai mari provocări pentru cadrele didactice din prezent. Relațiile interumane, atmosfera de învățare și atitudinea elevilor față de școală sunt factori esențiali care influențează procesul educativ. Povestea, ca metodă

pedagogică tradițională, dar mereu actuală, are un rol deosebit în cultivarea valorilor morale, a empatiei și a spiritului colaborativ.

În anul 2025, dedicat comemorării lui Ioan Slavici – prozator, moralist și pedagog – revalorizarea poveștilor și a literaturii clasice devine o oportunitate de a îmbina tradiția cu inovația în educație.

Problema centrală identificată este dificultatea menținerii unui climat pozitiv în clasă.Acesta este afectat de tendința elevilor spre conflict și lipsa de cooperare,dar și de diminuarea interesului pentru lectură și pentru valorile morale tradiționale.Un rol influențabil îl are și mediul digital, care reduce atenția și răbdarea necesare reflecției.

Persistența dificultăților în menținerea unui climat pozitiv în clasă poate fi explicată prin mai mulți factori interconectați, atât de natură educațională, cât și socială.Elevii nu sunt suficient expuși la exemple de comportament moral și civic prin intermediul literaturii sau al altor forme de narațiune. Modelele pozitive, precum personajele din operele lui Ioan Slavici, sunt adesea accesibile doar ocazional, iar impactul lor se diminuează dacă nu sunt integrate sistematic în activitățile de clasă. Această lipsă de contact împiedică formarea unui reper moral stabil și contribuie la dificultăți în dezvoltarea empatiei.În multe contexte școlare se pune un accent disproporționat pe obținerea rezultatelor imediate la teste și evaluări, în detrimentul dezvoltării personale și a competențelor socio-emoționale. Elevii ajung să prioritizeze răspunsurile corecte și performanța numerică, neglijând reflecția asupra valorilor, cooperarea și gestionarea emoțiilor, elemente esențiale pentru un climat pozitiv.

Clasele rareori includ activități structurate care să încurajeze exprimarea emoțiilor, ascultarea activă și colaborarea între colegi. Fără exerciții concrete de comunicare și cooperare, elevii întâmpină dificultăți în rezolvarea conflictelor și în construirea unor relații armonioase.Resurse precum poveștile, textele literare clasice sau proiectele culturale nu sunt valorificate suficient în activitatea didactică zilnică. Aceasta conduce la o experiență de învățare mai puțin atractivă și mai puțin relevantă pentru elevi, care nu reușesc să perceapă legătura dintre cunoștințele dobândite și viața lor socială și emoțională. Integrarea acestor resurse poate transforma însă ora de curs într-un spațiu de reflecție, dialog și dezvoltare personală.

Soluția identificată pentru a răspunde dificultăților privind menținerea unui climat pozitiv în clasă constă în **utilizarea poveștilor ca instrument central al procesului educativ**. Povestea, prin natura sa, este mai mult decât o simplă narațiune; ea devine o resursă pedagogică versatilă, capabilă să îmbine dimensiunea cognitivă, afectivă și morală a învățării.

Rolul poveștilor în procesul educative este

1.Catalizator al dialogului și reflecției – povestea creează un cadru simbolic prin care elevii pot analiza situații de viață, pot formula opinii și pot reflecta asupra propriilor comportamente. Întrebările deschise, pornind de la întâmplările sau deciziile personajelor, favorizează dezbateri constructive și dezvoltă gândirea critică.

2.Transmiterea valorilor morale – poveștile vehiculează, într-un limbaj accesibil și atractiv, valori fundamentale precum prietenia, dreptatea, bunătatea, responsabilitatea sau curajul. Astfel, elevii sunt expuși la modele de comportament și pot înțelege mai ușor diferența dintre bine și rău.

3.Înțelegere reciprocă prin identificare – elevii se regăsesc adesea în personaje și în situațiile descrise, ceea ce facilitează empatia și acceptarea diversității de opinii și trăiri. Povestea devine o oglindă prin care elevii învață să se raporteze atât la ei înșiși, cât și la ceilalți.

4.Stimularea creativității și a colaborării – fie că inventează finaluri alternative, fie că dramatizează scene sau compun propriile povești, elevii dezvoltă competențe de exprimare creativă și deprind valori precum cooperarea, respectul și solidaritatea.

Implementarea sistematică a poveștilor în activitatea educațională produce efecte semnificative asupra relațiilor interpersonale și asupra atmosferei generale din clasă:

- **Creșterea empatiei**: prin identificarea cu personaje aflate în situații dificile, elevii devin mai sensibili la nevoile și emoțiile colegilor lor.
- **Reducerea tensiunilor și conflictelor**: povestea oferă un cadru sigur pentru a discuta despre greșeli, neînțelegeri sau conflicte, fără a stigmatiza elevii. Astfel, tensiunile reale se diminuează.
- **Crearea unui limbaj comun al valorilor**: expresii precum „Ce ar fi făcut personajul X?” devin repere morale și ajută la medierea situațiilor din viața cotidiană a clasei.
- **Sporirea interesului pentru lectură**: contactul constant cu povești relevante și atractive redeschide apetitul elevilor pentru lectură, contribuind indirect la dezvoltarea competențelor lingvistice și culturale.
- **Consolidarea coeziunii grupului**: lucrul în echipă, discuțiile și proiectele bazate pe povești cultivă un sentiment de apartenență și de siguranță, indispensabil unui climat pozitiv.
- **Dezvoltarea inteligenței emoționale**: elevii învață să își exprime emoțiile, să gestioneze frustrările și să găsească soluții pașnice, aspecte fundamentale pentru succesul școlar și personal.

Implementarea soluției propuse, adică utilizarea poveștilor pentru crearea unui climat pozitiv în clasă, se realizează printr-un set de bune practici și idei inovative, care urmăresc

dezvoltarea empatiei, colaborării și interesului pentru valori morale. Aceste activități pot fi adaptate pentru toate ciclurile școlare și integrate în mod natural în programa educațională.

Ora poveștii-Această activitate presupune organizarea unei sesiuni săptămânale dedicate lecturii și discuțiilor pe baza unor povești cu mesaj moral. Se pot include atât texte clasice, cât și fragmente din operele lui Ioan Slavici, precum Budulea Taichii sau Moara cu noroc. Elevii nu doar citesc, ci analizează acțiunile personajelor, identifică dilemele morale și discută despre aplicabilitatea lor în viața cotidiană. Ora poveștii devine astfel un spațiu de reflecție și de dialog, contribuind la consolidarea valorilor comune și la dezvoltarea abilităților de comunicare.

Teatrul educațional și jocurile de rol-Dramatizările și jocurile de rol permit elevilor să experimenteze direct experiențele personajelor, să își exprime emoțiile și să învețe să gestioneze situații complexe într-un cadru sigur. Activitățile dramatice stimulează creativitatea, colaborarea și empatia, oferind elevilor ocazia de a observa consecințele acțiunilor lor într-un mod concret. Această metodă transformă procesul educativ într-o experiență activă și captivantă.

Jurnalul poveștii-Jurnalul poveștii reprezintă un instrument prin care fiecare elev poate reflecta asupra mesajelor morale și emoționale ale poveștilor citite sau dramatizate. Elevii notează ce lecții au desprins, cum le-ar putea aplica în relațiile cu colegii și în viața de zi cu zi și ce soluții constructive ar putea propune pentru problemele abordate în poveste. Această practică stimulează introspecția și responsabilitatea personală, contribuind la dezvoltarea inteligenței emoționale.

Proiecte interdisciplinare-Poveștile pot fi integrate în diverse discipline, precum limba română, educație civică, istorie, arte vizuale sau muzică. De exemplu:

1.la limba română, elevii analizează structura narativă și mesajele morale;

2.la educație civică, se discută despre drepturi, responsabilități și relații sociale;

3.la arte vizuale, elevii ilustrează scene sau personaje;

Astfel, poveștile devin un instrument interdisciplinar care conectează cunoștințele teoretice cu experiențele practice și valorile etice.

Proiectul „Slavici în școala mea”-În contextul Anului Comemorativ Ioan Slavici (2025), proiectul vizează implicarea elevilor în activități culturale dedicate vieții și operei scriitorului. Elevii pot realiza expoziții, prezentări, scenete sau ateliere tematice, explorând mesajele civice și morale ale poveștilor lui Slavici. Proiectul consolidează legătura dintre patrimoniul literar național și dezvoltarea personală a elevilor, transformând învățarea într-o experiență motivantă și relevantă pentru viața lor.

Bibliografie

1. **Dewey, John – *Democrație și educație*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977.**
2. **Crețu, C. – Psihologia învățării. Iași: Editura Polirom, 2000.**
3. **Iucu, R. – Managementul clasei de elevi. București: Editura Polirom, 2006.**
4. **Voiculescu, F. – Educația morală prin povești. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2015.**
5. **Goleman, Daniel – *Inteligența emoțională*, București: Editura Curtea Veche, 2008.**
6. **Iucu, Romiță B. – *Managementul clasei de elevi*, Iași: Polirom, 2006.**
7. **Neculau, Adrian (coord.) – *Psihologia educației*, Iași: Polirom, 2004.**
8. **Ministerul Educației – *Strategii educaționale pentru climat pozitiv în școli*, București, 2022.**

Story - telling în educație

Profesor Iova Mirela
Liceul Teoretic "nicolae Jiga" Tinca, Bihor

"DACĂ VREI COPII INTELIGENȚI, CITEȘTE-LE POVEȘTI. DACĂ VREI SĂ FIE ȘI MAI INTELIGENȚI, CITEȘTE-LE ȘI MAI MULTE POVEȘTI" *– ALBERT EINSTEIN*

Într-o lume într-o schimbare rapidă, educația și profesorul trebuie să se adapteze nevoilor noilor generații. Arta de a spune povești este o metodă educațională din ce în ce mai folosită în școli deoarece stimulează imaginația, dezvoltă atenția copiilor și scoate la suprafață emoțiile pozitive. Povestea nu este doar o modalitate de dezvoltare a vocabularului, este mai mult decât atât, un instrument pentru învățare, înțelegere și formare a valorilor.

STORRY - TELLING –ul înseamnă transmiterea de informații, idei sau valori cu ajutorul unei povești. Este importantă folosirea STORY - TELLING-ului în ora didactică pentru că elevii învață mai ușor, rețin mai multe informații, iar prin conținutul lor copilul face conexiuni cu viața reală.

Modul de expunere al unei povești care începe cu **" A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi, nu s-ar mai povesti"** are rolul de a transpune ascultătorul într-o lume magică. De-a lungul timpului, poveștile au avut capacitatea de a ne alinta, de a ne alina suferințele, de a ne bucura simțurile și de a ne îmbogăți viețile.

Cadrul didactic are rolul primordial în educarea copiilor. Poveștile ne ajută să ajungem la rezultatul scontat deoarece ele au capacitatea de a le dezvolta abilități copiilor și capacitatea de a interacționa cu lumea înconjurătoare. Folosim povestea pentru a transmite anumite modele comportamentale, pentru a înlătura comportamente nedorite, pentru rezolvarea problemelor cu care copiii se confruntă.

De exemplu personajul **MATILDA** din cartea cu același nume scrisă de Roald Dahl, prezintă o fată inteligentă, precoce care sfidează autoritatea abuzivă, depășindu-și statutul social și familial. Un alt exemplu de personaj din literatura pentru copii, este ilustrat în cartea lui Astrid Lindgren de personajul **PIPPI ȘOSEȚICA**, unde protagonistul este nonconformist, transmițând un mesaj profund legat de libertate, imaginație și autonomie. Cum obiectivul profesorului este să transmită valori moral - creștine ridicate, personajul **HEIDI** din cartea lui

Johanna Spyri, este emblematic. HEIDI refuză să se conformeze normelor sociale rigide și reușește să-și impună valoarea cu o logică proprie, bazată pe rațiune și curaj.

Nu doar la orele de limbă și literatură se poate aplica această metodă inovativă de predare și transmitere de informații, dar și la alte discipline școlare.

- La orele de limbă și literatură, copiii interpretează povești, crează povești proprii pe baza valorilor transmise de poveștile citite, sau își însușesc valori prin intermediul unei povești.
- La ora de istorie, elevii au capacitatea de a prezenta evenimentul istoric prin ochii unui personaj fictiv. Povestirea a jucat un rol fundamental de-a lungul istoriei. Ea ajută la transmiterea culturii, evenimentelor istorice prin imagini vizuale, texte scrise sau instrumente digitale. Povestitorul este păstrătorul culturii, educatorul care modelează înțelegerea colectivă și identitatea unei nații prin diferite povești care au rol informativ. STORY - TELLING-ul datează de peste 30.000 de ani. O dovadă în acest sens sunt picturile rupestre. Mai târziu scrierile epice ILIADA și ODISSEA au devenit fundamente ale culturii. Barzii și trubadurii au răspândit povești despre fapte de vitejie. Toate acestea sunt esențiale în cunoașterea evoluției omenirii până la descoperirea tiparului în secolul XV, când informația a devenit accesibil.
- La ora de științe STORY - TELLING –ul facilitează înțelegerea unor concepte cheie, punându-le într-un context narativ. Astfel, elevii nu doar înțeleg conceptul, rețin informații dar au și abilitatea de a explica fenomene. Este un instrument util, deoarece conceptele abstracte devin concrete. Povestirile transformă cuvinte izolate și definiții în forme concrete, vii, care sunt mai ușor de reținut. De asemenea, este mai ușor să faci legături între ideile științifice, când informația are ca fundament o poveste din viața de zi cu zi.
- La ora de educație civică, STORY - TELLING –ul folosește narațiunea pentru a facilita înțelegerea, empatia între elevi, ajutându-i să asimileze probleme civice complexe, să-și dezvolte un sentiment comunitar mai puternic, precum și simțul responsabilității. Analizând scrieri narative, înțelegând alegerile personajelor și identificând conflictele din interiorul unor povești, îi încurajăm pe elevi să gândească critic complexitatea problemelor socio - politice.

- Ora de geografie este mai vie și mai interesantă folosind această metodă. De exemplu cu ajutorul povestirilor despre călătorii, migrări, relații spațiale, îi ajutăm pe elevi să interpreteze hărțile, să înțeleagă structuri geografice mai eficient. Un alt exemplu util

care ilustrează trăsături de mediu - furtunile devastatoare și activitatea seismică din Noua Zeelendă - este prin prezentarea miturilor despre civilizația MAORI, băștinașii locali.

Așadar, poveștile au rol extrem de important în formarea copiilor deoarece dezvoltă abilități, transmit valori morale, dezvoltă limbajul, îmbogățesc imaginația, transmit informații prețioase și disciplinează.

STORY - TELLING –ul este mai mult decât o simplă poveste, este un mijloc prin care profesorii pot educa mintea și sufletul copiilor. Este o modalitate prin care sala de clasă se transformă într-un spațiu al imaginației și învățării autentice.

Magia poveștilor în educația timpurie

Profesor învățământ preşcolar Irimescu Axenia-Veronica
Liceul Tehnologic „Vasile Cocea" Moldoviţa/GPN „Isteţel", jud.Suceava

Referatul explorează importanța și potențialul storytelling-ului în educația timpurie, accentuând rolul său în crearea unui climat pozitiv în grupa de preșcolari. Deși povestirea este o metodă expozitivă, tradițională și centrată pe educator, ea rămâne relevantă atunci când este combinată cu metode activ-participative, susținând învățarea conștientă și durabilă.

Storytelling-ul nu este doar o formă de divertisment, ci un instrument pedagogic valoros care favorizează dezvoltarea emoțională, cognitivă și socială a copiilor, sprijinind reglarea comportamentului, transmiterea valorilor și implicarea activă a copiilor în procesul educațional. Prin povești, se cultivă empatia, toleranța, cooperarea și se întăresc relațiile dintre educatoare și copii.

Lucrarea subliniază că storytelling-ul eficient presupune abilități pedagogice complexe: intonație, gestică, adaptare la reacțiile copiilor, dar și de pregătire riguroasă – materiale vizuale, decoruri, spațiu liniștit. În lipsa acestor condiții, există riscul ca activitatea să devină pasivă, iar copiii să își piardă interesul.

Sunt prezentate 3 exemple practice de activități: „Povestea lui Cristi" având ca temă „Înțelegerea sentimentelor altora, prietenie", „Povestea regulilor grupei" cu tema: Norme sociale și reguli de grup, „Povestea Zilei Fericite" – poveste colectivă, având ca temă: Recunoștință, exprimare pozitivă, bună dispoziție.

Este detaliat și algoritmul activității de storytelling la grupa de preșcolari: organizarea spațiului, captarea atenției, prezentarea conținutului adaptat vârstei, implicarea afectivă a copiilor, fixarea informațiilor și evaluarea implicării acestora.

În încheiere sunt precizate multiple beneficii ale storytelling-ului.

Metodele expozitive, deși tradiționale și centrate pe educator, își păstrează relevanța în educația preșcolară prin capacitatea de a transmite eficient cunoștințe și de a modela gândirea copiilor. Combinate cu metode activ-participative, acestea pot susține formarea unei învățări active, conștiente și durabile.

Povestirea este una dintre cele mai vechi și puternice metode de transmitere culturală, educație și formare a identității. În contextul educației timpurii, poveștile nu sunt doar instrumente de divertisment, ci mijloace pedagogice care pot transforma atmosfera clasei, pot facilita relații sociale sănătoase, pot întări legătura educator-copil și pot sprijini dezvoltarea cognitivă, lingvistică și emoțională a preșcolarilor.

Storytelling-ul, ca instrument de creare a unui climat pozitiv în clasă, implică relații sociale bazate pe respect și înțelegere, siguranță emoțională, participare și incluziune, cooperare, motivație și bucurie în învățare.

Exemple de mecanisme prin care storytelling-ul ajută la climatul de grup:

- Identificarea și empatia: copiii pot să se identifice cu personaje, să simtă ce simt personajele – de exemplu teamă, bucurie, rușine – și astfel își pot exprima și ei emoțiile într-un cadru sigur;

- Valorificarea diversității: prin povești cu personaje diferite, culturi variate, tipuri de familie, se cultivă toleranța, respectul și acceptarea.

- Legătura afectivă educatoare-copil: povestitorul care ascultă, întreabă, răspunde copiilor, creează încredere și confort. Preșcolarii se simt văzuți și auziți.

- Reglarea comportamentului și normelor sociale: poveștile pot ilustra moduri de comportament adecvate (împarte, întreabă, cere scuze), pot arăta consecințele acțiunilor și astfel pot fi modele de normă socială;

- Motivație și participare: Povestirile interesante, interactive, pot stârni curiozitatea și dorința de a participa la activitățile din grădiniță. Copiii vin cu entuziasm la activitățile în care știu că vor auzi povești.

În fiecare zi, în sala noastră de grupă, momentul de poveste este așteptat cu emoție. Copiii știu că urmează să călătorim împreună prin lumi de vis, să descoperim personaje curajoase, să ne identificăm cu emoțiile lor și să învățăm, prin joacă și imaginație, lecții de viață. Cu toate acestea, storytelling-ul nu este lipsit de limite și provocări, pe care le-am conștientizat mai ales în momentele în care magia poveștii nu reușea să-și atingă întregul potențial: riscul de pasivitate, dificultatea de adaptare a conținutului la vârsta și experiența copiilor, nevoia de abilități pedagogice din partea educatoarei voce, intonație, gestica, mimica, ritm, adaptare în funcție de reacțiile copiilor, timpul și resursele.

Una dintre cele mai mari dificultăți cu care m-am confruntat este riscul de pasivitate din partea copiilor. Dacă povestea este prezentată într-o manieră exclusiv narativă, fără pauze pentru întrebări, fără implicarea afectivă și cognitivă a celor mici, există riscul ca ei să devină simpli ascultători. Atenția le scade, interesul se diluează, iar sensul educativ al poveștii se

estompează. Am învățat astfel că povestirea trebuie să fie o punte de comunicare activă, nu un monolog.

Un alt obstacol important este adaptarea conținutului la vârsta și experiența de viață a copiilor. Uneori, atrasă de frumusețea unei povești din literatura clasică, am realizat târziu că limbajul sau complexitatea firului narativ nu sunt potrivite pentru grupa de vârstă cu care lucrez. Copiii se pierd în detalii, își pierd interesul sau încep să se joace între ei, semn că povestea nu mai comunică pe înțelesul lor.

Storytelling-ul solicită un nivel ridicat de competență pedagogică din partea educatoarei: intonație, gestică, mimică, un ritm adaptat la reacțiile copiilor. Modul în care spui povestea este la fel de important ca povestea în sine. O pauză în locul potrivit, o privire expresivă sau o schimbare de tonalitate poate transforma o narațiune simplă într-o experiență captivantă și emoționantă.

O povestire bine pregătită implică nu doar cunoașterea conținutului, ci și materiale de sprijin: imagini, păpuși, figurine, decoruri sau chiar fundal sonor. De asemenea, este esențial să existe un spațiu potrivit și o atmosferă liniștită, care să permită copiilor să se lase absorbiți de firul narativ. În realitatea agitată a unei zile la grădiniță, aceste condiții nu sunt mereu ușor de obținut.

În cadrul activității cu preșcolarii, se urmărește un algoritm al utilizării storytelling-ului:

- *Momentul organizării activității*, care implică așezarea copiilor confortabil, pe scaune sau jos pe covor, având vizibilitate față de educatoare și materialele suport, pregătirea tuturor instrumentelor, a materialelor și mijloacelor de învățământ necesare.

- *Desfășurarea propriu-zisă a activității*, care presupune:

- momentul introductiv, cu rol în trezirea interesului, a motivației copiilor pentru subiectul supus atenției și care se construiește cu ajutorul unor discuții, ghicitori, imagini, figurine ce pregătesc momentul prezentării;

- prezentarea propriu-zisă a conținutului poveștii/basmului, cu accent pe firul evenimentelor, întâmplărilor, pe reținerea și înțelegerea acestora, știut fiind faptul că la această vârstă copilul este interesat de tabloul faptic al evenimentelor și nu de cel cauzal (C. Moise, 1996, pg. 116). În mod firesc, educatoarea va apela la materialele intuitive pregătite și le va folosi în momentele oportune, se va concentra asupra explicării cuvintelor și expresiilor noi precum și asupra antrenării afective a copiilor în activitate. Uneori copiii sunt implicați în această etapă prin solicitarea unor răspunsuri scurte, intonarea unor refrene sau fragmente muzicale, realizarea unor mișcări sau gesturi.

- *Fixarea conținutului prezentat* presupune o reluare a principalelor episoade, evenimente, personaje întâlnite în text și conturarea mesajului transmis.

Interactivitatea și implicarea copiilor se realizează prin întrebări predictive („Ce crezi că se va întâmpla?”), prin răspunsuri la întrebările recapitulative, sprijinindu-se sau nu de materiale intuitive, formularea de opinii cu privire la comportamentul unor personaje, realizarea de conexiuni cu alte povești, desenarea de secvențe sau personaje din poveste.

- *Evaluarea* modului în care copiii au participat la activitate, s-au concentrat, au urmărit, au înțeles, au reținut conținutul.

Storytelling-ul este utilizat în mod frecvent în activitatea cu preșcolarii, putând fi valorificat în activitățile din Domeniul Limbă și Comunicare și în activități diverse aparținând altor domenii experiențiale.

Storytelling-ul rămâne pentru mine o metodă vie, profundă și valoroasă, care creează un climat pozitiv, sigur și stimulant în clasă.

Exemple practice de storytelling pentru crearea climatului pozitiv:

„Povestea lui Cristi”

Tema: Înțelegerea sentimentelor altora, prietenie
Vârsta: grupa mare (5-6 ani)
Obiective: copii să identifice și să exprime emoții; să practice ascultarea activă și respectul; să creeze relații pozitive între colegi.
Desfășurare:

Educatoarea pregătește o poveste adaptată: un copil nou - Cristi, emoționat, care încearcă să-și facă prieteni într-o clasă. Povestea este trunchiată la un punct crucial („Ce crezi că va face copilul nou?”).

Înainte de poveste, se creează un cerc, se stabilește regulile: să asculte, să nu râdă, să se gândească la cum s-ar simți personajul.

Se povestește până la punctul de întrerupere. Educatoarea pune întrebări: „Cum te-ai simți dacă ai fi în locul lui?”, „Ce ai face?”. Copiii discută în grup mic, împărtășesc idei.

Se reia povestea până la final, prezentând soluția.

Reflectare finală: fiecare copil spune ce ar fi făcut; se relatează cu situații reale din clasă când cineva s-a simțit străin și cum putem ajuta.

Rezultate scontate: empatie, coeziune socială, respect reciproc, mai multă incluziune pentru copii mai retrași.

„Povestea regulilor grupei”

Tema: Norme sociale și reguli de grup
Vârsta: grupa mică/mijlocie (3-5 ani)
Obiective: copiii să înțeleagă regulile grupei; să participe la formularea regulilor; să își asume responsabilitatea comportamentului lor.
Desfășurare:

Pe baza experiențelor din grupă (de exemplu: cineva întrerupe când alții vorbesc, cineva nu așteaptă rândul), educatoarea inventează o poveste în care personajele (animale) intră în conflict din cauza lipsei de reguli.

Povestea este spusă, folosind jucării de pluș.

După poveste, se discută: ce reguli i-ar fi ajutat pe personaje să se înțeleagă?

Copiii sunt invitați să formuleze reguli proprii, cu ajutorul educatoarei.

Realizarea unui panou cu regulile grupei – ilustrate de copii (desen) – inspirat din poveste.

Periodic, se readuce povestea: „Ce s-ar întâmpla dacă nu am respecta anumite reguli?" pentru a evidenția importanța acesteia.

Rezultate scontate: claritate asupra regulilor, implicare a copiilor, responsabilitate, reducerea conflictelor.

„Povestea Zilei Fericite" – Poveste colectivă

Tema: Recunoștință, exprimare pozitivă, bună dispoziție
Vârsta: grupa mijlocie/mare (4-6 ani)
Obiective: să valorifice momentele pozitive din viața copiilor; să dezvolte limbajul expresiv; să consolideze legătura educatoare-copii.
Modul de desfășurare:

În fiecare dimineață, poate fi denumit un moment de storytelling: „Povestea Zilei Fericite". Educatoarea invită câțiva copii să menționeze ceva bun care li s-a întâmplat (acasă sau la grădiniță).

Copiii își spun rând pe rând, povestea lor. Educatoarea îi ghidează să adauge detalii emoționale („Cum te-ai simțit?", „Cine era cu tine?", „Ce ai observat?").

Cele spuse pot fi consemnate în jurnalul grupei și ilustrat de copii.

La final copiii sunt răsplătiți cu aplauze și încurajări.

Ocazional, se poate inventa o mică poveste inspirată de unul dintre momente, care să includă toți copiii în roluri simbolice: copilul curajos, copilul amabil, copilul politicos, copilul vesel.

Rezultate scontate: comunicare pozitivă între colegi, creșterea stimei de sine.

Povestirile pot fi sugerate și acasă părinților. Părinții pot aduce povești de familie și se pot desfășura activități educative în cadrul unor proiecte educaționale.

Prin aplicarea exemplelor practice prezentate, orice grupă de grădiniță poate să devină un microclimat de armonie și încredere, în care poveștile nu sunt doar ascultate, ci trăite, împărtășite, reinterpretate.

Se pot observa multiple beneficii ale storytelling-ului:

- Îmbogățirea limbajului, atât receptiv, cât și expresiv: copii întâlnesc cuvinte noi, structuri frazeologice, expresii;

- Stimularea imaginației și creativității, prin imagini mentale, personaje, lumi fictive, posibilitatea de a inventa variante;

- Dezvoltarea empatiei și a conștiinței emoționale, deoarece copiii se pot identifica cu personaje, cu situații de dificultate, de bucurie, de teamă;

- Îmbunătățirea abilităților de ascultare, atenție și memorie, deoarece povestirile solicită ca ascultătorii să urmărească firul narativ, să-și amintească personaje, evenimente, succesiuni;

- Transmiterea de valori, norme sociale și morale, într-un mod indirect, dar eficient, deoarece povestea permite explorarea unor dileme, confruntări.

Bibliografie

1. **Colceriu L. (2010) „Metodica predării activității instructiv educative în grădinițe" Editura V&I Integral, București;**
2. **Ion Albulescu, Horațiu Catalano (2019) - „Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar", Editura DPH, București;**
3. **Jeder D (coordonator) (2017) „Elemente de didactică aplicată în învățământul preșcolar", Editura DPH, București;**
4. **Mătăsaru, M. (2008), „Secrete metodice în didactica preșcolară", Rovimed Publish;**
5. **Moise, C. (1996), „Concepte didactice fundamentale", Iași, Editura Ankarom;**
6. **Păiș–Lăzărescu M., Ezechil L. (2011) „Laborator preșcolar", Editura V&I Integral, București.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Iuga Elena Ramona, Educatoare
Grădinița cu Program Prelungit nr. 15, Brașov

Lucrarea „Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești" explorează rolul poveștii ca instrument educațional complex, capabil să susțină dezvoltarea emoțională, socială și morală a copiilor preșcolari. În activitatea zilnică din grădiniță, s-a observat tot mai frecvent dificultatea copiilor de a-și exprima emoțiile și de a relaționa empatic, pe fondul reducerii interacțiunilor autentice și al expunerii excesive la mediul digital. În acest context, povestea a fost revalorizată ca modalitate de reconectare emoțională și socială.

Programul educațional „Ora poveștilor cu sens", implementat în grupa mare, a inclus lecturi și conversații interactive bazate pe povești clasice și moderne, precum Capra cu trei iezi, Scufița Roșie, Cei trei purcelușI, Culoarea emoțiilor și Ursulețul care voia să adoarmă. Activitățile de dramatizare, desen și joc de rol au sprijinit exprimarea emoțiilor și cooperarea între copii. Rezultatele au evidențiat o creștere a empatiei, a autocontrolului și a capacității de comunicare.

Lucrarea subliniază importanța poveștii ca mijloc de formare integrală a copilului și de consolidare a climatului pozitiv în grădiniță, demonstrând că prin intermediul poveștilor, copiii învață nu doar să gândească, ci și să simtă și să se conecteze autentic cu ceilalți.

În activitatea educațională din grădiniță, educatorul este nu doar ghid al învățării, ci și creator al unui climat emoțional care determină modul în care copiii învață, relaționează și se dezvoltă. Observând evoluția comportamentelor copiilor din grupa mea, am remarcat o problemă care devine tot mai frecventă în rândul preșcolarilor: dificultatea de a-și exprima emoțiile într-un mod constructiv și de a relaționa empatic cu ceilalți. Într-un context social dominat de tehnologie, de interacțiuni rapide și adesea superficiale, mulți copii par să piardă contactul cu poveștile autentice, cu trăirea emoțiilor profunde și cu reflecția morală. Această realitate afectează climatul pozitiv al grupei, pentru că lipsa empatiei și a comunicării autentice generează tensiuni, retrageri sau comportamente conflictuale (Ionescu, 2022).

Problema persistă, în principal, din cauza reducerii timpului petrecut de copii în interacțiuni narative reale, față în față. În multe familii, povestea de seară acel moment magic de conectare dintre părinte și copil, a fost înlocuită cu ecrane luminoase și conținut vizual pasiv.

În mediul educațional, accentul cade deseori pe obiective cognitive și mai puțin pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale prin intermediul limbajului narativ (Popescu, 2023). Lipsa timpului pentru conversații autentice și pentru povești care cultivă sensibilitatea emoțională face ca educatoarea să devină adesea singura sursă de experiențe narative vii din viața copilului. Povestea ocupă un loc esențial în educația timpurie, deoarece ea răspunde în mod natural nevoilor afective, cognitive și morale ale copilului. Prin intermediul poveștilor, copilul descoperă lumea într-o formă accesibilă, învață să distingă binele de rău și să înțeleagă consecințele faptelor. Povestea îl ajută să-și exprime emoțiile și să le recunoască în ceilalți, devenind un instrument al empatiei și al autocunoașterii (Zlate, 2019).

Din punct de vedere educațional, poveștile dezvoltă limbajul, imaginația, gândirea logică și creativă, dar mai ales capacitatea de reflecție morală. În cadrul grupei, ele facilitează colaborarea și comunicarea, oferind un cadru sigur în care copiii pot explora diverse situații de viață fără teama de a greși. Povestea îi învață să găsească soluții, să analizeze comportamente și să-și construiască un sistem propriu de valori (Goleman, 2020).

Mai mult, studiile arată că basmele și poveștile cu conținut moral pozitiv contribuie la reducerea anxietății și la creșterea încrederii în sine. Personajele devin modele comportamentale, iar conflictul narativ oferă copilului ocazia de a învăța cum să gestioneze propriile emoții într-un mod echilibrat (Pascari, 2019). Prin urmare, alegerea poveștii ca metodă educațională nu este întâmplătoare, ci o strategie pedagogică complexă care sprijină dezvoltarea integrală a copilului.

Pentru a forma adulţi cu abilităţi emoţionale bine dezvoltate este foare important să începem să formăm aceste competenţe în copilărie. O importanţă deosebită inteligenţei emoţionale este acordată de Lidia Trofaila, care o consideră o necesitate în vremurile în care trăim. Aceasta susţine importanţa dezvoltării emoţionale încă din copilărie şi subliniază faptul că adultul ce educă în acest sens trebuie el însuşi să deţină aceste competenţe (2020, p.171-172).

Un adult cu abilităţi emoţionale dezvoltate este un adult care ştie să comunice cu cei din jur, ştie să îşi gestioneze gândirea pentru o bună organizare şi gestionează emoţiile pentru a evita situaţiile stresante sau deprimante (Ştefan, Kallay, 201, p.10).

În sistemul educaţional preşcolar, s-au adăugat o serie de obiective cu scopul de a educa copiii şi din punct de vedere afectiv. Aceste obiective au fost construite în urma observării atente a celor mici. S-a hotărât că la nivel preşcolar trebuie să se insiste asupra timidităţii, empatiei, integrării, negativismului şi izolării (Pascari, 2019, p.424).

La vârsta preşcolară copii au trăiri intense şi sunt foarte receptivi la lucrurile din jurul

lor. Relaţia cu adultul este foarte importantă în dezvoltarea sa. O relaţie bună dintre cei doi duce la o mai mare receptivitate a copilului la sarcini. Aprecierile şi dezaprobările adultului au un mare impact asupra celor mici (Sacaliuc, 2019, p.9). Lipsa de experienţă atunci când copilul dă de o problemă pe care trebuie să o rezolve singur, duce la emoţii puternice de neputinţă şi la scăderea stimei de sine.

Aşadar principalul scop al adultului în dezvoltarea copiilor nu este acela de a feri copilul de experienţe, ci acela de a îl învăţa să reacţioneze le acestea şi să fie capabil să găsească o soluţie favorabilă lui, gestionând emoţiile ce vin la pachet cu rezolvarea. (Maurice J. E, Steven E. T, Brian S. F, 2019, p.134)

Pornind de la această constatare, am implementat în grupa mea un demers educațional intitulat „Ora poveștilor cu sens”, menit să redea poveștii rolul său profund de instrument formativ și terapeutic. Programul s-a bazat pe activități de lectură și conversație, desfășurate de două ori pe săptămână, având ca obiectiv central dezvoltarea empatiei, a autocontrolului și a spiritului de cooperare.

Pentru realizarea acestui program, am ales povești și basme potrivite vârstei de 5–6 ani, precum *Capra cu trei iezi* și *Fata babei și fata moșneagului* de Ion Creangă, *Scufița Roșie* și *Cei trei purcelușI*, dar și povești moderne, precum *Ursulețul care voia să adoarmă* (Carl-Johan Forssén Ehrlin, 2016) sau *Culoarea emoțiilor* (Anna Llenas, 2018). Fiecare text a fost ales pentru a evidenția o anumită trăsătură de caracter: responsabilitatea, sinceritatea, curajul, generozitatea sau recunoașterea emoțiilor.

După fiecare poveste, am desfășurat discuții libere, în care copiii au fost invitați să-și exprime opiniile: Cum s-a simțit personajul? Ce ai fi făcut tu în locul lui? Ce putem învăța din poveste? Aceste conversații au fost urmate de activități creative, precum desen, dramatizare, jocuri de rol sau modelaj, prin care copiii au reușit să transpună trăirile personajelor în propriile experiențe. Efectele au fost vizibile după doar câteva săptămâni. Copiii au început să își exprime mai des emoțiile prin cuvinte, nu prin gesturi impulsive. În timpul jocurilor de grup, au arătat mai multă disponibilitate de a coopera și de a găsi soluții împreună. Povestea a devenit un limbaj comun al grupei, un spațiu sigur în care fiecare copil s-a simțit ascultat și valorizat. În paralel, am observat o creștere a interesului pentru lectură și o mai mare atenție în timpul activităților narative. Aceste transformări confirmă faptul că povestea este un instrument esențial pentru construirea unui climat pozitiv în clasă (Zlate, 2019; Goleman, 2020).

Implementarea programului a fost completată de implicarea părinților, prin activitatea „Povești de acasă”. Aceștia au fost invitați să citească o poveste copilului, o dată pe săptămână, și să discute împreună despre emoțiile personajelor. Apoi, la grădiniță, copiii au împărtășit

colegilor experiența lor. Acest parteneriat familie–grădiniță a consolidat mesajul educațional și a contribuit la formarea unei comunități afective extinse.

Povestea, prin natura ei, are puterea de a modela comportamente, de a vindeca emoții și de a apropia oamenii. Ea nu oferă doar o morală, ci o cale prin care copilul își poate înțelege lumea interioară și relațiile cu ceilalți. Într-un climat educațional pozitiv, povestea devine un instrument al empatiei și al învățării prin trăire.

În concluzie, dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești reprezintă o strategie educațională complexă, dar profund umană. Povestea cultivă încrederea, bunătatea și respectul reciproc, care din punctul meu de vedere sunt valori fundamentale în formarea personalității copilului. Prin redescoperirea poveștilor potrivite vârstei preșcolare și prin utilizarea lor în contexte educaționale vii și interactive, educatoarea contribuie la formarea unei generații care știe nu doar să gândească, ci și să simtă.

Bibliografie

1. **Ehrlin, C.-J. F. (2016). Ursulețul care voia să adoarmă: o poveste care te ajută să adormi. București: Editura Litera.**
2. **Goleman, D. (2020). Inteligența emoțională: de ce poate însemna mai mult decât IQ-ul. București: Curtea Veche Publishing.**
3. **Ionescu, M. (2022). Psihologia educației timpurii: provocări și soluții moderne. Iași: Polirom.**
4. **Llenas, A. (2018). Culoarea emoțiilor. București: Editura Nemi.**
5. **Maurice, J. E., Steven, E. T., & Brian, S. F. (2019). Educația emoțională și dezvoltarea copilului mic. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.**
6. **Pascari, E. (2019). Dezvoltarea competențelor socio-emoționale la vârsta preșcolară. Revista de Științe ale Educației, 2(51), 421–429.**
7. **Popescu, A. (2023). Copilul și ecranul: impactul digitalizării asupra dezvoltării emoționale. Cluj-Napoca: Editura Didactica Nova.**
8. **Sacaliuc, M. (2019). Dezvoltarea socio-emoțională a copilului preșcolar. București: Editura Universitară.**
9. **Ștefan, C. A., & Kallay, E. (2011). Inteligența emoțională: modele, evaluare, aplicații. Cluj-Napoca: Editura ASCR.**
10. **Trofaila, L. (2020). Educația emoțională în grădiniță: ghid pentru cadrele didactice. București: Editura Didactică și Pedagogică.**

11. Zlate, M. (2019). Educația emoțională în grădiniță. București: Editura Trei.

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Prof. Alina Juravle Lucescu
Colegiul Național "Ștefan cel Mare" Suceava

Lucrarea examinează rolul poveștilor în dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă, punând accent pe dimensiunea lor educativă și formativă. Poveștile constituie un instrument didactic prin care profesorii favorizează empatia, cooperarea și disciplina pozitivă. Ele sprijină învățarea prin experiență și transmiterea valorilor morale. Exemplele practice arată cum poveștile contribuie la participarea elevilor, reducerea tensiunilor și consolidarea relațiilor de grup. Analiza evidențiază faptul că poveștile sunt resurse accesibile și versatile, care pot fi integrate în demersul didactic în mod sistematic. Lucrarea propune recomandări pentru alegerea, adaptarea și valorificarea pProfesorii care integrează constant poveștile în activitate observă o reducere a conflictelor, o creștere a nivelului de implicare și o atmosferă mai relaxată în clasă. Elevii se simt încurajați să comunice, să coopereze și să își exprime emoțiile. Poveștile contribuie astfel la formarea unei comunități de învățare în care fiecare elev se simte valorizat. Această metodă nu necesită resurse materiale suplimentare, ci doar atenție, consecvență și deschidere din partea profesorului.

Poveștile pot fi folosite ca o unealtă pedagogică prin care elevii explorează concepte complexe, dezvoltă gândirea critică și ajung la o înțelegere mai holistică a lumii.Interdisciplinaritatea prin utilizarea poveștilor în actul didactic se referă la integrarea diverselor discipline, cum ar fi istoria, geografia, știința sau matematica, într-o poveste sau narativă pentru a facilita înțelegerea mai profundă și conexiuni între subiecte, stimulând totodată creativitatea și implicarea elevilor.

Lucrarea examinează rolul poveștilor în dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă, punând accent pe dimensiunea lor educativă și formativă. Poveștile constituie un instrument didactic prin care profesorii favorizează empatia, cooperarea și disciplina pozitivă. Ele sprijină învățarea prin experiență și transmiterea valorilor morale. Exemplele practice arată cum poveștile contribuie la participarea elevilor, reducerea tensiunilor și consolidarea relațiilor de grup. Analiza evidențiază faptul că poveștile sunt resurse accesibile și versatile, care pot fi integrate în demersul didactic în mod sistematic. Lucrarea propune recomandări pentru

alegerea, adaptarea și valorificarea poveștilor, cu scopul de a sprijini dezvoltarea personală și socială a elevilor.

Calitatea climatului educațional influențează direct procesul de învățare și dezvoltarea armonioasă a elevilor. Profesorii sunt confruntați cu provocarea de a construi un mediu în care elevii să se simtă în siguranță, motivați și respectați. Un climat pozitiv presupune relații bazate pe încredere, cooperare și respect reciproc. În acest cadru, poveștile pot avea un rol esențial, oferind elevilor experiențe simbolice prin care învață să se raporteze la propria viață și la ceilalți.

Rolul poveștilor în demersul didactic este multiplu. În primul rând, poveștile facilitează transmiterea valorilor morale și sociale într-un mod natural, accesibil și atractiv. Ele oferă elevilor modele de comportament, situații de viață și dileme care stimulează reflecția. În al doilea rând, poveștile sprijină dezvoltarea competențelor de comunicare, pentru că ascultarea și discutarea lor creează contexte autentice de dialog. Elevii învață să își exprime gândurile, să pună întrebări și să formuleze argumente. În al treilea rând, poveștile sunt instrumente eficiente pentru dezvoltarea gândirii critice. Ele permit analiza unor situații complexe și oferă ocazia de a evalua consecințe și alternative.

Din punct de vedere metodologic, integrarea poveștilor în lecții oferă profesorilor posibilitatea de a combina dimensiunea cognitivă cu cea afectivă. Poveștile stimulează imaginația și interesul elevilor, contribuind la menținerea atenției și la crearea unor legături emoționale cu conținuturile predate. Prin dramatizare sau rescriere creativă, poveștile devin puncte de plecare pentru activități interdisciplinare. Acestea pot fi folosite în predarea limbilor străine, a istoriei, a educației civice sau a științelor sociale, dar și în activitățile de consiliere și orientare școlară.

Studiile de specialitate (Vygotsky, 1978; Bruner, 1996) arată că învățarea este un proces social, iar poveștile răspund nevoii de a învăța prin interacțiune și prin exemple ancorate în realitate. Ele contribuie la formarea competențelor socio-emoționale și la gestionarea emoțiilor. Prin intermediul lor, profesorul are un cadru sigur pentru a aborda subiecte sensibile, precum prietenia, responsabilitatea, respectul sau solidaritatea. Astfel, poveștile nu au doar rol de divertisment, ci devin un mijloc pedagogic cu impact asupra dezvoltării globale a elevului.

Integrarea poveștilor în demersul didactic necesită planificare atentă. Profesorul selectează materiale relevante pentru nivelul de vârstă, stabilește obiective clare și creează contexte de învățare participative. De exemplu, o poveste cu tematică socială poate fi urmată de o dezbatere, o reflecție scrisă sau o activitate de grup. O poveste cu rol educativ poate sprijini introducerea unei reguli de comportament în clasă. Experiențele raportate în literatura de

specialitate arată că elevii răspund pozitiv la aceste abordări și își asumă mai ușor regulile atunci când ele sunt prezentate prin intermediul poveștilor (Dewey, 2014; Ionescu, 2020). Rezultatele practice confirmă valoarea poveștilor ca instrument educațional. Profesorii care integrează constant poveștile în activitate observă o reducere a conflictelor, o creștere a nivelului de implicare și o atmosferă mai relaxată în clasă. Elevii se simt încurajați să comunice, să coopereze și să își exprime emoțiile. Poveștile contribuie astfel la formarea unei comunități de învățare în care fiecare elev se simte valorizat. Această metodă nu necesită resurse materiale suplimentare, ci doar atenție, consecvență și deschidere din partea profesorului.

Poveștile pot fi folosite ca o unealtă pedagogică prin care elevii explorează concepte complexe, dezvoltă gândirea critică și ajung la o înțelegere mai holistică a lumii.Interdisciplinaritatea prin utilizarea povestilor în actul didactic se referă la integrarea diverselor discipline, cum ar fi istoria, geografia, știința sau matematica, într-o poveste sau narativă pentru a facilita înțelegerea mai profundă și conexiuni între subiecte, stimulând totodată creativitatea și implicarea elevilor. Beneficiile utilizării povestilor în abordarea interdisciplinară:

- ✓ Conectarea informațiilor:Poveștile ajută la crearea unor legături între diverse domenii de cunoaștere, transformând materia abstractă într-un context coerent și memorabil.
- ✓ Stimularea imaginii: Narativele stimulează imaginația, permițând elevilor să vizualizeze și să se implice emoțional în procesul de învățare.
- ✓ Dezvoltarea competențelor: Elevii își dezvoltă competențe esențiale, precum abilitățile de comunicare, rezolvarea problemelor și gândirea analitică.
- ✓ Creșterea motivației: Un cadru narativ poate face învățarea mai atractivă și mai relevantă pentru elevi, crescându-le interesul și implicarea.
- ✓ Înțelegerea complexității: Poveștile pot fi folosite pentru a explora fenomene complexe și pentru a demonstra interdependența dintre diferite aspecte ale vieții și ale mediului înconjurător.

Exemple de aplicare:

Istorie și Geografie: O poveste despre o călătorie pe Drumul Mătăsii poate integra informații despre culturi, economie, geografie și transporturi.

Științe și Matematică: O poveste despre un naturalist ar putea include observarea plantelor, descrierea ecosistemelor și calcule despre creștere sau populație.

Limbă și Arte: Prin analizarea unei legende sau a unui basm, se pot discuta elemente de structură narativă, simboluri, dar și contextul istoric și cultural în care a apărut.

În esență, interdisciplinaritatea prin povești transformă actul didactic într-o experiență mai bogată și mai unitară, încurajând o învățare prin descoperire și conexiune, mai degrabă decât prin memorare separată de discipline.

Consider că poveștile au un potențial semnificativ în educație, fiind un mijloc prin care procesul de predare devine mai atractiv, mai relevant și mai eficient. Ele simplifică transmiterea mesajelor, sprijină dezvoltarea emoțională și stimulează colaborarea. Recomand cadrelor didactice să acorde poveștilor un loc constant în lecții, să le adapteze la contextul elevilor și să le valorifice nu doar ca material didactic, ci și ca instrument de formare a personalității și a climatului educațional pozitiv.

Bibliografie

1. **Rădulescu, M. (2018).** ***Managementul clasei de elevi*****. Editura Didactică**
2. **Ionescu, A. (2020).** ***Metode interactive de predare*****. Editura Universitară**
3. **Petrescu, L. (2021).** ***Povești pentru dezvoltare personală*****. Editura Aramis**
4. **Vygotsky, L. (1978).** ***Mind in Society*****. Harvard University Press**
5. **Bruner, J. (1996).** ***The Culture of Education*****. Harvard University Press**
6. **Piaget, J. (2000).** ***Psihologia copilului*****. Editura Cartier**
7. **Dewey, J. (2014).** ***Democrație și educație*****. Editura Didactică**
8. **Bettelheim, B. (2005).** ***Psihanaliza basmelor*****. Editura Univers**
9. **Ellis, G. & Brewster, J. (2014).** ***Tell it Again! The Storytelling Handbook for Primary English Language Teachers*****. British Council**

De la lectură la Book-urie – poveștile ca suport pentru starea de bine a elevilor din ciclul primar

Profesor învățământ primar Jurubiță Lucia- Anca- Maria
Liceul Tehnologic" Axiopolis" Cernavodă

Lucrarea propune utilizarea poveștilor ca instrument pentru dezvoltarea unui climat pozitiv în clasele primare, prin intermediul conceptului „Book-urie" – bucuria lecturii trăite ca experiență emoțională, reflexivă și comunitară. Pornind de la constatarea scăderii motivației pentru lectură și a fragilizării relațiilor socio-emoționale, este sugerat un program educațional transdisciplinar care valorifică storytellingul ca strategie de dezvoltare cognitivă, afectivă și socială.

Activitățile propuse includ lectură reflexivă, dramatizare, jurnal narativ, jocuri de rol și implicarea părinților și a comunității. Integrarea poveștilor în mai multe materii școlare favorizează dezvoltarea competențelor de comunicare, empatie, autocunoaștere și colaborare, stimulând starea de bine a elevilor conform modelului PERMA (Seligman, 2011).

Lucrarea se aliniază perspectivelor pedagogice actuale, conform cărora povestea poate fi utilizată ca liant transdisciplinar, unind cunoașterea cu experiența afectivă și socială a elevului (Bocoș, 2017; Albulescu, 2019; Cerghit, 2006). Această propunere ilustrează modul în care lectura trăită ca bucurie poate contribui la starea de bine și la formarea armonioasă a elevilor din ciclul primar.

Într-o perioadă în care educația se confruntă cu provocări multiple, determinate de ritmul accelerat al schimbărilor tehnologice, scăderea interesului pentru lectură și fragilizarea relațiilor interumane, redescoperirea puterii poveștilor devine o prioritate pedagogică. În ciclul primar, povestea reprezintă un instrument educațional cu valențe cognitive, afective și sociale, capabil să contribuie la crearea unui climat pozitiv în clasă și la dezvoltarea stării de bine a elevilor. Conceptul de Book-urie – bucuria lecturii trăite autentic, prin implicare emoțională și reflecție personală – exprimă această reîntoarcere la esența educației: formarea armonioasă a copilului și transformarea lecturii într-o experiență de viață.

Problema identificată în practică este scăderea motivației pentru lectură și fragilizarea relațiilor socio-emoționale în clasă. Elevii citesc din ce în ce mai rar din plăcere, iar lectura

devine adesea o obligație școlară. Bocoș (2017) subliniază că „educația autentică nu se reduce la transmiterea de cunoștințe, ci presupune formarea unei relații vii între elev, profesor și conținutul învățării” (p. 42). În acest context, povestea poate fi utilizată ca instrument de construire a unei comunități de învățare afectivă, în care elevii învață să coopereze, să comunice și să dezvolte competențe socio-emoționale.

Cauza acestei probleme este, pe de o parte, presiunea evaluărilor standardizate, care limitează lectura la competențe măsurabile, și, pe de altă parte, lipsa unei abordări emoționale integrate în procesul de învățare. Albulescu (2019) subliniază că „școala viitorului trebuie să fie o școală a sensului, în care emoția și cunoașterea să se întâlnească firesc” (p. 58). Povestea poate reconecta învățarea la experiențele de viață ale elevilor, stimulând empatia, cooperarea și autocunoașterea.

Propunerea de soluție constă în implementarea programului educațional „De la lectură la Book-urie”, care poate fi aplicat transdisciplinar, implicând mai multe materii școlare și activități complementare. Poveștile pot fi integrate astfel:

- La limba și literatura română, elevii pot rescrie finaluri alternative, crea benzi desenate sau realiza portofolii de lectură personalizate.
- La matematică, povestea poate fi utilizată pentru probleme tematice, organizarea diagramelor personajelor sau calcule bazate pe situații din text.
- La științe, elementele narative pot introduce concepte simple despre natură, ecologie și relația om-natură.
- La arte vizuale și muzică, elevii pot picta scene din poveste, realiza colaje sau compune sunete care exprimă emoțiile personajelor.
- La educație socială și morală, povestea devine punct de plecare pentru discuții despre valori, empatie și responsabilitate socială.

Transdisciplinaritatea, conform lui Nicolescu (2002), permite depășirea granițelor disciplinare și construirea de sensuri noi, integrând cunoașterea cognitivă cu experiența emoțională și socială. Elevii dezvoltă competențe de comunicare, gândire critică și empatie, iar povestea devine un instrument de co-creație și reflecție.

Implementarea programului presupune următoarele etape:

1. Crearea unui „colț al Book-uriei” în clasă, cu selecție de povești și suport pentru înregistrarea impresiilor și ideilor elevilor.
2. Activități săptămânale de lectură și dramatizare, care implică interpretarea emoțiilor personajelor și discuții reflexive.

3. Implicarea părinților și comunității, prin lecturi interactive, cluburi de poveste sau ateliere de creație.
4. Proiecte integrate transdisciplinar, în care povestea este folosită pentru activități în mai multe discipline, stimulând creativitatea, gândirea critică și empatia.

Această abordare favorizează crearea unui climat pozitiv în clasă, consolidarea relațiilor elev-profesor și elev-elev, creșterea motivației pentru învățare și dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Modelul PERMA (Seligman, 2011) susține că activitățile care combină emoțiile pozitive, implicarea, relațiile, sensul și realizările contribuie direct la starea de bine a elevilor.

Inițiativa se aliniază și spiritului comemorativ Ioan Slavici, care în lucrările sale pedagogice (*Educațiunea națională*, *Educațiunea fizică*, *Educațiunea morală*) subliniază importanța formării caracterului și a stării de bine a tinerilor. Povestea devine astfel un instrument de educație integrală, prin care elevii trăiesc lectura ca bucurie, dezvoltându-se armonios și contribuind la o comunitate de învățare coezivă.

Prin programul „De la lectură la Book-urie", lectura nu este doar o activitate cognitivă, ci și o experiență emoțională, socială și creativă, sprijinind formarea unei stări de bine autentice, armonioase și durabile pentru elevii din ciclul primar.

Bibliografie

1. **Albulescu, I. (2019). *Educația între sens și performanță*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.**
2. **Albulescu, I. (2021). *Pedagogia sensului*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.**
3. **Bocoș, M. (2017). *Teoria și metodologia instruirii. Suport pentru formarea profesorilor*. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.**
4. **Bocoș, M., & Jucan, D. (2019). *Teoria și metodologia curriculumului*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.**
5. **Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.**
6. **Nicolescu, B. (2002). *Manifestul transdisciplinarității*. Iași: Editura Polirom.**
7. **Seligman, M. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. New York: Free Press.**

Biblioterapia

Profesor pentru educație timpurie Konkoly Mariana
Grădinița cu program prelungit Nr 56 Oradea

Lucrarea de față face trimitere la perioada preșcolară, activitatea mea realizându-se în grădinița, iar preșcolarii sunt beneficiarii direcți.

În partea introductivă am enumerat câteva caracteristici ale acestei vârste, acțiunea dominantă precum și elemente ale dezvoltării socio-emoționale.

În continuare am abordat biblioterapia a cărei componentă este și povestea terapeutică care contribuie la realizarea unui climat pozitiv în clasă.

Am enumerat beneficiile biblioterapiei pentru cadre didactice, pașii pentru crearea unei povești terapeutice, pașii în în alcătuirea povestirilor metaforice care să-i ajute pe copii să-și schimbe comportamentele precum și pașii care trebuiesc parcurși în realizarea unei activități de biblioterapie.

Perioada preşcolară, denumită şi vârsta de aur a copilăriei, se caracterizează printr-o dezvoltare intensă din punct de vedere fizic şi mai ales psihic. Au loc o serie de modificări cantitative şi calitative în toate planurile atât de accentuate încât în perioadele copilăriei următoare nu vor mai putea fi egalate.

La vârsta preşcolară partenerii de joacă devin din ce în ce mai importanţi. Jocul, în grădiniţă şi nu numai, conferă un cadru prielnic pentru dezvoltarea conduitelor sociale prin stimularea interacţiunilor dintre covârstnici. Se amplifică independenţa şi autocontrolul. Copilul devine astfel o personalitate “vie”, creatoare, cu propriile modalităţi de raportare la cei din jur.

Copilul preşcolar ia contact mai strâns cu mediul de grădiniţă, diferit de cel familial, şi traversează observativ mediul social (strada, magazinele, mijloacele comune de transport).

Fluiditatea acestui plan de produse psihice alimentează imaginaţia, comportamentele şi strategiile mentale care sunt încărcate de o simbolistică amplă şi o emoţionalitate complexă.

Pentru că vocabularul emoţional la această vârstă este destul de limitat, ei îşi exprimă de multe ori emoţiile comportamental. Spre sfârşitul acestei etape de dezvoltare, copiii încep să dobândească o înţelegere mai bună a emoţiilor altor oameni şi pot răspunde atât fizic, cât şi verbal prin comportamente de genul: a cere iertare, a îmbrăţişa pe cineva când este trist. O bună

modalitate prin care putem dezvolta vocabularul emoțional al preșcolarului, o exprimare corectă a emoțiilor care conduce la un climat pozitiv în clasă o constituie biblioterapia.

Termenul de biblioterapie provine din greacă, din termenii vivlio (carte) şi therapeia (terapie). (Myers, 1998, apud Drugaş şi Bîrle (coord.), 2008).

Muro şi Kottman (apud Drugaş şi Bîrle (coord.), 2008) definesc biblioterapia ca fiind calea cea mai uşoară şi naturală de a intra în lumea plină de fantezie a copiilor. Biblioterapia se foloseşte de faptul că la această vârstă povestea ocupă un loc central în viaţa copiilor, astfel copiii fiind ajutaţi să depăşească o problemă curentă apărută în viaţa lor. Scopul central al biblioterapiei este acela de a-l ajuta pe copil să depăşească situaţiile problematice cu care se confruntă la un moment dat.

Bibiloterapia implică o sumă de activităţi terapeutice pe care copiii le îndrăgesc (jocurile de rol, tehnica desenului, poveştile terapeutice etc.). Fiecare mijloc terapeutic folosit în biblioterapie are instrumente specifice, de exemplu: jocurile de rol au ca instrument dramatizarea, tehnica desenului are ca instrumente desenele realizate de copii, iar poveştile terapeutice se axează pe utilizarea metaforelor.

În domeniul biblioterapiei s-au realizat cercetări care au adus o contribuţie foarte importantă în prezentare poveştii ca instrument în terapia infantilă (Aten, 2004, apud Drugaş şi Bîrle (coord.), 2008). Rezultatele cercetărilor au pus în evidenţă faptul că povestea terapeutică poate fi un instrument foarte eficient în schimbarea cogniţiilor, emoţiilor şi comportamentelor copiilor, dacă este folosită corect. Avantajul utilizării poveştilor terapeutice este dat de faptul că la vârsta şcolară, jocurile, poveştile şi ficţiunea reprezintă o latură importantă din lumea copiilor (Carlson, 2001, apud Drugaş şi Bîrle (coord.), 2008).
Povestea terapeutică este o naraţiune care prezintă viaţa unor personaje fictive sau nonfictive, dificultăţile întâmpinate şi modalităţile prin care depăşesc aceste situaţii.

Aiex (1993, apud Drugaş şi Bîrle (coord.), 2008), stabilea existenţa a nouă motive ce stau la baza alegerii biblioterapiei (de către cadrul didactic) ca metodă de lucru cu clasa de elevi. Aşadar, biblioterapia ajută cadrele didactice:

– să prezinte o situaţie similară cu problema elevului (pentru a-i arăta că nu este primul care se confruntă cu o asemenea problemă);

– să prezinte un caz asemănător (pentru a-i exemplifica multitudinea de soluţii ce pot sta la baza rezolvării unei singure probleme);

– să dezvolte şi să îmbunătăţească imaginea de sine a elevului;

– să ajute elevii să-şi exprime emoţiile şi să comunice liber problema lor;

– să dezvolte un plan constructiv pentru rezolvarea problemei;

– să ajute la descărcarea emoţională şi cognitivă a elevului;

– să dezvolte abilitatea elevului de autoevaluare corectă;

– să prevadă calea cea mai potrivită pentru un elev de a exploata lucrurile interesante din jurul său;

– să dezvolte capacitatea elevului de a înţelege comportamentul uman şi motivele ce stau la baza lor.

Unii copii au nevoie să lucreze atât cu emoţiile cât şi cu comportamentele.

Pentru a-i ajuta pe copii *să-şi exprime şi să-şi analizeze emoţiile* se alcătuiesc poveşti terapeutice care să respecte următorii **paşi** (Trip, 2007):

1. Selectarea şi descrierea personajului principal al naraţiunii;
2. Selectarea şi descrierea altor personaje ale naraţiunii;
3. Stabilirea relaţiei dintre personajul principal şi celelalte personaje sau cu elementele povestirii cu accent pe implicarea emoţiilor , încorporând emoţia care dorim să fie exprimată şi analizată de către copil;
4. Descrierea unor întâmplări (pozitive sau negative) care să afecteze relaţia dintre personaje. Se va descriere detaliat efortul personajului de a depăşi problema. Se va povesti rezolvarea conflictului şi orice schimbare a emoţiilor sau comportamentelor personajului principal.
5. În timpul povestirii se realizează focalizarea asupra sentimentelor personajului principal şi a imaginii de sine a acestuia. Se vor descrie şi manifestările nonverbale ale copiilor pe care le manifestă în timp ce ascultă povestea.

Paşi în alcătuirea povestirilor metaforice care să-i ajute pe copii *să-şi schimbe comportamentele*:

1. Selectarea şi descrierea personajului principal al naraţiunii;
2. Selectarea şi descrierea altor personaje ale naraţiunii;
3. Se explică conflictul metaforic şi se descriu scopurile comportamentele personajului principal, care pot fi paralele cu comportamnetul care se doreşte schimbat la copil.
4. Se descrie modul în care personajul principal răspunde dilemei metaforice. Vor fi acceptate eforturile şi acţiunile acestuia de a depăşi problema;
5. Se va detalia dialogul intern şi comportamentele neobservabile ale personajului principal din timpul confruntării cu problema. Copiii vor putea astfel identifica şi înţelege mai uşor orice schimbare de comportament dacă vor fi descrise gândurile, sentimentele şi modul în care sunt luate deciziile de către personajul principal;

6. Dacă este posibil, vor fi incluse în poveste mai multe repetiţii ale comportamentelor dorite. Un mod eficient îl constituie relatarea modului în care personajul principal observă acest comportament la altcineva.
7. După ce personajul principal a reuşit cu succes să folosească toate comportamentele scop, el va fi implicat într-un fel de sărbătoare sau petrecere în ideea de a sărbători noile comportamente şi depăşirea obstacolelor.

Efectul terapeutic al lecturii se face simţit la cele trei nivele ale fiinţei umane: fizic, psihic şi spiritual. O formă a biblioterapiei a fost dezvoltată de psihanalista austriacă Anna Freud, autoare a numeroase lucrări de psihologia copilului, anxietate şi depresie, ca formă de terapie prin joc, ca adaptare şi expansiune a psihanalizei, pentru tratamentul copiilor, însă nu pentru orice afecţiune.
Pentru copii, biblioterapia constă din citit, discuţii şi activităţi ludice. Cartea poate fi folosită ca bază pentru discutarea sau desenarea unor subiecte pe care copilul ezita înainte să le facă.

Prater şi colaboratorii, 2006, (apud Drugaş şi Bîrle (coord.), 2008) au stabilit *10 paşi* care trebuiesc parcurşi în realizarea unei activităţi de biblioterapie.

1. Dezvoltarea şi îmbunatăţirea relaţiei cu copilul, a încrederii;
2. Identificarea unei alte persoane adulte cu care să se colaboreze;
3. Solicitarea sprijinului şi colaborarea cu părinţii copilului;
4. Definirea problemei pe care o trăieşte copilul;
5. Stabilirea obiectivelor şi activităţilor specifice problemei existente;
6. Documentarea şi selectarea poveştilor potrivite situaţiei;
7. Familiarizarea copilului cu povestea aleasă;
8. Citirea propriu- zisă a poveştii
9. Discuţii sau alte activităţi desfăşurate în urma citirii materialului.
10. Evaluarea activităţii

Bibliografie:

1. **Chircev, E., Pedagogia preşcolară, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972**
2. **Drugaş I., şi Bîrle, D., *Educăm şi vindecăm prin poveşti,* Editura Universităţii din Oradea, Oradea, 2008**
3. **Trip, S., *Educaţie raţional emotivă şi comportamentală: Formarea deprinderilor der gândire raţională la copii şi adolescenţi*, Editura Universităţii din Oradea, 2007**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești muzicale
-Experiența „Caietelor regale” la clasa I-

Profesor învățământ primar Lazăr Mariana Mihaela
Școala Gimnazială Nr. 12, Brașov

Lucrarea prezintă modalitatea prin care poveștile muzicale au fost utilizate pentru a dezvolta un climat pozitiv în clasă și pentru a transforma procesul de învățare a scrisului într-o experiență atractivă. Problema identificată a fost dificultatea copiilor de clasa I de a respecta regulile scrierii pe liniatura tip I, percepute adesea ca rigide și descurajante.

Cauza acestei dificultăți este legată de particularitățile de vârstă ale elevilor, care au nevoie de joc, poveste și context afectiv pentru a rămâne motivați. Soluția a constat în integrarea poveștilor muzicale în activitățile zilnice, pornind de la audierea cântecului „Clopoțelul vesel sună” în prima zi de școală. Ulterior, după „vizita Alteților Imperiale”, elevii au primit caietele ”Început perfect” și au creat împreună imnul clasei – „În caietele regale”.

Implementarea a inclus cântece și improvizații proprii ale copiilor, care au devenit laitmotivul activităților zilnice, de la salut până la plecare. Impactul a fost vizibil: regulile scrisului au fost învățate mai ușor, motivația a crescut, iar atmosfera clasei s-a transformat într-un spațiu al bucuriei și al colaborării.

Lucrarea demonstrează că poveștile muzicale nu sunt doar un joc creativ, ci o strategie eficientă pentru menținerea unui climat pozitiv în educația timpurie, dar și la vârsta școlară mică.

Introducere

În educația timpurie și primară, unul dintre obiectivele fundamentale îl reprezintă construirea unui climat pozitiv în clasă, în care elevii să se simtă în siguranță, respectați și motivați să învețe. Un asemenea climat se formează prin relații sănătoase între elevi, prin colaborare, empatie și printr-o permanentă valorizare a efortului depus de fiecare copil.

Poveștile reprezintă un instrument pedagogic cu o putere aparte: sunt universale, captează atenția, creează punți între experiențele personale și lumea învățării. Prin intermediul lor, elevii își dezvoltă gândirea critică și creativă, descoperă modele de comportament, iar procesul educațional devine mai atractiv și mai ușor de interiorizat.

În contextul învățământului primar, storytelling-ul are un rol esențial. Copiii trăiesc intens emoția poveștilor, o integrează în propriile experiențe și reușesc să transforme învățarea într-o aventură plină de sens. În același timp, poveștile creează oportunități pentru joc, pentru improvizație și pentru exprimarea liberă a imaginației, elemente care contribuie la consolidarea motivației pentru școală.

În acest cadru, am ales poveștile muzicale ca metodă didactică, deoarece pornesc de la ceva frumos care îi inspiră, le aduc bucurie și transformă învățarea într-o joacă creativă. Muzica și versurile îmbinate cu narațiunea devin un suport ludic și educativ, care îi ajută pe copii să se implice activ, să improvizeze și să participe cu entuziasm la activitățile zilnice. Poveștile muzicale funcționează, astfel, nu doar ca resurse de învățare, ci și ca instrumente pentru cultivarea unei atmosfere de armonie și colaborare în sala de clasă.

1. Problema identificată de autor în context profesional, în corelație cu tema climatului pozitiv în clasă

În activitatea didactică de la clasa I, una dintre cele mai vizibile provocări este legată de formarea deprinderilor de scriere corectă și ordonată, odată cu trecerea la liniatura tip I. Pentru elevi, această schimbare implică înțelegerea unor reguli noi, precum respectarea spațiului principal, a suprarândului și a subrândului, menținerea proporțiilor literelor și a clarității scrisului.

Deși aceste cerințe sunt absolut necesare pentru dezvoltarea competențelor de scriere, ele pot fi percepute de copii ca fiind dificile, rigide și lipsite de atractivitate. În lipsa unui cadru adecvat, apare riscul ca scrisul de mână să fie asociat cu un efort obositor și frustrant, mai degrabă decât cu o activitate frumoasă și valoroasă.

Această percepție afectează direct climatul clasei: elevii își pot pierde motivația, atenția lor scade, apar tensiuni sau manifestări de rezistență, iar atmosfera pozitivă dorită la începutul școlii riscă să fie diminuată. În loc să fie trăită ca o experiență plăcută, activitatea de scriere poate deveni pentru unii elevi o sursă de nemulțumire sau chiar de evitare.

Astfel, problema identificată este nevoia de a transforma învățarea regulilor de scriere dintr-o sarcină percepută ca rigidă într-o experiență plină de sens, creativă și motivantă, care să contribuie la menținerea unui climat pozitiv în clasă și la implicarea activă a copiilor în procesul educațional.

2. Cauzele pentru care problema respectivă există sau persistă

Problema enunțată – dificultatea copiilor de a învăța regulile scrisului pe liniatura tip I fără a-și pierde motivația – are la bază mai multe cauze care țin atât de particularitățile de vârstă, cât și de modul tradițional de abordare a scrisului.

În primul rând, la vârsta de 6–7 ani, copiii se află într-un stadiu al dezvoltării în care predomină nevoia de joc, poveste și simboluri vizuale. Ei învață cel mai bine prin intermediul situațiilor semnificative, care le trezesc emoția și le stimulează imaginația. Regulile tehnice de scriere, prezentate simplu și abstract, pot părea pentru ei greu de înțeles și de respectat.

În al doilea rând, exercițiile mecanice și repetitive, lipsite de un context atractiv, sunt adesea percepute ca plictisitoare. Copiii devin distrași, obosesc repede și ajung să trăiască experiența scrisului ca pe o sarcină rigidă, nu ca pe o activitate plăcută și utilă.

O altă cauză este lipsa unor resurse didactice care să integreze învățarea scrisului cu elemente ludice și creative. În multe situații, accentul cade pe corectitudine și estetică, dar se pierde componenta afectivă și motivațională. Fără emoție pozitivă, climatul clasei riscă să devină tensionat: copiii se simt presați de reguli, iar învățătorul devine nevoit să insiste pe corectare, nu pe bucuria descoperirii.

Prin urmare, cauza principală a persistenței acestei probleme este neconcordanța dintre nevoile de dezvoltare ale copiilor și metodele tradiționale de predare a scrisului, care nu reușesc întotdeauna să valorifice potențialul poveștii, al muzicii și al jocului în procesul educațional.

3. Soluția identificată pentru soluționarea problemei. Cum a fost diminuat impactul problemei?

Pentru a transforma procesul de învățare a scrisului într-o experiență pozitivă, am căutat o soluție care să îmbine emoția, creativitatea și ludicul. Răspunsul a venit prin poveștile muzicale, integrate în viața clasei.

Totul a început în prima zi de școală, când am audiat împreună cu elevii cântecul „Clopoțelul vesel sună” (muzică și versuri, Mirela Rizea Marinescu). Melodia transmite bucuria începutului și a devenit imediat un simbol al atmosferei de sărbătoare din clasă. Copiii au primit cântecul cu entuziasm și l-au transformat într-un punct de plecare pentru jocurile lor muzicale și improvizațiile zilnice.

La scurt timp, după o activitate specială numită „vizita Alteților Imperiale”, am transformat procesul de învățare a scrisului într-o adevărată poveste cu roluri și simboluri. Elevii au primit „caietele regale” personalizate cu blazon și „autografe regale”, care au făcut ca sarcina de a scrie să fie percepută nu ca o obligație, ci ca o misiune nobilă.

Din această experiență s-a născut imnul clasei, povestea muzicală „În caietele regale”, compusă și cântată împreună cu copiii. Versurile explică regulile de scriere într-o manieră

jucăușă și atractivă, împletind povestea cu dialogul muzical. Personajele – Doamna învățătoare, Alteța Sa Imperială Silvia Lucia Andronik Cantacuzino și Baronul Eugen Ferdinand Kamp– adaugă o notă teatrală, iar elevii se simt parte dintr-o aventură colectivă.

Această soluție a diminuat impactul problemei prin:

- crearea unui cadru afectiv pozitiv, unde scrisul a devenit un joc nobil și nu o constrângere;
- construirea unui simbol comun (imnul clasei), care a întărit coeziunea grupului și sentimentul de apartenență;
- integrarea regulilor tehnice într-o poveste muzicală, care a făcut ca noțiunile abstracte să fie ușor de înțeles și de reținut;
- creșterea motivației intrinseci, elevii fiind mândri de „caietele regale" și de rolul lor în această poveste educativă.

Astfel, învățarea scrisului nu a mai fost percepută ca o sarcină rigidă, ci ca o activitate plină de bucurie, în care fiecare copil a putut să contribuie creativ.

Povestea muzicală: „În caietele regale"

(vezi cântecul „Clopoțelul vesel sună", muzică și versuri Mirela Rizea Marinescu)

Doamna:
În caietele regale,
De la Altețe Imperiale,
Toți veți scrie cu răbdare,
Litere frumoase, clare.

Elevii:
Suntem mici dar ne dorim
Și noi mari să devenim,
Să scriem toți învățăm
Spațiile respectăm.

Baronul Eugen spune:
Spațiul principal, să știi,
Este între două linii,
Deasupra e-un suprarând,
Dedesubt, e un subrând.

Principesa Silvia șoptește lin:
„Scrisul de mână e o artă
Ce nu trebuie uitată!
Voi acum o învățați
Și frumos să o păstrați."

Elevii:
Suntem mici dar ne dorim
Să nu vă dezamăgim.
Vom scrie cu drag și spor
Pentru-al nostru viitor.

Elevii-Concluzia:
În caietele regale,
De la Altețe Imperiale
Învățăm nobili să fim
Și mai buni să devenim!

4. Cum a fost implementată soluția prin care problema este adresată

Implementarea soluției s-a realizat treptat, având ca obiectiv principal integrarea poveștii și a muzicii în rutina zilnică a clasei, pentru a transforma scrisul într-o activitate plăcută și motivantă.

Etapele parcurse:

1.Audierea cântecului de început – În prima zi de școală, am ascultat „Clopoțelul vesel sună". Acest moment a creat un cadru festiv și a fixat tonul pozitiv al anului școlar. Cântecul a devenit rapid un reper sonor pentru copii, fiind fredonat la începutul zilei și în momentele de tranziție.

2.Vizita Alteților Imperiale – După o săptămână, am organizat o activitate simbolică, prin care copiii au primit „caietele regale" personalizate cu blazon și cu „autografe regale". Acest moment a avut un puternic impact emoțional, ridicând importanța caietului de scriere la un alt nivel și transformându-l într-un obiect de prestigiu, asociat cu mândrie și responsabilitate.

3.Crearea imnului clasei: „În caietele regale" – Povestea muzicală a fost alcătuită împreună cu elevii, fiecare având ocazia să propună versuri și idei. Personajele (Doamna, Baronul Eugen, Principesa Silvia, Elevii) au făcut ca regulile scrisului să fie explicate într-un mod ludic și accesibil. Elevii s-au identificat cu povestea și au trăit experiența ca pe o aventură comună.

4.Integrarea în rutina zilnică – Imnul „În caietele regale" a devenit laitmotivul clasei: îl cântăm la începutul activităților de scriere, dar și la alte momente de tranziție, de la salut până la plecare. Astfel, cântecul nu doar că reamintește regulile scrisului, dar creează și o atmosferă de apartenență și bucurie colectivă.

5.Improvizația creativă a copiilor – Elevii au început să creeze singuri versuri scurte, sau să dea răspunsuri muzicale potrivite diverselor momente ale zilei. Exemple:

•„Bună dimineața, Soare, / Hai la doamna-nvățătoare. / Eu voi sta cuminte-n bancă, / Și voi scrie de pe tablă."

•„Albinuțe zâmbitoare, / Cum ne salutăm noi oare? / Ochii toți la-învățătoare, / «Bună ziua!» fiecare."

Aceste creații spontane au fost integrate în ritmul zilnic al clasei și au consolidat un climat pozitiv, bazat pe implicare, colaborare și exprimare liberă.

Prin aceste etape, soluția a fost implementată ca un proces dinamic și creativ, în care scrisul s-a transformat dintr-o sarcină rigidă într-o experiență ludică, cu valoare formativă și emoțională.

	Spune, iute, nu mai sta!	Literele toate, egale,
Bună dimineața, Soare		În caietele regale.
Hai la doamna învățătoare.	Eu voi sta cuminte-n bancă	
Azi cum te vei comporta?	Și voi scrie de pe tablă.	Pe perete orar avem

Orele să le vedem.
Citești și te lămurești
Și din timp te pregătești.

În clasă frumos lucrăm
Pe colegi nu-i deranjăm
Regulile respectăm
Pe doamna n-o supărăm.

Și acuma voi cântați
Pe doamna o bucurați

Și frumos în bancă stați
Și în clasă nu țipați.

Mâinile noi le frecăm
Cu săpun ni le spălăm...
Stăm în bancă când mâncăm
Cu răbdare mestecăm.

De pe jos noi adunăm
Curățenia păstrăm,
Băncile le îndreptăm

Și scaunele așezăm.

Albinuțe zâmbitoare
Cum salutăm la plecare?
Ochii toți la-nvățătoare
Zi frumoasă-n continuare!

Mâine iar ne întâlnim
La școală să povestim,
Să scriem, să învățăm
Și toți să ne bucurăm!

Concluzii

Experiența trăită la clasa I a arătat că poveștile muzicale pot deveni un instrument educațional complex, capabil să rezolve probleme concrete și să creeze un climat pozitiv de învățare. Pornind de la cântecul „Clopoțelul vesel sună” și continuând cu imnul clasei „În caietele regale”, procesul de învățare a scrisului a fost transformat într-o experiență plină de emoție, bucurie și creativitate.

Prin utilizarea poveștilor și a cântecelor:

- regulile scrisului au fost înțelese și aplicate mai ușor;
- copiii au dezvoltat motivația intrinsecă pentru a scrie frumos și corect;
- atmosfera clasei a devenit una de colaborare, implicare și entuziasm;
- elevii au descoperit plăcerea de a crea și de a improviza, simțindu-se valorizați și ascultați.

Imnul „În caietele regale” a devenit nu doar un suport pentru învățarea scrisului, ci și un simbol al identității colective a clasei. Prin el, elevii s-au simțit parte dintr-o poveste comună, au înțeles importanța efortului personal și au învățat să trăiască în armonie cu ceilalți.

Astfel, s-a demonstrat că integrarea poveștilor muzicale în viața școlii nu este un simplu exercițiu creativ, ci o metodă pedagogică eficientă pentru construirea unui climat pozitiv, care sprijină dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copiilor.

În esență, atunci când învățarea devine poveste și cântec, școala se transformă într-un spațiu al bucuriei, al curiozității și al prieteniei – un spațiu unde fiecare copil are ocazia să se descopere și să devină cea mai bună versiune a sa.

Webografie:

Vizită de rang înalt la Şcoala Gimnazială nr.12 – BYZANTINUM TODAY

Vizită de rang înalt la Şcoala Gimnazială nr.12 | Ştiri din Braşov | Radio Braşov FM

https://bzb.ro/stire/vizita-cu-blazon-la-scoala-12-a212918

Clopotelul vesel suna - YouTube

Storytelling în educație: Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești și transmiterea noțiunilor de biologie

Profesor Lovin Mariana
Colegiul National Gheorghe Șincai
Colegiul National Ion Creanga
Colegiul National Mihai Eminescu, Bucuresti

Lucrarea explorează utilizarea storytelling-ului ca metodă didactică interdisciplinară, cu accent pe biologie și climatul pozitiv în clasă. Poveștile stimulează empatia, creativitatea și învățarea activă, transformând lecțiile în experiențe memorabile.

Climat pozitiv prin povești

Poveștile creează un mediu sigur și deschis, în care elevii învață valori precum răbdarea, curajul și colaborarea. Exemple: semința care devine copac, fluturele care învață să zboare.

Biologia explicată narativ

Manualele de biologie oferă puncte de plecare pentru povești creative:

- ***Celula – Orașul viu**: Celulopolis cu nucleu, mitocondrie, aparat Golgi.*
- ***Fotosinteza – Magia frunzelor**: Frunza Florica transformă razele soarelui în hrană.*
- ***Sistemul circulator**: Globulina, globula roșie, călătorește prin corp.*
- ***Sistemul nervos și emoțiile**: „Inside Out" explică reacțiile biologice.*
- ***Lanțul trofic**: Povestea pădurii echilibrate și metamorfoza omiduței Lili.*
- ***Evoluție**: Darwin și cintezele din Galápagos, asociate cu „Peter Pan".*

Asocieri creative

Desene animate și povești populare pot fi integrate în lecții:

- *„Aladin" – lecția despre deșert*
- *„Apolodor" și „Regatul de gheață" – zonele polare*
- *„Nemo" și „Ariel" – ecosisteme acvatice*
- *„Alba ca Zăpada", „Tarzan", „Regele Leu" – păduri tropicale*
- *„Harap Alb" – sistemul osos, muscular și glandele*

Beneficii

- *Crește motivația și implicarea*
- *Facilitează înțelegerea conceptelor abstracte*

- *Dezvoltă empatia și gândirea morală*
- *Încurajează exprimarea creativă*

Concluzie

Storytelling-ul este o punte între cunoaștere și emoție. În biologie, transformă lecțiile în povești educative, contribuind la formarea unei clase unite, curioase și dornice de învățare.

Introducere

Storytelling-ul, sau arta povestirii, este o metodă pedagogică valoroasă care stimulează imaginația, empatia și implicarea elevilor. Într-un mediu educațional, poveștile pot transforma lecțiile într-o experiență captivantă, contribuind la crearea unui climat pozitiv în clasă și facilitând învățarea interdisciplinară, inclusiv în domeniul biologiei.

Climatul pozitiv în clasă prin povești

Poveștile creează un spațiu sigur și deschis pentru exprimare, colaborare și reflecție. Prin personajele și situațiile prezentate, elevii pot învăța valori precum respectul, cooperarea și responsabilitatea. De exemplu:

• Povestea unei semințe care devine copac poate simboliza dezvoltarea personală și importanța răbdării.

• Povestea unui fluture care învață să zboare poate fi o metaforă pentru depășirea fricilor și încrederea în sine.

Aceste narațiuni pot fi integrate în orele de dirigenție sau în activități extracurriculare pentru a încuraja comunicarea și coeziunea grupului.

Noțiuni de biologie explicate prin povești

Manualele de biologie pentru ciclul gimnazial și liceal oferă numeroase puncte de plecare pentru storytelling. Iată câteva exemple:

1. Celula – „Orașul viu”

Manualele de clasa a VI-a descriu celula ca unitatea de bază a vieții. Povestea poate fi construită astfel: „Într-un oraș numit Celulopolis, fiecare locuitor are o funcție precisă. Primăria este nucleul, unde se iau deciziile. Fabrica de energie – mitocondria – furnizează curent pentru toate activitățile. Poșta – aparatul Golgi – distribuie pachetele cu proteine. Zidurile orașului – membrana celulară – controlează cine intră și cine iese.”

Această poveste ajută elevii să înțeleagă structura și funcțiile celulei într-un mod memorabil.

Desenul animat„The Magic School Bus – Inside Ralphie” prezinta o situatie in care elevii călătoresc în corpul unui coleg bolnav și explorează celulele albe din sânge.

• Noțiuni biologice: imunitatea, celulele, funcțiile organelor.

• Activitate: Elevii pot crea o poveste proprie despre o „călătorie într-o celulă” cu personaje precum Mitocondria, Nucleu ,Ribozom, Aparat Golgi,Reticul endoplasmatic.

- ✓ Prin asocierea cu desenul animat Aladin se poate preda lectia Desertul,
- ✓ asocierea cu poezia Apolodor de Gelu Naum sau cu Regatul de Gheata se poate preda lectia Zonele polare,

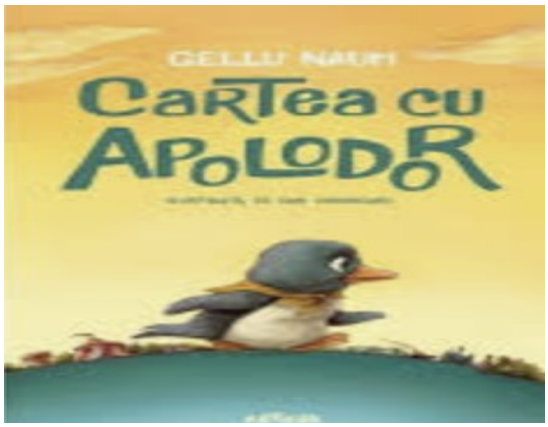

Apolodor

Regatul de gheata

- ✓ asocierea cu Pestisorul Nemo sau Ariel se poate preda Marea Neagra sau Delta Dunarii.
- ✓ asocierea cu Alba ca zapada se poate preda lectia Pestera-scot diamante
- ✓ asocierea cu Alba ca zapada ,Tarzan,Regele Leu se poate preda lectia Padurea Amazoniana,Padurea

Regele Leu

Tarzan

2. Fotosinteza – „Magia frunzelor”

În clasa a VI-a, fotosinteza este explicată ca procesul prin care plantele produc hrană. Povestea poate fi:

„Frunza, o mică vrăjitoare verde, adună razele soarelui, apa din sol și aerul din jur. Cu ajutorul baghetei sale – clorofila – transformă aceste ingrediente în zahăr, hrănind întreaga plantă și eliberând oxigen pentru lume.”

Această abordare stimulează imaginația și înțelegerea procesului.

In povestea: „Frunza care iubea Soarele”-„ Frunza Florica trăia pe o tulpină înaltă și visa să ajungă cât mai aproape de soare. În fiecare zi, aduna raze, apă și aer, iar cu ajutorul clorofilei, crea hrană pentru întreaga plantă.„

• Noțiuni biologice: fotosinteza, părțile plantei, rolul frunzelor.

• Activitate: Elevii pot desena „frunza eroină” și explica procesul de fotosinteză în stil comic.

3. Sistemul circulator – „Călătoria globulei roșii

Manualele de clasa a VII-a descriu circulația sângelui. Povestea: „Globulina, o globulă roșie curajoasă, pornește într-o călătorie prin corp. Pleacă din inima-palat, trece prin tunelurile arteriale, vizitează plămânii pentru oxigen și livrează pachetele vitale către fiecare celulă.

Această narațiune ajută elevii să vizualizeze traseul sângelui și funcțiile sale.

Desenul animat : „Once Upon a Time… Life” (în franceză: Il était une fois… la vie) prezintă globulele roșii și albe ca personaje care circulă prin corp, apărând organismul și transportând oxigen.

• Noțiuni biologice: inima, vasele de sânge, globulele.

• Activitate: Elevii pot scrie o „zi din viața unei globule roșii” și o pot dramatiza în clasă

Sistemul nervos și emoțiile- Desenul animat : „Inside Out” (Disney Pixar)

Deși nu este un desen strict biologic, explică funcționarea creierului și emoțiile prin personaje.

• Noțiuni biologice: creierul, sistemul nervos, emoțiile.

• Activitate: Elevii pot asocia emoțiile cu reacții biologice (bătăi ale inimii, transpirație etc.).

Prin asocierea cu povestea lui Harap Alb-se poate evidentia gigantismul la Păsări-Lăți-Lungilă iar la Flămânzilă , Setilă , Ochilă -elemente esentiale ale functionarii organismului uman si se preda capitolul Glande , Sistemul osos si muscular.

Harap-Alb

4. Lanțul trofic – „Povestea pădurii echilibrate”

În clasa a VIII-a, se studiază ecosistemele. Povestea: „În pădurea Verdeață, vulpea, iepurele și iarba trăiesc în echilibru. Iarba crește, iepurele o mănâncă, iar vulpea îl vânează pe iepure. Când oamenii intervin și dispar vulpile, iepurii se înmulțesc prea mult și iarba dispare, afectând întreaga pădure.”

Această poveste evidențiază interdependența speciilor și importanța echilibrului ecologic.

In Povestea: „Fluturele care nu voia să fie omidă” vedem cum „Omiduța Lili era tristă că nu putea zbura. Dar cu răbdare și curaj, a trecut prin transformări uimitoare și a devenit un fluture colorat.„

• Noțiuni biologice: etapele metamorfozei, dezvoltarea insectelor.

• Activitate: Elevii pot crea o carte ilustrată cu etapele metamorfozei.

Charles Darwin a efectuat o expediție în Insulele Galapagos timp de 5 ani și a observat mai multe specii de cinteza,specii diferite între ele prin forma ciocului. A stabilit ca avea legătură cu modul de hrană. Se poate asocia cu desenul animat Peter Pan.

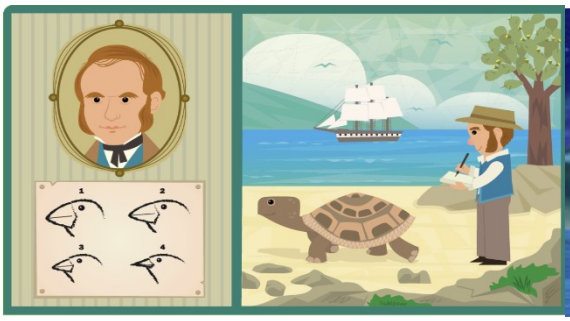

Charles Darwin Peter Pan

Beneficiile storytelling-ului în biologie

- Crește motivația: Elevii sunt mai implicați când învățarea are o componentă narativă.
- Facilitează înțelegerea: Concepte abstracte devin tangibile prin metafore și personaje.

- Dezvoltă empatia: Povestirile stimulează gândirea morală și socială.
- Încurajează creativitatea: Elevii pot crea propriile povești biologice.

Concluzie

Storytelling-ul este o punte între cunoaștere și emoție. În biologie, această metodă transformă lecțiile în povesti educative, contribuind la formarea unei clase unite, curioase și dornice de învățare. Profesorii pot adapta conținutul manualelor în povești captivante, oferind elevilor o experiență memorabilă și profundă.

Bibliografie

1. Ciolan, L. (2008). Managementul clasei de elevi. Editura Polirom, Iași.

2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Editura Polirom, Iași..

3. Ministerul Educației Naționale (2021). Manual de Biologie – clasa a V-a. Editura Art Klett.

4. Ministerul Educației Naționale (2022). Manual de Biologie – clasa a VI-a. Editura Corint.

5. Ministerul Educației Naționale (2023). Manual de Biologie – clasa a VII-a. Editura CD Press.

6. Ministerul Educației Naționale (2024). Manual de Biologie – clasa a VIII-a. Editura Humanitas Educațional.

7. Ellis, G., & Brewster, J. (2014). Tell it Again! The Storytelling Handbook for Primary English Language Teachers. British Council.

8. Atelier de Cuvinte (2025). Educația prin poveste. https://atelierdecuvinte.ro

9. EDICT – Revista de educație (2025). Strategii de învățare bazate pe storytelling. https://edict.ro

10. https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20VI-a/Biologie/Qk9PS0xFVA/#p=15

11.https://edu.litera.ro/manuale/2024_BIO7/BIO7_LITERA_digital/index.html#hipofiza_glanda_pituitar%C4%83

12 https://edu.litera.ro/manuale/Biologie_VIII/index.html

13. https://ro.wikipedia.org/wiki/Povestea_lui_Harap-Alb

14.https://www.google.com/search?newwindow=1&sca_esv=db06df8ffc1e69f4&sxsrf=AE3TifP7xjhQWknaTX5ozvsl23M

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Lupu Cristina, profesor
Școala Gimnazială nr. 2, Piatra Neamț

Lucrarea subliniază importanța dezvoltării unui climat pozitiv în clasă, evidențiind că acesta depinde de relațiile interpersonale, sentimentul de siguranță și starea emoțională a elevilor. Lipsa unui astfel de climat poate duce la scăderea motivației, conflicte și izolare, iar cauzele sunt multiple: deficit de vocabular emoțional, accent excesiv pe obiective cognitive, influența mediului familial și digital, precum și lipsa pregătirii cadrelor didactice în domeniul educației emoționale.

Propun utilizarea poveștilor ca strategie pedagogică eficientă pentru consolidarea climatului pozitiv. Poveștile stimulează empatia, imaginația și reflecția asupra valorilor, creând un cadru sigur în care elevii pot discuta și rezolva conflicte prin metaforă și experiențe narative. Activitățile practice – lectură expresivă, discuții dirijate, dramatizări, jocuri de rol, scriere creativă și ateliere de reflecție – au demonstrat reducerea tensiunilor, creșterea cooperării și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor.

Integrarea operei lui Ioan Slavici a oferit un cadru cultural și moral, încurajând formarea caracterului și transmiterea valorilor precum onestitatea și responsabilitatea. În concluzie, poveștile nu sunt doar instrumente literare, ci strategii educative esențiale, capabile să transforme sala de clasă într-un spațiu sigur, motivant și plin de sens, contribuind la dezvoltarea unor elevi empatici, responsabili și deschiși către învățare.

În activitatea didactică, una dintre cele mai mari provocări este menținerea unui climat pozitiv și echilibrat în clasă. Climatul educațional nu este doar cadrul fizic în care se desfășoară învățarea, ci reprezintă suma relațiilor interpersonale, a sentimentului de siguranță, a încrederii reciproce și a stării emoționale generale a elevilor. Atunci când acest climat este unul pozitiv, elevii participă cu plăcere la lecții, se implică activ și dezvoltă competențe nu doar cognitive, ci și sociale și emoționale. În lipsa lui, procesul de învățare devine fragmentat și ineficient. În practica de la clasă se observă frecvent dificultăți precum lipsa motivației, scăderea interesului pentru sarcinile școlare, conflicte interpersonale între elevi sau tendința de izolare a unor copii. Toate acestea influențează negativ dinamica grupului, generând tensiuni și împiedicând dezvoltarea unei comunități de învățare solidare. Elevii care nu se simt valorizați sau înțeleși

sunt mai predispuși la comportamente disruptive, la retragere sau la apariția unor stări de anxietate școlară. Mai mult, în societatea actuală, caracterizată prin ritm alert, suprasolicitare informațională și scăderea timpului acordat comunicării autentice, copiii ajung la școală cu nevoia de a fi ascultați și validați. Lipsa unor instrumente adecvate pentru exprimarea emoțiilor face ca micile neînțelegeri să escaladeze rapid și să creeze un climat tensionat. În astfel de condiții, dascălul are sarcina complexă de a găsi modalități prin care să reconstruiască punțile dintre elevi și să ofere contexte în care aceștia să se simtă parte dintr-o comunitate.

Cauzele care duc la apariția și persistența dificultăților în construirea unui climat pozitiv în clasă sunt multiple și se manifestă atât la nivel individual, cât și la nivel de grup. În primul rând, lipsa unui limbaj comun al emoțiilor face ca elevii să aibă dificultăți în recunoașterea și exprimarea propriilor stări afective. Mulți dintre ei nu dispun de un vocabular emoțional dezvoltat, iar acest lucru conduce la reacții impulsive, la conflicte sau la neînțelegeri. În locul exprimării prin cuvinte, copiii recurg adesea la comportamente negative (iritabilitate, retragere, respingere) care perturbă relațiile interpersonale.

În al doilea rând, accentul predominant pus în procesul educațional pe obiectivele cognitive, în detrimentul celor socio-emoționale, lasă mai puțin loc pentru activități prin care elevii să învețe cum să coopereze, să își gestioneze emoțiile și să își rezolve conflictele într-un mod constructiv. Curriculumul încă este perceput de mulți profesori ca o listă de conținuturi de parcurs, ceea ce reduce șansele ca poveștile, arta sau exercițiile de reflecție să fie integrate constant în ore.

O altă cauză este influența mediului familial și social. Mulți elevi vin din familii în care comunicarea este limitată sau în care emoțiile nu sunt discutate deschis. Această lipsă de modele pozitive îi face să aibă dificultăți în interacțiunile cu colegii. În plus, mediul digital în care copiii petrec mult timp îi expune la informații rapide, imagini și mesaje fragmentate, dar îi privează de experiența narativului amplu, a poveștii care necesită răbdare, ascultare și reflecție. De asemenea, unele cadre didactice se confruntă cu lipsa formării în domeniul educației emoționale și nu dispun de suficiente resurse metodice pentru a integra dezvoltarea socio-emoțională în activitatea lor cotidiană. În consecință, în lipsa unor strategii clare și a unor instrumente didactice adecvate, problema persistă, iar climatul clasei devine fragil și vulnerabil la tensiuni.

Utilizarea poveștilor ca instrument pedagogic a fost identificată drept soluție pentru diminuarea tensiunilor și crearea unui climat pozitiv. Povestirile stimulează imaginația, dezvoltă empatia și transmit valori. De exemplu, lectura și analiza unor fragmente din opera

lui Ioan Slavici, autor comemorat în anul 2025, au fost integrate în lecții pentru a facilita discuții despre onestitate, prietenie și responsabilitate.

În căutarea unei soluții pentru diminuarea tensiunilor și consolidarea unui climat pozitiv în clasă, am identificat **utilizarea poveștilor ca instrument pedagogic complex**. Povestea nu este doar un material literar, ci un mijloc prin care copilul poate să se regăsească, să înțeleagă emoții, să reflecteze la valori și să își modeleze comportamentele. Ea creează un cadru de siguranță, un spațiu simbolic în care elevii pot explora situații de viață fără teama de a fi judecați.

În practica de la clasă, am constatat că poveștile reușesc să creeze un limbaj comun între elevi, înlocuind confruntările directe cu reflecția asupra unor personaje sau situații fictive. Astfel, problemele reale ale copiilor se discută prin intermediul metaforei, ceea ce face ca procesul de învățare să fie mai blând, mai profund și mai constructiv.

În concluzie, soluția identificată constă în **integrarea constantă și creativă a poveștilor în activitățile educative**, cu scopul de a transforma sala de clasă într-un spațiu de dialog, reflecție și dezvoltare emoțională. Această abordare reduce impactul conflictelor, sporește motivația pentru învățare și cultivă un climat bazat pe respect și încredere reciprocă.

Implementarea poveștilor ca strategie educativă necesită planificare, creativitate și consecvență. Soluția nu constă doar în a citi un text elevilor, ci în a transforma povestea într-o **experiență de învățare participativă**. În acest sens, am integrat poveștile în mai multe tipuri de activități la clasă, cu rezultate vizibile atât la nivel cognitiv, cât și socio-emoțional.

Un prim pas a fost introducerea unor **momente de lectură expresivă**, prin care elevii să intre în atmosfera poveștii. Citirea cu intonație, cu pauze și cu întrebări deschise pe parcurs le-a trezit interesul și curiozitatea. Ulterior, am utilizat **discuțiile dirijate** pentru a încuraja reflecția: „Cum crezi că s-a simțit personajul?”, „Ce ai fi făcut tu în locul lui?”, „Ce putem învăța din această situație?”. Întrebările au facilitat exprimarea emoțiilor și gândirea critică. În continuare, poveștile au fost valorificate prin **dramatizări și jocuri de rol**. Elevii au interpretat personaje, au schimbat finaluri și au creat alternative narative. Acest tip de activitate le-a dezvoltat imaginația, capacitatea de cooperare și empatia, pentru că a presupus ascultarea activă a colegilor și negocierea unor soluții comune. De exemplu, într-o situație de conflict real apărut între doi elevi, am propus o **„poveste inventată”** inspirată din incident, iar clasa a fost invitată să găsească un final pașnic. Rezultatul a fost surprinzător: elevii au identificat singuri modalități de reconciliere, fără să simtă că li se impune o morală.

Totodată, am încurajat **scrierea creativă**: elevii au redactat povești pornind de la o emoție („frica”, „bucuria”, „mânia”) sau de la o situație școlară obișnuită. Astfel, au avut ocazia

să își exteriorizeze trăirile și să le pună într-un cadru narativ, ceea ce a redus tensiunile și a crescut coeziunea grupului. De asemenea, am introdus și **„ateliere de reflecție”**, în care, după parcurgerea unei povești, elevii au desenat scene reprezentative, au creat aforisme sau au alcătuit „mesaje pentru personaje”. Aceste activități au făcut ca povestea să fie trăită integral, nu doar citită. Implementarea soluției s-a dovedit a fi eficientă deoarece a oferit un spațiu în care elevii să fie auziți, să își exprime emoțiile și să găsească sensuri. În timp, am observat reducerea frecvenței conflictelor minore, creșterea disponibilității pentru colaborare și o atmosferă generală mai calmă și mai cooperantă în clasă.

În concluzie, **poveștile, utilizate creativ și integrat**, nu sunt doar un instrument literar, ci o strategie educațională deosebit de valoroasă. Ele pot fi implementate zilnic, în forme variate, contribuind semnificativ la consolidarea climatului pozitiv și la formarea unor elevi empatici, responsabili și deschiși către învățare.

Poveștile reprezintă un instrument esențial în educație, contribuind la dezvoltarea socio-emoțională a elevilor. Prin integrarea lor în activitățile didactice, cadrele didactice pot cultiva empatia, colaborarea și respectul, valori indispensabile unui climat pozitiv. Experiențele practice descrise confirmă faptul că narativul are puterea de a transforma sala de clasă într-un spațiu sigur, motivant și plin de sens.

În plus, integrarea operei lui Ioan Slavici în acest proces oferă un prilej unic de a îmbina dimensiunea culturală cu cea educațională. Valorile pe care autorul le transmite – onestitate, responsabilitate, puterea muncii – devin puncte de sprijin pentru formarea caracterului elevilor și pentru dezvoltarea unor repere morale solide. Astfel, anul comemorativ Slavici nu este doar un moment festiv, ci o oportunitate pedagogică deosebită.

Concluzionând, putem afirma că **poveștile reprezintă o resursă de neînlocuit pentru educația contemporană**. Ele dau sens experiențelor, reduc conflictele, sporesc motivația pentru învățare și, mai presus de toate, cultivă bucuria de a fi împreună. Într-o lume tot mai grăbită și fragmentată, sala de clasă are nevoie de povești pentru a redeveni un spațiu viu, prietenos și plin de înțelesuri.

Bibliografie

1. Bettelheim, B. (2013). Psihanaliza basmelor. București: Editura Univers.

2. Bruner, J. (2002). Procesul educației. București: Editura Didactică și Pedagogică.

3. Slavici, I. (1970). Nuvele. București: Editura Minerva.

4. Voiculescu, F. (2018). Povești și educație emoțională. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

5. Goleman, D. (2008). Inteligența emoțională. București: Editura Curtea Veche.

Povestirea și creierul uman. Implicații pentru educație

Miclea Adelina, prof. dr.
Liceul Teoretic „Traian Vuia”, Făget

Acest articol explorează rolul poveștilor în procesul educațional dintr-o perspectivă interdisciplinară, venită din sfera științelor cognitive. Povestirea, ca universal uman, contribuie la dezvoltarea gândirii critice, empatiei și identității personale a elevilor. Pornind de la rezultatele îngrijorătoare ale testelor PISA, se subliniază necesitatea revalorizării lecturii și a narațiunii ca instrumente de formare cognitivă și emoțională. Prin teoria lui Antonio Damasio, se evidențiază faptul că identitatea umană este o construcție narativă, iar studiile lui Oatley, Kidd și Castano demonstrează impactul poveștilor asupra empatiei și sensibilității interumane. Literatura oferă o formă sigură de explorare a emoțiilor și a gândurilor altora, dezvoltând „teoria minții”. În context educațional, poveștile pot fi folosite pentru a capta atenția elevilor, a stimula creativitatea, a susține retenția informațiilor și a crea conexiuni emoționale semnificative. Astfel, narațiunea devine o resursă esențială pentru construirea unui climat pozitiv în clasă și pentru sprijinirea dezvoltării socio-emoționale a elevilor.

De ce să citim literatură? Aceasta este întrebarea pe care ne-o adresează elevii, indiferent de vârstă atunci când sunt confruntați cu lista bibliografică la limba română, sau când li se prezintă vreo recomandare de carte la alte discipline. Trăim în era digitalizării, în care totul se întâmplă rapid iar poveștile care se întind pe sute de pagini, sau cele din clasă, spuse de profesori, care sunt mai lungi decât un videoclip pe TikTok și nu pot fi derulate cu viteză mai mare pierd lupta pentru atenția elevilor, în favoarea tehnologiei hiperstimulative. Conform statisticilor PISA care verifică nivelul elevilor de 15 ani la citire, matematică și științe, doar 58% dintre adolescenții din România au obținut nivelul 2 la citire, acesta însemnând că elevul poate „identifica ideea principală dintr-un text și poate interpreta informații explicite, de complexitate moderată”, media OCDE fiind de 74% (OCDE, 2022). Aceste statistici îngrijorătoare arată că foarte puțini dintre elevii români și-au dezvoltat competența de a integra și de a gândi critic asupra informațiilor citite. De asemenea, același raport subliniază legătura între nivelul de alfabetizare scăzut cu cel al unui statut socio-economic dezavantajat. La

întrebarea „dar la ce-mi folosește mie în viață să citesc?” rareori primesc un răspuns concret pe lângă vagul „te ajută să îți îmbogățești vocabularul”.

Acest răspuns este nesatisfăcător pentru cei care se luptă cu sărăcia și mult prea abstract pentru a fi înțeles de tinerii ale căror minți se află în formare, pentru atenția cărora luptăm, ca profesori, cu corporații care oferă aplicații și dispozitive care și-au clădit imperii digitale din timpul pe care acești tineri îl oferă gratuit, pentru puțină dopamină. În cele ce urmează voi vorbi despre importanța poveștilor, spuse prin viu grai sau scrise între paginile unei cărți prin prisma științelor cognitive cât și implicațiile acestei perspective asupra mediului educațional. Această perspectivă îmbină cunoștințele din șase domenii de studii: psihologia, neuroștiința, antropologia, lingvistica, filosofia și inteligența artificială pentru a răspunde întrebărilor cu privire la felul în care creierul uman funcționează și poate integra procese precum vorbirea, percepția și tot ceea ce numim gândire.

Poveștile reprezintă un universal uman, fiind prezente în fiecare cultură și perioadă istorică (Hogan, 2003) și au importanță pentru evoluția și adaptarea umană, nefiind doar niște jocuri estetice, ci mecanisme cognitive care ne ajută să navigăm lumea (Boyd, 2009). Proust și marii scriitori au știut dintotdeauna ceea ce oamenii de știință doar în ultimele decenii au început să înțeleagă, și anume legătura dintre creierul uman și povești (Lehner, 2007). Scriitorii au observat importanța simțurilor, a conștientizării a ce se întâmplă în jur, iar madlenele proustiene au adus la lumină legătura dintre memorie și limbaj ce urma să fie validată științific de cercetători (Lehner, 2007). Antonio Damasio, un renumit neurocercetător, vorbește despre felul în care identitatea unei persoane, ceea ce psihologii numesc „eul” unui individ, este de fapt o narațiune. Cea mai mare parte a proceselor creierului și ale corpului uman nu sunt făcute la nivel conștient, ci funcționează automat, acestea devenind conștiente atunci când un individ folosește limbajul pentru a descrie ceea ce se întâmplă cu el sau în jurul lui (Damasio, 1999). Conștiința umană este strâns legată de limbaj și poate nu întâmplător amintirile unei persoane pot fi accesate doar în momentul în care limbajul s-a dezvoltat suficient de mult astfel încât să permită structurarea evenimentelor, stocarea lor în memoria de lungă durată și accesarea lor prin limbaj. Întreaga conștiință umană, Damasio observă, este de fapt o narațiune la persoana I (1999:18). Poveștile sunt importante pentru ființele umane care percep lumea și acționează în funcție de monologul interior pe care îl au, în funcție de felul în care se văd pe ei înșiși în relație cu alte persoane, în relație cu mediul sau cu acțiunile lor.

Acest lucru este știut de către terapeuți, care folosesc tehnicile de povestire pentru a-și ajuta pacienții. În psihologia cognitivă se stipulează că gândurile pe care o persoană le are influențează acțiunile acesteia, prin urmare pentru a schimba comportamentele dezadaptative

ale unei persoane trebuie să se lucreze la a deconstrui gândurile dezadaptative pe care persoana respectivă le are despre propria persoană și despre lume. Tot în sfera psihologică Keith Oatley vorbește despre beneficiile psihologice ale poveștilor, pe lângă catharsisul emoțional, simularea fictivă este nelimitată de constrângerile pe care le avem în realitate, trăind printr-un corp uman, supus legilor biologice sau fizice (Oatley, 2017). Poveștile au libertatea de a crea personaje care nu au aceste limite, putem avea animale care vorbesc, personaje care zboară, care au puteri ieșite din comun, care pot călători în spațiu sau în timp, ceea ce realitatea nu oferă. Zborul a existat înainte în povești de la Icar și tatăl lui Dedal și a durat aproape două milenii până când acea poveste să poată deveni o realitate pentru omenire. Cititul literaturii științifico-fantastice este corelat cu o creativitate crescută a celor ce lucrează în domeniul științific, oameni care au îndrăznit să creeze lucruri care existau doar în povești (Marozzo et al, 2024).

În plus, literatura reprezintă un pact nescris între autor și cititor, în care fiecare gest contează, fiecare culoare și obiect au o semnificație pentru cititor (Zunshine, 2012). În interacțiunile umane, este foarte important să putem citi și interpreta corect limbajul corporal al oamenilor din jur, pentru a folosi ceea ce cognitiviștii numesc *theory of mind*, tradus prin „teoria minții”, o citire mentală a intențiilor, gândurilor, emoțiilor celorlalți. Acest lucru este vital pentru supraviețuire în viața de zi cu zi, dar ne este imposibil să fim atenți și să emitem judecăți cu privire la fiecare gest sau expresie facială cu care ne confruntăm în fiecare interacțiune umană. De asemenea, nu avem acces la gândurile oamenilor, putând doar să inferăm judecăți cu ce credem noi că aceștia au gândit. Literatura prin descrierile minuțioase și prin accesul la gândurile celorlalți, conferă posibilitatea de a citi mințile și limbajul corporal și de a emite judecăți având în vedere toate aceste detalii (Zunshine, 2012). În plus, Kidd și Castano arată în studiul lor că există o legătură între sensibilitatea interumană și povești. Participanții la studiu au demonstrat o creștere a sensibilității umane după ce au citit un pasaj de ficțiune (Kidd și Castano 2013).

Din cele prezentate mai sus, putem trage câteva concluzii despre importanța poveștilor pe care le putem transfera și în domeniul educațional. Narațiunea reprezintă o unealtă vitală de transmitere de cunoștințe de la o persoană cu experiență, în acest caz un profesor, la învățăceii care au nevoie de îndrumare. Poveștile fiind un universal uman, încă au puterea de a capta atenția elevilor, pentru că reprezintă un artefact profund uman, o narațiune creată de un creier conștient, lucru care ne diferențiază de celelalte viețuitoare ale planetei. O poveste considerată relevantă de către elevi le poate capta atenția în detrimentul dispozitivelor, care de fapt reușesc să îi captiveze exploatând aceleași nevoi psihologice pe care le oferă metodele

tradiționale de povestire: noutate, anticipare, identificare. Întrucât memoria este strâns legată de limbaj, dacă dorim ca elevii să își însușească pe termen lung cunoștințele prezentate, putem folosi poveștile pentru a asigura această retenție pe termen lung. Trebuie doar să le spunem într-un limbaj accesibil lor și să găsim o punte de legătură între ce ar trebui să învețe și temele care li se par lor interesante. Poveștile sunt strâns legate de afectivitate și emoții, stârnind reacții emoționale fiind mai apoi stocate în memoria afectivă. Totodată poveștile reprezintă o educație umană, predând empatia prin vizualizarea unui eveniment din prisma altui personaj și aplicarea acestuia la situații similare în viața cotidiană. În plus narațiunea dezvoltă creativitatea și contribuie la aducerea unor noi soluții pentru probleme vechi iar prin această creativitate se produce evoluția la nivel social. Și nu în ultimul rând poveștile pot contribui la formarea identității de sine a unui elev, a unui viitor adult, supraviețuirea unui individ și adaptabilitatea acestuia în mediul fizic și social depinzând de folosirea acestei teorii a minții ce se dezvoltă prin povești. Iar individul nu există ca o entitate solitară, acesta este membru al unei culturi, este influențat de aceasta și poate la rându-i contribui la schimbarea culturii prin poveștile spuse, dacă îndrăznește să își facă vocea auzită. Schimbările sociale apar în locul în care oamenii își pot spune povestea și o pot asculta pe a altora într-un mediu sigur creându-se un climat pozitiv axat pe cooperare și colaborare, cum ar trebui să fie fiecare sală de clasă.

Bibliografie:

1. **Boyd, Brian. 2009. *On the origin of stories: Evolution, cognition, and fiction*. Harvard University Press.**
2. **Damasio, Antonio. 1999. *The Feeling of What Happens. Body and Emotion in the Making of Consciousness.* Harcourt.**
3. **Hogan, Patrick H. 2003. *The Mind and Its Stories. Narrative Universals and Human Emotion*. Cambridge University Press.**
4. **Kidd, David, Castano, Emanuele. 2013. "Reading literary fiction improves theory of mind". *Science,* Vol 342. No.6156. pp.377-380. https://doi.org/10.1126/science.1239918**
5. **Lehner, Jonah. 2007. *Proust was a Neuroscientist*. Houghton Mifflin Company: Boston, New York**
6. **Marozzo, Veronica, et al. 2024. "The impact of watching science fiction on the creativity of individuals: The role of STEM background." *Technovation* 132 p. 102994. https://doi.org/10.1016/j.technovation.2024.102994**

7. **Oatley, Keith. 2017. "On Truth and Fiction" in *Cognitive Literary Sciences. Dialogues between science and cognition.* Burke, M. Troscianko, E. (eds.). Oxford University Press.**
8. **OECD. 2022. *PISA 2022 Results (Volume I and II) – Country Notes: Romania*. [online] https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/romania_cfe329e8-en.html**
9. **Zunshine, Lisa. 2012. *Why We Read Fiction. Theory of Mind and the Novel*. Ohio State University Press. Columbus.**

Receptarea basmului în funcţie de particularităţile de vârstă

Profesor educație timpurie Mihalica Oana Nicoleta
Șc. Gimn. Nr. 3 Ciprian Porumbescu
structura G.P.P. nr 45 Constanța

Basmul are un rol esențial în educația copiilor, contribuind la formarea morală, dezvoltarea limbajului și stimularea imaginației.

Rolul basmului în dezvoltarea copilului

Basmul transmite valori morale prin opoziția bine–rău, erou–antierou.

Copilul trăiește intens povestea, se identifică cu eroii și își dezvoltă empatia.

Imaginile fantastice îl ajută să depășească egocentrismul și să înțeleagă perspectiva altuia.

Basmele stimulează curajul, optimismul, spiritul de dreptate și încrederea în sine.

Personajele basmelor

Eroul (Făt-Frumos, Prâslea, Harap-Alb etc.) este curajos, drept și perseverent.

Eroina (Ileana Cosânzeana, Scufița Roșie etc.) întruchipează frumusețea, modestia și hărnicia.

Stereotipiile personajelor ajută copilul să învețe modele etice și să-și exprime simpatia sau antipatia.

Temele basmelor

Lupta dintre bine și rău (binele învinge întotdeauna).

Inegalități sociale: bogăție vs. sărăcie, hărnicie vs. lene, adevăr vs. minciună.

Reflectă aspirațiile omului spre libertate, dreptate și frumusețe.

Metode de receptare a basmului la preșcolari

Educatoarea are un rol central în prezentarea și valorificarea basmelor, folosind metode variate:

Povestirea – transmite conținuturi și stimulează atenția și memoria copiilor.

Repovestirea – dezvoltă exprimarea clară, gândirea logică și imaginația.

Convorbirea – exersează vocabularul, structurile gramaticale și capacitatea de dialog.

Jocul didactic – combină învățarea cu distracția, dezvoltând limbajul, gândirea și disciplina.

Jocul-exercițiu – consolidează cunoștințe și deprinderi prin sarcini atractive.

Dramatizarea – cea mai îndrăgită activitate, prin care copiii interpretează roluri și exprimă emoții, dezvoltând creativitatea și expresivitatea limbajului.

Diferențiere pe grupe de vârstă

Grupa mică: basme scurte, cu personaje animale, limbaj simplu, repetiții și cântece.
Grupa mijlocie: basme mai complexe, cu mai multe episoade și lecții de viață.
Grupa mare/pregătitoare: basme complexe, cu personaje multiple și teme morale clare.

Concluzie

Basmul este o resursă educativă valoroasă pentru dezvoltarea cognitivă, afectivă și morală a copilului. Prin metode variate (povestire, repovestire, dramatizare etc.), educatoarea facilitează receptarea activă a basmelor, adaptată particularităților de vârstă.

Copilăria tuturor timpurilor nu poate fi concepută fără lumea fabulosului oferit de basme, poveşti, povestiri. Însoţind firul poveştilor care se deapănă într-o lume, uneori total necunoscută, copilul nu face altceva decît un intens efort de a şi-o reprezenta şi în acelaşi timp, încearcă să o judece cu modesta sa putere de discernământ, după fapte şi situaţii.

Ch. Perault vorbind despre rolul educativ al basmelor pentru cei mici arată cum normele morale simple de „bine" şi de „rău" sunt insuşite cu uşurinţă de copii prin exemplul oferit de ele. „Oricat de simple şi de uşoare ar părea aceste povestiri, ele nasc, fără îndoială, printre copii, dorinţa e a fi asemănători cu cei buni care ajung fericiţi, în acelaşi timp se naşte în sufletul lor teama faţă de nenorocirile ce li s-ar putea întâmpla dacă i-ar urma pe cei răi... Este de nerecunoscut cu câtă sete privesc aceste inimi pure şi încă necoapte morala ascunsă în haina basmului... îi veyi trişti sau disperaţi atâta vreme cât eroul sau eroina povestirii sunt în impas şi îndură suferinţe, apoi strigă de bucurie când vine întorsătura fericită şi personajele iubite sunt salvate".[27]

Basmul, datorită aspectului preponderent imaginar, stimulează cu precădere afectivitatea, care este fundamentală în formarea caracterului moral al conştiinţei şi al comportamentului la vârsta preşcolară şi şcolară mică.

O formulă iniţială – elementară şi generalizată – de tipul „A fost odată ca niciodată" trimite la un timp nedefinit şi totodată „depune mărturie că faptele povestite trebuie să se fi întâmplat aievea. Ea apelează la complicitatea auditoriului care este dispus să accepte realitatea, dar ce urmează să fie spuse, chiar dacă e vorba de o realitate petrecută într-o lume şi într-un timp al imaginarului. Este formula convenţională care „anunţă" copilul că începe o poveste, îl pregăteşte afectiv pentru a se desprinde din ceasul şi locul în care se afla și pentru a pătrunde „dincolo", în ficţiune.

Chiar şi în această lume, copilul nu face confuzie între lumile fictive şi reale ale imaginarului. Pentru copil, ficţiunea, visarea, au valoare de trăire, dar o trăire aievea a realităţii.

În planul imaginarului tot ceea ce practic ar fi imposibil se transforma în ireal cu valori neobișnuite. Tocmai de aceea în călătoriile provocate de imaginarul din basme şi poveşti, copilul se simte fericit, participă afectiv şi este alături de eroii pe care îi însoțește la bine şi la rău, imitându-i în jocurile lor.

Importanța basmului în educarea conduitei copilului mic, este subliniata de Bianca Bratu astfel: „Imaginarul, pornit din aceasta bucurie de „a face ca", de a trăi o existenţa care nu e a ta, contribuie la treptata dizolvare a egocentrismului infantil. El îl ajută pe copil să-și „descentreze" viziunea, să se pună în locul „altuia", să se închipuie un alt „eu", să realizeze perspectiva dualistă de care are nevoie comunicarea interumană.

Preşcolarul, care cu greu dialoghează în realitate, poate realiza o binevenită dedublare a sa atunci când se recunoaşte în „altul" cu ajutorul lumii poveştilor. Înainte de a putea înţelege ca „eul" său se afla necesarmente în contact cu alte „euri", el îşi află un alter-ego multiplicat în fiecare personaj cu care simpatizează: copil, zână, prinţ, iepure, gândăcel".

Prin „asimilarea" eroilor de basm, se produce pe plan mintal, o lume a rolurilor, o lume prin definiţie a reprezentărilor sensibile despre o altă lume decât cea cunoscută prin experienţa personală.

Basmul corespunde primei etape a copilăriei în care spiritul, după cum spunea H. Wallow, „depaşeşte concretul şi se ridică la figuri şi simboluri". Miracolul devine un instrument al modelării morale umane. Contactul cu aceste lumi imaginare stimulează curiozitatea, cultivând astfel capacitatea copilului de a se bucura că dezvăluie o parte necunoscută a lucrurilor şi fiinţelor.

Lumea basmelor le dezvoltă copiilor capacitatea de a-şi organiza şi verbaliza trăsăturile, dezvoltându-le curajul de a se lupta pentru dreptate. De exemplu, prezentându-le basmul „Prâslea cel voinic şi merele de aur", de P. Ispirescu, copii se transpun în personajul principal, caută soluţii; în acest caz el îşi imaginează poziția pe care trebuie să o ia.

Ca urmare, basmul influenţează comportarea morală a copilului pentru că ei ascultă povestea, retrăiesc întâmplările din realitate şi proiectează altele proprii, posibile prin adoptarea punctelor de plecare. Astfel copilul îşi imaginează fără să confunde planurile şi le trăieşte paralel.

Basmele oglindesc primele istorii ale relaţiilor omeneşti şi ale luptei omului cu mediul. Ele povestesc despre săraci şi bogaţi, despre răi şi buni şi arată cum pedepseşte comunitatea pe răufăcători, arată lupta omului cu elementele naturii şi reliefează năzuinţele acestuia spre libertate şi optimismul sănătos, încrederea fermă în puterile sale proprii, în izbânda deplină a

năzuinţelor sale, în victoria dreptăţii, a binelui, a adevărului, a cinstei, şi a tuturor calităţilor apreciate de popor.

Tema basmelor este lupta dintre bine şi rău, care se termină întotdeauna cu victoria binelui. Adeseori tema basmului se sprijină pe conflictul cauzat de inegalităţile sociale, pe contrastul dintre bogăţie şi sărăcie, dintre hărnicie şi lene, dintre modestie și îngâmfare, curaj şi laşitate,, viclenie şi cinste, dintre adevăr şi minciună, şi tocmai pentru că basmul oglindeşte fie şi numai în imagini simbolice, sentimentele adevărate şi calităţi reale, el trăieşte de milenii, fără să-şi piardă forţa dădătoare de viaţă, trezind un ecou puternic în inimile multor generaţii. Basmul popular creează o atmosferă de optimism. Poporul a crezut totdeauna într-un viitor mai bun oricât de greu ar fi fost prezentul: de aceea în basm ies învingătoare forţele binelui, care doboară forţele vrăjmaşe ale omului.

Subiectele basmelor sunt foarte variate, atât prin diversitatea peripeţiilor înfăţişate cât şi prin complexitatea aspectelor de viaţă din care se inspiră. Varietatea subiectelor se datoreşte şi multitudinii însuşirilor pozitive pe care le pun în lumină basmele, precum şi diversităţii manifestaţiilor negative, pe care le combat.

Eroul basmelor româneşti este Făt-Frumos al cărui nume îl plasează în spaţiul nostru moral, el fiind „flăcăul cel frumos” (Făt-Frumos) devenit în basm nume propriu. Eroul principal poate purta şi alte nume (Pipăruş, Greuceanu, Prâslea, Harap-Alb) sau nume din onomastica curentă (George, Toderaş). Când eroii sunt gemeni sau fraţi de cruce se numesc Siminoc şi Busuioc, Măr şi Păr. El este de obicei un om puternic, viteaz şi hotărât, perseverent în realizarea ţelului său, învinge toate obstacolele, acţionează cu dârzenie pentru victoria binelui, a dreptăţii, a libertăţii.

Frumosul este prezent în basm în alcătuirea personajelor, în derularea acţiunii lor, îndreptate spre restabilirea binelui, a adevărului, a dreptăţii. În „Făt-Frumos din lacrimă” de M. Eminescu, eroul era: „alb ca spuma laptelui, cu părul bălai ca razele lunei”, „mare ca brazii codrilor, creştea într-o lună cât alţii într-un an”. Devine un ideal de frumuseţe fizică şi morală. El provine dintr-o familie modestă sau e fiu de împărat, aproape totdeauna al treilea. Pleacă de acasă din cauza sărăciei,a nedreptăţilor sau spre a-şi găsi norocul.

Eroina principală are în nume, deseori, referiri la trăsăturile fizice: Ileana Cosânzeana, Floarea Florilor sau la alte amănunte: Scufiţa Roşie. Ea întruchipează idealul frumuseţii feminine („la soare te puteai uita, dar la dânsa ba”). Stăpâna palatului unde locuia Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte era „o zână înaltă, subţirică şi drăgălaşa şi frumoasă nevoie mare”.

Ilena din „Făt-Frumos din lacrimă” de M. Eminescu anticipează prototipul feminin eminescian: „o fată frumoasă. Haina ei lungă şi albă părea un nor de raze şi umbre, iar părul ei de aur era împletit în cozi lăsate pe spate, pe când o cunună de mărgăritare era aşezată pe fruntea ei netedă...ea părea muiată într-un arer de aur.”

Alteori, eroina are caracteristici asemănătoare cu ale lui Prâslea, este modestă și muncitoare, are mult de suferit din partea mamei vitrege sau este slujnică la o stăpână bogată şi rea. În cele din urmă, prin hărnicie, prin curaj, perseverenţă, modestie sau isteţime, ea reuşeşte să înfrunte toate greutăţile, să învingă răul, devenind fericită alături de Făt-Frumos.

In basm, cu ajutorul stereotipiei, se realizează imagini afective, reprezentări de personaje cu comportamente stabile ce devin astfel portrete faţă de care copilul îşi manifestă simpatia sau antipatia şi din care îşi alege modele etice sau faţă de care îşi exprimă respingerile. În ciuda simplităţii personajele basmelor trezesc simpatia sau antipatia ascultătorilor, ele prind consistenţă şi dăinuie în mintea copiilor datorită, mai ales apariţiilor care se stabilesc în toate comportamentele basmului, ceea ce îl determină pe O. Bârlea să definească basmul drept „poezia contrastului”: „Explorând contrastele, creatorul basmului te împinge pe ultima lor treaptă, reprezentările înscriindu-se permanent în limitele superlativului absolut care le îngăduie fantezia creatoare. Această trăsătură dă basmului acea vivacitate care încântă şi răpeşte pe auditori, constituind nota perenă, pururea reîntineritoare. Se va înălţa mereu poezia basmului la altitudini clasice, conferindu-i acel farmec de naivitate şi candoare poetică”.[28]

Imaginarul capătă astfel ponderea unor criterii morale, inteligibile pentru copilul care se regăseşte într-o lume în care virtuţile sunt răsplătite, iar ticăloşiile pedepsite. El trăieşte imaginar întâmplările eroilor săi preferaţi. Simţindu-se viteaz şi frumos ca Făt-Frumos, deşi se ştie mic, neajutorat, încearcă să devină mare, curajos şi puternic.

Tot prin stereotipia basmului, copilul îşi construieşte imaginar canoane şi îşi creează astfel obligaţii la care noi, adulţii, nici nu ne gândim de pildă, să păstreze o taină sau să-şi înfrâneze curiozitatea.

Referindu-se la problemele pe care basmul le pune în discuţie, G. Călinescu le menţionează pe următoarele, printre altele: calitatea fizică şi morală a copiilor, a mamei bune, a mamei vitrege, a fraţilor, a surorilor, a oamenilor cu anomalii fizice, (uriaşi, pitici, spâni) gelozia şi răutatea femeii frumoase, ura fetei urâte, ridicarea prin mit a tânărului sărac, îngâmfarea şi modestia, valoarea conduitei morale şi a practicii religioase, forţa omului de a se depăşi pe sine.

În basmul „Fata babei şi fata moşneagului” punctul de plecare îl constituie motivul fetei frumoase şi bune, persecutată de mama vitregă şi de „sora cea scoarţă”, motiv de largă circulaţie universală. Este scos în evidenţă antagonismul dintre oamenii buni, cinstiţi și harnici,

care își îndeplinesc munca lor cu râvnă şi voie bună şi cei clevetitori, răi la suflet şi leneşi care dispreţuiesc munca şi o fac în silă.

Metode şi procedee de receptare a basmului

Metodologia se referă la ceea ce educatoarea şi copii întrprind în comun în vederea producerii învăţării dorite; vine să mijlocească şi să faciliteze interacţiunea dintre copil şi conţinutul de studiat; să determine organizarea şi trăirea acelor experienţe de învăţare care semnifica producerea schimbărilor dorite în comportamentul copiilor.

Metodele trebuie să fie abordate în consens cu celelalte componente ce determina structura curriculum-ului şcolar (obiective, conţinuturi, mijloace didactice, evaluare).

Activitatea didactică a educatoarei începe cu proiectarea în plan mental a ceea ce urmează să fie – rezultatele (performanţele) finale la care intenţionează să ajungă copiii. Stabilind în prealabil ceea ce există deja, ea analizează şi proiectează ceea ce are de înfăptuit, anticipând natura şi nivelul modificărilor ce trebuie produse în comportamentul copiilor săi, pe plan cognitiv (a şti), afectiv (a simţi) şi psihomotor (a face).

Precizarea obiectivelor este o condiţie primordială a unei instruiri eficiente. În funcţie de acestea, cadrul didactic determină tipul de „experienţă de învăţare", cea mai adecvată pentru a se ajunge la rezultatele aşteptate şi totodată, elaborează metodologia de lucru pe care o va aplica în sensul dorit. Metodele se stabilesc cu alte cuvinte, în primul rând în funcţie de obiectivele specifice disciplinei.

În procesul instructiv-educativ din grădiniţă, dezvoltarea capacităţilor de comunicare ale preşcolarului ocupă un loc principal, limbajul fiind una din condiţiile esenţiale ale formării personalităţii copilului, ca şi ale asigurării necesarului şcolar. Prin întregul proces instructiv-educativ din grădiniţă şi, îndeosebi, prin activităţile specifice de cultivare a limbajului se perfecţionează vorbirea copiilor sub aspect fonetic, se lărgeşte sfera vocabularului activ şi pasiv, se consolidează formele corecte gramatical. În acest sens, textul literar din basme şi poveşti este cel mai fertil mijloc de educare a limbajului, de la formarea deprinderilor de rostire corectă, la stăpânirea unui bogat vocabular şi la exprimare corectă.

În continuare vom prezenta metodele şi procedeele folosite în activitatea didactică în vederea receptării basmului la vârsta preşcolară.

Povestirea- „predare prin naraţiune"- răspunde unei înclinaţii fireşti a copiilor spre miraculos, spre fabulos. În grădinița de copii, povestirea este folosită atât ca metodă de expunere şi comunicare de cunoştinţe pe cale orală şi în mod sistematic, cât şi ca formă de activitate frontală dirijată, organizată cu întreaga grupă de copii, povestirea constituie un mijloc

valoros de realizare a sarcinilor instructiv-educative de dezvoltare a proceselor psihice şi a limbajului sub toate formele sale.

Prin intermediul povestirii, copiii dobândesc reprezentări despre obiecte, fenomene, întâmplări, situaţii ce nu pot fi percepute ca atare, ele lărgesc orizontul de cunoaştere al preşcolarilor. Povestirea devine un model de vorbire când este prezentată într-o formă corespunzătoare din punct de vedere gramatical şi stilistic. Cu ajutorul povestirii, copilul pătrunde în lumea basmului, fiind antrenată în procesul ascultării întreaga activitate psihică. El iese din pasivitate, urmăreşte cu atenţie cele povestite, memorează, compară şi analizează materialul furnizat, face unele legături de cauzalitate, stabilește anumite relații între fapte și personaje. Astfel gandirea copilului este viu stimulată și face posibilă înţelegerea semnificaţiei faptelor eroilor.

Pe lângă faptul că oferă copilului posibilitatea de a învăţa să înţeleagă gândurile şi sentimentele oamenilor, pe calea povestirii, pătrund în limbajul copiilor forme de exprimare atât ale limbii literare culte cât şi cele populare, copiii se familiarizează cu expresii poetice, formele specifice stilului povestitor, cu diverse structuri gramaticale. Astfel vocabularul se îmbogăţeşte simţitor, se activează vorbirea şi se dezvoltă sub toate aspectele.

În grădiniţa de copii se desfășoară două tipuri de povestiri:

Povestirile educatoarei;

Povestirile copiilor.

Povestirile educatoarei sunt expuneri orale sau lecturi ale unor opere literare cunoscute sau elaborate de către educatoare. Aceste activități se se organizează fie cu întreaga grupă sau pe grupe, în cadrul activităţilor comune sau alese.

Tematica poveştilor, povestirilor şi basmelor este foarte variată: lumea copilăriei şi viaţa adulţilor, povestiri despre vieţuitoare, plante, fenomene ale naturii, poveşti în care elementele reale se îmbină cu cele fantastice.

Tematica abordată în cadrul activităţilor de povestire se diferențiază în funcţie de vârsta copiilor. Astfel, la grupa mică, poveştile şi basmele trebuie să fie scurte, cu puţine episoade, cu un limbaj accesibil, atractive, să dezvolte sentimente şi trăiri pozitive. *Personajele* trebuie să fie atractive (de preferat din lumea animalelor). Este de preferat ca poveştile şi basmele să conţină versuri şi dialoguri repetitive, eventual scurte cântece. La grupa mijlocie se pot folosi basme cu episoade mai numeroase care să-i familiarizeze pe copii cu aspecte diverse ale vieţii şi să le influenţeze comportamentul. La grupa mare şi pregătitoare poveştile şi basmele devin mai complexe, cu personaje mai multe şi mai reprezentative pentru o anumită categorie morală, planul real şi cel imaginar se contopesc într-o mai mare măsură.

Succesul unei activităţi de povestire depinde de respectarea unor cerinţe specifice:

- Momentul captării atenţiei este foarte important; se pot folosi metode şi procedee diverse în funcţie de vârsta copiilor şi de subiectul poveştii, basmului (jucării, siluete de personaje, marionete de la teatrul de păpuşi sau conversaţie liberă);
- Expunera poveştii de către educatoare trebuie să fie clară, accesibilă şi expresivă (modularea vocii, schimbarea ritmului vorbirii pe parcursul expunerii, pauze lobice, psiholobice şi gramaticale, accentuări şi scăderi ale intensităţii vocii, repetiţii, mimică şi gesticulaţii);
- Expunerea basmului sau a poveştii trebuie să fie însoţită de planşe, imagini, siluete, diafilme, casete video, realizate bine din punct de vedere calitativ şi expresiv;
- Expunerea trebuie adaptată nivelului de înţelegere al copilului, păstrându-se însă stilul autorului şi cuvintele mai vechi şi mai puţin utilizate astăzi;
- Pentru explicarea cuvintelor şi expresiilor noi, necunoscute de copii, firul expunerii nu trebuie întrerupt; se vor folosi după rostirea cuvintelor şi expresiilor noi, sinonime şi expresii echivalente pe care copiii deja le cunosc;
- Fixarea conţinutului poveştii se poate realiza prin reţinerea momentelor principale, prin precizarea personajelor principale cu trăsăturile lor reprezentative; acest moment nu trebuie să se prelungească şi să redevină o povestire;
- Retenţia și transferul noilor cunoştinţe se poate realiza fie prin referire la alte povestiri care au acelaşi mesaj sau prin mimarea unor acţiuni ce definesc anumite personaje sau prin redarea prin desen a unor secvenţe din poveste sau prin găsirea unui alt final poveştii, etc.

Povestirea copiilor – În grădiniță, povestirile copiilor pot fi repovestiri şi povestiri create de copii.

Repovestirea copiilor este o activitate colaterală povestirii. Ea presupune centrarea activităţii pe copil, care urmează să elaboreze un subiect prezentat anterior de educatoare.Copilul este stimulat să-şi dezvolte capacităţile de exprimare – claritatea, coerenţa şi corectitudinea vorbirii – fiind sub supravegherea atentă a educatoarei.

Repovestirea este o activitate didactică deoarece îl obligă pe copil să reconstruiască un subiect în funcţie de vocabularul pe care îl stăpâneşte şi în funcţie de capacitatea de a forma şi de a se exprima în propoziţii. Aceste capacităţi se dobândesc treptat şi de aceea rolul educatoarei, la început, este de a-i oferi modele de exprimare şi de relatare a unui subiect.

Prin activitatea de repovestire se exersează vorbirea copiilor dar se dezvoltă şi gândirea logică, memoria voluntară, imaginaţia şi atenţia. Copii trebuie să redea întâmplări reale sau

imaginare în succesiunea lor, să aleagă personajul care le-a plăcut sau nu şi să-şi motiveze alegerea, să redea fapte ale personajelor, să-şi exprime ideile şi gândurile despre întâmplări sau personaje.

Activitatea de povestire se poate realiza în forme diferite:

- Repovestiri pe baza unor tablouri sau ilustraţii ce redau episoadele principale ale povestirii;
- Repovestiri pe baza unui plan verbal corespunzător fragmentelor logice ale povestirii;
- Repovestirea liberă – se realizează în general la grupele mari şi se caracterizează printr-o mare libertate a imaginaţiei copiilor;
- Repovestirea pe baza unui text citit.
- Pentru reuşita activităţii de repovestire trebuie respectate o serie de cerinţe:
- Reproducerea unui text literar să fie exactă, fără omisiuni, cu mijloace lingvistice proprii, corecte din punct de vedere fonetic, lexical şi gramatical;
- Materialul didactic folosit trebuie să redea întocmai scenele din poveste, trebuie să fie atractiv pentru copii;
- Întrebările puse de educatoare trebuie să fie accesibile şi formulate astfel încât să implice un răspuns elaborat;
- Folosirea unor metode şi procedeea variate: recompunerea din fragmente a unei imagini din poveste, redarea prin desen a unei scene sau a unui personaj, machete;
- Încurajarea copiilor de a folosi cuvinte şi expresii din textul literar, formule de debut şi de final din basme (poveşti);
- Activizarea cât mai multor copii în activităţile de repovestire (pentru fiecare episod un copil).

Convorbirea este o activitate în care copilul este pus în situaţia de interlocutor, de partener în discuţia cu adultul, creând astfel situații în care copilul se exprimă independent, folosind cuvinte intrate în vocabularul activ şi competențe verbale asimilate pe parcursul timpului prin intermediul activităţilor de povestire, jocuri didactice, lecturi după imagini. Convorbirea foloseşte cu precădere metoda conversaţiei, pe o durată mai lungă, fără suport intuitiv.

La vârsta preşcolară convorbirea este cea mai complexă şi completă activitate de dezvoltare a vorbirii copiilor. Într-o convorbire un copil vehiculează întreaga sa zestre lingvistică, îşi pune în valoare nivelul limbajului, îşi dezvăluie personalitatea. Convorbirea îi obligă pe copii să folosească adecvat cuvintele, să-şi controleze vocabularul, să caute cuvinte potrivite, sensuri ale cuvintelor, pentru a-şi exprima cât mai fidel şi într-o formă corectă gândurile, trăirile.

Rolul convorbirilor în dezvoltarea psihică a copiilor este considerabil:

- Exersarea exprimării copiilor prin activizarea vocabularului şi utilizarea corectă a structurilor gramaticale;
- Îmbunătăţirea comportamentului social prin stabilirea de relaţiii cu ceilalţi, prin iniţierea dialogului, prin ascultarea activă;
- Formarea şi consolidarea operaţiilor intelectuale de analiză, sinteză, comparaţie, generalizare, abstractizare;
- Exersarea calităţilor atenţiei în vederea recepţionării mesajului verbal;
- Formarea şi consolidarea reprezentărilor, sentimentelor şi atitudinilor morale;
- Educarea estetică a copiilor prin tematica abordată.

Convorbirea se organizează, în general, cu întreaga grupă, dar se poate realiza şi cu grupuri mici sau individuale.

Pregătirea educatoarei pentru activitatea de convorbire constă în respectarea unor cerinţe pedagogice de bază:

- Să proiecteze corect, la locul şi timpul potrivit activitatea de convorbire în contextul celorlalte activităţi;
- Să asigure o concordanţă între convorbire şi activităţile care o preced;
- Să cunoască nivelul fondului aperceptiv-noţional al copiilor în legătură cu tema convorbirii proiectate;
- Să alcătuiască, să elaboreze, un plan de întrebări.

Într-o convorbire se folosesc întrebări generale, complexe. După rolul pe care-l joacă în derularea convorbirii, întrebările pot fi clasificate în întrebări principale şi întrebări secundare. Întrebările principale constituie în general, ideile în jurul cărora se structurează convorbirea. Pentru a ajuta copiii în formarea răspunsurilor complete, educatoarea va folosi întrebări secundare cu ajutorul cărora îi orientează pe copii, îi stimulează să valorifice ceea ce ştiu. Acestea se folosesc cu prudenţă pentru a nu devia de la subiect.

Practica demonstrează că atributele întrebărilor folosite într-o convorbire sunt: precizia, claritatea, concizia.

Jocul didactic este o activitate de învățare dirijată dar şi o metodă didactică. Jocul didactic îmbină elementul instructiv, educativ cu cel distractiv. Copilul, prin joc, într-un mod plăcut şi distractiv învaţă.

Jocul didactic are o serie de caracteristici care îl diferenţiază de celelalte jocuri şi activităţi comune:

- Scopul didactic – reprezintă o finalitate educativă şi se formulează prin raportare la obiectivele specifice;

- Sarcina didactică – este formulată în funcţie de conţinutul jocului şi de vârsta copiilor şi reprezintă elementul de instruire prin care se exersează operaţiile gândirii;
- Conţinutul jocului – reprezintă ansamblul cunoştinţelor, deprinderilor, priceperilor care le achiziţionează sau se consolidează;
- Elementele de joc – reprezintă mijloacele de realizare a sarcinii didactice;
- Regulile jocului – prestabilite şi obligatorii pentru toţi copiiil
- Acţiunea de joc – component prin care se realizează sarcina de joc;
- Materialul didactic – trebuie să fie adecvat conţinutului jocului.

Prin jocul didactic se realizează o bună parte din sarcinile instructiv-educative din grădiniță, el avand un rol foarte important în dezvoltarea psihică a copiilor. În acest sens obiectivele urmărite sunt:

- Asimilarea, verificarea şi consolidarea cunoștințelor despre lumea înconjurătoare;
- Dezvoltarea gândirii preşcolarilor prin exersarea prin intermediul jocului a operaţiilor intelectuale (analiză, sinteză, comparaţie, clasificare, generalizare);
- Exersarea şi activizarea vocabularului copiilor;
- Exersarea exprimării corecte, a pronunţiei, însuşirea unor construcţii gramaticale;
- Exersarea memoriei şi a atenţiei voluntare;
- Exersarea imaginaţiei creatoare, a spiritului de observare;
- Educarea unor trăsături ca: stăpânire de sine, autocontrol, spirit de independenţă, disciplină.

Prin intermediul jocului didactic se fixează şi se activează vocabularul copiilor, se îmbogățește pronunţia, se formează noţiuni, se însuşesc construcţii gramaticale.

Astfel, se organizează jocuri didactice în scopul îmbogățirii vocabularului copiilor cu: substantive proprii, substantive comune, pronume personale şi demonstrative, adjective, adverbe, verbe, numere cardinale şi ordinale.

Îmbogăţirea vocabularului cu sinonime, antonime, omonime, paronime, se poate realiza cu mare eficienţă tot prin intermediul jocului didactic.

Jocul-exerciţiu – sunt acele categorii de exerciţii care, îmbrăcând o haină atractivă, trezesc interesul copilului pentru executarea unei sarcini didactice şi întreţin efortul necesar executării ei.

Pentru a fii mai atrăgătoare, acolo unde este posibil, se pot introduce şi elemente de joc, astfel încat uneori pot căpăta coloratura unui joc didactic.

Aceste jocuri sunt necesare consolidării unor cunoştinţe sau formării unor deprinderi ori dezvoltării şi corectării vocabularului copiilor.

În desfăşurarea lor jocurile-exerciţiu trebuie să respecte unele condiţii esenţiale:

- Să se ţină seama de particularităţile individuale ale fiecărui copil;
- Copiii sa fie introduși în mod atractiv în exerciţiul respectiv prin trezirea şi menţinerea interesului pentru el;
- Educatoarea explică şi demonstrează exerciţiul pe care copii îl au de realizat;
- Copiii execută exerciţiul sub supravegherea educatoarei;
- În încheiere, ea sintetizează materialul verbal (cognitiv) exersat, analizează şi apreciază munca preşcolarilor.

Pentru dezvoltarea vorbirii copiilor, sub toate aspectele, o deosebită eficienţă o au jocurile-exerciţii care au drept scop analiza fonetică, explicarea înţelesului unor cuvinte şi expresii şi formării unor exprimări corecte şi fluente.

Dramatizarea este o formă de activitate, cea mai accesibilă copiilor şi cea mai îndrăgită, prin care se realizează transpunerea artistică în scenă a unui episod sau a unei opere literare.

Dramatizările se corelează în special cu activităţi de povestire, întrucât, dincolo de atingerea anumitor obiective specifice (cultivarea expresivităţii limbii, folosirea mimico-gesticulaţiei în exprimare, socializarea prin intercomunicare) ele rezolvă anumite sarcini didactice raportate la dezvoltarea vorbirii: aprofundarea conţinutului basmelor; redarea conţinutului acestuia prin mijloace de exprimare proprii; pronunţia corectă a cuvintelor; înţelegerea sensului figurat al cuvintelor şi expresiilor din basm; dezvoltarea fluidităţii exprimării verbale suficient de expresive.

Dramatizarile necesită pregătiri prealabile:

- Se familiarizează copiii cu textul basmului (poveştii) prin povestiri, repovestiri, comentarea anumitor scene din poveste, interpretarea izolată a unei replici;
- Se aleg interpreţii, se repartizează rolurile, se fac suficiente exerciţii de interpretare artistică;
- Sunt familiarizaţi”artiştii” cu interpretarea rolurilor pe scene improvizate.

Povestile cifrelor-dezvoltarea climatului pozitiv în grădiniță prin activitățI matematice narative

Profesor educație timpurie Miloș Luminița-Daniela
Școala Gimnazială Bârna/Grădinița P.n. Pogănești

În cadrul educației timpurii, formarea unui climat educațional pozitiv în grădiniță este un obiectiv prioritar, deoarece influențează în mod direct dezvoltarea emoțională, socială și cognitivă a copilului. Un astfel de climat este caracterizat prin relații bazate pe încredere între copil și educator, valorizarea fiecărui copil, libertatea de exprimare și un mediu sigur, adaptat nevoilor fiecăruia. În acest context, o metodă modernă și eficientă care contribuie la realizarea acestor deziderate este utilizarea activităților matematice narative, cunoscute și ca ,,poveștile cifrelor".

Aceste activități îmbină în mod creativ noțiunile matematice de bază cu povestiri accesibile și captivante, în care cifrele devin personaje, iar conceptele matematice sunt introduse într-un mod ludic și atractiv. Prin această abordare, copiii sunt implicați activ în procesul de învățare, într-un mod care stimulează nu doar gândirea logică, ci și imaginația, comunicarea și colaborarea. Activitățile matematice narative oferă un cadru propice pentru dezvoltarea încrederii în sine, a spiritului de echipă și a curiozității intelectuale.

Educatoarea are un rol esențial în conceperea și implementarea acestor activități, asigurând integrarea naturală a conceptelor matematice în firul narativ și creând oportunități de participare activă pentru fiecare copil. Metoda este una incluzivă, oferind posibilitatea tuturor copiilor, indiferent de ritmul lor de învățare, să se implice și să se exprime într-un mod personal și valoros.

De asemenea, activitățile pot fi extinse și în mediul familial, prin implicarea părinților în continuarea poveștilor sau în crearea unora noi. Această colaborare între grădiniță și familie întărește procesul educațional și contribuie la construirea unei comunități educaționale solide și implicate.

În concluzie, activitățile matematice narative nu sunt doar o strategie de predare a noțiunilor matematice, ci un instrument complex și valoros pentru stimularea dezvoltării globale a copilului și pentru menținerea unui climat educațional pozitiv. Ele transformă învățarea într-un proces plin de sens, bucurie și descoperire, formând astfel copii încrezători, echilibrați și motivați să exploreze lumea din jurul lor.

În contextul educației timpurii, crearea unui climat pozitiv în grădiniță constituie un obiectiv esențial pentru asigurarea unei dezvoltări armonioase a copilului. Mediul educațional trebuie să ofere copiilor siguranță, sprijin emoțional, oportunități de învățare prin joc și interacțiuni sociale constructive. Una dintre metodele inovative care susțin aceste direcții este utilizarea **activităților matematice narative**, cunoscute și sub denumirea de **„poveștile cifrelor"**.Prin îmbinarea poveștii cu noțiuni matematice de bază, copiii sunt implicați într-un

proces de învățare activă, atractivă și eficientă. Această abordare contribuie nu doar la dezvoltarea gândirii logico-matematice, ci și la consolidarea unui **climat educațional pozitiv**, bazat pe colaborare, respect reciproc, empatie și încredere în propriile forțe.

Climatul educațional pozitiv este definit prin ansamblul de relații interpersonale, atitudini, comportamente și valori care definesc atmosfera generală din cadrul grupei. Acesta influențează în mod direct nivelul de implicare al copiilor, capacitatea de a coopera, de a învăța, de a se adapta și de a-și dezvolta autonomia.

Un climat pozitiv presupune:

- relații bazate pe încredere între copil și educator;
- valorizarea fiecărui copil, indiferent de nivelul său de dezvoltare;
- încurajarea exprimării libere a ideilor și emoțiilor;
- un mediu stimulant, sigur și adaptat nevoilor copiilor.

Activitățile matematice în grădiniță au rolul de a introduce copilul în lumea numerelor, formelor, relațiilor cantitative și logice, într-un mod accesibil și adaptat vârstei sale. Aceste activități nu trebuie să fie formale sau rigide, ci trebuie să se desfășoare prin intermediul jocului, al explorării și al învățării prin descoperire.

Activitățile matematice narative reprezintă o formă integrată de învățare, în care elementele de matematică sunt prezentate sub forma unei povești, în care cifrele și conceptele matematice sunt personificate. Această metodă are numeroase beneficii educaționale și psiho-emoționale:

- dezvoltă gândirea logică și matematică;
- stimulează imaginația și creativitatea;
- contribuie la dezvoltarea limbajului și a comunicării;
- implică activ copiii în rezolvarea unor probleme adaptate vârstei;
- promovează colaborarea și interacțiunea pozitivă între copii.

Exemplu de activitate: Povestea cifrei 3, care pornește într-o călătorie pentru a-și găsi prieteni. Pe parcurs, ea întâlnește cifrele 1, 2 și 4, iar copiii sunt invitați să le identifice, să le compare, să le grupeze și să le așeze în ordine crescătoare.

Această abordare transformă învățarea într-un proces activ, emoțional și plin de sens pentru copil. Noțiunile matematice sunt astfel ancorate într-un context narativ care le conferă valoare și înțeles, iar copilul devine protagonist în procesul de învățare.

Utilizarea poveștilor matematice în grădiniță contribuie în mod direct la dezvoltarea unui **climat educațional pozitiv**, prin:

- **stimularea cooperării** între copii, în activități de grup;

- **încurajarea exprimării libere** a ideilor și soluțiilor personale;
- **crearea unui mediu prietenos și relaxat**, unde învățarea este asociată cu plăcerea;
- **dezvoltarea încrederii în sine** a copilului prin participarea activă și succesul în activitate;
- **susținerea învățării incluzive**, în care fiecare copil își găsește locul și rolul.

Astfel, matematica devine o punte de legătură între gândire, emoție și relaționare socială, contribuind la formarea unui copil echilibrat, motivat și curios.

Educatoarea are un rol esențial în crearea și desfășurarea activităților matematice narative. Ea trebuie să:

- conceapă povești adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor;
- integreze noțiuni matematice în mod natural în firul narativ;
- stimuleze participarea activă a fiecărui copil;
- valorifice răspunsurile creative și ideile originale ale copiilor;
- asigure un climat afectiv și relațional adecvat.

Prin implicarea atentă și creativă a cadrului didactic, activitățile cu „povești ale cifrelor" devin o resursă valoroasă în educația preșcolară.

Activitățile matematice narative, cunoscute și sub denumirea de **„poveștile cifrelor"**, reprezintă o metodă eficientă și inovatoare de învățare, care contribuie semnificativ la **dezvoltarea gândirii matematice**, dar și la **construirea unui climat educațional pozitiv** în grădiniță. Aceste activități favorizează participarea activă, implicarea emoțională și cooperarea între copii, oferindu-le experiențe valoroase și pline de sens.

Prin intermediul acestor povești, copiii învață cu plăcere, se descoperă pe sine și pe ceilalți, înțeleg mai ușor conceptele matematice și își dezvoltă o atitudine pozitivă față de învățare.

Pentru ca activitățile matematice narative să își atingă întregul potențial educativ, este important ca acestea să fie integrate într-o planificare didactică coerentă și flexibilă, care să permită adaptarea la nevoile și particularitățile fiecărui copil. Educatoarea are responsabilitatea de a observa și valorifica interesele copiilor, folosind poveștile ca punct de plecare pentru o gamă variată de activități complementare: jocuri de rol, activități artistico-plastice, exerciții de mișcare sau construcții logice. Astfel, învățarea devine un proces global, care implică rațiunea, emoția și corpul copilului.

Un alt aspect esențial în utilizarea poveștilor matematice este caracterul lor incluziv. Copiii cu ritmuri diferite de învățare sau cu nevoi educaționale speciale pot fi integrați cu ușurință în activități, deoarece acestea permit multiple niveluri de implicare și răspuns. Fiecare copil poate contribui în felul său – unii prin identificarea cifrelor, alții prin formularea de

întrebări, desenarea personajelor sau propunerea unor finaluri alternative pentru poveste. Această abordare promovează ideea că fiecare copil este valoros și are ceva de oferit grupului.

De asemenea, activitățile matematice narative oferă un cadru ideal pentru dezvoltarea abilităților sociale și emoționale. Prin cooperare, ascultare activă, respectarea ideilor celorlalți și asumarea de roluri, copiii învață să comunice mai eficient, să aibă răbdare și să dezvolte empatie. În plus, succesul obținut într-un cadru securizant și prietenos contribuie la formarea unei imagini de sine pozitive și a încrederii în propriile capacități.

Pentru a susține eficiența acestei metode, este recomandată și implicarea părinților în procesul educațional. Educatoarea poate crea momente de lectură acasă, unde părinții sunt invitați să continue poveștile cifrelor împreună cu copiii sau să creeze propriile povești matematice pornind de la situații din viața de zi cu zi. Această colaborare între grădiniță și familie consolidează învățarea, creează coerență între mediile de dezvoltare ale copilului și contribuie la formarea unei comunități educaționale unite.

Activitățile matematice narative reușesc să transforme procesul de predare-învățare într-o aventură fascinantă, în care copilul devine autor, explorator și erou al propriei povești. Prin acest tip de demers, grădinița devine un spațiu al bucuriei, al descoperirii și al dezvoltării integrale, în care fiecare copil este încurajat să își exprime potențialul într-un mod autentic și valoros. Astfel, educația timpurie își atinge scopul profund: acela de a forma nu doar copii care știu, ci și copii care simt, gândesc, creează și se conectează armonios cu lumea din jurul lor.

În concluzie, poveștile cifrelor nu reprezintă doar o metodă de predare a matematicii, ci o punte între rațional și afectiv, între individual și colectiv, între joc și cunoaștere. Prin intermediul lor, copilul preșcolar este sprijinit să exploreze lumea înconjurătoare într-un mod integrat, plăcut și profund, într-un climat educațional pozitiv care pune accent pe respect, participare activă și valorizarea fiecărui individ. Integrarea activităților matematice narative în rutina educațională a grădiniței contribuie astfel nu doar la pregătirea copiilor pentru școală, ci și la formarea lor ca persoane echilibrate, curioase și deschise către învățare pe tot parcursul vieții.

Bibliografie:

1. **Crahay, M. (2009). *Psihologia educației*. Editura Polirom.**
2. **Neacșu, I. (2015). *Metodica predării activităților matematice în grădiniță*. Editura Didactică și Pedagogică.**

3. **Cucoș, C. (2017).** ***Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*****. Editura Polirom.**
4. **Ministerul Educației Naționale –** ***Curriculum pentru educație timpurie*** **(2019).**
5. **Ghiduri metodologice pentru activitățile integrate în grădiniță.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești
Studiu de caz: *Marea fabrică a cuvintelor*

Mititel Ioana Lavinia
Liceul Tehnologic Telciu

Articolul descrie o intervenție didactică menită să îmbunătățească climatul emoțional al unei clase de a III-a prin utilizarea poveștii Marea fabrică a cuvintelor de Agnès de Lestrade. Observațiile inițiale au arătat că, deși elevii cunoșteau regulile de conduită, interacțiunile dintre ei erau adesea marcate de ironie, etichetări și replici agresive, mai ales în pauze. Analiza cauzelor a evidențiat lipsa conștientizării impactului cuvintelor, accentul excesiv pe performanța academică și influența mediului extrașcolar, unde limbajul conflictual este frecvent perceput ca „cool".

Soluția a constat în activități de lectură expresivă și reflecție pe marginea poveștii, urmate de exerciții interactive: brainstorming despre „cuvinte scumpe", întrebări de tip RIR, un „portofel de cuvinte" pentru fiecare elev și crearea „Colțului cuvintelor de aur". În urma activităților desfășurate s-a observat o scădere semnificativă a remarcilor jignitoare, o creștere a complimentelor și a formulelor de politețe, precum și inițiativa elevilor de a corecta exprimările nepotrivite.

Studiul demonstrează că integrarea poveștilor cu mesaj etic în activitatea didactică dezvoltă competențe socio-emoționale, stimulează empatia și poate fi extinsă la nivelul întregii școli pentru a crea un mediu bazat pe respect, colaborare și bucuria cuvintelor alese cu grijă.

1. Problema identificată

Climatul emoțional al unei clase influențează direct motivația, performanța și relațiile dintre elevi. Cercetările recente în educație socio-emoțională (Cohen & Sandy, 2021) arată că un mediu bazat pe respect, siguranță și empatie reduce conflictele și sprijină învățarea academică. Această dinamică tensionată afectează relațiile de grup și scade sentimentul de siguranță și apartenență. În termeni de climat școlar, vorbim despre un nivel scăzut de respect și empatie în interacțiunile zilnice. Deși elevii cunoșteau regulile de comportament, interacțiunile lor erau frecvent marcate de remarci ironice, etichetări și replici agresive. În special în pauze, cuvintele jignitoare erau folosite pentru a câștiga atenție sau statut. Această

comunicare negativă crea tensiuni și reducea sentimentul de siguranță. În plus, împiedica formarea unei comunități de învățare bazate pe încredere.

Poveștile cu mesaj etic puternic pot deveni instrumente eficiente pentru cultivarea unui climat pozitiv. Studiul de față prezintă o intervenție realizată cu elevi de clasa a III-a, având ca punct central cartea *Marea fabrică a cuvintelor*. În activitatea mea didactică am observat că, deși elevii cunosc regulile de conduită, apar frecvent situații în care comunicarea între ei devine agresivă, iar cuvintele sunt folosite pentru a jigni sau pentru a impune autoritatea.

2. Cauzele problemei

Cauza principală a comportamentelor verbale agresive este lipsa conștientizării puterii cuvintelor. Elevii nu percep impactul emoțional al vorbelor asupra colegilor și au puține contexte de învățare socio-emoțională, într-un program școlar care pune accent mai ales pe achizițiile academice.

3. Cauzele persistenței

Analiza observațiilor și a discuțiilor cu elevii a evidențiat:

- **Lipsa conștientizării emoționale:** Copiii nu înțelegeau consecințele cuvintelor asupra stării colegilor.
- **Accent exclusiv pe performanță:** Programa și așteptările părinților favorizează rezultatele cognitive, nu dezvoltarea abilităților socio-emoționale.
- **Modele din mediul extrașcolar:** Mass-media și rețelele sociale promovează adesea un limbaj conflictual perceput ca fiind „cool”.

Aceste elemente întrețin comportamentele verbale agresive, chiar și în prezența unor reguli explicite.

4. Soluția propusă

Am ales utilizarea poveștilor cu mesaj puternic despre responsabilitatea cuvintelor, în special cartea *Marea fabrică a cuvintelor* de Agnès de Lestrade. Povestea prezintă o lume imaginară în care cuvintele se cumpără și se cântăresc, subliniind prețul și puterea fiecărei rostiri.

Lectura și activitățile derivate le arată elevilor că limbajul este o resursă prețioasă, capabilă să construiască relații, să aducă bucurie sau să rănească. Acest cadru îi ajută să înțeleagă importanța cuvintelor frumoase și responsabilitatea comunicării.

Rezultate:

- Scădere vizibilă a remarcilor jignitoare (observație directă).

- Creșterea numărului de complimente și a formulelor de politețe („Mulțumesc”, „Te rog”).
- Elevii au început să semnaleze singuri exprimările nepotrivite și să propună alternative.

5. Implementarea

Etapele activității:

1. **Pregătire:** Lectură expresivă a poveștii și discuții despre lumea imaginară unde cuvintele se cumpără.
2. **Reflecție:** Brainstorming despre „cuvinte scumpe” și „cuvinte gratuite” din viața reală; identificarea cuvintelor care rănesc și a celor care încurajează.
3. **Întrebări RIR:**
    - *Chiar acolo* – ex. „Unde locuiește personajul principal?”
    - *Gândește și caută* – ex. „De ce băiatul nu poate spune prea multe cuvinte?”
    - *Autorul și tu* – ex. „Dacă ai putea cumpăra doar trei cuvinte, pe care le-ai alege și de ce?”
    - *Doar tu* – ex. „Ce cuvinte ți se par cele mai importante în viață?”
4. **Atelier creativ:** Fiecare elev a primit un „portofel de cuvinte” și a ales trei cuvinte pe care ar vrea să le „plătească” zilnic colegilor.
5. **Integrare pe termen lung:** Crearea „Colțului cuvintelor de aur”, un panou unde elevii lipesc bilețele cu cuvinte constructive folosite în timpul săptămânii.

Monitorizarea s-a realizat prin observații zilnice, feedback oral săptămânal și mesaje scurte către părinți despre progres.

6. Concluzii

Poveștile, în special *Marea fabrică a cuvintelor*, oferă un cadru emoțional puternic pentru a discuta despre respect, empatie și responsabilitatea limbajului. Implementarea consecventă a acestor activități poate transforma climatul clasei într-unul bazat pe încredere, colaborare și bucuria de a comunica.

Studiul confirmă că literatura pentru copii, mai ales cea cu încărcătură simbolică, este o strategie pedagogică eficientă pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Elevii nu doar că au redus comportamentele verbale agresive, ci au devenit promotori ai limbajului empatic.

Integrarea sistematică a poveștilor în curriculum ar putea fi extinsă la nivelul întregii școli, contribuind la un mediu educațional bazat pe respect, cooperare și bucuria cuvintelor alese cu grijă.

Storytelling – cheia succesului în educația timpurie

prof. Moraru Andreea- Cristina
Grădinița Step by Step cu P.P. și P. N. „Licurici" Ploiești

Povestea este un limbaj al inimii, un fir nevăzut care leagă copilul de lume, de ceilalți și de sine. În educația timpurie, storytelling-ul este un instrument didactic esențial, o punte între emoție și cunoaștere, o invitație la visare, înțelegere și descoperire. Această lucrare explorează puterea transformatoare a poveștii în dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copilului, evidențiind nevoia unei abordări conștiente și bine pregătite de către educatori. Pentru ca storytelling-ul să își atingă potențialul formativ și să devină un act educativ de calitate, este esențial ca adulții să fie formați în arta narațiunii, să știe ce, cum și când să spună, respectiv să aleagă cu grijă poveștile care hrănesc mintea și sufletul copiilor. Bunele practici includ povești rostite cu autenticitate, integrarea podcasturilor, animațiilor create cu copiii, a jocurilor de rol și a activităților care încurajează participarea activă. Mai mult decât atât, povestea contribuie la crearea unui climat pozitiv în clasă, un spațiu sigur, cald, în care copilul este încurajat să gândească, să simtă și să se exprime liber. Aici fiecare copil se simte văzut, ascultat și valorizat, iar un educator-povestitor format cu grijă poate transforma fiecare zi de grădiniță într-o călătorie cu sens, punând bazele unei educații durabile.

Într-o lume în care atenția copiilor este din ce în ce mai greu de captat, iar conflictele sunt din ce în ce mai dese, profesorul nu mai este un simplu transmițător de informații. El devine povestitor, actor și arhitect al unei experiențe de învățare. Când lecția devine poveste, iar sala de grupă o scenă, învățarea se transformă într-o aventură memorabilă, în care toți copiii sunt prieteni și manifestă empatie, răbdare și înțelegere. Un astfel de mediu asigură o atmosferă emoțională caldă, sigură și prietenoasă, iar comunicarea devine deschisă și pozitivă, dezvoltând astfel starea de bine a copiilor.

Un educator care integrează tehnici de storytelling își conduce preșcolarii prin lumi fascinante, în care conceptele prind viață, iar informațiile se fixează natural, prin emoție și imaginație. Fie că este vorba de o activitate de cunoaștere a mediului spusă prin ochii unui personaj, de o problemă de matematică transformată într-o misiune de salvat universul sau de o poveste digitală animată, copilul învață de drag, într-un mediu pozitiv care îl captivează.

În educația timpurie, aceste metode sunt eficiente și esențiale. Jocul, provocările creative, tehnologia interactivă și, mai ales, poveștile bine spuse, creează un mediu în care curiozitatea este aprinsă și motivația vine din interior. Prin storytelling, profesorul devine facilitator al unei învățări vii, dinamice și adaptate copilului de azi. Educația nu trebuie să fie rigidă ca un manual, ci vie ca o poveste. Iar acolo unde există poveste, există sens, conexiune și o amprentă care rămâne în inima copilului.

Povestea este mult mai mult decât un instrument de divertisment, este o fereastră spre lume, o cale prin care copiii învață să înțeleagă emoțiile, să se exprime și să se conecteze cu ceilalți. Storytelling-ul cultivă curiozitatea, imaginația și empatia, transformând fiecare moment de învățare într-o experiență afectivă și plină de sens, și dezvoltând un adevărat climat al încrederii.

Prin intermediul poveștilor, educatorul poate construi un climat pozitiv în clasă, bazat pe încredere, respect și colaborare. O poveste bine aleasă sau creată împreună cu copiii poate deveni un instrument puternic de reglare emoțională, ajutându-i pe cei mici să-și recunoască trăirile, să găsească soluții la conflicte și să-și dezvolte gândirea morală. În loc să le spunem „fiți buni" sau „împărțiți jucăriile", o poveste despre prietenie, curaj sau empatie le oferă modele concrete de comportament, trăite prin personajele cu care se identifică. Folosirea poveștilor în educația timpurie înseamnă a educa prin suflet. Povestea dă sens lumii din jur, transformă clasa într-un spațiu sigur și plin de imaginație, iar copilul într-un explorator curios, empatic și încrezător în propriile puteri.

Povestirea reprezintă una dintre cele mai vechi forme de expresie artistică și, totodată, prima manifestare conștientă a comunicării literare, născută din nevoia profundă de a exprima, de a înțelege și de a împărtăși trăiri, idei și experiențe. Din cele mai vechi timpuri, omul a simțit nevoia de a transforma experiența în narațiune, de a da sens lumii prin cuvânt. Această artă străveche continuă să trăiască în forme autentice și „nu este deloc neobișnuit să întâlnești, la colțul unei străzi, o mulțime fascinată de puterea unei simple povești rostite" (Shedlock,1915, pp. 6-7). Momentul copilăriei, atunci când imaginația este la apogeu, iar mintea nu este încă împovărată de acumularea de informații este cel mai prielnic pentru a primi povestea. Ceea ce se trăiește prin povestire în această etapă rămâne adesea imprimat în memorie pentru toată viața și unește inimi.

În spatele fiecărei povești se află instinctele noastre sociale și emoționale, respectiv imaginația, curiozitatea și empatia prin care stabilim conexiuni autentice unii cu ceilalți. Cu toate acestea, pentru ca povestea să fie transformată dintr-un simplu act de divertisment într-un instrument educațional cu adevărat valoros, este necesar un prim pas fundamental: formarea

educatorilor în arta povestirii conștiente. Participarea la cursuri specializate de storytelling educațional oferă cadrul necesar pentru înțelegerea mecanismelor profunde ale narațiunii și pentru dezvoltarea abilităților prin care povestea devine un mijloc de formare intelectuală, morală și estetică. Un prim pas spre valorizarea poveștilor în grădinițe este acela de a exista persoane special formate, adevărați maeștri ai narațiunii educative. Este necesar ca profesorii să participe la cursuri de formare continuă cu această tematică și să elimine treptat eroarea de a crede că studiul riguros al acestei arte ar diminua spontaneitatea sau autenticitatea relatării. Experiența pedagogică arată contrariul: abia după depășirea dificultăților tehnice și a nesiguranțelor, povestitorul poate ajunge la libertatea și naturalețea expresiei autentice. Prin „povestitor expert" nu se înțelege însă un elocuționist teatral, ci o persoană care transmite emoția și sensul prin simplitate și sinceritate. Așa cu susține și Marie Shedlock în cartea „The art of storytelling", diferența dintre „recitatorul mecanic" și „povestitorul viu" este fundamentală. Primul oferă o performanță previzibilă, închisă, în timp ce al doilea creează o experiență comună, vie, care inspiră, emoționează și educă. Adevărata povestire nu este despre perfecțiune formală, ci despre prezență, empatie și comuniune, elemente preluate de copii prin puterea imitării. Astfel, redescoperirea artei povestirii în educația modernă este o întoarcere la tradiție și o formă de reumanizare a procesului de învățare, o invitație la ascultare, la imaginație și la construirea unui climat educațional bazat pe sens și emoție autentică.

De asemenea, există riscul ca educatorii, chiar și cu cele mai bune intenții, să folosească povești lipsite de valoare artistică sau morală, care nu contribuie la dezvoltarea copilului și pot afecta negativ gustul pentru frumos și capacitatea de a discerne între bine și rău. Responsabilitatea adultului, fie el educator, profesor sau povestitor este una strategică și profundă: el trebuie să selecteze, să adapteze și să livreze poveștile cu sensibilitate, cu rigoare și cu respect pentru stadiul de dezvoltare al copilului. Așa cum sublinia și Katherine Dunlap Cather, atunci când este folosită cu discernământ, povestirea nu este doar un pretext pentru distracție, ci un instrument de modelare al gândirii, al simțirii și al caracterului. În contextul educației timpurii, unde mintea și sufletul copilului sunt în plină formare, alegerea conștientă și prezentarea adecvată a conținutului este esențială.

Astfel, prin formare, reflecție și practică, educatorul devine mai mult decât un simplu narator, un ghid al lumii interioare a copilului, folosind povestea ca pe un fir de aur care leagă emoția de învățare, tradiția de tehnologie, copilul de colegi și jocul de cunoaștere.

Pornind de la aceste premise, bunele practici în utilizarea poveștilor pot transforma radical modul în care copiii învață, simt și se dezvoltă. Storytelling-ul educațional nu mai înseamnă doar lectura cu voce tare sau recitarea clasică a unei povești. Într-o eră digitală, ideile

inovatoare în storytelling îmbracă forme noi, captivante, care răspund nevoilor generației actuale de copii, nativi digitali, curioși, vizuali, conectați. În acest sens, educatorul poate folosi în sala de grupă:

- Povestirea interactivă, unde copiii completează, schimbă finalul sau joacă roluri, devenind parte din narațiune;
- Crearea poveștilor proprii, inspirate din viața de zi cu zi a copiilor, stimulând astfel expresivitatea și sentimentul de apartenență;
- Poveștile senzoriale, care combină cuvintele cu mirosuri, sunete, texturi sau mișcare.
- Poveștile vizuale, construite cu ajutorul desenelor, teatrului de umbre sau marionetelor, care sprijină învățarea multisenzorială;
- Jurnalul poveștilor din grupă, un spațiu în care copiii contribuie la o „carte colectivă" prin desene, picturi, decupaje, păreri personale.

Când educatorul devine povestitor conștient și pregătit, iar povestea este aleasă cu grijă, adaptată cu sensibilitate și transmisă cu intenție, actul educațional capătă o nouă dimensiune. Povestea captivează și devine un instrument esențial în procesul educațional, de formare emoțională, intelectuală și morală. În mâinile potrivite, storytelling-ul transformă învățarea dintr-o sarcină într-o aventură, dintr-un proces rigid într-o experiență vie, plină de sens, care este capabilă să îmbogățească mintea și sufletul copiilor, legând prietenii între aceștia și dezvoltând un climat pozitiv, bazat pe înțelegere, empatie și respect.

Bibliografie:

1. **Cather K. D. (1918) Educating by Story-telling. Yonkers-on-Hudson, New York World Book Company.**
2. **Shedlock M. (1915). The art of storytelling. London John Murray, Albemarle Street, W.**
3. **The Moth. (2023) How to tell a story. Crown Publishing Group NY.**
4. **Cursuri de formare continuă despre Storytelling / Mediu educațional de calitate.**

Școala viitorului: proiecte educaționale pentru incluziune și sustenabilitate

Profesor:Moraru Mirela Elena
Scoala Gimnaziala nr.40"Aurel Vlaicu", Constanta

Lucrarea „Școala viitorului: proiecte educaționale pentru incluziune și sustenabilitate" analizează direcțiile majore de transformare a educației în raport cu schimbările sociale, economice și tehnologice contemporane. Se argumentează că rolul școlii depășește transmiterea de cunoștințe, vizând formarea competențelor esențiale pentru viață: gândirea critică, creativitatea, colaborarea, responsabilitatea socială și abilitățile digitale.

Sunt evidențiate avantajele metodelor active și colaborative (învățarea prin proiecte și probleme, jocurile de rol, dezbaterile, învățarea în echipă), care transformă elevii în participanți activi la procesul educațional. Tehnologia digitală este prezentată drept un instrument indispensabil, prin utilizarea platformelor educaționale, a aplicațiilor interactive și a portofoliilor digitale, care susțin personalizarea și motivarea învățării.

Un accent deosebit se pune pe educația incluzivă, adaptată diversității elevilor, precum și pe dezvoltarea durabilă, prin activități ecologice și proiecte interdisciplinare. Exemplele de bune practici – colaborări internaționale, portofolii digitale incluzive, târguri educaționale verzi și cluburi de inovație – demonstrează potențialul acestor abordări.

Concluzia lucrării subliniază că integrarea tehnologiei, a incluziunii și a sustenabilității garantează formarea unor cetățeni responsabili și pregătiți pentru provocările viitorului.

Transformările sociale, economice și tehnologice din ultimele decenii au generat o nevoie crescută de reformare a educației. Școala contemporană este chemată să ofere elevilor nu doar cunoștințe, ci și competențe esențiale pentru viață: gândirea critică, creativitatea, abilitățile digitale, colaborarea și responsabilitatea socială. Pentru atingerea acestor obiective, **metodele active și colaborative**, sprijinite de **tehnologii digitale**, joacă un rol central în procesul de predare–învățare–evaluare.

De asemenea, educația actuală trebuie să răspundă unor priorități globale, precum **incluziunea educațională** și **dezvoltarea durabilă**, contribuind astfel la formarea unor cetățeni responsabili și solidari.

Metodele active implică participarea directă a elevilor, oferindu-le șansa de a descoperi și construi cunoaștere în mod autonom. Printre acestea se disting:

- **Învățarea prin proiecte (Project-Based Learning)** – permite elevilor să investigheze teme complexe, dezvoltând competențe interdisciplinare;
- **Învățarea bazată pe problemă (Problem-Based Learning)** – stimulează gândirea critică și rezolvarea creativă a situațiilor reale[1];
- **Jocurile de rol și dezbaterile** – favorizează dezvoltarea empatiei și a abilităților de comunicare;
- **Învățarea colaborativă** – promovează cooperarea, respectul reciproc și responsabilitatea partajată.

Aceste metode transformă elevul din receptor pasiv de informații într-un participant activ la actul educațional.

Tehnologia digitală a devenit un aliat al profesorului modern, oferind posibilități multiple de predare, învățare și evaluare. Exemple relevante includ:

- utilizarea platformelor educaționale (Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams) pentru organizarea activităților;
- aplicații interactive (Kahoot, Quizizz, Mentimeter) pentru feedback rapid și evaluare formativă[2];
- resurse digitale multimedia (clipuri video, simulări, prezentări interactive) care facilitează înțelegerea conținuturilor abstracte;
- portofoliul digital ca metodă de monitorizare a progresului elevului.

Astfel, tehnologia contribuie la personalizarea învățării și la creșterea motivației școlare.

Educația incluzivă presupune adaptarea procesului didactic la diversitatea elevilor, respectând nevoile, stilurile și ritmurile de învățare diferite[3]. Exemple de bune practici sunt:

- proiectarea unor sarcini diferențiate și accesibile tuturor;
- utilizarea resurselor digitale adaptate (text cu font mărit, aplicații text-to-speech, subtitrări);
- încurajarea colaborării între elevii cu niveluri diferite de pregătire;
- promovarea respectului pentru diversitate prin activități culturale și de cooperare.

Incluziunea are ca finalitate nu doar succesul școlar, ci și dezvoltarea unor valori precum solidaritatea și empatia.

Un alt pilon esențial al educației contemporane este dezvoltarea unei atitudini responsabile față de mediu. Proiectele cu tematică ecologică stimulează conștiința civică și responsabilitatea socială:

- campanii de reciclare și reducere a consumului de resurse;
- amenajarea de grădini școlare și spații verzi;

- integrarea conceptului de “școală verde” prin activități interdisciplinare;
- utilizarea resurselor digitale pentru diminuarea consumului de hârtie[4].

Astfel, elevii devin agenți activi ai schimbării, capabili să contribuie la o societate sustenabilă.

- **Proiect colaborativ internațional**: elevi din mai multe țări creează împreună un site despre obiceiuri sustenabile.
- **Portofoliu digital incluziv**: fiecare elev își documentează progresul folosind resurse adaptate nevoilor sale.
- **Târgul Educației Verzi și Incluzive**: expoziție cu produse ecologice și digitale realizate de elevi.
- **Clubul de inovație și sustenabilitate**: activități de cercetare și design de aplicații educative cu impact ecologic
- Proiectele și bunele practici care integrează metode active, colaborative și tehnologii digitale transformă fundamental educația. .

  Astfel, școala își reafirmă rolul de spațiu formativ integral, capabil să răspundă provocărilor unei lumi aflate în schimbare continuă.

Bibliografie

1. **Bocoș, M. (2017). Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune didactică. Editura Polirom.**
2. **Cerghit, I. (2008). Metode de învățământ. Editura Polirom.**
3. **Florian, L. & Black-Hawkins, K. (2011). “Exploring inclusive pedagogy.” British Educational Research Journal, 37(5), 813–828.**
4. **Tilbury, D. (2011). Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning. UNESCO.**
5. **Voiculescu, F. (2020). Educația digitală și metode inovatoare în școala contemporană. Editura Universitară.**
6. **UNESCO (2017). A guide for ensuring inclusion and equity in education. Paris: UNESCO Publishing.**

Despre învățare școlară și dezvoltarea unui climat pozitiv în scoala prin povești

Moroiu Melania, profesor
Școala Gimnazială Radu Tudoran

*Lucrarea „Despre învățare școlară și dezvoltarea unui climat pozitiv în școală prin povești" evidențiază faptul că învățarea este un proces continuu, care se desfășoară pe tot parcursul vieții și în contexte variate – acasă, la școală, la locul de muncă sau în comunitate. Autorul subliniază existența a trei tipuri de învățare: **formală**, organizată și structurată în instituții educaționale; **informală**, care are loc spontan, prin experiențe de viață și interacțiuni cotidiene; și **nonformală**, desfășurată în afara școlii, prin ateliere, tabere sau cursuri, caracterizată prin flexibilitate și libertate. Toate aceste forme se completează și contribuie la dezvoltarea personală și profesională a individului.*

*Învățarea școlară nu se limitează la transmiterea de cunoștințe, ci are rolul de a forma personalitatea, atitudinile și competențele sociale ale elevilor. Pentru aceasta, este esențial ca școala să creeze un **climat pozitiv**, bazat pe încredere, siguranță și cooperare, care să stimuleze motivația și implicarea. Un instrument eficient pentru atingerea acestui obiectiv este **storytelling-ul**. Poveștile facilitează înțelegerea conceptelor abstracte, cultivă empatia și respectul reciproc și transformă clasa într-un spațiu de dialog deschis. Prin activități precum „povestea zilei" sau continuarea creativă a unei narațiuni, elevii devin implicați, își dezvoltă creativitatea și se simt valorizați. Astfel, poveștile contribuie la crearea unei atmosfere de încredere, solidaritate și bucurie în procesul de învățare.*

Ființa umană învață pe parcursul întregii sale existențe să vorbească, să-și facă cunoscute nevoile, sentimentele, să interacționeze cu ceilalți, să păstreze ordinea, bune relații cu cei din jur. Învață acasă, pe stradă, la locul de joacă, la grădiniță, la școală, la liceu, la facultate, învață de la prieteni, părinți, bunici, de la televizor, de pe internet, învață din jocurile video. Chiar și persoanele care lucrează în învățământ, medicii, contabilii, deși au acumulat multe cunoștințe, își continuă învățarea. Fac numeroase cursuri de perfecționare, iau parte la numeroase traininguri, conferințe, colocvii. Toate acestea presupun forme de învățare

organizate și cu obiective bine stabilite. Alte forme de învățare se fac și într-un cadru informal, neoficial.

Încercăm să ne perfecționăm deprinderile culinare, parentale, de constructori, consilieri etc. În procesul de învățare, există trei tipuri principale de învățare: formală, informală și nonformală.

Învățarea formală

Este structurată și organizată în mod intenționat, de obicei, în cadrul unor instituții educaționale precum școli, colegii, universități etc. Acest tip de învățare este direcționat și are obiective clar definite. Se desfășoară într-un mediu formal, cu un curriculum bine definit, programe de studiu, planuri de lecții și evaluări standardizate. Învățătorii sau profesorii sunt responsabili pentru predare și ghidare, iar elevii sau studenții urmează un anumit program de studiu.

Învățare informală

Are loc în mod spontan, neplanificat și fără o structură formală. Învățarea informală are loc într-o varietate de contexte, precum acasă, la locul de muncă, în comunitate sau prin interacțiunea cu mediul înconjurător. Este adesea rezultatul experiențelor de viață, interacțiunilor sociale, explorării personale și a altor activități cotidiene. Învățarea este adesea neintenționată și se produce în mod natural, pe măsură ce oamenii se angajează în diverse activități și interacțiuni.

Învățare nonformală

Este organizată în mod intenționat, dar nu este legată de un curriculum formal sau de instituții educaționale tradiționale. Acest tip de învățare se desfășoară în afara cadrelor educaționale tradiționale și poate implica programe și activități specifice, cum ar fi atelierele, training-urile, taberele de vară etc. Învățarea nonformală oferă flexibilitate și adaptabilitate, permițând participanților să învețe într-un mod mai liber și mai interactiv, fără presiunea și constrângerile unei instituții educaționale formale.

Toate aceste tipuri de învățare sunt importante și se completează reciproc în procesul de dezvoltare personală și profesională a individului. Combinația lor poate oferi o perspectivă mai bogată și mai completă asupra învățării și a dezvoltării umane.

Învățarea școlară nu înseamnă doar acumularea de cunoștințe, ci și formarea personalității, a atitudinilor și a competențelor sociale. Pentru ca procesul educativ să fie eficient, este esențial ca școala să ofere un **climat pozitiv**, bazat pe siguranță, încredere și colaborare. Un astfel de mediu stimulează motivația, implicarea și dorința de a învăța.

Un instrument valoros în crearea acestui climat este **storytelling-ul**. Poveștile au puterea de a emoționa, de a conecta elevii între ei și de a-i face să se regăsească în experiențe comune. Prin intermediul poveștilor:

- elevii învață mai ușor concepte abstracte, pentru că acestea capătă sens prin exemple concrete;
- se dezvoltă empatia și respectul reciproc, deoarece fiecare poveste transmite valori și modele de comportament;
- clasa devine un spațiu de comunicare deschisă, unde fiecare voce este ascultată și valorizată.

Profesorul poate folosi povești tradiționale, moderne sau chiar experiențe personale ale elevilor pentru a stimula reflecția, creativitatea și cooperarea. Activități precum „povestea zilei", continuarea în grup a unei povești sau legarea ei de experiențele reale ale copiilor ajută la construirea unui climat de **încredere, solidaritate și bucurie în învățare**.

Bibliografie:

1. **CHIȘ, Vasile, *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia învățării*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014.**
2. **AUSUBEL, David, *Psihologia educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978.**
3. **VYGOTSKI, Lev S., *Gândire și limbaj*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978.**
4. **PIAGET, Jean, *Psihologia inteligenței*, Editura Humanitas, București, 2001.**

Profesorul european – de la mentor, formator și model la crearea unui climat pozitiv în clasa prin povești.

Moroiu Valerica,
Liceul Tehnologic Matei Basarab

Documentul prezintă profilul profesorului european contemporan și rolul său complex în educație. Dacă în trecut profesorul era văzut doar ca transmițător de cunoștințe, astăzi el este mentor, facilitator al învățării, manager al clasei și model de valori. Profesorul european se remarcă printr-o pregătire solidă, prin capacitatea de a integra interdisciplinaritatea și de a folosi tehnologia modernă ca resursă pedagogică. Nu mai transmite doar informații, ci îi învață pe elevi cum să gândească critic, cum să selecteze și să valorifice informațiile.

Pe lângă competențele științifice, profesorul are și abilități pedagogice și psihologice, adaptându-se diferențelor dintre elevi prin tact, răbdare și sprijin personalizat. Ca manager al clasei, creează un climat educațional favorabil și îmbină fermitatea cu deschiderea democratică. În același timp, este promotor al valorilor europene – toleranță, solidaritate, respect pentru diversitate și responsabilitate – pregătind elevii pentru o societate multiculturală.

Un instrument important este ***storytelling-ul****, prin care profesorul stimulează colaborarea, empatia și creativitatea. Poveștile tradiționale sau moderne devin puncte de pornire pentru reflecții, discuții și activități interactive, iar elevii sunt transformați în co-autori. Activitatea „Povestea care ne unește" exemplifică modul în care povestea creează un climat pozitiv, valorizează fiecare voce și dezvoltă respectul și încrederea reciprocă.*

.

Participarea la cursul „Mentorat pentru formarea competențelor unui profesor european" a reprezentat pentru mine o oportunitate de a descoperi, dar și de a reflecta, asupra complexității și frumuseții acestei profesii. Dacă odinioară profesorul era perceput în primul rând ca transmițător de cunoștințe, astăzi rolul său este mult mai amplu și mai provocator. Profesorul european nu este doar un specialist într-un domeniu, ci și un mentor, un facilitator al învățării, un manager al clasei și un model de valori.

Profesorul european poate fi un profesionist al cunoașterii și al educației. Un profesor european are, înainte de toate, o pregătire solidă în domeniul său de specialitate. El stăpânește concepte, teorii, metode și practici, dar știe și cum să le facă accesibile elevilor. Spre deosebire

de profesorul tradițional, care se limita la predare și evaluare, profesorul european integrează interdisciplinaritatea și folosește tehnologia modernă în actul didactic. Calculatorul, platformele digitale, aplicațiile interactive nu mai sunt simple instrumente auxiliare, ci devin adevărate resurse pedagogice care stimulează învățarea.

Această dimensiune tehnologică nu înseamnă că rolul profesorului scade în importanță, ci dimpotrivă. Elevii pot găsi informații singuri, dar profesorul rămâne cel care îi învață cum să selecteze, să analizeze critic și să valorifice informația. Astfel, el nu mai transmite doar „ce să gândești", ci „cum să gândești", ajutând elevii să devină autonomi în învățare.

Profesorul european este pe deoparte un pedagog dar și un psiholog. Dincolo de competențele științifice, profesorul european are și abilități pedagogice și psihologice. El știe că fiecare elev este diferit și caută să răspundă acestor diferențe. Un bun profesor nu aplică o „rețetă universală", ci își adaptează strategiile didactice în funcție de vârstă, ritm de învățare, stil cognitiv sau motivație.

În acest sens, tactul pedagogic și răbdarea sunt calități esențiale. Profesorul european știe să anticipeze dificultățile pe care elevii le pot întâmpina și le oferă sprijin personalizat. Uneori este un ghid, alteori un prieten, un consilier sau chiar un magician al cunoașterii, care reușește să transforme o lecție aparent dificilă într-o experiență plăcută și provocatoare.

Profesorul european – manager al clasei și lider educațional. Un alt rol definitoriu este cel de manager al clasei. Profesorul coordonează nu doar lecția în sine, ci și climatul educațional. El planifică activități, stabilește obiective, organizează resurse și creează o atmosferă favorabilă învățării.

Din această perspectivă, profesorul european trebuie să dețină și competențe de leadership. El știe când să fie ferm și autoritar, pentru a menține disciplina, dar și când să adopte un stil democratic, oferind elevilor libertatea de a lua decizii și de a învăța prin cooperare. Gestionarea situațiilor de criză, prevenirea conflictelor și menținerea echilibrului în clasă sunt responsabilități care cer maturitate, inteligență emoțională și experiență.

Profesorul european devine un promotor al valorilor europene. Educația nu înseamnă doar cunoștințe, ci și valori și atitudini. Profesorul european este un promotor al valorilor fundamentale ale societății democratice: toleranța, respectul pentru diversitate, solidaritatea, responsabilitatea și cooperarea.

Într-o lume în care globalizarea aduce atât oportunități, cât și provocări, școala trebuie să pregătească elevi capabili să se integreze într-o societate multiculturală. Profesorul european participă la programe internaționale, implică elevii în proiecte educaționale europene și îi

familiarizează cu ideea de cetățenie activă și responsabilă. În acest fel, școala devine un spațiu de dialog, interculturalitate și deschidere către lume.

Cum integrează Storytelling în educație un profesor european?

- Folosește povești din diverse culturi europene pentru a sublinia unitatea în diversitate.
- Îmbină poveștile tradiționale cu cele moderne (ex. povești digitale, filme scurte, benzi desenate).
- Creează rutine: de exemplu, o „poveste a zilei" care deschide ora și setează tonul pozitiv.
- Transformă elevii din simpli ascultători în co-autori ai poveștilor.

Următorul exemplu concret poate confirma aceste etape:

Activitate: „Povestea care ne unește"

Obiectiv:

Dezvoltarea unui climat pozitiv, prin colaborare, empatie și valorizarea fiecărui elev.

Desfășurare:

1. Start cu o poveste
   Profesorul le citește elevilor o poveste scurtă sau o legendă europeană (ex. *Legenda lui Colibri* sau *Povestea Copacului care dăruiește*).
2. Moment de reflecție
   - Întrebări deschise:
     - *Ce ai simțit ascultând povestea?*
     - *Cine din clasă seamănă cu personajul principal și de ce?*
     - *Cum se aplică povestea la viața noastră de zi cu zi?*
3. Continuarea poveștii
   - Profesorul se oprește într-un punct cheie și le cere elevilor, în grupuri mici, să imagineze o continuare.
   - Fiecare grup scrie 2–3 propoziții sau desenează scena următoare.
4. Împărtășirea
   - Grupurile prezintă continuările lor în fața clasei.
   - Profesorul subliniază că fiecare poveste e valoroasă, iar diversitatea de idei îmbogățește clasa.
5. Legătura cu viața reală
   - Elevii sunt invitați să spună o scurtă întâmplare personală care le-a amintit de poveste (ex. *„Și eu am ajutat un coleg atunci când avea nevoie"*).
   - Astfel, clasa devine un spațiu de încredere și deschidere.

Impact:

- Copiii se simt parte dintr-un grup unde fiecare are ceva de spus.
- Se dezvoltă respectul reciproc, empatia și curajul de a vorbi în public.
- Profesorul creează un climat pozitiv și incluziv, în care învățarea se leagă de emoții.

Relevanța poveștilor în sala de clasă modernă

Murărescu Mihaela,
Liceul Teoretic Harul Lugoj

Poveștile joacă un rol esențial în dezvoltarea intelectuală și emoțională a elevilor, fiind o modalitate naturală prin care aceștia învață să înțeleagă lumea și pe ei înșiși. Prin intermediul lor, elevii pot explora perspective diferite, își pot cultiva empatia, creativitatea și gândirea critică. În educație, narațiunea contribuie la o învățare activă, cu sens personal, în care elevul nu doar reține informații, ci le trăiește și le aplică. Totuși, o provocare actuală este legată de distanța culturală și temporală față de unele texte clasice, care pot părea depășite în ochii generațiilor digitale. Conflictele din opere precum Ion sau Mara pot fi greu de înțeles fără contextualizare. Cu toate acestea, temele fundamentale – precum lupta interioară sau alegerea între valori – rămân valabile. Așadar, dacă poveștile sunt adaptate la realitatea elevilor, ele își pot păstra funcția formativă și pot continua să inspire chiar și în contextul actual.

Poveștile sunt unele dintre cele mai importante elemente din procesul de învățare, maturizare și descoperire a lumii și a sinelui. Poveștile ne însoțesc în toate etapele vieții noastre și reprezintă primele unelte prin care descoperim lumea și învățăm să trăim în ea. Acestea au un rol important în transmiterea valorilor, înțelepciunii și a lecțiilor esențiale de viață prin faptul că ne învață cum să privim lumea din unghiuri diferite, dezvoltându-ne astfel empatia și emoțiile, creativitatea și gândirea critică, dar și abilitatea de comunicare sau de rezolvare de probleme. Un alt aspect important este stimularea imaginației prin depășirea granițelor realității cotidiene și deschizându-ne, astfel, noi perspective asupra acesteia. În cuvintele lui Bruner (2002), „prin povești construim, reconstruim și, în unele feluri, reiterăm ce înseamnă azi și mâine.”

Când vine vorba de educație, însă, poveștile pot fi considerate un element esențial al procesului de învățare, având rolul de stimulare a imaginației ce ajută elevii să își dezvolte simțul empatiei și al responsabilității, dincolo de simpla memorare a unor concepte academice obiective. Acestea pot face ca procesul de învățare să poată fi perceput într-un mod personal, ușor de identificat, ajutând elevii să simtă că ceea ce învață este, de fapt, direct legat de realitatea lor. Motivul pentru care poveștile funcționează este pentru că mintea noastră este obișnuită să înțeleagă lucrurile în ordine, ca într-o poveste. Studiile din știința cognitivă arată

că poveștile sunt o metodă foarte bună de a transmite informații. Poveștile ne ajută să ne organizăm amintirile și să le dăm sens, chiar dacă uneori mai "completăm" detalii sau modificăm ușor faptele pentru ca totul să aibă logică. De asemenea, ne e ușor să înțelegem și să ne punem în locul personajelor, să completăm părțile care nu sunt spuse și să ne imaginăm ce s-ar putea întâmpla în continuare (Landrum, 2019).

Folosirea poveștilor în procesul educativ ajută, astfel, la dezvoltarea gândirii critice prin încurajarea discuțiilor libere și a schimburilor de idei și perspective, oferind, practic, oportunitatea de a învăța prin experiență și interacțiune, nu doar prin teorie. Predarea prin povești are un avantaj important: permite introducerea unor idei mai complexe într-un mod natural. Când folosim povești pentru a transmite informații, ne bazăm pe o structură clară și ușor de recunoscut: început, mijloc și sfârșit. În funcție de tipul poveștii, poate exista un conflict care se rezolvă, o problemă care se explică sau un mister care se clarifică. Această structură se potrivește cu felul în care percepem lumea de la primele experiențe de viață. (Landrum, 2019).

Deși poveștile sau storytelling-ul pot fi instrumente valoroase în educație, o provocare majoră constă în relevanța lor pentru grupul țintă de elevi, existând riscul ca poveștile să nu fie suficient de actuale sau aplicabile contextului contemporan. Dacă poveștile care se prezintă la clasă nu au legătură cu contextul actual în care elevii trăiesc și experimentează realitatea, atunci acestea pot să își piardă din funcția de învățare, din moment ce riscă să fie respinse pe motiv de lipsă de semnificație sau de incapacitate de relaționare.

Chiar dacă poveștile au capacitatea de a ne transpune într-o altă dimensiune și de a ne ajuta să ne punem în papucii altuia, în momentul în care există o discrepanță prea mare între cele două realități, este posibil ca elevii să respingă povestea sau să nu se poată conecta cu ea și cu învățăturile ei, considerând-o demodată sau irelevantă. Pentru elevii din anul 2025, urbanizați, tehnologizați ce au fost numiți ”nativi digitali”, poate fi o provocare să se relaționeze cu conflictele lui Ion, spre exemplu, sau provocările țăranului român de la începutul secolului XX.

Una dintre criticile pe care sistemul de învățământ le-a primit în ultimii ani este faptul că elevii sunt forțați să învețe despre personaje și povești de acum o sută de ani care, în aparență, nu mai sunt relevante elevului secolului XXI. De exemplu, în cazul lui *Ion*, conflictul său între „glasul pământului” și „glasul iubirii,” (Rebreanu, 2021) poate fi înțeles într-o măsură, dar adevăratul sens al legăturii țăranului din 1900 cu pământul este greu de înțeles pentru un adolescent care a crescut pe internet în anii 2000. În plus, într-o lume în care multe țări sunt pline de culturi diferite și în care căsătoriile între persoane din culturi diferite sunt tot mai comune, conflictul din *Mara* de Ioan Slavici, unde se consideră că o astfel de căsătorie

reprezintă „spurcarea sângelui," Slavici (2019), poate părea greu de înțeles pentru tinerii din ziua de azi. În contextul unei societăți în care tehnologia și internetul ne apropie tot mai mult, granițele culturale devin tot mai puțin importante și societatea a devenit mai tolerantă cu diferențele de religie, etnie, orientare sexuală sau stil de viață. În acest context, valorile rigide și prejudecățile prezente în unele opere clasice pot părea depășite sau greu de acceptat de către elevii de azi, care trăiesc într-o realitate mult mai deschisă și diversă.

Totuși, chiar dacă realitatea anilor 1900 este foarte diferită de cea de astăzi, iar modul în care oamenii își trăiau viața nu mai seamănă cu realitățile actuale, există totuși un element comun: valorile și principiile care ghidează alegerile noastre. Ion trăiește un conflict interior profund, asemănător cu ceea ce mulți tineri experimentează și în prezent. Ceea ce rămâne relevant este ideea că uneori, lupta dintre dorințe opuse poate deveni atât de intensă, încât ajunge să ne consume complet. *Ion* rămâne în felul acesta relevant chiar o sută de ani mai târziu pentru că accentul nu mai este pus pe pământ, ci de conflictul interior. Un adolescent din anul 2025 poate relaționa cu acest lucru.

Pe de altă parte, *Mara* poate fi analizată din perspectiva clasicului conflict între generații, o temă care rămâne mereu actuală și relevantă, indiferent de perioada istorică. Acest tip de tensiune între părinți și copii reflectă lupta universală dintre valorile și așteptările celor mai în vârstă și dorințele, idealurile sau alegerile diferite ale tinerilor. Adolescenții de astăzi, la fel ca cei din orice altă epocă, se confruntă adesea cu nevoia de a-și găsi propriul drum, care nu întotdeauna coincide cu ceea ce părinții lor își imaginează sau își doresc pentru ei. Astfel, povestea din *Mara* oferă o oglindă în care cititorii pot regăsi această dinamică complexă și pot înțelege mai bine frământările legate de identitate, libertate și responsabilitate ce apar în procesul de maturizare Dacă aceste povești, care par învechite și fără legătură cu prezentul, sunt prezentate într-un mod actual și relevant, ele pot fi în continuare folosite cu succes la clasă.

În concluzie, pentru ca poveștile și personajele din operele clasice să rămână relevante pentru elevii de azi, este important să le explicăm în contextul lumii moderne și să le arătăm legătura cu realitățile și valorile lor. Astfel, literatura nu va fi doar o lecție despre trecut, ci o punte între generații și culturi diferite.

Bibliografie:

1. **Boris, V. & Peterson, L. (2025) 'What Makes Storytelling So Effective For Learning?', *Harvard Business Impact.* Available at: https://www.harvardbusiness.org/insight/what-makes-storytelling-so-effective-for-learning/ (Accessed: [5. 10. 2025]).**

2. **Brady, J. *The Educational Benefits of Storytelling*, University Center for Teaching and Learning, University of Pittsburgh. Available at: https://teaching.pitt.edu/resources/the-educational-benefits-of-storytelling/ (Accessed: 5.10.2025).**
3. **Bruner, J. S. (2002). *Making stories: Law, literature, life*. New York, NY: Farrar, Straus and Giroux**
4. **Landrum, R.E., Brakke, K. & McCarthy, M.A. (2019) 'The pedagogical power of storytelling', *Scholarship of Teaching and Learning in Psychology*, 5(3), pp. 247-253. doi:10.1037/stl0000152**
5. **Rebreanu, L. (2021) *Ion*. București: Editura Litera.**
6. **Slavici, I. (2019) *Mara*. București: Editura Polirom.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în grupa de preșcolari prin povești

Prof. Muraru Florentina,
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 19 Botoșani

Lucrarea „Dezvoltarea unui climat pozitiv în grupa de preșcolari prin povești" evidențiază rolul esențial al poveștilor în crearea unei atmosfere educaționale armonioase. Climatul pozitiv, bazat pe respect, siguranță și cooperare, este o condiție fundamentală pentru dezvoltarea emoțională, socială și cognitivă a copiilor.

Poveștile contribuie la stimularea empatiei, la dezvoltarea gândirii critice și la consolidarea relațiilor dintre copii. Prin lectură interactivă, dramatizare, jocuri de rol și activități creative inspirate din povești, cadrul didactic poate facilita exprimarea emoțiilor și colaborarea în grup. Exemple precum „Ridichea uriașă" sau „Cei trei purcelușI" demonstrează cum valorile morale și spiritul de echipă pot fi cultivate prin intermediul poveștilor.

Concluzia principală este că povestea nu este doar un instrument de învățare, ci și un mijloc eficient de a construi un climat pozitiv, favorizând dezvoltarea globală a copilului și pregătirea lui pentru viață.

Educația timpurie are un rol esențial în formarea personalității copilului, iar climatul din grupa de preșcolari influențează direct dezvoltarea emoțională, cognitivă și socială a acestuia. Povestea, ca instrument educativ, creează un cadru securizant și atractiv pentru copii, stimulând imaginația, empatia și cooperarea. Prin intermediul poveștilor, cadrul didactic poate construi un climat pozitiv, bazat pe respect reciproc, acceptare și colaborare.

Obiective:

- Evidențierea rolului poveștilor în formarea unui climat pozitiv la nivelul grupei de preșcolari.
- Identificarea modalităților prin care povestea contribuie la dezvoltarea emoțională și socială a copiilor.
- Prezentarea unor exemple de activități educative centrate pe povești.

Importanța climatului pozitiv la preșcolari

Un climat pozitiv presupune:

- relații de respect și acceptare între copii;
- implicarea afectivă a cadrului didactic;
- libertatea copilului de a-și exprima emoțiile;
- dezvoltarea unei atmosfere de siguranță, joc și bucurie.

Cercetările educaționale arată că un climat pozitiv reduce comportamentele distructive și sporește motivația pentru învățare.

Povestea – instrument educațional pentru crearea climatului pozitiv

Poveștile răspund nevoilor fundamentale ale copilului preșcolar:

- ✓ Emoționale – copilul se regăsește în personajele poveștii, învață să-și exprime și să-și gestioneze emoțiile;
- ✓ Cognitive – poveștile dezvoltă gândirea critică, capacitatea de anticipare și rezolvarea de probleme;
- ✓ Sociale – prin povești, copiii învață despre prietenie, respect, reguli și valori morale;
- ✓ Ludice – ascultarea și dramatizarea poveștilor stimulează creativitatea și spiritul de echipă.

Modalități practice de utilizare a poveștilor pentru dezvoltarea climatului pozitiv

1. Lectura interactivă – educatorul implică copiii prin întrebări și discuții despre personaje și acțiuni.

2. Dramatizarea – copiii interpretează scene din povești, exersând colaborarea și exprimarea emoțiilor.

3. Jocuri de rol inspirate din povești – stimulează empatia și capacitatea de a înțelege perspective diferite.

4. Crearea de povești originale – copiii inventează povești împreună, ceea ce întărește spiritul de echipă.

5. Ateliere de desen și povestire – exprimarea artistică favorizează starea de bine și coeziunea grupului.

Exemple de povești utilizabile în grupa de preșcolari:

„Ridichea uriașă” – promovează cooperarea și solidaritatea.

„Cei trei purcelușI” – ilustrează importanța perseverenței și a muncii.

„Ursul păcălit de vulpe” – dezvoltă gândirea critică și capacitatea de a recunoaște înșelătoria.

Povești moderne sau create de copii – stimulează originalitatea și încrederea în sine.

Concluzii

Poveștile reprezintă o resursă educațională deosebită pentru dezvoltarea unui climat pozitiv în grupa de preșcolari. Ele ajută la consolidarea relațiilor interpersonale, la învățarea valorilor morale și la cultivarea empatiei. Prin povești, educatorul are posibilitatea să creeze un cadru armonios, securizant și stimulativ, care să contribuie la dezvoltarea globală a copilului.

Bibliografie:

1. Bettelheim, B. (2019). Psihanaliza basmelor. București: Editura Trei.

2. Bruner, J. (1996). The Culture of Education. Harvard University Press.

3. Crețu, C. (2003). Educația timpurie – premise pentru dezvoltarea personalității. Iași: Editura Polirom.

4. Dewey, J. (2008). Democrație și educație. București: Editura Sigma.

5. Goleman, D. (2008). Inteligența emoțională. București: Curtea Veche.

6. Pânișoară, I.-O. (2017). Comunicarea eficientă. București: Editura Polirom.

7. Vygotsky, L. (1978). Mind in Society. Cambridge: Harvard University Press.

8. Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023.

Poveștile ca punți de sens: dezvoltarea climatului pozitiv în clasă prin narativitate și empatie

Larisa Nagy
S.C. Agende Altfel S.R.L.

Lucrarea de față analizează fragilitatea climatului pozitiv în clasă din perspectiva unei ecologii educaționale în care dificultățile de reglare emoțională, absența unui limbaj comun al cooperării și focalizarea excesivă pe performanță individuală afectează calitatea interacțiunilor dintre elevi. În acest context, storytelling-ul este propus ca instrument pedagogic integrat, capabil să ofere cadru pentru alfabetizare afectivă, negociere de sens și exersare a dialogului. Intervenția constă într-un micro-program narativ de șase-opt săptămâni, structurat pe lectură ghidată, co-creare de povești și jocuri de rol, implementat în sesiuni scurte, recurente, ușor de integrat în curriculumul existent.

Monitorizarea formativă indică ameliorări vizibile în calitatea relațiilor, participare echilibrată și creșterea frecvenței formulărilor autoreflexive. Povestea devine astfel nu doar un conținut literar, ci o infrastructură relațională care organizează interacțiunile, reglează emoțiile și normalizează diferențele. În spiritul anului comemorativ Ioan Slavici, lucrarea argumentează că narațiunea, ca formă de discernământ și construire a sensului, poate fi repusă în centrul educației, nu ca ornament, ci ca suport pentru un climat pozitiv, sustenabil și autentic.

În contextul transformărilor accelerate ale educației contemporane, nevoia unui climat pozitiv de clasă nu mai poate fi considerată un obiectiv secundar, ci se afirmă drept fundament al învățării autentice și al formării integrale a elevului. Relațiile educaționale devin, în acest cadru, nu simple medii de transmitere a cunoștințelor, ci structuri care modelează accesul la sens, siguranță și apartenență. Într-un mediu școlar tensionat, fragmentat sau impredictibil, procesul de învățare este perturbat tocmai prin absența acestor repere relaționale și afective.

În acest sens, narațiunea – înțeleasă nu doar ca vehicul estetic, ci ca instrument educațional structurat – oferă un cadru favorabil pentru cultivarea empatiei, dezvoltarea vocabularului emoțional și reglarea comportamentului în contexte de interacțiune socială. Prin poveste, copiii accesează modele de acțiune, interiorizează consecințe și explorează trăiri într-

un cadru simbolic, ceea ce permite transferul treptat în realitatea relațională a clasei. În spiritul anului comemorativ Ioan Slavici, recursul la poveste dobândește și o dimensiune culturală: literatura devine spațiu de reflecție morală și mijloc de construire a unei comunități educaționale bazate pe înțelegere și discernământ. Plecând de la aceste premise, lucrarea își propune să identifice cauzele care fragilizează climatul pozitiv de clasă, să argumenteze storytelling-ul ca soluție educațională viabilă și să exemplifice impactul unei implementări minime, dar consecvente, asupra coeziunii și cooperării dintre elevi.

2. Cauze observate

Analiza dificultăților recurente în menținerea unui climat de învățare sigur și cooperant evidențiază existența unor cauze distribuite pe multiple niveluri. La nivel individual, elevii se confruntă adesea cu un vocabular emoțional redus, cu strategii de reglare insuficient dezvoltate și cu dificultăți în exprimarea trăirilor sau solicitarea de sprijin. Aceste limite sunt amplificate în cazul copiilor cu nevoi educaționale speciale sau cu profiluri neurodivergente, pentru care lipsa unui cadru predictibil și a unei medieri adecvate devine sursă de stres și retragere. În planul interacțiunii colective, lipsa unor ritualuri clare de comunicare și de rezolvare a conflictelor – precum și absența unui limbaj comun pentru exprimarea dezacordurilor – generează o dinamică instabilă, în care exprimarea emoțională este fie inhibată, fie canalizată prin comportamente disruptive.

La nivel curricular, accentul pus exclusiv pe performanță și produs reduce oportunitățile reale de antrenare a competențelor sociale și emoționale, în timp ce la nivel instituțional, lipsa de resurse, timp și formare conduce adesea la intervenții reactive, fără continuitate. Nu în ultimul rând, influențele familiale și sociale – de la stiluri de comunicare divergente la supraexpunerea la medii digitale rapide și recompensatoare – afectează capacitatea copiilor de a susține atenția, de a gestiona frustrarea și de a coopera într-un ritm stabil. Toate aceste variabile converg într-un cadru didactic în care chiar și profesorii implicați resimt lipsa unor instrumente accesibile, clare și sustenabile pentru cultivarea climatului relațional al clasei.

În acest context, storytelling-ul se conturează ca o strategie transversală, capabilă să adreseze simultan mai multe niveluri de dificultate. Povestea creează un cadru simbolic pentru exprimarea trăirilor, oferă repere de acțiune prin personajele implicate, permite dezvoltarea empatiei și a vocabularului emoțional și, prin ritualuri clare (lectură ghidată, co-creare, joc de rol), introduce o structură previzibilă care ordonează interacțiunile. Rezultatele observate în atelierele aplicate anterior (ex. „Eu și emoțiile mele”) susțin această direcție: elevii au reușit, în intervale scurte, să își îmbunătățească exprimarea emoțională, să coopereze mai eficient și să reacționeze mai adaptativ în contexte tensionate.

3. Soluția – Storytelling-ul ca instrument educațional

Soluția propusă constă în integrarea unui demers narativ modular, desfășurat în sesiuni scurte, care urmărește dezvoltarea socio-emoțională prin poveste. Prima componentă implică selectarea și lectura unor texte adaptate vârstei, care conțin dileme morale sau situații afective recognoscibile, urmate de opriri ghidate în timpul lecturii și de activități de reflecție menite să ajute elevii să identifice emoțiile personajelor, să propună alternative de acțiune și să facă legătura cu propriile experiențe.

A doua componentă presupune crearea colectivă de povești, în echipe mici, după un șablon simplu (situație–problemă–decizie–consecință), în care fiecare copil joacă un rol activ – fie de narator, fie de observator al emoțiilor, fie de ilustrator – și contribuie la construcția unui sens comun. Această practică are un dublu efect: stimulează gândirea morală și promovează colaborarea. A treia componentă se bazează pe jocuri de rol inspirate din povești sau din situații cotidiene adaptate, în care elevii exersează replici, emoții și comportamente într-un cadru securizat, ghidați de reguli clare (ex. „Stop–Respir–Spune Clar”) și însoțiți de un scurt moment de debriefing în care discută ce a funcționat și ce poate fi îmbunătățit.

Întregul demers este gândit ca un „schelet relațional” minim, care poate fi integrat cu ușurință în orele de comunicare, consiliere sau chiar în activitățile interdisciplinare, fără a fragmenta parcursul didactic.

4. Implementare și impact

Programul pilot propus a fost conceput pentru a se desfășura pe o perioadă de șase până la opt săptămâni, cu două sesiuni pe săptămână a câte 30–40 de minute, respectând o structură repetitivă: activare tematică (obiect simbolic sau întrebare ghid), lectură/co-creație/joc de rol și reflecție finală cu un angajament comportamental minim. Integrarea rolurilor rotative (narator, mediator, observator al emoțiilor) și a unor suporturi vizuale simple (pictograme, scenarii) a favorizat participarea echilibrată, inclusiv în rândul elevilor reticenți sau cu cerințe educaționale speciale. Evaluarea formativă a fost realizată prin instrumente accesibile (fișe de observație, sociograme de clasă, mini-portofolii narative și autoevaluări afective), urmărind patru indicatori principali: exprimarea emoțiilor, calitatea interacțiunilor, distribuția vorbirii și disponibilitatea de a cere ajutor.

Datele colectate indică o ameliorare generală a climatului relațional: elevii au devenit mai disponibili în exprimarea stărilor, mai receptivi la nevoile celorlalți și mai capabili să își regleze comportamentul în contexte de tensiune. De asemenea, vocabularul afectiv s-a extins, iar expresii de tipul „mă simt… pentru că…” au început să apară spontan, inclusiv în interacțiuni neghidate. Această transformare nu poate fi atribuită exclusiv intervenției, dar

corelația dintre aplicarea constantă a structurilor narative și evoluția indicatorilor observabili susține ideea că storytelling-ul, în format repetitiv și accesibil, poate funcționa ca agent de reglare emoțională și de întărire a coeziunii grupului.

Încheiere

Lucrarea de față a demonstrat că storytelling-ul, utilizat ca practică educațională recurentă, are potențialul de a contribui în mod substanțial la crearea unui climat pozitiv în clasă, prin dezvoltarea vocabularului emoțional, promovarea cooperării și oferirea unor cadre sigure de reglare și reflecție. Într-un sistem adesea dominat de urgențe curriculare, povestea redevine un spațiu de reumanizare a educației, în care trăirile, alegerile și consecințele pot fi explorate simbolic, în condiții de siguranță relațională. Aplicarea consecventă a unui astfel de program – chiar în formate minimaliste – poate transforma povestea într-un ritual pedagogic de reechilibrare, iar clasa într-o comunitate de învățare coezivă. În spiritul lui Slavici, care a ilustrat tensiunile morale ale lumii interioare prin construcții narative dense, profesorul poate deveni astăzi mediatorul unor spații educaționale în care sensul, nu scorul, este cel care vindecă și unește.

Bibliografie

1. **https://www.mcm.uni-wuerzburg.de/fileadmin/06110300/2024/Pdfs/Green_Appel_2024_Advances_Preprint.pdf?**
2. **https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/04/social-and-emotional-skills-for-better-lives_7af2f463/35ca7b7c-en.pdf**
3. **https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/teaching-learning-toolkit/oral-language-interventions**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești la orele de limba engleză și dirigenție în clasa a V-a-

Nănuț Iulia Carmen,
Școala Gimnazială „Alexandru Ștefulescu”, Târgu Jiu

Eseul evidențiază rolul esențial al poveștilor în construirea unui climat educațional pozitiv, în special în clasa a V-a, unde elevii se află într-un proces de formare identitară și emoțională. Pornind de la ideea că relațiile interpersonale sunt fundamentul învățării autentice (Hargreaves, 1994), lucrarea argumentează că poveștile pot fi folosite ca instrument pedagogic pentru dezvoltarea empatiei, motivației, coeziunii și autoreglării comportamentale. La orele de limba engleză, poveștile contribuie la învățarea limbii într-un cadru afectiv, facilitând dezvoltarea vocabularului și a valorilor morale. Activități precum storytelling-ul interactiv, dramatizarea (role-play) și scrierea creativă permit elevilor să exploreze perspective multiple, să-și exprime emoțiile și să reflecte asupra dilemelor morale. Aceste metode transformă elevul din receptor pasiv în participant activ la procesul educațional (Rosenblatt, 1978; Gardner, 1983; Britton, 1970).

La orele de dirigenție, poveștile devin un cadru sigur pentru explorarea temelor sociale și emoționale. Activități precum jurnalul personajului, povestea clasei ideale și cutia cu povești stimulează introspecția, comunicarea și solidaritatea între colegi. Studiile arată că un climat pozitiv în clasă este asociat cu o mai bună autoreglare emoțională și relații interpersonale sănătoase (Jennings & Greenberg, 2009).

Integrarea poveștilor în activitățile didactice contribuie la:

- ***Creșterea coeziunii grupului**: Poveștile creează punți între experiențele elevilor și favorizează sentimentul de apartenență (Vygotsky, 1978).*
- ***Reducerea comportamentelor disruptive**: Elevii învață indirect despre consecințele acțiunilor și internalizează normele sociale.*
- ***Stimularea motivației**: Activitățile creative oferă autonomie, competență și relaționare (Deci & Ryan, 2000).*
- ***Dezvoltarea empatiei**: Înțelegerea personajelor favorizează înțelegerea colegilor și a propriilor trăiri (Goleman, 1995).*

În concluzie, poveștile nu sunt doar un mijloc de divertisment, ci un instrument complex de formare a caracterului și de consolidare a relațiilor în clasă. La orele de limba engleză și dirigenție, ele pot transforma sala de clasă într-un spațiu de învățare autentică, în care elevii devin mai conștienți, mai implicați și mai atenți unii cu ceilalți.

Climatul educațional pozitiv este un factor esențial în dezvoltarea armonioasă a elevilor, influențând atât performanțele școlare, cât și starea lor emoțională. Potrivit lui Hargreaves (1994), „relațiile interpersonale din clasă constituie fundamentul învățării autentice". În acest sens, poveștile — ca instrument pedagogic — pot contribui semnificativ la crearea unui mediu sigur, empatic și motivant, mai ales în clasele gimnaziale, unde elevii se află într-o etapă de formare identitară.

Rolul poveștilor în educație a fost dintotdeauna un mijloc de transmitere a valorilor, de formare a caracterului și de stimulare a imaginației. Bruner (1991) afirmă că „narațiunea este o formă fundamentală de organizare a experienței umane". În context educațional, poveștile facilitează învățarea prin activarea emoțiilor, oferirea de modele și crearea unui cadru de reflecție.

În clasa a V-a, elevii încep să-și dezvolte gândirea abstractă și capacitatea de introspecție. Poveștile devin astfel un canal ideal pentru explorarea temelor precum prietenia, respectul, curajul sau acceptarea diversității.

La orele de limba engleză, poveștile pot fi integrate atât pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, cât și pentru formarea socio-emoțională. Prin lectura unor texte precum „The Lion and the Mouse" sau „The Golden Rule", elevii învață vocabular nou, dar și lecții morale.

integrarea poveștilor în procesul didactic se poate realiza prin

1. Storytelling interactiv

Elevii reconstruiesc povestea din perspectiva altui personaj.

Această activitate stimulează gândirea critică și capacitatea de a înțelege multiple perspective. Prin schimbarea punctului de vedere, elevii sunt provocați să analizeze motivațiile, emoțiile și deciziile personajelor într-un mod profund.

Exemplu practic: După lectura poveștii „The Lion and the Mouse", elevii pot rescrie povestea din perspectiva șoricelului, explorând frica, curajul și recunoștința. Alternativ, pot imagina cum ar fi povestea din perspectiva unui observator neutru (de exemplu, o pasăre care asistă la evenimente).

Beneficii:

- Dezvoltă empatia și capacitatea de a înțelege puncte de vedere diferite

- Îmbunătățește exprimarea orală și scrisă
- Încurajează reflecția asupra valorilor morale

Potrivit lui Rosenblatt (1978), lectura este un proces tranzacțional între cititor și text, iar storytelling-ul interactiv amplifică această interacțiune, transformând elevul din receptor pasiv în creator activ.

2. Role-play

Interpretarea scenelor dezvoltă empatia și încrederea în sine.

Dramatizarea poveștilor este o metodă eficientă de învățare experiențială, care implică elevii emoțional și cognitiv. Prin asumarea rolurilor, elevii explorează comportamente, reacții și soluții într-un mediu controlat și sigur.

Exemplu practic: După citirea unei povești despre prietenie și conflict, elevii pot interpreta scena în care personajele se ceartă și apoi se împacă. Profesorul poate introduce elemente de improvizație, provocând elevii să găsească soluții alternative.

Beneficii:

- Crește încrederea în sine și abilitățile de comunicare
- Favorizează învățarea colaborativă
- Permite exersarea gestionării emoțiilor și a conflictelor

Conform lui Gardner (1983), inteligența interpersonală se dezvoltă prin interacțiuni sociale autentice, iar role-play-ul oferă exact acest tip de experiență, într-un cadru educativ.

3. Creative writing

Elevii creează propriile povești, exprimând valori personale.

Scrierea creativă le oferă elevilor libertatea de a-și exprima gândurile, emoțiile și convingerile într-un mod original. Este o activitate care dezvoltă nu doar competențele lingvistice, ci și conștiința de sine și gândirea morală.

Exemplu practic: Elevii pot fi invitați să scrie o poveste despre un personaj imaginar care se confruntă cu o alegere dificilă — de exemplu, să spună adevărul sau să protejeze un prieten. Ulterior, povestea poate fi discutată în grup, analizând valorile implicate.

Beneficii:

- Stimulează creativitatea și exprimarea personală
- Favorizează introspecția și dezvoltarea identității
- Oferă profesorului o fereastră spre universul interior al elevului

Scrierea narativă este un instrument de dezvoltare a gândirii reflexive. Conform lui Britton (1970), „scrisul este o formă de explorare a sinelui”, iar în context educațional, el poate deveni un mijloc de formare a caracterului.

Aceste trei activități nu doar că îmbogățesc procesul didactic, ci contribuie activ la formarea unui climat pozitiv în clasă. Ele transformă învățarea într-o experiență personală, emoțională și colaborativă, în care fiecare elev se simte văzut, auzit și valorizat.

Potrivit lui Krashen (1982), „inputul comprehensibil este cheia învățării limbii", iar poveștile oferă exact acest tip de input, într-un cadru afectiv pozitiv.

Dirigenția este spațiul ideal pentru explorarea poveștilor cu tematică emoțională și socială. Prin povești reale sau fictive, elevii pot reflecta asupra propriilor comportamente, pot învăța să gestioneze conflictele și să-și exprime emoțiile.

Activități recomandate:

- **Jurnalul personajului**: Elevii scriu ca și cum ar fi un personaj, reflectând asupra deciziilor și emoțiilor.
- **Povestea clasei ideale**: Crearea unei narațiuni colective despre o clasă bazată pe respect și colaborare.
- **Cutia cu povești**: Elevii contribuie cu povești personale care sunt discutate în grup.

Conform studiului realizat de Jennings & Greenberg (2009), „un climat pozitiv în clasă este asociat cu o mai bună autoreglare emoțională și cu relații interpersonale mai sănătoase".

Integrarea poveștilor în activitățile didactice contribuie semnificativ la îmbunătățirea climatului clasei, prin următoarele dimensiuni:

Creșterea coeziunii grupului

Poveștile acționează ca un liant între elevi, oferindu-le un cadru comun de referință și înțelegere. Atunci când elevii ascultă sau creează povești împreună, se formează o identitate colectivă, bazată pe valori împărtășite și experiențe similare. Conform lui Vygotsky (1978), învățarea este un proces social, iar interacțiunea în jurul unei narațiuni favorizează colaborarea și solidaritatea.

De exemplu, o poveste despre un copil care depășește timiditatea poate genera discuții în care elevii își împărtășesc propriile temeri, descoperind că nu sunt singuri. Astfel, se creează punți afective între membrii clasei, iar sentimentul de apartenență se consolidează.

Reducerea comportamentelor disruptive

Poveștile oferă un cadru indirect și non-punitiv pentru abordarea comportamentelor nedorite. În loc să fie mustrați direct, elevii pot reflecta asupra acțiunilor unui personaj care se comportă nepotrivit și asupra consecințelor pe care le suportă. Această abordare reduce rezistența și favorizează internalizarea normelor.

De exemplu, o poveste despre un personaj care exclude un coleg din joc și apoi se simte singur poate genera empatie și conștientizare. Elevii pot discuta despre alternative comportamentale,

iar profesorul poate ghida conversația spre soluții constructive. Astfel, disciplina devine educativă, nu coercitivă.

Stimularea motivației

Activitățile bazate pe povești sunt, prin natura lor, captivante și implică elevii într-un mod activ și creativ. Spre deosebire de metodele tradiționale, storytelling-ul oferă libertate de exprimare, spațiu pentru imaginație și oportunitatea de a contribui personal la procesul de învățare.

Potrivit teoriei autodeterminării (Deci & Ryan, 2000), motivația crește atunci când elevii simt competență, autonomie și relaționare. Poveștile permit toate aceste elemente: elevii pot crea, interpreta și reflecta, simțindu-se valorizați și implicați. În plus, activitățile precum dramatizarea, scrierea creativă sau ilustrarea poveștilor transformă învățarea într-un proces plăcut și memorabil.

Dezvoltarea empatiei

Empatia este o competență esențială în formarea caracterului și în construirea relațiilor sănătoase. Prin povești, elevii sunt expuși la perspective diverse, la emoții complexe și la dileme morale. Înțelegerea personajelor — cu fricile, greșelile și alegerile lor — favorizează înțelegerea colegilor și a propriilor trăiri.

Goleman (1995) subliniază că „inteligența emoțională începe cu conștientizarea emoțiilor proprii și continuă cu recunoașterea emoțiilor celorlalți". Poveștile facilitează acest proces într-un mod natural. De exemplu, discutând despre un personaj care se simte exclus, elevii pot reflecta asupra propriilor comportamente și pot deveni mai atenți la nevoile celor din jur.

Prin coeziune, disciplină, motivație și empatie poveștile devin un instrument pedagogic complex, cu impact profund asupra climatului clasei. Ele nu doar transmit cunoștințe, ci modelează caractere, construiesc relații și transformă sala de clasă într-un spațiu de învățare autentică și umană.

Poveștile nu sunt doar un mijloc de divertisment, ci un instrument pedagogic complex, care poate transforma o clasă într-o comunitate. La orele de limba engleză și dirigenție, ele oferă contexte sigure pentru exprimare, reflecție și învățare. În clasa a V-a, când elevii încep să-și contureze valorile și identitatea, poveștile pot fi ghidul blând care îi învață să fie mai buni, mai curajoși și mai atenți unii cu ceilalți.

Bibliografie

- **Bruner, J. (1991).** ***Acts of Meaning*****. Harvard University Press.**
- **Goleman, D. (1995).** ***Emotional Intelligence*****. Bantam Books.**
- **Hargreaves, A. (1994).** ***Changing Teachers, Changing Times*****. Cassell.**

- **Jennings, P. A., & Greenberg, M. T. (2009). "The Prosocial Classroom: Teacher Social and Emotional Competence in Relation to Student and Classroom Outcomes."** ***Review of Educational Research*****, 79(1), 491–525.**
- **Krashen, S. (1982).** ***Principles and Practice in Second Language Acquisition*****. Pergamon Press.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în educația timpurie prin povești

prof. dr. Negru Emilia
Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă" Zalău, județul Sălaj

Educația timpurie constituie fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului. Crearea unui climat pozitiv, bazat pe siguranță, cooperare și acceptare, stimulează implicarea și motivația micuților. În acest context, poveștile reprezintă un instrument pedagogic valoros, oferind modele de comportamente prosociale, dezvoltând empatia și favorizând exprimarea emoțiilor într-un cadru securizant.

Poveștile stimulează imaginația, limbajul și gândirea critică și transmit valori morale precum prietenia, respectul, curajul și solidaritatea. În mediul preșcolar, povestirea interactivă, dramatizarea sau crearea de povești proprii întăresc coeziunea grupului și reduc conflictele, transformând aceste activități în ritualuri educaționale plăcute și predictibile. Educatorul joacă un rol esențial, selectând povești potrivite și facilitând dialogul între copii pentru dezvoltarea abilităților de comunicare și colaborare.

Integrarea poveștilor în curriculumul educației timpurii sprijină formarea unui climat pozitiv, în care copiii se simt respectați și motivați să exploreze lumea. Astfel, poveștile nu sunt doar divertisment, ci un instrument pedagogic complex, cu efecte durabile asupra dezvoltării emoționale, sociale și cognitive a copilului.

Introducere

Educația timpurie constituie perioada fundamentală în care copilul își dezvoltă competențele cognitive, emoționale și sociale. Un climat pozitiv în mediul educațional, definit prin siguranță emoțională, cooperare și acceptare, reprezintă un factor esențial pentru creșterea motivației și a implicării copiilor. În acest context, poveștile devin un instrument pedagogic valoros, facilitând învățarea prin experiențe narative, stimularea empatiei și reglarea emoțională.

Climatul pozitiv în educația timpurie

Un climat pozitiv se caracterizează prin relații interpersonale armonioase, comunicare deschisă și sprijin emoțional constant. Psihologia educațională evidențiază faptul că mediul sigur și predictibil contribuie la reducerea anxietății copiilor și la dezvoltarea abilităților

sociale, precum cooperarea, empatia și rezolvarea conflictelor. Educatorul joacă un rol central în modelarea acestui climat, prin strategii de încurajare, ascultare activă și implicare afectivă.

Poveștile ca resursă pedagogică

Poveștile dezvoltă limbajul, imaginația și gândirea critică a copiilor, dar au și funcții emoționale și sociale. Prin identificarea cu personajele și urmărirea conflictelor și rezolvărilor lor, copiii învață să gestioneze propriile emoții și să adopte comportamente prosociale. De exemplu, „Aventurile oiței roz" de Veronica Iani stimulează curajul, răbdarea și bunătatea, în timp ce „Pițigoiul" de aceeași autoare ilustrează transformarea unui personaj egoist într-un prieten adevărat, promovând cooperarea și respectul. Povestea „David și Enya" tratează conflictele între frați și comunicarea eficientă, încurajând iertarea și relațiile armonioase. În spiritul sărbătorilor și al valorilor sociale, „Al 13-lea ren" evidențiază generozitatea, responsabilitatea și grija față de ceilalți.

Poveștile internaționale sensibilizează copiii la diversitate și diferențe culturale. „Cea mai frumoasă țară din lume" promovează acceptarea diferențelor și aprecierea frumuseții lumii, iar „Fetița-Lup" încurajează prietenia, curajul și grija față de ceilalți. Alte exemple, precum „Barza" și „Câinele Hector", stimulează imaginația, contemplarea naturii și dezvoltarea empatiei prin relația cu animalele. Colecțiile de povești scurte și ilustrate sunt utile pentru rutina zilnică și dezvoltarea limbajului. „Povești pentru copii de 3 ani" și „100 de povești scurte pentru copii" sunt ideale pentru citirea înainte de culcare și pentru stimularea imaginației. În mod similar, colecțiile „Povești pentru copii fericiți", „Povești pentru copii curajoși" și „Povești pentru copii care se iubesc mai mult" promovează valorile morale și dezvoltarea încrederii în sine.

Poveștile despre emoții, precum seria „Emoțiile lui Noni" sau „Descoperă lumea: Emoțiile", ajută copiii să recunoască și să gestioneze emoțiile, oferind un cadru sigur pentru exprimarea sentimentelor și reducerea anxietății.

Mecanisme prin care poveștile contribuie la climatul pozitiv

Poveștile favorizează empatia și cooperarea, deoarece copiii se identifică cu personajele și învață prin observație. Ele permit explorarea și reglarea emoțiilor, precum frica, furia sau bucuria, și oferă modele pentru rezolvarea conflictelor. Transformarea poveștilor în activități interactive, cum ar fi dramatizarea sau crearea de povești proprii, întărește coeziunea grupului și creează ritualuri educaționale predictibile și plăcute.

Problema identificată

Problema centrală identificată este lipsa unui climat pozitiv în sala de grupă, care afectează în special domeniul Limba și Comunicare. Fără contexte sigure și atractive pentru

dialog, copiii au dificultăți în exprimarea ideilor, gestionarea emoțiilor și cooperarea cu colegii. Aceasta reduce oportunitățile de dezvoltare a limbajului, vocabularului și a abilităților de ascultare activă.

Cauza problemei

Cauza principală a acestei probleme constă în lipsa activităților structurate care să stimuleze relațiile prosociale și exprimarea limbajului. Copiii au nevoie de modele de comportament, medii predictibile și activități interactive pentru a-și dezvolta competențele de comunicare. Absența poveștilor și a jocurilor de rol limitează vocabularul, exprimarea orală și dialogul în grup.

Soluția identificată și diminuarea impactului

Soluția propusă este integrarea poveștilor în curriculumul educației timpurii, cu accent pe domeniul Limba și Comunicare. Poveștile dezvoltă limbajul, imaginația și abilitățile de comunicare, oferind contexte pentru exprimarea emoțiilor și pentru cooperarea în grup.

Exemple de povești relevante: „Aventurile oiței roz" și „Pițigoiul" (Veronica Iani), care stimulează curajul, răbdarea, empatia și cooperarea; „David și Enya" (Veronica Iani), care abordează conflictele între frați și comunicarea eficientă; „Cea mai frumoasă țară din lume" (Altınok Lokmanhekim, Ö.) și „Fetița-Lup" (Loring-Fisher, J.), care sensibilizează la diversitate și dezvoltă vocabularul descriptiv.

Prin aceste povești, copiii învață să construiască propoziții coerente, să folosească termeni noi, să participe la dialoguri ghidate și să exprime emoții într-un mediu sigur. Aceasta diminuează impactul problemelor legate de anxietate, conflicte și lipsa coeziunii grupului.

Implementarea soluției

Soluția a fost aplicată prin activități interactive integrate, printre care:

- Sesiuni de citire și povestire: copiii ascultă povești și le reproduc cu propriile cuvinte, dezvoltând limbajul și exprimarea orală;
- Dramatizări și jocuri de rol: exersează intonația, limbajul nonverbal și cooperarea;
- Crearea de povești proprii: stimulează creativitatea, coerența narativă și colaborarea;
- Discuții ghidate despre personaje și emoții: dezvoltă vocabularul emoțional și abilitățile de comunicare.

Având în vedere că **2025** este **an comemorativ Ioan Slavici**, se pot integra povești clasice românești pentru a valorifica patrimoniul cultural, sporind astfel interesul copiilor pentru limbaj și valori morale. Pentru copiii de vârstă timpurie, Ioan Slavici a scris o serie de povești care pot fi integrate cu succes în activitățile educaționale, stimulând dezvoltarea limbajului, imaginației și înțelegerii valorilor morale. De exemplu:

„Doi feți cu stea în frunte”- Această poveste clasică românească prezintă doi frați care pornesc într-o călătorie plină de aventuri pentru a înfrunta un zmeu. Prin curajul și înțelepciunea lor, ei învață despre importanța solidarității și a perseverenței. Este o alegere potrivită pentru a introduce concepte precum ajutorul reciproc și încrederea în propriile forțe.

„Boierul și Păcală”- Această poveste îl are în prim-plan pe Păcală, personajul cunoscut pentru istețimea și umorul său. Prin peripețiile sale, copiii pot învăța despre importanța gândirii rapide și a adaptabilității în fața dificultăților. De asemenea, povestea poate stimula discuții despre umor și înțelegerea intențiilor celorlalți.

„Păcală în satul lui”- În această poveste, Păcală se întoarce în satul său natal și, prin înțelepciunea sa, rezolvă conflicte și aduce armonie. Este o oportunitate de a discuta cu copiii despre importanța comunicării și a rezolvării pașnice a conflictelor.

„Ileana cea șireată”- Această poveste urmărește aventurile unei fete care, prin istețimea și curajul său, reușește să depășească obstacole și să înfrunte provocări. Este potrivită pentru a încuraja copiii să aprecieze importanța gândirii strategice și a curajului în fața necunoscutului.

„Spaima zmeilor”- Această poveste prezintă lupta unui erou împotriva zmeilor, simbolizând confruntarea cu fricile interioare și depășirea acestora. Este utilă pentru a discuta despre emoții, frici și cum să le gestionăm într-un mod sănătos.

„Rodul tainic”- Această poveste simbolică vorbește despre răsplata muncii și răbdării. Este potrivită pentru a învăța copiii despre importanța perseverenței și a încrederii în procesul de învățare.

„Limir-Împărat”- Un basm despre o fată săracă care, prin bunătatea și hărnicia sa, ajunge să devină împărătească. Este o poveste care subliniază valoarea muncii, modestiei și a bunătății.

Aceste resurse educaționale pot fi găsite în diverse formate, inclusiv audio și video, pentru a facilita accesul copiilor de vârstă timpurie la colecția de povești și basme nemuritoare și pot fi integrate în activitățile educaționale pentru a sprijini dezvoltarea limbajului, înțelegerea valorilor și stimularea imaginației copiilor.

Concluzii

Integrarea poveștilor în domeniul Limba și Comunicare sprijină dezvoltarea limbajului oral, a gândirii narative, a abilităților sociale și emoționale și contribuie la crearea unui climat pozitiv în grădinițe și clase pregătitoare. Copiii învață să descrie acțiuni și emoții, să coopereze, să rezolve conflicte și să comunice eficient. Poveștile devin astfel un instrument pedagogic complex, esențial pentru formarea unui mediu sigur, stimulativ și cooperativ. Integrarea poveștilor în curriculumul educației timpurii sprijină dezvoltarea emoțională și socială a

copiilor. Educatorii pot selecta povești potrivite vârstei, pot facilita discuții despre emoții și valori și pot colabora cu familia pentru continuitatea mesajelor pozitive acasă. Prin aceste practici, poveștile devin un instrument esențial pentru formarea unui climat pozitiv în grădiniță.

Poveștile sunt instrumente pedagogice complexe, care contribuie la crearea unui mediu sigur, stimulant și cooperativ. Exemplele prezentate, atât românești cât și internaționale, demonstrează cum narativul poate susține dezvoltarea empatiei, responsabilității, curajului și a respectului reciproc. În acest fel, poveștile devin piloni ai educației timpurii, influențând pozitiv evoluția emoțională, socială și cognitivă a copiilor.

Bibliografie

1. **Altınok Lokmanhekim, Ö. C. (2021).** ***Cea mai frumoasă țară din lume*** **(R. Kama, Trad.). Cluj: Editura Niculescu Kids.**
2. **Aurelie, Chien, Chow, Chine. (2025).** ***Emoțiile lui Noni.*** **București: DPH.**
3. **Beaumont, E. (2023).** ***Descoperă lumea: Emoțiile.*** **București: Editura Litera.**
4. **Bertholet, C. (2020).** ***100 de povești scurte pentru copii.*** **București: DPH.**
5. **Glava, A., Balasz-Mureșan, D. L.-O., & Tătaru, L. (2023).** ***Elemente de didactică a educației timpurii.*** **Pitești: Editura Diamant.**
6. **Iani, V. (2025a).** ***Al 13-lea ren.*** **București: Editura Universul Juridic.**
7. **Iani, V. (2023a).** ***Aventurile oiței roz.*** **București: Editura Universul Juridic.**
8. **Iani, V. (2025b).** ***David și Enya.*** **București: Editura Universul Juridic.**
9. **Iani, V. (2023b).** ***Pițigoiul.*** **București: Editura Universul Juridic.**
10. **Loring-Fisher, J. (2020).** ***Fetița-Lup*** **(I. R. Popa, Trad.). București: Univers Enciclopedic Junior.**
11. **Lukešová, M. (2022).** ***Barza*** **(J. Kudláček, Il.; M. D. Duță, Trad.). Cluj: Cartea Copiilor.**
12. **Marbehant, C. (2022).** ***Câinele Hector*** **(G. Cortina, Il.). București: Prestige Kids.**
13. **Ministerul Educației Naționale. (2019a).** ***Curriculum pentru educația timpurie. Anexă la Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 4.694/2.08.2019.***
14. **Ministerul Educației Naționale. (2019b).** ***Suport pentru explicitarea și înțelegerea unor concepte și instrumente cu care operează Curriculumul pentru educație timpurie.***
15. **Răileanu, D., Bujor, L., & Serdenciuc, N. L. (2022).** ***Invitație la joc pentru părinți dedicați, copii fericiți și profesori implicați.*** **București: Didactica Publishing House.**

16. **Rovira, A., & Miralles, F. (2022a).** ***Povești pentru copii curajoși.*** **București: Humanitas Junior.**
17. **Rovira, A., & Miralles, F. (2022b).** ***Povești pentru copii fericiți.*** **București: Humanitas Junior.**
18. **Rovira, A., & Miralles, F. (2022c).** ***Povești pentru copii care se iubesc mai mult.*** **București: Humanitas Junior.**
19. **Slavici, I. (2022).** ***Povești pentru copii.*** **București: Didactica Publishing House.**
20. **Wolf, T. (2021).** ***Povești pentru copii de 3 ani.*** **București: BookZone.**

Storytellig-ul ca instrument de prevenire a bullying-ului și de formare a unui climat pozitiv în sala de clasă

Prof. consilier școlar Nilă Veronica – Cristina
CJRAE Dâmbovița

Lucrarea de față reprezintă o analiză teoretico-aplicativă a rolului poveștilor în formarea unui climat educațional pozitiv, din perspectiva consilierului școlar implicat în prevenirea conflictelor între elevi și a fenomenului de bullying în mediul gimnazial. Problema identificată în contextul profesional este deteriorarea relațiilor dintre elevi, manifestată prin atitudini de excludere, etichetare și lipsă de empatie, aspecte care afectează motivația pentru învățare și sentimentul de apartenență la colectivul clasei. Se evidențiază faptul că, în numeroase situații, comportamentele agresive și tensiunile dintre elevi nu derivă din intenții deliberate, ci din absența comportamentelor socio-emoționale: recunoașterea propriilor emoții, capacitatea de ascultare activă și înțelegerea perspectivelor celorlalți.

Lucrarea susține necesitatea intervențiilor educaționale bazate pe storytelling, ca strategie complexă de dezvoltare a empatiei și de restabilire a coeziunii relaționale. Se propune, în acest sens, implementarea unui program de consiliere narativă destinat elevilor de gimnaziu, în care basmele „Zâna Zorilor" și „Doi feți cu stea în frunte", de Ioan Slavici vor fi utilizate ca resursă centrală. Textul literar oferă un cadru simbolic accesibil pentru exploatarea conflictelor cotidiene, a valorilor morale și a relațiilor de grup, favorizând reflecția colectivă și comunicarea non-agresivă.

Soluția propusă urmează să fie aplicată prin activități de lectură și scriere creativă. Se anticipează că această soluție va contribui la diminuarea comportamentelor agresive, la creșterea comportamentelor prosociale și la îmbunătățirea percepției asupra climatului pozitiv al clasei. Concluzia generală a lucrării este că povestea, prin forța sa de a construi sens și identitate, devine un instrument educațional fundamental în cultivarea empatiei, a încrederii și a cooperării, aspecte definitorii pentru un climat școlar echilibrat.

Prezenta lucrare își propune să abordeze problematica formării unui climat educațional pozitiv, prin intermediul poveștilor, pornind de la realitatea cotidiană a conflictelor și a comportamentelor agresive între elevi. În activitatea școlară, unul dintre cele mai frecvente

fenomene observate este deteriorarea relațiilor interpersonale ale elevilor, cauzată de absența empatiei și de comunicarea deficitară. Cu precădere, elevii din ciclul gimnazial se află într-o etapă de formare a identității sociale, perioadă în care manifestă tendința de a respinge diferențele, de a ironiza vulnerabilitatea și de a valida statutul social prin popularitatea școlară. Aceste comportamente, aparent cu efecte minore, generează pe termen lung un climat de teamă și de neîncredere, care afectează atât starea de bine a elevilor, cât și procesul educațional.

Societatea contemporană impune sistemului de învățământ sarcina de a transcende obiectivele strict academice, concentrându-se pe formarea holistică a elevilor, bunăstarea socio-emoțională fiind un pilon esențial. De aceea, un climat școlar pozitiv, definit prin încredere, respect și dinamici interpersonale constructive, reprezintă un factor major al succesului procesului educațional. În ceea ce privește climatul pozitiv în clase, problema identificată se înscrie în sfera mai largă a *bullying-ului*, a violenței și a conflictelor între elevi, aspecte care persistă în școli, în pofida intervențiilor cadrelor didactice. Din observațiile realizate în cadrul activităților de consiliere, se conturează imaginea unui climat educațional tensionat, elevii nedispunând de resursele necesare gestionării diferențelor, frustrărilor și competițiilor inerente vârstei. Adesea, tensiunile dintre elevi sunt menținute de lipsa unui limbaj afectiv și a unor modele de comportament prosocial. În plus, într-un mediu dominat de expunere online aproape permanentă, mulți elevi ajung să-și exprime nesiguranțele prin ironie și prin batjocură la adresa altor colegi.

Astfel, cauzele acestor probleme se regăsesc atât la nivel individual, particular, cât și la nivel instituțional, colectiv. Pe de o parte, dezvoltarea emoțională a elevilor este puternic influențată de mediile de comunicare fragmentate și de presiunea socială a conformismului. Pe de altă parte, unitățile de învățământ, deși implicate în perpetuarea unor valori morale în rândul elevilor, oferă relativ puține contexte concrete pentru exersarea empatiei, a cooperării și a exprimării afective. Drept exemplu, în numeroase situații, elevii sunt învățați despre valori, fără să trăiască experiențe de viață reale prin care înțeleagă respectivele valori. În acest context, *bullying-ul* și violența sunt deseori asociate unor carențe structurale în dezvoltarea inteligenței emoționale, iar comportamentele de hărțuire pot fi alimentate și de nevoia elevilor de a se simți superiori, dorință generată de lipsa încrederii de sine. În acest sens, un cadru didactic care nu oferă copiilor instrumentele necesare gestionării emoțiilor negative (furia, invidia, nesiguranța) nu poate contribui la soluționarea conflictelor între elevi în mod constructiv. Prin urmare, rezolvarea problemei necesită o intervenție pedagogică centrată nu pe disciplinare reactivă, ci pe dezvoltarea proactivă a caracterului și a aptitudinilor socio-emoționale ale elevilor.

Pentru a răspunde acestor provocări, cadrele didactice pot apela la *storytelling*, ca mijloc fundamental de comunicare umană, având în vedere că neuroștiința confirmă că narațiunile sunt mecanismele privilegiate, procesarea și memorarea informațiilor integrate într-o poveste fiind superioare oricărei alte forme de prezentare. Cadrul narativ al unei povești (incipit, intrigă, desfășurarea acțiunii, punct culminant și deznodământ) amplifică înțelegerea informațiilor expuse și permite transformarea conceptelor abstracte, complicate în exemple concrete, relevante pentru elevi. Puterea pedagogică a narațiunii rezidă și în capacitatea sa de a cultiva empatia și de a modela comportamente: elevii se identifică cu protagoniștii, preiau noi perspective și accesează stări emoționale complexe, de la bucurie, la frică. De asemenea, poveștile permit elevilor să înțeleagă motivațiile și emoțiilor celorlalți, o etapă esențială în prevenirea violenței. Tot în povești, personajele se confruntă cu dileme morale și obstacole, care le încurajează să identifice modalități de rezolvare a conflictelor, structura narațiunii orientată către triumful moral (binele care învinge) fiind în măsură să insufle elevilor încredere în forțele proprii și capacitatea de a depăși aversiunile.

Fiind orientat către schimbarea cognitivă și comportamentală, *storytelling-ul* utilizează narațiunea drept instrument specializat și eficient la orice vârstă. Metodologia acestui instrument implică pași precișii, care pot fi aplicați de cadrele didactice: identificarea unui erou (de regulă, un erou care poate stârni atenția și interesul copiilor), confruntarea eroului cu o problemă similară celei reale (*bullying*, violență, comportament nepotrivit în sala de clasă), identificarea obstacolelor și a ajutoarelor necesare și soluționarea problemei de către protagonist. Această abordare reprezintă o completare importantă a programelor de prevenire a *bullying-ului*, contribuind la combaterea lipsei de empatie și de comunicare și a dificultății de depășire a conflictelor. În acest sens, narațiunea stimulează comunicarea, oferă soluții indirecte, încurajând participarea activă și expune modele de perseverență și de reziliență, privind gestionarea eșecurilor.

Anul 2025, an comemorativ al scriitorului Ioan Sclavici (1848-1925) reprezintă un context cultural perfect aliniat obiectivelor urmărite în cadrul implementării proiectului de *storytelling*, având în vedere că opera lui Slavici este recunoscută pentru realismul și accentul pus pe valori morale dezirabile. În acest sens, două exemple relevante de basme, de esență folclorică, sunt „Zâna Zorilor” și „Doi feți cu stea în frunte”. Primul dintre ele este o metaforă pentru drumul autodepășirii, călătoria personajului principal putând fi utilizată pentru încurajarea elevilor să perceapă provocările drept etape esențiale pentru modelarea caracterului. A doua poveste expune consecințele minciunii și ale violenței, fiind un exemplu pentru menținerea integrității și a puterii în fața presiunilor de grup.

Modelul de *storytelling* propus este interactiv, transformând lectura pasivă într-o experiență de învățare activă, aplicabil în cadrul orele de dirigenție și creionat în câteva etape simple. Pentru început, povestitorul (profesorul) utilizează tehnici de *storytelling*, precum tonuri variate, gesturi, efecte sonore, întrebări pentru implicarea elevilor în poveste sau jocuri de rol, în vederea atragerii elevilor în activitate și a captării atenției acestora. Apoi, cadrul didactic adresează copiilor întrebări deschise pentru a stimula reflecția critică, elevii fiind puși în situația de a se transpune în locul personajele și a lua decizii în locul acestora. Întrebările de tipul „Dacă ai fi în locul personajului X, ce decizie ai lua? ”, „Ești de acord cu acțiunile personajului X? ”, „Cum crezi că se simte personajul X în situația Y? ”. Pentru maximizarea impactului acestei metode, elevii sunt încurajați să interpreteze pasaje din povești și să înțeleagă consecințele acțiunilor personajelor, iar apoi, este rândul copiilor să compună povești în care personajele să se confrunte cu probleme existente în clasă, pentru care să identifice și soluții. Toată această activitate trebuie să urmeze modelul clar: personaj – problemă – obstacole – soluție, al cărui scop este facilitarea aplicării metodei *storytelling* de către grupuri diverse de elevi, de la preșcolari, până la elevi de gimnaziu. Prin această abordare, climatul clasei poate fi construit pe baza valorilor, precum respectul reciproc, încrederea și cooperarea, povestea, ca experiență comună, fiind în măsură să unifice grupul și să creeze un spațiu simbolic, în care elevii se pot cunoaște atât pe sine, cât și reciproc.

Concluzionând, *storytelling-ul*, în special prin utilizarea basmelor moralizatoare ale lui Ioan Slavici, reprezintă o modalitate eficientă de prevenire a comportamentelor nepotrivite, a violenței și a conflictelor între elevi și de construirea a unui climat educațional pozitiv. Cu toate acestea, succesul metodei depinde și de competențele narative ale cadrelor didactice, acestea necesitând o formare continuă, impunându-se și dezvoltarea, de către instituțiile responsabile, a unor ghiduri curriculare, care să asocieze sistematic opere literare, încărcate cu valori morale pozitive, cu obiective specifice de dezvoltare socio-emoțională.

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

prof. înv. primar, Oanea Oana Florentina
Școala Gimnazială „Elena Cuza”, Iași

Un climat pozitiv în clasă este esențial pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor, pentru motivația lor și pentru menținerea unor relații sănătoase. Acesta se caracterizează prin respect reciproc, acceptarea diversității, cooperare, solidaritate, acceptare și gestionarea constructivă a conflictelor.

Poveștile, prin forța lor educativă și emoțională, reprezintă un instrument valoros pentru formarea unui asemenea climat. Ele transmit valori morale, stimulează empatia, dezvoltă limbajul și imaginația, și oferă elevilor modele de comportament, provocându-i să intre în pielea personajelor.

Profesorul poate utiliza poveștile în diferite moduri: lectura colectivă urmată de discuții, crearea de povești de către elevi, dramatizări, povești cu rol terapeutic sau jurnalul poveștilor. Aceste activități contribuie la coeziunea grupului, la exprimarea emoțiilor și la reducerea tensiunilor.

Exemplele practice includ povești tradiționale românești, fabule sau texte moderne care abordează teme actuale precum prietenia, respectul sau acceptarea diferențelor.

Concluzia este că poveștile nu doar îmbogățesc cultura generală a elevilor, ci și consolidează relațiile din clasă, transformând-o într-un spațiu al învățării autentice, al încrederii și al colaborării.

„*La orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești. De aceea, avuția povestirilor, pe care au strâns-o oamenii de pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie în vorbă, fie și în scris, a depășit celelalte avuții omenești.*” spunea scriitorul și filosoful indian Rabindranath Tagore.

Clasa școlară este un spațiu de învățare, dar și de viață socială. Elevii nu doar acumulează cunoștințe, ci își formează atitudini, comportamente și relații care le vor marca întreaga dezvoltare personală. De aceea, climatul psihosocial al clasei devine esențial. O atmosferă de încredere, respect și cooperare favorizează implicarea elevilor în activități, le crește motivația pentru învățare și reduce tensiunile sau conflictele.

Una dintre metodele didactice care pot contribui în mod creativ la conturarea acestui climat este utilizarea poveștilor. Povestea, fie ea tradițională, modernă sau creată chiar de elevi, este un instrument pedagogic care cultivă imaginația, transmite valori și stimulează empatia. În plus, ea are un impact emoțional puternic, care adesea depășește simpla transmitere de cunoștințe.

Climatul pozitiv în clasă are o mare importanță, este acea atmosferă în care elevii se simt în siguranță, apreciați și motivați să participe activ. Ca și caracteristici principale ale unui climat sănătos amintim: respectul reciproc între elevi și între elevi și profesor, acceptarea diversității și valorizarea diferențelor individuale, cooperarea și solidaritatea în locul competiției negative, gestionarea conflictelor prin dialog și mediere, starea de bine și sentimentul de apartenență la comunitatea clasei.

Profesorul are un rol esențial, el stabilește regulile, încurajează comportamentele pozitive și creează situații de învățare care promovează colaborarea și comunicarea.

Poveștile fac parte din patrimoniul cultural universal. Ele transmit valori morale și modele de viață, iar impactul lor asupra copiilor este deosebit de puternic. Beneficiile poveștilor în educație sunt multiple: formative (transmit lecții de viață, norme morale și sociale), cognitive (dezvoltă limbajul, gândirea logică și imaginația), afective (trezesc emoții, cultivă empatia și înțelegerea celuilalt), sociale (creează ocazii de dialog, colaborare și reflecție comună).

Un elev care ascultă sau creează o poveste, nu doar învață cuvinte și structuri lingvistice, ci trăiește experiențe indirecte care îl ajută să-și modeleze comportamentul și să-și dezvolte identitatea.

Modalități de utilizare a poveștilor pentru crearea unui climat pozitiv:

1. **Lectura colectivă și dezbaterea -** Profesorul poate citi povești cu un mesaj moral puternic, iar elevii sunt încurajați să discute situațiile din poveste, să analizeze deciziile personajelor și să le compare cu propriile experiențe. Aceasta dezvoltă spiritul critic și îi ajută pe elevi să reflecteze asupra comportamentelor pozitive.
2. **Povești create de elevi -** Scrierea colectivă a unei povești îi determină pe elevi să colaboreze, să asculte ideile celorlalți și să contribuie fiecare cu propria creativitate. Astfel, se formează un spirit de echipă și se reduce individualismul.
3. **Dramatizările și teatrul educațional -** Punerea în scenă a poveștilor implică colaborare, asumarea unor roluri și respectarea regulilor comune. Elevii care dramatizează învață să lucreze împreună, să fie atenți la nevoile celorlalți și să-și exprime emoțiile într-un mod constructiv.

4. Povești terapeutice - În situațiile în care există conflicte, anxietăți sau probleme de integrare, profesorul poate folosi povești cu mesaj indirect, prin care elevii să înțeleagă că nu sunt singuri în dificultățile lor și că există soluții pozitive.

5. Jurnalul poveștilor - Elevii pot scrie periodic povești scurte despre experiențe personale pozitive, care apoi sunt citite în clasă. Această activitate promovează recunoștința, optimismul și schimbul de experiențe, întărind legăturile dintre colegi.

Poveștile le oferă copiilor exemple practice, modele de comportamente, acest lucru provocându-i să imite personajele lor preferate. Astfel, vor învăța lucruri noi ce contribuie la dezvoltarea armonioasă a fiecaruia. De exemplu, poveștile populare românești („Fata babei și fata moșneagului", „Prâslea cel voinic și merele de aur") transmit valori precum hărnicia, onestitatea și curajul, fabulele lui Esop („Corbul și vulpea", „Greierele și furnica") oferă lecții morale pe înțelesul copiilor și pot genera discuții despre consecințele comportamentelor, poveștile moderne sunt texte care abordează teme actuale precum bullying-ul, acceptarea diferențelor sau protecția mediului, iar povești create în clasă, reprezintă o poveste comună despre „clasa ideală" sau despre un „erou al prieteniei" care poate ajuta elevii să definească și să îmbrățișeze valori colective.

Poveștile au un rol de mediator între profesor și elevi, dar și între elevi, având un impact major asupra relațiilor dintre ei în colectivul clasei.. Ele favorizează exprimarea emoțiilor și comunicarea deschisă, reduc comportamentele agresive prin oferirea unor modele alternative de rezolvare a conflictelor, sporesc coeziunea grupului prin experiențe comune si, de asemenea, dau elevilor sentimentul că fac parte dintr-o comunitate cu valori împărtășite.

În concluzie, dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă este un obiectiv prioritar al educației moderne, iar poveștile se dovedesc un instrument extrem de eficient în acest sens. Ele nu doar transmit cunoștințe, ci și formează caractere, dezvoltă empatia și stimulează cooperarea. Prin povești, elevii învață să se respecte reciproc, să-și exprime emoțiile și să găsească soluții constructive la problemele lor. Poveștile sporesc concentrarea și disciplina și pot oferi soluții la problemele cu care se confruntă copiii, sunt cea mai la îndemână unealtă pe care o avem în dezvoltarea relației cu cei mici. Ele sunt ca un fel instrumente educaționale extrem de complexe, dar care se pot "mula" pe nevoia fiecărui copil, astfel încât acesta să se dezvolte armonios cu ajutorul lor.

Profesorul, ca „povestitor" și ghid, are puterea de a transforma sala de clasă într-un spațiu al învățării autentice și al dezvoltării personale, unde fiecare copil se simte valoros și sprijinit.

Bibliografie

1. Cristea, S. – Dicționar de pedagogie, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2000.

2. Iucu, R. – Managementul clasei de elevi, Ed. Polirom, Iași, 2006.

3. Bettelheim, B. – Psihanaliza basmelor, Ed. Univers, București, 1996.

4. Ciolan, L. – Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar, Ed. Polirom, Iași, 2008.

5. Pânișoară, I.-O. – Comunicarea eficientă, Ed. Polirom, Iași, 2017.

6. Zlate, M. – Psihologia educației și a dezvoltării, Ed. Polirom, Iași, 2006.

Povestirea digitală ca strategie didactică emergentă în educaţia timpurie

Prof. înv. preşc. Obogeanu Ramona Maria
GPP Ostroveni 1, Rm. Vâlcea

Din ce în ce mai multe activități banale se mută în online. Digitalizarea face deja parte din cotidianul nostru și este de dorit ca cei mici să fie pregătiți pentru un viitor modelat de inteligența artificială. Astfel, multe dintre activitățile dedicate preşcolarilor sunt deja adaptate pentru a putea fi transmise prin intermediul tehnologiei digitale.

Poveştile digitale sunt utilizate din etape timpurii de dezvoltare pentru a stimula evoluţia copiilor în mod atractiv şi interactiv. În sistemul educațional, povestirea digitală a devenit o importantă resursă educaţională, deoarece naraţiunile adresate preşcolarilor în mod digital stârnesc curiozitatea copiilor şi dorinţa acestora pentru cunoaştere.

Deși trecerea de la tradițional la digital necesită voință și schimbare, trebuie să recunoaștem că fiecare strategie didactică nouă, poate fi un instrument benefic dezvoltării holistice a copilului, deoarece educația copilului de azi înseamnă pregătirea acestuia pentru viitor.

Povestirea digitală reprezintă un nou concept educaţional, care indică poveștile care cuprind elemente de natură multimedia precum fotografii, videoclipuri, sunete, texte și, de asemenea, voci narative. Poveştile digitale sunt utilizate din etape timpurii de dezvoltare pentru a stimula evoluţia copiilor în mod atractiv şi interactiv. În sistemul educațional, povestirea digitală a devenit o importantă resursă educaţională, deoarece naraţiunile adresate preşcolarilor în mod digital stârnesc curiozitatea copiilor şi dorinţa acestora pentru cunoaştere.

„Poveștile tradiționale, transmise inițial prin viu-grai și apoi în formă tipărită, s-au bazat întotdeauna pe puterea cuvântului și a imaginii. În poveștile digitale, tehnologia adaugă noi dimensiuni -sunet, animație, interactivitate -, dar fundamental narativ rămâne comunicarea umană” (Catalano, Albulescu, 2024, p. 276)

Povestirea digitală este o operă cu conținut narativ și literar redat online, în care sunt reliefate fapte, evenimente și întâmplări în plină derulare, iar prin ele sunt indicate ideile, gândurile și opiniile personajelor care sunt transmise în mod direct preşcolarilor utilizând instrumente media.

Din punct de vedere didactic, povestirea este o metodă de instruire, o activitate de educare a limbajului, ce poate fi utilizată eficient în grădiniță, constând în redarea orală, directă sub formă narativă sau descriptivă a faptelor, evenimentelor, fenomenelor sau întâmplărilor petrecute. Această metodă are ca scop asigurarea dezvoltării proceselor psihice care caracterizează copilul și urmărește dobândirea unui set de imagini intuitive sau reprezentări care conduc preșcolarul la realizarea unor generalizări.

Povestirea digitală își păstrează caracterul fantastic și ludic oferă informații variate pentru a satisface setea de cunoaștere a copilului, stimulând capacitățile de comunicare și creionând atmosfera și cadrul potrivit pentru realizarea comunicării.

Poveștile digitale atrag atenţia preşcolarilor, influențează pozitiv evoluția acestora și îi ajută pe aceștia să cunoască valorile expresive ale limbii literare, le îmbogățesc vocabularul și le dezvoltă exprimarea nuanțată, clară și corectă. Poveștile digitale au valențe formativ-educative în viața copiilor, prin prezentarea aspectelor de ordin moral ale oamenilor, astfel că poveștile oferă modele de comportare umană.

Prin raportare la sfera preșcolară, în didactica de specialitate, cercetătorii afirmă ca povestirea digitală contribuie la evoluția ansamblului psihic al copilului. Astfel sunt conturate următoarele procese psihice:

a) limbajul – poveștile digitale prezintă online personaje al căror limbaj conține cuvinte expresive și expresii nuanțate, fiind mijloc de îmbunătățire al comunicării;
b) gândirea de tip logic – poveștile digitale oferă date concrete ale acțiunii epice, evenimentele fiind redate într-o succesiune logică;
c) memoria de tip voluntar - copiii reţin numele personajelor, date despre evenimentele petrecute, iar isntrumentele digitale utilizate le stimulează stocarea informaţiilor;
d) atenția - preșcolarii manifestă interes față de povestea digitală, față de elementele componente ale speciei epice;
e) imaginația - copiii reprezintă mental imagini inspirate din poveste;
f) creativitatea - poveștile contribuie la dezvoltarea laturii creative a copilului.

Poveștile digitale exercită influențe în mod indirect asupra laturilor comunicării, conferind valențe estetice conduitelor copiilor, sfera comportamentală a acestora fiind modelată, iar paliere psihice, folosite de către copii sunt stimulate. Povestirile digitale oferă cunoștințe care contribuie la familiarizarea preșcolarilor cu sistemul lingvistic, cu bogăția și expresivitatea ei.

Cercetările științifice au indicat faptul că în actul de audiere a unei povestiri, preșcolarii au comportamente variate, distincte, acest aspect fiind condiționat de nivelul grupei în care copiii

se află. Astfel, există copii care se pot concentra rapid, au o atenție sporită sau copiii care nu manifestă o atenție persistentă.

Cele mai relevante trăsături ale unei povești digitale sunt redate la nivelul modalităţilor variate de îmbinare a imaginilor statice, imaginilor în mișcare, a combinării sunetelor și textelor.

Astfel, principalele caracteristici ale povestirii digitale sunt:

- sporirea interesului pentru a lectura variate texte;
- amelioararea abilităţii de a asculta și de a ne exprima opinii în mod public.
- captarea atenţiei în momente variate faţă de cunoaştere.

Ca orice domeniu ce se dorește a fi de success, crearea poveștilor digitale se ghidează după anumite concept cheie ce trebuiesc permanent îmunătățite și urmărite. Astfel, un indicator cheie al succesului unei povestiri digitale este experiența utilizatorului denumit pe scurt UX. Astfel s-a ajuns la o listă de principii-cheie ale unui UX de succes, mai ales în cazul micilor utilizatori cărora le sunt dedicate aceste instrumente digitale:

1. „Intuitivitate – interfața și interacțiunil trebuie să fie simple și intuitive; butoane mari, clar etichetate, navigator simplu, instrucțiuni clare. Copiii trebuie să poată interacționa fărăr effort.
2. Stimulare – graficile frumoase, animațiile, sunetele, muzica de fond creează o experiență stimulant, imersivă. Este important să nu se exagereze cu elementele multimedia.
3. Feedback – la fiecare interacțiune trebuie oferit feedback utilizatorului (efecte sonore, animații, mesaje), astfel încât să se înțeleagă ce s-a întâmplat.
4. Coerență – toate ecranele și scenele trebuie să aibă aspect și stil logic, recognoscibil, pentru o experiență unitară.
5. Adaptabilitate – povestea trebuie să fie ușor navigabilă de pe telefoane, tablete, desktopuri, fără a pierde din funcționabilitate.” (Catalano, Albulescu (coord.), 2024, pp.277-278)

Deși trecerea de la traditional la digital necesită voință și schimbare, trebuie să recunoaștem că fiecare strategie didactică nouă, poate fi un instrument benefic dezvoltării holistice a copilului, deorece educația copilului de azi înseamnă pregătirea acestuia pentru viitor.

Bibliografie:

Catalano H., Albulescu I., Educația timpurie digitală-Cadre teoretice și aplicative, Editura DPH, București, 2024;

Povestea, ca o îmbrățișare care construiește empatie

Prof. înv. preșc. Obogeanu Ramona Maria
GPP Ostroveni 1, Rm. Vâlcea

Lucrarea subliniază ***rolul esențial al poveștilor*** *ca instrument pedagogic în dezvoltarea unui climat pozitiv, bazat pe empatie și cooperare, în cadrul grupei de preșcolari. Autoarea, Oltea Paraschiv, argumentează că un mediu de învățare securizant, caracterizat prin respect reciproc, este fundamental pentru succesul academic și bunăstarea emoțională.*

Punctele Cheie:

1. ***Poveștile, instrument pentru empatie:*** *Narațiunile le permit copiilor să exploreze emoții complexe, să înțeleagă perspective diferite și să se identifice cu personajele, cultivând astfel* ***empatia*** *și* ***sensibilitatea*** *față de colegi.*
2. ***Modelarea comportamentului prosocial:*** *Poveștile despre prietenie, cooperare și rezolvarea conflictelor oferă* ***modele clare de comportament pozitiv*** *care pot fi imitate și practicate prin activități de grup, consolidând coeziunea.*
3. ***Dezvoltare holisitcă:*** *Poveștile transformă sala de grupă într-o comunitate coezivă, sprijinind dezvoltarea* ***inteligenței emoționale*** *și a abilităților sociale esențiale.*

Lucrarea include un proiect tematic de o săptămână, intitulat ***„Magia unei Îmbrățișări”****, derulat cu grupa mijlocie, care utilizează povestea ca piesă centrală pentru dezvoltarea socio-emoțională.*

Obiective și competențe vizate:

Scopul principal este ***manifestarea autocontrolului, a expresivității emoționale*** *și* ***conștientizarea propriei ființe****. Proiectul vizează în mod specific competențe din domeniul* ***Dezvoltării socio-emoționale*** *(empatie, autocontrol, conceptul de sine) și din cel al* ***dezvoltării limbajului*** *(ascultarea activă, comunicare expresivă).*

Structura Proiectului (Sinteză tematică zilnică):

Ziua	*Tema Zilei*	*Activități Cheie*
Luni	*„M-a îmbrățișat Toamna, pe cărare.”*	*Observare/Lectură după imagini despre Toamnă; modelaj.*
Marți	*„Întâmplări cu-mbrățișări”*	***Povestirea educatoarei*** *(utilizând povestea "Întâmplări cu-mbrățișări"); joc de rol, cântece de toamnă.*

Ziua	*Tema Zilei*	*Activități Cheie*
Miercuri	*„Frunze-mbrățișate, în aceeași grupă, toate”*	*Formarea grupelor de obiecte după formă (frunze); mers cu păşire peste obstacole; dramatizare.*
Joi	*„Culori îmbrățișate, frunze fermecate”*	*Activitate artistică:* ***tehnica presării*** *(elemente de limbaj plastic); lipire.*
Vineri	*„Magia îmbrățișărilor în sala de grupă”*	***Educație a inteligenței emoționale*** *(DOS); Joc de rol "De-a actorii"; Evaluarea proiectului.*

*Proiectul este susținut de resurse precum povestea originală a autoarei (**"Întâmplări cu-mbrățișări"**), un cântecel tematic și o scrisoare de intenție adresată părinților, subliniind **îmbrățișarea ca formă de exprimare a iubirii și armoniei** în echipa părinte-copil-educatoare.*

Povestirea digitală reprezintă un nou concept educaţional, care indică poveștile care cuprind elemente de natură multimedia precum fotografii, videoclipuri, sunete, texte și, de asemenea, voci narative. Poveştile digitale sunt utilizate din etape timpurii de dezvoltare pentru a stimula evoluţia copiilor în mod atractiv şi interactiv. În sistemul educational, povestirea digitală a devenit o importantă resursă educaţională, deoarece naraţiunile adresate preşcolarilor în mod digital stârnesc curiozitatea copiilor şi dorinţa acestora pentru cunoaştere.

„Poveștile tradiționale, transmise initial prin viu-grai și apoi în formă tipărită, s-au bazat întotdeauna pe puterea cuvântului și a imaginii. În poveștile digitale, tehnologia adaugă noi dimensiuni -sunet, animație, interactivitate -, dar fundamental narativ rămâne comunicarea umană” (Catalano, Albulescu, 2024, p. 276)

Povestirea digitală este o operă cu conținut narativ și literar redat online, în care sunt reliefate fapte, evenimente și întâmplări în plină derulare, iar prin ele sunt indicate ideile, gândurile și opiniile personajelor care sunt transmise în mod direct preşcolarilor utilizând instrumente media.

Din punct de vedere didactic, povestirea este o metodă de instruire, o activitate de educare a limbajului, ce poate fi utilizată eficient în grădiniță, constând în redarea orală, directă sub formă narativă sau descriptivă a faptelor, evenimentelor, fenomenelor sau întâmplărilor petrecute. Această metodă are ca scop asigurarea dezvoltării proceselor psihice care caracterizează copilul și urmărește dobândirea unui set de imagini intuitive sau reprezentări care conduc preșcolarul la realizarea unor generalizări.

Povestirea digitală își păstrează caracterul fantastic și ludic oferă informații variate pentru a satisface setea de cunoaștere a copilului, stimulând capacitățile de comunicare și creionând atmosfera și cadrul potrivit pentru realizarea comunicării.

Poveștile digitale atrag atenţia preşcolarilor, influențează pozitiv evoluția acestora și îi ajută pe aceștia să cunoască valorile expresive ale limbii literare, le îmbogățesc vocabularul și le dezvoltă exprimarea nuanțată, clară și corectă. Poveștile digitale au valențe formativ-educative în viața copiilor, prin prezentarea aspectelor de ordin moral ale oamenilor, astfel că poveștile oferă modele de comportare umană.

Prin raportare la sfera preșcolară, în didactica de specialitate, cercetătorii afirmă ca povestirea digitală contribuie la evoluția ansamblului psihic al copilului. Astfel sunt conturate următoarele procese psihice:

a) limbajul – poveștile digitale prezintă online personaje al căror limbaj conține cuvinte expresive și expresii nuanțate, fiind mijloc de îmbunătățire al comunicării;
b) gândirea de tip logic – poveștile digitale oferă date concrete ale acțiunii epice, evenimentele fiind redate într-o succesiune logică;
c) memoria de tip voluntar - copiii reţin numele personajelor, date despre evenimentele petrecute, iar isntrumentele digitale utilizate le stimulează stocarea informaţiilor;
d) atenția - preșcolarii manifestă interes față de povestea digitală, față de elementele componente ale speciei epice;
e) imaginația - copiii reprezintă mental imagini inspirate din poveste;
f) creativitatea - poveștile contribuie la dezvoltarea laturii creative a copilului.

Poveștile digitale exercită influențe în mod indirect asupra laturilor comunicării, conferind valențe estetice conduitelor copiilor, sfera comportamentală a acestora fiind modelată, iar paliere psihice, folosite de către copii sunt stimulate. Povestirile digitale oferă cunoștințe care contribuie la familiarizarea preșcolarilor cu sistemul lingvistic, cu bogăția și expresivitatea ei.

Cercetările științifice au indicat faptul că în actul de audiere a unei povestiri, preșcolarii au comportamente variate, distincte, acest aspect fiind condiționat de nivelul grupei în care copiii se află. Astfel, există copii care se pot concentra rapid, au o atenție sporită sau copiii care nu manifestă o atenție persistentă.

Cele mai relevante trăsături ale unei povești digitale sunt redate la nivelul modalităţilor variate de îmbinare a imaginilor statice, imaginilor în mișcare, a combinării sunetelor și textelor.

Astfel, principalele caracteristici ale povestirii digitale sunt:

- sporirea interesului pentru a lectura variate texte;

- amelioararea abilităţii de a asculta și de a ne exprima opinii în mod public.
- captarea atenţiei în momente variate faţă de cunoaștere.

Ca orice domeniu ce se dorește a fi de success, crearea poveștilor digitale se ghidează după anumite concept cheie ce trebuiesc permanent îmunătățite și urmărite. Astfel, un indicator cheie al succesului unei povestiri digitale este experiența utilizatorului denumit pe scurt UX. Astfel s-a ajuns la o listă de principii-cheie ale unui UX de succes, mai ales în cazul micilor utilizatori cărora le sunt dedicate aceste instrumente digitale:

1. „Intuitivitate – interfața și interacțiunil trebuie să fie simple și intuitive; butoane mari, clar etichetate, navigator simplu, instrucțiuni clare. Copiii trebuie să poată interacționa fărăr effort.
2. Stimulare – graficile frumoase, animațiile, sunetele, muzica de fond creează o experiență stimulant, imersivă. Este important să nu se exagereze cu elementele multimedia.
3. Feedback – la fiecare interacțiune trebuie oferit feedback utilizatorului (efecte sonore, animații, mesaje), astfel încât să se înțeleagă ce s-a întâmplat.
4. Coerență – toate ecranele și scenele trebuie să aibă aspect și stil logic, recognoscibil, pentru o experiență unitară.
5. Adaptabilitate – povestea trebuie să fie ușor navigabilă de pe telefoane, tablete, desktopuri, fără a pierde din funcționabilitate.” (Catalano, Albulescu (coord.), 2024, pp.277-278)

Deși trecerea de la traditional la digital necesită voință și schimbare, trebuie să recunoaștem că fiecare strategie didactică nouă, poate fi un instrument benefic dezvoltării holistice a copilului, deorece educația copilului de azi înseamnă pregătirea acestuia pentru viitor.

Bibliografie:

Catalano H., Albulescu I., Educația timpurie digitală-Cadre teoretice și aplicative, Editura DPH, București, 2024;

În povești, chiar nu te plictisești – poveștile ca punte între suflete în educația copiilor

Prof. Adriana Orzan
Școala Gimnazială Nr. 1 Poiana Mărului, jud. Braşov

Lucrarea valorifică experiența educațională și emoțională trăită în cadrul proiectului „În poveşti, nu te plictiseşti!", derulat în parteneriat cu Asociația Culturală Vis-à-vis, derulat în Școala Gimnazială Nr.1 Poiana Mărului, în perioada 27 februarie – 7 martie 2023, coordonat de profesoara Orzan Adriana. Astfel, actrița Adriana Moca a susținut 4 sesiuni de lectură și 2 mentorate de lectură cu voce tare, Andreea Berechet a susținut 2 sesiuni de scriere creative, iar scriitorii Adina Popescu și Florin Bican au susținut fiecare câte 2 întâlniri online cu elev. Rezultatele proiectului a arătat o creștere a motivației pentru lectură, a colaborării între elevi și a încrederii în sine. Lucrarea oferă exemple concrete de activități și evidențiază impactul poveștilor asupra relațiilor elev–profesor și elev–elev, demonstrând că narativul devine un liant emoțional și cognitiv esențial în educația contemporană. Mărturie este pagina de facebook a proiectului https://www.facebook.com/profile.php?id=100090141127213#

1. Problema identificată

În ultimii ani, în activitatea didactică am observat tot mai des scăderea interesului elevilor pentru lectură și dificultăți în exprimarea emoțiilor. Mulți copii asociază cartea cu o obligație școlară, nu cu o experiență personală. Atmosfera de învățare devine uneori rigidă, iar cooperarea dintre elevi se reduce. Această realitate ridică o întrebare esențială: cum putem restabili bucuria lecturii și cum putem folosi poveștile pentru a reconstrui relațiile pozitive în clasă?

2. Cauza persistenței problemei

Copiii trăiesc astăzi într-un univers digital intens, cu stimuli vizuali rapizi și superficiali. În mediul rural, distanța culturală față de lumea artistică este și mai vizibilă: pentru mulți elevi, „scriitorul" rămâne o imagine din manual sau o statuie într-un parc, așa cum au exprimat chiar elevii mei în reflecțiile scrise după activități. Această ruptură între copil și carte creează o distanță emoțională și afectează climatul de învățare. Elevii au nevoie să simtă că lectura este vie, relevantă, că poveștile au chipuri, voci și emoții reale.

3. Soluția identificată și impactul

Participarea la proiectul „În povești, nu te plictisești!" a oferit exact cadrul potrivit pentru a transforma lectura într-o experiență comună. În cadrul proiectului „În povești, nu te plictisești!", proiect de promovare a lecturii inițiat de Asociația culturală Vis-a-Vis și cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național, și a parteneriatului dintre Școala Gimnazială nr. 1 Poiana Mărului din comuna Poiana Mărului (jud. Brașov) și Asociația culturală Vis-a-Vis București, au fost organizate 12 sesiuni/ateliere online. Astfel, actrița Adriana Moca a susținut 4 sesiuni de lectură și 2 mentorate de lectură cu voce tare, Andreea Berechet a susținut 2 sesiuni de scriere creativă, iar scriitorii Adina Popescu și Florin Bican au susținut fiecare câte 2 întâlniri online cu elevii.

La toate aceste ateliere au participat elevi ai claselor a VI-a, a VII-a, a VIII-a în perioada 27 februarie – 7 martie 2023, sub coordonarea profesoarei Adriana Orzan. Întâlnirile online cu Adriana Moca, Adina Popescu, Florin Bican și Andreea Berechet au devenit momente memorabile, pline de emoție și autenticitate. Actrița Adriana Moca i-a învățat pe elevi magia felului în care o poveste prinde viață prin voce. Lecțiile ei au descoperit copiilor importanța tonului, a ritmului, a tăcerilor dintre cuvinte. Scriitorii Adina Popescu și Florin Bican au creat un dialog deschis cu elevii, aducând umor, spontaneitate și încredere. Atelierul de scriere creativă, coordonat de Andreea Berechet, a stimulat imaginația copiilor și le-a arătat cum pot descoperi personajele din povești prin toate simțurile. Activitățile au avut un impact vizibil asupra stării de spirit a clasei: elevii au devenit mai cooperanți, mai deschiși și mai dornici să împărtășească idei.

4. Implementarea soluției

Proiectul a implicat peste 100 de elevi ai școlii, care au avut ocazia rară de a dialoga cu scriitori și actori. În timpul atelierelor, am observat cum bucuria din ochii copiilor crește cu fiecare poveste împărtășită. Ei au început să vorbească despre cărțile preferate, să formuleze întrebări, să interpreteze scene, să creeze finaluri alternative. Poveștile au devenit un pretext pentru reflecție și cooperare: elevii au învățat să asculte, să empatizeze și să accepte opinii diferite.

5. Reflecții și concluzii

Proiectul a schimbat profund relațiile din clasă: lectura a devenit o formă de comunicare, iar scrisul – o oglindă a trăirilor interioare. Am observat cum chiar și elevii mai

retrași au început să participe activ. Poveștile au devenit punți între ei, iar activitățile culturale – momente de coeziune. În final, sfatul unanim al celor patru mentori a rămas întipărit în inimile copiilor: „Să citiți până când simțiți că lectura nu vă dă pace, să continuați toată viața să citiți, să învățați bine la școală și să nu uitați să vă jucați.” Această îndrumare simplă sintetizează sensul proiectului: lectura nu este doar un act intelectual, ci o formă de a trăi frumos.

Notă: Lucrarea valorifică experiențe din proiectul cultural „În povești, nu te plictisești!”, cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național și derulat în parteneriat cu Asociația Culturală Vis-a-Vis, având ca pagină media:
https://www.facebook.com/profile.php?id=100090141127213&locale=ro_RO.

Dezvoltarea abilităților de receptare a textului dramatic prin cercul de lectură Exploratori în lumea cărților

Prof. drd. Dorina PAICU
Școala Gimnazială Poiana Stampei, Suceava

Lucrarea „Dezvoltarea abilităților de receptare a textului dramatic prin cercul de lectură Exploratori în lumea cărților" abordează o metodă inovatoare și eficientă pentru stimularea interesului și înțelegerii elevilor din ciclul gimnazial față de textul dramatic. Lectura, ca proces complex, nu se limitează la decodarea cuvintelor, ci implică interpretare, analiză și exprimare creativă, competențe esențiale pentru formarea unui cititor activ și critic.

Textul dramatic, cu specificul său dialogic și lipsa naratorului, solicită o receptare activă și empatică, ceea ce poate fi facilitat prin metode interactive precum lectura expresivă, jocurile de rol și dramatizarea. În acest context, cercul de lectură Exploratori în lumea cărților se constituie într-un spațiu prietenos și colaborativ, unde elevii explorează textele împreună, dezbat, interpretează și experimentează diferite forme de exprimare artistică.

Lucrarea prezintă principiile de organizare a cercului, metodele aplicate și selecția atentă a textelor dramatice adaptate vârstei, precum fragmente din operele lui Ion Luca Caragiale și Marin Sorescu, alături de creații contemporane și texte originale. Studiul de caz detaliază desfășurarea activităților pe etape, punând accent pe implicarea activă a elevilor prin jocuri de improvizație, discuții și puneri în scenă.

Rezultatele obținute evidențiază o creștere a motivației pentru lectură, dezvoltarea abilităților de comunicare, gândire critică și empatie, dar și o mai bună colaborare în grup. Rolul profesorului se transformă în cel de facilitator, creând un mediu sigur pentru exprimare și explorare.

În concluzie, cercul de lectură reprezintă o strategie educațională valoroasă pentru integrarea textului dramatic în procesul didactic, contribuind la formarea unor cititori competenți și pasionați.

Lectura reprezintă una dintre cele mai importante activități prin care elevii își dezvoltă gândirea critică, empatia, imaginația și capacitatea de exprimare. În mod special, **textul dramatic** oferă oportunități valoroase pentru exersarea receptării active, a dialogului

interpretativ și a colaborării în învățare, datorită structurii sale specifice – replici, didascalii, conflict dramatic – care stimulează atât analiza literară, cât și jocul de rol.

În acest context, cercul de lectură *Exploratori în lumea cărților* a fost gândit ca un spațiu educativ informal, dar structurat, în care elevii pot descoperi și înțelege texte dramatice într-o manieră participativă și atractivă. Prin activități de lectură expresivă, discuții ghidate, improvizație și reflecție critică, cercul contribuie la dezvoltarea unor abilități esențiale de receptare: înțelegerea mesajului, interpretarea replicilor, identificarea temelor și valorilor, dar și exprimarea unor opinii argumentate.

Lucrarea de față își propune să evidențieze importanța și eficiența acestui tip de demers educațional, punând accent pe metodele utilizate în cadrul cercului, pe rolul cadrului didactic în facilitarea învățării prin lectură și pe impactul asupra elevilor. Studiul se bazează pe activitățile desfășurate în cadrul cercului de lectură, cu accent pe textele dramatice studiate și pe feedback-ul elevilor implicați.

Capitolul I: Fundamente teoretice privind lectura și textul dramatic

1.1. Importanța lecturii în dezvoltarea competențelor de receptare

Lectura reprezintă una dintre competențele-cheie în formarea elevilor, fiind esențială pentru dezvoltarea gândirii critice, a limbajului, a imaginației și a empatiei. În contextul actual al educației, lectura nu mai este percepută doar ca o activitate de decodificare a unui text, ci ca un proces complex de **receptare activă**, care presupune înțelegere, interpretare și exprimare de opinii personale.

În ciclul gimnazial, formarea **competenței de receptare a mesajului scris** este o prioritate curriculară, având ca obiectiv nu doar acumularea de informații, ci și dezvoltarea capacității de a citi critic, reflexiv și creativ. Această etapă educațională este esențială pentru modelarea atitudinilor față de lectură, motiv pentru care metodele interactive și experiențele semnificative sunt tot mai importante.

Cercetările educaționale arată că elevii devin mai implicați atunci când lectura este abordată într-un cadru colaborativ, bazat pe dialog, interpretare și descoperire. Din acest motiv, **cercurile de lectură** și alte forme de învățare nonformală capătă tot mai multă relevanță în școală, sprijinind formarea unor cititori competenți și motivați.

1.2. Specificul textului dramatic: structură, limbaj, funcții

Textul dramatic ocupă un loc aparte în literatura pentru copii și adolescenți, datorită formei sale interactive și potențialului scenic. Spre deosebire de alte tipuri de texte literare, textul dramatic este construit din **replici** și **didascalii**, fără un narator explicit, ceea ce implică o abordare activă din partea cititorului.

Elevul nu este doar un receptor pasiv al mesajului, ci este invitat să interpreteze personajele, să înțeleagă conflictul dramatic, să decodifice tonul și intențiile ascunse ale replicilor. Din acest motiv, textul dramatic oferă numeroase oportunități pentru lectura expresivă, joc de rol, improvizație și alte forme de lectură performativă, care sprijină înțelegerea în profunzime.

De asemenea, textul dramatic este un excelent instrument pentru dezvoltarea abilităților de comunicare orală și colaborare, pregătind elevii pentru o implicare activă în viața socială și culturală. Prin natura sa, drama stimulează empatia și analiza comportamentului uman, încurajând elevii să reflecteze asupra valorilor, relațiilor și alegerilor morale.

1.3. Receptarea textului dramatic – de la citire la interpretare activă

Receptarea textului dramatic nu se limitează la simpla citire, ci presupune o experiență multisenzorială și colaborativă. Elevii sunt invitați să se pună în pielea personajelor, să dea viață replicilor, să analizeze motivele și reacțiile acestora și să construiască sensuri împreună, prin dezbatere și reflecție.

Un rol esențial în acest proces îl are citirea expresivă, care antrenează atenția la nuanțele limbajului și la emoțiile transmise prin cuvinte. Prin lectura în grup, dramatizare sau punere în scenă, elevii învață să observe detalii semantice și să dezvolte o înțelegere empatică și contextuală a mesajului.

Astfel, procesul de receptare devine un act activ, dinamic și colectiv, în care elevii participă nu doar ca cititori, ci și ca interpreți și co-creatori de sens.

1.4. Strategii didactice moderne pentru dezvoltarea receptării textului literar

Pentru a sprijini receptarea textului dramatic, profesorul are la dispoziție o serie de metode didactice moderne, adaptate nevoilor elevilor din gimnaziu. Printre acestea se numără:

- **Cercul de lectură** – o comunitate de învățare în care lectura este abordată ca o activitate exploratorie și reflexivă;
- **Lectura expresivă și lectura pe roluri** – metode ce facilitează înțelegerea prin interpretare vocală și corporală;
- **Jurnalul de lectură** – instrument pentru reflecție personală și argumentare a propriilor opinii;
- **Dezbaterea literară** – activitate ce dezvoltă gândirea critică și capacitatea de argumentare;
- **Tehnici teatrale (improvizație, statui vii, jocuri de rol)** – care transformă lectura într-o experiență creativă și participativă.

Prin aceste metode, lectura devine nu doar o activitate cognitivă, ci și una **emoțională** și **socială**, oferind elevilor ocazia să se exprime liber, să colaboreze și să își dezvolte competențele de comunicare.

Capitolul II: Cercul de lectură – concept, obiective și organizare

2.1. Definirea și rolul cercului de lectură în procesul educațional

Cercul de lectură este o formă de învățare nonformală, integrată tot mai frecvent în spațiul școlar, care promovează lectura ca activitate de descoperire, reflecție și dialog. Nu este doar un club de lectură, ci un **cadru structurat**, în care elevii discută textele într-un mod colaborativ, ghidați de un cadru didactic care are rolul de facilitator, nu de evaluator strict.

În cadrul ciclului gimnazial, cercul de lectură contribuie la:

- formarea unui raport pozitiv față de lectură;
- stimularea motivației intrinseci pentru citit;
- dezvoltarea gândirii critice și empatiei;
- îmbunătățirea abilităților de comunicare orală și scrisă.

Prin activități interactive și teme de discuție relevante, cercul de lectură transformă lectura dintr-o sarcină impusă într-o experiență personală și de grup, cu valențe formative.

2.2. Principii de organizare și funcționare a cercului *Exploratori în lumea cărților*

Cercul *Exploratori în lumea cărților* a fost conceput ca o platformă de explorare a literaturii prin metode inovatoare, centrate pe elev. Principiile de bază ale organizării sunt:

- Voluntariatul participării – elevii aleg să participe din plăcere, nu din obligație;
- Colaborarea, nu competiția – fiecare voce este auzită și valorizată;
- Învățarea prin descoperire – accent pe interpretare personală și reflecție;
- Diversitatea textelor – selecția include texte dramatice clasice și contemporane, piese scurte, teatru educativ etc.;
- Flexibilitate – activitățile sunt adaptate nivelului de vârstă și intereselor elevilor.

Cercul este organizat în sesiuni săptămânale sau bilunare, cu durata de 50–60 de minute, desfășurate într-un spațiu prietenos, diferit de cel formal (bibliotecă, sală multifuncțională, colț de lectură etc.).

2.3. Metode și tehnici utilizate în cadrul activităților

Pentru a facilita înțelegerea textului dramatic și implicarea elevilor, în cadrul cercului au fost folosite metode didactice active, precum:

- **Lectura pe roluri** – elevii citesc replicile personajelor, punând accent pe intonație și emoție;
- **Teatru de improvizație** – dezvoltă spontaneitatea și înțelegerea situațiilor dramatice;

- **Dezbaterea literară** – elevii își susțin opiniile despre personaje, acțiuni sau teme;
- **Dramatizarea** – punerea în scenă a unor fragmente din text, cu sau fără recuzită;
- **Statui vii** – o tehnică teatrală care ajută la exprimarea trăirilor interioare ale personajelor;
- **Fișe de lectură reflexive** – cu întrebări deschise, pentru ghidarea interpretării personale;
- **Jocuri de încălzire teatrală** – pentru a stimula expresivitatea corporală și coeziunea de grup.

Aceste metode pun elevul în **centrul procesului de învățare**, stimulându-i atât intelectul, cât și imaginația și empatia.

2.4. Rolul cadrului didactic în facilitarea învățării prin lectură

În cadrul cercului de lectură, profesorul își asumă un rol diferit față de cel tradițional. Devine facilitator, ghid și partener de dialog, nu doar evaluator. Sarcina sa este de a:

- crea un climat de încredere și deschidere;
- alege texte și activități relevante pentru elevi;
- stimula exprimarea liberă, fără judecăți rigide;
- modera discuțiile astfel încât fiecare elev să se simtă implicat;
- oferi feedback constructiv și individualizat.

Profesorul joacă un rol esențial în transformarea cercului într-un spațiu de formare a cititorilor activi, creativi și implicați.

Capitolul III: Studiu de caz – aplicarea cercului de lectură pentru receptarea textului dramatic

3.1. Selectarea textelor dramatice adecvate

Pentru ca lectura să fie cu adevărat formativă și atractivă pentru elevii de gimnaziu, selecția textelor dramatice a avut la bază următoarele criterii:

- Nivelul de înțelegere al elevilor din clasele V–VIII;
- Tematica relevantă pentru preocupările și universul lor afectiv;
- Valoarea educativă și estetică a textului;
- Dimensiunea textului – preferabil piese scurte sau fragmente;
- Potențialul de dramatizare – replici vii, personaje expresive, conflicte clare.

Textele alese au inclus:

- Ion Luca Caragiale – „D-ale carnavalului” (fragmente) – pentru limbajul viu și umorul situațiilor;
- Marin Sorescu – „Iona” (fragmente) – abordat în mod adaptat, pentru simbolistica sa;

- Teatru contemporan pentru copii – piese scurte, cu personaje apropiate de elevi (ex: *La colțul străzii*, *Elevul invizibil*, piese din antologii pentru vârsta gimnazială);
- Texte create de elevi sau adaptate de cadrul didactic, pornind de la teme propuse (ex: bullying, prietenie, identitate, curaj etc.).

Alegerea acestor texte a urmărit implicarea afectivă și intelectuală a elevilor, încurajând identificarea cu personajele și reflectarea asupra propriilor experiențe.

3.2. Desfășurarea activităților în cadrul cercului

Activitățile au fost structurate pe mai multe etape, desfășurate în 4–6 sesiuni, după cum urmează:

Etapa I – Introducerea în universul dramatic

- Jocuri de cunoaștere și exprimare nonverbală;
- Prezentarea textului și a contextului său (autor, temă, conflict);
- Lectura expresivă colectivă (pe roluri);
- Primă impresie: întrebări deschise, discuții libere.

Etapa II – Explorarea textului și a personajelor

- Dezbatere pe teme propuse: „Ai fi reacționat altfel în locul personajului X?”, „Cine este personajul negativ?”;
- Fișe de lucru: analiza replicilor, a conflictului, a intențiilor personajelor;
- Activități de tip „Hot Seat” – un elev intră în rolul unui personaj, ceilalți pun întrebări;
- Exerciții de improvizație: modificarea finalului, inventarea unei scene lipsă.

Etapa III – Reprezentare și reflecție

- Punerea în scenă a unui fragment, cu sau fără recuzită;
- Realizarea unor afișe de spectacol, invitații, scenografii;
- Scrierea unei scurte cronici sau a unei scrisori către un personaj;
- Reflecție colectivă: „Ce am învățat despre mine? Despre ceilalți?”.

Elevii au fost încurajați să exprime opinii, să interpreteze liber și să își asume riscuri creative, într-un cadru sigur și deschis.

3.3. Observarea progresului elevilor: atitudini, participare, competențe

Pe parcursul activităților, au fost observate următoarele schimbări și progrese:

- Creșterea interesului pentru lectură și participarea activă, inclusiv din partea elevilor mai retrași;
- Îmbunătățirea expresivității verbale și nonverbale;
- Dezvoltarea capacității de argumentare și exprimare a opiniilor personale;
- Creșterea empatiei și a capacității de a înțelege perspective diferite;

- Consolidarea lucrului în echipă și a abilităților sociale.

Un aspect semnificativ a fost faptul că mulți elevi au început să solicite spontan continuarea activităților, să propună texte noi sau să creeze scene proprii – un semn clar al implicării autentice.

3.4. Reflecții asupra impactului și sugestii de îmbunătățire

Cercul de lectură *Exploratori în lumea cărților* s-a dovedit a fi un **instrument eficient și valoros** în dezvoltarea abilităților de receptare a textului dramatic, dar și în formarea unor deprinderi de viață importante: colaborare, ascultare activă, exprimare liberă, respect pentru opinii diferite.

Aspecte pozitive identificate:

- atmosfera de încredere și cooperare;
- metodele ludice și teatrale adaptate vârstei;
- creșterea motivației pentru lectură.

Propuneri de îmbunătățire:

- Implicarea elevilor în alegerea textelor;
- Extinderea cercului la nivel interșcolar sau online;
- Colaborarea cu actori sau regizori locali pentru sesiuni de tip atelier.

Concluzii

Lucrarea de față a evidențiat importanța utilizării cercului de lectură ca strategie inovatoare pentru dezvoltarea abilităților de receptare a textului dramatic în rândul elevilor din ciclul gimnazial. Prin intermediul cercului *Exploratori în lumea cărților*, lectura a fost transformată dintr-o activitate școlară tradițională într-o experiență educațională vie, colaborativă și expresivă, care valorifică potențialul creativ al fiecărui elev.

Textul dramatic, prin natura sa dialogică și conflictuală, s-a dovedit a fi un instrument pedagogic eficient pentru stimularea înțelegerii, exprimării și reflecției personale. Activitățile desfășurate în cadrul cercului au favorizat implicarea activă, gândirea critică și empatia, contribuind la dezvoltarea unei relații autentice cu literatura.

Mai mult decât atât, s-a observat o schimbare pozitivă în atitudinea elevilor față de lectură, în nivelul lor de implicare și responsabilitate în actul educațional, dar și în capacitatea de a lucra în echipă și de a susține opinii argumentate.

Acest tip de demers demonstrează că, atunci când lectura este abordată într-un cadru deschis, creativ și centrat pe elev, ea poate deveni un catalizator al dezvoltării personale și intelectuale. Integrarea cercului de lectură în viața școlii ar trebui să devină o practică frecventă,

adaptabilă diverselor contexte educaționale și vârste, cu scopul de a forma cititori competenți, conștienți și motivați.

Bibliografie

1. **Călinescu, G. –** ***Istoria literaturii române de la origini până în prezent*****, Editura Minerva, 1982;**
2. **Cerghit, I. –** ***Metode de învățământ*****, Polirom, 2006;**
3. **Costea, O. –** ***Didactica lecturii – o abordare funcțională,*** **Institutul European;**
4. **Stan, E. –** ***Lectura – teorie și practică*****, Editura Paralela 45;**
5. **Sorescu, M. –** ***Iona*****, Editura Litera;**
6. **Caragiale, I.L. –** ***Momente și schițe*****, Editura Minerva;**
7. **Ministerul Educației –** ***Programa școlară pentru limba și literatura română – gimnaziu,*** **2017;**
8. **Radu, L. –** ***Teatru educațional. Ghid practic pentru profesori și părinți*****, Editura Trei.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în grupa de preșcolari prin povești și metoda Reggio Emilia

prof. Păpară Adina Maria / prof. Pușcă Maria Cristina
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 12, Mediaș

Lucrarea prezintă o experiență didactică din grupa de preșcolari, având ca scop dezvoltarea unui climat pozitiv prin utilizarea poveștilor și implementarea metodei Reggio Emilia. Problema identificată a fost dificultatea unor copii de a coopera, de a-și exprima emoțiile într-un mod pozitiv și de a manifesta empatie față de colegi. Cauza principală este lipsa de contexte narative interactive și de modele prosociale accesibile.

*Soluția a constat în organizarea de **ateliere narative** în spiritul Reggio Emilia, unde povestea a fost explorată prin desen, teatru de umbre, colaje, joc de rol și reflecție colectivă. Copiii nu au rămas simpli ascultători, ci au devenit co-autori ai poveștilor, reinventând finaluri, construind „cartea grupei" și reflectând asupra emoțiilor personajelor.*

*Pentru a valorifica anul comemorativ **Ioan Slavici (2025)**, unele activități au integrat fragmente adaptate din opera sa, punând accent pe valori morale precum cinstea, solidaritatea și bunătatea. Rezultatele au arătat o creștere a comportamentelor prosociale, reducerea conflictelor și o mai bună exprimare a emoțiilor.*

Concluzia este că poveștile, atunci când sunt implementate creativ prin metoda Reggio Emilia, devin un instrument eficient pentru cultivarea unui climat pozitiv, bazat pe respect, prietenie și cooperare.

Lucrând zi de zi cu copiii de la grupa mijlocie, am descoperit cât de important este climatul emoțional pe care îl construim împreună. Am observat că unii copii se apropie cu ușurință de colegi, își exprimă emoțiile pozitiv și caută soluții la conflicte, în timp ce alții întâmpină dificultăți în a colabora sau în a-și controla reacțiile. În aceste momente, mi-am pus întrebarea: *Cum pot să creez un cadru în care fiecare copil să se simtă valorizat, ascultat și capabil să dăruiască bunătate?*
Răspunsul l-am găsit în povești. Încă de la primele lecturi din grupa noastră, am observat că atunci când copiii ascultă o poveste, trăirile lor devin mai intense, privirile mai curioase, iar întrebările lor mai profunde. Povestea deschide un spațiu comun, în care fiecare se regăsește, fie ca personaj, fie ca observator al unor situații de viață. Am ales să implementez metoda **Reggio Emilia** pentru a transforma aceste povești din simple texte ascultate în adevărate experiențe de viață. Astfel, copiii

nu doar aud mesajul moral, ci îl descoperă prin joc, artă, reflecție și dialog. În grupa noastră, poveștile au devenit semințe care cresc și înfloresc în comportamente de prietenie, empatie și solidaritate.

În anul comemorativ **Ioan Slavici (2025)**, consider potrivit să reamintim copiilor că literatura clasică românească poate fi o resursă valoroasă și pentru educația timpurie, adaptată nivelului lor de înțelegere. Astfel, îmbinăm poveștile moderne cu fragmente inspirate din opera lui Slavici, pentru a construi împreună un drum spre bunătate și armonie în grupa noastră.

1. Problema identificată în contextul profesional

În activitatea de la grupa de preșcolari am observat că, deși copiii sunt receptivi la activități ludice și creative, întâmpină dificultăți în a gestiona situațiile de conflict, în a-și exprima emoțiile într-un mod pozitiv sau în a coopera cu ceilalți. Astfel de comportamente afectează climatul educațional, generând momente de tensiune și excludere între copii.

Pornind de la întrebarea „Cum putem cultiva bunătatea și cooperarea la copii?”, am considerat că poveștile, alături de implementarea Reggio Emilia, reprezintă o soluție educațională relevantă. Poveștile îi ajută pe copii să se identifice cu personajele, să exploreze situații de viață și să reflecteze asupra consecințelor faptelor. În pedagogia Reggio Emilia, copilul este privit ca **„protagonist al propriei învățări”**, iar povestea devine contextul în care acesta poate să descopere, să creeze și să învețe prin experiență directă.

2. Cauza pentru care problema persistă

Analiza situației a arătat că dificultățile legate de climatul pozitiv din grupă sunt cauzate de:

- **Expunerea limitată la povești interactive**: copiii ascultă adesea povești în format digital sau lecturate pasiv, fără a fi implicați activ în construirea lor.
- **Lipsa modelelor de comportament prosocial**: mediul social actual nu întotdeauna le oferă exemple de empatie, sprijin și prietenie.
- **Timp redus pentru reflecție**: în absența unor activități ghidate, copiii nu au ocazia să discute despre emoții, să înțeleagă reacțiile personajelor sau să compare situațiile narative cu propria viață.

Toate acestea duc la dificultăți în dezvoltarea socio-emoțională și în relaționarea sănătoasă între copii.

3. Soluția identificată și diminuarea impactului problemei

Am ales să implementez **ateliere narative inspirate de metoda Reggio Emilia**, în care povestea să fie explorată prin multiple limbaje: vizual, verbal, dramatic, senzorial. Astfel, copiii nu doar ascultă povestea, ci o **trăiesc, o reinterpretează și o reconstruiesc**. În loc să fie spectatori, ei devin creatori și actori ai propriei experiențe educaționale.

Exemple de bune practici:

- **Povești dramatizate** prin teatru de umbre sau teatru de păpuși.
- **Povești vizualizate** prin desen, pictură, colaje cu materiale naturale (frunze, pietricele, lemn).
- **Povești reinventate** prin finaluri alternative propuse de copii.
- **Povești colective**: educatorul transcrie ideile copiilor, realizând „cartea grupei".
- **Reflecție prin dialog**: întrebări simple precum „Cum s-a simțit personajul?", „Ce ai fi făcut tu?", „Cum putem să ajutăm un coleg?" au stimulat gândirea critică și empatia.

Rezultatele au fost vizibile: copiii au început să se implice mai activ în activități, să manifeste sprijin față de colegi și să dezvolte un limbaj mai bogat pentru exprimarea emoțiilor.

4. Implementarea soluției prin metoda Reggio Emilia

Implementarea se realizează etapizat:

1. **Selecția poveștilor**: alegem atât povești moderne, cât și fragmente adaptate din opera lui **Ioan Slavici**, având în vedere anul comemorativ. Slavici rămâne un scriitor care a surprins în proza sa dimensiunea morală a faptelor omenești.
2. **Amenajarea spațiului**: sala este transformată într-un „atelier de poveste", cu zone pentru desen, joc de rol și colț senzorial, unde copiii regăsesc elemente din povești. Obiectele naturale stimulează imaginația și creativitatea.
3. **Activități narative**: copiii participă la dramatizări, construiesc scene din poveste cu materiale reciclabile și inventează finaluri noi.
4. **Reflecție**: după fiecare activitate, discutam despre emoțiile personajelor și despre situații similare din viața copiilor. Așa învață să își exprime emoțiile și să înțeleagă consecințele faptelor.

5. Rezultate și impact

Implementarea poveștilor prin metoda Reggio Emilia are efecte benefice asupra climatului grupei:

- creșterea empatiei și a comportamentelor prosociale;
- reducerea conflictelor dintre copii și apariția mai frecventă a comportamentelor de sprijin reciproc;
- dezvoltarea limbajului și a expresivității emoționale;
- implicarea mai activă a copiilor în activități colective.

Mai mult, părinții au remarcat schimbări pozitive în comportamentul copiilor acasă: aceștia au început să povestească despre faptele bune și să compare experiențele din grădiniță cu situații reale din familie.

Concluzii

Lucrarea demonstrează că poveștile, valorificate prin metoda Reggio Emilia, reprezintă o resursă educațională de mare impact pentru dezvoltarea unui climat pozitiv la preșcolari. Ele permit copiilor să exploreze lumea emoțiilor, să înțeleagă importanța prieteniei și a solidarității și să își construiască primele valori morale.

Referirea la **Ioan Slavici**, într-un an comemorativ, aduce un plus de profunzime culturală, conectând educația timpurie la tradiția literară românească. Astfel, copilul devine nu doar un receptor de povești, ci un **co-autor** al propriei formări, descoperind încă din grădiniță sensul binelui și al comunității.

Bibliografie

1. **Bettelheim, B. (1976).** ***The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*****. New York: Alfred A. Knopf.**
2. **Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G. (Eds.). (1998).** ***The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Approach – Advanced Reflections*****. Greenwich, CT: Ablex.**
3. **Slavici, I. (2024).** ***Povești pentru copii*** **(ediție ilustrată pentru preșcolari). București: Editura DPH.**

Storytelling și cultivarea stării de bine în învățarea limbii engleze

Prof. dr. Păunescu Iuliana
Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva

În contextul actual, în care învățarea eficientă presupune integrarea dimensiunilor cognitive, afective și sociale, povestea devine un instrument pedagogic complex, care oferă un cadru natural și o stare de bine elevilor, devenind astfel un factor esențial în reușita procesului de învățare.

Storytelling-ul favorizează emoții pozitive, implicare activă, relații autentice, sens și sentimentul progresului. Printre beneficiile sale se numără reducerea anxietății lingvistice, motivarea intrinsecă, consolidarea relațiilor între elevi și dezvoltarea identității personale. Exemplele practice, precum story circle, digital storytelling sau personal narratives, demonstrează aplicabilitatea și impactul pozitiv asupra procesului educațional.

Storytelling-ul nu se reduce la o metodă de predare, ci constituie un spațiu în care limbajul, emoția și relația se întâlnesc, contribuind atât la performanța academică, cât și la echilibrul emoțional al cursanților.

În contextul educațional actual, în care accentul cade tot mai mult pe dezvoltarea competențelor de comunicare, starea de bine a elevilor devine un factor esențial în reușita procesului de învățare. Numeroase cercetări din domeniul psihologiei educaționale arată că o atmosferă pozitivă și echilibrată contribuie la motivație, creativitate și performanță academică. În același timp, predarea limbilor străine nu mai poate fi redusă la transmiterea de cunoștințe gramaticale sau lexicale, ci trebuie să includă dimensiuni afective și sociale.

Una dintre metodele care reușește să îmbine aceste aspecte este storytelling-ul, adică utilizarea poveștii ca strategie pedagogică. Povestea reprezintă nu doar un instrument de transmitere a limbii, ci și un mijloc de cultivare a imaginației, empatiei și cooperării, care poate sprijini învățarea limbii engleze și, în același timp, poate contribui la cultivarea stării de bine a cursanților.

1. Storytelling și învățarea limbii engleze

Storytelling-ul are o lungă tradiție în educație, însă în predarea limbilor străine capătă o dimensiune aparte. În loc ca elevii să învețe izolat vocabular sau reguli gramaticale, povestea

le oferă un context natural, captivant și memorabil. Cuvintele și structurile gramaticale nu mai apar ca entități abstracte, ci ca elemente vii, integrate într-o narațiune.

Conform lui Andrew Wright (2008), poveștile activează memoria afectivă și creează asocieri puternice între limbă și emoție. De exemplu, un elev care ascultă sau creează o poveste în engleză va reține mai bine expresiile datorită contextului emoțional. În plus, procesul de repovestire îi încurajează să-și folosească resursele lingvistice într-un mod personalizat și creativ.

2. Starea de bine în procesul de învățare

Psihologul Martin Seligman (2011) a dezvoltat modelul PERMA (Positive Emotion, Engagement, Relationships, Meaning, Accomplishment) pentru a defini starea de bine. Aplicat în educație, acest model subliniază faptul că elevii învață mai bine atunci când:

* experimentează emoții pozitive (plăcere, bucurie, curiozitate);
* sunt implicați activ în sarcini;
* dezvoltă relații autentice cu colegii și profesorii;
* găsesc sens și relevanță în activitățile lor;
* au sentimentul realizării și progresului.

Storytelling-ul se aliniază perfect cadrului teoretic al stării de bine, deoarece reunește toate dimensiunile esențiale ale unei experiențe educaționale complete. Poveștile provoacă emoții autentice – de la curiozitate și entuziasm până la empatie și reflecție – emoții care transformă învățarea dintr-un proces mecanic într-o trăire personală. Prin caracterul lor captivant, ele mențin atenția elevilor și reduc riscul plictiselii sau al deconectării de la sarcină. Totodată, narațiunile contribuie la construirea de comunități, deoarece ascultarea și împărtășirea poveștilor creează legături între elevi și profesori, consolidând sentimentul de apartenență la grup. În plus, poveștile transmit valori culturale, morale și sociale, oferind un cadru implicit de reflecție asupra sensului și relevanței experiențelor de viață. Nu în ultimul rând, ele oferă satisfacția de a finaliza o creație personală, ceea ce stimulează motivația intrinsecă și întărește încrederea elevilor în propriile abilități. Astfel, storytelling-ul nu este doar o metodă de predare a limbii, ci un catalizator al implicării emoționale și sociale, care transformă procesul de învățare într-un parcurs cu semnificație și rezonanță personală.

3. Intersecția dintre storytelling și well-being

Integrarea poveștilor în predarea limbii engleze aduce beneficii multiple:

- Reducerea anxietății lingvistice – Povestea creează un cadru relaxat, în care greșelile sunt percepute ca parte firească a procesului narativ, nu ca eșecuri.

- Stimularea creativității – Elevii au libertatea de a inventa personaje și situații, ceea ce le crește implicarea și motivația.
- Consolidarea relațiilor – Activitățile de tip *story circle* sau *collaborative storytelling* dezvoltă spiritul de echipă și empatia.
- Îmbogățirea identității personale – Prin *personal narratives*, elevii își pot exprima experiențele, ceea ce contribuie la validarea emoțiilor și la dezvoltarea stimei de sine.

Un exemplu concret: la o clasă de nivel intermediar, elevii au primit sarcina de a rescrie în engleză povestea „Scufița Roșie”/ Red Riding Hood, dar plasată într-un context urban contemporan. Activitatea a generat discuții vii, râsete, dar și reflecții asupra vocabularului și structurilor necesare pentru a adapta textul. În calitate de profesor, am observat nu doar progres lingvistic, ci și o atmosferă de cooperare și bună dispoziție.

4. Exemple de activități practice

- Story circle – fiecare elev adaugă o propoziție, construind împreună o poveste.
- Digital storytelling – utilizarea aplicațiilor vizuale pentru a crea povești digitale (Canva, Storybird).
- Role-play narativ – elevii joacă roluri într-o poveste și improvizează dialoguri.
- Personal narratives – împărtășirea unor experiențe reale într-o manieră narativă, ceea ce stimulează autenticitatea și conexiunile emoționale.

Concluzii

Storytelling-ul este mai mult decât o metodă de predare a limbii engleze; el devine un spațiu în care limbajul, emoțiile și relațiile se întâlnesc. Prin povești, elevii nu doar că dobândesc competențe lingvistice, dar își dezvoltă și capacitatea de a empatiza, de a coopera și de a se exprima autentic. În același timp, povestea contribuie la reducerea stresului, la crearea unei atmosfere pozitive și la consolidarea stării de bine.

Într-o lume educațională tot mai orientată spre performanță și standardizare, storytelling-ul reamintește importanța dimensiunii umane a procesului de învățare. Integrarea sa în predarea limbii engleze nu este doar o opțiune metodologică, ci și o investiție în echilibrul emoțional și în motivația pe termen lung a cursanților.

Bibliografie

1. **Seligman, M. E. P. (2011). Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being. New York: Free Press.**

2. **Wright, A., & Hill, D. (2008). Storytelling with Children. Oxford: Oxford University Press.**
3. **Cameron, L. (2001). Teaching Languages to Young Learners. Cambridge: Cambridge University Press.**
4. **Haven, K. (2007). Story Proof: The Science Behind the Startling Power of Story. Westport: Libraries Unlimited.**

Poveștile care cresc aripi

Înv. Petre Elena
Școala gimanzială "Ștefan cel Mare", Galați

Storytelling-ul este o artă interactivă ce combină cuvinte, gesturi și emoții. În școală, povestea devine o experiență vie de comunicare și învățare. La clasa pregătitoare, poveștile dezvoltă curiozitatea, creativitatea și gândirea critică. Copiii nu sunt doar ascultători, ci protagoniști activi în procesul de învățare. Proiectul „Devoratorii de cărți" a demonstrat că povestea poate fi trăită și recreată. Elevii inventează finaluri alternative și dau noi sensuri personajelor. Poveștile contribuie la dezvoltarea limbajului și la creșterea încrederii în sine. Jocurile de rol, teatrul de umbre și marionetele stimulează exprimarea orală. Povestea poate fi integrată interdisciplinar la Matematică, Arte, Explorarea mediului și Dezvoltare personală.

Cărțile dezvoltă alfabetizarea emoțională prin identificarea emoțiilor și a comportamentelor potrivite.

Poveștile oferă modele de urmat pentru copii.

Profesorul are rolul de facilitator și model de povestitor.

Fiecare detaliu pregătit cu grijă contribuie la formarea abilităților elevilor. Storytelling-ul transformă sala de clasă într-un spațiu al bucuriei, curiozității și descoperirii.

Storytelling-ul este definit ca arta de a transmite o poveste prin cuvinte, imagini și emoții, cu scopul de a implica ascultătorul și de a-i stimula imaginația. National Storytelling Network îl numește „o artă interactivă ce folosește cuvintele și gesturile pentru a crea imagini mentale în mintea ascultătorului". În școală, acest concept capătă o dimensiune aparte: nu este doar simpla citire a unui text, ci o experiență împărtășită, care aduce împreună copii și adulți într-un proces viu de comunicare și învățare.

De la această definiție generală la experiența concretă din sala de clasă este doar un pas. În fiecare zi, poveștile devin un instrument viu, care ne arată cum teoria poate prinde viață în ochii și sufletele copiilor. Prin joc, imaginație și dialog, conceptele teoretice se transformă în experiențe practice, adaptate nevoilor și curiozității fiecărui copil.

La clasa pregătitoare, acolo unde învățarea se împletește firesc cu jocul și curiozitatea, am descoperit împreună cu copiii mei magia poveștilor. Fiecare pagină

citită, fiecare personaj întâlnit și fiecare poveste spusă cu emoție ne-a arătat că literatura nu este doar un prieten de drum, ci și o poartă către dezvoltarea personală și cognitivă a celor mici.

Unul dintre proiectele noastre de suflet din anul școlar precedent este "Devoratorii de cărți", la care am participat cu întreg colectivul de elevi. Am pornit de la ideea simplă că povestea poate fi mai mult decât un text ascultat. Ea poate fi trăită, recreată și repovestită, poate să devină joc, desen, cântec sau chiar lecție de matematică. Am descoperit astfel că storytelling-ul transformă sala de clasă într-un spațiu viu, unde copiii nu sunt spectatori, ci protagoniști. Acest demers nu este singular, ci se regăsește în numeroase inițiative educaționale valoroase, precum Școli cu sclipici, "Toți copiii citesc", inițiativa "Read for the Record", dezvoltarea platformei Alfabetar sau programul "Cutiuța cu povești" promovat de OvidiuRo și Asociația Cu Alte Cuvinte. Toate aceste inițiative susțin ideea că poveștile au puterea de a dezvolta competențe fundamentale, de a cultiva imaginația și de a face învățarea mai aproape de sufletul copiilor.

Rolul cadrului didactic este esențial în acest proces. Profesorul devine facilitator și model de povestitor, cel care creează atmosfera potrivită, dă tonul și inspiră prin felul în care transmite emoția poveștii. El nu se limitează la simpla citire a unui text, ci îl încarcă de sens, gesturi și intonație, astfel încât copiii să descopere puterea cuvintelor și a imaginației. Toate aceste mici acțiuni, gândite în prealabil și puse în slujba copiilor, conduc treptat la formarea și conturarea abilităților lor, transformând fiecare poveste într-o experiență de învățare autentică. **Abilități dezvoltate prin povești**

Am pornit de la convingerea că fiecare copil poartă în el o lume a imaginației, gata să prindă contur prin povești. Atunci când ascultă o istorisire, elevii nu se limitează la înțelegerea firului narativ, ci îl reinterpretează și îl redefinesc prin propria lor creativitate. În cadrul activităților de lectură, i-am provocat să rescrie finaluri pentru povești binecunoscute, iar rezultatele au depășit orice așteptare. Astfel de momente ne-au arătat că libertatea de a inventa este cheia prin care creativitatea se dezvoltă natural,

iar fiecare idee „altfel” devine un exercițiu valoros de **gândire critică și originalitate**.

Un alt câștig pe care l-am observat a fost **dezvoltarea limbajului**. Copiii care, la începutul anului, erau timizi sau se exprimau cu dificultate, au prins curaj prin intermediul poveștilor. A repovesti o întâmplare, a pune voce unui personaj sau a juca o scenetă le-a oferit siguranța că pot vorbi liber și că sunt ascultați. Am folosit marionete, teatre de umbre și jocuri de rol pentru a-i ajuta să intre mai ușor în pielea personajelor. De fiecare dată când un copil reușea să spună câteva propoziții cursive, în ochii lui apărea scânteia mândriei. Povestea a devenit astfel un exercițiu blând, dar eficient, de dezvoltare a fluenței verbale și a încrederii în sine.

Un alt aspect valoros al activităților de storytelling a fost **dezvoltarea alfabetizării emoționale**. Prin intermediul cărților, copiii au învățat să recunoască și să numească emoțiile personajelor, să le compare cu propriile lor trăiri și să găsească modalități adecvate de a le exprima. Discuțiile după lectură ne-au oferit prilejul de a identifica împreună bune practice, cum reacționează un personaj cu răbdare, cum găsește

altul o soluție prin colaborare sau cum iertarea poate aduce liniște și prietenie. Astfel, povestea a devenit nu doar un exercițiu de imaginație, ci și un ghid blând pentru învățarea empatiei și a autocontrolului emoțional.

Tot prin lecturile noastre, am descoperit că înțelegerea mesajului poveștii are un rol esențial în **formarea comportamentelor dorite** la copii. Analizând împreună ce este potrivit și ce nu, ce alegeri au făcut personajele și ce consecințe au avut acestea, elevii au învățat să distingă între comportamente de urmat și comportamente de evitat. De multe ori, copiii au reușit să facă legătura cu experiențele proprii, să spună „și eu am pățit așa" sau „aș fi ales altfel", ceea ce a transformat povestea într-un instrument autentic de autocunoaștere și de orientare spre modele pozitive.

Un aspect minunat al storytelling-ului este faptul că nu rămâne izolat într-o oră de Comunicare. O poveste poate fi pretext pentru a număra merele din coșul Scufiței Roșii (Matematică), pentru a vorbi despre pădure și animale (Explorarea mediului), pentru a picta decoruri sau a crea colaje (Arte vizuale și abilități practice), dar și pentru a discuta despre emoții, prietenie sau curaj (Dezvoltare personală). Am constatat că, atunci când totul pornește dintr-o poveste, copiii sunt mai atenți, mai implicați și rețin mai ușor informațiile. Integrarea disciplinelor prin povești a transformat lecțiile noastre în aventuri pline de sens și emoție.

Ceea ce am învățat din experiență este că storytelling-ul nu îi pune pe copii doar în postura de ascultători. Ei devin creatori, naratori, actori și ilustratori. Sala de clasă se schimbă: în loc de rânduri de bănci și lecții „predate", apare o comunitate de mici povestitori care construiesc împreună. Copiii nu mai învață pentru că „trebuie", ci pentru că „vor să afle ce se întâmplă mai departe". Această curiozitate naturală este motorul unei învățări autentice.

Privind în urmă la toate activitățile din clasa pregătitoare, îmi dau seama că poveștile ne-au unit, ne-au făcut să visăm și să creștem împreună. Storytelling-ul nu este doar o metodă, ci o artă care modelează suflete, deschide drumuri și transformă școala într-un spațiu al bucuriei și al descoperirii. Copiii mei din Clasa Fluturașilor Colorati au învățat că în fiecare carte se ascunde o aventură.

Storytelling în educație – cheie pentru construirea unui climat pozitiv și incluziv în clasă

prof. înv. primar Poenaru Cristina
bibliotecar Poenaru Diana-Maria
Liceul Teoretic „Iorgu Vârnav Liteanu" din Liteni

Climatul de clasă reprezintă un factor fundamental în dezvoltarea academică, socială și emoțională a elevilor. Numeroase cercetări au arătat că un climat pozitiv sprijină motivația, implicarea și bunăstarea, reducând în același timp comportamentele problematice și riscul de abandon școlar (Wang & Degol, 2016). În acest context, storytelling-ul apare ca un instrument pedagogic inovator, capabil să creeze conexiuni emoționale, să transmită valori și să consolideze sentimentul de apartenență. Lucrarea de față explorează rolul poveștilor și al strategiilor narative — inclusiv metoda Storyline, biblioterapia și utilizarea poveștilor pentru dezvoltarea socio-emoțională — în construirea unui climat educațional pozitiv. Analiza integrează perspective teoretice și empirice asupra învățării socio-emoționale (Durlak et al., 2011; Cipriano et al., 2024), a sentimentului de apartenență școlară (Korpershoek et al., 2020) și a educației pentru sustenabilitate (Häggström, 2022). Rezultatele evidențiază faptul că storytelling-ul nu este doar o metodă de predare alternativă, ci un mijloc esențial de a dezvolta relații, empatie și comunități educaționale incluzive.

Cuvinte-cheie: *storytelling, climat educațional, apartenență școlară, învățare socio-emoțională, biblioterapie, metodă Storyline.*

Introducere

În ultimele decenii, preocuparea pentru calitatea educației a depășit dimensiunea strict cognitivă, incluzând tot mai mult aspecte legate de bunăstarea emoțională, sentimentul de apartenență și complexitatea relațiilor interpersonale dintre elevi și profesori. Cercetările arată că elevii învață mai bine atunci când se simt sprijiniți, respectați și integrați într-o comunitate școlară în care există încredere, colaborare și oportunități de exprimare autentică (Korpershoek et al., 2020). Conceptul de „climat de clasă" a devenit, astfel, un reper esențial pentru a evalua eficiența și echitatea procesului educațional, fiind corelat, atât cu performanțele academice, cât și cu motivația, implicarea activă și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor (Wang & Degol, 2016).

În paralel, metodele tradiționale de predare sunt completate astăzi de abordări creative și centrate pe elev, dintre care *storytelling*-ul se distinge ca o strategie cu impact major, capabilă să transforme procesul de predare-învățare într-o experiență memorabilă și semnificativă. Poveștile reprezintă un limbaj universal prin care oamenii dau sens experiențelor și transmit valori, modele de comportament și emoții (Bruner, 1991). În educație, ele pot fi utilizate pentru a construi punți între conținuturile curriculare și viața cotidiană a elevilor, pentru a stimula imaginația și gândirea critică, dar și pentru a crea un climat pozitiv, bazat pe empatie, colaborare și respect reciproc (Kurdi & Hamad, 2024).

Obiectivul acestei lucrări este de a explora în profunzime modul în care *storytelling*-ul, integrat în diverse forme pedagogice — de la utilizarea poveștilor scurte în predarea competențelor socio-emoționale (Kurdi & Hamad, 2024), la biblioterapie (Heath et al., 2007), metoda *Storyline* aplicată în educația pentru sustenabilitate (Häggström, 2022) și până la programele de învățare socio-emoțională validate empiric (Durlak et al., 2011; Cipriano et al., 2024) — contribuie la dezvoltarea unui climat pozitiv de clasă. Demersul urmărește nu doar descrierea acestor strategii, ci și înțelegerea modului în care ele se interconectează pentru a sprijini bunăstarea elevilor, a încuraja participarea activă și a construi relații bazate pe încredere și respect reciproc. În plus, obiectivul este de a evidenția valoarea poveștilor ca resurse pedagogice care pot modela comportamente, pot stimula gândirea critică și pot cultiva un sentiment autentic de apartenență la comunitatea școlară, transformând sala de clasă într-un spațiu al învățării autentice, al empatiei, al rezilienței și al comunității incluzive, deschise către diversitate și colaborare.

Capitolul I – Climatul educațional și importanța lui pentru dezvoltarea elevilor

1.1. Definirea și dimensiunile climatului educațional

Climatul educațional este un construct complex și multidimensional care integrează percepțiile, atitudinile și comportamentele tuturor actorilor implicați în viața școlară — elevi, profesori, părinți și chiar comunitatea locală — și reflectă calitatea relațiilor interpersonale, a proceselor de predare-învățare, a normelor instituționale și a mediului socio-emoțional în ansamblu. Potrivit lui Wang și Degol (2016), climatul școlar poate fi conceptualizat prin patru dimensiuni principale: siguranța, relațiile, mediul de învățare și resursele instituționale. Aceste dimensiuni nu funcționează izolat, ci interacționează constant, generând o experiență globală care influențează nu doar performanțele academice ale elevilor, ci și nivelul lor de motivație, implicarea în activitățile școlare, precum și dezvoltarea socio-emoțională și adaptarea la viața de comunitate.

Măsurarea climatului de clasă s-a realizat printr-o varietate de instrumente, de la chestionare standardizate la observații etnografice și interviuri cu elevi, profesori și părinți, punând accent pe percepția elevilor ca indicator central al calității mediului educațional (Wang & Degol, 2016). În practica internațională, aceste instrumente au inclus scale de evaluare a siguranței percepute, nivelului de sprijin emoțional, gradului de implicare a profesorilor și coeziunii grupului de colegi. Studiile arată că un climat pozitiv presupune mai mult decât absența conflictelor: el implică prezența activă a sprijinului emoțional, a încrederii reciproce, a unor norme de colaborare și respect, precum și existența unor mecanisme clare de rezolvare a conflictelor și de promovare a justiției sociale în mediul școlar.

1.2. Impactul climatului de clasă asupra dezvoltării elevilor

Un număr semnificativ de meta-analize confirmă faptul că climatul de clasă influențează multiple aspecte ale dezvoltării elevilor, de la starea de bine emoțională la performanțele academice. Durlak și colaboratorii (2011) au demonstrat, într-o analiză cuprinzătoare a peste 200 de programe de învățare socio-emoțională, că elevii care învață într-un climat pozitiv manifestă îmbunătățiri semnificative în plan emoțional, social și academic, consolidându-și totodată abilitățile de cooperare, autoreglare și rezolvare a problemelor. Aceste programe nu doar că reduc comportamentele disruptive și nivelul de anxietate, dar favorizează și creșterea performanței școlare cu aproximativ 11 puncte percentilice, comparativ cu elevii care nu participă la astfel de intervenții, ceea ce evidențiază impactul direct al mediului de învățare asupra progresului școlar și al dezvoltării personale.

Mai recent, Cipriano și colaboratorii (2024) au arătat că programele universale de învățare socio-emoțională (SEL), aplicate în întreaga clasă, conduc nu doar la o percepție mai bună a climatului școlar, ci și la îmbunătățirea calității relațiilor cu colegii și profesorii, la reducerea stresului și a problemelor emoționale, precum și la dezvoltarea unor abilități esențiale de empatie și cooperare. Rezultatele sunt consistente, atât la nivel primar, cât și secundar, subliniind că sentimentul de siguranță și apartenență este un predictor esențial al implicării școlare și al unei participări active și sustenabile în procesul educațional.

1.3. Relația dintre apartenență și motivație

Conceptul de „apartenență școlară” (*school belonging*) este strâns legat de climatul educațional și constituie o dimensiune fundamentală a bunăstării elevilor. Conform meta-analizei realizate de Korpershoek et al. (2020), elevii care se simt acceptați, respectați și sprijiniți în școală au rezultate mai bune la nivel motivațional, comportamental și academic.

Analiza a arătat corelații pozitive între apartenență și auto-eficacitate, angajament cognitiv și participare activă, dar și corelații negative cu absenteismul și riscul de abandon școlar. În plus, un puternic sentiment de apartenență favorizează dezvoltarea rezilienței, reduce izolarea socială și consolidează identitatea personală și colectivă a elevilor, pregătindu-i pentru o integrare armonioasă, atât în mediul școlar, cât și în societate.

Aceste constatări confirmă ipoteza apartenenței formulate de Baumeister și Leary (1995), potrivit căreia nevoia de a aparține este o motivație psihologică fundamentală, ce influențează în mod direct modul în care indivizii își construiesc identitatea și își reglează emoțiile. În context educațional, elevii privați de sentimentul apartenenței tind să manifeste anxietate, lipsă de motivație, performanțe scăzute și chiar comportamente deviante, în timp ce cei integrați într-un climat pozitiv se implică activ în procesul de învățare, dezvoltă relații sănătoase cu colegii și profesorii și își consolidează, atât autonomia personală, cât și capacitatea de colaborare.

1.4. Climatul educațional ca fundație a educației centrate pe întregul copil

Abordarea educațională orientată către „întregul copil" (*whole child education*) susține că succesul academic nu poate fi separat de bunăstarea emoțională și socială, precum și de sănătatea fizică și dezvoltarea morală a elevilor (*Association for Supervision and Curriculum Development*, 2007). Raportul *Educating the Whole Child* (2012) subliniază că școlile trebuie să ofere elevilor un mediu sigur, suportiv și stimulativ, care să includă nu doar resurse didactice de calitate, ci și acces la consiliere psihologică, activități extracurriculare și oportunități de exprimare creativă, pentru a le permite să își atingă potențialul maxim și să devină cetățeni responsabili și echilibrați.

În acest sens, climatul educațional devine un cadru integrativ care sprijină dezvoltarea competențelor socio-emoționale, construirea rezilienței și formarea unei identități pozitive, oferind elevilor oportunitatea de a se simți în siguranță, valorizați și sprijiniți în procesul lor de creștere personală. Rolul profesorului nu se limitează la transmiterea cunoștințelor, ci include și funcția de mediator al relațiilor, facilitator al dialogului și model de comportament prosocial, având responsabilitatea de a stimula cooperarea, gândirea critică și exprimarea creativă, dar și de a oferi suport emoțional și orientare etică pentru a ghida dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Capitolul II – *Storytelling*-ul ca strategie pedagogică

2.1. Rolul poveștilor în procesul educațional

Poveștile constituie una dintre cele mai vechi și universale forme de transmitere a cunoștințelor, tradițiilor și valorilor în comunitățile umane, fiind utilizate pentru educație, ritualuri și coeziune socială. Bruner (1991) arăta că oamenii își organizează experiențele și construiesc sens prin „gândirea narativă", ceea ce face ca *storytelling*-ul să fie o metodă naturală de învățare și un instrument esențial în formarea identității culturale. În educație, poveștile pot funcționa ca instrumente de mediere între conținuturile curriculare și realitatea trăită de elevi, transformând informațiile abstracte în experiențe accesibile și relevante și facilitând, atât înțelegerea cognitivă, cât și implicarea emoțională și socială.

De asemenea, poveștile creează un cadru comun de referință, stimulând imaginația și gândirea critică, dar și sentimentul de apartenență la o comunitate (Wells, 1986). Ele funcționează ca punți între diferite experiențe de viață, facilitând dialogul intercultural și înțelegerea diversității. În clasă, poveștile pot fi utilizate pentru a introduce concepte abstracte prin exemple concrete și narative, pentru a sprijini rezolvarea de probleme prin scenarii ficționale care cer soluții creative și pentru a dezvolta empatia prin identificarea elevilor cu personaje și situații variate, care reflectă, atât provocările cotidiene, cât și marile dileme morale.

2.2. *Storytelling* și dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Literatura recentă evidențiază legătura strânsă dintre povești și dezvoltarea competențelor socio-emoționale (SEL). Kurdi și Hamad (2024) propun un cadru conceptual pentru predarea SEL prin intermediul poveștilor scurte, subliniind cele cinci competențe fundamentale definite de CASEL: autocunoaștere, autoreglare, conștientizare socială, abilități relaționale și luarea deciziilor responsabile. Analiza lor arată că poveștile facilitează identificarea elevilor cu personaje și situații, permițând reflectarea asupra propriilor emoții și comportamente, stimulând totodată discuțiile de grup, dezvoltarea vocabularului emoțional și exersarea strategiilor de rezolvare a conflictelor într-un cadru simbolic și sigur.

Mai mult, cercetările demonstrează că integrarea SEL în procesul educațional are efecte pozitive nu doar asupra performanțelor academice, ci și asupra sănătății mintale și a climatului general de învățare (Mahoney et al., 2018; Cipriano et al., 2024). Poveștile devin, astfel, un vehicul privilegiat prin care profesorii pot aborda teme complexe precum empatia, cooperarea sau gestionarea conflictelor într-o manieră accesibilă și atractivă pentru elevi, oferind în același timp contexte de reflecție personală și de dezvoltare a abilităților de viață.

2.3. Biblioterapia și poveștile cu funcție terapeutică

Biblioterapia este o metodă prin care literatura este utilizată în scopuri educaționale și terapeutice, pentru a sprijini dezvoltarea emoțională, cognitivă și comportamentală a elevilor. Ea se bazează pe ideea că poveștile au puterea de a reflecta experiențele interioare ale copiilor și de a le oferi un limbaj simbolic pentru a-și exprima emoțiile. Studiile arată că utilizarea poveștilor cu tematică morală, psihologică și socială poate contribui la reducerea comportamentelor problematice, la îmbunătățirea autoreglării emoționale și la consolidarea sentimentului de apartenență și de înțelegere de sine (Heath et al., 2007).

Prin identificarea cu personajele și prin explorarea conflictelor narative, elevii pot găsi soluții simbolice pentru propriile provocări, ceea ce duce la creșterea rezilienței și la dezvoltarea unor mecanisme sănătoase de *coping*[1]. Acest proces facilitează înțelegerea emoțiilor complexe, normalizează experiențele dificile și creează oportunități de reflecție asupra modului de gestionare a situațiilor similare din viața reală. Biblioterapia este considerată o metodă flexibilă, aplicabilă, atât în contexte individuale, cât și de grup, putând fi adaptată la vârste și nevoi diferite, și fiind deosebit de relevantă pentru elevii cu dificultăți comportamentale sau emoționale.

2.4. *Storytelling* și educația pentru sustenabilitate

Un alt domeniu în care poveștile au un rol central este educația pentru sustenabilitate. Häggström (2022) demonstrează, într-un studiu realizat în școli primare din Suedia, că metoda *Storyline* — care presupune construirea unei narațiuni colective în jurul unor teme interdisciplinare — facilitează implicarea elevilor, dezvoltarea sentimentului de agenție și consolidarea responsabilității față de comunitate și mediu. Prin crearea de personaje și situații ipotetice, elevii explorează probleme legate de schimbările climatice, biodiversitate și consum responsabil și, în același timp, dezvoltă competențe critice, precum gândirea sistemică, colaborarea, comunicarea eficientă și luarea de decizii responsabile.

Astfel, *storytelling*-ul devine o strategie prin care se stimulează nu doar învățarea cognitivă, ci și formarea unei conștiințe civice și ecologice, prin care elevii sunt invitați să reflecteze asupra interdependenței dintre oameni și mediul înconjurător, asupra responsabilității sociale și asupra modului în care deciziile individuale influențează comunitatea globală. În acest cadru, narațiunile devin puncte de plecare pentru discuții despre

[1] Termenul „coping” provine din literatura de specialitate din psihologie și desemnează ansamblul mecanismelor cognitive, emoționale și comportamentale prin care o persoană face față stresului, conflictelor sau situațiilor dificile. Se face distincția între strategii de coping adaptative (care sprijină reziliența și dezvoltarea personală, precum rezolvarea de probleme sau căutarea sprijinului social) și strategii maladaptative (care pot accentua dificultățile, precum evitarea, negarea sau consumul de substanțe).

justiția socială, echitatea intergenerațională și sustenabilitate, încurajându-i pe elevi să identifice soluții creative la probleme reale și să își asume rolul de agenți ai schimbării. Această abordare răspunde nevoilor educației pentru secolul XXI, în care elevii sunt pregătiți să înțeleagă, să evalueze critic și să acționeze responsabil în fața unor probleme complexe și globale, dezvoltând competențe de gândire sistemică, colaborare interdisciplinară și angajament civic activ.

2.5. Beneficiile *storytelling*-ului în clasă

Pe baza studiilor analizate, beneficiile majore ale utilizării poveștilor în educație pot fi sintetizate și aprofundate, întrucât acestea acoperă, atât dimensiuni cognitive, cât și emoționale, sociale și civice:

- Creșterea motivației și a atenției elevilor prin implicarea emoțională (Bruner, 1991; Kurdi & Hamad, 2024) deoarece poveștile stimulează curiozitatea, creează conexiuni emoționale cu conținuturile învățate și îi ajută pe elevi să perceapă procesul de învățare ca pe o experiență relevantă și personală. Astfel, narațiunile devin un catalizator al implicării active, transformând lecțiile în contexte dinamice și atractive, care favorizează, atât concentrarea, cât și dorința de a descoperi mai mult.
- Dezvoltarea empatiei și a abilităților socio-emoționale (Mahoney et al., 2018), prin stimularea capacității elevilor de a se pune în locul altora, de a recunoaște și înțelege emoțiile celor din jur și de a-și construi relații bazate pe respect, cooperare și solidaritate. Astfel, poveștile creează contexte sigure pentru explorarea sentimentelor, pentru exersarea autoreglării emoționale și pentru formarea unor comportamente prosociale.
- Îmbunătățirea climatului de clasă prin promovarea respectului și a colaborării (Wells, 1986; Durlak et al., 2011), întrucât poveștile creează contexte comune de reflecție și dialog, în care elevii învață să-și asculte reciproc opiniile, să valorizeze diversitatea și să construiască împreună soluții. Această dinamică narativă consolidează coeziunea grupului și reduce tensiunile interpersonale, contribuind la o atmosferă de încredere și sprijin reciproc.
- Oferirea de resurse terapeutice și de sprijin pentru elevii cu dificultăți (Heath et al., 2007), prin intermediul cărora aceștia pot găsi în povești modele de comportament, soluții simbolice la problemele personale și oportunități de a-și exprima emoțiile într-un cadru sigur și controlat. Astfel, poveștile contribuie la reducerea anxietății, la creșterea încrederii în sine și la dezvoltarea rezilienței emoționale.

- Stimularea gândirii critice și a competențelor civice, mai ales în contextul educației pentru sustenabilitate (Häggström, 2022), întrucât poveștile pot pune elevii în fața unor dileme morale și sociale complexe, încurajându-i să compare perspective, să analizeze cauze și consecințe și să reflecteze asupra responsabilității individuale și colective. În acest mod, narațiunile devin un cadru de exercițiu pentru participarea democratică și pentru asumarea unor decizii informate privind problemele comunității și ale mediului.

În concluzie, *storytelling*-ul se dovedește a fi o strategie pedagogică versatilă și puternică, capabilă să transforme experiența de învățare într-un proces semnificativ și holistic, care nu doar transmite informații, ci modelează atitudini, valori și comportamente. El contribuie la formarea unor elevi motivați, empatici și capabili să colaboreze, dar și la consolidarea unui climat educațional pozitiv, bazat pe respect reciproc și pe implicare activă. Prin forța sa narativă, *storytelling*-ul poate avea un impact de durată asupra dezvoltării cognitive, socio-emoționale și civice a elevilor, sprijinind adaptarea acestora la provocările complexe ale societății contemporane.

Capitolul III – Învățarea socio-emoțională (SEL) și apartenența școlară

3.1. Definirea și importanța învățării socio-emoționale

Învățarea socio-emoțională (*Social and Emotional Learning* – SEL) este definită de *Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning* (CASEL) ca un proces complex, continuu și interactiv prin care elevii dobândesc, exersează și aplică abilități esențiale pentru a-și gestiona emoțiile, a-și dezvolta o identitate personală pozitivă, a stabili și menține relații sănătoase, precum și a lua decizii responsabile și etice (CASEL, 2023). Această abordare subliniază nu doar dimensiunea individuală, ci și pe cea socială a procesului educațional, punând accent pe formarea cetățenilor activi și responsabili. Cele cinci competențe fundamentale sunt:

- Autocunoaștere – presupune conștientizarea propriilor emoții, gânduri și valori, recunoașterea punctelor forte și a limitelor personale, precum și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive și realiste. Această competență ajută elevii să își înțeleagă reacțiile și să își construiască încrederea în sine.
- Autoreglare – implică capacitatea elevilor de a-și gestiona emoțiile, impulsurile și comportamentele într-un mod adaptativ și constructiv. Aceasta presupune dezvoltarea autocontrolului, a perseverenței, a flexibilității cognitive și a capacității de a face față situațiilor stresante. Prin autoreglare, elevii învață să își stabilească obiective realiste,

să își mențină concentrarea asupra sarcinilor și să ia decizii echilibrate chiar și în contexte dificile.

- Conștientizare socială – se referă la abilitatea de a înțelege și respecta perspectivele celorlalți, de a manifesta empatie față de persoane provenite din contexte culturale și sociale diverse și de a recunoaște normele și valorile care guvernează viața în comunitate. Elevii care dezvoltă această competență reușesc să își adapteze comportamentele în funcție de situație, să fie sensibili la nevoile celorlalți și să contribuie la crearea unui mediu incluziv și echitabil.
- Abilități relaționale – includ dezvoltarea competențelor necesare pentru a comunica eficient, a coopera și a rezolva conflicte într-un mod constructiv. Această competență presupune ascultarea activă, exprimarea clară a nevoilor și sentimentelor, respectarea diferențelor și capacitatea de a lucra în echipă. Elevii care își cultivă abilitățile relaționale reușesc să construiască legături de încredere, să colaboreze pentru atingerea obiectivelor comune și să creeze un climat de sprijin reciproc în cadrul grupului de învățare.
- Luarea deciziilor responsabile – se referă la capacitatea elevilor de a analiza situații complexe, de a evalua consecințele diferitelor opțiuni și de a alege soluții care respectă valorile personale, regulile sociale și binele comun. Această competență presupune gândire critică, asumarea responsabilității și luarea deciziilor etice în contexte variate, de la situații interpersonale până la provocări comunitare și globale (Durlak et al., 2011).

În ultimele două decenii, SEL a fost recunoscut ca un predictor esențial nu doar al performanței academice, ci și al bunăstării emoționale, rezilienței și succesului social pe termen lung. Cercetările au evidențiat că elevii care participă la programe de învățare socio-emoțională prezintă un nivel mai ridicat de implicare în activitățile școlare, o capacitate crescută de a-și gestiona emoțiile și relațiile, precum și o scădere a comportamentelor problematice. Prin integrarea SEL în curriculum, școlile oferă elevilor nu doar cunoștințe teoretice, ci și competențe de viață indispensabile, consolidând legătura dintre învățare, dezvoltare personală și integrarea armonioasă în comunitate.

3.2. Dovezi empirice privind eficiența SEL

Durlak și colaboratorii (2011), într-o meta-analiză amplă care a cuprins peste 270.000 de elevi din diferite contexte educaționale și socio-culturale, au arătat că programele SEL implementate sistematic duc la îmbunătățirea semnificativă a rezultatelor academice, a

atitudinilor față de școală și a comportamentelor prosociale. Analiza a relevat, de asemenea, că elevii implicați în aceste programe au obținut scoruri academice mai bune, au prezentat o creștere a nivelului de implicare în activitățile de învățare și au manifestat o reducere consistentă a problemelor de comportament, inclusiv a manifestărilor de agresivitate și a simptomelor de anxietate.

Cipriano și colaboratorii (2024), într-o analiză mai recentă a 90 de programe universale SEL aplicate în Statele Unite, au confirmat aceste rezultate, evidențiind că participarea elevilor la astfel de programe a dus la îmbunătățirea percepțiilor asupra climatului școlar, a relațiilor sociale și a siguranței, precum și la reducerea distresului emoțional. Autorii subliniază că aceste beneficii nu sunt doar statistice, ci se reflectă în mod concret în experiențele cotidiene ale elevilor, care raportează un sentiment mai puternic de susținere, apartenență și securitate emoțională. Studiul arată, de asemenea, că aceste programe au avut rezultate pozitive, atât la nivel primar, cât și secundar, confirmând aplicabilitatea lor transversală și sugerând importanța extinderii acestora la scară largă.

3.3. SEL și sentimentul de apartenență școlară

Apartenența școlară (*school belonging*) este un element central al climatului educațional, influențând în mod direct motivația, starea de bine și performanțele elevilor. Meta-analiza realizată de Korpershoek et al. (2020) demonstrează că elevii care se simt acceptați, respectați și sprijiniți de colegi și profesori manifestă nu doar o motivație mai ridicată, un angajament cognitiv crescut și performanțe academice superioare, ci și o atitudine pozitivă față de școală și o mai mare deschidere către implicarea în activități extracurriculare. De asemenea, apartenența are un efect protector împotriva absenteismului, a riscului de abandon școlar și a izolării sociale, consolidând totodată reziliența elevilor în fața dificultăților.

Integrarea SEL în școală are potențialul de a întări acest sentiment de apartenență, întrucât elevii sunt încurajați să dezvolte relații de respect și colaborare, să gestioneze conflictele în mod constructiv și să participe activ la viața comunității școlare. Activitățile bazate pe SEL, precum proiectele de grup, discuțiile ghidate sau jocurile de rol, creează contexte concrete în care elevii își pot exersa aceste competențe, dezvoltând în același timp un spirit de solidaritate și sprijin reciproc. Prin dezvoltarea empatiei și a abilităților relaționale, SEL devine un catalizator al coeziunii sociale, al unui climat educațional pozitiv și al consolidării unei culturi școlare incluzive.

3.4. Rolul poveștilor în predarea SEL

Cercetările recente au demonstrat că poveștile pot reprezenta un vehicul eficient și atractiv pentru predarea competențelor socio-emoționale, datorită capacității lor de a transmite experiențe emoționale complexe într-un mod accesibil și memorabil. Kurdi și Hamad (2024) au dezvoltat un cadru practic pentru integrarea SEL în ciclul primar prin intermediul povestirilor scurte, evidențiind faptul că aceste narațiuni facilitează recunoașterea emoțiilor, cultivarea empatiei și exersarea rezolvării conflictelor. În plus, poveștile oferă elevilor ocazia de a reflecta asupra propriilor trăiri și de a transfera lecțiile învățate în contexte reale de viață, consolidând astfel legătura dintre dimensiunea cognitivă și cea afectivă a procesului educațional.

De asemenea, Pulimeno et al. (2020) au arătat că literatura pentru copii, atunci când este folosită în mod deliberat și integrată în activitățile de clasă, contribuie la transmiterea unui sistem de valori, la cultivarea empatiei și a responsabilității, dar și la dezvoltarea gândirii critice și a sensibilității culturale. Prin intermediul personajelor și situațiilor narative, elevii pot explora dileme morale, pot reflecta asupra propriilor emoții și pot înțelege mai bine perspectivele celorlalți. Această abordare confirmă ideea că *storytelling*-ul și SEL se pot susține reciproc, creând un cadru educațional holistic și stimulând formarea unor competențe esențiale pentru viața în societate.

3.5. Implicații pentru profesori și climatul clasei

Implementarea SEL prin povești și activități narative are multiple beneficii pentru profesori deoarece oferă oportunități de a aborda emoțiile și relațiile într-un mod creativ și accesibil, de a stimula reflecția critică a elevilor și de a crea contexte de învățare autentice și relevante pentru viața de zi cu zi:

- oferă un cadru structurat, dar în același timp flexibil și adaptabil la nivelul de vârstă și nevoile specifice ale elevilor, pentru predarea abilităților socio-emoționale;
- facilitează integrarea valorilor și normelor de conviețuire în lecțiile de zi cu zi, transformându-le în exemple practice și situații de învățare prin care elevii înțeleg importanța respectului reciproc, a responsabilității și a colaborării;
- consolidează relația profesor-elev prin împărtășirea de experiențe, reflecții comune și dialoguri autentice, care sporesc încrederea reciprocă și favorizează construirea unui climat de sprijin și respect.

Astfel, *storytelling*-ul nu este doar un mijloc de a face conținuturile mai atractive, ci o strategie pedagogică valoroasă prin care profesorii pot susține dezvoltarea socio-emoțională a elevilor, cultivând empatia, cooperarea și reziliența, și contribuind la consolidarea unui climat educațional pozitiv, incluziv și orientat spre comunitate.

Capitolul IV – Biblioterapia și poveștile ca resurse pentru comportamente și emoții

4.1. Conceptul de biblioterapie în educație

Biblioterapia este o practică educațională și psihologică ce utilizează literatura — în special povești, basme, mituri și narațiuni simbolice — pentru a sprijini dezvoltarea emoțională, socială și comportamentală a copiilor și adolescenților. Ea se bazează pe ideea că textele literare pot funcționa ca o „oglindă" a experiențelor umane, oferind cititorilor modele de înțelegere, acceptare și transformare a propriilor trăiri. Originile termenului se regăsesc în domeniul medical și psihoterapeutic, unde era folosit ca formă de terapie de susținere, însă utilizarea sa în școli a căpătat amploare odată cu recunoașterea rolului literaturii în formarea valorilor, reglarea emoțiilor, dezvoltarea empatiei și stimularea rezilienței. În acest sens, biblioterapia devine nu doar un instrument de intervenție în situații de criză, ci și o strategie preventivă și formativă, care ajută elevii să-și dezvolte competențe socio-emoționale esențiale pentru viața de zi cu zi.

În context educațional, biblioterapia nu presupune doar lectura pasivă, ci un proces structurat și intenționat, care include discuții ghidate, reflecții personale și activități creative — precum desenul, scrierea de texte proprii sau dramatizările — prin care elevii relaționează cu temele, personajele și dilemele prezentate în text. Acest tip de abordare facilitează integrarea conținutului în experiența de viață a copiilor, dezvoltă capacitatea de introspecție și încurajează exprimarea emoțiilor într-un cadru sigur și susținător.

4.2. Funcțiile biblioterapiei

Literatura de specialitate identifică mai multe funcții ale biblioterapiei aplicate în școală, subliniind rolul ei complex, atât în sprijinirea dezvoltării personale a elevilor, cât și în formarea unui cadru educațional incluziv și empatic. Aceste funcții se referă la modul în care poveștile acționează ca instrumente de mediere emoțională, de transmitere a valorilor și de cultivare a abilităților sociale:

- **Funcția cathartică** – elevii își pot exprima indirect emoțiile prin identificarea cu personaje și situații (Heath et al., 2007). Prin această identificare, copiii reușesc să proiecteze propriile trăiri asupra narațiunii, ceea ce le oferă un sentiment de ușurare și eliberare emoțională. Procesul cathartic facilitează o mai bună conștientizare a stărilor afective, reducerea tensiunilor interioare și dezvoltarea unor modalități sănătoase de exprimare a emoțiilor.

- **Funcția de normalizare** – poveștile le arată elevilor că nu sunt singuri în fața unor dificultăți și că problemele lor sunt împărtășite de alții. Prin intermediul narațiunilor, copiii descoperă personaje care se confruntă cu situații asemănătoare, ceea ce contribuie la reducerea sentimentului de izolare și la dezvoltarea încrederii în capacitatea proprie de a depăși obstacolele. Această funcție îi ajută să perceapă experiențele personale ca parte a unei condiții umane comune, generând un sentiment de apartenență și sprijin emoțional.
- **Funcția educativă** – textele selectate transmit valori, modele de rezolvare a conflictelor și alternative sănătoase de comportament. Prin intermediul poveștilor, elevii au ocazia să observe consecințele deciziilor luate de personaje, să discute despre opțiuni morale și să învețe strategii de gestionare a situațiilor dificile. Astfel, biblioterapia susține dezvoltarea gândirii critice, formarea unui sistem etic și consolidarea competențelor sociale necesare conviețuirii armonioase.
- **Funcția preventivă și corectivă** – biblioterapia poate reduce comportamentele problematice și sprijină dezvoltarea unor mecanisme eficiente de coping. Prin intermediul poveștilor, elevii pot învăța să recunoască semnalele emoționale timpurii, să exploreze alternative sănătoase la reacțiile impulsive și să practice modalități constructive de rezolvare a conflictelor. În acest fel, literatura devine un instrument care previne escaladarea tensiunilor și contribuie la corectarea tiparelor de comportament nesănătoase, consolidând reziliența și adaptabilitatea.

4.3. Dovezi empirice privind eficiența biblioterapiei

Un studiu clasic realizat de Heath și colaboratorii (2007) a arătat că biblioterapia poate avea un impact pozitiv asupra elevilor cu probleme de comportament, îmbunătățind autoreglarea emoțională și reducând manifestările agresive. Poveștile au fost utilizate ca instrumente de mediere și reflecție, prin care elevii au putut să își identifice emoțiile, să le compare cu trăirile personajelor și să exploreze alternative constructive la comportamentele disruptive. În plus, procesul de analiză a textelor a favorizat dezvoltarea empatiei și a abilităților de comunicare, contribuind la o mai bună integrare a elevilor în mediul școlar.

În plus, literatura contemporană evidențiază că biblioterapia nu se limitează la corectarea unor probleme, ci contribuie activ la dezvoltarea socio-emoțională generală. Pulimeno et al. (2020) subliniază că prin literatura pentru copii se pot transmite valori fundamentale precum empatia, respectul și responsabilitatea, acestea fiind integrate în procesul educațional ca parte a dezvoltării personalității. Mai mult decât atât, studiile recente arată că

biblioterapia sprijină și dezvoltarea gândirii reflexive, a abilităților de autoexprimare și a conștiinței etice, pregătind elevii să gestioneze situații complexe de viață și să construiască relații bazate pe înțelegere și colaborare.

4.4. Legătura dintre biblioterapie și climatul de clasă

Biblioterapia poate avea un rol major în crearea unui climat pozitiv de clasă. Prin discutarea colectivă a unor povești cu teme relevante — cum ar fi prietenia, diversitatea, curajul sau depășirea obstacolelor — elevii ajung să dezvolte o mai bună înțelegere a propriilor emoții și a emoțiilor celorlalți. Implicarea activă în acest proces stimulează ascultarea empatică, încurajează respectarea diferențelor și consolidează coeziunea grupului. În același timp, activitățile de reflecție și dialog deschid calea către o atmosferă de sprijin reciproc, ceea ce duce la creșterea empatiei, la reducerea tensiunilor și la întărirea relațiilor dintre colegi.

Astfel, biblioterapia devine o strategie care nu doar sprijină elevii cu dificultăți, ci contribuie la transformarea întregului climat educațional într-un spațiu mai sigur, mai incluziv și mai deschis colaborării. Prin cultivarea empatiei și a respectului reciproc, ea favorizează construirea unor relații sănătoase între elevi și profesori și consolidează sentimentul de apartenență la comunitatea școlară.

4.5. Exemple de aplicare în clasă

Practicile educaționale bazate pe biblioterapie pot include o varietate de activități adaptate vârstei și nevoilor elevilor, menite să stimuleze reflecția, dialogul și exprimarea creativă:

- Lectura și analiza unor povești ce abordează dileme morale, urmate de discuții de grup, în cadrul cărora elevii pot explora perspective diferite, pot reflecta asupra propriilor valori și pot exersa argumentarea și ascultarea activă.
- Crearea de jurnale personale în care elevii notează emoțiile sau experiențele similare cu cele ale personajelor, reflectând asupra modului în care acestea se raportează la viața lor de zi cu zi și identificând posibile strategii de gestionare a propriilor trăiri.
- Activități dramatice prin care poveștile sunt puse în scenă, stimulând empatia, colaborarea și capacitatea de a înțelege perspective multiple. Prin joc de rol și improvizație, elevii își dezvoltă expresivitatea, învață să comunice mai eficient și să își asume responsabilități în cadrul unui grup.
- Dezbateri în care elevii propun soluții alternative la conflictele din poveste, argumentându-și alegerile și analizând consecințele fiecărei opțiuni. Acest exercițiu

dezvoltă gândirea critică, abilitățile de comunicare și capacitatea de a lua decizii responsabile în contexte similare cu cele din viața reală.

Aceste metode sprijină, atât dezvoltarea individuală, cât și consolidarea unei culturi de clasă bazate pe respect, înțelegere și sprijin reciproc, stimulând implicarea activă a elevilor, responsabilitatea față de ceilalți și formarea unor relații de încredere care dau coerență și stabilitate grupului.

Capitolul V – Metoda *Storyline* și educația pentru sustenabilitate

5.1. Originea și principiile metodei *Storyline*

Metoda *Storyline* a fost dezvoltată în Scoția în anii 1960 ca o strategie pedagogică inovatoare, menită să creeze conexiuni interdisciplinare prin intermediul narațiunii colective (Bell & Harkness, 2013). Inițial aplicată în formarea profesorilor, metoda a câștigat rapid popularitate datorită flexibilității sale și a capacității de a adapta învățarea la nevoile diverse ale elevilor. Ea presupune construirea unei povești împreună cu elevii, pornind de la o temă centrală și desfășurând o serie de episoade (sau „incidente") care stimulează reflecția, rezolvarea de probleme și cooperarea. Profesorul nu mai este un simplu furnizor de cunoștințe, ci devine facilitator și ghid al narațiunii, stimulând curiozitatea și implicarea elevilor. În acest cadru, elevii creează personaje, contexte și soluții pentru dilemele propuse, ceea ce le oferă sentimentul de apartenență și relevanță față de propria învățare.

Principiile metodei includ o serie de orientări pedagogice fundamentale, care ghidează procesul de construire a narațiunii și implicarea elevilor în activități autentice:

- participarea activă a elevilor, care își construiesc roluri și contribuie la evoluția poveștii, asumându-și responsabilitatea pentru deciziile personajelor și explorând consecințele acestora;
- învățarea interdisciplinară, prin conectarea narațiunii la diverse domenii (științe, literatură, arte, educație civică), oferind elevilor oportunitatea de a înțelege relațiile dintre cunoștințe și de a aplica noțiuni din mai multe arii pentru rezolvarea unei situații complexe;
- abordarea problemelor reale, ancorate în experiențele cotidiene ale elevilor, ceea ce le permite să recunoască relevanța conținuturilor în viața de zi cu zi și să dezvolte abilități de transfer al cunoștințelor către situații autentice;
- dezvoltarea creativității și a gândirii critice prin explorarea unor soluții alternative la dilemele propuse, exersând capacitatea elevilor de a privi problemele din perspective

multiple, de a formula întrebări relevante și de a construi scenarii inovatoare care stimulează, atât imaginația, cât și raționamentul logic.

5.2. *Storyline* ca mijloc de dezvoltare a agenției elevilor

Cercetările recente evidențiază faptul că *Storyline* poate contribui la dezvoltarea sentimentului de agenție al elevilor — capacitatea acestora de a acționa, de a lua decizii și de a se implica activ în comunitatea lor, nu doar în cadrul școlii, ci și în viața socială mai largă. Într-un studiu realizat în Suedia, Häggström (2022) a arătat că aplicarea metodei în contexte educaționale legate de sustenabilitate a sporit implicarea elevilor, stimulându-le curajul de a-și exprima opiniile, de a negocia soluții colective și de a se angaja în procese democratice care favorizează participarea responsabilă.

Metoda se bazează pe o pedagogie relațională, în care interacțiunea, comunicarea și colaborarea sunt esențiale pentru formarea unor experiențe de învățare autentice. Astfel, elevii nu doar reproduc cunoștințe, ci devin co-creatori ai învățării, contribuind activ la dezvoltarea scenariului educațional și simțindu-se parte integrantă a procesului. În acest mod, își dezvoltă, atât competențele academice, cât și cele sociale și emoționale, precum empatia, responsabilitatea și abilitatea de a coopera în contexte diverse.

5.3. *Storyline* și educația pentru sustenabilitate

Educația pentru dezvoltare durabilă (ESD) reprezintă o prioritate globală, vizând formarea unor cetățeni responsabili, capabili să abordeze probleme complexe precum schimbările climatice, echitatea socială sau conservarea resurselor. Aceasta presupune nu doar transmiterea de cunoștințe teoretice, ci și cultivarea unor valori, atitudini și competențe necesare pentru acțiuni concrete în direcția unui viitor sustenabil. În acest sens, metoda *Storyline* oferă un cadru ideal pentru această educație deoarece permite explorarea integrată a dimensiunilor ecologice, sociale și economice, prin activități narative care stimulează implicarea, reflecția și responsabilitatea elevilor.

Prin crearea de scenarii narative (de exemplu, o comunitate imaginară care se confruntă cu o criză de resurse), elevii pot experimenta în mod simbolic provocările lumii reale și pot propune soluții inovatoare, testând ipoteze și comparând diferite perspective. Această abordare stimulează gândirea sistemică, colaborarea și asumarea responsabilității pentru deciziile luate, oferind elevilor ocazia de a reflecta asupra consecințelor pe termen lung ale acțiunilor lor și de a înțelege interdependența dintre factorii ecologici, sociali și economici.

Häggström (2022) subliniază că metoda *Storyline* răspunde și nevoii de a integra dimensiunile emoționale în educația pentru sustenabilitate: elevii nu doar învață despre probleme, ci își exprimă emoțiile (anxietate, speranță, curaj) și își construiesc atitudini constructive față de schimbare, învățând să își gestioneze trăirile într-un mod sănătos și să își transforme preocupările în motivații pozitive pentru acțiune.

5.4. Beneficiile metodei *Storyline* în raport cu climatul educațional

Integrarea metodei *Storyline* în clasă aduce o serie de beneficii relevante pentru dezvoltarea unui climat pozitiv, atât la nivelul relațiilor dintre elevi și profesori, cât și la nivelul culturii organizaționale a școlii:

- Crearea unui cadru incluziv, unde fiecare elev are un rol și o voce în evoluția poveștii, ceea ce încurajează participarea echilibrată, respectarea diversității și consolidarea sentimentului de apartenență la grup;
- Promovarea colaborării și a respectului reciproc, prin sarcini de grup și luarea deciziilor colective, ceea ce stimulează dialogul constructiv, ascultarea activă și capacitatea de a integra puncte de vedere diferite în soluții comune;
- Stimularea empatiei, prin identificarea elevilor cu personajele și situațiile create, ceea ce îi ajută să înțeleagă mai bine perspectivele celorlalți, să manifeste compasiune și să dezvolte o atitudine pro-socială în relațiile interpersonale;
- Învățarea prin experiență, care favorizează implicarea emoțională și motivația intrinsecă, oferind elevilor ocazia de a explora situații similare cu cele reale, de a reflecta asupra propriilor trăiri și de a construi cunoștințe durabile prin acțiune și participare directă.

Astfel, metoda *Storyline* nu doar susține obiectivele curriculare, ci contribuie activ la consolidarea unui climat educațional bazat pe încredere, cooperare și responsabilitate, în care relațiile pozitive dintre elevi și profesori devin fundamentul unui proces de învățare armonios și motivant.

Capitolul VI – Dimensiunea relațională a climatului școlar și sentimentul de apartenență

6.1. Relațiile ca fundament al climatului educațional

Climatul școlar nu poate fi înțeles independent de calitatea relațiilor interpersonale, întrucât acestea modelează percepțiile și comportamentele tuturor actorilor implicați în procesul educațional. Relațiile dintre profesori și elevi, dar și cele dintre colegi, constituie nucleul prin care se construiește sentimentul de siguranță, apartenență și încredere reciprocă.

O atmosferă pozitivă se bazează pe comunicare deschisă, ascultare activă și valorizarea fiecărui elev ca persoană unică. Wang și Degol (2016) arată că dimensiunea relațională a climatului include sprijinul emoțional, respectul reciproc și percepția de echitate, elemente esențiale pentru bunăstarea, motivația și implicarea elevilor pe termen lung.

De asemenea, educația centrată pe copilul întreg (*whole child education*) subliniază că profesorii nu sunt doar transmițători de cunoștințe, ci și facilitatori ai dezvoltării socio-emoționale, modele de comportament și mediatori ai relațiilor în clasă (ASCD, 2012). Această abordare presupune valorizarea dimensiunilor cognitive, emoționale, sociale și fizice ale copilului, creând un cadru educațional integrat și echilibrat. Profesorii sunt încurajați să dezvolte practici pedagogice care să promoveze empatia, colaborarea și reziliența, contribuind la formarea unor elevi care nu doar obțin performanțe academice, ci și învață să gestioneze relații sănătoase și să se integreze armonios în comunitate.

6.2. Apartenența școlară și efectele sale

Conceptul de apartenență școlară (*school belonging*) este definit ca măsura în care elevii se simt acceptați, respectați și sprijiniți în mediul școlar (Goodenow, 1993). Acesta reflectă nu doar prezența fizică a elevilor în cadrul instituției, ci și calitatea relațiilor lor cu profesorii, colegii și întreaga comunitate școlară. Meta-analiza realizată de Korpershoek et al. (2020) a confirmat corelațiile pozitive dintre apartenență și motivație, angajament cognitiv, autoeficacitate și performanțe academice, precum și corelațiile negative cu absenteismul și abandonul școlar, sugerând că sentimentul de apartenență este un factor determinant în succesul educațional și în dezvoltarea socio-emoțională a elevilor.

Mai mult, apartenența funcționează ca un factor protector împotriva anxietății și depresiei, consolidând reziliența elevilor în fața provocărilor și oferindu-le resurse emoționale pentru a gestiona mai bine dificultățile cotidiene. Elevii care se simt parte a unei comunități educaționale dezvoltă o atitudine pozitivă față de școală, se implică mai activ în procesul de învățare și manifestă o mai mare perseverență în atingerea obiectivelor academice și personale. În plus, sentimentul de apartenență stimulează solidaritatea și cooperarea între elevi, creând o cultură școlară bazată pe sprijin reciproc și încredere.

6.3. Relațiile profesor–elev și climatul de clasă

Calitatea relațiilor profesor–elev influențează direct percepția asupra climatului clasei și influențează modul în care elevii își construiesc identitatea școlară. Relațiile caracterizate prin sprijin, încredere și empatie stimulează motivația intrinsecă, implicarea activă și dorința

de a colabora cu ceilalți (Roorda et al., 2011). Profesorii care manifestă consecvență, disponibilitate și deschidere contribuie la reducerea stresului școlar și la crearea unui cadru de învățare pozitiv. În schimb, relațiile conflictuale sau distante pot genera anxietate, dezangajare, scăderea încrederii în sine și comportamente problematice, afectând, atât performanța academică, cât și echilibrul emoțional al elevilor.

Storytelling-ul poate consolida relațiile profesor–elev prin crearea unui cadru narativ comun, unde profesorul și elevii împărtășesc experiențe, valori și reflecții autentice. Prin intermediul poveștilor, profesorii pot stimula dialogul, pot încuraja exprimarea liberă și pot crea punți emoționale care reduc distanța ierarhică dintre adult și copil. Povestirile personale ale profesorilor, dar și cele selectate din literatură sau istorie, pot contribui la umanizarea relației educaționale, oferind modele de reziliență, curaj sau empatie. Astfel, elevii ajung să perceapă sala de clasă ca pe un spațiu sigur și incluziv, unde vocea fiecăruia contează și unde diversitatea experiențelor este valorizată. În plus, prin utilizarea de povești care integrează teme legate de diversitate, empatie și colaborare, profesorii pot stimula gândirea critică, pot modela comportamente prosociale și pot dezvolta o atmosferă de respect reciproc și deschidere.

6.4. Relațiile dintre colegi și cultura colaborării

Relațiile pozitive dintre colegi reprezintă un alt pilon al climatului educațional, fiind fundamentale pentru crearea unei atmosfere de cooperare și sprijin reciproc. Studiile arată că elevii care beneficiază de suport social din partea colegilor prezintă niveluri mai ridicate de implicare și motivație, rezultate academice mai bune și o reglare emoțională mai stabilă (Korpershoek et al., 2020). În plus, prieteniile școlare consolidează sentimentul de apartenență și reduc riscul de izolare. În schimb, excluderea socială, etichetarea sau *bullying*-ul afectează negativ nu doar climatul de clasă și sănătatea mintală a elevilor, ci și capacitatea acestora de a-și dezvolta abilități sociale sănătoase și de a se adapta la provocările vieții școlare.

Storytelling-ul are potențialul de a întări aceste relații prin activități colaborative (ex. crearea unor povești colective, dramatizări, schimburi de narațiuni personale), care stimulează cooperarea, ascultarea activă și valorizarea perspectivelor diverse. Împărtășirea poveștilor personale sau a experiențelor comune creează legături afective între elevi, reduce stereotipiile și barierele sociale, și contribuie la cultivarea empatiei, a respectului reciproc și a sentimentului de unitate în cadrul grupului.

6.5. Dimensiunea relațională și echitatea educațională

Cercetările recente atrag atenția asupra faptului că relațiile școlare trebuie analizate și prin prisma echității și incluziunii, pentru a asigura șanse egale de dezvoltare tuturor elevilor. Programele universale de SEL s-au dovedit eficiente în susținerea elevilor din grupuri marginalizate, oferindu-le resurse socio-emoționale, sprijin în gestionarea emoțiilor și instrumente pentru consolidarea rezilienței. Astfel, aceste programe contribuie nu doar la crearea unui climat mai echitabil (Cipriano et al., 2024), ci și la reducerea decalajelor educaționale și la promovarea unei culturi școlare bazate pe respect și incluziune.

De asemenea, integrarea narațiunilor diverse — care reflectă culturi, identități și experiențe variate — este esențială pentru ca toți elevii să se simtă reprezentați, valorizați și validați în sala de clasă. Această abordare nu doar că favorizează incluziunea, ci stimulează și învățarea interculturală, deschiderea către perspective multiple și dezvoltarea toleranței. În acest sens, *storytelling*-ul devine nu doar o strategie pedagogică, ci și un instrument de justiție socială, capabil să reducă stereotipurile, să combată discriminarea și să consolideze sentimentul de apartenență la o comunitate educațională diversă și echitabilă.

Capitolul VII – Aplicații practice ale *storytelling*-ului în clasă

7.1. *Storytelling* pentru predarea competențelor socio-emoționale

Un exemplu de bună practică este integrarea poveștilor scurte în lecțiile destinate dezvoltării socio-emoționale. Kurdi și Hamad (2024) au elaborat un cadru didactic prin care poveștile pot fi utilizate pentru a exersa cele cinci competențe fundamentale definite de CASEL: autocunoaștere, autoreglare, conștientizare socială, abilități relaționale și luarea deciziilor responsabile. De exemplu, povestea „Peștele negru mic”[2] le permite elevilor să reflecteze asupra curajului și perseverenței, dezvoltând empatie și spirit critic. În plus, utilizarea poveștilor ca suport educațional oferă profesorilor posibilitatea de a crea contexte sigure pentru exprimarea emoțiilor, de a stimula dialogul reflexiv și de a facilita învățarea experiențială. Astfel, narațiunea devine nu doar un instrument de transmitere a valorilor, ci și o resursă pentru cultivarea rezilienței emoționale și a competențelor de viață necesare în societatea contemporană.

[2] Poveștile funcționează ca un cadru simbolic prin care elevii pot exersa mecanisme de *coping*, adică strategii sănătoase de a face față emoțiilor și provocărilor. De exemplu, în povestea „Peștele negru mic”, identificarea cu personajul îi ajută pe elevi să reflecteze asupra curajului de a înfrunta necunoscutul și asupra perseverenței, ceea ce contribuie la dezvoltarea empatiei și a spiritului critic.

Profesorii pot încuraja elevii să discute despre emoțiile personajelor, să facă paralele cu propriile experiențe și să propună soluții alternative pentru dilemele narative. Această abordare stimulează gândirea critică și consolidarea climatului pozitiv de clasă prin empatie și respect reciproc. În plus, prin întrebări deschise și activități de reflecție colectivă, elevii pot învăța să își recunoască și să își gestioneze mai bine emoțiile, să aprecieze perspectivele diferite și să dezvolte abilități de comunicare asertivă. Această metodă contribuie la construirea unui spațiu de învățare în care diversitatea este valorizată, iar relațiile dintre elevi sunt întărite prin dialog și colaborare.

7.2. Biblioterapia aplicată la nivel de grup

Un alt exemplu îl constituie activitățile de biblioterapie, care pot fi integrate în orele de consiliere sau literatură. Profesorul selectează texte relevante pentru problemele întâlnite în clasă (ex. gestionarea conflictelor, acceptarea diversității, anxietatea) și adaptează materialele la nivelul de dezvoltare al elevilor. Elevii citesc povestea, apoi participă la discuții de grup, exerciții de reflecție sau dramatizări, iar în unele cazuri pot crea jurnale personale sau colaje care să exprime emoțiile și învățămintele desprinse din text. Aceste activități oferă oportunități de explorare a propriilor trăiri, de identificare a unor soluții constructive și de învățare prin experiență.

Studiile arată că acest tip de activitate nu doar sprijină elevii cu dificultăți emoționale sau comportamentale, ci contribuie la crearea unei atmosfere de solidaritate și înțelegere în întreaga clasă (Heath et al., 2007). În plus, cercetările indică faptul că biblioterapia, aplicată în contexte educaționale, favorizează dezvoltarea empatiei și a abilităților de cooperare, reducând nivelul de stres și facilitând integrarea socială a elevilor vulnerabili. Astfel, activitățile de lectură și reflecție colectivă devin instrumente eficiente pentru a consolida relațiile interpersonale și pentru a preveni apariția conflictelor în mediul școlar.

7.3. Metoda *Storyline* în învățarea interdisciplinară

Metoda *Storyline* se poate aplica în unități tematice complexe, cum ar fi „Comunitatea viitorului”. Elevii creează personaje și un mediu imaginar care se confruntă cu provocări precum schimbările climatice sau resursele limitate. Pe parcursul episoadelor, ei propun soluții, dezbat consecințe și colaborează pentru a rezolva problemele. În acest proces, elevii sunt încurajați să integreze cunoștințe din mai multe discipline (geografie, științe, educație civică), să dezvolte proiecte de grup și să realizeze prezentări care să reflecte, atât creativitatea, cât și

rigoarea academică. De asemenea, metoda favorizează implicarea activă și responsabilitatea individuală, transformând învățarea într-o experiență semnificativă și aplicată.

Häggström (2022) a arătat că acest tip de activitate dezvoltă, atât competențe academice, cât și simțul responsabilității civice și al agenției elevilor. Elevii devin mai conștienți de impactul propriilor acțiuni asupra comunității și sunt încurajați să participe activ la viața civică, asumându-și roluri de lider sau de contribuitor responsabil. În plus, prin caracterul său colaborativ, metoda contribuie la formarea unei culturi a cooperării și la consolidarea încrederii reciproce, generând o atmosferă de susținere reciprocă și de implicare colectivă în procesul de învățare.

7.4. *Storytelling* digital și tehnologia educațională

În era digitală, poveștile pot fi create și împărtășite prin intermediul instrumentelor tehnologice, care transformă sala de clasă într-un laborator al imaginației și al exprimării multimodale. Elevii pot realiza povești digitale folosind aplicații multimedia, care combină textul, imaginea, sunetul și animația, având astfel ocazia să devină, atât autori, cât și designeri ai propriilor narațiuni. Această abordare stimulează nu doar creativitatea, gândirea critică și competențele digitale, ci și colaborarea între colegi, responsabilitatea în procesul de lucru și exprimarea identității personale într-un mediu sigur și incluziv.

Integrarea *storytelling*-ului digital în curriculum poate spori motivația și implicarea elevilor, oferindu-le ocazia să își exprime identitatea și experiențele personale într-un cadru educațional incluziv (Wals, 2015; *sustainability frameworks*[3]). În plus, această practică le oferă elevilor șansa de a dobândi competențe transversale esențiale pentru societatea digitală, precum gândirea vizuală, capacitatea de a selecta și integra surse diverse de informație, precum și abilități de colaborare în medii virtuale. Astfel, *storytelling*-ul digital devine o punte între tehnologie, creativitate și dezvoltare socio-emoțională, pregătind elevii pentru provocările lumii contemporane.

7.5. Povestiri create de elevi pentru consolidarea comunității

O strategie eficientă este și implicarea elevilor în crearea propriilor povești, fie individual, fie colectiv. Activitățile de tip „cercul poveștilor”, unde fiecare elev își împărtășește

[3] Prin „*sustainability frameworks*” se înțeleg seturi de principii, modele și orientări conceptuale utilizate în educație și cercetare pentru a integra dimensiunile dezvoltării durabile (ecologice, economice, sociale și culturale) în procesele de predare-învățare. Aceste cadre oferă repere pentru construirea unor abordări educaționale care promovează gândirea critică, responsabilitatea și implicarea activă a elevilor în raport cu provocările globale.

experiența sau imaginația, favorizează coeziunea grupului și sentimentul de apartenență. În cadrul acestor sesiuni, elevii își dezvoltă abilitățile de exprimare orală și ascultare activă, învață să respecte timpul și opiniile celorlalți, iar profesorul poate facilita procesul prin întrebări stimulative sau prin conectarea narațiunilor la teme mai ample, precum prietenia, curajul sau diversitatea. Astfel, „cercul poveștilor" devine un instrument de consolidare a comunității școlare și de promovare a valorilor comune.

Cercetările arată că elevii care au ocazia să împărtășească narațiuni personale dezvoltă o mai bună înțelegere de sine și o mai mare toleranță față de diferențele dintre colegi (Pulimeno et al., 2020). Această practică reduce riscul de excludere și *bullying*, întărind climatul pozitiv al clasei. De asemenea, contribuie la dezvoltarea încrederii reciproce și a sentimentului de siguranță în grup, oferind fiecărui elev ocazia de a se simți valorizat și ascultat. Astfel, povestirea personală devine un mijloc de afirmare a identității și de construire a legăturilor autentice între colegi.

7.6. Exemple de bune practici integrate

- Povești în educația civică: explorarea unor biografii inspiraționale pentru a discuta despre responsabilitate și implicare socială, prin care elevii pot identifica modele de comportament etic, analiza deciziile morale ale unor personalități istorice sau contemporane și reflecta asupra propriilor forme de participare civică.
- Povești în matematică și științe: introducerea conceptelor prin scenarii narative (ex. „călătoria unei picături de apă"), pentru a facilita înțelegerea și a reduce anxietatea față de discipline. Acest tip de abordare transformă noțiunile abstracte în experiențe concrete, permițând elevilor să vizualizeze procesele și să le conecteze cu situații din viața reală. De asemenea, narațiunea creează un cadru prietenos pentru explorarea științifică, dezvoltând curiozitatea și perseverența în rezolvarea problemelor.
- Povești în educația interculturală: folosirea miturilor și legendelor din diverse culturi pentru a promova respectul și înțelegerea diversității, stimulând curiozitatea pentru tradițiile altor popoare și dezvoltând dialogul intercultural. Elevii pot fi implicați în comparații între povești, identificând valori universale precum solidaritatea sau dreptatea, dar și particularități culturale care contribuie la formarea unei perspective globale și incluzive.

Capitolul VIII – Discuții: convergențe și perspective

8.1. Convergența dintre *storytelling* și climatul educațional

Analiza literaturii a evidențiat în mod constant că *storytelling*-ul nu reprezintă doar o metodă de predare alternativă, ci un cadru comprehensiv de învățare care răspunde simultan nevoilor cognitive, emoționale și sociale ale elevilor, punând accent, atât pe achiziția de cunoștințe, cât și pe dezvoltarea abilităților socio-emoționale. Prin intermediul narațiunilor, elevii își pot construi sensuri personale, pot găsi relevanță în ceea ce învață și pot transfera cunoștințele în contexte reale de viață. Poveștile facilitează conectarea dintre conținuturile curriculare și experiențele cotidiene ale elevilor, contribuind la construirea unui climat de clasă bazat pe încredere, colaborare, apartenență și respect reciproc (Bruner, 1991; Wells, 1986).

Rezultatele cercetărilor despre climatul școlar (Wang & Degol, 2016; Korpershoek et al., 2020) arată că relațiile interpersonale și sentimentul de apartenență constituie piloni fundamentali ai succesului școlar, influențând nu doar rezultatele academice, ci și motivația și sănătatea emoțională a elevilor. În acest context, *storytelling*-ul, prin natura sa relațională și colaborativă, devine o strategie privilegiată de consolidare a acestor dimensiuni, oferind ocazii de dialog autentic, de împărtășire a experiențelor și de construire a unei culturi a respectului și sprijinului reciproc în clasă.

8.2. Integrarea SEL prin povești

Programele de învățare socio-emoțională (SEL) s-au dovedit eficiente în creșterea performanțelor academice și a bunăstării emoționale (Durlak et al., 2011; Cipriano et al., 2024). Atunci când SEL este predată prin povești, efectele sunt amplificate deoarece elevii pot explora într-un cadru simbolic emoțiile, relațiile și dilemele morale (Kurdi & Hamad, 2024). Prin intermediul personajelor și al situațiilor narative, copiii pot reflecta asupra propriilor reacții, pot identifica modalități de gestionare a conflictelor și pot exersa abilități de comunicare asertivă. Astfel, poveștile devin medii sigure pentru experimentarea empatiei, a luării deciziilor responsabile, a autoreglării emoționale și a construirii unor relații bazate pe înțelegere și respect.

Integrarea SEL și *storytelling*-ului are și un rol preventiv: reduce riscul comportamentelor disruptive, întărește coeziunea grupului și contribuie la formarea unor comunități școlare incluzive, în care elevii se simt valorizați și sprijiniți. Această abordare promovează un climat pozitiv în care diversitatea este respectată, conflictele sunt gestionate constructiv, iar colaborarea devine principala cale de rezolvare a provocărilor cotidiene din viața școlară.

8.3. Biblioterapia ca resursă complementară

Biblioterapia aduce o dimensiune terapeutică în procesul educațional, utilizând poveștile pentru a sprijini elevii cu dificultăți emoționale sau comportamentale (Heath et al., 2007). Ea contribuie nu doar la reducerea problemelor, ci și la dezvoltarea rezilienței, la normalizarea experiențelor și la facilitarea exprimării emoțiilor într-un mod constructiv. Prin discuțiile generate de texte, elevii pot recunoaște în personaje propriile trăiri, pot găsi soluții alternative la dificultăți și își pot dezvolta capacitatea de a înțelege perspective diferite. Într-o clasă, biblioterapia are efecte colective, reducând tensiunile, întărind empatia și solidaritatea și consolidând sentimentul de apartenență la grup.

Astfel, biblioterapia și *storytelling*-ul se completează reciproc: primul are o funcție explicită de suport emoțional și corectiv, contribuind la vindecare și la reducerea dificultăților emoționale, în timp ce al doilea facilitează învățarea prin conexiuni emoționale și cognitive, stimulând creativitatea și implicarea elevilor. Împreună, ele construiesc un cadru educațional complex, care răspunde, atât nevoilor de dezvoltare personală, cât și celor de progres academic.

8.4. Metoda *Storyline* și dimensiunea transformativă

Metoda *Storyline* adaugă o dimensiune transformativă *storytelling*-ului în educație, integrând interdisciplinaritate, colaborare și agenție elevilor (Häggström, 2022). Ea presupune ca elevii să fie implicați activ în construirea unei povești comune, în care disciplinele școlare se împletesc organic și fiecare participant are un rol activ în modelarea narațiunii. Aplicată în educația pentru sustenabilitate, *Storyline* îi ajută pe elevi să abordeze probleme globale complexe prin scenarii narative, stimulând gândirea critică, competențele civice și capacitatea de a găsi soluții creative la provocările societății contemporane.

Această metodă demonstrează că poveștile nu sunt doar vehicule de transmitere a cunoștințelor, ci și instrumente de formare a cetățeniei democratice și responsabile, cultivând implicarea civică, gândirea critică și asumarea responsabilității față de comunitate și mediu.

8.5. Perspective viitoare

Dincolo de beneficiile demonstrate, integrarea *storytelling*-ului în educație ridică și câteva provocări importante, ce țin, atât de pregătirea cadrelor didactice, cât și de adaptarea metodelor la diversitatea culturală și la noile contexte tehnologice:

- Necesitatea formării cadrelor didactice în utilizarea poveștilor și a metodelor narative, prin programe de formare continuă, ateliere practice și schimburi de bune practici, astfel

încât profesorii să dobândească competențe narative și pedagogice care să le permită integrarea creativă și eficientă a acestora în procesul educațional.

- Integrarea echitabilă a narațiunilor diverse, care să reflecte experiențele și identitățile tuturor elevilor, presupunând selectarea și utilizarea de povești din diferite culturi, contexte sociale și perspective de gen, pentru a asigura reprezentativitate și incluziune autentică în procesul educațional.
- Adaptarea poveștilor la mediile digitale, prin *storytelling* digital și multimedia, pentru a răspunde intereselor elevilor de azi, implicând utilizarea aplicațiilor interactive, a platformelor online și a resurselor audio-vizuale care stimulează participarea activă și creativitatea. Această abordare sprijină dezvoltarea competențelor digitale și oferă elevilor oportunitatea de a fi nu doar consumatori, ci și creatori de conținut narativ.
- Evaluarea pe termen lung a impactului *storytelling*-ului asupra climatului educațional și a bunăstării elevilor, prin studii longitudinale, instrumente de măsurare calitative și cantitative, care să evidențieze, atât progresul academic, cât și dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a nivelului de satisfacție școlară.

În viitor, cercetările ar putea explora modul în care poveștile pot fi integrate în mod sustenabil în politicile educaționale, devenind un instrument standard pentru dezvoltarea unui climat școlar pozitiv și pentru promovarea unei educații echitabile și incluzive. Această direcție ar putea viza, atât elaborarea de programe naționale de formare pentru profesori, cât și dezvoltarea de resurse curriculare bazate pe narațiuni, care să sprijine dezvoltarea competențelor socio-emoționale și civice la scară largă.

Capitolul IX – Concluzii

Analiza realizată în această lucrare confirmă faptul că *storytelling*-ul reprezintă o strategie pedagogică fundamentală pentru construirea unui climat educațional pozitiv. Departe de a fi doar o metodă didactică alternativă, poveștile devin un limbaj comun prin care elevii și profesorii dau sens experiențelor, creează conexiuni emoționale și dezvoltă competențe socio-emoționale esențiale. În același timp, ele funcționează ca instrumente de mediere culturală și socială, favorizând dialogul între generații și cultivând valori precum respectul, solidaritatea și responsabilitatea. Prin intermediul narațiunilor, procesul educațional capătă o dimensiune reflexivă, în care cunoașterea se împletește cu emoția, iar învățarea devine mai profundă și mai relevantă pentru viața reală.

Cercetările despre climatul școlar au arătat că siguranța, sprijinul emoțional și sentimentul de apartenență sunt piloni ai învățării autentice (Wang & Degol, 2016;

Korpershoek et al., 2020). Aceste elemente reprezintă nu doar factori de confort psihologic, ci și condiții esențiale pentru implicarea activă a elevilor în procesul educațional. *Storytelling*-ul susține aceste dimensiuni prin crearea unor contexte de învățare care sporesc încrederea, întăresc legăturile sociale și oferă un cadru în care elevii se simt auziți, valorizați și conectați la comunitatea școlară:

- facilitarea identificării cu personaje și situații, ceea ce stimulează empatia și permite elevilor să înțeleagă mai bine emoțiile, motivațiile și dilemele celorlalți;
- învățarea colaborativă prin metoda *Storyline* (Häggström, 2022), care presupune construirea unor scenarii narative în care elevii joacă roluri, rezolvă probleme și colaborează la dezvoltarea unei povești comune, stimulând astfel gândirea critică, creativitatea și coeziunea de grup;
- reglarea emoțională și reducerea comportamentelor problematice prin biblioterapie (Heath et al., 2007), prin utilizarea unor texte literare sau povești selectate strategic care permit elevilor să își exprime emoțiile, să reflecteze asupra propriilor experiențe și să găsească modele de soluționare a conflictelor;
- integrarea naturală a învățării socio-emoționale (SEL) în curriculum, care presupune includerea sistematică a activităților de recunoaștere și gestionare a emoțiilor, dezvoltarea empatiei, consolidarea relațiilor și luarea deciziilor responsabile, cu impact pozitiv asupra performanței academice și a bunăstării (Durlak et al., 2011; Cipriano et al., 2024).

Astfel, *storytelling*-ul devine un catalizator al coeziunii comunității școlare, contribuind nu doar la transmiterea de cunoștințe, ci și la formarea unor cetățeni responsabili, empatici și capabili să colaboreze. Prin acest proces, școala devine un spațiu al înțelegerii reciproce, al solidarității și al dezvoltării caracterului, în care experiențele împărtășite prin povești modelează comportamente și atitudini orientate spre cooperare și respect.

Recomandări:

- **Pentru profesori** – să integreze povești și activități narative în toate disciplinele, adaptându-le la nivelul de vârstă și la diversitatea elevilor, folosind exemple relevante din literatura clasică și contemporană, din povești locale sau globale, și să valorifice resursele digitale pentru a stimula implicarea și creativitatea elevilor.
- **Pentru școli** – să sprijine programele de învățare socio-emoțională prin *storytelling* și biblioterapie, ca parte a politicilor educaționale pentru climat pozitiv, prin alocarea de resurse, formarea cadrelor didactice și integrarea acestor practici în proiectele

educaționale și în activitățile extracurriculare, astfel încât acestea să devină elemente sustenabile și vizibile ale culturii școlare.

- **Pentru cercetători** – să exploreze mai mult impactul *storytelling*-ului digital și al narațiunilor interculturale asupra apartenenței școlare și a dezvoltării identitare, prin studii longitudinale, cercetări comparative și proiecte interdisciplinare care să evidențieze modul în care poveștile contribuie la formarea identității, la reducerea decalajelor culturale și la adaptarea elevilor la o societate globalizată.
- **Pentru comunitatea educațională** – să recunoască poveștile ca resurse de justiție socială, capabile să reducă stereotipurile și să promoveze incluziunea, prin stimularea dialogului intercultural, valorificarea diversității și crearea unor contexte narative care să încurajeze respectul, echitatea și participarea activă a tuturor elevilor.

În concluzie, putem afirma că poveștile transformă școala într-un spațiu al învățării autentice și al comunității. Prin ele, elevii descoperă nu doar cunoștințe, ci și sens, nu doar informații, ci și apartenență. Mai mult, poveștile creează un cadru în care se dezvoltă gândirea critică, imaginația și capacitatea de a face față schimbărilor. Într-o lume marcată de transformări rapide și incertitudini, *storytelling*-ul rămâne una dintre cele mai puternice ancore ale educației – o punte între cunoaștere și umanitate, dar și un instrument de reziliență și adaptabilitate.

Bibliografie

1. **ASCD [Association for Supervision and Curriculum Development]. (2007). *The learning compact redefined: A call to action.* ASCD. https://files.ascd.org/staticfiles/ascd/pdf/publications/wholechild/learningcompact.pdf**
2. **ASCD [Association for Supervision and Curriculum Development]. (2012). *Engaging the whole child: Reflections on best practices in learning, teaching, and leadership.* ASCD.**

3. **Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995).** ***The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation.*** **Psychological Bulletin, 117(3), 497–529. https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497**
4. **Bell, S., & Harkness, D. (2013).** ***Storyline: Promoting language across the curriculum.*** **United Kingdom Literacy Association.**
5. **Bruner, J. (1991).** ***The narrative construction of reality.*** **Critical Inquiry, 18(1), 1–21. https://doi.org/10.1086/448619**
6. **CASEL [Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning]. (2020).** ***CASEL's SEL framework: What are the core competence areas and where are they promoted?*** **CASEL. https://casel.org/sel-framework/**
7. **Cipriano, C., Barnes, T. N., Rivers, S. E., & Brackett, M. A. (2024).** ***Social and emotional learning in schools: A systematic review of the impact on school climate.*** **Review of Educational Research, 94(1), 3–45. https://doi.org/10.3102/00346543231176328**
8. **Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011).** ***The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions.*** **Child Development, 82(1), 405–432. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x**
9. **Eco, U. (1979).** ***A theory of semiotics.*** **Indiana University Press.**
10. **Frye, N. (1957).** ***Anatomy of criticism: Four essays.*** **Princeton University Press.**
11. **Goodenow, C. (1993).** ***The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates.*** **Psychology in the Schools, 30(1), 79–90. https://doi.org/10.1002/1520-6807(199301)30:1<79::AID-PITS2310300113>3.0.CO;2-X**
12. **Häggström, M. (2022).** ***Storyline as a pedagogical approach for sustainability education in primary schools.*** **Environmental Education Research, 28(2), 271–286. https://doi.org/10.1080/13504622.2021.2004735**
13. **Heath, C., & Heath, D. (2007).** ***Made to stick: Why some ideas survive and others die.*** **Random House.**
14. **Korpershoek, H., Canrinus, E. T., Fokkens-Bruinsma, M., & de Boer, H. (2020).** ***The relationships between school belonging and students' motivational, social-emotional, behavioural, and academic outcomes in secondary education: A meta-analytic review.*** **Research Papers in Education, 35(6), 641–680. https://doi.org/10.1080/02671522.2019.1615116**

15. **Kurdi, S., & Hamad, R. (2024). Storytelling as a pedagogical tool for socio-emotional learning.** ***Journal of Educational Research and Practice, 14*****(1), 45–63.**
16. **Mahoney, J. L., Durlak, J. A., & Weissberg, R. P. (2018).** ***An update on social and emotional learning outcome research.*** **Phi Delta Kappan, 100(4), 18–23. https://doi.org/10.1177/0031721718815668**
17. **Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006).** ***Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge.*** **Teachers College Record, 108(6), 1017–1054.**
18. **OECD. (2021).** ***21st-century readers: Developing literacy skills in a digital world.*** **OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/a83d84cb-en**
19. **Propp, V. (1968).** ***Morphology of the folktale*** **(2nd ed.; L. Scott, Trans.). University of Texas Press. (Original work published 1928)**
20. **Pulimeno, M., Piscitelli, P., & Colazzo, S. (2020).** ***Children's literature to promote students' global development and wellbeing.*** **Health Promotion Perspectives, 10(1), 13–23. https://doi.org/10.15171/hpp.2020.05**
21. **Roorda, D. L., Koomen, H. M. Y., Spilt, J. L., & Oort, F. J. (2011).** ***The influence of affective teacher–student relationships on students' school engagement and achievement: A meta-analytic approach.*** **Review of Educational Research, 81(4), 493–529. https://doi.org/10.3102/0034654311421793**
22. **Selwyn, N. (2017).** ***Education and technology: Key issues and debates*** **(2nd ed.). Bloomsbury Academic.**
23. **Wang, M. T., & Degol, J. L. (2016).** ***School climate: A review of the construct, measurement, and impact on student outcomes.*** **Educational Psychology Review, 28(2), 315–352. https://doi.org/10.1007/s10648-015-9319-1**
24. **Wals, A. E. J. (2015).** ***Beyond unreasonable doubt: Education and learning for socio-ecological sustainability in the Anthropocene.*** **Wageningen University. https://doi.org/10.18174/375866**
25. **Wells, G. (1986).** ***The meaning makers: Children learning language and using language to learn.*** **Heinemann.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Popescu Andreea
Școala Gimnazială Nr. 1 Poiana Lacului

Lucrarea investighează modul în care poveștile pot fi utilizate planificat, cu intenția de a construi un climat pozitiv în clasă, în care elevii se simt în siguranță, respectați și motivați. Sunt prezentate fundamentele teoretice ale narațiunii educaționale, argumentele pedagogice pentru folosirea poveștilor, un set de strategii practice aplicabile în ciclul primar. Lucrarea propune rutine de lectură, dialog ghidat, dramatizări, scriere creativă, jurnale de lectură, proiecte interdisciplinare care favorizează empatia, cooperarea și autoreglarea emoțiilor. Sunt incluse exemple de activități, criterii de evaluare a progresului socio-emoțional și recomandări pentru adaptarea la diversitate, prevenirea conflictelor și implicarea familiei.
Un climat educațional armonios sprijină dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a elevilor. Poveștile contribuie la formarea empatiei, la consolidarea relațiilor interpersonale și la transmiterea valorilor morale. Profesorii pot integra poveștile prin lectură, dramatizări, discuții și activități creative, favorizând astfel cooperarea și incluziunea. Integrarea poveștilor în diferite discipline stimulează curiozitatea și motivația elevilor, facilitând învățarea activă și participativă. Prin folosirea constantă a poveștilor, clasa devine un spațiu caracterizat de respect, solidaritate și entuziasm pentru cunoaștere.

În concluzie, poveștile, integrate sistematic și reflectiv, susțin atât reușita școlară, cât și dezvoltarea caracterului, transformând clasa într-o comunitate de învățare bazată pe respect și sens.

Climatul educațional descrie starea relațiilor, a emoțiilor și a valorilor care modelează viața cotidiană a unei clase. Un climat pozitiv nu apare spontan; el se construiește deliberat, prin decizii didactice coerente și prin exemplul personal al profesorului. În acest context, povestea – fie literară, fie biografică, fie creată de elevi – devine un instrument pedagogic cu dublu rol: transmite cunoaștere și structurează relațiile, oferind limbaj comun pentru a vorbi despre trăiri, dileme morale și soluții.

Prin climat pozitiv înțelegem un mediu în care predomină siguranța psihologică, încrederea, respectul și cooperarea. Indicatorii observabili includ: frecvența comportamentelor prosociale, calitatea interacțiunilor elev-elev și elev-profesor, nivelul de implicare în sarcini și

capacitatea grupei de a gestiona conflicte fără escaladare. Poveștile susțin acești indicatori, deoarece permit externalizarea emoțiilor și oferă modele de comportament analizabile fără a stigmatiza persoane reale.

Fundamente psihologice ale utilizării poveștilor

Narațiunea activează procese cognitive și afective esențiale în învățare: atenția este captată de firul epic, memoria beneficiază de organizarea pe episoade, iar empatia se dezvoltă prin perspectiva personajelor. Elevii folosesc povești pentru a testa, în siguranță, consecințele unor alegeri. De asemenea, limbajul metaforic ajută la etichetarea emoțiilor („m-am simțit ca…") și la reglarea lor. Astfel, povestea mediază trecerea de la experiența personală la înțelegerea regulilor de conviețuire din clasă.

De ce povești pentru climatul clasei?

Poveștile creează punți între elevi cu experiențe diferite, normalizează greșeala ca oportunitate de învățare și legitimează întrebările. Ele oferă profesorului un cadru non-intruziv pentru a discuta teme sensibile (excludere, bullying, frică de eșec), mutând accentul de pe persoane pe personaje și situații. În plus, povestea susține motivația intrinsecă: curiozitatea față de „ce urmează" ține atenția trează și deschide calea către activități aplicative.

Strategii de implementare

1) Rutina „douăzeci de minute de poveste": o dată pe săptămână, profesorul citește sau redă o audiopoveste; elevii notează o idee-cheie și o emoție. 2) Dialog ghidat: întrebări de tipul „Ce a simțit personajul?", „Ce ai fi făcut tu?", „Ce alegere a fost mai potrivită și de ce?". 3) Scriere creativă: rescrierea finalului, jurnalul unui personaj, scrisoare către un erou. 4) Dramatizări: micro-scenete în grupuri mici, cu rotația rolurilor și feedback descriptiv, nu evaluativ. 5) Biblioterapie educațională: selecție de texte pentru teme recurente (prietenie, curaj, reguli, identitate). 6) Harta valorilor: după poveste, clasa extrage valori (onestitate, perseverență) și definește comportamente concrete asociate lor.

Exemple de activități la ciclul primar

Se citește o poveste scurtă despre prietenie, apoi elevii desenează momentul preferat și spun pe rând „o propoziție de bine" unui coleg. Joc de rol cu mascote-personaje, pentru a exersa cererea de ajutor și oferirea unui compliment sincer.

Integrare curriculară și transdisciplinaritate

Limba și literatura: analiza personajelor prin grila valorilor clasei; scrierea unui cod al clasei inspirat din povești. Științe: povestea unei descoperiri; eroarea ca etapă firească în cercetare. Educație civică: scenarii despre reguli, drepturi și responsabilități. Arte: redarea prin desen a personajelor, a întâmplărilor narate; muzică de fundal pentru lectură expresivă.

Evaluare și monitorizare a progresului socio-emoțional

Evaluarea susține climatul doar dacă este transparentă și formativă. Propuneri: jurnal de lectură cu autoevaluare pe criterii simple (ascult activ, îmi exprim ideile cu respect, ofer feedback descriptiv); rubrică pentru dramatizări (colaborare, creativitate, claritate). Se pot folosi mini-chestionare periodice despre starea de bine, plus observații sistematice ale profesorului (fișe scurte, două-trei criterii). Rezultatele se discută în clasă pentru a ajusta regulile și rutinele.

Incluziune și adaptări pentru diversitate

Selecția de povești trebuie să fie reprezentativă pentru diversitatea culturală și lingvistică a clasei și să evite stereotipurile. Textele se aleg pe niveluri de înțelegere diferite, cu suport vizual și audiție pentru elevii cu dificultăți de citire. Se pot oferi roluri variate în dramatizări (narator, recuziter, regizor) pentru a valorifica punctele forte ale fiecăruia. Regulile de conversație (timp egal de vorbire, ascultare activă) se repetă la fiecare activitate.

Implicarea familiei și a comunității

Cadrul didactic poate organiza „Seara poveștilor” cu părinții ca invitați, poate crea o bibliotecă mobilă de clasă sau poate colabora cu biblioteca locală. Temele de acasă pot include interviuri cu bunici despre poveștile copilăriei lor, urmate de prezentări scurte în clasă. Astfel, povestea devine liant între școală și familie, consolidând sentimentul de apartenență.

Riscuri și erori de evitat

Moralizarea excesivă, etichetarea elevilor prin analogie cu personaje negative, alegerea de texte nepotrivite vârstei, pot compromite efectele pozitive ale poveștilor. De asemenea, evaluarea bazată pe competiție în activitățile narative poate submina cooperarea; se recomandă feedback descriptiv, nu note pentru creativitate.

Concluzii

Poveștile funcționează ca „laboratoare” sigure pentru explorarea emoțiilor și a deciziilor. Integrate constant, cu întrebări potrivite și activități variate, ele construiesc treptat un climat de încredere, respect și curiozitate intelectuală. Când clasa împărtășește un repertoriu comun de povești și valori, conflictele scad, motivația crește, iar învățarea devine mai profundă și mai semnificativă.

Bibliografie

1. **Bocoș, M. (2013). Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune. Editura Paralela 45, Pitești.**
2. **Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Editura Polirom, Iași.**

3. **Cucoș, C. (2006). Pedagogie. Editura Polirom, Iași.**
4. **Ionescu, M. (2011). Didactica modernă. Editura Polirom, Iași.**
5. **Negovan, V. (2007). Psihologia educației și a dezvoltării. Editura Universitară, București.**
6. **Pânișoară, I-O. (2019). Comunicarea eficientă. Ediția a IV-a. Editura Polirom, Iași.**
7. **Stan, E. (2014). Managementul clasei de elevi. Editura Universității „Lucian Blaga", Sibiu.**
8. **Stanciu, Ș. & Stanciu, M. (2011). Educație și comunicare. Editura Didactică și Pedagogică, București.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești în cadrul orelor de fizică și chimie

Dana-Mădălina Popoi - L.T ,, Tudor Arghezi", C.N ,,Frații Buzești" Craiova
Liviu-Mihai Popoi - C.N ,,Frații Buzești" Craiova

Într-o societate în continuă schimbare atractivitatea lecțiilor devine elementul central al reușitei actului educațional, iar în acest context găsirea unor metode didactice ingenioase trebuie să fie o preocupare permanentă a cadrelor didactice, mai ales a celor de fizică și chimie, discipline cu o atracție redusă în rândul elevilor. Ambalarea aspectelor neplăcute se poate face într-un limbaj cu un grad sporit de atractivitate și ținând cont de caracteristicile psihologice ale elevilor.

Utilizarea unor metode de tip literar (povești, povestiri, proverbe, biografii, poezii) poate fi folosită în diferite momente ale lecției: la introducerea suportului noțional, în enunțul problemelor, prezentarea contextului în care a apărut o teorie, menținerea unui climat pozitiv. În acest fel profesorul se transformă în „educator şi consilier" care încearcă să dezvolte capacităţile şi interesele elevilor, nu doar să servească drept o sursă de informaţii sau un transmiţător de cunoştinţe.

De aceea, este foarte importantă maniera în care creația literară este interiorizată de către elevi în cadrul strategiilor didactice activ-participative, astfel încât această metodă, rar întâlnită în predarea fizicii şi chimiei, să depășească barierele neobișnuitului și să trezească interesul și dorința elevilor de a asculta și a se conecta mai ușor la tema dezbătută în cadrul lecției.

Într-o societate în continuă schimbare, și din punct de vedere al intereselor indivizilor, și din punct de vedere al orientării națiunii de către conducători, menirea profesorului devine greu de definit, dar responsabilitățile sale față de elev nu ar trebui ignorate. Astfel atractivitatea lecțiilor devine elementul central al reușitei actului educațional, iar în acest context găsirea unor metode didactice ingenioase trebuie să fie o preocupare permanentă a cadrelor didactice. Găsirea și folosirea unor metode adaptate nivelului clasei și particularităților disciplinei conduce la obținerea unui climat pozitiv, care la rândul lui stimulează la nivelul elevului : 1)

obținerea unor rezultate școlare mai bune, 2) siguranța emotională și fizică, 3) încrederea de a-și exprima liber emoțiile și de a se simți valorizat,
4) dezvoltarea respectului față de ceilalți și îmbunătățirea relațiilor cu colegii

Recunoscute ca discipline cu grad mare de ariditate și cu atracție la un număr mai redus de elevi, fizica și chimia pot compensa și atrage elevii prin predarea lor legată strâns de maiestria profesorului. Introduse ca discipline care să descrie o parte din frumusețea legităților naturii, prin încărcarea programei au ajuns discipline mai greu de înțeles de către elevi. Astfel pe lângă obligatoria activitate practică (unde se poate desfășura!) care formează și dezvoltă deprinderile experimentale, trebuie introduse și un set de noțiuni și rezolvarea „neplăcutelor" probleme. Ambalarea aspectelor neplăcute se poate face într-un limbaj cu un grad sporit de atractivitate și ținând cont de caracteristicile psihologice ale elevilor. Dintre cele doua discipline, fizica îsi face prima apariția în universul științelor naturii începând cu clasa a VI-a, urmărind introducerea elevilor în lumea acestei discipline sub presiunea Evaluării Naționale de la sfârșitul anului. Conceptele de măsurare, mărimi fizice, aplicațiile practice și rezolvarea de probleme trebuie introduse în concordanță cu dezvoltarea lor mentală și psihologică. În acest sens problema de fizică trebuie înțeleasă ca un substitut de situație practică. Triada masurare-mărime fizică-unitate de măsură trebuie raportată la universul cunoașterii elevului.

Exemplu : „Deodată se ivi în calea ei un șarpe mare, mare, de tot mare, cu gura ca șura și cu limbile late de-o palmă și lungi de trei coți, s-o înghită într-o îmbucătură", „se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci și nouă de oca de fier", scopul urmărit este acela de a asigura o sumă de imagini intuitive şi reprezentări pe baza cărora să poată fi apoi elaborate anumite generalizări, există mai multe tipuri de unități de măsură, iar pentru a vorbi cu toții aceeași limbă din punct de vedere științific s-a adoptat Sistemul Internațional. Un limbajul expresiv al profesorului poate suscita emoţii şi sentimente, asigurând o participare afectivă puternică din partea elevilor. Existenta mai multor sisteme de unități de măsură poate fi exemplificată și prin trimiteri la romanele lui Jules Verne unde sunt folosite multe tipuri de unități de măsura.

Atractivitatea lecției viteza poate fi crescută introducând povestirea despre prima amendă de viteză și transformând limitele de viteză de atunci (3.2 km/h) și cu cât circula Walter Arnold, primul amendat, 13 km/h, în unitățile sistemului internațional. Distanța parcursă se calculează prin probleme scurte cu iz de poveste : Neghiniță și Pipăruș Petru se iau la întrecere unul deplasându-se cu 0,5 m/s, iar celălalt cu 1,5 km/h pe o distanță de 900m.Care ajunge primul și în cat timp parcurge fiecare acestă distanță.

Nu trebuie ignorată literatura nici la introducerea suportului noțional, de exemplu, prin proverbe: „ Prostia e mai putin densa decat inteligenta. De aceea e tot timpul deasupra". Acest

proverb poate fi folosit si la introducerea noțiunii de densitate - clasa a VI-a,dar și la condiția de plutire a corpurilor -clasa a VII-a. Tot pe baza unui proverb, ,,buturuga mică răstoarnă carul mare" se introduce suportul noțional pentru noțiunea de inerție, apoi se poate continua cu citatul lui Dostoevski:,,Noi trăim într-o molatecă lenevie, mult prea lent, cuprinşi parcă de inerţie! ”

Pentru noțiunea de forță avem la dispoziție :,,Nu e nevoie de forţă, ci de iscusinţă”, dar și “Forța nu provine din capacitatea fizică. Ea vine dintr-o voință neînvinsă.” – Mahatma Gandhi

Următorul citat :,,Problema nu este ca sunt gras, ci că sunt prea scund pentru greutatea mea" -cuprinde în el baza de plecare pentru legătura dintre masă și greutate, care apoi poate fi extinsă :

,,Din cauza gravitaţiei nu pot pleca săgeţile plopilor,
din cauza gravitaţiei ziua se întoarce în noapte,
din cauza gravitaţiei ne întoarcem şi noi în pământ. " [O.Paler]

Primele noțiuni de optică au un bun punct de plecare următoarele citate : ,,Să fim recunoscători oglinzii pentru că ne dezvăluie doar aspectul nostru.”[Samuel Butler] și ,,Dacă arta reflectă viața, o face cu oglinzi speciale.” [Bertolt Brecht], introducând fenomenul de reflexie și dispozitivul prin care se produce.Înțelegerea refractiei va avea punct de plecare,explicarea termenului de refractar.

În clasa a VII-a este introdusă chimia -“Chimia este o ştiinţă care va avea asupra vieţii o influenţă imensă şi o amplă aplicare.”(Goethe). Dacă capitolele despre substanță, apă, aer,s ol pot fi exemplificate în natura înconjurătoare, atomul și tabelul periodic au nevoie de un suport suplimentar. Citatul lui Liviu Rebreanu face legătura între noțiunea de materie și atom, ca element de bază al spațiului înconjurător - ,,Dacă materia e aceeaşi în atomii ei, spiritul cuprinde virtual toată dumnezeirea. Întreg şi parte sunt identice. Ca şi atomii materiali, miliardele de miliarde de atomi spirituali se află într-o mişcare eternă între lumea materială şi cea spirituală. Viaţa unui atom e însăşi viaţa universului. Unul e totul şi totul e unul.". Atractivitatea lectiei poate crește prin povestirea vietii lui Dimitri Mendeleev sau cu ajutorul unor carti precum ,,107 Povestiri Despre Chimie" scrisă de L.Vlasov, D.Trifonov și existentă la adresa https://www.scribd.com/doc/290699823/107-Povestiri-Despre-Chimie-L-Vlasov-D-Trifonov sau cu ajutorul poeziilor de pe site-ul https://www.scribd.com/doc/92280774/Poezii-Cu-Elemente-Chimice

În sprijinul importanței studierii chimiei poate fi prezentat citatul lui Louis Pasteur: “Mecanismele vieţii sunt structurate sub forma unor dispuneri atomice, în relaţie cu toate mişcările universului.” .Acest citat pe lângă accentuarea studiului chimiei mai are meritul de a pune chimia la baza tuturor constructelor naturii. Profesorul de științele naturii mai are la

dispoziție și elementul istoric de sporire a atractivității științei. Fiecare lecție poate avea povestea ei și elementul ei istoric având în vedere că descoperirile științifice au fost făcute treptat, figurile savanților putând avea locul lor în lecție, iar biografia unui om de știința poate avea un rol motivațional, pe de- o parte, dar și de înțelegere a logicii științifice prin explicarea datelor problemei avute la dispoziție de savant când a emis teoria.

Povestirile, au rolul lor și la liceu, având în vedere că „La orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești". De aceea, avuția povestirilor, pe care au strâns-o oamenii de pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie în vorbă, fie și în scris, a depășit celelalte avuții omenești." spunea scriitorul și filosoful indian Rabindranath Tagore. Astfel subiectele la Evaluarea Națională la clasa a VI-a sunt sub formă de povestire, dar și unele dintre subiectele de la Olimpiade sunt tot sub formă de poveste/povestire pentru a spori atractivitatea, pentru că, „urmărim natura, s-o învățăm. Așa cum natura, spre a-și realiza opera ei, așteaptă un timp potrivit, tot așa și noi educăm omul la timp potrivit, în primăvara vieții" [J. A. Comenius], scopul final fiind acela „predându-le științele naturii (copiilor,n.r), învața-i să trăiască după propriile ei legi" [Dio Hrisostomul]. Utilizând aceste metode literare, profesorul se transformă în „educator şi consilier" care încearcă să dezvolte capacităţile şi interesele elevilor, nu doar să servească drept o sursă de informaţii sau un transmiţător de cunoştinţe. De aceea, este foarte importantă maniera în care povestirea/creația literară este interiorizată în cadrul strategiilor didactice activ-participative, astfel încât această metodă, rar întâlnită în predarea fizicii și chimiei, să depășească barierele neobișnuitului și să trezească interesul și dorința elevilor de a asculta și conecta mai ușor la tema dezbătută în cadrul lecției.

Bibliografie

1. **Gabriel Florian, George Stoenescu-Didactica fizicii,Editura Else 2021**
2. **Sanda Fătu-Didactica Chimiei.Editura Corint Editura 2008**
3. **Constantin Cucoș-Educaţia.Preocupări, viziuni, previziuni.Editura Polirom 2024**
4. **https://atelierdecuvinte.ro/storytelling/2023/povestirea-ca-metoda-didactica-folosita-trandisciplinar-in-conformitate-cu-noile-paradigme-ale-educatiei_18997.html**

Activitate integrată „Cearta cuvintelor”

Prof. Postolache Georgiana
Grădinița cu Program Prelungit Nr.12, Iași

Prin intermediul lucrării de față, proiect de activitate didactică pe o perioadă de o zi la nivelul II (grupă mare), am încercat să evidențiez parcursul de dezvoltare a profesorilor/ educatoarelor, dar și a viitorilor școlari care intuiesc tainele scrisului, ale cititului, dar și a semnelor de punctuație necesare în orice limbă de comunicare vorbită.

Trecerea de la grădiniță spre școală este un moment foarte important în viața fiecăruia atât copil, cât și cadru didactic care aduce cu sine o schimbare de statut, de noi responsabilități și roluri, alte provocări și, în același timp, noi oportunități de cunoaștere și dezvoltare a personalității.

De aceea, pentru a răspunde unor întrebări și pentru a oferi sprijin de reper cadrelor didactice am conceput un proiect didactic în care să îi învățăm pe preșcolari cât de important este să ne exprimăm liber, corect din punct de vedere gramatical, dar și cât de importante sunt semnele de punctuație în tainele vorbirii pentru a ne exprima sentimentele, gândurile, emoțiile și cunoștințele.

Așadar, acest proiect didactic răspunde la următoarele aspecte: de unde se pornește, care sunt punctele tari în dezvoltarea copilului, interesele, nevoile lui, unde trebuie să se lucreze mai mult pentru a recupera eventualele lacune sau rămâneri în urmă, evitând posibilele dificultăți de adaptare școlară și susținând depășirea acestora.

NIVELUL II

TEMA DE STUDIU: CINE ȘI CUM PLANIFICĂ/ORGANIZEAZĂ O ACTIVITATE?

SUBTEMA: „La porțile școlii”

TEMA ZILEI: „Cearta cuvintelor”

FORMA DE REALIZARE: Activitate integrată

TIPUL DE ACTIVITATE: Formare de priceperi și deprinderi

DURATA: o zi

ADE: - **DLC**- povestea educatoarei „Povestea semnelor de punctuație”

- **DEC**: desen decorativ „Jobenul magicianului”

SCOP:

-educarea unei exprimări verbale corecte din punct de vedere gramatical;

- Formarea deprinderilor de lucru pentru realizarea desenului decorativ cu alternanță de culoare.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- Să recepteze un tect ânțelegând conținutul și expresivitatea acestuia;
- Să creeze individual structuri verbale utilizând elemente expresive;
- Să recunoască pe textul tipărit semnele de punctuație;
- Să utilizeze desene, simboluri pentru a transmite semnificații;
- Să utilizeze corect instrumentele de scris în vederea realizării unei sarcini date;

STRATEGII DIDACTICE:

- *Metode și procedee*: povestirea, demonstrația, explicația, exercițiul, jocul-exercițiu, brainstorming, conversația.
- *Forma de organizare*: individual, pe grupuri, frontal.
- *Material didactic*: planșă suport pentru poveste, coli de desen, creioane colorate, fișe cu texte pentru fiecare copil, cărți de povești, puzzle fișe de lucru individual cu jobenul Magicianului, jetoane cu semnele de punctuație.

Bibliografie:

1. Silvia B., Elena G., Georgeta R., Mihaela Fulga. 2002.*Metode interactive de grup*.Ed.Arves, București.
2. Revista învățământului Preșcolar. Ediția 1-2.2011.Editura Arlequin.București
3. Lovinescu, A. V.1979. *Jocuri-exercițiu pentru preşcolari*, Editura Didactică şi Pedagogică, București.
4. Dumitrana, M. 2000. *Didactica preşcolară,* Ed. V&I Integral, Bucureşti.
5. Paiși-Lăzărescu M., Ezechiel L.2001. *Laboratorul preșcolar*.Ed V& I Integral, București.

Activitate de domenii experențiale

Nr. CRT.	**Eveniment didactic**	**Conținut științific**	**Strategii didactice**	**Evaluare**
1.	**Moment organizatoric**	Se amenajează spațiul educațional, se organizează grupa de copii. Copiii contribuie	**Conversația**	

		la amenajarea spațiului educațional optim pt buna desfașurare a activității.		
2.	**Captarea atenției**	-Copii, la activitățile alese ați întâlnit lucruri noi, semne curioase, ați dori să aflați mai multe lucruri despre acestea?	**Conversația Frontal**	
3.	**Anunțarea temei și a obiectivelor**	Pentru a afla mai multe despre semnele văzute vom desfășura o activitate la sfârșitul căreia voi veți primi răspunsuri la întrebările voastre. - Semnele pe care voi le-ați întâlnit la activitățile alese le-ați mai văzut undeva? - Astăzi vom face cunoștință cu aceste semne, vom afla mai multe despre ele.	**Conversația**	Capacitatea fiecărui copil de a se concentra asupta temei și a obiectivelor transmise de către educatoare.
4.	**Dirijarea învățării**	**DLC** -Pentru aceasta vă voi spune o poveste care se numește „Povestea semnelor de punctuație(ANEXA1) -Sunteți curioși să o aflați? Se prezintă povestea, accentuându-se momentele principale: aspectul pe care îi au fii împăratului(punct, semnul întrebăriișipe cel al exlamării), cum ajung ei să fie folositori. Copiii sunt solicitați să rezume povestea și să găsească împrejurul lor, elemente/obiecte cu forme asemănătoare semnelor de punctuație. Apoi, se accentuează importanța utilizării semnelor de punctuație, printr-un joc prin care enunțurile inițiale se schimbau în interogații sau exclamații(-„Haideți să folosim pe rând în propoziții punctul, semnul exclamației, semnul întrebării”.)	**Povestirea Frontal**	Capacitatea copiilor de a audia un text spus de către educatoare. Capacitatea copiilor de a expune în propoziții utilizarea semenelor de punctuație. Capacitatea copiilor de a identifica obiecte ce reprezintă

		Copiii realizează exerciții lingvistice scurte, dovedind înțelegerea importanței folosirii semnelor și înțelegând marea încurcătură din lumea cuvintelor, de care amintește „Magicianul ”din poveste. Se explică apoi cuvintele noi: mâhnire, destoinici, rost, neputiință și de propune un joc pentru fiecare cuvânt există o imagine reprezentativă, asociată înțelesului și corespunzătoare poveștii.		semnele de punctuație învățate.
5.	**Obținerea performanței**	Aceste exerciții se realizează folosindu-se de imagine: A) (pentru)mâhnire- imaginea împăratului trist. B) (pentru)destoinici- imaginea celor trei fii de împărați triștipregătiți pentru război; C) (pentru)Neputiință-imaginea celor trei fii de împărat triști, ridicând din umeri D) (pentru)Rost – cele trei semne de punctuație cu fețe zâmbitoare. Se arată un set de jetoane cu semnele de punctuație. Atunci când educatoarea sau unul dintre copii arată un semne, un copil formulează o propoziție potrivita. De exemplu: A): și „ .”Împăratul este mâhnit. A) și „!” Vai, ce mâhnit este împăratul”!” A) și „?”: De ce este împăratul mâhnit?	**Exercițiul** **Individual** **Conversația**	Capacitatea copiilor a a formula propoziții corect din punct de vedere gramatical utilizând semnele de punctuație corespunzătoare.

6.	**Asigurarea retenției și a transferului**	**DEC** -Pentru că ați înțeles care este povestea acestor semne fără de care nu putem vorbi corect, aș dori să treceți la mesele voastre să încercați să trasați aceste semne. Tranziție –joc de mișcare Copiii se deplasează la mesuțe, imitând suucesiv siluetele celor trei fii de împărat: ghemuit, pe vârfuri, aplecat. Apoi vor efectua un exercițiu de încălzire a degetelor. După efectuarea exercițiilor de încălzire a mâinilor se dau explicații despre realizarea desenului decorativ insistând asupra alternanței de culoare. Copiii trasează semnele grafice analizate: punctul, semnul exclamației, semnul întrebării, decorînd astfel jobenul Magicianului, conturat pe o fișă de lucru individual.	**Joc –Exercițiu** **Exercițiu individual**	Observarea comportamentului copiilor.
7.	**Încheierea activității**	Se expun lucrările copiilor apreciind criteriile de evaluare: respectarea alternanței de culoare, spațierea, înclunația, acuratețea lucrării, etc.		Capacitatea copiilor de a se auto aprecia și aprecia lucrările colegilor lor.

ANEXA 1

A fost odată ca niciodată un împărat ca toți împărații, stăpân pe o împărăție mare și bogată. Zilele se scurgeau una după alta, dar pe fruntea împăratului, ajuns la bătrânețe, se adunau deseori norii nemulțumirii sufletești. Oare ce supărare avea bunul împărat? Oare ce gânduri întunecau liniștea sa?

Împăratul nostru avea trei copii, dar feciorii săi nu erau destoinici cum și-ar fi dorit tatăl lor, de erau zilele când feciorii nu reușeau să-i aducă bucuria tatălui lor.

Primul fecior, mic și dolofan, vorbea ce vorbea și se oprea imediat, al doilea fecior, înalt și slab, se minuna de tot ce vedea în jurul său, și al treilea fecior, înalt și dus de spate, punea mereu întrebări și niciodată nu găsea răspunsuri. Cu astfel, de feciori ce avea să se aleagă de liniștea împărăției când tatăl lor nu va mai fi, care dintre feciori îi va urma la tron purtând cinstea tatălui lor?

Într- o zi, la hotarele de împărăției, s- au adunat norii războilui, un împărat vecin și invidios pe bogăția și liniștea ce domneau în împărăția vecină s-a hotărât să pornească război. Atunci împăratul își chemă feciorii și le spuse:

- A venit vremea să vă arătați priceperea în ale războiului, veți aduna oștile pentru a apăra hotarele de primejdie. Cel mai destoinic dintre voi îmi va urma la tron, iar dacă veți pierde lupta, am să vă pedepsesc aspru, am să chem Magicianul împărăției să vă găsească el un rost pe lumea asta. Eu am obosit să mă lupt cu neputiința voastră!

  Zis și făcut! Feciorii s-au pregătit de luptă cum au putut, dar erau nepricepuți și au pierdut războiul.

  Supărat și mai dezamăgit ca niciodată, împăratul îl chemă pe Magician și-i spuse:

- Privește acești copii care nu-mi fac cinste și pentru că au pierdut războiul, caută-le un loc în lumea aceasta să fie folositori!

Magicianul, care îi cunoștea foarte bine pe fii de împărat și care auzise că în împărăția cuvintelor era o mare încurcătură, cuvintele nu se mai înțelegeau între ele, a ascultat dorința împăratului și i- a transformat pe feciori în semne de punctuație. Pe primul fecior, mic și dolofan l-a făcut PUNCT, pe cel de al doilea fiu de împărat, înalt și slab, care se minuna mereu l-a transformat în semnul Întrebării, iar pe al treilea fiu de împărat, înalt și care care se lăsa de spate, l-a transformat în semnul Exclamației. Când Magicianul a rostit cuvintele magice, cele trei semne de punctuație erau deja în împărăția cuvintelor, ordonându-le.

Împăratul află cu bucurie că de acum fii lui erau folositori, căci fărăr ei cuvintele nu se puteau înțelege și liniștea îi coborî în suflet. Pentru prima dată, după mulți ani, împăratul era fericit. Copiii săi își găsiseră un rost, erau de acum folositori.

V-ați întrebat ce e cu mine? Semnul Exclamării sunt. Eu sunt semnul dolofan,
Cred că știe orișicine, Pentru cine-i încurcat, Și PUNCT mă numesc,
Semnul Întrebării sunt Poruncă, urniri, mirare Arăt pauza-n vorbire

Când răspunsuri căutați . Ordonez pe fiecare. Sau sfârșit în convorbire.

Poveștile sociale/ terapeutice - utilizarea lor ca tehnică complementară în terapia logopedică

Prodea Gabriela, profesor logoped C.J.R.A.E Cluj/
Școala Gimnazială "L. Rebreanu" Cluj-Napoca

Poveștile sociale au fost introduse și descrise mai întâi de Carol Gray ca o strategie de intervenție pentru a preda interacțiuni sociale adecvate prin elementele unei povești simple. Poveștile sociale descriu conceptele și abilitățile sociale într-un mod ușor pas cu pas. Au fost inițial dezvoltate pentru copiii cu autism, dar pot fi benefice pentru orice copil cu tulburări pragmatice și de limbaj.

Carol Gray, formator în domeniul tulburărilor din spectrul autist din Jenison, Michigan, SUA şi autor recunoscut internațional a definit termenul de povești terapeutice („social stories") pentru prima oară în anul 1991 astfel: **"O poveste terapeutică („social story") este o poveste scurtă care descrie o situație, deprindere sau concept în termeni sociali relevanți."** (www.thegraycenter.org)

Scopul poveștilor terapeutice este de a oferi informații într-un mod cât mai accesibil posibil, de oferi informații corecte şi specifice referitoare la ceea ce se întâmplă într-o situaţie şi de ce. (Carol Gray, Social Stories and Comic Strip Conversations, Social Stories Unlimited TM, 1997)

Trebuie subliniat faptul că, prin intermediul acestei tehnici terapeutice nu se urmărește schimbarea/modificarea comportamentului ci îmbunătățirea înțelegerii diverselor situații sociale şi oferirea de răspunsuri cât mai corecte.

Poveștile sociale pot fi o strategie proactivă sau reactivă. Implementarea poveștilor sociale ca măsură proactivă presupune prezentarea poveștii înainte de un eveniment sau situație socială viitoare care pregătește subiectul, fie pentru schimbarea rutinei sau unor reguli de joc viitoare sau poate oferi exemple despre modalități politicoase adecvate. Acestea pot fi, de asemenea, utilizate pentru măsuri reactive, în special pentru comportamente negative. De exemplu, dacă un copil prezintă frecvent un comportament indezirabil, o poveste socială poate explica de ce acest comportament nu este adecvat oferind în același timp comportamente noi, pozitive. Acestea nu ar trebui să fie singura sursă de intervenție, în special pentru comportamentele negative. Poveștile sociale pot oferi copilului alternative pozitive pentru comportamentele negative într-un mod direct și simplu. După ce subiectului i-au fost

prezentate informațiile din poveste, terapeuții, profesorii și / sau îngrijitorii pot ajuta copilul să-și dezvolte abilitățile comportamentale adecvate.

<u>De ce</u> sunt benefice poveștile sociale?

Poveștile sociale beneficiază copiii în mai multe moduri, inclusiv:

- **Promovarea abilităților de autoreglare** . Capacitatea unui copil de a-și gestiona emoțiile și comportamentul este legată de performanțe academice mai puternice, mai puține dificultăți de comportament și o rezistență mai mare.
- **Dezvoltarea teoriei minții.** Copiii sunt învățați să ia punctul de vedere al personajelor.
- **Abilități social-emoționale îmbunătățite.** Vorbind în mod explicit despre modul în care emoțiile altora pot ajuta copiii să înțeleagă mai bine modul în care acțiunile lor îi afectează pe ceilalți.
- Explicațiile simple cu suport imagistic pot **îmbunătăți cooperarea** copilului pentru realizarea unei sarcini.
- **Expunerea la alfabetizare.** Conectarea dintre evenimentele din viața reală și poveștile scrise poate îmbunătăți abilitățile lingvistice narative ale unui copil .
- **Secvențierea simplă.** Văzând scene ilustrate în ordine și auzind cuvinte precum „primul", „următorul" și „ultimul", îi ajută pe copii să învețe să secvențeze evenimentele.

Poveștile terapeutice.

De-a lungul timpului, povestea terapeutică s-a dovedit a fi un instrument eficient de comunicare relațională întrucât asigură ascultătorului baza de identificare (cu personajul principal și cu problema vizată), fără a-l expune direct. Această caracteristică a poveștii terapeutice generează consecințe directe, resimțite în planul rezistențelor, al mecanismelor de apărare ale ascultătorului, în sensul atenuării semnificative a acestora. Identificarea nu este „stabilită de la bun început", subiectul „poate înțelege povestea în felul său și se poate reflecta în ea în felul său personal" (Peseschkian, 2007, p. 200), însă rămâne procesul esențial în demersul folosirii poveștii terapeutice deoarece în lipsa identificării, producerea unei modificări la nivelul percepției, emoțiilor, respectiv comportamentelor ascultătorului, este practic imposibilă.

O altă caracteristică a poveștii terapeutice constă în faptul că recurge la **metaforă** în scopul transmiterii unor informații relevante cu privire la lumea interioară a ascultătorului, acest lucru fiind posibil întrucât selectarea poveștii se face în urma stabilirii situației concrete pe care subiectul o trăiește. Mesajul poveștii este, de asemenea, receptat prin intermediul

gândirii metaforice; acesta va fi dedus de către ascultător, și nu impus sau sugerat din exterior, rolul metaforei fiind cel de „ancoră emoțională pentru înțelegerea și conștientizarea resurselor proprii" (Filipoi, 2012, p.18) cu care subiectul poate depăși o situație. Fiind o concentrare de simboluri, povestea terapeutică facilitează cu ușurință accesul la inconștient, aducând la suprafață nu numai emoții și sentimente „nedigerate" (frici, dorințe, nevoi neîmplinite, culpabilități, obsesii) blocate în inconștient, ci și soluțiile pe care acesta din urmă le deține pentru situațiile conflictuale ale ascultătorului.

Sempronia Filipoi (2012) aduce în discuție câteva funcții esențiale ale poveștii terapeutice, și anume:

- Funcția de oglindă – se referă la faptul că în poveste sunt reflectate nevoi, dorințe, conflicte ale ascultătorului; această oglindire permite subiectului să se distanțeze de conflict și de experimentarea acestuia în viața reală. Rezistența sa fiind minimă, este mai înclinat să accepte că există soluții pentru problema cu care se confruntă.
- Funcția de model – poveștile abordează diferite situații conflictuale și prezintă moduri posibile prin care acestea pot fi soluționate, drept urmare am putea afirma că susțin învățarea prin intermediul unui model, fără a-l încărca însă cu rigiditatate sau a-l impune ca fiind unicul răspuns la căutările ascultătorului. Dimpotrivă, metafora (căreia îi sunt adăugate sensurile proprii ale subiectului) îi permite acestuia să interpreteze soluția și să o adapteze structurii sale interne.
- Funcția de mediator (sau funcția de filtru – Peseschkian, 2007) subliniază faptul că povestea terapeutică este resimțită de către subiect ca fiind un spațiu securizant, în care identitatea sa este protejată, întrucât eroul poveștii este cel care se confruntă cu situația conflictuală, nu el însuși. Așadar, prin poveste i se pot comunica subiectului anumite aspecte sensibile, pe care acesta puțin probabil că le-ar accepta dacă i-ar fi comunicate în mod direct. De asemenea, prezența acestui filtru îi oferă subiectului posibilitatea de a purta discuții libere pe marginea poveștii, în cadrul acestora conturându-se date relevante despre subiect, dificil de obținut prin alte modalități.

La acestea se adaugă, de asemenea, funcția de resemnificare (adresându-se direct inconștientului, poveștile terapeutice aduc la suprafață semnificații noi și prin urmare, oferă subiectului posibilitatea de a se raporta diferit la conflictele sale interioare) și cea regresivă – se referă la regresia într-un timp interior, dar și în perioada copilăriei. (Dafinoiu, 2000).

Scopul folosirii poveștii terapeutice constă, într-o primă etapă, în dezvoltarea unei atitudini noi a subiectului față de problematica sa, acest lucru fiind realizabil tocmai prin suportul intuitiv pe care povestea îl oferă în descoperirea de sine, respectiv în restructurarea gândurilor/ convingerilor personale. Rolul ei nu se oprește însă aici – introducând elemente care trezesc și hrănesc imaginația subiectului, povestea lărgește spațiul interior al acestuia, făcând posibilă deschiderea spre conturarea propriilor idei/soluții. Efectele poveștilor terapeutice se înscriu așadar în sfere multiple, interconectate, pornind de la creșterea capacității de identificare / exprimare a emoțiilor la dezvoltarea și îmbunătățirea imaginii de sine sau amplificarea empatiei până la dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor.

Terapia logopedică este un proces complex care se desfășoară în etape. În privința metodelor de corectare, literatura de specialitate și practica dovedește că nu se pot aplica metode general valabile în toate tulburările și cazurile. Terapia este strict individualizată" (Ecaterina Vrășmaș/ Cornelia Stănică "Terapia tulburărilor de limbaj" -1997). Metoda de bază în terapia logopedică este imitația, dar cu toate că la baza ei stă reflexul imitației care este cel mai simplu mecanism, ea nu este suficientă și eficientă în toate cazurile deoarece implică o atenție sporită, interes, colaborare și înțelegerea scopului activității, ori copiii de vârstă preșcolară au o atenție labilă cu o putere de concentrare minimă, sunt refractari la început, nu sunt dispuși să depună efort susținut și se plictisesc repede. Metoda imitației trebuie susținută de o serie de alte metode și procedee complementare menite să acționeze nu numai asupra vorbirii ci și asupra întregii personalități, să-i educe conștiința, să-i îmbogățească cunoștințele să contribuie la dezvoltarea întregii activități intelectuale. Experiența ca profesor logoped a dus la dezvoltarea capacității de a lucra flexibil, într-o permanentă deschidere spre nou și modern. Munca zi de zi alături de copii a dezvăluit noi aspecte ale cunoașterii acestora și ale eficientizării intervenției în tulburările de limbaj. Copiii sunt curioși, spontani concreți în gândire. Ei sunt nerăbdători să aibă acces cognitiv la lumea fascinantă care-i înconjoară. Utilizarea strategiilor de dezvoltarea și corectare a limbajului copiilor bazate pe exerciții joc, povești logopedice, basme terapeutice, punere în rol, în activitățile de terapie a tulburărilor de limbaj determină o dezvoltare a întregii activități intelectuale și a personalității copilului. De asemenea, în activitatea de terapie a limbajului, pentru logoped de multe ori mai importantă decât informația este nonverbalul (tonul vocii, mimica, gestica, starea de relaxare și empatie) și paraverbalul (tonul vocii, pronunția, intensitatea vocii, debitul, pauzele). Randamentul comunicării cu copilul aflat în terapie nu se reduce doar la formule verbale , ci la formarea de atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți.

Cum ajută aceste povești terapeutice copiii:

- **sunt interactive** – copiii pot interveni, pot pune întrebări, își pot imagina continuarea;
- **sunt educaționale** – copii se identifică cu personajul/personajele poveștii și problemele pe care le au acestea, stimulează atenția și astfel învață foarte ușor, prind curaj, devin mai puțin rezistenți la schimbarea care ar putea să se producă în interiorul lor;
- **imaginația și creativitatea sunt extrem de stimulate**;
- copiii se simt **încurajați să ia decizii singuri**, precum personajele de poveste;
- copiii învață să rezolve singuri diferite probleme, să vadă un lucru în lumini diferite și să îi dea interpretări diferite;
- copiii reușesc să facă față emoțiilor pe care nu le pot înțelege altfel;
- le dau speranța, căci înțeleg că și alte persoane/personaje au trecut sau se confruntă cu situații similare cu ale lor.

Asocierea între terapia logopedică și povestea terapeutică s-a dovedit a fi o abordare foarte eficientă, deoarece reușește să diminueze sau să înlăture tulburările de pronunție, să motiveze copiii pentru schimbare, să determine acceptarea unui sprijin exterior pentru îmbunătățirea vorbirii, să reducă agresivitatea sau timiditatea ca urmare a dificultăților de comunicare, să determine creșterea încrederii copiilor în propriile forțe, să transmită valori morale copiilor.

Povestea terapeutică devine astfel un instrument din ce în ce mai frecvent utilizat atât în consilierea psihologică cât și în activitatea de terapie logopedică a copiilor. Este o narațiune care prezintă problemele cu care se confruntă anumite personaje şi modul în care acestea au reușit să le rezolve. Problemele personajelor din poveste sunt asemănătoare cu cele ale copilului/copiilor. Pe măsură ce este citită și ascultată povestea, copiii se pot identifica cu personajul principal/personajele acțiunii, să observe că și alții au întâmpinat aceleași dificultăți și astfel sunt învățați cum să-și rezolve problemele care îi preocupă fără a se simți rușinați sau inconfortabili.

În funcție de obiectivul urmărit poveștile terapeutice pot fi folosite de către terapeut atât în etapa inițială, pregătitoare a activității de terapie logopedică/ consiliere psihologice cât și pe parcursul ei.

În demersul folosirii poveștii terapeutice, se va ține cont de respectarea anumitor cerințe legate de: particularitățile de vârstă și de dezvoltare ale subiectului; selectarea poveștilor (centrată pe relevanța conținutului pentru subiect); crearea mediului în care se va desfășura activitatea etc. Este important faptul că povestea terapeutică nu se explică, în cazul în care se

încearcă o traducere a acesteia, fiind practic anulat tot procesul prin care subiectul ar avea posibilitatea de a descoperi propriile sensuri. Adesea este avansată ideea potrivit căreia există o relație de echivalență între explicarea mesajului poveștii și discuții pe marginea acesteia. În cazul în care subiectul dorește să vorbească totuși despre poveste, nu îi va fi ignorată această nevoie, ce poate fi înțeleasă și ca o oportunitate prin care subiectul manifestă deschidere pentru relatarea propriei experiențe în receptarea poveștii. Dacă întrebările sale sunt însă legate de semnificația mesajului poveștii, se recomandă ca răspunsurile să fie de genul: „Care este părerea ta?"/„Tu ce crezi despre asta?", tocmai pentru a nu-i distorsiona percepțiile inițiale. Discuțiile pe baza poveștii nu vor analiza copilul, ci personajul implicat în poveste, ce simte acesta și situațiile cu care acesta se confruntă.

Poveștile se recomandă să fie citite mai întâi de terapeut, după care să fie repovestite împreună cu copilul, folosind ca suport ilustrațiile. Se va folosi un ton cald, un ritm lent și expresiv al vorbirii. Este important să se folosească din abundență expresiile emoționale corespunzătoare ritmului narativ, pentru o captare mai bună a atenției copilului.

Multe povești terapeutice despre o varietate de subiecte pot fi descărcate gratuit online, site-uri web precum And Next Comes L oferă resurse cu povești sociale și terapeutice diverse. De asemenea, povești terapeutice pot fi create de terapeuți, acest lucru permițând o personalizare a poveștii pentru a se potrivi unui anumit eveniment sau abilitate socială cu care copilul se confruntă. Aplicații precum Social Story Creator & Library poate ajuta la crearea unei povești. De asemenea apar pe piață din ce în ce mai multe cărți cu povești terapeutice care se adresează consilierilor școlari, logopezilor dar și părinților care doresc să intervină eficient în corectarea diferitelor forme de tulburări de vorbire, tulburări emoționale și comportamentale ale copiilor.

Cum se creează o poveste terapeutică?

1. Găsim un personaj – putem alege un personaj pe care copilul îl place, spre exemplu un supererou, sau un animal, sau tocmai un personaj care să pună în evidență aspectul pe care vrem să-l abordam în poveste.

2. Identificăm problema cu care se confruntă personajul – care desigur are în vedere situația pe care copilul o întâmpină în viața reală.

3. Identificăm ajutoarele personajului – pot fi din registrul real, spre exemplu alte animale, sau prieteni, sau personaje din registrul fantastic.

4. Identificăm obstacolele – probele pe care le va depăși personajul

5. Găsim o soluție pentru personaj – "cineva" sau " ceva "care vine să-l ajute să ia decizia corectă, sau un mod în care personajul descoperă singur cum poate depăși obstacolele.

6. Finalul – încheierea poveștii

Povestea terapeutică devine astfel o tehnică complementară ce are la bază un mod de comunicare fără complicații. Poveștile terapeutice pot fi implementate în diverse moduri: pot fi citite copiilor de un adult (terapeut, profesor sau chiar membru al familiei etc.) în diferite momente ale zilei/săptămânii, pot fi citite chiar de către copii, iar pentru cei care au dificultăți la citit foarte utile sunt poveștile înregistrate pe casetele audio sau alte mijloace media.

Din experiența practică personală pot afirma că poveștile terapeutice pot fi utilizate cu succes în activitatea de intervenție logopedică și nu numai.

Povești terapeutice-resurse utile:

https://cjraecluj.ro>carticica-curcubeu

https://jucarii-vorbarate.ro

https://ursuletinazdravani.com/category/povesti-terapeutice/

https://ro.pinterest.com/catanastimea/povesti-terapeutice/

http://www.sapovestim.ro › pove537ti-terapeutice

https://povestilecristinei.ro

Bibliografie

1. **Filipoi, S. (2012). Basme terapeutice pentru copii, adolescenți și părinți. Editura Asociația de Științe Cognitive din România.**
2. **Hărdălău, L., & Bejan, L. (2011). Vorbești prin povești. Editura Treira.**
3. **Pașca, M. D. (2004). Povestea terapeutică. Casa de Editură Mureș.**

Bibliografie electronică

1. **Educate Autism. (n.d.). Social stories. Retrieved September 27, 2025, from https://www.educateautism.com/social-stories**
2. **Lumiere Child. (n.d.). Retrieved September 27, 2025, from https://lumierechild.com**
3. **Speech Therapy Store. (n.d.). Retrieved September 27, 2025, from https://www.speechtherapystore.com**
4. **Therapy Works. (n.d.). Retrieved September 27, 2025, from https://therapyworks.com**

Dance Storytelling – o practică inovatoare pentru dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă

Racoviceanu Ileana
Universitatea „Lucian Blaga“ din Sibiu

*Un climat pozitiv în clasă presupune mai mult decât absența conflictelor: el înseamnă apartenență, încredere și bucuria de a fi împreună. Practica de **Dance Storytelling** aduce o perspectivă inovatoare asupra modului în care elevii pot învăța să colaboreze, să-și exprime emoțiile și să construiască împreună sensuri. Metoda integrează mișcarea corporală cu structura narativă, oferind un cadru de lucru în care copiii se conectează prin expresie creativă și poveste.*

În contextul anului comemorativ Ioan Slavici, metoda poate fi aplicată și prin adaptarea unor fragmente literare. De exemplu, în Moara cu noroc, transformarea lui Ghiță poate fi tradusă corporal: momentele de speranță, lăcomie, teamă și prăbușire se convertesc în gesturi simple, repetitive, prin care clasa explorează împreună dinamica unei povești. Astfel, literatura clasică se transformă într-un exercițiu viu, accesibil și actual. Soluția se poate adapta pentru vârste, contexte și discipline diferite.

Prin Dance Storytelling, tensiunile dintre elevi se reduc, se dezvoltă empatia, atenția și colaborarea. Metoda sprijină profesorii în construirea unui climat educațional pozitiv, în care fiecare elev își găsește locul și contribuția. Ea poate fi aplicată atât în cadrul orelor, cât și ca activitate extracurriculară, adaptată vârstei și nivelului clasei.

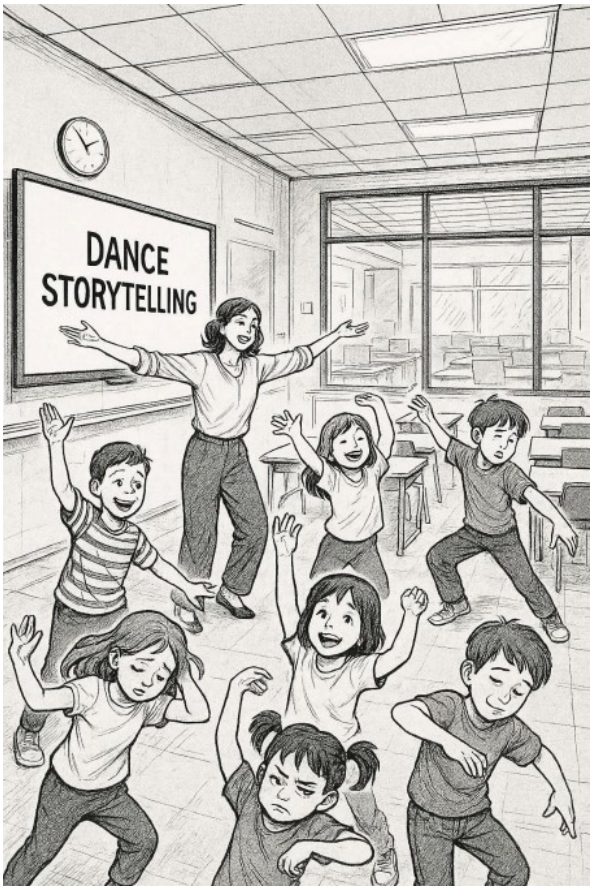

1. Problema identificată

În mediul școlar, una dintre cele mai frecvente dificultăți este **lipsa unui climat pozitiv**: relațiile dintre elevi devin tensionate, comunicarea se reduce la replici scurte, iar atenția se fragmentează între stimuli exteriori. Profesorul se confruntă cu dezinteres, conflict și lipsa de implicare autentică. În asemenea contexte, elevii nu mai învață unii de la alții și nu dezvoltă sentimentul de apartenență la grup. Colaborarea este mai degrabă impusă decât privită ca normală și necesară, predomină competiția, manifestată atât în interacțiunile din clasă cât și în cele care au loc în afara sălii de clasă.

2. Cauzele problemei

O cauză majoră este faptul că educația pune accent preponderent pe **exprimarea verbală, prin cuvânt, urmărindu-se performanță cognitivă**, în detrimentul expresiei corporale, al dimensiunii emoționale și al includerii celorlalte forme de expresie. Elevii sunt evaluați aproape exclusiv pentru cunoștințe, discuțiile despre valori și atitudini sunt mai degrabă subînțelese („ne așteptăm ca…“), iar spațiul clasei rămâne adesea rigid. În plus, prezența permanentă a tehnologiei accentuează izolarea, solicitarea implicării venită prin ecran(e) acoperă multe ore din viața elevilor, reducând astfel contactul direct și cooperarea spontană.

3. O soluție – includerea unor momente de Dance Storytelling

Pentru a contracara această realitate, propunem **Dance Storytelling** – o practică educațională inovatoare, care combină narativul cu mișcarea. Povestea oferă cadrul de sens și continuitatea, iar dansul aduce expresia emoțională și energia colectivă. Elevii participă nu doar intelectual, ci și corporal, învățând să „scrie cu corpul" o poveste comună.

Beneficiile acestei metode:

- **diminuarea tensiunilor** prin descărcarea creativă a emoțiilor,
- **creșterea empatiei și a coeziunii** de grup,
- **stimularea atenției** și a participării active,
- **crearea unui climat de bucurie și apartenență**.

4. Implementarea aplicată pe Moara cu noroc (Ioan Slavici)

Pentru anul comemorativ Ioan Slavici (2025), metoda poate fi aplicată prin adaptarea unor episoade din Moara cu noroc. Povestea lui Ghiță, prins între speranță, lăcomie și teamă, poate fi transpusă corporal:

- **speranța** – un gest de ridicare a brațelor spre înainte, repetat colectiv, •
  lăcomia – o mișcare de strângere la piept, accelerată,
- **teama** – retragere și apropiere de ceilalți,
- **prăbușirea** – o cădere lentă spre sol.

Elevii, împărțiți în grupuri, pot reprezenta diferite momente ale poveștii, creând o „hartă corporală" a transformării personajului. În acest fel, literatura devine vie și participativă, iar elevii se regăsesc emoțional în experiența narativă.

3

5. Impact

Implementarea Dance Storytelling în clasă generează un **climat educațional pozitiv**:

- elevii se implică activ,
- conflictele scad prin canalizarea energiei în expresie creativă,
- crește încrederea între colegi și între elevi și profesor,
- literatura clasică este reinterpretată într-un mod accesibil și actual.

Profesorul devine facilitator al unei experiențe colective, iar clasa se transformă într-un spațiu de **învățare prin colaborare, emoție și creativitate**.

Notă

Secvențele de mișcare se pot adapta și introduce treptat, în funcție de vârsta elevilor, de materia predată sau de contextul în care sunt încorporate.

Dacă elevii sunt expuși încă din clasele primare acestui tip de abordare, pe măsură ce

avansează spre gimnaziu și liceu, li se va părea din ce în ce mai naturală exprimarea prin metode care diferă de cea verbală.

Se poate solicita sprijinul unui coregraf, dansator, al profesorului de sport sau se poate atribui ca temă elevilor, pe bază de voluntariat sau ca temă pentru acasă.

Referințe web și bibliografie

1. **Albulescu, Ion, (2014). Pedagogii alternative, Editura ALL, Bucureşti**
2. **Balica, M., Benga, O., David-Crisbășanu, S., Alpha MDN, 2016. Dezvoltarea abilităților noncognitive la adolescenții din România**
3. **Brook, P., (2008). Empty Space. Penguin Books Ltd, London**
4. **Concluziile Consiliului din 26 mai 2020 privind profesorii și formatorii europeni pentru viitor, JO C 193, 9.6.2020, C 193/16.**
5. **European Commission/EACEA/Eurydice, (2021). Teachers in Europe: Careers, Development and Well-being. Eurydice report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.**
6. **Glasser, W. (1998). Choice Theory: A New Psychology for Personal Freedom. New York: HarperCollins.**
7. **Hannaford, Carla, (2007). Smart Moves: Why Learning Is Not All in Your Head, Great River Books**
8. https://apps.who.int/iris/handle/10665/311664. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
9. **https://aroi.ro/abilitati/**
10. https://balansdigitaal.nl
11. https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/ro/national-education-systems/romania/dezvoltarea-profesionala-continua-cadrelor-didactice-din
12. https://quizlet.com/blog/quizlet-learning-report-2021
13. https://themontessorifamily.com
14. https://waldorf.ro/pedagogia-waldorf
15. https://www.artsequal.fi/home/-/asset_publisher/QPJodxFsXeXJ/content/id/1494197
16. https://www.commonsense.org/education/digital-citizenship
17. https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2018.00100/full
18. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6466009/
19. https://www.tandfonline.com/journals/wjsv20 – Journal of School Violence – Taylor & Francis Online
20. https://www.worldobesity.org/resources/resource-library/world-obesity-atlas-2023

21. https://www.youtube.com/watch?v = 41gtxgDfY4s&ab_channel = TEDxTalks
22. **J.L. Hanna, (2015). Dancing to Learn. The Brain's Cognition, Emotion, and Movement, Rowman & Littlefield, New York, USA,**
23. Locke, J., Some Thoughts Concerning Education, 1693, publicat în 2012 pe https://thefederalistpapers.org/?s=John+Locke%2C+Some+Thoughts+Concerning+Education
24. **Knowles, M. S., Holton III, E. F., Swanson, R. A. (2005). The Adult Learner: The Definitive Classic în Adult Education and Human Resource Development, Elsevier Inc., London**
25. **Kuczala, M. (2015). Training in Motion. How to use movement to create engaging and effective learning. American Management Association, New York.**
26. Lakoff, George și Johnson, Mark, (1999). Philosophy in the Flesh: The Embodied Mind and Its Challenge to Western Thought, Basic Books, New York.
27. Langford, P.E. (2005). Vygotsky's Developmental and Educational Psychology, Psychology Press, New York
28. Lythcott-Haims, J., (2015). How to Raise an Adult, Henry Holt and Co., New York.
29. Miller, P., (2011). Theories of developmental psychology, Worth Publishers, New York
30. Mualem,R., Leisman, G, Zbedat, Y., Ganem, S, Mualem, O., Amaria, M., Kozle, A. Khayat-Moughrabi, S., Ornai, A. (2018). The Effect of Movement on Cognitive Performance, https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2018.00100/full
31. Raport Eurydice – https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/ro/national-education-systems/romania/dezvoltarea-profesionala-continua-cadrelor-didactice-din
32. **Rizzolatti, G., Sinigaglia, C., (2008). Mirrors in the Brain: How Our Minds Share Actions, Emotions, and Experience, Oxford University Press.**
33. **Shatte, A., Seligman, M., Gillham, J., Reivich, K., (2005). The Role of Positive Psychology in Child, Adolescent, and Family Development în Applied Developmental Science – An Advanced Textbook, Sage Publications Inc. SUA**
34. **Stinson, S.W. (1990). Dance education in early childhood. *Design for Arts in Education, 91*(6), 34-41. DOI: 10.1080/07320973.1990.9934836 Made available courtesy of Taylor & Francis: http://dx.doi.org/10.1080/07320973.1990.9934836 (https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/07320973.1990.9934836)**
35. **Ulrich, D., (2019). Test of Gross Motor Development (TGMD-2, TGMD-3), https://shorturl.at/agmru, pe www.sciencedirect.com &**

https://www.cdc.gov/nchs/data/nnyfs/tgmd.pdf

36. **Using Failures, Movement & Balance to Learn Faster | Huberman Lab Podcast [prezentare video] consultată pe Youtube, la adresa #7https://www.youtube.com/watch?v=hx3U64IXFOY&ab_channel=AndrewHuberman**
37. **World Health Organization. (2019). Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age. World Health Organization.**
38. **Magill, R., Anderson, D. (2014) Motor Learning and Control. Concepts and Applications,**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin storytelling

Prof. înv. primar RADU ELENA
Școala Gimnazială ,,Ion Ghica", Iași

Storytelling-ul este o artă a povestirii ce duce la formarea unei conexiuni speciale între povestitor și ascultător. Pe lângă relatarea unor fapte, storytelling-ul presupune pe lângă modularea vocii și schimbarea mimicii și limbajului corporal, adăugarea emoției.

Prin storytelling copiii învață repede lucruri noi, printr-o poveste captivantă, iar înțelegerea acesteia se face mai simplu și mai ușor făcând momentele petrecute împreună de neprețuit. Poveștile introduc noi cuvinte și expresii, îmbogățind vocabularul copiilor, contribuind la o mai bună articulare și înțelegere a limbii.

Unul dintre cele mai mari beneficii ale storytellig-ului este reducerea timpului petrecut de copii în fața televizorului, tabletei sau smartphone-ului. De asemena, această artă a povestirii ajută la o mai bună comunicare a copilului, la dezvoltarea memoriei și a imaginației. Este cunoscut faptul că poveștile activează mai multe zone ale creierului, facilitând reținerea informațiilor pe termen lung, îmbunătățind memoria.

O poveste bine interpretată, menține trează atenția copilului. Povestea, pe lângă conținutul atractiv, trebuie să conțină elemente de oralitate, să emane emoție și să cuprindă elemente amuzante și surprinzătoare care vor duce la îmbunătățirea ascultării și interacțiunii.

Poveștile și basmele au roluri esențiale în educația copiilor, stimulând dezvoltarea limbajului și imaginației, formând caracterul prin transmiterea valorilor morale și oferind modele pozitive, ajutând la înțelegerea lumii, la gestionarea emoțiilor și la dezvoltarea empatiei.

Chiar de la vârste mici, copiii își dau seama că eroii pozitivi ai basmelor și poveștilor luptă pentru apărarea demnității omenești, pentru apărarea prieteniei, pentru salvarea celor ce suferă pe nedrept. Aceștia devin pentru copii modele de curaj, eroism, cinste, onestitate, modestie, hărnicie, ascultare, iar cei răi le arată copiilor nenorocirile la care pot duce lașitatea, neascultarea, minciuna, răutatea, lenea, îngâmfarea, invidia, prostia. Storytelling-ul dezvoltă competențele de exprimare orală și scrisă îmbunătățind abilitățile de comunicare.

Interactivitatea este o altă strategie, deloc de neglijat. Întreruperea poveștii pentru a pune întrebări elevilor sau pentru a-i încuraja să facă legături cu propriile experiențe și cunoștințe îi stimulează, îi determină să fie atenți, interesați și activi. Întrebări de tipul: Ce credeți că se

va întâmpla în continuare, în poveste? Oare ce va face personajul? Cum se va sfârşi povestea? Cu cine vrei să te asemeni? Ce personaj îți place? De ce?

De obicei pentru a citi poveştile este bine să alegem un spațiu amenajat special, confortabil, cu elemente vizuale care să invite la povestire, sporind atmosfera şi implicarea, stimulând creativitatea și imaginația. Crearea unui ,,loc al poveștii" prin așezarea copiilor în semicerc, pe niște pernuțe moi ar fi un mod comod și confortabil pentru a asculta o poveste.

Folosirea tehnologiei pentru a crea prezentări interactive, benzi desenate digitale sau filme, transformând subiectele în experiențe vizuale atractive, stimulează atenția și creativitatea elevilor. Prin aceste activități, copiii își dezvoltă nu doar capacitatea de a vorbi și de a asculta cu atentie, ci explorează propria lume interioară bogată în personaje și situații pline de semnificație.

Storytelling-ul este o artă a povestirii ce duce la formarea unei conexiuni speciale între povestitor și ascultător. Pe lângă relatarea unor fapte, storytelling-ul presupune pe lângă modularea vocii și schimbarea mimicii și limbajului corporal, adăugarea emoției.

Practic, ,,condimentând" o poveste cu gesturi și sunete vei reuși să acaparezi atenția copilului la un nivel mult mai profund decât ar face-o o simpla citire și asta pentru că, senzația de imersiune în poveste este mai pătrunzătoare și se creează o interacțiune aparte.

Storytelling-ul are o imensă putere de educare și, dacă este aplicat metodic și de la vârste timpurii, îi ajută pe copii să învețe mult mai repede, să dobândească aptitudini nebănuite și să dezvolte atașament pentru citit.

Prin storytelling copiii învață repede lucruri noi, printr-o poveste captivantă, iar înțelegerea acesteia se face mai simplu și mai ușor făcând momentele petrecute împreună de neprețuit. Poveștile introduc noi cuvinte și expresii, îmbogățind vocabularul copiilor, contribuind la o mai bună articulare și înțelegere a limbii.

Unul dintre cele mai mari beneficii ale storytellig-ului este reducerea timpului petrecut de copii în fața televizorului, tabletei sau smartphone-ului.

De asemena, această artă a povestirii ajută la o mai bună comunicare a copilului, la dezvoltarea memoriei și a imaginației. Este cunoscut faptul că poveștile activează mai multe zone ale creierului, facilitând reținerea informațiilor pe termen lung, îmbunătățind memoria.

O poveste bine interpretată, menține trează atenția copilului. Povestea, pe lângă conținutul atractiv, trebuie să conțină elemente de oralitate, să emane emoție și să cuprindă elemente amuzante și surprinzătoare care vor duce la îmbunătățirea ascultării și interacțiunii. Toate

acestea contribuie la dezvoltarea curiozității și fac copilul să intervină cu întrebări, observații și remarci.

La vârsta mica, copilul acceptă, fără discernământ critic, conţinutul poveștilor, ca şi când acesta ar corespunde realităţii (copacii, fântâna, cuptorul, iezii, caprele, urşii, lupii, vulpile, cocoșii vorbesc, etc), iar cunoştinţele lor sărace despre realitate nu le permit o separare precisă a imaginilor fanteziei de realitate, fiindcă spiritul critic al gândirii le este foarte slab dezvoltat. Dar, la clasa pregătitoare sau la clasa I, atitudinea critică faţă de conţinutul fantastic al poveștilor începe să se manifeste, copilul făcând o distincţie între fictiv şi real. La această vârstă, imaginaţia copiilor suferă modificări calitative, în strânsă corelaţie cu schimbările. Gândirea copilului devine mai abstractă ceea ce oferă posibilitatea lărgirii câmpului de acţiune a imaginaţiei, creşterii gradului său de creativitate. Așadar, elevii sunt încurajați să exploreze soluții, să facă legături între idei și să își folosească imaginația, dezvoltând în acest fel gândirea critică și creativă.

Poveștile și basmele au roluri esențiale în educația copiilor, stimulând dezvoltarea limbajului și imaginației, formând caracterul prin transmiterea valorilor morale și oferind modele pozitive, ajutând la înțelegerea lumii, la gestionarea emoțiilor și la dezvoltarea empatiei. De asemenea, ele extind cunoștințele, îmbogățesc experiența și cultivă un gust pentru lectură, permițând copiilor să învețe cum să deosebească binele de rău și să ia decizii informate.

Poveștile au darul de a-i face pe copii să se identifice cu personajele și sentimentele lor, moment oportun pentru cadrele didactice de a vorbi despre tipuri de emoții și de ce este importantă arătarea grijii față de ceilalți prin gesturi și limbaj. În felul acesta se va dezvolta sentimentului empatiei la copii. Poveștile sunt ca o şcoală a înaltelor sentimente omeneşti. Se știe că orice copil care ascultă sau citeşte o poveste, trăieşte cu intensitate maximă nu doar momentele acţiunii, ci şi sentimentele personajelor. Simpatia şi compasiunea pentru cei care suferă, entuziasmul pentru îndrăzneala şi devotamentul vitejilor, emoţia şi bucuria pentru reuşitele lor, iată doar câteva sentimente din gama complexă ce o naşte în sufletul lor.

Chiar de la vârste mici, copiii își dau seama că eroii pozitivi ai basmelor și poveștilor luptă pentru apărarea demnităţii omeneşti, pentru apărarea prieteniei, pentru salvarea celor ce suferă pe nedrept. Aceștia devin pentru copii modele de curaj, eroism, cinste, onestitate, modestie, hărnicie, ascultare, iar cei răi le arată copiilor nenorocirile la care pot duce lașitatea, neascultarea, minciuna, răutatea, lenea, îngâmfarea, invidia, prostia. Copiii învață, astfel, care sunt valorile pozitive și valorile negative ce caracterizează personajele din povești.Poveștile

oferă copiilor modalități de a-și gestiona fricile și emoțiile, ajutându-i să devină stăpâni pe situațiile cu care se confruntă.

Storytelling-ul dezvoltă competențele de exprimare orală și scrisă îmbunătățind abilitățile de comunicare. Această metodă crează o legătură emoțională cu materialul de studiu, făcând învățarea mai relevantă și mai profundă, învățarea emoțională devenind personalizată.

Câteva tehnici de storytelling în clasă pentru a avea succes garantat, ar fi: încadrarea lecțiilor într-o poveste, cu un început dat (sau introducerea subiectului), cu un cuprins, (adică dezvoltarea ideilor) și un sfârșit (sau o concluzie finală) ce facilitează urmărirea și reținerea informațiilor.

O altă tehnică ar fi utilizarea vocii și a limbajului corporal, modulând tonul vocii, folosind pauze logice și strategice și schimbând expresiile faciale și gesturile pentru a capta atenția și a transmite emoție.

Interactivitatea este o altă strategie, deloc de neglijat. Întreruperea poveștii pentru a pune întrebări elevilor sau pentru a-i încuraja să facă legături cu propriile experiențe și cunoștințe îi stimulează, îi determină să fie atenți, interesați și activi. Întrebări de tipul: Ce credeți că se va întâmpla în continuare, în poveste? Oare ce va face personajul? Cum se va sfârși povestea? Cu cine vrei să te asemeni? Ce personaj îți place? De ce?

De obicei pentru a citi poveștile este bine să alegem un spațiu amenajat special, confortabil, cu elemente vizuale care să invite la povestire, sporind atmosfera și implicarea, stimulând creativitatea și imaginația. Crearea unui „loc al poveștii” prin așezarea copiilor în semicerc, pe niște pernuțe moi ar fi un mod comod și confortabil pentru a asculta o poveste.

Folosirea tehnologiei pentru a crea prezentări interactive, benzi desenate digitale sau filme, transformând subiectele în experiențe vizuale atractive, stimulează atenția și creativitatea elevilor. La sfârșitul orei realizarea unui Quiz sau puzzle îi stimulează pe elevi să fie atenți pe tot parcursul poveștii.

Dezvoltarea creativității copilului o putem face și prin implicarea lui în crearea de povești și cu ajutorul unor accesorii externe. Folosirea păpușilor, a zarurilor cu pictograme sau a plastilinei ajută copii să vizualizeze mai bine întâmplările cărora le dau glas alături de colegi și învățătoare.

Prin integrarea poveștilor tradiționale, a miturilor și legendelor pentru a explica noțiuni științifice, morale sau culturale, oferim context și sens învățării.

Aceste activități de tip storytelling ajută școlarii la îmbogățirea vocabularului și a abilităților de comunicare; dezvoltă capacitatea de a asculta, dezvoltă atenția și memoria. De asemenea, au o mare contribuție la dezvoltarea creativității și imaginației, ajută la aflarea soluțiilor,

elaborează emoții și sentimente pe care copilul nu poate să le pună în cuvinte, duc la creșterea stimei de sine și ajută la cunoașterea și înțelegerea particularităților legate de personalitatea copilului.

De foarte mici, copiii sunt buni povestitori. Ei iubesc poveștile și iubesc să spună povești. Ca să devină, la rândul lor, buni naratori, depinde de felul în care noi, cadrele didactice, reușim să construim împreună povești, să ne jucăm cu personaje inventate de noi, să plecăm în căutarea ,,comorilor" care ne vor ajuta să ne cunoaștem și să ne înțelegem mai bine.

Prin aceste activități, copiii își dezvoltă nu doar capacitatea de a vorbi și de a asculta cu atentie, ci explorează propria lume interioară bogată în personaje și situații pline de semnificație.

Bibliografie**:**

1. **Duțu, Olga, Dezvoltarea comunicării orale la copil, Editura Europolis, Constanța, 1997;**
2. **Mitu, Florica, Literatura pentru cei mici, Editura Humanitas Educaţional, Bucureşti, 2005;**
3. **Rafaila, Elena, Educarea creativității la vârsta preşcolară, Editura Aramis, 2005;**

Interferenţe artistice
Teatrul/ Arta actorului/ Limba română

Viorica Radu -Prof. titular, grad didactic I, Arta Actorului
Liceul de Arte ,,Margareta Sterian" Buzău

Intenția de a utiliza teatrul care este în legătură strânsă cu şcoala(disciplina Arta Actorului) ca mijloc de formare a deprinderilor elevilor de exprimare corectă în limba română, de utilizare conştientă şi naţională a termenilor în diverse situaţii de viaţă prin jocurile teatrale atractive (exerciţii de fonetică, ortografie, lexicologie, etimologie, morfologie şi sintaxă) Limba română este o limbă sacră, complexă, grea, frumoasă, inconfundabilă , melodioasă, plină de armonie, o adevărată terapie pentru corectarea defectelor de vorbire(dicție). Să fim deschişi la o învățare continuă , Să nu uităm obiectivele (să vorbim corect, să scriem corect, să fim auziți, înțeleși, acceptați, să fim sensibili, să înțelegem conştient sentimentele, să apreciem şi să simțim sentimentele altora cu ajutorul jocurilor teatrale atractive şi complexe desfăşurate în şcoală şi în afara ei.

Jocul este o acțiune naturală cu reguli care îl însoțește pe copil , om pentru a învăța în mod plăcut noțiuni de limbă dezvoltându-şi creativitatea şi imaginația(proiectarea rolurilor şi jocurilor de rol, / aprecierea critică a unui rol, / îmbogățirea rolului, /transformarea textului dialogat în text narativ şi viceversa, / dramatizarea unui text, / utilizarea creativă a spațiului, / construcția evenimentului teatral).

Comunicare orală, dezvoltarea limbajului şi a gândirii critice prin:

-deprinderea semnificației globale ale unui mesaj, delimitarea informațiilor esențiale de cele neimportante,

-abstractizarea, comparația şi generalizarea, ca operații ale gândirii critice manifestate prin intermediul limbajului.

- exprimarea punctelor de vedere în legătură cu anumite situații, acceptarea sau respingerea argumentată a unor puncte de vedere.

- dezbaterea constructivă.

- sintetizarea concluziilor unor dezbateri.

- recunoaşterea procedeelor de expresivitate artistică dintr-o comunicare verbală, nonverbală Dacă în joc se atribuie participanților roluri, se delimitează clar spațiul de

joc, se impun reguli stricte, se antrenează prin exercițiile de vorbire (vocale și consoane) apoi transformarea unui obiect –de exemplu creionul în: fluier, avion, armă, telefon, baghetă, ștergător de parbriz, umbrelă, evantai /repovestirea prin memorarea unor cuvinte dintr-o singură silabă în ordinea alfabetică , adăugând culoare și acțiune.

Un alt exemplu de joc intitulat ,,De-a-ndoaselea" folosind ca material necesar bilete cu propozitii palindrom (cuvinte cu sensuri diferite sau cu ajutorul cuvintelor care se pot citi de la stânga la dreapta,/ propoziții care se citesc de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga, înseamnâd același lucru)/(Cupă cu capac , capac cu cupă/ Ăpuc uc capac , capac uc ăpuc)/,, Poveștile pe dos" etc.

Prin jocurile teatrale profesorul cunoaşte pericolul memorizării (a învăța fără să gândești) și sprijină ideea și necesitatea unei învățări în care memorizarea să fie dublată de înțelegere (a citi pe dinăuntru, nu a învăța ,,pe dinafară "ci a pătrunde înăuntrul a ceea ce este de învățat). Încurajând experimentarea proprie, manifestarea în cadrul grupului de lucru, procesul de studio în favoarea rezultatului, asimilarea cunoştinţelor în favoarea memorizării, exersarea inteligenţei emoţionale şi dezvoltarea creativităţii. Dimensiunea partenerială a relaţiei profesor--elev , elev profesor şi încurajarea experimentării personale.

Un exemplu Viola Spolin: ,,Dacă mediul înconjurător o permite, oricine poate învăţa ceea ce vrea să înveţe şi dacă individual o permite, mediul înconjurător îl poate învăţa tot ceea ce are de învăţat."

Practic, spune pentru învăţare este esențial un mediu propice şi disponibilitatea de a învăţa. Asta nu înseamnă că profesorul nu mai este un factor esențial în acest proces.

Din contră, mediul propice poate fi creat numai de profesor (căci existenţa unei clădiri şi a unei clase de studiu, oricât de importantă, nu poate înlocui profesorul, la fel cum performanţa dotărilor nu poate înlocui calitatea profesorului), iar disponibilitatea de a învăţa poate fi potenţată pozitiv sau negativ tot numai de profesor.

Mijloc şi obiectiv totodată este dezvoltarea încrederii în sine (a profesorului şi a elevului în profesor şi în procesul de învăţământ). Controlând toate aspectele imaginii personale, fiecare dintre noi căpătăm încredere în forţele proprii.

Când spunem „imagine" a nu se înţelege numai corporalitate (ţinută, gest, mimică, costum) şi voce, dar şi interioritate. Expresiile faciale (mimica) şi gestuale joacă şi ele rolul de simboluri sociale. Prin intermediul lor exprimăm idei şi sentimente, fiind foarte frecvente cazurile în care exprimăm la nivel non-verbal şi ceea ce am vrea să ascundem, să disimulăm din discreţie, din teamă, din ruşine etc. Expresivitatea trupului vine să întregească expresivitatea vorbirii şi pentru că nu minte niciodată, prevalează

verbalizării. Bazat pe experimente, Albert Mehrabian a stability că impactul total al unui mesaj este în proporţie de 7% verbal, 38% vocal şi 55% facial.

Un alt specialist, Raymond L. Birdwhistell sugerează că nu mai mult de 30 până la 35% din semnificaţiile unei conversaţii sau ale unei interacţiuni sunt transmise prin intermediul cuvintelor. Imaginea unei persoane echilibrate, armonioase la exterior şi în interior, demne de încredere, deschise noutăţii şi creativităţii, capabile a transmite cunoştinţe vitale, capabile a selecta ceea ce e important şi valoros pentru educaţia elevilor săi. Elevii au o evoluţie rapidă, o însuşire temeinică formelor limbii, ajung să se exprime corect, limpede îşi manifestă interesul pentru a descoperii teatrul şi a înţelege asemănările, deosebirile dintre şcoala de teatru , instituţia teatru şi limba română.

ARGUMENT

„Omul simplu este o făptură vie, este o făptură de mare plinătate și echilibru interior”- Ernest Bernea

Omul trebuie pregătit pentru a se situa în centrul dezvoltării culturale din societatea contemporană, pentru a devenit un creator.De la banala roată la sofisticatele autovehicule, de la scrijelirea unor desene pe pereţii peşterilor la picturi uriaşe în catedrale grandioase, de la dansuri ritualice la spectacole care ne încântă privirea şi ne bucură sufletul, ne dăm seama că oamenii sunt făuritori de produse spirituale, cultură şi fapte de civilizaţie.

Aceste sunt posibile datorită înzestrării lor nu doar cu inteligenţă, voinţă şi aptitudini ci mai ales datorită potenţialului creator care există în fiecare. Acest potenţial trebuie depistat de timpuriu, din şcoală, în vederea prognozării unor posibile realizări ulterioare.

Între cele care vizează importanţa dezvoltării personalităţii şi a calităţii vieţii elevilor, realizarea aspiraţiilor şi a viselor personale ale acestora, prin colaborarea strânsă dintre instituţiile ce urmăresc cu prioritate dezvoltarea exprimării orale, corecte din punct de vedere fonetic, lexical, sintactic şi o expresivitate a comunicării artistice prin joc.

În capitolul unu trece în revistă domeniile de dezvoltare psihopedagogică, prin prezentarea unor definiţii ale cunoaşterii de sine, ale creativităţii, ca şi prin delimitările conceptuale ale strategiilor didactice, în cuprinsul capitolului sunt analizate conceptul de „metodă”şi rolul metodei didactice în educare în şcoală.

Capitolul al doilea reprezintă,, centrul de greutate al lucrării, conţinând experimentarea propriu-zisă a jocului teatral şi exerciţiile de improvizaţie teatrală şi relaţia dintre cele două instituţii, şcoala (arta actorului, limba română)şi teatrul. Lucrarea de faţă „INTERFERENŢE ARTISTICE – TEATRUL/ARTA ACTORULUI/ LIMBA ROMÂNĂ ” conţine două capitole

corelate.

Mi s-a părut cea mai bună cale de a îndruma elevii să vorbească, corect, expresiv, cu un ton adecvat şi firesc gânduri şi sentimente, de a-l determina pe elev să exprime ceva plăcut, neplăcut, ce-l încântă, ce-l deranjează; deoarece elevul se poate analiza pe el psihologic, dar poate comunica şi printr-un personaj dintr-o: povestire, dramatizare, piesă de teatru pentru că îl admiră sau îl condamnă.

Elevul trebuie ajutat să-și exprime emoţiile, sentimentele, atitudinile faţă de oameni, plante, animale, situaţii pozitive sau negative, împrejurări concrete sau întâlnite în scrierile dramatice. De multe ori slaba dezvoltare a limbajului influenţează negativ relaţiile şi acceptarea regulilor de grup, cooperarea dintre ei, pe când dezvoltarea limbajului reduce anxietatea, elimină inhibiţiile, facilitează libertatea de manifestare.

Arta Actorului este structura conştiinţei şi posibilitatea desăvârşirii ei într-un trup sănătos în măsura în care este numai conștiința sănătoasă atunci se mărgineşte la tehnică dar dacă se referă la conţinutul spiritual, limitele lui cuprind şi artisticul.

A instrui înseamnă a se ocupa cu dezvoltarea conştiinţei. Conştientizarea este o parte din conştiinţă - raportul raţional şi reflectării eului cu tendinţa de a cerceta. Întregul Eu se compune din senzaţii, emoţii, dorinţi, judecăţi...acţiuni sau concret din afirmaţii, întrebări, constatări, amintiri, înţelegeri, suferinţe și toate experienţele în continuă curgere la care conştiinţa se află mereu aici şi acum. Învăţarea nu se compară cu predarea.

Arta actorului nu se poate preda „Nu poți să înveți ceva pe cineva. Poți doar să-l ajuți să găsească răspuns în el însuși” - GALILEO GALILEI

Tema prezentată în această lucrare metodico-științifică îşi propune valorificarea în procesul de învăţământ a practicilor însuşite în cadrul studiilor universitare şi al experienţei profesionale din Teatrul” Tony Bulandra” din Târgovişte. La adaptarea acestor practici la specificul învăţământului românesc în vederea unei cât mai bine dezvoltări personale ale elevilor, de asemenea cursurile postuniversitare urmate în Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic al Universității „Valahia” din Târgovişte ca şi practica desfăşurată la Liceul Pedagogic Târgovişte. În urma unui examen de titularizare în iulie 2006 am fost repartizată ca profesor titular pe 1 septembrie 2006 la Liceul de Arte „Margareta Sterian” Buzău până în prezent. Perioada de formare continuă pe care am efectuat-o în cadrul Universității Naţionale de Artă Teatrală şi Cinematografică „ Ion Luca Caragiale” Bucureşti(obţinând definitivarea în învăţământ, gradul II şi gradul I -2017) prin stimularea calităților și dezvoltarea personalității individuale.

Dorinţa de a lucra cu elevii în scopul stimulării abilităţilor acestora şi a însuşirii sistematice a limbajului, cu ajutorul tehnicilor şi mecanismelor de învățare specifice artei actorului am reuşit să mă integrez foarte uşor în noul colectiv prin activități şcolare şi extraşcolare, participarea intensă la concursurile naţionale şi la olimpiadele naţionale de arta actorului obţinând rezultate bune şi foarte bune păstrându-mi curiozitatea pentru descoperire și punerea în valoare a potențialului artistic al elevilor prin colaborarea dintre şcoală şi Teatrul „ George Ciprian” prin jocurile, exercițiile de improvizație teatrală, participarea directă la activităţile școlare şi extraşcolare care dezvoltă inteligența emoțională, inteligența socială (relaționare; comunicare interpersonală), inteligența corporală și spațială de asemenea dezvoltă gândirea creativă și imaginația.

Dezvoltarea personală include activități și experiențe care au ca scop de a îmbunătății starea și conștientizarea, trebuie să fie o activitate sistematică, acceptată de către elevi, nu considerată drept o activitate fără importanţă. Dezvoltarea personală bazată pe tehnici ale artei actorului , le dă elevilor posibilitatea de a înţelege lumea şi de a acţiona adecvat în diferite situaţii de viaţă, a-şi descoperii şi dezvolta abilităţile. Scopurile finale ale acestei dezvoltări sunt însăşi creşterea calităţii vieţii şi realizarea aspiraţiilor şi a viselor personale. Astfel obiectivul jocului teatral, folosit în dezvoltarea personală este atins, jocul ajută totodată în restabilirea echilibrului vieții fizice și psihice.

Specialiștii susţin că este foarte important ca elevii să-și poată însuşi corect limbajul oral, să-şi conştientientizeze defectele de vorbire şi să le remedieze. Pentru a-şi nuanţa exprimarea, elevii îşi vor dezvolta expresivitatea limbajului prin gestică şi mimică.

Jocul teatral în şcoală, aplicat de la simplu la complex, permite atât dobândirea de noi abilităţii, cât şi adaptarea elevului la situaţiile noi, măsură a dezvoltării inteligenţei sale. De asemenea, prin exerciţii, elevii trebuie să poată ajunge la performanţă în formarea lor afectivă, cognitivă şi comportamentală. Concomitent cu dezvoltarea percepțiilor și a reprezentărilor, informațiile dobândite de elevi devin mai clare, mai bogate în conținut cu o valoare mai mare de adevăr, aceste informaţii vor reprezenta, mai departe, „materia primă” a proceselor cognitive complexe precum gândirea şi imaginaţia. Prin disciplina liber consimțită, în interesul activității, este facilitată acțiunea creatoare, atât conştinciozitatea elevului, cât şi îmbinarea armonioasă între comunicare şi emoţii, eliminarea simţurilor negative , etc. Adevăratul spirit creator nu înseamnă rearanjare, ci transformare, iar în context sentimentele nu apar ca simple vehicule de stării, ci ca „arme” ale culturii. Marie Haddou spunea în lucrarea” Avoirconfiance en soi” (publicată de Falmmarion la Paris în 2000- traducerea de Smaranda Bedrosianin 2004), că ”încrederea în sine este un argument indispensabil în faţa încercărilor şi dificultăţilor cotidiene,

într-o societate în care învinge cei combativi. Ea îţi oferă un sentiment de siguranţă interioară, indispensabil pentru a reuşi, şi de a te simţi bine.”

Cunoştinţele şi recomandările practice din această carte, bazate pe teoriile psihologice cele mai noi, au numeroase deschiderii aplicative:

• exprimarea mai bună a ideilor şi a sentimentelor şi acţiunea în acord cu ele;

• eliberarea minţii de gândurile care deformează perceperea realităţii şi conduc la eşec;

• eliminarea emoţiilor negative, neplăcute;

• transmiterea sentimentului de încredere în sine celor apropiaţi.

• încrederea în propriile posibilități de a te realiza și dezvolta astfel încât să nu-ți cheltuiești energia încercând să te calmezi, să te aperi în loc să te împlinești, să te temi de judecată publică, în loc să te eliberezi de astfel de dependențe;

• dobândirea unui EU puternic și echilibrat, care-și cunoaște: limitele, își asumă contradicțiile, şi lipsurile, fiind conștient de resursele sale.

În toate aceste ipostaze, dezvoltarea stimei de sine pe care o urmărim şi noi, prin relaţia cu instituția Teatrul prin jocuri teatrale practicate de elevii deţine un rol central. Nathaniel Branden scria în lucrarea sa,,Psychology of self-esteem” că stima de sine, nu reprezintă altceva decât ,, experienţa de a te adapta , de a face faţă provocărilor cotidiene , încrederea în capacitatea de a gândi, de a învăţa, de a lua decizii, de a alege” . Autorul insistă asupra recunoaşterii a ceea ce alimentează stima de sine, a ceea ce o deteriorează, punctând mecanismele adaptative care trebuie puse în funcţie pentru creşterea acesteia- cum înfruntăm situaţiile neplăcute, cum ne luptăm cu impresiile subiective greşite (pentru că de cele mai multe ori, realitatea este uneori diferită de ceea ce credem noi).

În concluzie această lucrare vizează importanța adaptării la noile metode interactive de grup din psihopedagogie pentru arta actorului care dezvoltă creativitatea, personalitatea şi calitatea vieții elevilor conduce la realizarea aspirațiilor și viselor personale. Misiunea specială a profesorului din preuniversitar este de a îmbunătății prin utilizarea metodelor moderne , interactive şi pentru adaptarea noii generaţii de elevi la abilitatea de a înțelege un text de diferite genuri (fabulă, povestire, poezie, monolog) și de a transmite mesajul în virtutea necesității cu ajutorul nemijlocit al tuturor metodelor anterioare adaptate de fiecare dată pe acest suport”omul”cu acele calităţi şi defecte care prin meşteşug vor deveni calități unice şi inconfundabile.

Prin jocurile teatrale profesorul cunoaște pericolul memorizării (a învăța fără să gândești) și sprijină ideea și necesitatea unei învățări în care memorizarea să fie dublată de intenția de a utiliza teatrul ca mijloc de formare a deprinderilor elevilor de exprimare corectă

în limba română, de utilizare conștientă și națională a termenilor în diverse situații de viață prin jocurile teatrale atractive(exerciții de fonetică, ortografie, lexicologie, etimologie, morfologie și sintaxă)

Limba română este o limbă sacră, complexă, grea, frumoasă, inconfundabilă , melodioasă, plină de armonie, o adevărată terapie pentru corectarea defectelor de vorbire(dicție).

Să fim deschiși la o învățare continuă, Să nu uităm obiectivele (să vorbim corect, să scriem corect, să fim auziți, înțeleși, acceptați, să fim sensibili, să înțelegem conștient sentimentele, să apreciem și să simțim sentimentele altora cu ajutorul jocurilor teatrale atractive şi complexe desfăşurate în şcoală şi în afara ei. Jocul este o acțiune naturală cu reguli care îl însoțește pe copil, om pentru a învăța în mod plăcut noțiuni de limbă dezvoltându-și creativitatea și imaginația(proiectarea rolurilor și jocurilor de rol, / aprecierea critică a unui rol, / îmbogățirea rolului, /transformarea textului dialogat în text narativ și viceversa, / dramatizarea unui text, / utilizarea creativă a spațiului, / construcția evenimentului teatral). Comunicare orală, dezvoltarea limbajului și a gândirii critice prin:

-deprinderea semnificației globale ale unui mesaj, delimitarea informațiilor esențiale de cele neimportante, -abstractizarea, comparația și generalizarea, ca operații ale gândirii critice manifestate prin intermediul limbajului.

- exprimarea punctelor de vedere în legătură cu anumite situații, acceptarea sau respingerea argumentată a unor puncte de vedere.

-dezbaterea constructivă.

- sintetizarea concluziilor unor dezbateri.

- recunoașterea procedeelor de expresivitate artistică dintr-o comunicare verbală, nonverbală

Dacă în joc se atribuie participanților roluri, se delimitează clar spațiul de joc, se impun reguli stricte, se antrenează prin exercițiile de vorbire (vocale și consoane) apoi transformarea unui obiect –de exemplu creionul în: fluier, avion, armă, telefon, baghetă, ștergător de parbriz, umbrelă, evantai /repovestirea prin memorarea unor cuvinte dintr-o singură silabă în ordinea alfabetică , adăugând culoare și acțiune.

Capitolul I

Trece în revistă domeniile de dezvoltare psihopedagogică, prin prezentarea unor definiții ale

cunoașterii de sine, ale creativității, ca și prin delimitările conceptuale ale strategiilor didactice și ale factorilor dezvoltării; de asemenea, în cuprinsul capitolului sunt analizate conceptul de

„metoda” și rolul metodei didactice în educarea creativității în școală.

În ultimii ani, interesul cercetătorilor din domeniul psihologiei diferenţiate asupra studiului personalităţii în general şi al potenţialului creativ în special, a crescut semnificativ. Se acordă atenţie sporită ideii de a-i trata diferenţiat pe elevi, corespunzător particularităţilor psihice specifice fiecăruia. Şcoala contemporană, centrată pe elev, are un rol bine precizat în dezvoltarea potenţialului intelectual, reprezentat de către inteligenţă şi creativitate, care, pus în valoare, va asigura progresul socio-uman. În relaţia elev – proces de învăţământ, cunoaşterea nivelului de dezvoltare intelectuală a fiecărui elev este deosebit de importantă pentru folosirea unor metode adecvate, care să permită individualizarea învăţământului, astfel încât fiecare să-şi dezvolte la maxim capacităţile creatoare.

Cu alte cuvinte, prin joc învățăm să citim limbajul corporal al celorlalți, iar modul în care ne folosim corpul este influențat de gândurile și acțiunile noastre. Tot în cadrul experienței jocului elevii pot dobândi simțul kinestezic, ceea ce le permite o mai bună orientare spațio-temporală (Cine împarte scena? Unde se afla ceilalți și ce fac? De ce? Când? Unde sunt situate obiectele? etc

CAPITOLUL II : Studiul experimental

II. 1 Tema cercetării,, Interferenţe Artistice -Teatrul/ Arta Actorului şi Limba Română”

II. 2. Ipoteza studiului . Am presupus pe de-o parte că se poate acţiona cu o mai mare eficienţă în vederea atingerii unui nivel optim al capacităţilor de comunicare orală ale elevilor, dacă în cadrul activităţilor de educare a limbajului se utilizează strategii didactice mai eficiente şi accesibile ce pot valorifica mai bine potenţialul, disponibilităţile şi nevoile concrete ale elevilor. Pe de altă parte am presupus că performanţa didactică este o variabilă corelată cu ritmul propriu de învăţare al elevului de liceu, cu nevoile sale afective şi cu specificul activităţii sale fundamentale-jocul.

Deşi Interferenţa artistică -Teatru/ Arta Actorului/Limba Română a fost demonstrată deja în practica pedagogică, am încercat să prezint utilitatea acestor interferenţe prin activităţile susţinute la nivelul claselor: a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a , la grupele pe care le conduc, faptul că jocurile și exercițiile de improvizație dezvoltă atât creativitatea elevilor cât şi limbajul acestora, atingând toate nivelurile limbii (fonetic, lexical, sintactic, semantic). Consider prin urmare că jocurile teatrale la disciplina Arta actorului trebuie să ocupe un loc primordial în cadrul strategiilor didactice, în mod special în cadrul activităţilor de educare a limbajului.

Pornindu-se de la cunoașterea dezvoltării psihofizice a elevului, în special a limbajului acestuia, de la cunoașterea cerinţelor învățământului liceal și a posibilităților de adaptare a

cerinţelor la nivelul concret al celor instruiţi, putem conferi o eficienţă sporită a jocurilor şi exerciţiilor de improvizaţie teatrală, de dezvoltare a limbajului şi de exersare a vorbirii. Eficienta creste dacă se folosesc metodele activ-participative; pe de alta parte, obiectivele dezvoltării limbajului şi comunicării orale se realizeaza la un nivel optim prin variante de jocuri şi exerciţii de improvizaţie, concepute sau adaptate scopului urmărit de către profesor.

Scopul și obiectivele cercetării

Arta actorului contribuie la dezvoltarea elevului şi a tânărului datorită unor şi jocuri de improvizaţie teatrală, bine conturate, prin care se urmăresc: lucrul în echipa; dezvoltarea capacității de observare; concentrarea atenţiei; dezvoltarea simţurilor; a imaginaţiei; a memoriei; a spontaneității şi a intuiţiei, stăpânirea emoţiilor; libertatea de exprimare în public; controlul conflictului; aptitudinea de a crea o poveste, un scenariu sau o piesă de teatru.

Motivaţia alegerii acestei teme este aceea că limbajul şi exersarea operaţiilor intelectuale nu se pot efectua în afara comunicării artistice, iar acesta poate fi dezvoltate, sub toate aspectele sale şi cu o mai mare ușurință, prin folosirea frecventă în strategiile utilizate în şcoală a jocurilor şi exerciţiilor de improvizaţie teatrală în dobândirea abilităţilor artistice şi dorinţa de a continua studiile universitare de specialitate pentru a devenii un colaborator profesionist în instituţia Teatrul.

Scopul cercetării pornește de la ipoteza mai sus formulată: datorită particularităților de vârstă şi individuale ale copiilor din preuniversitar, dezvoltarea rapidă a acestora poate fi impulsionata de utilizarea strategiilor didactice pe baza jocurilor şi a exerciţiilor de improvizaţie teatrală.

Obiectivele cercetării pe care mi le-am propus în derularea studiului experimental sunt următoarele:

_ identificarea nivelului de cunoștințe, priceperi, deprinderi şi comportamente verbale orale ale elevilor sub toate aspectele limbii, prin evaluare iniţială;

_ identificarea modului optim prin care profesorul poate ajuta elevul să îşi dezvolte limbajul sub toate aspectele sale;

_ aplicarea frecventă a jocurilor şi exerciţiilor de improvizaţie teatrală în cadrul activităților de educare, a limbajului pe grupul supus cercetării;

_ demonstrarea faptului ca utilizarea frecventă a jocurilor şi exerciţiilor de improvizaţie teatrală în cadrul strategiilor pedagogice aplicate la elevi stimulează interesul acestora pentru activităţile de învăţare şi le dezvoltă rapid limbajul, sub toate aspectele sale.

2.3. Contextul în care s-a desfășurat

Locaţia: Liceul de Arte „Margareta Sterian” Buzău.

Grupurile experimentale au fost formate din grupe de elevi de la clasele de teatru a X-a şi a XII-a .

Grupul experimental 1 (G.E.) este constituit din colectivul elevilor de la clasa a X-a (nivel 15-16 ani), la care sunt profesor de Arta actorului. Clasa era alcătuită din 24 de elevi (fete, băieți) în grupă aveam 12 elevi (numărul fetelor mai mare decât al băieților).

Elevii provin în majoritate din mediul urban, cu excepţia unui număr mic de elevi (fete şi băieți care provin din mediul rural).

Grupul experimental 2 este constituit din colectivul elevilor de la clasa a XII-a (nivelul 17-18 ani) cu unul sau doi elevi în plus, veniţi în timpul anului şcolar prin susţinerea şi admiterea examenelor de diferenţe. Elevi provin din mediul urban şi rural.

Grupul-experimental 3 este constituit din colectivul elevilor de la clasa a XI-a (nivelul 16-17 ani), cu unul sau doi elevi în plus, veniţi în timpul anului şcolar prin susţinerea şi admiterea examenelor de diferenţe. Eleviii provin din mediul urban şi rural.

Clasa este alcătuită din 30 elevi.

Grupul de control (G.C.) Este constituit din elevii selectaţi în urma preselecţiilor făcute pentru concursuri naţionale şi olimpiadele naţionale de interpretare, individual sau pe trupe.

Am constituit acest grup pentru concursuri naţionale, olimpiade naţionale în colaborare cu partenerii de catedra, în principal cu cei de „Limba şi comunicare”, Pipeaua Aura, Nica Georgiana. În grupul de control comparând datele, observând și testând elevii, am ajuns la concluzia ca nivelul de dezvoltare şi de cunoștințe este unul ridicat. În grup sunt elevi din clasele a X-a, a XI-a și a XII-a), alcătuite echilibrat. Majoritatea lor participa şi la activități extraşcolare de grup (voluntariat), relaționează cu ceilalți, îndeplinind criteriile pentru derularea studiului experimental şi extraşcolar.

Prin jocurile teatrale profesorul cunoaște pericolul memorizării (a învăța fără să gândești) și sprijină ideea și necesitatea unei învățări în care memorizarea să fie dublată de Intenția de a utiliza teatrul care este în strânsă legătură cu şcoala(disciplina Arta Actorului) ca mijloc de formare a deprinderilor elevilor de exprimare corectă în limba română, de utilizare conștientă și națională a termenilor în diverse situații de viață prin jocurile teatrale atractive(exerciții de fonetică, ortografie, lexicologie, etimologie, morfologie și sintaxă)

Limba română este o limbă sacră, complexă, grea, frumoasă, inconfundabilă , melodioasă, plină de armonie, o adevărată terapie pentru corectarea defectelor de vorbire(dicție). Să fim deschiși la o învățare continuă , Să nu uităm obiectivele (să vorbim corect, să scriem corect, să fim auziți, înțeleși, acceptați, să fim sensibili, să înțelegem conștient sentimentele, să apreciem și să simțim sentimentele altora cu ajutorul jocurilor teatrale

atractive şi complexe desfăşurate în şcoală şi în afara ei. Jocul este o acțiune naturală cu reguli care îl însoțește pe copil, om pentru a învăța în mod plăcut noțiuni de limbă dezvoltându-și creativitatea și imaginația(proiectarea rolurilor și jocurilor de rol, / aprecierea critică a unui rol, / îmbogățirea rolului, /transformarea textului dialogat în text narativ și viceversa, / dramatizarea unui text, / utilizarea creativă a spațiului, / construcția evenimentului teatral). Comunicare orală, dezvoltarea limbajului și a gândirii critice prin: -deprinderea semnificației globale ale unui mesaj, delimitarea informațiilor esențiale de cele neimportante, -abstractizarea, comparația și generalizarea, ca operații ale gândirii critice manifestate prin intermediul limbajului.

- exprimarea punctelor de vedere în legătură cu anumite situații, acceptarea sau respingerea argumentată a unor puncte de vedere.
- dezbaterea constructivă.
- sintetizarea concluziilor unor dezbateri.
- recunoașterea procedeelor de expresivitate artistică dintr-o comunicare verbală, nonverbală

Dacă în joc se atribuie participanților roluri, se delimitează clar spațiul de joc, se impun reguli stricte, se antrenează prin exercițiile de vorbire (vocale și consoane) apoi transformarea unui obiect –de exemplu creionul în: fluier, avion, armă, telefon, baghetă, ștergător de parbriz, umbrelă, evantai /repovestirea prin memorarea unor cuvinte dintr-o singură silabă în ordinea alfabetică , adăugând culoare și acțiune.

Un alt exemplu de joc

Mijloc şi obiectiv totodată este dezvoltarea încrederii în sine (a profesorului şi a elevului în profesor şi în procesul de învăţământ).

Controlând toate aspectele imaginii personale, fiecare dintre noi căpătăm încredere în forţele proprii.

Când spunem „imagine” a nu se înţelege numai corporalitate (ţinută, gest, mimică, costum) şi voce, dar şi interioritate. intitulat „De-a-ndoaselea” folosind ca material necesar bilete cu propozitii palindrom (cuvinte cu sensuri diferite sau cu ajutorul cuvintelor care se pot citi de

la stânga la dreapta,/ propoziții care se citesc de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga, înseamnâd același lucru)/(Cupă cu capac , capac cu cupă/ Ăpuc uc capac , capac uc ăpuc)/„ Poveștile pe dos” etc. înțelegere (a citi pe dinăuntru, nu a învăța „pe dinafară "ci a pătrunde înăuntrul a ceea ce este de învățat).

Încurajând experimentarea proprie, manifestarea în cadrul grupului de lucru, procesul de studio în favoarea rezultatului, asimilarea cunoştinţelor în favoarea memorizării, exersarea

inteligenţei emoţionale şi dezvoltarea creativităţii. Dimensiunea partenerială a relaţiei profesor--elev , elev- profesor şi încurajarea experimentării personale.
Un exemplu Viola Spolin: „Dacă mediul înconjurător o permite, oricine poate învăţa ceea ce vrea să înveţe şi dacă individual o permite, mediul înconjurător îl poate învăţa tot ceea ce are de învăţat."

Practic, spune pentru învăţare este esențial un mediu propice şi disponibilitatea de a învăţa. Asta nu înseamnă că profesorul nu mai este un factor esențial în acest proces.
Din contră, mediul propice poate fi creat numai de profesor (căci existenţa unei clădiri şi a unei clase de studiu, oricât de importantă, nu poate înlocui profesorul, la fel cum performanţa dotărilor nu poate înlocui calitatea profesorului), iar disponibilitatea de a învăţa poate fi potenţată pozitiv sau negativ tot numai de profesor.

Expresiile faciale (mimica) şi gestuale joacă şi ele rolul de simboluri sociale. Prin intermediul lor exprimăm idei şi sentimente, fiind foarte frecvente cazurile în care exprimăm la nivel nonverbal şi ceea ce am vrea să ascundem, să disimulăm din discreţie, din teamă, din ruşine etc.

Expresivitatea trupului vine să întregească expresivitatea vorbirii şi pentru că nu minte niciodată, prevalează verbalizării. Bazat pe experimente, Albert Mehrabian a stability că impactul total al unui mesaj este în proporţie de 7% verbal, 38% vocal şi 55% facial.

Un alt specialist, Raymond L. Birdwhistell sugerează că nu mai mult de 30 până la 35% din semnificaţiile unei conversaţii sau ale unei interacţiuni sunt transmise prin intermediul cuvintelor. Imaginea unei persoane echilibrate, armonioase la exterior şi în interior, demne de încredere, deschise noutăţii şi creativităţii, capabile a transmite cunoştinţe vitale, capabile a selecta ceea ce e important şi valoros pentru educaţia elevilor săi.

Elevii au o evoluţie rapidă, o însuşire temeinică formelor limbii, ajung să se exprime corect, limpede îşi manifestă interesul pentru a descoperii teatrul şi a înţelege asemănările, deosebirile dintre şcoala de teatru , instituţia teatru şi limba română.

Strategiile aplicate

Am dorit să demonstrăm că aplicarea jocurilor și a exercițiilor de improvizație teatrală este profitabilă în cadrul activităților școlare și extrașcolare. Pe de o parte, am început antrenamentul elevilor utilizând exerciții fizice și vocale pentru corectarea deprinderilor greșite fizice și a deprinderilor greșite de dicție, apoi am utilizat jocurile și exerciţiile de improvizație teatrală simple și progresiv-complexe, cât și activitățile de dezvoltare personală sau în activitățile liber alese. Ulterior, în timp, au primat celelalte mijloace de realizare a activității

de educare a limbajului (povestiri, lecturi, memorizări, interviuri).

Modalitatea de lucru aleasă ne-a permis să lucrăm diferențiat cu grupurile de elevii, fără a da impresia acestora că se lucrează diferențiat sau că sunt discriminați. La cele 4 grupuri experimentale am avut ca prioritate jocurile și exercițiile de improvizație teatrale, precum si jocul-exercițiu, în timp ce la cealaltă grupă de control au primat jocurile și exercițiile de improvizație teatrală mai complexe și studiul de text (povestirile, fabule, monologuri, poezii de forță, lirice).

Structura activității realizată prin jocurile și exercițiile de improvizație teatrale:

- Punctul de concentrare - organizarea și captarea atenției
- Descriere și exemplu - prezentarea sarcinii didactice și a regulilor de joc
- Indicații pe parcurs – obținerea performanței și complicarea regulii de joc
- Evaluare
- Observații
- Jocurile și exercițiile de improvizație teatrală, de educare a dicției rezolvă majoritatea problemelor care în de comunicarea orală, pe de o parte (lexic, pronunție corectă și auz fonematic, exprimare corectă, expresivitate în comunicare), dar și problemele care în de conduită moral-civică (socializare, respectarea regulii jocului, solidaritate față de grup, colaborare cu colegii de grup, competitivitate față de celelalte grupuri etc).
- Structura jocului și a exercițiului de improvizație. Spre deosebire de alte tipuri de jocuri, jocul și exercițiul de improvizație au o structură aparte. Elementele componente ale acestora sunt: scopul jocului: reprezintă finalitatea generală spre care tinde jocul respectiv și se formulează pe baza obiectivelor de referință din Curriculumul național. Scopurile jocului didactic pot fi diverse: consolidarea unor cunoștințe teoretice sau deprinderi, dezvoltarea capacității de exprimare, de orientare în spațiu și timp, de discriminare a formelor, mărimilor, culorilor, de relaționare cu cei din jur, formarea unor trăsături morale, verificarea acestora etc.

Conținutul jocului: include totalitatea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor cu care elevii operează în joc. Acestea au fost însușite în activitățile anterioare sau vor fi însușite prin experimentare și adaptare la situațiile noi, în condiții relaxante.

Conținutul poate fi extrem de divers: cunoștințe despre plante, animale, anotimpuri, despre viața și activitatea oamenilor, cunoștințe matematice, istorice, geografice, conținutul elementelor de interes ale unor basme, povești, povestiri, monologuri, piese de teatru, filme. Conținutul jocului trebuie să fie bine dozat, în funcție de particularitățile de vârsta ale elevilor, sa fie accesibil și atractiv.

Sarcina didactică: Indică ce anume trebuie să realizeze efectiv elevii pe parcursul jocului, pentru a atinge scopul propus. Se recomandă că sarcina didactică să fie formulată sub forma unui obiectiv operațional, ajutându-l pe elev să conștientizeze ce acțiune anume trebuie să efectueze. De asemenea, se recomandă că sarcina didactică să nu solicite - doar sau în primul rând - procese numerice, ci să implice în rezolvarea sa și gândirea (cu operațiile acesteia), ca și imaginația, creativitatea elevilor. Aceasta sarcină trebuie să fie și în concordana cu nivelul de dezvoltare al elevului, accesibilă și, în același timp, să fie atractivă (de exemplu jocul BOZO).

Regulile jocului: concretizează sarcina didactică și realizeaza legatura dintre aceasta și acțiunea jocului. Precizează care sunt căile pe care trebuie să le urmeze elevii în desfășurarea acțiunii ludice, în scopul realizării sarcinii didactice. Regulile sunt prestabilite și obligatorii pentru toți participanții la joc și reglementează conduita și acțiunile acestora, în funcție de structura particulară a jocului și a exercițiului de improvizație.

Regulile jocului și ale exercițiului de improvizație prezintă o mare varietate:

1. indică acțiunile de joc;
2. precizează ordinea, succesiunea acestora;
3. reglementează acțiunile dintre elevi;
4. stimulează sau inhibă anumite manifestări comportamentale.

Cu cât regulile sunt mai precise și mai bine însușite, cu atât sarcinile didactice sunt mai ușor de realizat, iar jocul și exercițiul sunt mai interesante și mai distractive. Regulile trebuie să fie simple, ușor de reținut prin formulare și posibil de respectat de către toți elevii.

Elementele de joc: Includ căile, mijloacele folosite pentru a da o coloratură plăcută, atractivă, distractivă activității desfășurate. Conceperea lor depinde în mare măsură de ingeniozitatea cadrului didactic. Teoria de specialitate oferă o serie de sugestii în acest sens: folosirea unor elemente surpriză, de așteptare; întrecerea individuală sau pe echipe, mișcarea, intuiția, recompensarea rezultatelor bune, penalizarea greșelilor comise prin „de ce nu este corect”. Sarcina cadrului didactic este de a găsi, pentru fiecare joc, elemente de joc cât mai variate, deosebite de cele folosite în activitățile anterioare, în caz contrar existând riscul ca acestea să nu mai prezinte atractivitate pentru elevi, esența jocului și a exercițiului fiind, în acest caz, compromisă.

Ca metode și tehnici de cercetare am utilizat:

- Experimentul pedagogic;
- Observarea comportamentelor elevilor;
- Analiza tuturor activităților extrașcolare și de voluntariat;

- Convorbirea.

Experimentul pedagogic

PASUL I:

La începutul anului școlar am purtat o serie de discuții libere despre echipamentul special pentru atelierul de Arta Actorului, am citit Instrucțiunile de protecție și prevenire a riscurilor profesionale specifice atelierelor de arta actorului, am cerut ca fiecare elev să consemneze faptul că a luat la cunoștință despre existența acestor reguli.

Apoi am trecut la destinderea atmosferei, folosind întrebări simple de acomodare și de relaționare cu tot grupul sau cu clasa, despre conceptul de joc și joacă. Pentru verificarea nivelului de cunoștințe, a priceperilor și a deprinderilor lingvistice pe care le posedă elevii am aplicat exerciții simple de încălzire fizică și vocală.

Aplicarea de jocuri-exerciții vocale și de jocuri teatrale necesare dezvoltării capacității de comunicare la nivelul rostirii Pentru încălzirea vocală și pentru corectarea deprinderilor greșite de dicție (vorbitul precipitat, lipsa vocalelor, a consoanelor, finalul de cuvânt, pentru dislalie și balbism, consoana R articulată-groseiară, dislalia nazală, ecolalia, ticul verbal, tonalitate, intensitate și viteza de vorbire, limbajul vulgarizat, dezacorduri) am efectuat diferite exerciții.

PASUL II

Conform ipotezei propuse, am selectat variabilele independente pe care să le introduc în activitatea grupurilor experimentale (G.E.), urmând ca la finalul acestuia, să identific variabilele dependente. Am constatat că un rol deosebit în folosirea acestor variabile îl are profesorul, prin atitudinea sa directă față de elevi și prin strategiile aplicate la nivelul clasei.

Printre variabilele independente introduse, amintim:

o Metode activ-participative

o Metode interactive de grup

Jocuri teatrale simple, progresiv-complexe, utilizate în cadrul atelierelor de teatru dar și în alte categorii de activități extrașcolare și de voluntariat (activități integrate, de exemplu): ghicitorile, proverbele, sintetizarea, examinarea povestilor create de elevi, jurnalul de activitate al atelierului de arta actorului (dicteul, interviul), turnirul întrebărilor, analiza și interpretarea textelor folosite, brainstormingul, metoda mozaicului, metoda pălăriilor gânditoare, explozia stelară, reportajul, reclama la un produs, tehnica acvariului, controversa creativă, metoda Chubbuck (experimentar pentru elevii înzestrați și responsabili pentru dezvoltarea lor continuă în acest domeniu artistic).

Joc teatral complex cu caracter practic-aplicativ – „La cumpărături”, „În excursie”, „La stomatolog”, „La gradina zoo”, „Se cauta personajul...”, „Interviul” etc.

PASUL III: constă în aplicarea experimentului utilizând variabilele mai sus amintite.

PASUL IV: colectarea și prelucrarea datelor. Pe parcursul experimentului am folosit fișe de observație, fișe de lucru pentru a identifica eventualele modificări în ceea ce privește: îmbogățirea vocabularului, exprimarea cu lejeritate a gândurilor, impresiilor într-un mod original, crearea de povestioare, dar și asimilarea de cunoștințe despre mediul înconjurător, dezvoltarea capacităților elevilor, cât și comportamentul și atitudinea adecvată a acestora față de colegi în timpul jocurilor.

Am analizat produsele activității lor, obținute în cadrul activităților integrate. Am testat din nou elevii folosind testul Praga, pentru a vedea dacă s-au înregistrat progrese ale elevilor din grupurile experimentale (G.E.). Am urmărit, prin această testare, spiritul de observație, memoria topografica, rezistența la oboseală psihică, rezistența la diferite presiuni, tensiuni, dacă a fost cazul, în studiul monologului interior. Am evidențiat posibilele efecte ale oboselii psihice care putea fi generată de activitatea repetitivă, făcând o paralelă între genurile masculin și feminin. În final, am prelucrat datele obținute și, pe baza statisticilor realizate, am extras câteva concluzii cu privire la rezultatele experimentului. Astfel, peste 50% dintre elevii claselor de arta actorului a-IX, a- X, a-XI i a - XII-a s-au încadrat în timpul necesar și au respectat regulile. 30% s-au încadrat în timpul necesar, dar au completat haotic tabelul, nu au respectat ordinea numerelor din celălalt tabel iar 18% s-au încadrat respectând ordinea completării tabelului, dar au avut nevoie de un timp mai mare (nu doar 20 minute). Au existat și 2% cazuri speciale - un elev greu de stăpânit deoarece are ADHD, nu are rezistența necesară, se precipită și devine violent în exprimarea verbală. Un alt exemplu a fost cel al unui elev care a abandonat tema, lasând-o deoparte, fără să-i dea importanță.

CONCLUZIILE CERCETĂRII

În urma cercetării efectuate, concluzionez că se poate acționa cu o mai mare eficiență în vederea atingerii unui nivel optim al capacităților de comunicare orală ale elevilor, dacă în cadrul atelierelor de teatru se utilizează strategii didactice eficiente și accesibile, ce pot valorifica mai bine potențialul, disponibilitățile și nevoile concrete ale elevilor și dacă se ține seama de ritmul propriu al elevului licean,, de nevoile sale afective și de specificul activității sale fundamentale, jocul teatral.

Am reușit să demonstrez că „jocul teatral este o componentă indispensabilă a strategiilor pedagogice în învăţământul preuniversitar” și că acesta ocupă un loc primordial în cadrul strategiilor didactice utilizate în școală.

Prin desfășurarea activităților școlare și extrașcolare, ambele grupuri și-au îmbunătățit nivelul de exprimare în limba maternă. Îmbunătățind actul didactic cu noi metode, mijloace, forme de activitate, abordându-le integrat, am obținut la nivelul grupului experimental rezultate bune și foarte bune, decât dacă aș fi folosit doar metodele și modalitățile de predare clasice, centrate pe cadrul didactic. Am aplicat experimentul și am demonstrat că prin strategii didactice care utilizează preponderent jocul teatral și exercițiile de improvizație, elevii au o evoluție rapidă, o însușire temeinică formelor limbii, ajung să se exprime corect, limpede, își manifestă interesul pentru activitate, se implică în desfășurarea acesteia, ba chiar utilizează cu regularitate ceea ce le-a plăcut la ateliere. Astfel, în urma analizei datelor obținute cu ocazia desfășurării experimentului, afirm că ipoteza de la care am pornit în cercetarea de față, se confirmă.

Bibliografie

1. **Competenţe în comunicare –Performanţă în educaţie Program de formare destinat cadrelor didactice din învăţământul preşcolar, primar, gimnazial şi liceal**
2. **Universitatea de Artă Teatrală şi Cinematografică „I.L. Caragiale” Universitatea Babeş Bolyai– Facultatea de Psihologie şi Ştiinţele Educaţiei Universitatea Al. Ioan. Cuza – Facultatea de Psihologie şi Ştiinţele Educaţiei**
3. **Director program: Prof. Univ. Dr.Adrian Titieni**
4. **Asistent program: Drd. Adriana Tran**
5. **Magda Jianu, Andreea Jicman, Romina Sehlaneac, Bianca Trifan, Victor Bădoi „Gramatica prin jocuri teatrale”UNATC. .Press , București , 2018**

Educația prin poveste – de la emoție la armonie în grădiniță

Prof. educație timpurie: Radu Zoica,
Școala Gimnazială Radu cel Mare Găeşti,
Judeţul Dâmboviţa

Lucrarea aduce în atenție rolul poveștii ca punte între inimile copiilor și universul educațional. Pornind de la dificultățile întâlnite în gestionarea climatului din sala de grupă, lucrarea de față
explorează cauzele lipsei de armonie și propune ca soluție întoarcerea la simplitatea și profunzimea poveștilor.

Povestea este cea care îmblânzește tensiuni, care inspiră și modelează caractere, iar opera lui Ioan Slavici – comemorat în 2025 – oferă un teren fertil pentru reflecții morale și pentru activități pedagogice vii. Se arată că implementarea unor ateliere narative, dramatizări și jocuri de rol inspirate din poveștile sale au contribuit la diminuarea conflictelor și la consolidarea unei atmosfere de încredere și solidaritate în sala de grupă.

Grădinița este primul univers social în care copilul învață să fie „împreună”. Dar această lume mică, plină de culoare și curiozitate, nu este mereu liniștită. Apar frecvent neînțelegeri pentru jucării, conflicte în timpul jocului de rol, rivalități pentru atenția educatoarei sau pentru poziția de „lider” în grup.

Am observat că, deși copiii sunt inteligenți și creativi, uneori emoțiile lor n-au încă limbaj: tristețea se transformă în supărare, iar supărarea – în conflict. Lecțiile despre prietenie sau reguli sunt utile, dar adesea nu ating inima. De aceea, nevoia reală nu este doar de instruire, ci de întărire a solului emoțional pe care învățarea se poate sprijini – adică de un climat pozitiv, bazat pe încredere și empatie.

Atmosfera fragilă din grupul de preșcolari este alimentată de mai multe cauze:

- Copilul modern trăiește într-o lume grăbită, în care imaginile și mesajele se succed rapid, fără timp pentru reflecție sau introspecție;
- În unele familii, timpul pentru povești, dialog sau jocuri comune este tot mai redus, ceea ce duce la scăderea capacității de ascultare și răbdare;

- Modelul social promovat în mass-media valorizează adesea competiția și succesul personal, în detrimentul colaborării și al empatiei.

Astfel, grădinița devine uneori scena unei piese fără regizor, în care fiecare copil dorește să fie eroul principal, dar uită că magia apare doar atunci când toți joacă împreună.

În căutarea unei punți, am redescoperit ceea ce umanitatea știe din veac: *povestea vindecă.* Povestea nu predică, ci mângâie; nu ceartă, ci luminează. Prin poveste, copilul trăiește emoții sigure, recunoaște binele și răul, descoperă modele de comportament și învață, fără presiune, ce înseamnă prietenia, iertarea, curajul sau munca.

Am ales să aduc în sala de grupă poveștile lui Ioan Slavici, un autor care vorbește despre valori fundamentale prin simplitate și înțelepciune.

- În *„Păcală în satul lui”*, copiii au descoperit că umorul și istețimea pot dezamorsa tensiunile.
- În *„Popa Tanda”*, au învățat că perseverența și munca pot schimba o lume.
- În *„Budulea Taichii”*, au recunoscut bucuria învățării și puterea de a visa.

Prin aceste povești, am găsit răspunsuri la întrebările copiilor: „De ce să fim buni?”, „Ce facem când ne certăm?”, „Cum putem să ne ajutăm unii pe alții?”. Impactul? Chipurile copiilor s-au luminat, iar conflictele și-au pierdut din asprime, ca norii risipiți de soare.

Pentru ca povestea să devină experiență, am creat contexte adaptate vârstei preșcolare, îmbinând povestirea, jocul și expresia artistică.

a) Atelierul „Povestea mea de bunătate”

După lectura textului *„Păcală în satul lui”*, copiii au fost invitați să creeze o mică poveste inspirată dintr-un gest de bunătate trăit sau imaginat. Desenele realizate au fost expuse pe un panou comun intitulat „Copacul faptelor bune”.

Rezultate observate: creșterea disponibilității pentru ajutor și colaborare între copii.

b) Dramatizarea „Popa Tanda și satul harnicilor”

Pornind de la povestea lui Slavici, copiii au construit „satul Popii Tanda” folosind cuburi, materiale reciclabile și figurine. Fiecare a avut un rol (meșter, grădinar, pictor etc.), învățând că efortul comun aduce rezultate durabile.

Rezultate: dezvoltarea cooperării și a respectului pentru munca celorlalți.

c) Dialoguri morale „Ce ai face tu?”

După ascultarea poveștii *„Păcală în satul lui”*, am discutat:

– „Ce ai face tu dacă cineva te-ar păcăli?”

– „Cum poți fi isteț fără să rănești?”

Rezultate: Copiii au învățat să distingă între glumă și batjocură, între curaj și sfidare.

d) Colțul „Jurnalul poveștilor”

După fiecare activitate, copiii au desenat momentul care i-a impresionat cel mai mult. Desenele au fost așezate pe un panou rotativ și discutate săptămânal.

Rezultate: creșterea expresivității emoționale și a capacității de empatie.

e) Jocul „Ajută personajul**”**

Într-un joc de improvizație, copiii „intrau” în poveste/ deveneau eroi ai poveștii și trebuiau să-l ajute personajul principal: să-l consoleze pe Budulea când e trist sau să-l încurajeze pe Popa Tanda.

Rezultate: dezvoltarea compasiunii și a limbajului afectiv.

Activitățile au fost derulate într-o grupă mixtă de grădiniță (4 - 6 ani), pe parcursul a patru săptămâni, în cadrul proiectului tematic *„Poveștile ne unesc”*. Grupul a inclus 18 de copii.

La finalul perioadei de aplicare, s-au observat următoarele:

- numărul conflictelor spontane în timpul jocului a scăzut vizibil;
- copiii au devenit mai cooperanți și mai deschiși în comunicare;
- vocabularul emoțional („sunt trist”, „mă bucur”, „m-am supărat, dar am trecut peste”) s-a îmbogățit;
- climatul general al grupei a devenit mai echilibrat, dominat de bucurie și încredere.

Povestea s-a dovedit a fi un mijloc de reglare afectivă și un liant comunitar între copii.

Așadar, povestea este puntea care leagă lumea copilăriei de universul valorilor morale. În grădiniță, ea devine o metodă de educație integrală, care modelează nu doar mintea, ci și inima.

În anul 2025, când îl comemorăm pe Ioan Slavici, avem ocazia să-l omagiem nu doar prin cuvinte, ci prin fapte: să readucem poveștile sale în viața copiilor, ca hrană sufletească și ghid spre o lume mai bună.

Astfel, climatul pozitiv din sala de grupă devine nu un ideal teoretic, ci o realitate trăită zilnic – construită cu răbdare, iubire și puterea de a spune, iar și iar, o poveste frumoasă.

Bibliografie:

1. ******Curriculum Pentru Educaţia Timpurie*, (2019) – M. E. N.- nr. 4.694/2.08.2019;**

2. **Petrovai, D., coord., - *Pentru un copil sănătos emoţional şi social* - ghid practic pentru educatorul care construieşte încredere!, Editura V&I Integral, Bucureşti, 2012;**
3. **Țăruș, A. - *Poveștile ca instrument de dezvoltare emoțională în educația timpurie*.,Editura Eikon, Cluj- Napoca, 2022);**
4. **Resurse educaționale online:**

- **https://youtube.com/watch?v=asLvITYTJFw&feature=shared „Păcală in satul lui” ;**
- **https://youtube.com/watch?v=09sR7_9MJbQ&feature=shared „Budulea Taichii”;**
- **https://youtube.com/watch?v=i_qIs7kgQrw&si=OJ_bIXfB7c70fPot „Popa Tanda”.**

Storytelling-ul ca strategie educațională pentru dezvoltarea elevilor capabili de performanță

prof. Loredana Roman,
Centrul Județean de Excelență Arad

Articolul analizează potențialul storytelling-ului ca strategie de învățare destinată elevilor capabili de performanță, subliniind valoarea sa formativă, cognitivă și creativă. Storytelling-ul nu este doar o tehnică de comunicare, ci un cadru de construcție a sensului, care stimulează gândirea critică, empatia cognitivă și capacitatea de reflecție metacognitivă. Elevii performanți, prin particularitățile lor cognitive și emoționale, beneficiază de o abordare educațională care le oferă provocare, autonomie și libertate creativă.
Lucrarea propune o serie de strategii concrete – de la storytelling digital și narativ cu dileme, la improvizație colaborativă și interdisciplinaritate – demonstrând modul în care povestea poate integra cunoașterea științifică, morală și estetică.
De asemenea, sunt discutate metodele de evaluare calitativă (portofolii, reflecție, autoevaluare) și modul în care storytelling-ul contribuie la formarea unui elev reflexiv, empatic și creativ. Concluzia evidențiază importanța narațiunii în educația pentru performanță, ca mijloc de dezvoltare intelectuală și umană profundă.
Cuvinte-cheie: *storytelling educațional, elevi capabili de performanță, învățare narativă, creativitate, reflecție metacognitivă, interdisciplinaritate*

I. Povestea – un instrument de învățare cu impact asupra gândirii profunde

În contextul actual al educației centrate pe competențe, storytelling-ul a devenit una dintre cele mai versatile și eficiente strategii didactice, capabilă să stimuleze nu doar imaginația, ci și raționamentul analitic și reflexiv al elevilor. Povestea, ca structură de sens, a însoțit dintotdeauna procesul de învățare umană: de la miturile fondatoare și fabulele morale până la narațiunile științifice moderne. Ea activează simultan dimensiunea cognitivă și emoțională, favorizând o memorare durabilă și o înțelegere contextualizată. Într-o societate dominată de fluxuri informaționale rapide și fragmentare cognitivă, capacitatea de a construi și de a interpreta povești devine un indicator al gândirii critice și al coerenței intelectuale.

În cazul elevilor capabili de performanță, povestea oferă cadrul ideal pentru dezvoltarea gândirii complexe, pentru explorarea dilemelor morale, a ambiguităților și a interconexiunilor

interdisciplinare. Astfel, storytelling-ul nu este doar un instrument estetic, ci o formă de cultivare a profunzimii intelectuale și a creativității de nivel superior.

II. Elevii capabili de performanță și nevoia de provocare narativă

Elevii capabili de performanță prezintă, în mod obișnuit, o serie de trăsături cognitive și afective distincte: viteză crescută de procesare a informației, gândire divergentă, sensibilitate emoțională și curiozitate intelectuală. Pentru aceștia, metodele tradiționale, bazate pe reproducerea de informații, pot deveni rapid plictisitoare sau limitative.

Storytelling-ul oferă o soluție naturală pentru a le menține interesul, deoarece implică simultan gândirea analitică și cea creativă. Elevii performanți pot analiza structuri narative complexe, pot descoperi simboluri, pot anticipa evoluții și pot propune interpretări alternative. În plus, prin poveste, aceștia își pot exersa empatia cognitivă – abilitatea de a înțelege perspective multiple, de a evalua motivațiile și de a interpreta contextul moral al acțiunilor umane. Povestirea stimulează, totodată, capacitatea de metareflecție: elevul nu doar consumă o narațiune, ci o deconstruiește, o reconstruiește și o transformă într-un produs propriu al gândirii sale. Într-un mediu educațional care valorizează doar performanța măsurabilă, storytelling-ul oferă o dimensiune umană, creativă și profundă a reușitei școlare.

III. Strategii de storytelling adaptate elevilor performanți

Pentru ca storytelling-ul să devină un instrument autentic de formare, este necesară adaptarea sa la specificul cognitiv și afectiv al elevilor capabili. Una dintre cele mai eficiente abordări este **storytelling-ul digital**, care combină povestirea clasică cu competențele digitale. Elevii pot realiza filme scurte, animații, podcasturi narative sau bloguri tematice, îmbinând narațiunea cu analiza vizuală, tehnologia și cercetarea. Studiile recente (Tetik & Arslan Özer, 2022; Saltık Ayhanöz & Kahraman, 2023) demonstrează că poveștile digitale contribuie semnificativ la dezvoltarea scrierii expresive și la învățarea contextualizată.

O altă strategie este **povestirea bazată pe dileme**, în care elevii sunt confruntați cu situații ambigue, fără un răspuns unic, fiind invitați să ia decizii și să argumenteze moral și logic. Această metodă activează gândirea critică și îi provoacă să exploreze etica cunoașterii și a acțiunii. **Improvizația narativă** și **povestirea colaborativă** permit elevilor performanți să lucreze în echipă, să negocieze sensuri și să construiască împreună realități simbolice. De asemenea, **structurile narative complexe** – cu planuri temporale multiple, naratori necredibili sau finaluri deschise – sunt potrivite pentru elevii avansați, care pot analiza impactul formei

asupra conținutului. Astfel, profesorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci un regizor al învățării, care stimulează explorarea prin narațiune.

IV. Interdisciplinaritatea și storytelling-ul în formarea elevilor dotați

Storytelling-ul are o valoare educațională majoră tocmai prin capacitatea sa de a traversa granițele disciplinare. O poveste poate integra concepte din știință, artă, istorie, literatură sau civism, devenind un cadru transdisciplinar al cunoașterii. Pentru elevii capabili de performanță, care adesea manifestă interese multiple și dorința de a înțelege legăturile dintre domenii, această abordare oferă un spațiu fertil pentru învățare profundă.

Un exemplu notabil este proiectul realizat de Tuveri, Steri și Fadda (2024), care a folosit storytelling-ul și tehnicile dramatice pentru a preda fizica undelor gravitaționale. Elevii implicați au reușit nu doar să înțeleagă conceptele științifice complexe, ci și să le conecteze cu dileme etice, sociale și culturale. Astfel, povestea devine o punte între abstract și concret, între teorie și experiență.

În același mod, profesorii de limba română pot utiliza narațiunea pentru a explora teme filosofice sau civice, cei de istorie pot transforma lecțiile în jurnale de epocă sau cronici interactive, iar cei de biologie pot propune biografii narative ale descoperirilor științifice. Elevul performant nu mai învață doar „ce s-a întâmplat”, ci „de ce” și „cum”, construind o înțelegere holistică și profundă a realității.

V. Evaluarea și reflecția în storytelling-ul educațional

Pentru ca storytelling-ul să devină o strategie eficientă în educația elevilor capabili de performanță, procesul de evaluare trebuie să depășească modelul tradițional centrat pe rezultate cantitative. Povestea nu poate fi cuantificată exclusiv prin note, ci prin profunzime, originalitate, argumentare și impact personal. Metodele de evaluare potrivite sunt **portofoliile narative**, **jurnalele reflexive**, **prezentările orale** și **feedbackul colegial**. Elevii pot fi invitați să-și autoevalueze parcursul, să identifice ce abilități cognitive și creative au folosit și cum le pot îmbunătăți. În același timp, profesorul poate analiza progresul prin indicatori calitativi: capacitatea de a construi conexiuni interdisciplinare, claritatea exprimării, profunzimea ideilor, complexitatea dilemelor abordate.

Evaluarea prin storytelling dezvoltă competențele metacognitive – elevul devine conștient de propriul proces de învățare și își asumă responsabilitatea pentru el. Această abordare corespunde idealului educației performante: formarea unui elev autonom, reflexiv, creativ și echilibrat, care poate transforma informația în înțelepciune aplicată.

VI. Concluzii: povestea ca formă de performanță intelectuală și umană

Într-o lume educațională tot mai orientată spre rezultate imediate și măsurabile, storytelling-ul aduce un echilibru între cunoaștere și sens, între rațiune și emoție. Pentru elevii capabili de performanță, povestea nu este doar un instrument de exprimare, ci o formă de gândire – o modalitate de a organiza complexitatea lumii într-o arhitectură coerentă de idei, simboluri și valori. Ea îi învață să vadă legături, să pună întrebări, să caute sensuri multiple și să își asume propriile interpretări. Din această perspectivă, storytelling-ul nu este o metodă marginală, ci una fundamentală, care contribuie la dezvoltarea gândirii de nivel superior, a creativității autentice și a motivației intrinseci. Profesorii care integrează povestea în procesul de învățare devin mentori ai sensului, iar școala devine un spațiu al explorării umane. În cele din urmă, elevul performant nu mai este doar „cel care știe mult", ci acela care poate construi și împărtăși o poveste proprie despre lume, cunoaștere și devenire.

Bibliografie

1. **Álvarez-Mendoza, I., Acle-Tomasini, G., & Lozada-García, R. (2018).** ***Transforming Outstanding Potential in Outstanding Skills by Using Storytelling to Develop Intellectual Abilities of Gifted Students at Risk*****. Creative Education****, 9(7).**
2. **Saltık Ayhanöz, G., & Kahraman, E. (2023).** ***Digital Stories Prepared by Gifted Students About the History of Geometry*****. OMU Eğitim Fakültesi Dergisi.**
3. **Tetik, T., & Arslan Özer, D. (2022).** ***Supporting the Writing Skills of Primary School Third Grade Gifted Students with Activity-Based Digital Storytelling: Action Research*****. European Journal of Education Studies****, 9(9).**
4. **Tuveri, M., Steri, A., & Fadda, D. (2024).** ***Using Storytelling to Foster the Teaching and Learning of Gravitational Waves Physics at High-School. arXiv preprint arXiv:2402.09035.***
5. **Harvard Business Publishing (2022).** ***What Makes Storytelling So Effective for Learning?*** **https://www.harvardbusiness.org/**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Prof. înv. preprimar,
Romanos Oana Roxana
Grădinița „PISICILE ARISTOCRATE”, București sector 4

În educația timpurie, povestea devine mai mult decât un simplu exercițiu literar; ea este limbajul universal al copilăriei și cheia prin care cadrul didactic poate construi un climat pozitiv în grup. Experiențele și studiile de specialitate arată că, prin povești, copiii învață să colaboreze, să-și exprimă emoțiile și să descopere sensul prieteniei și al empației. Povestea are puterea de a uni copii, de a diminua conflictele si de a oferi modele de comportament. Ea devine oglinda emoțiilor lor, ajutându-i să-și recunoască trăirile și să capete curajul de a vorbi despre ele. În același timp, poveștile stimulează gândirea creativă și colaborarea, transformând clasa într-un spațiu al imaginației și al bucuriei comune. Un aspect esențial este și dimensiune formativă: povestea cultivă empatia, toleranța și reziliența. Structura narativă conflict–rezolvare îi învață pe copii să nu renunțe, să găsească soluții și să privească viața cu speranță.

Astfel, storytelling-ul nu poate fi redus la o simplă practică didactică. El este o investiție în dezvoltarea personalității copilului, în formarea caracterului și în construirea unei comunități educaționale bazate pe acceptare, încredere și creativitate.

În activitatea mea de educatoare am descoperit, treptat, că adevărata forță a actului educațional nu stă doar în planificări riguroase, în resurse moderne sau în metode sofisticate, ci și în talentul de a spune povești . Povestea este limbajul universal al copilăriei și unul dintre cele mai eficiente instrumente prin care cadrul didactic poate construi relații autentice și un climat pozitiv în grup.

Teoria lui Jerome Bruner (1991) subliniază că ființa umană organizează experiența prin narațiuni. Copilul nu învață doar prin concepte abstracte, ci prin povești care dau sens lumii. La nivel preșcolar, acest principiu este vital: povestea devine puntea dintre realitate și imaginație dintre trăirile copilului și modelele de comportament pe care le interiorizează.

Din experiența mea, storytelling-ul nu este doar o practică didactică printre altele, ci un pilon fundamental în educația timpurie, ce poate să modeleze comportamentul, să dezvolte empatia și să creeze un climat pozitiv în grup. Am să dezvolt în continuare câteva dintre rolurile

și valențele formative ale storytelling-ului la nivel de vârstă preșcolară, precum și câteva exemple de bune practici.

Povestea ca liant afectiv în comunitatea clasei. Primul argument pe care îl aduc este legat de rolul poveștii ca liant afectiv . În fiecare dimineață, când încep ziua printr-un scurt moment de lectură sau povestire, observ cum copiii își îndreaptă atenția către mine, se așază mai aproape unii de alții și, pentru câteva minute, grupa devine un tot unitar. Această coeziune emoțională este esențială pentru crearea unui climat pozitiv. Copiii se simt parte din aceeași poveste, trăiesc aceeași emoție. Aspect susținut și de Vîgotsky (1978): învățarea se realizează prin interacțiunea socială, în „zona proximei dezvoltări", iar povestea creează cadrul perfect pentru această interacțiune: copiii ascultă împreună, se implică emoțional și trăiesc aceeași experiență colectivă. De exemplu, am observat cum conflictele dintre copii se pot diminua printr-o poveste bine aleasă. Îmi amintesc o situație specială: doi copii aveau un conflict frecvent, pentru că amândoi își doreau să fie liderii grupului. Într-o zi, le-am citit povestea „Leul și șoarecele" și am discutat împreună despre ce înseamnă să fii cu adevărat puternic, despre ce înseamnă a fi „lider bun" și cum prietenia poate fi mai valoroasă decât competiția. Am fost surprinsă să văd cum, în următoarele zile, cei doi copii au început să lucreze împreună și chiar să-și împartă rolurile. Ei astfel au descoperit că nu puterea este cea mai importantă, ci prietenia și bunătatea. Rivalitatea inițială s-a transformat într-o relație de sprijin și respect reciproc. În acest fel, povestea a devenit nu doar un exercițiu de reflecție pentru copii (i-a ajutat să înțeleagă cum puterea poate fi folosită pentru a proteja prietenii, nu pentru a domina), ci și un instrument de echilibrare a relațiilor în grup, un mediator educațional. Povestea ca oglindă pentru emoții și comportament. Un alt aspect vizează funcția emoțională și formativă a poveștii. Copilul preșcolar trăiește intens, dar nu găsește întotdeauna cuvinte pentru a-și exprima emoțiile. Povestea este oglinda în care el își recunoaște propriile trăiri. Când personajul plânge, copilul cunoaște bine ce înseamnă tristețea; când personajul reușește, copilul simte bucuria succesului. Și așa cum remarca Bruno Bettelheim (1976), poveștile îi ajută pe copii să înțeleagă emoțiile profunde și să găsească soluția simbolică pentru conflictele lor interioare. La grupă, am avut o fetiță retrasă, care rareori vorbea la activități și se izola în jocurile individuale. Am observat că manifesta interes doar când citeam povești. Într-o zi, după ce le-am spus povestea „Ela cea fără de cuvinte" de Victoria Pătrașcu, (o poveste despre curaj și acceptare), ea a ridicat mâna și a spus cu vocea tremurândă: „Și eu sunt uneori ca Ela, mă simt diferită… dar vreau să am prieteni." Această mărturisire a fost un moment de reflecție: colegii ei au început să o includă mai des în jocuri, iar ea a căpătat mai multă încredere. Povestea a deschis un drum de

comunicare pe care altfel nu știu cum l-aș fi putut construi. Povestea i-a oferit cuvinte și curajul de a se exprima. Pentru mine, acesta este un exemplu puternic al modului în care storytelling-ul funcționează ca terapie educațională și ca suport pentru construirea unui climat bazat pe acceptare. Povestea ca instrument de dezvoltare a empatiei si inteligenței sociale. Un alt argument pentru care consider storytelling-ul esențial, este că el dezvoltă empatia și inteligența socială. Egan Kieran (1986) afirma că poveștile au puterea de a transforma experiența didactică într-una plină de sens, deoarece permit copiilor să intre în „pielea" personajelor și să trăiască situații diverse. Este un exercițiu de toleranță și de acceptare a diferențelor. Am folosit adesea povești în care personajele provin din medii diferite sau se confruntă cu provocări speciale (copii săraci, personaje cu dizabilități, animale marginalizate de grup etc.). Am discutat împreună după fiecare poveste: „Cum te-ai fi simțit dacă tu erai în locul lui?" „Ce ai fi făcut tu?" „Cum crezi că s-a simțit el (personajul)?". Astfel, povestea nu rămâne doar un text frumos, ci devine un pretext pentru reflecție și o lecție de viață. De altfel, întrebările de tipul acesta îi ajută pe copii să-și dezvolte inteligența emoțională și să învețe acceptarea, iar storytelling-ul devine un exercițiu de conviețuire încă din primii ani.

Povestea ca spațiu al creativității și expresivității. Povestea stimulează creativitatea și exprimarea personală. Nu mă rezum niciodată doar la lectură. Îi provoc pe copii să continue povestea, să-și imagineze finaluri diferite, să deseneze ce au simțit, să dramatizeze scenele. De fiecare dată, mă surprind cu soluții originale și pline de imaginație. În logica lui Jerome Bruner (1968), copiii nu sunt doar receptori pasivi, ci și creatori de sens. Am ținut o activitate pe care am început-o cu o frază simplă: „Într-o pădure trăia o vulpe tristă pentru că…". Fiecare copil a adăugat câte un detaliu, și în final am obținut o narațiune plină de umor și imaginație. Povestea noastră colectivă a devenit o experiență de neuitat ce a consolidat sentimentul de apartenență și a stimulat cooperarea între copii, fiecare simțindu-se valorizat și ascultat. Climatul de colaborare și bucuria comună au fost evidente. Povestea ca forma de reziliență și speranță. Nu în ultimul rând, cred că povestea cultivă reziliența. Majoritatea poveștilor au un conflict și o rezolvare. Copiii învață că obstacolele pot fi depășite și că binele are puterea de a învinge. Această structură narativă devine un model de gândire și pentru viața reală: îi încurajează să nu renunțe, să caute soluții, să aibă speranță. În timpul pandemiei, când incertitudinea și frica erau prezente chiar și la copii, în cadrul activităților online, le citeam multe povești despre curaj și solidaritate, prietenie și încredere. Am observat că acele momente le-au oferit speranță, liniște și echilibru, povestea devenind un spațiu de siguranță emoțională.

Reflectând la experiențe mele și la literatura de specialitate, concluzionez că storytelling-ul este o strategie fundamentală ce trebuie utilizată în

educația timpurie. Povestea creează coeziune, dezvoltă empatia, stimulează creativitatea și oferă modele morale copiilor. În același timp, cadrul didactic, prin selecția și modul de prezentare a poveștilor, are rolul decisiv în construirea unui climat pozitiv în grup bazat pe colaborare și bucuria de a învăța. Ca educatoare, prin poveste modelez personalitatea copilului, alin emoții, dezvolt gândirea critică și creativă. Prin poveste, grupa devine o comunitate, iar copilul se simte parte dintr-un univers cu sens.

Storytelling-ul trebuie să rămână un pilon central în pedagogia preșcolară, pentru că prin povești construim nu doar cunoștințe, ci și caractere. Afirm cu tărie că educația timpurie nu poate fi imaginată fără storytelling. Este limbajul prin care ajung la copii, este cheia prin care deschid inimile lor și este puntea prin care îi pregătesc pentru viață. În fiecare poveste spusă, sădită în sufletele lor, văd nu doar un act educativ, ci o investiție în viitorul lor ca oameni empatici, curajoși și creativi.

Bibliografie

1. **Bettelheim, B. (1976).** ***The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales,*** **Editura Penguin Books Ltd**
2. **Bruner, J. (1968).** ***Procese de creștere cognitivă: copilăria,*** **Editura Universității Clark.**
3. **Egan, K. (1986).** ***Predarea ca povestire: o abordare alternativă a predării și curriculumului în școala elementară.*** **Editura Universității Chicago.**
4. **Esop, (2021).** ***Leul și șoarecele. Fabulele lui Esop. Nivelul o,*** **Editura Gama**
5. **Vîgotsky, L. (1978).** ***Mintea în societate: Dezvoltarea proceselor psihologice superioare.*** **Editura Universității Harvard.**
6. **Pătrașcu, V. (2016).** ***Ela cea fără de cuvinte.*** **Editura Cartea Copiilor.**
7. **Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023.**

Poveștile ca oglindă a emoțiilor. Construirea unui climat pozitiv în clasa I

Prof. înv. primar Alexandra Ruscanu
Școala Gimnazială Golăiești, județul Iași

Lucrarea își propune să evidențieze rolul poveștilor în dezvoltarea unui climat pozitiv în clasa I, prin facilitarea recunoașterii și exprimării emoțiilor. În contextul școlar, climatul relațional este esențial pentru succesul procesului educațional, iar teoria emoțiilor (Goleman, Ekman) demonstrează că învățarea eficientă nu poate fi separată de dimensiunea afectivă. Poveștile oferă un cadru sigur și accesibil copiilor pentru a proiecta emoții complexe, pentru a reflecta asupra comportamentelor și pentru a învăța strategii de reglare emoțională. Prin identificarea problemelor frecvente (conflicte interpersonale, dificultăți de exprimare, lipsa vocabularului emoțional), se propune utilizarea poveștilor ca instrument de mediere și dezvoltare socio-emoțională. Metodologia implementării include lectura reflexivă, dramatizarea, scrierea creativă și activitățile integrate, menite să stimuleze empatia, cooperarea și autoreglarea. Impactul observat constă în reducerea tensiunilor, îmbunătățirea comunicării și consolidarea relațiilor pozitive în grupul-clasă. Concluzia subliniază că poveștile, prin funcția lor formativă și cathartică, nu doar sprijină achizițiile cognitive, ci contribuie decisiv la formarea unei atmosfere educaționale pozitive, favorabile învățării și dezvoltării armonioase a elevilor.

Asigurarea unui climat pozitiv în cadrul clasei constituie o premisă esențială pentru reușita procesului de învățământ. La vârsta școlarității mici, mediul educațional exercită o influență directă atât asupra achizițiilor cognitive, cât și asupra dezvoltării emoționale și sociale

a elevilor. Studiile din psihopedagogie și din teoria emoțiilor (Daniel Goleman, Paul Ekman, Robert Plutchik) evidențiază interdependența dintre învățare și dimensiunea afectivă, demonstrând că actul educațional autentic nu poate fi desprins de trăirile emoționale ale copiilor. Starea afectivă a elevilor modelează capacitatea de concentrare, nivelul motivației pentru sarcinile școlare și calitatea relațiilor interpersonale din clasă, inclusiv raportarea la cadrul didactic. În acest sens, educația socio-emoțională nu trebuie privită ca o dimensiune complementară, ci ca un pilon fundamental al procesului instructiv-educativ.

La nivelul clasei I, una dintre provocările majore cu care se confruntă cadrul didactic este reprezentată de dificultatea elevilor de a-și exprima adecvat emoțiile și de a gestiona relațiile interpersonale. Vârsta școlarității mici se caracterizează printr-un repertoriu limitat de competențe socio-emoționale, fapt care determină apariția unor situații precum conflictele mărunte între colegi, rezistența la cooperare sau incapacitatea de a verbaliza stări afective precum frustrarea, tristețea ori teama. Aceste manifestări nu au doar un caracter episodic, ci influențează în mod direct climatul educațional, reducând sentimentul de siguranță și de apartenență la grup. În lipsa unor modalități clare de exprimare și autoreglare emoțională, elevii pot dezvolta comportamente de retragere sau de opoziție, ceea ce afectează coeziunea colectivului și scade motivația pentru activitățile de învățare. De aceea, recunoașterea și abordarea acestor dificultăți încă din primele etape ale școlarității constituie o condiție indispensabilă pentru formarea unui climat pozitiv, favorabil dezvoltării integrale a copilului.

Originea acestor manifestări trebuie căutată, pe de o parte, în particularitățile de dezvoltare specifice vârstei școlarității mici, când abilitățile de autoreglare emoțională și de comunicare afectivă se află încă într-un stadiu incipient. Pe de altă parte, structura curriculară pune accent preponderent pe obiective de ordin cognitiv, ceea ce face ca dimensiunea socio-emoțională să fie adesea marginalizată. Această dezechilibrare conduce la situația în care progresul intelectual al copilului nu este dublat de o dezvoltare afectivă corespunzătoare. Numeroși specialiști în psihopedagogie atrag atenția asupra faptului că învățarea autentică nu poate avea loc în absența unui climat de siguranță emoțională. Elevii au nevoie să se simtă acceptați, sprijiniți și înțeleși pentru a-și putea valorifica resursele cognitive. Fără acest fundament afectiv, chiar și cele mai bine structurate demersuri didactice riscă să nu atingă rezultatele scontate, iar motivația școlară să fie diminuată. Prin urmare, integrarea dimensiunii socio-emoționale în procesul de predare-învățare nu este un aspect opțional, ci o condiție esențială pentru reușita educațională.

În acest context, poveștile se conturează ca un instrument didactic deosebit de valoros pentru formarea unui climat pozitiv, deoarece funcționează ca o oglindă a emoțiilor și ca un

spațiu simbolic de explorare a trăirilor. Prin intermediul personajelor și al situațiilor narative, elevii au posibilitatea de a recunoaște emoții variate, de a reflecta asupra modului în care acestea pot fi gestionate și de a interioriza, într-o manieră accesibilă, strategii de autoreglare. Teoria emoțiilor de bază formulată de Robert Plutchik subliniază caracterul universal al reacțiilor afective fundamentale (bucuria, tristețea, furia, frica, surpriza), însă relevă totodată că modul de exprimare și de înțelegere a acestora este puternic condiționat de contextul social și educațional. Această idee este susținută de cercetările lui Paul Ekman, care demonstrează că, deși expresiile emoționale sunt universale, manifestarea lor concretă depinde de mediul cultural și de cadrele de socializare. În completare, Daniel Goleman arată, prin teoria inteligenței emoționale, că reușita școlară și adaptarea socială sunt legate de abilitatea copiilor de a-și recunoaște și controla emoțiile, dar și de a răspunde empatic celor din jur. Prin urmare, poveștile devin o punte privilegiată între universul interior al copilului și experiențele sale relaționale, facilitând nu doar procesul de învățare, ci și consolidarea unui climat educațional bazat pe înțelegere și cooperare.

Integrarea poveștilor în activitatea zilnică a clasei oferă multiple oportunități metodice și permite diversificarea strategiilor didactice. Lectura reflexivă, urmată de dialoguri structurate și ghidate de cadrul didactic, îi sprijină pe elevi să identifice emoțiile trăite de personaje, să le numească adecvat și să stabilească analogii cu propriile trăiri, dezvoltând astfel un vocabular emoțional mai bogat. Dramatizarea scenelor deschide un context de învățare activă, prin care copiii explorează roluri diferite, exersează empatia și înțeleg consecințele diverselor comportamente. Activitățile de scriere creativă și desen devin mijloace de exprimare simbolică a emoțiilor, facilitând nu doar manifestarea imaginației, ci și dezvoltarea capacității de autoreglare și de reflecție personală. În același timp, exerciții precum „copacul emoțiilor”, prin care fiecare elev notează sau ilustrează ceea ce a simțit în legătură cu povestea, contribuie la crearea unui cadru colaborativ, la valorizarea fiecărei perspective individuale și la întărirea coeziunii grupului-clasă. Prin astfel de demersuri, povestea devine nu doar un material literar, ci un instrument formativ complex, care favorizează atât învățarea cognitivă, cât și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor.

Implementarea acestor activități nu se restrânge la ora de Dezvoltare personală (DP), ci poate fi valorificată într-o manieră interdisciplinară, oferind multiple oportunități de integrare în curriculum. La Comunicare în limba română (CLR), poveștile pot constitui puncte de plecare pentru exerciții de lectură cu înțelegere, pentru dezvoltarea exprimării orale și scrise, dar și pentru dialoguri despre experiențele emoționale ale personajelor, raportate la viața cotidiană a elevilor. În cadrul disciplinelor artistice, precum Arte vizuale și abilități practice (AVAP),

narațiunile pot fi transpuse în ilustrații, colaje sau dramatizări, prin care copiii își exprimă emoțiile într-o manieră creativă și simbolică. Chiar și la Matematică și explorarea mediului (MEM), poveștile pot constitui contexte narative care dau sens sarcinilor de învățare, stimulând rezolvarea de probleme în situații atractive și familiare copiilor.

Astfel, poveștile devin un element integrator între dimensiunea cognitivă și cea socio-emoțională, contribuind la o învățare holistică. Impactul observat se reflectă în diminuarea frecvenței conflictelor, în stimularea cooperării și a spiritului de echipă, precum și în îmbogățirea vocabularului emoțional al elevilor. De asemenea, acestea consolidează sentimentul de apartenență la comunitatea clasei, cresc nivelul de implicare activă în sarcinile de învățare și favorizează instaurarea unei atmosfere educaționale echilibrate și armonioase. Într-un asemenea cadru, elevii se simt sprijiniți și încurajați, iar eficiența procesului instructiv-educativ este vizibil amplificată, contribuind atât la formarea competențelor academice, cât și la dezvoltarea socio-emoțională a fiecărui copil.

În concluzie, poveștile, prin valențele lor formative și cathartice, se constituie într-un instrument didactic de referință pentru consolidarea unui climat pozitiv în clasa I și, mai larg, pentru susținerea dezvoltării integrale a copilului. Ele facilitează procesul de recunoaștere, exprimare și reglare a emoțiilor, oferind elevilor repere clare pentru înțelegerea propriilor trăiri și pentru relaționarea armonioasă cu ceilalți. Totodată, poveștile stimulează empatia, deschid oportunități de cooperare și contribuie la formarea unui cadru educațional în care elevii se simt valorizați și sprijiniți. Un climat educațional autentic nu se întemeiază exclusiv pe norme și structuri formale, ci se construiește prin experiențe narative care generează siguranță, modelează comportamente prosociale și cultivă bucuria de a învăța în comunitate. În acest sens, integrarea poveștilor în practica didactică nu reprezintă doar o strategie metodică atractivă, ci o necesitate pedagogică pentru formarea unor elevi echilibrați, motivați și capabili să funcționeze într-un mediu școlar armonios.

Storytelling în educație- dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Sandu Monica
Școala Gimnazială nr 33, Galați

Această lucrare analizează rolul storytelling-ului în crearea unui climat pozitiv în clasă, abordând atât forma tradițională, cât și cea digitală a metodei. Povestirea își găsește aplicabilitatea în mediul educațional contemporan pentru rezolvarea unei probleme frecvente - dificultatea menținerii unui climat pozitiv în clasă, manifestată prin lipsa de motivație, dezinteresul elevilor și comunicarea deficitară între aceștia și cadrele didactice. Această situație este determinată de metodele tradiționale de predare care nu stimulează creativitatea și empatia, de ritmul accelerat al vieții moderne, digitalizarea excesivă și lipsa conexiunii personale între profesor și elevi. Metoda storytelling se prezintă ca o soluție eficientă pentru crearea unui climat pozitiv prin stimularea sentimentelor și imaginației elevilor, contribuind la dezvoltarea activității psihice, memoriei, creativității și abilităților de comunicare, facilitând înțelegerea valorilor morale și sociale.

Aplicarea metodei presupune utilizarea expresivității de către cadrul didactic, folosirea materialelor ilustrative și implicarea activă a elevilor prin povestiri personale și repovestiri, iar metoda repovestirii centrează activitatea pe elev, dezvoltându-i capacitățile de exprimare și construind încrederea în sine. Storytelling-ul digital combină elementele tradiționale cu mijloacele multimedia, oferind experiențe educaționale dinamice și personalizate prin activități practice care includ realizarea de videoclipuri narative, podcasturi, prezentări interactive și jocuri educaționale. Astfel, storytelling-ul, în ambele forme, reprezintă un instrument pedagogic valoros pentru crearea unui mediu de învățare pozitiv, incluziv și stimulant.

Povestirea reprezintă relatarea orală a unor evenimente, însoțită adesea de sunete și imagini, practicată în diverse culturi cu scopuri precum divertismentul, educația, transmiterea valorilor morale și conservarea tradițiilor locale. Povestirea în rândul popoarelor antice a avut, de-a lungul timpului, două roluri esențiale: să distreze și să învețe oamenii cum să devină mai buni. Ascultând poveștile înțelepte ale bătrânilor care au trecut prin multe încercări ale vieții, oamenii primeau sfaturi pentru a acționa cu reflecție, echilibru și integritate. În plus, adesea

asociem înțelepciunea cu vârsta, probabil pentru că experiențele acumulate cresc odată cu anii. Aceste experiențe sunt împărtășite prin povești, care ne ajută să dăm sens vieții noastre și să le comunicăm celorlalți. Așa cum afirmă Stone (1996, p. 3): „A spune o poveste este poate unul dintre cele mai personale și intime gesturi. Prin povestire putem descoperi noi fațete ale sinelui și putem împărtăși celor din jur ceea ce este mai adânc în inima noastră, creând legături autentice."

Deși lumea modernă, rapidă și digitalizată, nu favorizează întotdeauna arta povestirii, împărtășirea poveștilor noastre rămâne un mijloc puternic de a vindeca sentimentul de izolare. În mediul educațional contemporan, se observă frecvent o problemă legată de dificultatea menținerii unui climat pozitiv în clasă, caracterizat prin lipsa de motivație, dezinteresul elevilor și comunicarea deficitară între aceștia și cadrele didactice. Mulți elevi se simt deconectați de procesul de învățare, manifestând pasivitate și izolare, ceea ce afectează negativ atmosfera generală din clasă și reduce eficiența educațională. Această situație compromite dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor și împiedică formarea unei comunități de învățare colaborativă și stimulante.

Această situație problematică își are rădăcinile în metodele tradiționale de predare, care nu reușesc să stimuleze suficient creativitatea, empatia și comunicarea autentică între participanții la procesul educativ. Ritmul accelerat al vieții moderne și digitalizarea excesivă pot conduce la pierderea legăturii emoționale și a interesului pentru conținutul educațional. De asemenea, lipsa unei conexiuni personale între profesor și elevi, precum și abordările rigide care nu țin cont de particularitățile individuale ale copiilor, contribuie la perpetuarea acestei probleme. Utilizarea poveștilor în educația copiilor mici reflectă nevoia de a-i crește într-un mediu propice, deoarece există o diferență clară între un copil dezvoltat într-un context bogat în comunicare calitativă și cantitativă și unul cu care nu se comunică deloc.

În context pedagogic, povestirea se prezintă ca o soluție eficientă pentru crearea unui climat pozitiv în clasă. Aceasta trebuie să fie captivantă, iar modul de exprimare al profesorului să stimuleze sentimentele și imaginația elevilor. Participarea activă a profesorului este esențială pentru a trezi o gamă largă de trăiri emoționale profunde și atitudini pozitive. Pentru a susține povestirea, profesorul poate folosi materiale ilustrative sugestive, precum hărți, proiecții, înregistrări audio, imagini, documente și date, urmate de comparații și lecturi. De asemenea, optimizarea metodei implică implicarea directă a elevilor, care sunt încurajați să povestească experiențe personale, evenimente văzute la televizor sau citite în cărți și reviste, după care pot sintetiza conținutul prin idei și titluri potrivite, utilizând un limbaj adecvat.

Prin ascultarea poveștilor, elevul își dezvoltă activitatea psihică, își antrenează

memoria, capacitatea de comparație și analiză a diverselor situații, precum și atenția, deoarece poveștile reprezintă hrana sa spirituală. Acestea contribuie la îmbogățirea vocabularului, cultivarea sentimentelor profunde, stimularea creativității și imaginației, precum și la îmbunătățirea abilităților de comunicare, întrucât trezesc plăcerea lecturii și facilitează trecerea de la lumea imaginară la cea reală. Fiecare profesor își dorește ca elevii săi să vadă în cărți prieteni de nădejde, care să îi sprijine în dezvoltarea discernământului pentru alegerea valorilor. În funcție de vârsta copiilor, activitățile de povestire și repovestire variază, stimulând creativitatea acestora, iar repovestirea este caracterizată de libertatea imaginației.

Atitudinea părinților și a profesorilor influențează modul în care elevii pot modifica povestea, pot introduce personaje noi sau pot propune diverse soluții pentru situații dificile, însă este esențial să se păstreze succesiunea logică a întâmplărilor și o exprimare corectă și nuanțată. Povestirea este o metodă didactică care îi poartă pe elevi în lumea fabulosului, a imaginarului și a miraculosului, făcându-i să se îndrăgostească de basme, fabule, legende și mituri, trăind alături de eroii preferați acțiunea povestirii. Analiza și comparația ajută copilul să înțeleagă și să rețină lucruri esențiale, învățând să distingă binele de rău, frumosul de urât, iubirea de ură sau prietenia de dușmănie, contribuind astfel la formarea unui climat pozitiv bazat pe valori și respect mutual.

Prin utilizarea metodei povestirii, procesul instructiv-educativ devine mai eficient, facilitând o înțelegere profundă și de durată a conținutului și creând o atmosferă pozitivă în clasă. Lectura sensibilizează copiii și îi ajută să asimileze rapid și ușor normele etice și morale transmise prin povești, consolidând astfel climatul de respect și înțelegere mutuală. Povestirea trebuie să respecte procesul instructiv-educativ specific învățământului primar, planificarea acesteia realizându-se gradual pe parcursul anului școlar, iar selecția conținuturilor fiind atent făcută în funcție de competențe și obiective. Metodele și procedeele pot varia însă în funcție de grupa de vârstă.

Pentru ca expunerea povestirii să fie expresivă și să contribuie la un climat pozitiv, cadrul didactic trebuie să-și modeleze vocea, să schimbe ritmul vorbirii, să accentueze anumite pasaje, să scadă intensitatea vocii când este necesar, să folosească întrebări retorice pentru a capta atenția elevilor, creând astfel dinamism și emoție. De asemenea, trebuie să adapteze expunerea la nivelul de înțelegere al școlarilor, să păstreze stilul autorului, să pună întrebări ritmice și să folosească un ton și o mimică adecvate.

Prin metoda repovestirii, activitatea se centrează pe elev, care prezintă un subiect povestit anterior de profesor, cu scopul de a-și dezvolta capacitatea de exprimare, claritatea, corectitudinea și coerența vorbirii, contribuind astfel la construirea încrederii în sine și la

îmbunătățirea climatului din clasă. Este esențial ca profesorul să identifice și să aplice strategii eficiente pentru dezvoltarea personalității fiecărui elev, ținând cont că aceștia sunt diferiți și nu pot fi comparați. Astfel, procesul instructiv-educativ se bazează pe cunoașterea particularităților fizice, psihice și a vârstei copilului, promovând un mediu incluziv și pozitiv.

Tehnologia a avut un impact semnificativ asupra artei povestirii, transformând modul în care poveștile sunt create, transmise și primite, oferind noi oportunități pentru crearea unui climat pozitiv în clasă. Storytelling-ul digital combină elemente tradiționale cu mijloace multimedia, precum imagini, sunet, video și animații, pentru a capta mai eficient atenția elevilor și a stimula implicarea lor emoțională și cognitivă. Prin utilizarea platformelor digitale și a instrumentelor interactive, povestitorii pot oferi experiențe mai dinamice și personalizate, facilitând astfel înțelegerea și memorarea conținutului. Această evoluție tehnologică face ca poveștile să fie accesibile unui public mai larg și permite integrarea lor în diverse contexte educaționale, adaptându-se la stilurile de învățare ale elevilor moderni.

Pentru integrarea storytelling-ului digital în procesul educațional și pentru consolidarea climatului pozitiv, se pot folosi diverse instrumente multimedia precum videoclipuri, animații, podcasturi sau prezentări interactive care să susțină povestea transmisă. Este important să se adapteze conținutul la nevoile și interesele elevilor, folosind imagini și sunete care să capteze atenția și să stimuleze imaginația. Elevii pot fi încurajați să creeze propriile povești digitale, folosind aplicații simple de editare video sau audio, dezvoltându-și astfel creativitatea și competențele digitale. De asemenea, se pot integra jocuri educaționale bazate pe povești sau platforme interactive care permit explorarea narativelor. Este esențial să se mențină un echilibru între tehnologie și interacțiunea umană, astfel încât povestirea să rămână un proces viu și conectat emoțional cu elevii.

Se recomandă utilizarea unor activități practice care să stimuleze creativitatea și implicarea elevilor prin mijloace tehnologice variate, contribuind la un climat colaborativ și pozitiv. Printre acestea se numără realizarea de videoclipuri narative, în care elevii pot combina imagini, texte și sunete pentru a ilustra concepte sau teme studiate. De asemenea, înregistrarea de podcasturi narative permite dezvoltarea abilităților de exprimare orală și competențe tehnice, facilitând explorarea subiectelor într-un mod interactiv. Prezentările digitale interactive, realizate cu ajutorul unor platforme precum PowerPoint sau Prezi, pot susține construirea unor povești vizuale complexe, îmbogățite cu animații și efecte sonore. Alte metode eficiente includ crearea jurnalelor digitale ilustrate, care permit elevilor să documenteze experiențele și procesul de învățare prin intermediul textelor și imaginilor, precum și proiectele colaborative de storytelling digital, ce încurajează munca în echipă și contribuția comună la

dezvoltarea unei narațiuni. Integrarea jocurilor educaționale cu componentă narativă reprezintă o altă strategie de succes, promovând gândirea critică și luarea deciziilor într-un cadru ludic. Astfel, aceste activități facilitează o învățare activă, relevantă și adaptată noilor tehnologii, contribuind la o mai bună înțelegere și reținere a conținutului educațional, în timp ce consolidează relațiile pozitive din clasă.

În concluzie, storytelling-ul, atât în forma sa tradițională, cât și în cea digitală, reprezintă un instrument pedagogic valoros pentru crearea și menținerea unui climat pozitiv în clasă. Prin stimularea creativității, gândirii critice și implicării emoționale a elevilor, această metodă facilitează o învățare activă, profundă și durabilă, contribuind la dezvoltarea competențelor esențiale pentru viață. Integrarea tehnologiei în acest proces amplifică impactul poveștilor, oferind experiențe educaționale dinamice și accesibile, care pregătesc elevii pentru provocările lumii moderne. Astfel, storytelling-ul devine un pilon fundamental în educația contemporană, ce unește tradiția cu inovația și promovează valori esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui elev, creând în același timp un mediu de învățare pozitiv, incluziv și stimulant.

Bibliografie:

1. **Stone, R. (1996). The healing art of storytelling: A sacred journey of personal discovery.New York: Hyperion.**
2. **Lawrence, R. L., & Paige, D. S.(1966). What our ancestors knew: Teaching and learning through storytelling. [PDF]**
3. **Donica, A. (n.d.). Metoda storytelling în contextul promovării educației pentru dezvoltare durabilă (componenta mediu). Institutul de Ecologie și Geografie, Facultatea Istorie și Geografie, UPS „I. Creangă”.**
4. **Olariu, C.-D. (2024). Dezvoltarea capacităților creative ale copiilor prin activitatea de povestire și repovestire. In Cercetare, inovare, dezvoltare (Vol. II, pp. 17-22).**
5. **Autor necunoscut. (n.d.). Cum să folosești storytelling-ul digital pentru a capta atenția elevilor. Revista Educației. Preluat la 05.10.2025, de pe https://revista-educatiei.ro/cum-sa-folosesti-storytelling-ul-digital-pentru-a-capta-atentia-elevilor/**

Poveștile – instrument pentru dezvoltarea empatiei șI a relațiilor pozitive între elevi

Prof. Sărățeanu Cristina Liliana,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă „ Aurora”, Reșița

Lucrarea analizează rolul educativ profund al poveștilor în dezvoltarea dimensiunii emoționale și sociale a elevilor, cu accent pe cultivarea empatiei și formarea relațiilor interpersonale sănătoase în mediul școlar.

Poveștile sunt prezentate ca instrumente pedagogice valoroase, capabile să creeze punți de înțelegere între copii. Prin identificarea cu personajele și trăirile acestora, elevii învață să recunoască emoțiile altora, să reflecteze asupra propriilor comportamente și să dezvolte o atitudine deschisă și empatică față de cei din jur. Astfel, poveștile devin un mediu sigur în care copiii explorează dileme morale, învață despre compasiune, iertare, curaj sau prietenie – valori fundamentale în relațiile pozitive.

Lucrarea subliniază, de asemenea, importanța utilizării poveștilor în activități de grup – cum ar fi lectura dirijată, dramatizările, jocurile de rol sau scrierea creativă – care favorizează colaborarea, comunicarea non-conflictuală și construirea unei atmosfere de încredere și sprijin reciproc în clasă.

Un alt punct-cheie al lucrării este modul în care poveștile pot fi integrate în procesul didactic pentru a susține dezvoltarea inteligenței emoționale. Prin ghidaj pedagogic adecvat, poveștile devin prilejuri de reflecție, dialog și învățare socială indirectă, contribuind la prevenirea și rezolvarea conflictelor, la acceptarea diversității și la consolidarea relațiilor colegiale.

În concluzie, lucrarea evidențiază faptul că poveștile nu sunt doar simple narațiuni, ci instrumente esențiale în formarea caracterului, în stimularea empatiei și în construirea unor relații armonioase și durabile între elevi.

1. Introducere

Într-un context educațional marcat de diversitate și provocări sociale, construirea unui climat pozitiv în clasă este o prioritate fundamentală. Într-un climat educațional sănătos, elevii trebuie să se simtă în siguranță din punct de vedere emoțional, să fie acceptați și înțeleși. Un climat pozitiv în clasă favorizează învățarea autentică, colaborarea și dezvoltarea personală.

Relațiile armonioase între elevi și starea lor de bine emoțională influențează în mod direct procesul de învățare.

Unul dintre cele mai eficiente și accesibile instrumente în sprijinul acestui demers este **povestea**. Între metodele didactice care sprijină aceste obiective, povestea rămâne una dintre cele mai puternice și accesibile. Prin natura sa narativă, povestea oferă copiilor ocazia de a pătrunde în lumea celorlalți, de a înțelege emoții, situații și alegeri diferite de ale lor. Prin povești, elevii explorează lumi interioare și exterioare, se pun în locul altora, reflectează asupra valorilor și învață, indirect, cum să relaționeze pozitiv cu cei din jur.

2. Povestea – catalizator pentru empatie

Empatia se formează prin identificare și înțelegerea trăirilor celorlalți. Povestea oferă un spațiu sigur în care elevii pot experimenta emoții complexe fără riscuri personale. Prin personajele din povești, copiii învață să simtă compasiune, să recunoască tristețea, frica, bucuria sau nedreptatea.

Un exemplu puternic este povestea ***Fata babei și fata moșneagului*****,** scrisă de Ion Creangă. Copiii pot compara atitudinea empatică a fetei moșneagului cu egoismul celeilalte, reflectând la modul în care comportamentul influențează relațiile. De asemenea, în ***Capra cu trei iezi***, micii cititorii sunt confruntați cu tema durerii și a responsabilității, iar empatia este stimulată prin identificarea cu personajele vulnerabile.

Poveștile tradiționale românești au un potențial deosebit pentru dezvoltarea empatiei deoarece ilustrează, adesea, lupta binelui cu răul prin prisma alegerilor morale. În povestea ***Prâslea cel voinic și merele de aur***, culeasă de Petre Ispirescu, Prâslea cel Voinic, de exemplu, este trădat de frații lui, un subiect ce poate duce la discuții despre încredere, iertare și loialitate.

Pe lângă înțelegerea emoțiilor, poveștile pot fi folosite pentru a încuraja cooperarea, dialogul și solidaritatea. Activitățile de lectură comună, dramatizare sau scriere creativă în echipă facilitează comunicarea și întăresc coeziunea grupului.

Un exemplu elocvent este ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte,*** unde elevii pot discuta despre dorințele nerealiste, pierdere și acceptare, teme care invită la deschidere și vulnerabilitate emoțională. Povestea devine, astfel, un teren comun de reflecție și legătură între copii.

De asemenea, povesea ***Punguța cu doi bani*** poate genera discuții despre dreptate și echitate, despre cum reacționăm atunci când cineva este nedreptățit, iar povestea ***Zâna Zorilor*** oferă ocazia de a explora prietenia și ajutorul reciproc.

3. Strategii didactice și activități aplicate

Integrarea poveștilor în activități practice maximizează impactul lor emoțional și educativ. Câteva metode eficiente includ:

- Lectura interactivă, în care copiii anticipează, pun întrebări și se exprimă liber;
- Jurnalul personajului – elevii scriu din perspectiva unui personaj: „Ce am simțit când...?";
- Teatru și dramatizare – recrearea scenelor din povești ajută la înțelegerea emoțiilor și motivelor ascunse;
- Scrierea de povești colective, în care fiecare elev contribuie, promovând colaborarea și respectul reciproc;
- Ilustrarea emoțiilor din poveste prin desen sau colaj.

Toate aceste metode didactice stimulează, atât dezvoltarea empatiei, cât și crearea unui climat pozitiv, bazat pe respect și incluziune.

4. Rolul profesorului ca facilitator al empatiei prin poveste

Profesorul are un rol esențial în alegerea poveștilor potrivite, în formularea întrebărilor deschise și în ghidarea reflecțiilor. Este important ca educatorul să modeleze empatia și ascultarea activă, oferind un cadru sigur în care copiii să se simtă încurajați să se exprime.

Un cadru didactic sensibil poate transforma o simplă lectură într-un moment cu adevărat transformator – o fereastră spre înțelegere, acceptare și prietenie.

5. Concluzie

Poveștile românești, alături de cele din literatura universală, reprezintă o resursă valoroasă pentru formarea caracterului, a empatiei și a relațiilor pozitive între elevi. Ele dezvoltă nu doar vocabularul și imaginația, ci și abilități emoționale fundamentale pentru viață. Într-o clasă în care povestea este parte a rutinei, elevii nu doar învață, ci cresc împreună – înțelegându-se mai bine pe ei și pe ceilalți.

Educația modernă nu poate ignora puterea formativă a poveștilor. Ele construiesc punți între oameni, dezvoltă gândirea critică, dar mai ales **îi învață pe copii să fie mai buni unii cu alții**. A învăța să asculți și să înțelegi o poveste înseamnă, în esență, a învăța să asculți și să înțelegi un om.

Prin urmare, profesorii, educatorii și părinții ar trebui să valorifice zilnic acest dar al poveștilor – pentru a cultiva în inima fiecărui copil empatia, respectul și dorința sinceră de a construi relații pozitive și autentice.

Bibliografie:

1. **Creangă, I. (1974).** ***Povești*****. București: Editura Ion Creangă.**
2. **Dyer, K., & Hall, D. (2019).** ***Using Children's Literature to Teach Empathy*****.** ***Educational Review Journal*****.**
3. **Egan, K. (1986).** ***Teaching as Storytelling*****. London: Routledge.**
4. **Goleman, D. (2008).** ***Inteligența emoțională*****. București: Curtea Veche.**
5. **Ispirescu, P. (2005).** ***Legende sau basme românești*****. București: Editura Minerva.**
6. **Nodelman, P. (2008).** ***The Hidden Adult: Defining Children's Literature*****. Johns Hopkins University Press.**
7. **Slavici, I. (2009).** ***Zâna Zorilor și alte povești*****. București: Editura Gramar.**

De la povești la practici: strategii pentru construirea unui climat școlar armonios

Prof. Sava Alexandru
Școala Gimnazială Bivolari, județul Iași

Lucrarea analizează importanța dezvoltării unui climat pozitiv în clasă prin utilizarea poveștilor, a bunelor practici și a ideilor inovative, cu accent pe valorificarea literaturii lui Ioan Slavici, în contextul anului comemorativ 2025.

Problema identificată constă în lipsa unui mediu educațional armonios și incluziv, reflectată prin scăderea motivației elevilor, conflicte interpersonale și anxietate școlară. Cauzele acestei situații sunt legate de metodele tradiționale rigide, presiunea performanțelor standardizate, lipsa resurselor pentru activități inovative și neglijarea dimensiunii formative a literaturii.

Soluția propusă vizează integrarea poveștilor și a narațiunilor cu valoare educativă în activitatea didactică, prin metode interactive și colaborative (jocuri de rol, scriere creativă, dezbateri), ceea ce contribuie la dezvoltarea empatiei, reducerea conflictelor și creșterea motivației școlare.

Implementarea s-a realizat prin includerea textelor literare în curriculum, activități interdisciplinare și proiecte comunitare. În mod special, operele lui Ioan Slavici au fost valorificate pentru a discuta dileme morale și pentru a consolida dimensiunea culturală și identitară a educației.

Concluzia lucrării este că poveștile și literatura, utilizate creativ și inovativ, contribuie semnificativ la formarea unui climat pozitiv în clasă, transformând școala într-un spațiu sigur, colaborativ și formativ pentru elevi.

Climatul școlar reprezintă mediul emoțional, social și educațional în care elevii și profesorii interacționează zilnic. Un climat pozitiv este esențial pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor, mai ales la nivelul gimnazial, când aceștia trec prin schimbări importante. În contextul actual, provocarea majoră este cum să construim și să menținem un astfel de climat în școli, astfel încât să sprijinim atât procesul de învățare, cât și bunăstarea elevilor.

Un climat școlar armonios reprezintă fundamentul unei educații de calitate, mai ales la nivel gimnazial, unde elevii se află într-o etapă de tranziție delicată între copilărie și adolescență. În acest context, profesorul nu este doar un transmițător de cunoștințe, ci și un arhitect al relațiilor interumane, al respectului și al echilibrului emoțional. Pornind de la ideea lui Ioan Slavici, care afirma că „Binele, din punct de vedere moral, este tot ceea ce se potrivește cu firea omenească”, putem înțelege că școala are datoria de a cultiva echilibrul și armonia, prin povești și practici adaptate nevoilor elevilor.

Climatul pozitiv în clasă reprezintă un element fundamental al procesului educațional, având impact direct asupra motivației, performanțelor școlare și dezvoltării socio-emoționale a elevilor. Studiile recente în domeniul psihopedagogiei subliniază faptul că un mediu educațional caracterizat prin siguranță, cooperare și respect favorizează învățarea activă și dezvoltarea armonioasă a personalității. În acest context, literatura și narațiunea devin instrumente puternice, capabile să modeleze comportamente, să stimuleze empatia și să ofere repere morale. Având în vedere că anul 2025 marchează comemorarea scriitorului Ioan Slavici, este oportun să valorificăm creațiile sale ca resursă educativă pentru cultivarea unui climat pozitiv în clasă.

Problema centrală întâlnită în mediul gimnazial este tensiunea relațională dintre elevi și dificultatea menținerii unei atmosfere de respect reciproc. În multe școli gimnaziale, există dificultăți în menținerea unui climat armonios în clasă. Aceste dificultăți se manifestă prin conflicte frecvente între elevi, lipsa unei comunicări eficiente, scăderea motivației și a implicării în activitățile școlare. În multe cazuri, elevii nu găsesc un spațiu în care să se simtă ascultați și valorizați. Profesorii, presați de programa încărcată, tind să acorde prioritate informației în detrimentul formării caracterului.

Lipsa unui climat educațional armonios și incluziv în clasă persist din cauza lipsei unor strategii concrete, practice și bine adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor de gimnaziu. De multe ori, soluțiile aplicate sunt superficiale sau teoretice, iar profesorii nu dispun de suficiente instrumente pentru a crea un mediu incluziv și empatic. În plus, lipsa unui cadru cultural și educațional care să promoveze valori precum respectul, solidaritatea și responsabilitatea contribuie la menținerea unui climat tensionat.

Pentru diminuarea impactului problemei, este esențial revenirea la puterea poveștilor, în special a celor cu valoare morală și culturală, cum ar fi cele ale lui Ioan Slavici, autor comemorat în 2025. Poveștile nu sunt doar mijloace de divertisment, ci instrumente educative care pot modela comportamente, pot stimula empatia și pot pune bazele unei culturi a dialogului și respectului. În paralel, se recomandă implementarea unor practici de învățare

participativă, în care elevii să fie implicați activ precum crearea unor momente de reflecție colectivă, prin jocuri de rol inspirate din texte literare, prin adaptarea poveștilor la experiențele cotidiene ale elevilor și prin stabilirea unor reguli comune de conviețuire în clasă.

Prin această abordare, impactul negativ al unui climat școlar fragil este diminuat, deoarece elevii învață să se asculte, să se respecte și să colaboreze, iar profesorii devin facilitatori ai unui mediu sigur și motivant.

Implementarea soluției se realizează prin mai multe etape:

- Integrarea poveștilor în activitățile didactice – fiecare unitate de învățare poate începe cu o poveste sau un fragment care ilustrează o situație de viață relevantă;

- Ateliere de dialog și reflecție – elevii sunt invitați să-și exprime opiniile despre personaje și să găsească paralele cu propriile experiențe;

- Practici de tip „contract moral" al clasei – inspirat de concluziile discuțiilor, clasa poate redacta reguli de respect reciproc, asumate prin semnătură;

- Activități extracurriculare – proiecte tematice dedicate anului comemorativ Ioan Slavici (2025), cum ar fi scenete, expoziții sau dezbateri, pentru a ancora valorile morale în realitatea prezentă.

Astfel, poveștile devin nu doar obiect de studiu, ci și instrumente vii de educație. Profesorul devine facilitator, iar elevii – actori activi în construirea unui climat armonios.

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă presupune o viziune integratoare, în care educația nu se rezumă la transmiterea de cunoștințe, ci include și dimensiunea formativă, socio-emoțională și culturală. Poveștile și literatura – în special creațiile lui Ioan Slavici – reprezintă resurse esențiale pentru cultivarea valorilor morale, pentru stimularea empatiei și pentru consolidarea relațiilor interpersonale.

Prin utilizarea bunelor practici și a metodelor inovative, climatul clasei poate deveni un spațiu de învățare pozitiv, sigur și motivant, în care elevii se formează ca indivizi autonomi și responsabili. Astfel, educația își recapătă dimensiunea umanistă, iar școala devine un loc al înțelegerii, respectului și colaborării.

Bibliografie:

1**. Albulescu, Ion, Horațiu Catalano, *Managementul clasei de elevi*, Editura: Didactica Publishing House, 2025.**

2. **Goleman, D. *Inteligența emoțională*. Editura: Curtea Veche, București, 2008.**

3. **Neacșu, I., *Introducere în psihologia educației și a dezvoltării*, Editura: Polirom, 2021.**
4. **Slavici, Ioan, *Moara cu noroc*. București: Editura Minerva, 1992.**

Importanța poveștilor în dezvoltarea copiilor

Șerban Mihaela, Profesor Învățământ preșcolar
Școala Gimnazială Homocea, Județul Vrancea

Poveștile au însoțit omenirea din cele mai vechi timpuri și continuă să aibă un rol fundamental în viața copiilor. Ele nu sunt doar simple narațiuni menite să aducă zâmbete pe chipurile celor mici, ci reprezintă adevărate instrumente educative și formativ-creative. Prin intermediul lor, copilul descoperă lumea, învață să distingă binele de rău și își dezvoltă imaginația și sensibilitatea.

Încă din perioada preșcolară, copilul se află într-un proces intens de cunoaștere. El este curios, pune întrebări și caută explicații pentru tot ce îl înconjoară. În acest context, poveștile îi oferă răspunsuri potrivite nivelului său de înțelegere. Prin intermediul personajelor fantastice sau reale, copilul poate învăța lecții de viață într-un mod plăcut și accesibil. Astfel, basmele clasice, poveștile populare sau cele moderne nu doar distrează, ci transmit valori morale și culturale.

Importanța poveștilor se reflectă și în dezvoltarea limbajului. Ascultând povești, copilul își îmbogățește vocabularul, învață structuri noi de propoziții și dobândește capacitatea de a se exprima coerent. De asemenea, prin repovestirea lor, copilul își exersează memoria, atenția și capacitatea de a reproduce logic o succesiune de întâmplări. Aceste abilități sunt esențiale pentru pregătirea școlară și pentru integrarea socială.

Un alt aspect esențial îl reprezintă dezvoltarea imaginației și a creativității. Lumea poveștilor este plină de zâne, prinți, vrăjitori și animale vorbitoare, iar acest univers fabulos îi oferă copilului libertatea de a visa și de a-și construi propriile scenarii. Jocul de rol inspirat din povești, desenul sau dramatizarea contribuie la exprimarea liberă a trăirilor și la dezvoltarea personalității copilului.

De asemenea, poveștile au un rol emoțional deosebit. Ele îi ajută pe copii să înțeleagă și să gestioneze mai ușor emoțiile, identificându-se cu personajele preferate. Prin trăirile eroilor,

cei mici învață să recunoască bucuria, frica, curajul sau tristețea. În același timp, poveștile creează un cadru de apropiere între copil și adult, fie că este vorba de educator, părinte sau bunic, consolidând astfel relațiile afective.

Nu în ultimul rând, poveștile reprezintă o punte către tradiție și cultură. Prin ele, copiii descoperă valorile poporului din care fac parte, obiceiurile și credințele transmise din generație în generație. În acest fel, poveștile contribuie la formarea identității culturale și la dezvoltarea sentimentului de apartenență.

În concluzie, poveștile sunt mult mai mult decât simple istorii menite să adoarmă copilul. Ele constituie un mijloc de educație complex, care contribuie la dezvoltarea cognitivă, lingvistică, emoțională și culturală a celor mici. Din acest motiv, ele trebuie să rămână prezente în activitățile zilnice din grădiniță, școală și familie. A spune o poveste copilului înseamnă a-i oferi nu doar un moment de bucurie, ci și o lecție de viață, un sprijin în creștere și un prieten
.

Poveștile au însoțit omenirea din cele mai vechi timpuri și continuă să aibă un rol fundamental în viața copiilor. Ele nu sunt doar simple narațiuni menite să aducă zâmbete pe chipurile celor mici, ci reprezintă adevărate instrumente educative și formativ-creative. Prin intermediul lor, copilul descoperă lumea, învață să distingă binele de rău și își dezvoltă imaginația și sensibilitatea.

Încă din perioada preșcolară, copilul se află într-un proces intens de cunoaștere. El este curios, pune întrebări și caută explicații pentru tot ce îl înconjoară. În acest context, poveștile îi oferă răspunsuri potrivite nivelului său de înțelegere. Prin intermediul personajelor fantastice sau reale, copilul poate învăța lecții de viață într-un mod plăcut și accesibil. Astfel, basmele clasice, poveștile populare sau cele moderne nu doar distrează, ci transmit valori morale și culturale.

Importanța poveștilor se reflectă și în dezvoltarea limbajului. Ascultând povești, copilul își îmbogățește vocabularul, învață structuri noi de propoziții și dobândește capacitatea de a se exprima coerent. De asemenea, prin repovestirea lor, copilul își exersează memoria, atenția și capacitatea de a reproduce logic o succesiune de întâmplări. Aceste abilități sunt esențiale pentru pregătirea școlară și pentru integrarea socială.

Un alt aspect esențial îl reprezintă dezvoltarea imaginației și a creativității. Lumea poveștilor este plină de zâne, prinți, vrăjitori și animale vorbitoare, iar acest univers fabulos îi oferă copilului libertatea de a visa și de a-și construi propriile scenarii. Jocul de rol inspirat din povești, desenul sau dramatizarea contribuie la exprimarea liberă a trăirilor și la dezvoltarea personalității copilului.

De asemenea, poveștile au un rol emoțional deosebit. Ele îi ajută pe copii să înțeleagă și să gestioneze mai ușor emoțiile, identificându-se cu personajele preferate. Prin trăirile eroilor, cei mici învață să recunoască bucuria, frica, curajul sau tristețea. În același timp, poveștile creează un cadru de apropiere între copil și adult, fie că este vorba de educator, părinte sau bunic, consolidând astfel relațiile afective.

Nu în ultimul rând, poveștile reprezintă o punte către tradiție și cultură. Prin ele, copiii descoperă valorile poporului din care fac parte, obiceiurile și credințele transmise din generație în generație. În acest fel, poveștile contribuie la formarea identității culturale și la dezvoltarea sentimentului de apartenență.

În concluzie, poveștile sunt mult mai mult decât simple istorii menite să adoarmă copilul. Ele constituie un mijloc de educație complex, care contribuie la dezvoltarea cognitivă, lingvistică, emoțională și culturală a celor mici. Din acest motiv, ele trebuie să rămână prezente în activitățile zilnice din grădiniță, școală și familie. A spune o poveste copilului înseamnă a-i oferi nu doar un moment de bucurie, ci și o lecție de viață, un sprijin în creștere și un prieten .

Puterea poveștilor de a schimba lumea clasei

Stanciu Andriana Georgeta
Școala Gimnazială Merei

Lucrarea „Puterea poveștilor de a schimba lumea clasei" prezintă o bună practică educațională aplicată la ciclul primar, având ca scop dezvoltarea unui climat pozitiv prin intermediul poveștilor cu valoare morală. Pornind de la constatarea că unii elevi manifestă dificultăți de colaborare, empatie și respect reciproc, demersul a vizat cultivarea competențelor socio-emoționale prin lectură reflexivă și activități interactive. Povestirea „Popa Tanda" de Ioan Slavici, valorificată în contextul anului comemorativ 2025, a devenit punctul central al unui program educațional intitulat „Povești care unesc inimile". Activitățile propuse, lectura ghidată, jocul de rol, dezbaterea și elaborarea „Cartei faptelor bune", au contribuit la formarea unei atmosfere bazate pe respect, încredere și implicare. Elevii au înțeles că schimbarea începe cu propriul exemplu, iar clasa devine un spațiu al colaborării și al bucuriei de a învăța împreună. Lucrarea demonstrează că poveștile, folosite cu intenție pedagogică, pot transforma pozitiv dinamica grupului și pot sprijini educația pentru valori, empatie și comunitate.

La ciclul primar, deși elevii sunt receptivi, curioși și dornici de învățare, uneori relațiile dintre ei sunt afectate de tendințe de izolare, de neacceptare a diferențelor, de competiție exagerată sau de dificultăți în gestionarea emoțiilor. Într-un context educațional modern, în care accentul se pune pe cooperare, incluziune și dezvoltarea competențelor socio-emoționale, am constatat că unii copii întâmpină dificultăți în exprimarea empatiei, în ascultarea activă și în acceptarea greșelii ca parte firească a procesului de învățare.

Această problemă afectează climatul socio-afectiv al clasei, scăzând nivelul de încredere și sentimentul de apartenență la grup. Climatul pozitiv în clasă nu se construiește doar prin reguli, ci prin experiențe emoționale și morale comune, care să inspire comportamente prosociale și atitudini pozitive.

Așadar, am căutat o metodă educativă care să îmbine valorile morale cu dezvoltarea emoțională, într-un mod atractiv pentru copii. Soluția s-a conturat firesc în jurul poveștilor, un limbaj universal, care vorbește inimii copilului.

Cauza principală a problemelor de interacțiune și empatie în rândul elevilor este lipsa exercițiului conștient de reflecție asupra emoțiilor și comportamentelor, atât proprii, cât și ale celorlalți. Într-o eră digitală, dominată de stimuli rapizi și de comunicare superficială, copiii au tot mai puține ocazii de a trăi, discuta și înțelege profunzimea unei povești, mesajul moral și consecințele acțiunilor personajelor.

În multe situații, activitățile școlare sunt orientate predominant către conținuturi cognitive, iar dimensiunea afectivă rămâne insuficient valorificată. Povestea, ca mijloc formativ, este adesea tratată doar ca text literar, nu ca instrument de educație morală și emoțională.

Persistența acestei probleme este alimentată și de lipsa timpului dedicat discuțiilor reflexive după lectură și de insuficienta integrare a poveștilor în activități interdisciplinare, în care elevul să devină participant activ la descoperirea sensurilor morale.

Soluția propusă și aplicată în cadrul clasei mele a fost implementarea unui program de educație socio-emoțională prin povești, denumit *„Povești care unesc inimile”*. Acesta constă în selectarea unor texte literare cu valențe formative din literatura română și universală și utilizarea lor în contexte educaționale interactive: discuții dirijate, jocuri de rol, scriere creativă, dramatizări și proiecte de grup.

În anul 2025, declarat an comemorativ Ioan Slavici, am ales să integrez în activitățile clasei povestirea *„Popa Tanda”*. Mesajul acesteia despre muncă, perseverență, responsabilitate și transformare prin fapte, s-a dovedit extrem de valoros pentru dezvoltarea unui climat pozitiv. Elevii au înțeles că schimbarea începe cu propriul exemplu și că fiecare contribuție, oricât de mică, poate aduce binele în comunitate.

După implementarea programului, am observat o creștere a comportamentelor pozitive (ajutor reciproc, complimentare sinceră, implicare în activități comune). Copiii au devenit mai empatici, mai atenți unii la ceilalți și mai dispuși să colaboreze. Atmosfera din clasă s-a echilibrat, iar elevii au început să folosească frecvent expresii pozitive precum „putem reuși împreună”, „încerc din nou”, „mă bucur pentru tine”.

Activitatea centrală a fost proiectată sub forma unei secvențe de învățare integrate, având ca punct de plecare povestirea *„Popa Tanda”* de Ioan Slavici. Aceasta a fost desfășurată pe parcursul unei săptămâni, în cadrul programului *Școala altfel*, cu obiectivul de a promova valorile muncii, ale comunității și ale optimismului.

Etapele activității:

1. Lectura povestirii și conversația dirijată

Textul a fost adaptat nivelului de înțelegere al elevilor. Am discutat despre comportamentul inițial al preotului Trandafir, reacțiile sătenilor și transformarea ulterioară a comunității. Elevii au fost invitați să identifice emoțiile personajelor și să le ilustreze prin culori și expresii faciale.

2. Dezbaterea „Cum putem schimba lumea în bine?”

În grupuri mici, elevii au formulat idei despre ce ar putea face ei, ca elevi, pentru a transforma clasa într-un loc mai plăcut și mai vesel. Au apărut propuneri precum: „să avem o zi a complimentelor”, „să facem un panou al faptelor bune”, „să ne ajutăm colegii mai tăcuți”.

3. Joc de rol- „Popa Tanda vine în clasa noastră”

Elevii au dramatizat momentele cheie din poveste, propunând finaluri alternative. Prin această metodă, au interiorizat mesajul moral: schimbarea nu vine din critică, ci din exemplul personal.

4. Crearea „Cartei faptelor bune”

Inspirându-se din comportamentul personajului principal, elevii au elaborat un set de reguli pozitive, formulate la persoana întâi: *„Zâmbesc în fiecare zi”*, *„Îi ascult pe ceilalți cu atenție”*, *„Mă străduiesc să fiu de ajutor”*. Documentul a fost afișat pe peretele clasei și revizuit lunar.

5. Evaluare și reflecție

Elevii au completat o fișă intitulată *„Ce am învățat din Popa Tanda?”*, în care au notat o valoare morală, o emoție trăită și o acțiune pozitivă pe care o vor realiza în săptămâna următoare.

Prin aceste activități, poveștile au devenit instrumente de coeziune, de autocunoaștere și de creștere personală. Am extins metoda și asupra altor texte, precum „Fata babei și fata moșneagului” (pentru tema echității) sau „Punguța cu doi bani” (pentru curaj și perseverență). Poveștile, în special cele din literatura română clasică, reprezintă o resursă inepuizabilă pentru formarea unui climat pozitiv în clasă. Ele oferă repere morale clare, modele de comportament și contexte emoționale autentice prin care elevii pot învăța să gândească, să simtă și să acționeze pozitiv.

Programul *„Povești care unesc inimile”* a demonstrat că, atunci când povestea devine trăire și reflecție, nu doar text citit, elevii dezvoltă empatie, respect, responsabilitate și încredere. Povestea nu mai este doar o lecție de literatură, ci o lecție de viață.

Prin valorificarea poveștii *„Popa Tanda”* în anul comemorativ Ioan Slavici, am dorit să readuc în atenție puterea exemplului personal și valoarea muncii ca formă de dăruire și

construcție morală, repere esențiale pentru o educație bazată pe valori și pentru un climat școlar sănătos.

Implementarea acestui demers educațional a confirmat că poveștile pot fi un instrument eficient nu doar pentru dezvoltarea limbajului, ci și pentru modelarea comportamentului și a atitudinilor. Elevii au început să transfere valorile descoperite în povestiri în viața cotidiană a clasei, manifestând mai multă grijă față de colegi, o atitudine pozitivă față de învățare și o implicare activă în activitățile de grup. În cadrul discuțiilor reflexive, copiii au făcut legături între situațiile din poveste și propriile experiențe, devenind mai conștienți de emoțiile și reacțiile lor.

Această experiență a demonstrat că poveștile pot fi utilizate ca strategie de educație emoțională integrată, contribuind la dezvoltarea empatiei, a gândirii critice și a capacității de autoreglare. De asemenea, activitatea a stimulat colaborarea dintre elevi și între elevi și învățător, consolidând sentimentul de siguranță emoțională și apartenență.

În perspectivă, intenționez extinderea proiectului la nivelul școlii, prin organizarea unei „Săptămâni a poveștilor cu suflet", în care fiecare clasă să valorifice un text literar cu mesaj educativ. Astfel, poveștile vor continua să fie un liant între generații, o punte între cunoaștere și trăire, și un mijloc prin care școala își împlinește misiunea de a forma nu doar minți educate, ci și inimi bune.

Bibliografie

1. **Slavici, I. (1878).** ***Popa Tanda*****. În** ***Novele din popor*****. București: Editura Socec.**
2. **Goleman, D. (2008).** ***Inteligența emoțională*****. București: Curtea Veche.**
3. **Negovan, V. (2020).** ***Psihologia dezvoltării emoționale în școală*****. Iași: Polirom.**
4. **Iucu, R. (2019).** ***Management educațional și climatul clasei*****. București: Editura Universitară.**
5. **Cerghit, I. (2006).** ***Metode de învățământ*****. București: Polirom.**

Metode activ-participative de predare și rolul lor în stimularea creativității

Prof. Stochița Elena
Școala gimnazială Lunca Priporului, Nehoiu, jud. Buzău

***Jocul didactic** „este o metodă de acțiune simulată , indispensabilă poveștilor care constă în provocarea unor discuții pornind de la o problemă dată. Poate fi considerată o acțiune specifică încărcată de sensuri și tensiuni sau „un instrument educativ și didactic, o bază a metodelor de instruire și educație.” Subiectul trebuie să fie familiar elevilor, astfel încât ei să poată juca rolul, improvizând o stare de conflict ce trebuie atenuată de intervenția celorlalți. Utilitatea metodei este demonstrată de multiplele ei roluri: educă voința, rezistența, capacitatea de a respecta anumite convenții; învață elevul ce înseamnă apartenența la un grup, dezvoltă spiritul de echipă, responsabilitatea față de ceilalți; dezvoltă empatia și capacitatea de a înțelege opiniile altora; formează competența de a rezolva situațiile dificile; verifică corectitudinea comportamentelor formate.*

Jocul didactic „este o metodă de acțiune simulată care constă în provocarea unor discuții pornind de la o problemă dată. Poate fi considerată o acțiune specifică încărcată de sensuri și tensiuni sau „un instrument educativ și didactic, o bază a metodelor de instruire și educație.” Subiectul trebuie să fie familiar elevilor, astfel încât ei să poată juca rolul, improvizând o stare de conflict ce trebuie atenuată de intervenția celorlalți. Utilitatea metodei este demonstrată de multiplele ei roluri: educă voința, rezistența, capacitatea de a respecta anumite convenții; învață elevul ce înseamnă apartenența la un grup, dezvoltă spiritul de echipă, responsabilitatea față de ceilalți; dezvoltă empatia și capacitatea de a înțelege opiniile altora; formează competența de a rezolva situațiile dificile; verifică corectitudinea comportamentelor formate;

Activități susținute:

1. *Caută-i perechea*- Se împart în mod egal bilete care cuprind trăsăturile basmului și bilete care cuprind pasaje din basme. Având în vedere că activitatea se va derula pe grupe, se va stabili liderul, iar după o perioadă scurtă de timp, liderul fiecărei echipe merge la flipchart pentru a scrie rezolvările.
2. *Bingo*- Pe o fișă de lucru se face un tabel cu șase careuri. În fiecare careu va fi trecută sarcina de lucru, sau informațiile ce se vor verifica. Spre exemplu, pentru a verifica

datele despre viața și opera lui Ion Creangă se apelează la acest joc. Elevul care știe să completeze primul careu va striga *Bingo* și va merge la tablă pentru a completa careul.

3. *Jocul de fantezie*- Alcătuiți un text de 10-15 rânduri în care să faceți reclamă unei cărți sau unei opere literare pe care clasa voastră o transformă într-o piesă de teatru. (*Dănilă Prepeleac*)

Metoda ***Explozia stelară*** este o metodă nouă de dezvoltare a creativității „care presupune organizarea clasei de elevi într-un grup, stimulând crearea de întrebări pe întrebări. Procedura este simplă: se scrie problema pe o fișă, apoi se construiesc cât mai multe întrebări de tipul *Cine? , Ce? , Când? , Cum? , Unde? , Cum*? , care pot genera altele neașteptate, chiar surprinzătoare.

Activitate susținută: Basmul *Greuceanu*

Grupa I: *Cine?*

Cine a furat soarele și luna de pe cer?/*Cine* s-a îndoit de puterea personajului principal?

Cine a încercat să-l mănânce pe erou?/ *Cine* a vrut să-l otrăvească pe protagonist și pe amicul său?

Grupa II: *Ce?*

Ce au furat zmeii?/*Ce* a făcut Greuceanu?/ *Ce* a încercat să facă mama zmeilor?

Ce s-a întâmplat când salvatorul a aruncat pe cer soarele și luna?

Grupa III: *Când?*

Când s-a întâlnit Greuceanu cu cei doi servitori condamnați la moarte?

Când a luat diavolul paloșul?/ *Când* a ajuns fratele eroului la palat?

Când puteau descoperi cei doi frați că unul dintre ei putea muri?

Grupa IV: *Unde?*

Unde a mers eroul să caute soarele și luna?/ *Unde* a înfipt cuțitul?

Unde trăia împăratul?/*Unde* a plecat Greuceanu cu fratele său de cruce?

Grupa V: *Cum?*

Cum s-a transformat protagonistul în muscă?/*Cum* s-a luptat cu zmeii?

Cum a reacționat împăratul crezând că Greuceanu a dat înapoi?/*Cum* se termină basmul?

O altă modalitate de aplicare: Imaginați-vă o serie de întrebări care să aibă legătură cu pățaniile personajului principal din basmul *Povestea lui Harap-Alb*.

Brainstormingul

Asociată cu traducerea englezească *furtună în creier*, pedagogii a numit-o metoda asaltului de idei, care are drept scop „emiterea unui număr cât mai mare de soluții, privind modul de rezolvare a unei probleme într-un grup coordonat de un moderator. Metoda constă în

formularea mai multor întrebări succesive menite să faciliteze gândirea elevilor și emiterea spontană a răspunsurilor. Având în vedere că se urmărește obținerea unui număr cât mai mare de idei, întreaga discuție trebuie să respecte niște reguli:

- moderatorul să cunoască bine problema pe care o pune în discuție în mod clar și concis;
- participanții să fie selecționați cu atenție pe baza principiului eterogenității;
- ideile să fie admise și încurajate, oricât de neobișnuite ar fi, pentru a lăsa frâu liber imaginației și spontaneității;
- evaluarea, aprecierile critice se vor face mai târziu, când vor fi valorificate ideile.

Metoda înregistrează rezultate spectaculoase în cadrul lecțiile în care se propune definirea unui concept literar sau a unui termen de o simplitate aparentă., bineînțeles înainte de predarea acestora. „Prin întrebări-cheie, profesorul obține informații de la elevi cu privire la ce ,cât și cum au înțeles și au reținut un conținut asimilai și cum îl folosesc în situații noi, provocând acea stare de uimire și de admirație față de o judecată sau de un concept pe care nu le considerau atât de apropiate sau accesibile înțelegerii lor."

Activitate susținută: Cu ce termenii ați putea asocia cuvântul ***fantastic***?

Asociați cuvântului ***curaj*** *imagini, idei, sentimente, atitudini.*

Metoda ***Cadranelor*** facilitează sintetizarea informațiilor sau a noțiunilor, solicitând participarea activă a elevilor. Aplicabilitatea metodei este simplă, deoarece presupune împărțirea tablei în patru cadrane prin trasarea a două axe perpendiculare. Elevii sunt împărțiți în grupe numerotate de la 1 până la 4, corespunzătoare celor patru cadrane. Fiecare grupă rezolvă sarcinile primite, apoi prezintă clasei rezolvările, ceilalți membri pot interveni cu întrebări sau completări..

Activități susținute:

I. C1: Interpretați semnificația titlului.
C2: Notați ideile principale.
C3: Prezentați rolul moralizator al operei.
C4: Reprezentați printr-un desen un moment al operei care v-a impresionat.

II. C1: Propune alt titlu.
C2: Povestește pe scurt o întâmplare asemănătoare.
C3: Ce te-a impresionat?
C4: Imaginează-ți un alt final.

Metoda ***R.A.F.T*** *(rol, auditoriu, formă, temă)* presupune asumarea de către elev a unui rol din postura căruia solicită unui *auditoriu*-clasei de elevi, complet de judecată sau masă de oameni, printr-o anumită formă: scrisoare, prelegere, declarație, un lucru – o *temă.* Se solicită

astfel antrenarea elevilor într-o activitate bazată pe scriere dirijată. Are la bază scrierea-redactarea unui text utilizabil în activitatea de predare-învățare desfășurată la orice disciplină şi la orice vârstă.

Metoda presupune următoarele etape:

– profesorul prezintă elevilor o întâmplare, un eveniment;

– elevii sunt solicitați să identifice personajele implicate în desfășurarea evenimentelor prezentate;

– fiecare elev își asumă un anumit rol, devenind astfel personajul cu care se identifică;

Activitate susținută: *Povestea porcului* de Ion Creangă

Rol: Prietena prințesei

Auditoriu: Clasa de elevi

Format: Scrisoare

Tema: Curajul dovedit în căutarea lui Făt- Frumos

Interviul presupune învățarea prin colaborare, prin intermediul căreia elevii își pun întrebări în legătură cu o temă stabilită de profesor. Se formează grupuri de câte trei elevi: unul întreabă, altul răspunde, iar al treilea notează. Se poate folosi pentru a verifica tema, pentru a anticipa ce conținut urmează a fi abordat, pentru a împărtăși din experiența personală, pentru a rezuma ce s-a predat în cadrul lecției. Printre avantajele utilizării metodei se numără formarea și consolidarea deprinderilor de ascultare activă, implicarea tuturor elevilor în rezolvarea sarcinilor propuse și dezvoltarea competențelor de comunicare. Pot apărea și dezavantaje precum: dezinteresul, neseriozitatea manifestată de unii elevi, devierea interviului de la tema propusă, etc.

Activitate susținută: *Interviu cu Greuceanu*

1. Ce te-a determinat să pleci în căutarea soarelui și a lunii?
2. Ai fost uimit când slujnica și-a asumat meritele tale?
3. Crezi că a meritat fata de împărat tot efortul depus de tine?
4. Cum a reușit diavolul să îți fure paloșul?
5. Ce ai simțit când ai pus din nou pe cer soarele și luna?

Bibliografie:

1. **Cerghit, Ioan*, Metode de învățământ,* Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977**
2. **Goia, Vistian*, Didactica limbii și literaturii române,* Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002**
3. **Ilie, Emanuela*, Didactica limbii române,* editura Polirom, Iași, 2008**

Ora de biologie ca o poveste „ Salvați-l pe Picurici”

Profesor, Stoian Adriana
Școala Gimnazială Nr. 27 Timișoara, Județul Timiș

Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice a inițiat Campania de informare a Proiectului „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți”- Seminariile de educație ecologică pentru copii.

Obiectivul principal al seminarului a constat în informarea corectă a copiilor în ceea ce privește problemele legate de igienă și consumul de apă. De asemenea, s-a încercat instruirea copiilor și crearea unei atitudini pozitive în relația lor cu mediul înconjurător.

Astfel, Seminarul de educație ecologică a fost susținut de profesorii școlii , care a participat la Seminarul de Formare de Formatori.

În calitate de profesor am susținut lecții cu elevii unde l-am întrodus ca personaj în poveste pe Picurici , pentru a le putea furniza informații elevilor despre importanța apei și rolul ei în corpul uman, circuitul apei în natură , utilizările apei, forme de poluare a apei, consecințele utilizării apei poluate, protejarea mediului. Am realizat prezentări power –point, am avut o mascotă cu Picurici care am folosito de fiecare dată în organizarea activităților, am realizat fișe de lucru cu picurici, diverse jocuri pe tema apei.

Am realizat experimente de tipul colectării apei și studiul ph-ului, a calității apei.
Prin activitatea ,,Salvați-l pe Picurici”, am desfăşurat o frumoasă călătorie prin lumea apei, tipurilor de ape, compoziția apei, efectele apei, prin universul eroilor pozitivi și negativi.Activitățile au prins foarte bine la clasele a V-a, respectiv a VI-a .

Povestea în cadrul orelor de biologie utilizează cu mai multă eficienţă în predarea biologiei la clasele gimnaziale mici (a V-a şi a VI-a), în funcţie de conţinuturi, poate rezolva multiple sarcini didactice. Urmăreşte atât înfăţişarea unor evenimente, procese, fenomene biologice îndepărtate în spaţiu şi timp, cât şi surprinderea unor elemente cauză-efect în acestea, care au asupra elevilor o înrâurire afectivă. Povestea poate stimula la elevi imaginarea unor evenimente dincolo de lumea lor concretă, devenind o sursă importantă de creştere a creativităţii lor.

Cu ajutorul poveștilor, copiii au reuşit să să-şi însuşească noţiunile de bază, să enunţe asemănări şi deosebiri între efectele pozitive şi negative ale omului în mediul înconjurător, a importanţei apei în viaţa omului și a viețuitoarelor, respectiv a întregii planete, etc.

Mediul școlar reprezintă unul dintre factorii importanți care contribuie la valorificarea și maximizarea potențialului uman, iar rolul fundamental al școlii este acela de a-i educa pe copii astfel încât să se realizeze la nivelul potențialului lor și să fie fericiți (Dobrean A.& Păsărelu C. R., 2017).

Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice a inițiat Campania de informare a Proiectului „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți"- Seminariile de educație ecologică pentru copii.

Obiectivul principal al seminarului a constat în informarea corectă a copiilor în ceea ce privește problemele legate de igienă și consumul de apă. De asemenea, s-a încercat instruirea copiilor și crearea unei atitudini pozitive în relația lor cu mediul înconjurător.

Astfel, Seminarul de educație ecologică a fost susținut de profesorii școlii , care a participat la Seminarul de Formare de Formatori.

În calitate de profesor am susținut lecții cu elevii unde l-am întrodus ca personaj în poveste pe Picurici , pentru a le putea furniza informații elevilor despre importanța apei și rolul ei în corpul uman, circuitul apei în natură , utilizările apei, forme de poluare a apei, consecințele utilizării apei poluate, protejarea mediului. Am realizat prezentări power –point, am avut o mascotă cu Picurici care am folosito de fiecare dată în organizarea activităților, am realizat fișe de lucru cu picurici, diverse jocuri pe tema apei.

Am realizat experimente de tipul colectării apei și studiul ph-ului, a calității apei.

Poveștile au un rol terapeutic, ajutându-ne să gestionăm mai ușor anumite situații. Pentru copii este dificil să-și recunoască părțile negative, în sufletul lor se dă mereu o bătălie între bine și rău, sunt deseori bulversați și stă în firea lor să se învinovățească. Prin povești i-am informat că există și alte personaje care fac greșeli, iar faptul că binele învinge le încurajează latura pozitivă să preia controlul. Așadar poveștile îi ajută pe copii să facă față conflictelor interioare cu care aceștia se confruntă. Prin activitatea „Salvați-l pe Picurici", am desfășurat o frumoasă călătorie prin lumea apei, tipurilor de ape, compoziția apei, efectele apei, prin universul eroilor pozitivi și negativi.Activitățile au prins foarte bine la clasele a V-a, respectiv a VI-a .

Povestea trebuie să ascundă în spatele ei o proiectare didactică riguroasă, metode moderne de predare şi testare şi o strategie pedagogică menită să asigure că, la finalul aventurii, elevii au învăţat cu adevărat.

Prin intermediul poveştilor, elevii fac cunoştinţă într-un mod plăcut şi uşor cu tema generală, temă care va cuprinde elemente din mai multe discipline. În cadrul activităţiilor desfășurate , elevii au învățat să comunice şi să se simtă în largul lor.

Este o nouă abordare a predării şi curriculum-ului în şcoală.

Este o formă de comunicare emoţională prin care lumea reală, adevărată, poate fi percepută mult mai bine decât cu ajutorul înţelegerii, raţiunii, comunicării abstracte.

Copiii au fost dornici să afla cât mai multe lucruri interesante despre proprietățile apei, viețuitoarele din apă, cum se pot face analizele apei potabile, etc.

Povestea în cadrul orelor de biologie utilizează cu mai multă eficienţă în predarea biologiei la clasele gimnaziale mici (a V-a şi a VI-a), în funcţie de conţinuturi, poate rezolva multiple sarcini didactice. Urmăreşte atât înfăţişarea unor evenimente, procese, fenomene biologice îndepărtate în spaţiu şi timp, cât şi surprinderea unor elemente cauză-efect în acestea, care au asupra elevilor o înrâurire afectivă. Povestea poate stimula la elevi imaginarea unor evenimente dincolo de lumea lor concretă, devenind o sursă importantă de creştere a creativităţii lor.

Activitatea trebuie să fie planificată, organizată, cunoscând posibilităţile de dezvoltare psihoindividuale ale copiilor, capacitatea lor intelectuală, cadrul didactic trebuie să ţină cont de puterea de concentrare a atenţiei copiilor, de durata procesului audierii, elevii inervin cu întrebări, fac completări.

Povestea poate fi modernizată prin folosirea de planşe, imagini, filmuleţe, întrerupând astfel firul acţiunii pentru a plasa o explicaţie. Prin intermediul materialului şi claritatea exprimării ideilor, povestea prezentată asigură însuşirea unui fond de reprezentări vii şi clare, incită la analiză şi comparaţii, înlesneşte înţelegerea lucrurilor şi desprinderea esenţialului.

Pentru ca povestea să fie atractivă, trebuie să fie citită cu intonaţie, talent, însoţită de gestică, ton adecvat.

Predarea ca o poveste nu poate fi folosită decât în strânsă legătură cu descrierea, explicaţia care au rol de a înfăţişa direct aspectele relatate, care sunt un suport de analiză şi argumentare a cunoştinţelor noi.

Astfel, povestirea dezvoltă următoarele procese psihice:

- limbajul – ca mijloc fundamental de receptare şi comunicare ;
- gândirea logică – datorită succesiunii evenimentelor din povestire ;
- memoria voluntară – prin reţinerea desfăşurării evenimentelor şi expunerea lor pe baza unor procedee şi mijloace specifice (pe baza întrebărilor formulate de profesor, pe baza unor planşe sau ilustraţii etc.)

- atenţia – prin memorarea numelor personajelor, a unor elemente ce apar în poveşti a succesiunii întâmplărilor, a unor expresii sau versuri reprezentative .

- imaginaţia – prin crearea unor imagini noi pe baza prelucrării reprezentărilor şi a experienţei cognitive ;

Cu ajutorul poveștilor, copiii au reuşit să să-şi însuşească noţiunile de bază, să enunţe asemănări şi deosebiri între efectele pozitive și negative ale omului în mediul înconjurător, a importanţei apei în viaţa omului și a viețuitoarelor, respectiv a întregii planete, etc.

Bibliografie:

1.Probleme globale ale omenirii. Starea lumii - Brown L., Editura Tehnică, Bucureşti, 1994

2.N.Botnariuc- ”Ecologie”, Editura Didactică și Pedagogică, București,1982.

3.Berca M., 2000, „Ecologie generala și protectia mediului” , Ed. Ceres. București

4.Diminescu, N.; Ianovici, N., 2003, Curs de didactica biologiei,Editura Mirton, I.S.B.N: 973- 661- 212-0.

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasele primare prin storytelling

Prof.înv.primar Stoica Maricica
Școala Gimnazială Câmpuri, jud.Vrancea

Lucrarea subliniază importanța creării unui climat pozitiv în clasele primare ca fundament pentru o educație de calitate și pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor. Atmosfera din clasă influențează motivația, relațiile interpersonale și echilibrul socio-emoțional al elevilor. Într-o etapă delicată de formare a identității și valorilor, mediul școlar trebuie să ofere siguranță, respect și deschidere.

Printre metodele didactice care contribuie la acest climat se evidențiază ***storytelling-ul****, arta de a spune povești, utilizată nu doar ca exercițiu narativ, ci ca un instrument pedagogic complex. Poveștile stimulează imaginația și gândirea critică, transmit valori morale, consolidează vocabularul, favorizează empatia și relațiile de cooperare, transformând procesul de învățare într-o experiență atractivă și autentică.*

Lucrarea arată că dificultățile întâlnite în multe clase – conflicte, marginalizare, lipsă de colaborare – se datorează insuficientei cultivări a empatiei și spiritului de echipă, precum și influențelor negative ale mediului extern. În acest context, storytelling-ul devine o soluție practică și eficientă.

Sunt propuse mai multe strategii de implementare: alegerea de povești cu rol formativ, crearea de povești colective, storytelling vizual prin imagini sau benzi desenate, povești personale, utilizarea tehnologiei digitale și jocuri de rol. Aceste metode implică activ elevii, stimulează creativitatea și consolidează spiritul de comunitate.

Beneficiile pentru climatul clasei sunt multiple: crearea unui mediu securizant, întărirea relației profesor–elev, dezvoltarea empatiei, reducerea conflictelor și motivarea pentru învățare. Prin povești, copiii se simt ascultați și valorizați, iar clasa devine un spațiu prietenos, bazat pe respect și încredere.

Concluzia lucrării este că storytelling-ul depășește rolul de simplă tehnică didactică, devenind un ***catalizator al relațiilor pozitive*** *și un mijloc esențial pentru dezvoltarea unei comunități școlare sănătoase. Profesorii care integrează creativ poveștile contribuie nu doar la formarea competențelor academice, ci și la educarea unor elevi empatici, responsabili și motivați.*

Un vechi proverb chinezesc zice: „Dacă vrei un an de belșug, cultivă orez, dacă vrei 10 ani de belșug, cultivă o livadă, dacă vrei 100 de ani prosperitate, cultivă oameni.” Cultivarea oamenilor prin educație nu este facilă, dar rezultatele vor recompensa orice efort.

Un climat pozitiv în cadrul clasei reprezintă fundamentul unei educații de calitate și al unei dezvoltări armonioase a copiilor. Atmosfera din clasă influențează atât motivația elevilor pentru învățare, cât și relațiile interpersonale și dezvoltarea lor socio-emoțională. În școala primară, când copilul se află într-o etapă de formare a identității și a valorilor, este esențial ca mediul educațional să fie unul bazat pe siguranță, respect și deschidere.

În acest context, lucrarea de față își propune să evidențieze importanța storytelling-ului ca mijloc de construire a unui climat pozitiv în clasele primare, să descrie beneficiile acestuia și să prezinte modalități practice de implementare.

În multe clase se constată dificultăți de relaționare între elevi: apar conflicte frecvente, unii copii se simt marginalizați sau neînțeleși, iar cooperarea lasă de dorit. Atmosfera devine uneori tensionată, ceea ce afectează atât rezultatele școlare, cât și starea de bine a copiilor. Elevii nu manifestă întotdeauna respect reciproc, nu își ascultă colegii și evită să colaboreze. Această situație determină un climat nefavorabil învățării și dezvoltării armonioase a personalității.

Cauzele care duc la apariția acestui climat negativ sunt multiple. În primul rând, elevii nu sunt suficient implicați în activități care să stimuleze empatia și spiritul de echipă. Poveștile sunt adesea utilizate doar ca material de analiză literară, fără a se insista pe dimensiunea lor formativă. În al doilea rând, influența mediului extern – mass-media, mediul online, modelele sociale – transmite uneori exemple de comportamente agresive sau superficiale, care se reflectă în relațiile dintre copii. De asemenea, lipsa unor rutine clare de comunicare pozitivă în cadrul orelor contribuie la perpetuarea acestei probleme.

Printre strategiile didactice care contribuie la crearea acestui climat pozitiv se remarcă **storytelling-ul** (arta de a spune povești). Povestea, în diversele ei forme – tradițională, modernă, personală sau imaginară – constituie un instrument prin care învățarea devine mai atractivă, iar interacțiunea dintre elevi și profesor se transformă într-o experiență autentică.

Poveștile au fost dintotdeauna un mijloc fundamental de transmitere a valorilor, cunoștințelor și experiențelor între generații. În educația formală, storytelling-ul nu este doar o tehnică narativă, ci un instrument pedagogic complex, cu multiple valențe:

- **Dezvoltare cognitivă:** poveștile stimulează imaginația, gândirea critică și capacitatea de a face conexiuni. Ele facilitează înțelegerea conceptelor abstracte prin exemple concrete și accesibile copiilor.
- **Învățare prin emoție:** emoțiile asociate cu personajele și situațiile din povești determină o implicare mai profundă a elevilor. Astfel, cunoștințele se fixează mai ușor și devin mai durabile.
- **Formarea valorilor morale:** prin povești, elevii descoperă modele de comportament, înțeleg consecințele acțiunilor și învață să distingă între bine și rău.
- **Stimularea limbajului:** storytelling-ul contribuie la îmbogățirea vocabularului, la dezvoltarea exprimării orale și la cultivarea capacității de ascultare activă.
- **Consolidarea relațiilor sociale:** poveștile ascultate sau create în grup dezvoltă spiritul de colaborare, empatia și respectul pentru opiniile celorlalți.

Prin toate aceste valențe, storytelling-ul depășește rolul de simplu exercițiu de comunicare și devine o metodă esențială pentru construirea unui climat educațional pozitiv. Storytelling-ul este o metodă didactică activă, centrată pe elev, care presupune folosirea poveștii ca instrument de învățare, explorare și înțelegere a unui conținut.

Pentru a fi eficient, storytelling-ul trebuie integrat în activitățile zilnice ale clasei, adaptat vârstei și intereselor elevilor. Câteva strategii relevante sunt:

1. **Povești cu rol formativ** – profesorul alege povești care transmit mesaje despre prietenie, cooperare, respect sau curaj. După audiere, urmează discuții prin care elevii reflectează asupra mesajului.
2. **Crearea de povești colective** – clasa construiește împreună o poveste, fiecare elev adăugând câte un fragment. Această tehnică dezvoltă creativitatea și spiritul de echipă.
3. **Storytelling vizual** – folosirea imaginilor, desenelor sau benzilor desenate pentru a susține narațiunea. Elevii sunt mai implicați atunci când își pot ilustra poveștile.
4. **Povești personale** – elevii sunt încurajați să relateze experiențe proprii sau să creeze personaje inspirate din viața lor. Acest exercițiu dezvoltă încrederea în sine și deschiderea spre ceilalți.
5. **Integrarea tehnologiei** – aplicațiile digitale permit crearea de povești interactive, audiobook-uri sau scurte animații. Elevii se familiarizează, astfel, cu mijloace moderne de exprimare.
6. **Jocuri de rol** – transformarea poveștilor în scenete sau teatru școlar, unde fiecare copil are un rol. Această metodă favorizează implicarea activă și dezvoltă abilitățile de comunicare.

Prin varietatea acestor metode, profesorul poate stimula interesul elevilor, adaptând poveștile la temele din curriculum sau la nevoile socio-emoționale ale clasei.

Storytelling-ul contribuie semnificativ la dezvoltarea unui climat pozitiv în mai multe moduri:

- **Crearea unui mediu securizant:** poveștile oferă copiilor o zonă de confort emoțional. Ascultarea unei povești le conferă siguranță și le diminuează anxietatea.
- **Consolidarea relației profesor–elev:** atunci când profesorul spune povești, elevii îl percep ca pe o persoană mai apropiată și mai disponibilă, ceea ce crește încrederea reciprocă.
- **Stimularea empatiei:** identificarea cu personajele și situațiile narate îi ajută pe copii să înțeleagă emoțiile altora și să dezvolte comportamente pro-sociale.
- **Îmbunătățirea colaborării:** poveștile colective și activitățile de grup întăresc legăturile dintre elevi, reduc conflictele și promovează respectul reciproc.
- **Motivarea pentru învățare:** învățarea prin povești este percepută ca o activitate plăcută, ceea ce sporește implicarea și atenția copiilor.

Astfel, storytelling-ul nu este doar o strategie didactică, ci și un catalizator al unui climat educațional sănătos, bazat pe valori și relații constructive.

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasele primare este o condiție esențială pentru succesul educațional și pentru formarea unor elevi responsabili, empatici și motivați. Storytelling-ul reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități prin care profesorul poate atinge acest obiectiv, datorită capacității sale de a implica emoțional, de a transmite valori și de a facilita comunicarea.

Poveștile, fie ele tradiționale sau create împreună cu elevii, transformă sala de clasă într-un spațiu deschis și prietenos, unde copiii se simt ascultați, înțeleși și apreciați. Prin integrarea creativă a storytelling-ului, profesorii contribuie nu doar la dezvoltarea competențelor școlare, ci și la modelarea unei comunități de învățare bazată pe respect, încredere și solidaritate.

Bibliografie:

1. **Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Polirom. – Capitol despre climat educațional și metode didactice.**
2. **Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom. – Prezentarea metodelor narative și a rolului lor formativ.**

3. **Joița, E. (2000).** ***Management educațional: profesorul – manager de proces didactic*****. București: Editura Aramis.**
– Informații despre rolul profesorului în crearea unui climat pozitiv.
4. **Goleman, D. (2008).** ***Inteligența emoțională*****. București: Curtea Veche.**
– Relevanță pentru componenta socio-emoțională pe care o dezvoltă storytelling-ul.
5. **Ionescu, M. (2007).** ***Instrucția și educația în școala contemporană*****. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.**
– Exemple de metode moderne de predare și accent pe climatul educațional.

Importanța poveștilor la grupa mică (clasic vs. modern)

Stoichiță Oana,
Grădinița nr.208, București

Articolul explorează rolul poveștilor – atât clasice, cât și moderne – în crearea unui climat educațional pozitiv la grupa mică de grădiniță. Poveștile sunt instrumente complexe de formare morală și emoțională, capabile să ofere copiilor repere de comportament, modele de empatie și experiențe afective semnificative. Pornind de la caracteristicile de vârstă ale copiilor de 3–4 ani, lucrarea evidențiază modul în care educatoarea poate utiliza poveștile tradiționale, reinterpretate sau moderne pentru a consolida cooperarea, încrederea și bucuria de a fi împreună. Sunt prezentate exemple concrete de activități, precum și o analiză comparativă între basmele clasice și poveștile moderne, în vederea identificării valențelor lor educative.

Introducere

Climatul educațional pozitiv reprezintă fundamentul unei grupe echilibrate, unde copiii se simt în siguranță, valorizați și motivați să exploreze. În educația timpurie, povestea devine o metodă privilegiată pentru transmiterea valorilor morale și emoționale, pentru dezvoltarea limbajului și a relațiilor interpersonale.

În grupa mică, copilul trăiește puternic prin emoție și imaginație. Lumea poveștilor îi oferă repere clare între bine și rău, siguranță afectivă și un cadru în care poate înțelege lumea înconjurătoare. Fie că vorbim despre povești clasice – *Scufița Roșie*, *Albă ca Zăpada*, *Cei trei purcelușI* – sau despre povești moderne precum *Curcubeul prieteniei* ori *Omida mâncăcioasă*, mesajul educativ este același: copilul descoperă cum să trăiască frumos alături de ceilalți.

Poveștile clasice și poveștile moderne – o paralelă educativă

Poveștile clasice au constituit dintotdeauna un pilon al formării morale. Ele transmit valori universale: binele învinge răul, curajul este răsplătit, bunătatea aduce fericirea. Structura lor este clară, repetitivă și simbolică – potrivită vârstei preșcolare, deoarece îi oferă copilului siguranță și predictibilitate.

În schimb, poveștile moderne se apropie mai mult de experiențele zilnice ale copilului. Ele prezintă situații din viața cotidiană: relația cu părinții, prietenii, emoțiile, acceptarea diversității. Personajele sunt adesea animale prietenoase, jucării sau copii curioși.

Element	Povești clasice	Povești moderne
Tematică	lupta dintre bine și rău, morală clară	emoții, prietenie, colaborare, acceptare
Personaje	prinți, zâne, animale simbolice	copii, animale realiste, personaje cotidiene
Finalitate	moralizatoare, învățăminte explicite	deschisă, reflexivă, bazată pe experiență emoțională
Valoare educativă	dezvoltă discernământul moral	dezvoltă empatia și comunicarea emoțională

Cele două tipuri de povești se completează reciproc. Poveștile clasice oferă modele clare de comportament și un cadru moral stabil, în timp ce poveștile moderne ajută copilul să-și recunoască emoțiile și să se raporteze realist la lumea din jur.

Astfel, un climat educațional pozitiv poate fi construit prin alternarea poveștilor clasice (pentru siguranță și morală) cu cele moderne (pentru empatie și relaționare).

Activități propuse:

1. Povestea clasică „Cei trei purcelușI" – cooperarea și perseverența

Obiective:

- cultivarea valorilor muncii și colaborării;
- dezvoltarea spiritului de echipă.

Materiale: măști, decoruri simple, cuburi pentru „casele purcelușilor".

Desfășurare:

Educatoarea povestește și dramatizează împreună cu copiii. Se discută: „De ce casa din cărămizi a rezistat?" și „Cum ar fi putut purcelușii să se ajute între ei?". Activitatea se încheie cu construirea „casei prieteniei" din cuburi, de către toți copiii împreună.

Rezultate:

Copiii înțeleg importanța cooperării și a efortului comun. Atmosfera devine mai unită, iar interacțiunile pozitive cresc.

2. Povestea modernă „Norișorul trist și prietenii săi" – recunoașterea emoțiilor

Obiective:

- dezvoltarea vocabularului emoțional;
- exprimarea adecvată a stărilor afective.

Materiale: imagini, oglinzi, planșe meteo.

Desfășurare:

După lectură, copiii identifică emoțiile norișorului și le asociază cu trăiri proprii. Se joacă „Fața emoțiilor” – copiii mimează tristețea, bucuria, frica, iar ceilalți ghicesc.

Rezultate:

Copiii comunică mai deschis emoțiile, empatizează cu colegii și învață că este firesc să se simtă diferit în diverse momente.

3. Povestea clasică reinterpretată „Scufița Roșie merge la grădiniță” – curajul și încrederea

Obiective:

- consolidarea încrederii în sine;
- stimularea exprimării libere.

Materiale: coșuleț, imagini, decor de pădure.

Desfășurare:

Educatoarea reinterpretează povestea clasică, adaptând-o contextului grupei mici: Scufița merge la grădiniță și învață să aibă încredere în colegi. Copiii completează povestea și propun finaluri alternative.

Rezultate:

Prin familiaritate și umor, copiii depășesc timiditatea, se implică în dialog și se simt mai siguri în grup.

Climatul educațional- efecte observate

Prin activități bazate pe povești, s-a observat o îmbunătățire vizibilă a comportamentului social:

- creșterea nivelului de cooperare și implicare;
- diminuarea conflictelor minore;
- exprimarea mai clară a emoțiilor;
- apariția gesturilor de sprijin între copii.

Atât poveștile clasice, cât și cele moderne contribuie la crearea unei atmosfere pozitive. Clasicele oferă repere ferme, iar modernele stimulează reflecția și înțelegerea emoțională – împreună, asigură echilibrul între tradiție și actualitate.

Concluzii

Utilizarea poveștilor în educația timpurie este o strategie eficientă pentru formarea unui climat pozitiv, sigur și cooperant. Basmele clasice oferă copilului repere morale și sentimentul stabilității lumii, în timp ce poveștile moderne îl ajută să se înțeleagă pe sine și pe ceilalți.

Pentru educatoare, provocarea este de a alterna aceste două categorii de povești, adaptându-le nevoilor grupei și emoțiilor copiilor. Astfel, povestea devine o punte între generații, între tradiție și contemporaneitate, între inimă și minte.

Prin fiecare poveste spusă, copilul învață să zâmbească, să se accepte, să fie bun și să trăiască frumos în comunitate.

Bibliografie

1. **Bettelheim, B. (2012). *Psihanaliza basmelor*. București: Editura Trei.**
2. **Cristea, S. (2000). *Dicționar de termeni pedagogici*. București: Editura Didactică și Pedagogică.**
3. **Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche.**
4. **Donaldson, J. (2008). *Gruffalo*. București: Cartea Copiilor.**
5. **Carle, E. (2015). *Omida mâncăcioasă*. București: Cartea Copiilor**

Storytelling în educație – Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Stroe Steluța

Școala Gimnazială Mihu Dragomir, Brăila

Crearea unui climat educațional pozitiv reprezintă o condiție esențială pentru învățare eficientă, motivație și dezvoltarea armonioasă a elevilor. Printre metodele care pot sprijini acest proces, storytelling-ul ocupă un loc central, având rădăcini adânci în tradiția umană și o relevanță crescută în pedagogia modernă. Poveștile, fie ele literare, personale sau interculturale, funcționează ca instrumente de transmitere a valorilor, de stimulare a empatiei și de consolidare a relațiilor pozitive dintre elevi și profesori.

Prin intermediul poveștilor, elevii pot explora experiențe diverse, pot învăța să gestioneze emoții și să găsească soluții creative la probleme. Identificarea cu personajele sau crearea de povești proprii facilitează exprimarea liberă, reduc anxietatea și întăresc sentimentul de apartenență la grup. De asemenea, poveștile interculturale favorizează acceptarea diversității și combaterea stereotipurilor, contribuind la incluziune și respect reciproc.

Integrarea storytelling-ului în activitățile școlare – prin povestire orală, povești digitale, teatru sau scriere creativă – transformă clasa într-o comunitate de învățare în care domnesc încrederea și cooperarea. Astfel, poveștile nu sunt doar un instrument didactic, ci și o cale prin care profesorii pot construi un climat educațional pozitiv, bazat pe empatie, colaborare și motivație intrinsecă.

Educația contemporană precum și provocările aduse de climatul școlar (bullying, lipsa motivației, anxietate) au adus la apariția în mediul școlara unor metode care să depășească transmiterea cognitivă și să atingă dimensiunile socio-emoționale. Storytelling-ul este actual pentru că el e o punte între tradiție și inovație.

Obiectivele lucrării mele sunt de a prezenta cadrul teoretic, a unor strategii practice și a impactului poveștilor asupra climatului educațional.

Fundament teoretic al storytelling-ului în educație

- Storytelling poate fi privit ca proces narativ, ca metodă didactică, ca strategie de comunicare.

- Rolul poveștilor în dezvoltarea cognitivă și emoțională (Piaget – stadiile dezvoltării cognitive; Bruner – „narrative mode of thought”).
- Vygotsky și rolul limbajului în dezvoltarea gândirii introduc poveștile ca mediu pentru zona proximală de dezvoltare.
- Teoria inteligenței emoționale (Goleman) arată cum storytelling-ul poate dezvolta conștiința de sine, empatia și autoreglarea.
- Există o conexiune între storytelling și neuroștiințe (studiile despre cum poveștile activează simultan cortexul limbic, zonele asociative și motorii).

Storytelling și climatul educațional pozitiv

- Definiția climatului școlar pozitiv presupune siguranță, sprijin emoțional, incluziune, colaborare.
- Poveștile ca vehicul pentru valori ajută la cultivarea unor valori precum onestitatea, curajul, solidaritatea.
- Identificarea elevilor cu personaje permite elevilor reducerea anxietății și întărirea încrederii.
- Narațiunea ca instrument de mediere a conflictelor permite elevilor să regăsesc soluții prin parabole și exemple narative.
- Efecte observate în cercetări contribuie la creșterea motivației intrinseci, reducerea comportamentelor disruptive, îmbunătățirea relațiilor elev–profesor.

Dimensiunea interculturală a poveștilor

- Poveștile tradiționale ca expresie a identității culturale.
- Activități interculturale: schimb de povești din familiile elevilor, proiecte internaționale eTwinning bazate pe narațiuni.
- Poveștile ca instrument de combatere a stereotipurilor.
- Exemple: povești românești puse în dialog cu basme africane sau asiatice pentru a scoate în evidență valori universale.
- Impact: creșterea respectului pentru diversitate, diminuarea excluziunii.

Strategii practice de implementare a storytelling-ului în clasă

- *Rolul profesorului:* arta de a povesti (intonare, gesturi, structură narativă).
- *Povestirea colectivă*: crearea în echipă a unei povești în care fiecare elev adaugă un fragment.
- *Jurnale narative*: elevii scriu povești despre propria experiență școlară, care apoi sunt împărtășite în grup.

- *Povești digitale*: elevii folosesc aplicații simple (Canva, Book Creator, StoryJumper) pentru a-și ilustra poveștile.
- *Integrarea curriculară:*
    - Literatură: analiza basmelor și rescrierea lor din perspectiva altui personaj.
    - Istorie: prezentarea unor evenimente istorice sub formă de poveste personalizată (scrisoare, jurnal).
    - Educație civică: povești care transmit valori democratice și de respect reciproc.
    - Limbi străine: folosirea storytelling-ului pentru exersarea vocabularului și a expresiilor idiomatice.
- *Activități ludice:* „povești cu final deschis", teatru narativ, benzi desenate.

Exemple de bune practici și studii de caz

- Profesor care folosește „povești terapeutice" pentru gestionarea conflictelor (de ex., povești despre prietenie și iertare).
- Proiect educațional: „Cutia cu povești" – elevii extrag bilețele cu începuturi de povești și le dezvoltă împreună.
- Experiențe internaționale (Finlanda, Canada) unde storytelling-ul este parte din curriculumul formal.
- Dovezi empirice: creșterea participării, îmbunătățirea abilităților de comunicare, reducerea conflictelor interpersonale.

Provocări și limite

- Riscul simplificării excesive – poveștile pot fi percepute ca „joacă" dacă nu sunt integrate în obiective educaționale clare.
- Necesitatea adaptării la vârstă și context (povești prea complexe sau prea simple).
- Dificultatea profesorilor care nu au formare în arta povestirii.
- Posibilitatea unor interpretări culturale greșite sau sensibile.
- Cum pot fi depășite: formare profesională, selecția atentă a materialelor, co-crearea cu elevii.

Storytelling-ul este o resursă educațională universală, care creează conexiuni emoționale și cognitive. Prin povești, clasa devine o comunitate, nu doar un spațiu de instruire. Într-o lume fragmentată și digitalizată, povestea rămâne un liant uman fundamental. Includerea storytelling-ului în pregătirea cadrelor didactice, extinderea cercetărilor asupra efectelor asupra climatului școlar și a performanțelor academice.

Bibliografie

1. **Bruner, J. (1990).** ***Acts of Meaning*****. Harvard University Press.**
2. **Bruner, J. (1991). The Narrative Construction of Reality.** ***Critical Inquiry, 18*****(1).**
3. **Egan, K. (1986).** ***Teaching as Storytelling*****. University of Chicago Press.**
4. **Goleman, D. (1995).** ***Emotional Intelligence*****. Bantam Books.**
5. **Haven, K. (2007).** ***Story Proof: The Science Behind the Startling Power of Story*****. Libraries Unlimited.**
6. **Vygotsky, L. (1978).** ***Mind in Society*****. Harvard University Press.**
7. **Nicolopoulou, A. (2018). The Alchemy of Storytelling.** ***Human Development, 61*****(4–5).**
8. **Ellis, G., & Brewster, J. (2014).** ***Tell it Again! The Storytelling Handbook for Primary English Language Teachers*****.**

Popa Tanda în sala de clasă

Prof. Szerak Ramona
CSEI nr 1 Oradea

*Nuvela **"Popa Tanda"** de Ioan Slavici poate fi folosită în sala de clasă pentru a dezvolta un climat pozitiv. Personajul principal, preotul Trandafir, este transformat dintr-un individ rigid, care încearcă să-i educe pe săteni prin predici, într-un model de comportament, care acționează prin puterea exemplului personal.*

Poveștile lui Popa Tanda pentru elevi

Pentru a transmite valorile din nuvelă într-un mod accesibil, Popa Tanda poate deveni un povestitor, folosind pilde. Fiecare pildă are un mesaj clar:

- ***Pilda "Florilor ofilite":** Sărăceni este descris ca o grădină cu flori ofilite, simbolizând o comunitate tristă și pasivă. Popa Tanda învață că vorbele nu sunt suficiente și că trebuie să acționeze, având grijă de propria sa grădină, care înflorește și devine un model pentru ceilalți. Lecția este că **schimbarea începe cu fiecare dintre noi**, iar fiecare faptă bună contribuie la un mediu pozitiv.*
- ***Pilda "Râsului pierdut":** Popa Tanda le vorbește elevilor despre cum a adus zâmbetul înapoi în satul morocănos. El subliniază că **puterea cuvintelor** este esențială și că un singur cuvânt bun poate schimba o zi, contribuind la o atmosferă armonioasă.*
- ***Pilda "Pietrelor de poticnire":** Preotul povestește despre cum a mutat, alături de săteni, pietrele de pe drum, care le îngreunau viața. Această pildă evidențiază importanța **perseverenței** și a **muncii în echipă**, arătând că obstacolele pot fi depășite prin solidaritate și efort comun.*

*În concluzie, lucrarea propune transformarea lui Popa Tanda dintr-un personaj literar într-un mentor, folosind poveștile sale pentru a le insufla elevilor valori precum **altruismul, munca, bunătatea și perseverența**. Prin aceste pilde, elevii învață că un climat pozitiv în clasă se construiește zi de zi, prin acțiunile și atitudinea fiecărui membru.*

Nuvela **"Popa Tanda"** de Ioan Slavici rămâne o piatră de temelie a literaturii române clasice, o operă care, deși scrisă cu peste un secol în urmă, păstrează o actualitate surprinzătoare. Studiul său în sala de clasă nu ar trebui să se limiteze la o simplă trecere în revistă a acțiunii, ci ar trebui să devină o platformă de dezbatere, o invitație la reflecție asupra

unor teme universale: leneșul și harnicul, comunitatea și individul, rolul preotului și al dascălului în societate, puterea exemplului personal și transformarea morală.

Înainte de a pătrunde în lumea satului Sărăceni, este esențial să plasăm opera în contextul ei. Putem începe prin a-i prezenta pe elevi pe Ioan Slavici, un scriitor moralist, cu o viziune clară asupra rolului educației și al muncii în evoluția unei comunități. "Popa Tanda" nu este doar o poveste, ci o parabolă, o fabulă morală. Elevii ar trebui să înțeleagă că, prin intermediul personajului, Slavici face o critică, dar oferă și o soluție la problemele societății rurale românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea: pasivitatea, superstițiile, lipsa de inițiativă. Discuțiile pot viza contrastele dintre satul ideal, rodnic și prosper, și realitatea sărăcăcioasă, marcată de lipsa de voință.

Figura centrală a nuvelei, părintele Trandafir, este un personaj complex, care parcurge un drum de inițiere și transformare. La început, el este "Popa Tanda" (porecla sugerând "tăndăleală", pierdere de vreme, hărțuială inutilă), un om bun la suflet și plin de zel, dar a cărui sinceritate și insistență devin, în ochii consătenilor, o sursă de exasperare. El predică, ceartă, încearcă să-i convingă pe săteni să-și schimbe mentalitatea, dar eșuează lamentabil

Dincolo de firul narativ, "Popa Tanda" abordează teme care pot fi transpuse cu ușurință în discuții contemporane:

- **Lenea și hărnicia:** Nuvela este o apologie a muncii. Elevii pot fi încurajați să discute despre diferența dintre a fi activ (a munci) și a fi leneș (a aștepta ca lucrurile să se întâmple de la sine), extrapolând la propria lor atitudine față de școală și de responsabilități.
- **Comunitatea versus individ:** Relația conflictuală dintre Popa Trandafir și sătenii din Sărăceni ilustrează dificultatea de a schimba o mentalitate colectivă. Discuțiile pot viza conformismul, rezistența la schimbare și rolul individului care își asumă riscul de a fi diferit.
- **Rolul dascălului/preotului/liderului:** Popa Trandafir, în rolul său de dascăl moral, este un exemplu despre cum un lider, indiferent de sfera de influență (familie, școală, societate), trebuie să fie el însuși un model.

Pentru a dezvolta un climat pozitiv în sala de clasă, Popa Tanda poate contribui prin mai multe povești și pilde, fiecare dintre ele având un scop didactic bine definit. Mesajele esențiale din nuvela lui Ioan Slavici pot fi adaptate și transmise elevilor, transformând personajul într-un ghid moral și un model de comportament.

1. Povestea "Preotului și a florilor ofilite"

În această poveste, Popa Tanda le-ar vorbi elevilor despre cum a ajuns prima oară în satul Sărăceni. A descris satul ca o grădină cu flori ofilite, unde oamenii erau triști, lipsiți de speranță și de bucurie. A încercat să le vorbească, să le spună că trebuie să aibă grijă de florile lor, dar nimeni nu l-a ascultat.

- **Lecția: Puterea exemplului personal.** Popa Tanda le-ar explica elevilor că și-a dat seama că nu era suficient să vorbească, ci trebuia să acționeze. Așa că a început să aibă grijă de propria sa grădină, udând florile, săpând pământul și curățând buruienile. În scurt timp, grădina lui a înflorit, iar sătenii, văzând frumusețea, au început să aibă grijă de propriile lor grădini. Așa cum Popa Tanda a transformat grădina satului, fiecare elev poate să contribuie la transformarea clasei. Fiecare faptă bună, fiecare gest de ajutor, fiecare cuvânt de încurajare reprezintă o floare care, odată îngrijită, înfrumusețează ”grădina” clasei.
- **Contribuția la climatul clasei:** Această poveste pune accentul pe acțiune și pe responsabilitatea individuală. Îi învață pe copii că un mediu frumos, pozitiv, se construiește prin efortul fiecăruia.

2. Povestea "Sărăcenilor și a râsului pierdut"

Popa Tanda le-ar povesti elevilor că, atunci când a venit în Sărăceni, oamenii erau morocănoși, nu zâmbeau și nu râdeau niciodată. De fiecare dată când încerca să le vorbească, ei se închideau în ei înșiși, iar Popa Tanda era numit în batjocură "Popa Tanda" deoarece încerca în permanență să le atragă atenția.

- **Lecția: Puterea cuvintelor și a bunătății.** Popa Tanda le-ar spune copiilor că a înțeles că un cuvânt bun, o vorbă de încurajare sau un simplu "mulțumesc" pot schimba o zi. A început să le vorbească cu bunătate, chiar și atunci când era respins. Și, încet-încet, atitudinea sa a început să schimbe atmosfera din sat. Așa cum un singur râs poate deveni contagios, un cuvânt bun poate schimba o zi. Fiecare copil are puterea de a alege să spună ceva frumos, să-și încurajeze colegii și să creeze o atmosferă pozitivă.
- **Contribuția la climatul clasei:** Această poveste le arată elevilor că fiecare cuvânt rostit are o greutate și că bunătatea și generozitatea sunt calități esențiale pentru un mediu de învățământ armonios.

3. Povestea "Popa Tanda și pietrele de poticnire"

Popa Tanda le-ar vorbi elevilor despre obstacole. În Sărăceni, oamenii se plângeau mereu de pietrele mari de pe drum care le îngreunau munca. În loc să le mute, ei se plângeau, spunând că e prea greu. Popa Tanda a hotărât să mute o singură piatră. I-a rugat pe săteni să-l ajute, dar a primit un refuz categoric. Așa că a început să o mute singur, din greu.

- **Lecția: Perseverența și munca în echipă.** Văzând efortul său, un sătean a venit să-l ajute, apoi altul, și în curând au reușit să mute împreună piatra. Așa cum el și sătenii au mutat acea piatră, la fel și copiii pot depăși provocările și obstacolele. O lucrare grea la școală, o problemă de rezolvat, un conflict cu un coleg pot părea la fel de mari și de grele ca acea piatră. Însă, dacă lucrează împreună, în echipă, aceste obstacole devin ușor de depășit.
- **Contribuția la climatul clasei:** Această poveste subliniază importanța **muncii în echipă** și a **solidarității**, arătându-le elevilor că, prin colaborare, pot face lucruri extraordinare.

Prin aceste povești, Popa Tanda nu ar fi doar un personaj de poveste, ci ar deveni un mentor. Poveștile sale ar transforma sala de clasă într-un spațiu unde elevii învață despre valori precum **altruismul, perseverența și solidaritatea**, elemente esențiale pentru crearea unui climat pozitiv.

În concluzie, "Popa Tanda" este mai mult decât o poveste despre un preot încăpățânat. Este o lecție despre perseverență, despre puterea exemplului personal și despre capacitatea de a transforma o comunitate prin muncă și dedicare. Predarea ei în sala de clasă nu ar trebui să fie o simplă obligație curriculară, ci o ocazie de a-i conecta pe elevi cu valori universale și de a-i învăța că adevărata schimbare începe întotdeauna cu noi înșine.

Învățare prin poveste: experiențe educaționale inovatoare în anul comemorativ Ioan Slavici

Polina Taburceanu, dr., conf. univ.
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chișinău
Valerii Taburceanu, profesor
IP LT „Bogdan Petriceicu Hasdeu"

Articolul „Învățare prin poveste: experiențe educaționale inovatoare în anul comemorativ Ioan Slavici" explorează utilizarea metodelor active și interdisciplinare în predarea basmului cult „Zâna Zorilor" de Ioan Slavici. Pornind de la principiile pedagogiei moderne, articolul evidențiază rolul dramatizării și jocului de rol în dezvoltarea empatiei și înțelegerii motivațiilor personajelor, precum și al rescrierii creative, care stimulează imaginația și gândirea morală a elevilor. Prin exerciții de reflecție și dezbateri în grup, elevii analizează dilemele morale și deciziile eroilor, consolidând competențele de argumentare și judecată etică. Mai mult, integrarea basmului în proiecte interdisciplinare (arte vizuale, muzică sau educație civică) facilitează dezvoltarea unei perspective complexe asupra textului și a valorilor culturale și morale pe care le transmite. Articolul subliniază că aceste experiențe educaționale permit transformarea lecturii literare într-un proces activ de descoperire, reflecție și creație, contribuind la formarea integrală a elevilor și la valorificarea patrimoniului literar al lui Ioan Slavici în contextul educației contemporane. Studiul evidențiază modul în care poveștile, prin combinarea dimensiunii estetice și morale, devin instrumente pedagogice eficiente, capabile să transforme experiența educațională, să consolideze relațiile interpersonale și să contribuie la crearea unui mediu de învățare pozitiv, armonios și motivant. Astfel, basmele scriitorului furnizează resurse relevante pentru educația morală și pedagogică contemporană.

Revenirea asupra vieții și a operei lui Ioan Slavici este pe deplin justificată, mai ales în anul comemorativ 2025, întrucât creația scriitorului oferă multiple resurse educaționale, capabile să răspundă unor nevoi actuale ale școlii. Slavici rămâne un model al scrisului românesc, în centrul căruia se află morala și credința, nu ca abstracțiuni, ci ca principii vii, întrupate în personaje, situații și conflicte verosimile. După părerea lui Pompiliu Marcea, întreaga creație a lui Ioan Slavici se aliniază ideii că „crezul său artistic se subsumează celui moral" [, p. 167], în sensul că literatura nu este doar o formă de expresie estetică, ci mai ales

un mijloc de educație morală a oamenilor. Pentru Slavici, arta era inseparabilă de dimensiunea etică a existenței; ea avea rolul de a orienta conștiința cititorului spre bine, adevăr și echilibru interior. Convingerea scriitorului era că în artă imoralitatea nu poate exista, fiindcă opera literară, prin natura ei, presupune un act de construcție spirituală și de ordonare a experienței umane. Astfel, indiferent de tipul de personaje sau de conflicte pe care le imaginează, Slavici le conferă întotdeauna o finalitate morală, iar mesajul artistic devine un îndemn spre formarea caracterului și spre împlinirea umană prin respectarea unor valori fundamentale. Opera sa propune o reflecție asupra binelui, a echilibrului interior și a căutării sensului – valori fundamentale pentru formarea tinerilor și pentru crearea unui climat pozitiv în clasă.

În practica educațională contemporană se observă o diminuare a motivației elevilor pentru învățare și dificultăți de menținere a unui climat pozitiv în clasă. Adesea, orele de literatură se limitează la analiza formală a textului, fără a exploata potențialul său formativ și educațional. Această situație este generată de predominarea unor metode didactice tradiționale, axate pe transmiterea de cunoștințe; insuficienta valorificare a poveștilor și a basmelor ca resurse pentru dezvoltarea empatiei, a spiritului de cooperare și a gândirii critice; lipsa unor contexte care să facă legătura între experiența elevilor și patrimoniul cultural. Soluția constă în integrarea poveștilor în activități educaționale inovatoare. Basmele lui Ioan Slavici, precum *Zâna Zorilor*, devin instrumente pedagogice pentru dezvoltarea empatiei, gândirii critice și coeziunii grupului. Ele oferă elevilor exemple de comportamente morale și dileme etice, stimulând reflecția asupra valorilor fundamentale precum curajul, dreptatea, răbdarea și responsabilitatea, dar și o oportunitate de învățare activă și creativă. Activități precum rescrierea finalului basmului, dramatizări, dezbateri sau exerciții de empatie contribuie la diminuarea tensiunilor și la întărirea coeziunii grupului. Implementarea se realizează printr-o serie de activități didactice interactive.

Aplicarea tehnicilor de dramatizare și joc de rol în cadrul orelor de literatură reprezintă o modalitate complexă de activizare a procesului didactic, care îmbină dimensiunea estetică a receptării textului cu cea formativă a educației morale. Potrivit paradigmei constructiviste, învățarea autentică se realizează prin implicarea activă a elevului în descoperirea sensurilor și prin construcția personală a semnificațiilor. În studiul basmului *Zâna Zorilor* de Ioan Slavici, dramatizarea devine un instrument didactic eficient, deoarece facilitează trecerea de la lectura pasivă la experiența estetică participativă. Elevii interpretează scene reprezentative – dialogul dintre Petru și împărat, confruntarea cu balaurul, întâlnirea cu baba Bîrsa – asumând roluri care le permit explorarea motivațiilor psihologice și etice ale personajelor. Această formă de învățare experiențială (Kolb, 1984) determină elevii să reflecteze asupra conflictelor morale și

simbolice din text, dezvoltând competențe de analiză, empatie și exprimare artistică. În etapa reflexivă, elevii discută despre deciziile eroilor, despre valorile promovate – curajul, perseverența, iubirea filială, echilibrul moral – și formulează concluzii în raport cu propriile trăiri și concepții despre bine și rău. Conform studiilor de specialitate (Cristea, 2017; Cerghit, 2006; Iucu, 2018), dramatizarea și jocul de rol susțin dezvoltarea competențelor transversale, în special a celor de comunicare, cooperare și gândire critică. Ele permit integrarea interdisciplinară a conținuturilor, îmbinând analiza literară cu educația moral-civică și educația artistică.

Astfel, dramatizarea și jocul de rol nu sunt doar activități recreative, ci veritabile strategii formative, care contribuie la transformarea lecturii literare într-un proces de autocunoaștere și valorizare a experienței umane. În interpretarea basmului *Zâna Zorilor*, ele dezvăluie dimensiunea morală și inițiatică a personajelor, oferind elevilor posibilitatea de a trăi emoțional și intelectual frumusețea lumii create de Ioan Slavici.

Rescrierea creativă reprezintă o strategie didactică inovatoare, specifică pedagogiei centrate pe elev, care promovează gândirea divergentă, imaginația literară și reflecția morală asupra textului. În procesul de receptare a basmului cult *Zâna Zorilor* de Ioan Slavici, această metodă oferă elevilor oportunitatea de a deveni coautori ai textului, prin reinterpretarea situațiilor narative și adaptarea finalului în funcție de propriile viziuni asupra valorilor etice și estetice. Activitatea presupune ca, după analiza structurii narative și a semnificațiilor simbolice ale basmului, elevii să imagineze alternative posibile ale deznodământului: un final deschis, o reinterpretare morală a destinului lui Petru sau o versiune modernizată a conflictului dintre bine și rău. Acest exercițiu de creație stimulează capacitatea de reflecție asupra cauzalității acțiunilor, asupra sensului sacrificiului și asupra valorilor fundamentale (adevărul, loialitatea, iubirea, curajul). Rescrierea creativă devine un instrument pedagogic cu valoare formativă multiplă: favorizează dezvoltarea competențelor de exprimare scrisă și a gândirii critice; consolidează înțelegerea profunzimii morale a textului, prin transpunerea mesajului în contexte noi; stimulează autonomia și inițiativa elevilor, oferind libertatea de a crea și interpreta. Din perspectivă teoretică, metoda se înscrie în paradigma învățării experiențiale (Kolb, 1984) și a educației estetice interactive, care valorifică actul de creație ca proces de reflecție și autodezvoltare. Conform cercetărilor recente (Cerghit, 2006; Iucu, 2018; Manolescu, 2020), rescrierea creativă facilitează transferul valorilor literare în planul conștiinței etice, stimulând o relație empatică între elev și textul literar. În cazul basmului *Zâna Zorilor*, adaptarea finalului poate evidenția înțelegerea morală a elevilor: unii pot opta pentru o încheiere care accentuează dreptatea și echilibrul cosmic, alții pot propune o soluție simbolică legată de transformarea

eroului sau de rolul iertării și al iubirii. Prin această activitate, elevul devine creator de sens, iar lectura literară se convertește într-un proces de reflecție morală, în care actul scrierii devine totodată un act de învățare și autocunoaștere.

Activitățile de reflecție și dezbatere constituie metode esențiale pentru dezvoltarea gândirii critice, a competențelor de argumentare și a judecății morale la elevi. În contextul studiului basmului cult *Zâna Zorilor* de Ioan Slavici, aceste exerciții facilitează trecerea de la lectura pasivă la interpretarea activă și valorică a textului, punând accent pe dimensiunea etică și psihologică a personajelor. Metoda presupune organizarea unor discuții dirijate sau dezbateri în grupuri mici, în care elevii analizează motivațiile, deciziile și consecințele faptelor personajelor. Exemple de teme pot fi: curajul și perseverența lui Petru în raport cu lașitatea fraților săi; semnificația simbolică a probelor impuse de împărat; dilema morală dintre ascultare și spiritul de inițiativă; sensul suferinței și al răbdării în formarea caracterului eroului; raportul dintre responsabilitatea filială și autonomia personală. Prin intermediul acestor exerciții de reflecție, elevii sunt încurajați să-și exprime opiniile personale, să susțină argumente bazate pe text și să asculte puncte de vedere diferite. Profesorul are rolul de moderator și facilitator al dialogului, ghidând discuția către identificarea valorilor morale implicite: curajul, loialitatea, răbdarea, înțelepciunea și respectul față de ordine.

Dezbaterea pe marginea dilemelor morale din basm transformă ora de literatură într-un spațiu al formării conștiinței etice și civice, contribuind la educarea empatiei și a responsabilității morale. În acest sens, metoda se înscrie în paradigma învățării reflexive și colaborative (Dewey, 1933; Mezirow, 1991), conform căreia cunoașterea se construiește prin dialog, experiență și analiză critică. Astfel, reflecția colectivă asupra deciziilor eroilor din „Zâna Zorilor” oferă elevilor prilejul de a înțelege că fiecare acțiune presupune o alegere morală și că adevărata valoare a eroului nu constă doar în forță și curaj, ci și în înțelepciunea de a învăța din greșeli și de a persevera în bine.

Proiectele interdisciplinare constituie o strategie didactică complexă, menită să depășească granițele disciplinare tradiționale și să ofere elevilor o viziune integrată asupra cunoașterii. În cazul basmului cult *Zâna Zorilor* de Ioan Slavici, interdisciplinaritatea favorizează o înțelegere profundă și pluriperspectivală a textului, prin corelarea dimensiunilor literare, estetice, morale și civice ale operei. Integrarea basmului în domeniul artelor vizuale permite exprimarea creativității prin desen, pictură, colaj sau creații digitale inspirate din episoadele narative. Elevii pot realiza ilustrații ale momentelor-cheie, portrete simbolice ale personajelor sau reprezentări plastice ale motivelor fantastice (Zâna Zorilor, calul năzdrăvan,

fântâna fermecată). Acest tip de activitate dezvoltă competențele estetice și vizual-artistice, precum și capacitatea de interpretare a simbolurilor culturale.

Corelarea cu educația muzicală deschide noi modalități de receptare emoțională a textului. Elevii pot identifica valențele sonore și ritmice ale limbajului artistic, pot compune sau interpreta melodii inspirate de atmosfera basmului ori pot asocia fragmente narative cu piese muzicale clasice sau moderne care redau stări emoționale similare (mister, speranță, curaj, triumf). În acest mod, lectura devine o experiență multisenzorială, în care muzica intensifică trăirea estetică.

Din perspectivă formativă, o direcție deosebit de valoroasă este integrarea basmului în educația civică. Prin analiza comportamentelor și a dilemelor morale ale personajelor, elevii pot identifica valori universale – curajul, solidaritatea, responsabilitatea, dreptatea – și pot face conexiuni între modelul etic al eroului și comportamentele sociale contemporane. Activitatea se poate concretiza în proiecte civice tematice („Curajul de a face bine”, „Alegerea corectă în fața tentației”, „Lumea basmelor și lumea reală”), contribuind la formarea unei gândiri etice aplicate. Prin natura lor, proiectele interdisciplinare bazate pe basm promovează învățarea prin cooperare, gândirea critică și creativă, dar și transferul valorilor culturale între domenii. Ele transformă actul lecturii într-un proces complex de descoperire, în care elevii devin exploratori ai sensului și creatori de conexiuni între literatură, artă, muzică și viața civică.

În concluzie, *Zâna Zorilor* de Ioan Slavici devine, prin aceste abordări, nu doar un text de studiu, ci un pretext pentru reflecție, dialog și creație, o resursă educațională complexă care unește tradiția literară cu inovația pedagogică. Cadrele didactice pot crea contexte de învățare semnificative, stimulând cooperarea, respectul reciproc și motivația elevilor. Astfel, tradiția literară se convertește într-o resursă vie pentru prezent, demonstrând relevanța pedagogică și actualitatea morală a operei lui Slavici.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006.

2. Cristea, S. Fundamentele pedagogiei. Dimensiuni teoretice și aplicative. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2017.

3. Dewey, J. (1938). Experience and Education. New York: Macmillan.

4. Ionescu, M. Strategii didactice interactive și interdisciplinare. Cluj-Napoca: Eikon, 2019.

5. Kolb, D. A. Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1984.

6. Manolescu, M. Metodica studierii textului literar. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2020.

7. Marcea Pompiliu, Slavici. Timişoara: Editura Facla, 1978.

8. Șchiopu, C. metodica predării literaturii române. Chișinău: S.n., 2009.

Climatul pozitiv în clasă pentru elevi nevăzători

Taradaciuc Cristina Elena,
Liceul Teoretic Special Iris

Lucrarea prezintă un program educațional adaptat pentru crearea unui climat pozitiv într-o clasă cu elevi nevăzători, inspirat din valorile morale ale lui Ioan Slavici – cinste, responsabilitate și respect.
Problemele identificate: dificultăți în comunicare și cooperare între elevi,tendință spre izolare, lipsa unor experiențe comune care să dezvolte spiritul de echipă.
Cauzele:absența interacțiunii vizuale, resurse educaționale insuficient adaptate, accentul pe performanțe academice în detrimentul socio-emoționalului.
Soluția propusă:activități colaborative accesibilizate, promovarea valorilor morale prin audiobooks și texte în Braille, implicarea elevilor în stabilirea regulilor clasei.
Metodologia:diagnostic inițial (chestionare audio, observații), formarea cadrului valoric (lecturi audio, discuții ghidate), activități practice (jocuri de rol tactile, proiecte colaborative), implicarea părinților,monitorizare și evaluare.
Rezultate:creșterea colaborării și comunicării, reducerea conflictelor și izolării, dezvoltarea empatiei și implicării la clasă.
Concluzie:
Un climat pozitiv într-o clasă cu elevi nevăzători se poate construi prin strategii incluzive bazate pe valori morale, experiențe comune și adaptarea resurselor educaționale.

Un climat pozitiv în clasă este esențial pentru ca elevii să se simtă în siguranță, respectați și motivați să învețe. În cazul copiilor nevăzători, această nevoie este chiar mai pronunțată, deoarece lipsa vederii le poate limita interacțiunile sociale și încrederea în sine.

În anul comemorativ Ioan Slavici (2025), valorile morale promovate de scriitor – cinste, dreptate, responsabilitate – pot deveni un reper educațional, inclusiv în contexte incluzive, pentru a sprijini dezvoltarea socio-emoțională a elevilor cu deficiențe de vedere.

Lucrarea de față propune adaptarea unui program educațional centrat pe valori și cooperare, pentru a crea un climat pozitiv într-o clasă cu elevi nevăzători.

Obiectivele propuse:

- Identificarea unei probleme reale din practica educațională în clase cu elevi cu deficiențe de vedere.
- Analiza cauzelor care afectează climatul pozitiv în astfel de contexte.
- Propunerea și implementarea unei soluții accesibilizate.
- Evaluarea impactului acestei soluții asupra integrării sociale și dezvoltării emoționale a elevilor nevăzători.

În cadrul activităților didactice desfășurate cu elevi nevăzători, s-au identificat mai multe dificultăți care afectează atât interacțiunile sociale, cât și implicarea în procesul de învățare. Unul dintre aspectele observate este dificultatea unor elevi de a stabili relații armonioase cu colegii, ceea ce poate genera conflicte sau neînțelegeri și favorizează, în unele cazuri, tendința spre izolare. Această retragere afectează nu doar relațiile interpersonale, ci și nivelul de încredere și siguranță în cadrul grupului.

În plus, s-a constatat că elevii beneficiază de un număr limitat de experiențe comune care să îi ajute să dezvolte și să consolideze spiritul de echipă. Activitățile colective, jocurile sau proiectele comune care favorizează colaborarea și comunicarea sunt esențiale pentru crearea unui mediu incluziv și pozitiv. Lipsa unor astfel de experiențe contribuie la fragmentarea grupului și la dificultăți în formarea unui climat pozitiv, motivant și stimulativ pentru toți elevii.

Aceste aspecte au un impact direct asupra implicării elevilor în procesul educativ. Scăderea motivației pentru învățare și a participării la activități colective poate fi observată mai ales în cazul elevilor care se simt marginalizați sau izolați. Astfel, este necesară implementarea unor strategii didactice și a unor activități adaptate, care să promoveze colaborarea, incluziunea și dezvoltarea competențelor sociale, pentru a sprijini crearea unui mediu educațional echilibrat și prietenos pentru toți elevii.

Analiza contextului educațional a relevat o serie de cauze care contribuie la dificultățile întâmpinate de elevii nevăzători în dezvoltarea relațiilor sociale și în implicarea în activitățile colective. În primul rând, deficitul de interacțiune vizuală reprezintă un obstacol semnificativ, întrucât comunicarea spontană și schimbul nonverbal de informații sunt limitate, ceea ce poate genera neînțelegeri sau dificultăți în construirea unor relații armonioase cu colegii.

Un alt factor important este lipsa de experiențe comune care să stimuleze colaborarea și să consolideze spiritul de echipă. Activitățile colective, proiectele comune sau jocurile de grup care permit elevilor să lucreze împreună și să-și dezvolte abilități sociale sunt adesea insuficiente sau insuficient adaptate nevoilor elevilor nevăzători. Această lipsă reduce oportunitățile de interacțiune și afectează coeziunea grupului.

De asemenea, se constată un accent prea puternic pus pe performanțele academice, în detrimentul dezvoltării socio-emoționale a elevilor. În lipsa unui echilibru între pregătirea școlară și stimularea competențelor sociale, elevii pot întâmpina dificultăți în gestionarea relațiilor interpersonale și în participarea activă la viața colectivă a clasei.

În plus, resursele educaționale existente sunt, în multe cazuri, insuficient adaptate pentru elevii nevăzători, ceea ce limitează accesul acestora la informații și la experiențe educaționale diverse, reducând astfel șansele de integrare și colaborare eficientă în cadrul grupului.

Persistența acestor probleme este legată în mare măsură de absența unor strategii structurate și coerente care să stimuleze colaborarea, empatia și interacțiunea în mediul incluziv. Este necesară implementarea unor metode adaptate și a unor activități bine planificate, care să ofere elevilor atât sprijin în dezvoltarea competențelor socio-emoționale, cât și oportunități de implicare activă și colaborativă în cadrul clasei.

Pentru rezolvarea problemei, am conceput un program educațional axat pe valori morale și activități colaborative accesibilizate, inspirat din opera și principiile lui Ioan Slavici. Direcțiile principale sunt:

1. Promovarea valorilor morale – cinste, responsabilitate, respect.
2. Activități interactive accesibilizate – jocuri senzoriale, dezbateri tactile, audiobooks.
3. Implicarea elevilor în stabilirea regulilor clasei – prin discuții ghidate, creând sentimentul de apartenență.

Programul poate fi implementat pe parcursul unui semestru, respectând principiile educației incluzive și având ca obiectiv dezvoltarea competențelor sociale, consolidarea spiritului de echipă și creșterea implicării elevilor nevăzători în activitățile colective ale clasei. Implementarea acestuia a fost structurată în mai multe etape, fiecare contribuind la atingerea unor obiective specifice și adaptate nevoilor elevilor.

Procesul poate debutata cu diagnosticarea inițială, menită să ofere o imagine clară asupra climatului clasei și a comportamentelor predominante. Elevii au participat la chestionare audio, care le-au oferit posibilitatea de a-și exprima percepțiile asupra mediului de învățare și a relațiilor cu colegii. În paralel, cadrele didactice au realizat observații sistematice, urmărind manifestările de cooperare, tendințele de izolare și eventualele conflicte. Aceste informații au constituit baza pentru planificarea etapelor următoare, asigurând adaptarea activităților la realitățile și nevoile fiecărui elev.

Următoarea etapă este dedicată formării cadrului valoric al clasei. Prin intermediul audiobook-urilor cu fragmente selectate din operele lui Ioan Slavici, elevii au oportunitatea de

a explora și de a înțelege valori morale esențiale. Discuțiile ghidate pe tema „Cum arată clasa ideală pentru mine?” încurajează exprimarea gândurilor și sentimentelor, iar realizarea de citate tactile în Braille, cu mesaje inspiraționale, contribuie la crearea unui climat pozitiv și la transmiterea unor principii de conviețuire și respect reciproc.

Etapa practică este construită în jurul activităților experiențiale și colaborative. Atelierul lunar „Cercul lui Slavici” combinaă lecturi audio cu dezbateri orale pe teme morale, stimulând reflecția și exprimarea verbală. Jocurile de rol adaptate permit elevilor să exerseze rezolvarea conflictelor prin dialog ghidat, folosind indici verbali și tactili. De asemenea, proiectele colaborative sub titlul „Clasa noastră – o echipă” facilitează munca în echipă prin sarcini adaptate simțului tactil și auditiv, oferind elevilor oportunități de cooperare și învățare prin experiență directă.

Implicarea părinților constituie o componentă esențială a programului. Prin întâlniri tematice, desfășurate fie fizic, fie online, părinții au fost informați asupra strategiei implementate și instruiți cum să sprijine acasă comportamentele pozitive dezvoltate la școală. Această colaborare contribuie la crearea unui mediu coerent și susținător, care să completeze eforturile depuse în cadrul clasei.

Programul se poate încheia cu etapa de monitorizare și evaluare, care a presupus aplicarea chestionarelor audio finale pentru a compara percepțiile elevilor asupra climatului clasei înainte și după implementarea activităților. Totodată, s-au analizat numărul de conflicte, gradul de cooperare și nivelul de participare în activitățile colective.

Evaluarea evidențiază progresele obținute în dezvoltarea competențelor socio-emoționale și în consolidarea spiritului de echipă, demonstrând impactul pozitiv al unui program structurat, adaptat și incluziv.

Implementarea programului poate avea rezultate semnificative asupra comportamentelor sociale și a implicării elevilor. Comunicarea verbală și colaborarea între elevi poate înregistra o creștere vizibilă, iar conflictele și tendințele de izolare se pot reduce considerabil. De asemenea, elevii își dezvoltă empatia și capacitatea de a lucra în echipă, manifestând o mai mare deschidere față de colegi și față de activitățile colective. Participarea activă la sarcinile și proiectele desfășurate crește, așa cum au evidențiat fișele de observație și monitorizarea sistematică a comportamentului elevilor în timpul activităților.

Crearea unui climat pozitiv într-o clasă cu elevi nevăzători este posibilă prin strategii accesibilizate, bazate pe valori morale și experiențe colaborative. Adaptarea activităților inspirate din Ioan Slavici a adus relevanță culturală și a oferit elevilor modele de comportament responsabil și empatic.

Bibliografie

1. **Ioan Slavici – „Moara cu noroc”, „Pădureanca”, „Gura satului” (versiuni audio și Braille)**
2. **Cerghit, Ioan – Metode de învățământ**
3. **Glava, C. – Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice**
4. **M.E.N. – Strategia națională pentru educația incluzivă și dezvoltarea competențelor socio-emoționale**

Rolul mediului afectogen pentru copilul cu deficiențe mintale

Profesor: Teodorovici Cristina
CSEI Suceava

Trăirile afective exprimă raporturile de satisfacție ori de insatisfacție ale persoanei față de stimulările și situațiile date, atitudinile sale de aprobare ori respingere, de căutare sau evitare a stimulilor afectogeni. Procesele afective angrenează în desfășurarea lor o seamă de subsisteme neurofuncționale nespecifice, cu ecou în cele mai profunde mecaisme vegetative, în formațiunile reticulate, ca și în structurile complexe ale emisferelor cerebrale.

La fel ca și în celelalte fenomene psihice, procesele afective nu pot fi înțelese decăt din relațiile reciproce dintre organism și mediu, din atitudinile omului față de muncă, societate și față de sine însuși. Teoriile care consideră procesele afective ca manifestări ale unor forțe interioare sau ca reacțiimecanice la stimulenți ai lumii obiective, sunt deopotrivă neștiințifice și sterile.

Fenomenele afective, ca și fenomenele psihice, sunt condiționate de influențele externe, numai că aceste influențe se exercită nemijlocit, reflectându-se prin întreaga structură psihică a personalității.

Copilul, vine pe lume ca orice pui de animal firav, neajutorat, inconștient și nu caută decât să-și asigure cerințele instinctuale care îi asigură viața. Legea lui este satisfacerea foamei, culcuș comod, liniște și senzație de bine pe care i le asigură îngrijirile și afecțiunea celor din jur.

În timp ce copilul crește, învață și își dezvoltă, pe rând, capacitatea intelectuală, afectivitatea și particularitățile viitoarei sale personalități – care se formează datorită interacțiunii continue între factorii interni și cei externi.

Privită în perspectivă și retrospectivă, câteva din etapele vieții, joacă un rol hotărâtor în formarea unui om:

- copilăria, în care educației i se cere să pună baza viitorului echilibru psihic al adultului, evitând greșelile educative care pot fi cauza unor iremediabile deviații mintale și sufletești;

- pubertatea și adolescența, care prin dezechilibrul organic și neurohormonal menit să transforme copilul în adult, produc o schimbare profundă în sfera afectivă.

Copilăria este într-adevăr ,,vârsta de aur'', vârsta când acea comoară vie pe care o reprezintă copăilul se poate transforma într-o cunună prețioasă sau se poate risipi ,, în cele șapte

vânturi''. Meșterii făurari vor fi în prima etapă părinții, ajutați ulterior de dascăli, sprijiniți de marea comunitate a oamenilor, a societății și a colectivului.

Cea mai bună educație este cea pe care o aplică părinții uniți într-o căsnicie fericită, echilibrată din punct de vedere psihico-fizic. Familia, privită ca nucleu social, influențează întreaga evoluție de viață a omului și își pune amprenta cu evidență pe întreaga personalitate.

Un cuvânt potrivit spus la timpul său, o măsură educativă dreaptă, un remediu medical dacă este cazul, evitarea stărilor prelungite de anxietate îl pot face pe copil să se dezvolte bine și armonios.

Familia se impune ca un factor cu cea mai puternică influență asupra copilului prin continuitate, afectivitate și autoritate. Nimic nu poate înlocui căldura sufletească ce se răsfrânge în sufletul copilului mic, ființă neajutorată.

Căldura afectivă, pe care copilul o găsește în familie este condiția fundamentală a plămădirii unui fond sănătos al sufletului uman, iar autoritatea, pe care în mod normal părinții și-o capătă prin demnitate și exigență, este condiția cultivării respectului față de om și societate, sentiment pe care îl găsim la temelia celui mai autentic umanism.

Copiii au nevoie de dragoste, de dragoste deschisă manifestată, dar și de severitate. Unele trebuințe bio-psihice ale copilului se înscriu în domeniul afectiv. Satisfacerea sau nesatisfacerea nevoii afective lasă urme adânci în cursul vieții omului. Afectivitatea este un stimulent constant și necesar al oricărei dezvoltări psihice, dezvoltare care este un proces cu rădăcini adânci în mediul social, familial și cultural.

Mulți psihologi consideră afectivitatea drept starea psihică cea mai profundă, cristalizată în jurul Eului, ca un răspuns dominator și unificator al întregului psihism la modificările unei tendințe psihice. Ea avertizează conștiința de starea bună sau rea a organismului biopsihic, ne indică utilitatea obiectelor și situațiilor pentru noi și în ce măsură ele convin sau nu trebuințelor noastre. Relația organism – mediu, ca și orice modificare a metabolismului și echilibrului endocrin, este înregistrat afectiv.

Deficiența mintală nu este ca fenomen reversibilă, dar are totuși, în planul personalității o evoluție pozitivă, dacă mediul cultural, educativ și sistemul de relații afective interindividuale și de grup se constituie ca factori și mijloace compensatorii. Recuperarea, în special în direcția principală a structurării personalității, asigură și mijlocește deficientului mintal posibilitatea integrării sociale.

Stă în puterea educației, mai ales în primii ani ai copilăriei, de a contribui la dezvoltarea ulterioară a personalității, dependența în mare măsură de regimul de viață din familie, unitatea de ocrotire, școala, mediul social, cultural în care elevul își desfășoară activitatea. Copilul nu

trebuie să simtă lipsa afecțiunii materno-paterne care-i oferă posibilitatea de dezvoltare ca personalitate și îi va permite integrarea într-un sistem de relații sociale.

Din varietatea extremă a formelor de tulburare a comportamentului afectiv evidențiez pe cele mai des întâlnite în practica educațională:

-Crizele de afect sunt descărcări puternice ale afectelor primare care se manifestă prin agitație motorie, țipete, răgete, tendința de violență, automutilare;

-Mânie, furie, pe fondul unei afectivități crescute, crize de râs, de plâns fără motivare;

-Teamă, frică, comportament de apărare;

-Inhibiție afectivă, defensivitate, retragere, izolare, negativism;

-Somnolență, dezinteres, apatie, trecerea rapidă de la apatie la explozii afective: râs-plâns, respingere-adeziune, tristețe-bucurie etc;

-Enurezis nocturn, onicofagie, anorexie, vise terifiante, agitație motorie;

-Instabilitate psihoafectivă relațională, hipermotivitate, impulsivitate;

-Tulburări ale ritmului vorbirii, ale fonației și articulației.

În urmaaplicării la clasă a unui grupaj de teste, am observat trei tipuri de relații afective care pot apărea între membrii grupului: atracție, repulsie, indiferență.

Testul familiei, al lui Louis Corman, oferă posibilitatea de a surprinde și releva aspecte ale afectivității, inteligenței, simbolismului, nivelului grafic și al structurilor formale – elemente structurale ale personalității. Testul oferă atât posibilitatea relevării relațiilor afective ale grupului familial, cât și explorarea conflictului sufletului copilului. Elementul esențial pe care acest test caută să-l scoată în evidență este relația interpersonală în cadrul familiei. Instrucțiunea prevede ca fiecare copil să deseneze familia sa.

Testul mesei festive, al lui C. Păunescu, relevă relațiile afective valorizate ale subiectului cu sine și cu societatea. Instrucțiunea prevede: sărbătorești ziua ta de naștere. Cu ocazia acestui eveniment important și plăcut din viața ta se organizează o masă festivă. Trebuie să inviți la această masă 13 persoane pe care tu le vrei. Persoanele se vor așeza la masă pe locul indicat de tine, după voia ta. Tu fixezi locul fiecărei persoane, prin scrierea numelui pe scaun.

Testul de aspirație, tip compunere ,,Ce-mi doresc plăcut ăn viață'', urmărește a releva trebuințe ce corespund motivației superioare, bazându-se pe ipoteza că mecanismul, pentru care sistemul afectiv este un amplificator, depinde atât de fondul genetic cât și de rolul factorului social.

Modul de prelucrare a testelor ne oferă o serie de date care duc la concluzia că familia rămâne mediul natural al copilului și de la care acesta așteaptă înțelegere, îngrijire și îndrumare,

dar mai ales afecțiune – hrana sufletească; factorul afectiv fiind adevăratul drive care se impune în dezvoltarea personalității copilului.

Activitatea de instruire și educare a deficientului mintal trebuie desfășurată într-un climat generator de stări afectiv-emoționale(plăcere, bucurie, succes) care duc la acțiunea înțeleasă ca trebuință, necesitate, utilitate. Starea afectivă generalizată pe care și-o elaborează individul și care definește gradul lui de îndepărtare sau de apropiere și coeziunea psihologică în sistemul relațional dat, are o mare importanță pentru comportamentul afectogen.

Educația, în cadrul normal al vieții sociale școlare, dezvoltă cunoștințe, dar acționează și asupra formării trăsăturilor de caracter a intereselor, a laturii morale și proiective ale personalității. Procesul educației deficientului mintal trebuie să fie bazat pe relația afectivă cadru didactic-elev, elev-elev, elev-familie. În cadrul acestui sistem de relații, copilul nu trebuie privit ca un simplu obiect al educației, ci un om în formare și dezvoltare, cu nevoile și interesele lui personale. O relație apropiată între educator și elev impune cunoașterea și înțelegerea copilului, atitudine caldă și plină de solicitudine față de copil.

Afectivitatea este un stimulent constant ;i necesarv oricărei dezvoltări psihice, dezvoltare care este un proces cu rădăcini adânci în mediul social, familial și cultural.

Bibliografie:

1. **Păunescu, Constantin, Deficiența mintală și organizarea personalității, Editura Didactică și Pedagogică, București,1977;**
2. **https://ro.m.wikipedia.org>wiki>Afectivitatea.**

Dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă prin povești

Țeșu Andrei – Școala Gimnazială Nr. 1, 1 Decembrie, jud. Ilfov
Anghel Georgeta Monica – Școala Gimnazială Nr. 1, 1 Decembrie, jud. Ilfov

Lucrarea abordează utilizarea poveștilor ca instrument pedagogic pentru dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă. Problema identificată este scăderea motivației elevilor și creșterea tensiunilor relaționale în mediul școlar. Cauza o constituie predominanța metodelor tradiționale, centrate pe transmitere de informații, fără ancorare emoțională și fără implicarea elevilor în co-construcția învățării. Soluția propusă este integrarea povestirii – atât tradiționale, cât și digitale – în activitățile de clasă, pentru a stimula empatia, colaborarea și atenția. Implementarea presupune utilizarea „cercurilor de povești" pentru stabilirea regulilor colective, mini-narațiuni săptămânale și proiecte de digital storytelling bazate pe principiile celor șapte elemente. Rezultatele constau în consolidarea relației profesor–elev, reducerea anxietății și crearea unui climat de învățare pozitiv, cu impact asupra performanțelor școlare.

1. Introducere

Un climat pozitiv în clasă reprezintă premisa unei educații de calitate. Atunci când elevii se simt în siguranță, motivați și conectați emoțional, învățarea devine un proces activ și semnificativ. Povestea, ca formă universală de transmitere a experienței, are o putere deosebită de a construi relații și de a facilita învățarea. Green subliniază că studenții își amintesc mai degrabă narațiunile pline de suspans și exemplele concrete decât definițiile abstracte. Astfel, povestirea devine un mijloc privilegiat de a organiza informația și de a cultiva empatia.

2. Problema și cauzele

În practica educațională curentă se observă dificultăți în menținerea unui climat constructiv: elevii sunt adesea distrași, relațiile sunt tensionate, iar motivația scade. Una dintre cauze este „monomedialitatea" școlii, adică dependența aproape exclusivă de scris și expunere frontală, care ignoră diversitatea mediilor de expresie contemporane. O altă cauză este lipsa de ancorare emoțională: predarea bazată pe memorare și exercițiu repetitiv nu creează legături afective, în timp ce poveștile mobilizează imaginația și emoțiile elevilor.

3. Soluția: poveștile ca instrument educațional

Povestea clasică aduce învățarea mai aproape de elevi, conferind conținutului o dimensiune personală și memorabilă. Green arată că narațiunea transformă lecția într-o experiență de descoperire, crescând interesul și implicarea.

Pe de altă parte, povestirea digitală integrează imagini, voce, muzică și text, oferind oportunitatea ca elevii să devină creatori de conținut. Robin descrie trei tipuri principale: narațiuni personale, documentare istorice și povești instructive, toate cu potențial educațional. În context românesc, Cotfas și Chiru propun metode didactice bazate pe artă povestirii – conversația euristică, dezbaterea și dramatizarea – care stimulează colaborarea și responsabilitatea colectivă.

4. Implementare

O bună practică este „cercul de povești": fiecare elev își exprimă o experiență relevantă, iar clasa extrage împreună reguli de siguranță și respect. Această metodă dezvoltă ascultarea activă și empatia. Un alt exemplu sunt mini-narațiunile săptămânale: profesorul introduce un concept printr-o poveste scurtă, iar elevii sunt provocați să îi imagineze un alt final. Astfel, învățarea capătă caracter exploratoriu.

Proiectele de digital storytelling pot fi realizate în echipe, după principiile celor șapte elemente formulate de Robin (punct de vedere, întrebare dramatică, conținut emoțional, voce, coloană sonoră, economie, ritm). Elevii pot crea povești despre comunitatea lor, despre personaje istorice sau despre concepte științifice, transformând lecția într-un proces creativ și colaborativ.

5. Concluzii

Integrarea poveștilor în procesul didactic contribuie la reducerea tensiunilor, la dezvoltarea empatiei și la creșterea motivației pentru învățare. Povestirea clasică și digitală oferă cadrul pentru o învățare semnificativă, întăresc relația profesor–elev și facilitează colaborarea între colegi. În acest fel, climatul clasei devine unul pozitiv, orientat spre cooperare și dezvoltare personală.

Bibliografie

1. **Green, Melanie, C., „Storytelling in Teaching", *APS Observer*, vol. 17, nr. 4, 2004.**

2. **Hug, Theo, „Storytelling – EDU: Educational – Digital – Unlimited?”, *Seminar.net*, vol. 8, nr. 1, 2012.**
3. **Bernard, R. Robin, „The Educational Uses of Digital Storytelling”, *University of Houston*, 2006.**
4. **Cotfas, Mihaela, Chiru, Paula-Luiza, „Motivația, metode și strategii de învățare bazate pe arta povestirii”, în *Revista Biblioteca*, nr. 2, 2023.**

Storytellingul ca instrument de empatie și reconectare emoțională

Toader Gabriela
Colegiul Național „Nichita Stănescu”

Lucrarea își propune să investigheze modul în care utilizarea strategiilor narative – storytellingul educațional și pedagogia dramatică – contribuie la dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă, favorizând empatia, cooperarea și autoreflecția elevilor. În contextul anului comemorativ Ioan Slavici (2025), activitățile au fost construite pornind de la valorile morale și umaniste din operele scriitorului, transformate în resurse pentru dezvoltarea socio-emoțională a elevilor.

Pornind de la identificarea unei probleme reale – scăderea coeziunii și a comunicării autentice între elevi –, lucrarea descrie cauzele acestei situații, soluția propusă (storytellingul ca metodă de reconectare emoțională) și etapele de implementare a acesteia în mediul educațional. Rezultatele obținute confirmă că integrarea povestirii personale și literare în procesul didactic contribuie semnificativ la consolidarea încrederii reciproce, la reducerea tensiunilor din grup și la crearea unei culturi a empatiei.

Introducere

Într-o perioadă marcată de schimbări accelerate, de nevoia de adaptare constantă și de redefinirea relației dintre profesor și elev, climatul emoțional al clasei a devenit o preocupare esențială în actul educațional. Povestea — sub forma narativă clasică, a storytellingului digital sau a pedagogiei dramatice — a revenit în centrul procesului de învățare, nu doar ca strategie didactică, ci ca mijloc de construire a unui climat pozitiv bazat pe empatie, încredere și sens.

Lucrarea de față își propune să evidențieze modul în care poveștile pot contribui la dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă, pornind de la o situație reală din activitatea didactică și de la bune practici derulate în cadrul orelor de limba și literatura română.

1. Problema identificată în contextul profesional

În ultimii ani, s-a observat o scădere a implicării emoționale și a coeziunii la nivelul colectivelor de elevi, mai ales în ciclul liceal. Elevii manifestă adesea reticență față de activitățile de cooperare, o atitudine defensivă în exprimarea emoțiilor și dificultăți în acceptarea diversității opiniilor sau a vulnerabilității celuilalt. Această realitate se reflectă în

climatul clasei: tensiuni subtile, tendință de izolare a unor elevi, lipsă de încredere reciprocă și, implicit, scăderea motivației pentru învățare.

Într-un context în care educația tinde să devină tot mai centrată pe performanță, dimensiunea umană și emoțională riscă să se estompeze. Profesorul se confruntă astfel cu provocarea de a reconstrui relații bazate pe încredere, respect și apartenență — condiții esențiale pentru un climat pozitiv în clasă.

2. Cauza persistenței problemei

Cauza principală este decalajul dintre limbajul emoțional al elevilor și limbajul formal al școlii. În multe cazuri, școala continuă să privilegieze evaluarea cognitivă, în timp ce dimensiunea afectivă rămâne insuficient explorată. Elevii au nevoie să se simtă văzuți și înțeleși, nu doar evaluați. Lipsa unui cadru care să le permită să-și exprime emoțiile într-un mod autentic conduce la răcirea relațiilor din clasă și la un climat de suprafață, lipsit de profunzime relațională.

În plus, presiunea programelor școlare și a evaluărilor standardizate determină, adesea, o abordare predominant cognitivă a învățării, în detrimentul dialogului, al reflecției și al povestirii personale.

3. Soluția identificată: storytellingul ca strategie de reconectare și dezvoltare socio-emoțională

Pentru a răspunde acestei nevoi, a fost introdus în practica didactică un program de storytelling educațional integrat în orele de limba și literatura română. Scopul principal al programului a fost de a utiliza povestea — literară, personală sau comunitară — ca instrument de reconectare emoțională și de consolidare a climatului pozitiv.

Punctul de plecare l-a constituit lectura operelor lui Ioan Slavici, în contextul anului comemorativ 2025. Povestirile lui Slavici, centrate pe valori precum dreptatea, bunătatea, cumpătarea și înțelepciunea, au oferit un cadru valoros pentru reflecție morală și dialog despre alegeri, relații și consecințe. Activitățile au fost construite în jurul unor secvențe precum:

- „Povestea din spatele poveștii” – elevii au identificat în texte momente de conflict moral și au transpus dilemele personajelor în situații contemporane;
- „Jurnalul personajului” – exercițiu de empatie narativă, prin care elevii au scris scrisori sau mesaje din perspectiva personajelor, analizând emoțiile acestora;

- „Povestea mea, povestea noastră” – ateliere de storytelling personal, în care fiecare elev a relatat o întâmplare semnificativă din propria experiență, legată de valori similare celor din operele studiate.

Prin aceste activități, impactul problemei — distanțarea emoțională și comunicarea rigidă — a fost diminuat semnificativ. Clasa a devenit un spațiu sigur pentru exprimarea emoțiilor, iar relațiile dintre elevi s-au îmbunătățit vizibil.

4. Implementarea soluției și rezultatele observate

Soluția a fost implementată progresiv, pe parcursul unui semestru, în trei etape:

1. Etapa de explorare: identificarea nevoilor elevilor prin discuții și chestionare despre starea de bine în clasă;
2. Etapa de intervenție narativă: desfășurarea activităților de storytelling literar și personal, integrate în lecțiile despre texte narative și dramatice;
3. Etapa de reflecție și co-creare: elaborarea, în grupuri, a unor scurte povești dramatizate care ilustrau soluții la conflicte reale din viața de clasă (ex. excluderea, rivalitatea, lipsa comunicării).

Rezultatele au fost măsurabile nu doar prin feedbackul elevilor, ci și prin schimbarea atmosferei din clasă:

- Elevii au început să colaboreze spontan în activitățile de grup;
- S-au redus episoadele de ironie și izolare;
- A crescut nivelul de încredere și respect reciproc;
- Orele au căpătat o dimensiune reflexivă și afectivă, fără a diminua rigoarea academică.

Concluzii și perspective

Storytellingul s-a dovedit a fi un instrument educațional complex, care acționează simultan asupra dimensiunilor cognitive, emoționale și sociale ale învățării. Poveștile nu doar transmit cunoștințe, ci creează punți între experiențele individuale și cele colective, între trecut și prezent, între realitate și ideal.

În spiritul lui Ioan Slavici, care afirma că „numai prin iubire și dreptate se face lumină în suflete”, educația prin poveste reumanizează relațiile din clasă și redă sensul profund al învățării. Prin povești, elevii descoperă nu doar literatura, ci și pe ei înșiși — iar profesorul redevine un povestitor de sens și de speranță, capabil să construiască un climat pozitiv, empatic și incluziv.

Bibliografie

1. **Ioan Slavici – *Moara cu noroc*, *Budulea Taichii***
2. **Jerome Bruner – *Actual Minds, Possible Worlds*, Harvard University Press, 1986**
3. **Daniel Goleman – *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, 2019**
4. **M. Rosen – *Storytelling and Education*, Routledge, 2020**
5. **OECD (2023) – *Creating Positive Learning Environments***

Integrarea poveștilor în activitățile de predare-învățare a limbii franceze : premisă pentru un climat de clasă pozitiv

Profesor Claudia Toma,
Liceul de Arte Dimitrie Cuclin, Galați

Crearea unui climat pozitiv la clasă reprezintă o condiție esențială pentru succesul procesului de predare-învățare. În predarea limbii franceze ca limbă străină, povestea se dovedește a fi un instrument privilegiat pentru stimularea motivației, a empatiei și a implicării afective a elevilor. Prezentul studiu explorează modalitățile prin care strategiile narative pot contribui la construirea unui spațiu educațional favorabil, bazat pe încredere, creativitate și colaborare. Sunt analizate perspective teoretice privind climatul pozitiv și storytelling-ul, exemple concrete de integrare a poveștilor în activitățile didactice la nivel gimnazial și liceal, precum și efectele asupra dinamicii de grup și asupra progresului lingvistic. Rolul nostru este de a arăta că povestea nu doar facilitează învățarea lexicală și gramaticală, ci creează și o comunitate de sens, unde elevii se simt valorizați și încurajați să participe. Utilizarea poveștilor contribuie semnificativ la dezvoltarea unui climat educațional pozitiv, în care predarea limbii franceze devine o experiență formativă și plăcută.

În ultimele decenii, studiile din domeniul didacticii limbilor străine au subliniat importanța contextului afectiv și a climatului educațional în procesul de predare-învățare. Un climat pozitiv nu este doar un cadru psihologic favorabil, ci o condiție sine qua non pentru progresul lingvistic și personal al elevilor. În predarea limbii franceze, profesorii se confruntă adesea cu obstacole precum anxietatea lingvistică, lipsa de motivație sau rezistența la învățare. În acest context, povestea – fie ea tradițională, modernă sau digitală – devine un instrument didactic de primă importanță. Povestea permite crearea unui spațiu de siguranță, de identificare și de proiecție, unde elevii se pot implica nu doar cognitiv, ci și emoțional. Literatura de specialitate (Bruner, 1990; Vygotsky, 1978; Krashen, 1982) evidențiază rolul narativului în dezvoltarea cognitivă și lingvistică, dar și în construirea unei relații de încredere între profesor și elev. Astfel, acest articol își propune să analizeze modalitățile prin care poveștile pot fi utilizate pentru a dezvolta un climat pozitiv la ora de limba franceză, punând accent pe dimensiunea afectivă și colaborativă a învățării.

Cadru conceptual și teoretic

Conceptul de *climat pozitiv* este asociat cu noțiuni precum *siguranță emoțională*, *acceptare, respect reciproc* și *colaborare*. Conform lui Patrick Charaudeau și Dominique Maingueneau (2002), discursul, în cazul nostru, educațional, nu este doar un vehicul de transmitere a cunoștințelor, ci și un spațiu de negociere a identităților și a raporturilor interpersonale. Astfel, un climat pozitiv este definit de prezența unor relații bazate pe încredere, empatie și valorizare. În paralel, storytelling-ul, analizat de Ruth Wajnryb (2003) sau Rod Ellis (2003), este considerat o strategie didactică prin excelență, deoarece răspunde atât nevoilor cognitive, cât și celor emoționale ale elevilor. Povestea creează un context de comunicare autentic, unde învățarea vocabularului și a structurilor gramaticale devine un proces natural, integrat în fluxul narativ. Lev Vygotsky (1978) a insistat asupra rolului mediului social în dezvoltarea copilului, introducând conceptul de „zonă proximă de dezvoltare". Povestea, prin caracterul său colaborativ și prin interacțiunile pe care le generează, oferă un cadru propice acestei dezvoltări. Jerome Bruner (1990) a subliniat că ființa umană gândește narativ, iar învățarea prin poveste corespunde unor mecanisme cognitive fundamentale. În didactica limbilor, povestea este asociată cu metodele comunicative și acționale promovate de CECRL (2001), care pun accent pe sarcini de comunicare semnificative și pe implicarea activă a elevului.

Metodologie

Metodologia utilizată în cadrul acestei cercetări se bazează pe analiza practicilor didactice desfășurate în mai multe clase de gimnaziu și liceu din România, în care profesorii au integrat povești în activitățile de predare a limbii franceze.

Au fost analizate trei tipuri de practici: (1) utilizarea poveștilor autentice din literatura franceză sau francofonă (*Perrault, La Fontaine, Saint-Exupéry*) ; (2) crearea de povești originale de către elevi, în cadrul unor proiecte colaborative ; (3) folosirea resurselor digitale pentru a genera povești interactive (*Genially, Padlet, H5P*).

Observațiile de clasă au urmărit aspecte precum gradul de implicare al elevilor, nivelul de motivație, calitatea interacțiunilor și climatul general al orei. Analiza datelor a fost realizată prin metode calitative (*jurnale reflexive, interviuri cu elevi și profesori, analiza produselor finale – povești scrise sau digitale*).

Studiu de caz / Exemple aplicate

Un exemplu relevant provine de la o activitate desfășurată la clasa a șaptea, unde profesorul a propus lectura și reinterpretarea poveștii *Le Petit Prince*, operă care, prin bogăția simbolică și prin mesajele universale legate de prietenie, responsabilitate și fragilitatea existenței, se pretează în mod exemplar la activități didactice menite să stimuleze atât dimensiunea cognitivă, cât și pe cea afectivă a învățării. Elevii au fost împărțiți pe grupuri, fiecare grup fiind

responsabil de rescrierea unui capitol dintr-o perspectivă modernă, ceea ce le-a permis să transfere situațiile și personajele în contexte familiare lor – rețele sociale, preocupări ecologice, dileme morale actuale. În locul micului prinț solitar, unii elevi au imaginat un adolescent pasionat de tehnologie, iar în locul asteroidului, au plasat acțiunea într-un parc urban, unde personajul descoperă sensul prieteniei prin interacțiunea cu alți tineri.

Rezultatul a fost un set de povești ilustrate, prezentate sub forma unui e-book colaborativ, creat prin platforme digitale precum BookCreator sau Canva. Elevii au conceput atât textul, cât și ilustrațiile, unii optând pentru desene realizate manual și scanate, alții pentru colaje digitale sau fotografii cu personaje interpretate chiar de ei. Această etapă a contribuit la dezvoltarea creativității și a gândirii critice, deoarece elevii au trebuit să facă alegeri lexicale și narative în funcție de coerența și de originalitatea poveștii.

Activitatea a generat un climat de cooperare, fiecare elev aducându-și aportul într-o formă vizibilă și valorizată de colegi. În timpul prezentării produsului final, elevii au manifestat nu doar entuziasm, ci și o autentică implicare emoțională, exprimându-și sentimentele și identificându-se cu personajele create. Astfel, prin intermediul poveștii, s-a produs o dublă învățare: pe de o parte, o consolidare a competențelor lingvistice (vocabular legat de emoții, sentimente, relații interpersonale, construcții gramaticale la trecut), iar pe de altă parte, o dezvoltare a abilităților socio-emoționale, indispensabile pentru funcționarea armonioasă a grupului. În plus, am remarcat că elevii retrași sau mai puțin încrezători în forțele proprii s-au simțit încurajați să participe, deoarece povestea le-a oferit un cadru simbolic și protector, în care exprimarea a fost percepută mai degrabă ca un act creativ decât ca o performanță evaluată.

Rezultate și discuții

Analiza datelor colectate relevă câteva tendințe majore, care permit conturarea unei imagini clare asupra impactului utilizării poveștilor în cadrul orelor de limba franceză. În primul rând, implicarea afectivă a elevilor a crescut vizibil, fapt ce s-a reflectat într-o participare mai activă și mai constantă la activități. Elevii, obișnuiți de multe ori să perceapă lecția de limbă străină ca pe un exercițiu mecanic, au descoperit prin intermediul poveștilor un spațiu expresiv și personal, în care li s-a oferit libertatea de a-și proiecta propriile emoții și experiențe. Spre exemplu, în cadrul activității de rescriere a Micului Prinț, elevii au investit în mod autentic în construcția narativă, deoarece au recunoscut în personajele create propriile trăiri și dileme, ceea ce a transformat învățarea într-un proces interiorizat și motivant.

În al doilea rând, s-a constatat o diminuare considerabilă a anxietății lingvistice, fenomen frecvent în rândul elevilor care percep greșelile drept surse de judecată și sancțiune. Povestea a creat un cadru non-amenințător, în care erorile gramaticale sau de pronunție au fost acceptate ca etape firești ale construcției narative, și nu ca obstacole insurmontabile. Într-un atelier de povești digitale, de exemplu, am observat că elevii care evitau să ia cuvântul în contexte tradiționale s-au implicat activ în negocierea intrigii,

folosind limba franceză chiar și atunci când competențele lor nu erau dintre cele mai bune. Această acceptare a imperfecțiunii a favorizat trecerea de la o motivație extrinsecă, bazată pe notă, la o motivație intrinsecă, bazată pe plăcerea de a crea și de a comunica.

În al treilea rând, coeziunea grupului a fost consolidată prin natura colaborativă a activităților narative, care au presupus împărțirea responsabilităților, ascultarea reciprocă și valorizarea contribuțiilor individuale. Elevii au învățat să își ajusteze discursul în funcție de ideile colegilor, să accepte compromisuri și să construiască împreună o poveste comună. Aceste rezultate sunt în deplină concordanță cu literatura internațională (Krashen, 1982; Ellis, 2003; Wajnryb, 2003), care subliniază că storytelling-ul are capacitatea de a crea o atmosferă de învățare pozitivă, prin reducerea anxietății, creșterea motivației intrinseci și stimularea interacțiunilor sociale autentice. Mai mult, concluziile cercetării sugerează că povestea nu funcționează doar ca mijloc didactic, ci și ca mediator psihosocial, contribuind la formarea unei comunități de învățare în care dimensiunea afectivă și cea cognitivă se împletesc armonios.

Provocări și limite

În ciuda beneficiilor evidente, utilizarea poveștilor ridică și anumite dificultăți. Gestionarea timpului rămâne o provocare, deoarece activitățile narative sunt adesea mai lungi decât exercițiile tradiționale. De asemenea, diferențele de nivel lingvistic dintre elevi pot crea dezechilibre, necesitând adaptări suplimentare din partea profesorului. Nu în ultimul rând, lipsa resurselor materiale sau digitale poate limita implementarea poveștilor interactive. Aceste limite sugerează necesitatea unei pregătiri suplimentare a profesorului și a unei planificări flexibile.

Povestea se dovedește a fi un instrument didactic extrem de valoros în predarea limbii franceze, nu doar prin contribuția la învățarea lexicală și gramaticală, ci și prin impactul său asupra climatului educațional. Prin povești, elevii nu doar învață o limbă, ci construiesc o comunitate, descoperă valori, își dezvoltă empatia și își exprimă creativitatea. Un climat pozitiv la clasă este rezultatul unei pedagogii centrate pe elev, în care profesorul devine mediator și facilitator al învățării. În perspectivă, se recomandă extinderea cercetărilor asupra rolului poveștilor în contexte interculturale și utilizarea lor în combinație cu tehnologiile educaționale emergente.

Bibliografie

1. **Bruner, J. (1990). Acts of Meaning. Harvard University Press.**
2. **Charaudeau, P. & Maingueneau, D. (2002). Dictionnaire d'analyse du discours. Seuil.**
3. **Dufays, J.-L. (2017). Didactique du français langue étrangère et seconde. De Boeck.**
4. **Ellis, R. (2003). Task-based Language Learning and Teaching. Oxford University Press.**

5. **Krashen, S. (1982). Principles and Practice in Second Language Acquisition. Pergamon.**
6. **Nunan, D. (2004). Task-based Language Teaching. Cambridge University Press.**
7. **Vygotsky, L. (1978). Mind in Society. Harvard University Press.**
8. **Wajnryb, R. (2003). Stories: Narrative Activities in the Language Classroom. Cambridge University Press.**

A povesti sau a nu povesti? – activități de storytelling inspirate din piesele lui Shakespeare

Alina Tomi Sătmar
Liceul de Muzică "Tudor Jarda", Bistrița

Articolul „A povesti sau a nu povesti? – activități de storytelling inspirate din piesele lui Shakespeare" explorează modul în care storytelling-ul bazat pe operele lui Shakespeare poate deveni un instrument educațional valoros pentru dezvoltarea socio-emoțională a elevilor. Activități precum repovestirile moderne, „scaunul fierbinte", rescrierea tragediilor, cercul de storytelling și jocul „Ce-ar fi dacă?" stimulează imaginația, gândirea critică și empatia. Elevii își dezvoltă competențele lingvistice în limba engleză, colaborarea și conștientizarea culturală, transformând procesul de învățare într-o experiență interactivă și plină de bucurie.
Prin interpretarea personajelor shakespeariene, elevii explorează emoții complexe într-un cadru sigur, își consolidează încrederea în sine și descoperă perspective diverse. Storytelling-ul creează o „comunitate de practică" (Lave & Wenger, 1991), unde elevii construiesc sens împreună, își dezvoltă empatia și învață cooperarea. Conform teoriilor educaționale (Vygotsky, Bruner, Fredrickson), teatrul și activitățile de storytelling contribuie la reglarea emoțională, la formarea identității și la cultivarea emoțiilor pozitive.
Astfel, activitățile de storytelling inspirate de Shakespeare nu doar îmbunătățesc competențele academice, ci și transformă sala de clasă într-un spațiu de creativitate, colaborare și wellbeing.

Storytelling-ul este una dintre cele mai vechi forme de comunicare ale umanității, dar în sala de clasă, devine mult mai mult decât divertisment - devine o punte între elevi, o oglindă a identității și un instrument de apartenență. Atunci când activitățile de storytelling sunt inspirate din piesele lui Shakespeare, profesorii nu doar predau literatură sau teatru; ei cultivă empatia, respectul și siguranța emoțională. William Shakespeare a trăit acum mai bine de patru secole, dar piesele sale încă vibrează de energie - pline de identități false, zâne năzdrăvane, ambiții sângeroase și povești de dragoste care oscilează între romantism și dezastru. Shakespeare a scris pentru amuzament și distracție, iar acesta a fost scopul activităților de povestire dezvoltate cu elevii de liceu între aprilie 2024 și ianuarie 2025: să le îmbunătățească starea de bine, gândirea critică și empatia, dezvoltându-le în același timp abilitățile de vorbire

în limba engleză. Operele lui Shakespeare reprezintă un material fantastic pentru activități de storytelling, iar acest articol își propune să prezinte câteva dintre ele, împreună cu rezultatele pozitive:

a) Repovestiri moderne – elevii sunt încurajați să adapteze piesele lui Shakespeare cât de creativ doresc. Această activitate de storytelling se poate desfășura în perechi sau în grupuri, sau elevii se pot implica pe rând în poveste pentru a o face mai creativă;

b) "Scaunul fierbinte" – un elev devine personaj din piesele lui Shakespeare, ceilalți pun întrebări, iar personajul își întrerupe povestea pentru a răspunde la întrebări și a clarifica acțiunile. Această activitate se leagă direct de motivația personajului, un element esențial în teatru și în storytelling;

c) Rescrie tragedia! – În tragediile lui Shakespeare, deznodământul lasă, de obicei, scena plină de cadavre. În această activitate de storytelling, Desdemona și Othello se pot împăca, sau Lear se pensionează anticipat în loc să-și împartă regatul. Prin modificarea arcului narativ, elevii explorează modul în care poveștile depind de alegeri și cât de ușor o catastrofă ar putea deveni comedie;

d) Cercul de storytelling în stilul Bardului – în cerc, elevii construiesc o poveste colectivă, câte o propoziție pe rând;

e) "Ce-ar fi dacă?" – aceste întrebări sunt semințele unei povești de succes. În cadrul acestei activități, elevii sunt încurajați să genereze noi posibilități: Ce s-ar întâmpla dacă Hamlet ar decide să nu amâne nimic? Ce s-ar întâmpla dacă deghizarea Violei ar eșua imediat? Astfel de întrebări încurajează o regândire a premisei dramatice și îi determină pe elevi să creeze intrigi secundare paralele;

Dincolo de creativitate și râs, activitățile de storytelling inspirate de Shakespeare pot avea un impact profund asupra bunăstării elevilor. Interpretarea sau improvizația, chiar și în grupuri mici, consolidează stima de sine și îi ajută pe elevi să își descopere vocea expresivă și încrederea în sine. Păsirea în pielea lui Hamlet, Viola sau Lady Macbeth le permite elevilor să exploreze empatia, emoțiile și dilemele morale dincolo de propria lor experiență. Cercurile de povești și jocurile în grupuri încurajează munca în echipă, colaborarea, ascultarea și sentimentul de comunitate - contracarând izolarea și încurajând sprijinul reciproc. Reimaginarea tragediilor sau crearea de finaluri alternative oferă elevilor modalități sigure de a explora durerea, gelozia, ambiția și bucuria, oferind modalități sănătoase de exprimare a sentimentelor puternice. Râsul, parodia și exagerarea ajută la reducerea anxietății, arătând că învățarea poate fi și plină de bucurie. Într-o lume în care tinerii se confruntă adesea cu presiunea

academică și stresul social, poveștile inspirate de Shakespeare pot acționa atât ca instrument educațional, cât și ca o practică de wellbeing.

Rezultate:

Elevii implicați în proiectul Shakespeare au imitat personaje, au experimentat situații sociale fictive și au devenit mai atenți să înțeleagă sentimentele celorlalți, ceea ce a contribuit la dezvoltarea socio-emoțională. Gândirea reflexivă a fost, de asemenea, un element cheie în ceea ce privește storytelling-ul. Înainte de a colabora și a comunica, elevii s-au gândit la situația respectivă și au ales cea mai bună abordare, demonstrând abilități de gândire critică și conectând piesa cu ceea ce era necesar în cadrul activității. În acest sens, dramaturgia și storytelling-ul în educație au îmbunătățit semnificativ așa-numitele „5C": comunicare, colaborare, gândire **c**ritică, creativitate, conștientizare culturală.

O sală de clasă infuzată cu storytelling devine ceea ce teoreticienii socioculturali numesc "o comunitate de practică" (Lave & Wenger, 1991). Atunci când elevii au repovestit sau reinterpretat împreună scene din Shakespeare, ei au construit împreună un sens. Râsul împărtășit la năzbâtiile lui Puck sau reflecția comună asupra indeciziei lui Hamlet au dărâmat barierele dintre elevi. Cercetările în psihologia educației (Bruner, 1990) sugerează că activitățile narative promovează un sentiment de identitate comună - elevii se simt văzuți, auziți și parte a ceva mai mare decât ei înșiși. În jocurile grup, cum ar fi „Cercul de povești în stilul Bardului", elevii au ascultat activ, au răspuns spontan și s-au bazat pe creativitatea celorlalți. Această interdependență a promovat încrederea și cooperarea - elemente esențiale ale unui climat pozitiv în clasă.

Natura performativă a storytelling-uluile-a oferit elevilor o distanță emoțională sigură pentru a explora sentimente complexe. Conform teoriei jocului imaginativ a lui Vygotsky (1978), copiii învață să-și regleze emoțiile prin scenarii simulate. Atunci când elevii au interpretat vinovăția lui Lady Macbeth sau dragostea impulsivă a lui Romeo, au exersat articularea emoțiilor pe care altfel le-ar fi putut exprima cu greu în viața reală. Cercetările din psihologie susțin această legătură dintre teatru și alfabetizarea emoțională. De exemplu, Goldstein și Winner (2012) au descoperit că implicarea în storytelling-ul dramatic a crescut empatia și înțelegerea emoțională în rândul adolescenților.

Piesele lui Shakespeare prezintă o gamă bogată de personaje, de la regi la clovni - o platformă excelentă pentru explorarea unor perspective diverse. Activitățile de storytelling au permis fiecărui elev, indiferent de competența lingvistică să se exprime creativ. Prin adaptare și improvizație, textele clasice au devenit accesibile și relevante din punct de vedere cultural.

Conform cadrului CASEL pentru învățarea socială și emoțională (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning, 2020), astfel de activități susțin competențe cheie SEL: conștiința de sine, abilitățile de relaționare și luarea deciziilor responsabile. Pedagogia bazată pe teatru și storytelling tinde, de asemenea, să reducă tensiunea și conflictele din clasă, creând un mediu mai sigur din punct de vedere emoțional (Anderson & Donnellan, 2021).

Poate cel mai important, povestirea a reintrodus bucuria în sala de clasă. Limbajul lui Shakespeare, plin de ritm și umor, invită la râs și surpriză. O abordare jucăușă a învățării a transformat atmosfera clasei - elevii nu au fost receptori pasivi ai informațiilor, ci co-creatori de sens. Conform teoriei „Extinde și construiește" a lui Fredrickson (2001), emoțiile pozitive precum bucuria și curiozitatea extind capacitatea elevilor de creativitate, rezolvare a problemelor și reziliență.

Activitățile de storytelling - în special atunci când sunt inspirate de personajele vibrante și intrigile universale ale lui Shakespeare - creează solul emoțional în care poate înflori un mediu pozitiv în clasă. Elevii sunt încurajați să se exprime și să colaboreze, transformând literatura într-o experiență pozitivă. Când elevii spun povești împreună, ei nu doar învață despre Shakespeare - ei învață cum să fie împreună.

Bibliografie

1. Anderson, M., & Donnellan, K. (2021). Drama, Wellbeing, and Education: Making Sense of Drama Pedagogy in Diverse Contexts. Routledge.
2. Beeken, A. (2023). Drama Games for Exploring Shakespeare. NHB.
3. Bruner, J. (1990). Acts of Meaning. Harvard University Press.
4. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL). (2020). SEL Framework.
5. Fredrickson, B. L. (2001). "The Role of Positive Emotions in Positive Psychology: The Broaden-and-Build Theory of Positive Emotions." American Psychologist, 56(3), 218–226.
6. Goldstein, T. R., & Winner, E. (2012). "Enhancing Empathy and Theory of Mind." Journal of Cognition and Development, 13(1), 19–37.
7. Lave, J., & Wenger, E. (1991). Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation. Cambridge University Press.
8. Vygotsky, L. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.

O viziune a schimbării: frumusețea poveștii

prof.drd.Tudor Andreea Silvia,
Liceul "Marin Preda "Odorheiu Secuiesc

Această lucrare explorează crearea și consolidarea unui climat pozitiv în mediul educațional, evidențiind valoarea fundamentală a dezvoltării socio-emoționale a elevilor. Se pune accentul pe importanța cultivării unor calități precum empatia, colaborarea și încrederea reciprocă, care stau la baza unei dinamici de grup sănătoase și productive. Soluția strategică propusă este utilizarea poveștilor ca instrument cu valențe formative și terapeutice, recunoscând puterea inerentă a narațiunii de a modela comportamente și de a facilita creșterea personală. Poveștile oferă un spațiu sigur, fără judecată, în care copiii se pot identifica cu personaje, pot explora emoții și pot asimila soluții la provocările de zi cu zi. Prin acest proces, se construiește un mediu bazat pe înțelegere și colaborare. Lucrarea detaliază un plan de implementare, structurat pe etape, subliniind rolul esențial al educatorului și, mai nou, al scriitorului contemporan, în facilitarea unui mediu de învățare bazat pe încredere și reflecție.

Un climat pozitiv în clasă nu este un simplu deziderat, ci o condiție esențială pentru dezvoltarea integrală a fiecărui elev. Un astfel de mediu de învățare depășește absența problemelor, manifestându-se prin elemente constructive care stimulează încrederea în sine, ajută la depășirea timidității și a anxietății și crește motivația pentru școală. Un climat pozitiv încurajează implicarea activă a elevilor și facilitează construirea unor relații de prietenie durabile, împlinind nevoia fundamentală de apartenență la grup. El oferă, deopotrivă, elevilor și profesorilor o stare de bine și confort emoțional.

Aceste obiective subliniază necesitatea unei intervenții pedagogice care merge dincolo de simpla disciplină, abordând cauzele profunde ale acestor fenomene. O piesă fundamentală pentru implementarea activităților de dezvoltare socio-emoțională este crearea unui mediu care încurajează colaborarea și încrederea reciprocă. Lucrarea de față propune ca poveștile să devină un instrument eficient pentru a atinge aceste obiective, oferind o cale indirectă, profundă, de a construi un climat sănătos în clasă.

Crearea unui climat pozitiv este un obiectiv central al demersului de intervenție în mediul școlar. Un bun indicator al succesului este prezența comportamentelor adecvate și a relațiilor interpersonale armonioase. O fundație solidă de încredere și respect transformă mediul de

învățare într-un teren fertil pentru fenomene constructive care cresc randamentul școlar și bunăstarea tuturor.

Un climat pozitiv se materializează prin diverse forme de comportament, dintre care cele mai vizibile sunt respectul și colaborarea. Într-un mediu pozitiv, elevii se simt în siguranță și își pot exprima emoțiile fără teamă de judecată. Un element crucial pentru dezvoltarea pozitivă a elevilor este cultivarea empatiei, adică abilitatea de a se "pune în locul altei persoane" pentru a înțelege ce gândește sau simte. Empatia este o calitate esențială pentru interacțiunile sociale pozitive. Cititul este o metodă super eficientă pentru a dezvolta empatia. Poveștile forțează cititorul să se transpună în mintea și sufletul personajelor, oferind ocazia de a vedea lumea prin ochii altora. Astfel, elevii învață să-și regleze propriile reacții emoționale și să-și imagineze cum s-ar simți o altă persoană. De asemenea, comunicarea autentică, față în față, este esențială pentru dezvoltarea abilităților sociale. O cauză concretă a succesului în clasă este o atmosferă bazată pe colaborare. Elevii care învață să lucreze în grup își dezvoltă deprinderile de a munci împreună și de a avea încredere în colegi. Când obiectivul principal este succesul comun, elevii își dezvoltă o dinamică de grup pozitivă și funcțională, caracterizată de susținere și încurajare reciprocă.

Fundamentele teoretice ale terapiei prin povești

Utilizarea poveștilor ca instrument educațional și terapeutic se bazează pe un mecanism psihologic profund. Poveștile terapeutice sunt o modalitate eficientă de comunicare, deoarece ele oferă ascultătorului o bază de identificare cu personajul principal și cu tema abordată, fără a-l expune direct unei confruntări cu o situație personală dificilă. Această abordare indirectă ocolește rezistențele naturale la schimbare ale copilului. Unul dintre cele mai importante aspecte este lipsa judecății. Lumea poveștilor este percepută ca un spațiu magic, în care copilul nu se simte evaluat. Identificându-se cu un personaj, copilul realizează că nu este singur cu trăirile sale și, prin narațiune, găsește soluții. Poveștile transmit comportamente, valori și convingeri, oferind modele de eroi pe care copiii doresc să-i urmeze.

Beneficiile psihopedagogice ale poveștilor

Poveștile posedă calități intrinseci care le transformă în instrumente pedagogice de excepție. Ele ajută la dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor, deoarece copiii urmăresc evoluția personajelor și asimilează strategii de viață. Poveștile terapeutice sunt concepute special pentru a-i ajuta pe copii să identifice provocări și să găsească posibilități de rezolvare a acestora, stimulând trăsături precum amabilitatea, bunătatea, fericirea, cooperarea și încrederea în ceilalți. Ele contribuie la o percepție pozitivă a copiilor cu nevoi speciale, eliminând stigmatizarea și discriminarea. În plus, poveștile contribuie la reglarea emoțională,

ajutând copiii să identifice și să numească sentimentele, conferind o stare de bine și de confort emoțional.

Un aspect esențial al creării unui climat pozitiv prin povestiri este integrarea directă a scriitorilor în mediul școlar. Practica de a fi un "bun povestitor" este o calitate valoroasă pentru un dascăl. Dincolo de aceasta, colaborarea cu autori contemporani adaugă o dimensiune nouă și captivantă. De exemplu, scriitoarea Adina Rosetti, cunoscută pentru cărțile ei pentru copii, consideră că literatura dezvoltă empatia și capacitatea de a înțelege diversitatea. Prin atelierele sale, ea abordează teme precum prietenia, călătoria interioară și descoperirea de sine, arătând cum cărțile lasă urme diferite în sufletul fiecăruia. La rândul său, poeta Carmen Tiderle, "poeta copiilor din ziua de azi", susține ateliere de lectură și scriere creativă în școli, demonstrând cum poezia poate fi o experiență amuzantă, proaspătă și accesibilă pentru toate vârstele. Astfel de întâlniri, facilitate de diverse proiecte educaționale, cum ar fi inițiativele asociațiilor OvidiuRO sau 7 ARTE, transformă lectura dintr-o activitate statică într-o experiență interactivă și personală, în care copiii sunt încurajați să-și dezvolte imaginația și creativitatea.

Succesul implementării poveștilor depinde în mare măsură de rolul strategic al educatorului. Profesorul este un "manager" al dinamicii de grup și un "facilitator" al dialogului. Acest rol presupune abilitatea de a asculta activ, de a observa și de a accepta emoțiile elevilor. Mai mult, educatorul trebuie să ofere feedback constructiv. Un exemplu elocvent este povestea unui elev care a desenat un nor diferit de model, iar profesorul i-a oferit un feedback pozitiv, ajutându-l să-și îmbunătățească desenul fără a-i invalida efortul. O astfel de atitudine bazată pe încredere este esențială pentru a crea un mediu de siguranță emoțională. Pentru ca poveștile să aibă un impact maxim, ele trebuie integrate într-un cadru metodologic structurat, care presupune trei etape principale.

Etapa I: Alegerea poveștii și pregătirea contextului

Această etapă vizează crearea unei conexiuni între poveste și experiența anterioară a elevilor. O abordare pedagogică avizată subliniază importanța evocării acestei experiențe prin activități de prelectură. De exemplu, o activitate precum "Întâlnirea de dimineață" poate stimula comunicarea și poate stabili o stare de spirit propice. Elevii sunt invitați să se așeze în semicerc, pentru a stabili contact vizual, și să-și împărtășească gândurile și starea de spirit. În acest mod, educatorul poate introduce tema poveștii și-o poate conecta la trăirile cotidiene ale copiilor.

Etapa II: Lectura Interactivă

În această etapă, se va asigura o angajare activă a elevilor în procesul de ascultare. Se va opta pentru un stil de lectură interactiv, care poate dura chiar și peste 20 de minute, menținând

atenția și interesul copiilor. Educatorul va utiliza intonația, mimica și gestica pentru a da viață personajelor și a crea o atmosferă captivantă, care să stimuleze imaginația.

Etapa III: Reflecția și dezbaterea postlectură

Aceasta este etapă crucială, în care învățarea se transformă în comportament. Reflecția și dezbaterea permit elevilor să proceseze mesajul poveștii și să-l integreze la nivel personal. Printre activitățile sugerate se numără dezbateri structurate, jocuri de rol și scriere liberă. Aceste tehnici le oferă elevilor un spațiu sigur pentru a experimenta și a internaliza comportamentele pozitive.

Lucrarea a demonstrat că un climat de clasă pozitiv este esențial pentru dezvoltarea holistică a elevilor, în timp ce un mediu negativ, caracterizat prin bullying și conflicte, este un simptom al unor deficite socio-emotionale profunde. Soluția propusă, utilizarea poveștilor ca instrument terapeutic și pedagogic, se bazează pe o înțelegere nuanțată a psihologiei copilului și a mecanismelor de învățare. Poveștile acționează la nivel de cauzalitate, nu doar la nivel de simptom, contribuind la cultivarea empatiei, la reglarea emoțională și la dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor, toate acestea în absența judecății și a presiunii.

Recomandările pentru practica pedagogică se concentrează pe transformarea rolului educatorului, de la simplu predicator la un facilitator al dialogului și al reflecției. Este esențială implementarea unei metodologii structurate, care să includă etapele de pregătire, lectura interactivă și, mai ales, reflecția postlectură. Acest proces activ, bazat pe dezbateri și jocuri de rol, asigură că mesajul poveștii este internalizat și transformat în comportamente pozitive durabile. Pentru viitoarele cercetări, se recomandă studii care să măsoare impactul pe termen lung al acestei metodologii și să exploreze posibilitatea de a adapta poveștile terapeutice pentru diferite cicluri de învățământ, de la preșcolar la gimnazial, având în vedere că beneficiile lor pot varia în funcție de vârstă și de complexitatea problemelor. În final, prin poveste, educatorii pot oferi copiilor un ghid subtil, dar extrem de puternic, pentru a naviga prin complexitățiile lumii sociale și emoționale și pentru a construi, împreună, un climat școlar în care fiecare elev se simte valorizat și în siguranță.

Bibliografie**:**

1.Lichii, Dana, și Paladi, Oxana ***Ghid metodologic: Povești terapeutice pentru copii*****. Chișinău,2018;.**

2.Petri, Alina ***Abordări didactice ale lecturii*****. Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, 2013**

3.Toma, Sorin, și Popescu, Adriana ***Managementul conflictelor din mediul școlar*****. Editura** ***Pro Didactica*****, București, 2013**

Bibliografie:

1. Istrate, Olimpia, Povestea digitală în educație. Ghid metodologic, Editura Universitară, București, 2013, ISBN: 978-606-591-766-8.

2. Molin, Aura-Codruța, O lume de povești. Activități de dezvoltare a inteligenței emoționale, Editura Sinapsis, Cluj-Napoca, 2014, ISBN: 978-606-8446-83-7.

3.Pânișoară, Ion-Ovidiu, Comunicarea eficientă, Editura Polirom, Iași, 2015, ISBN: 978-973-46-5244-0.

Rolul activităților STEAM în educația timpurie

Prof .ed. timpurie: Tumurug Maricela
Școală Gimnazială " Emil Racoviță ", Onești

„Copiii sunt precum cimentul ud:
toate lucrurile cu care aceștia intră
în contact lasă o urmă asupra lor. "
(dr. Haime Ginot)

Educația STEAM, combină patru științe și arta a căror inițiale îi compun denumirea.

S- Sience (Știință)

T- Tehnology (Tehnologie)

E- Engineering (Inginerie)

A- Arts (Artă)

M- Mathematics (Matematică)

În locul educației clasice, în care fiecare disciplină este studiată separat, o activitate STEAM presupune o abordare concomitentă și aplicată a acestor 4 discipline. Activitățile STEAM se aseamănă cu experimentele științifice, însă aici nu este inclusă doar știința, ci și alte elemente din jurul copilului, stârnind astfel curiozitate și interes în a explora lumea înconjurătoare.

De ce este bine să începem de la grădiniță cu metoda STEAM?

O introducere timpurie în conceptele de bază poate ajuta copiii să dezvolte gândirea critică. Această metodă de învățare trebuie aplicată încă de la o vârstă fragedă a copilului. Grădinița este locul ideal, iar educatorii o aplică folosind mai multe jocuri interesante pentru a integra primele concepte. Învățarea se va baza pe curiozitatea naturală a copiilor permițându-le să participe activ la activități: explorarea, adresarea întrebărilor, manipularea. Cu cât un concept este promovat mai devreme, cu atât copilului îi va fi mai ușor să-l folosească.

Cum se implementează STEAM?

Pentru a pune în practică această metodă, educatorii trebuie să predea folosind instrumente adecvate, inclusiv jocuri de logică adaptate vârstei. Copiilor le va plăcea să învețe astfel, făcând predarea mai distractivă și astfel să învețe mai rapid. De exemplu, jocurile de logică ajută la dezvoltarea inteligenței spațiale, promovează rezolvarea problemelor și copilul își exersează astfel simțul logic și planificarea. Știm, sună complicat, însă pentru copii va fi o simplă joacă și totul va deveni natural.

Activități pentru preșcolari

Cei mai mici dintre exploratori pot deveni ingineri proiectanți și constructori pricepuți încercând să ridice poduri din pietre și plastilină. Vor face bolți sub forma unor arcuri de cerc? Vor folosi un carton sau o bucată de lemn pentru a susține partea superioară a podului? Soluțiile găsite de ei vor fi, cu siguranță, surprinzătoare!

Amenajarea unui spațiu cu flori.

Semințele sunt relativ ieftine și se găsesc inclusiv la supermarketuri. Dacă grădinița are o curte proprie, poți delimita o suprafață în care să vă amenajați grădina. O variantă este să plantați semințele în ghivece, apoi să mutați răsadurile în curte. Această activitate le dă copiilor posibilitatea să observe schimbările prin care trece o plantă, de la stadiul de sămânță și până când înflorește și, de asemenea, îi responsabilizează cu privire la îngrijirea unei alte vieți.

Vânătoarea de animăluțe!

Cei mici sunt încântați să descopere universul micilor nevertebrate, precum melcii, insectele și păianjenii. Pentru că nu au schelet intern, acestea au dezvoltat alte mijloace externe de protecție, precum cochiliile, în cazul melcilor, sau exoscheletul, în cazul unor insecte. Pentru a ține evidența animăluțelor întâlnite, oferă fiecărui copil câte o listă – o poți printa pe cea din materialul de mai jos. Dacă dorești să o refolosești, o poți lamina.

Capcana

Adresează-le copiilor provocarea de a concepe și realiza o capcană! Este o activitate care le solicită atât mușchii mâinilor și coordonarea ochi-mână, cât și capacitățile de la nivelurile de ordin superior ale gândirii, analiza și creația. Poți folosi ca punct de plecare povestea Omului de turtă dulce.

Beneficiile educației STEAM:

- trezește interesul copiilor prin faptul că împletește știința cu arta,
- intervine în dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor,

- copiii se implică în procesul de învățare,
- împărtășesc cu ceilalți ideile proprii sau descoperirile, fac asta cu plăcere,
- dezvoltă abilitățile de comunicare,
- dezvoltă sentimentul de empatie,
- dezvoltă preșcolarii din punct de vedere cognitiv,
- dezvoltă creativitatea și imaginația,
- clădește baza unui viitor adult ce deține capacități, deprinderi și soluții,
- formează ,”inovatori, educatori, lideri și cursanți ai secolului XXI.”

Copiii noștri vin în această lume ca niște mici oameni de știință. Vor să înțeleagă cum funcționează lucrurile. Alătură-te experimentării lor dacă poți. Reîncadrează ceea ce arată ca un comportament negativ într-o mentalitate de cercetare. Configuează situații în care pot turna lichide, răsuci / arunca lucruri, sau gusta. Oprește-te să miroși păpădia, uită-te la nori și la stele. Folosește STEAM.

Bibliografie

1. **Cerghit, Ioan, Neacşu Ion, Prelegeri pedagogice, Polirom, Iaşi, 2001**
2. **Cucoş, Constantin,Pedagogie, Polirom, Iaşi, 2002**
3. **Sălăvăstru, Dorina, Didactica psihologiei, Polirom, Iaşi 2002**
4. **Tomşa, Gheorghe, Psihopedagogie preşcolară şi şcolară, M.E.C, Bucureşti, 2005**

Utilizarea poveștilor inspirate din opera lui Ioan Slavici pentru dezvoltarea empatiei și cooperării în clasa a IV-a

Gabriela Udrea
Școala Gimnazială Nr. 30, Brașov

Lucrarea de față prezintă o abordare inovativă pentru dezvoltarea unui climat pozitiv în clasa a IV-a, utilizând povești adaptate din opera lui Ioan Slavici. În contextul actual al educației primare, s-a observat că elevii de 9-10 ani întâmpină dificultăți în dezvoltarea empatiei și a competențelor de cooperare, ceea ce conduce la un climat tensionat și la relații interpersonale deficitare. Cauzele acestei probleme includ utilizarea excesivă a tehnologiei, lipsa modelelor pozitive și insuficienta valorificare a literaturii naționale în formarea caracterului la vârsta școlară mică. Soluția propusă constă într-un program sistematic de storytelling adaptat nivelului de înțelegere al elevilor de clasa a IV-a, bazat pe prelucrări creative ale operelor lui Slavici, prin care aceștia descoperă valori precum onestitatea, curajul și solidaritatea. Implementarea s-a realizat prin ateliere săptămânale de storytelling participativ, jocuri de rol și creație colectivă de povești accesibile. Rezultatele demonstrează îmbunătățirea semnificativă a relațiilor dintre elevi, creșterea nivelului de empatie și consolidarea unui climat bazat pe respect reciproc și cooperare.

1. Problema identificată în contextul profesional

În activitatea didactică desfășurată la Școala Gimnazială Nr. 30 din Brașov, am observat o tendință îngrijorătoare în rândul elevilor clasei a IV-a: dificultatea de a dezvolta relații empatice și de cooperare, ceea ce afectează direct climatul pozitiv din clasă. Manifestările concrete ale acestei probleme includ comunicare deficitară între elevi, marcată frecvent de dispute minore în timpul activităților de grup și incapacitatea de a asculta activ opiniile colegilor. De asemenea, am remarcat tendința de segregare pe criterii de performanță școlară, formarea de grupuri închise și excluderea anumitor elevi din activitățile de joc și învățare. La această vârstă (9-10 ani), când elevii dezvoltă identități sociale mai puternice, am constatat apariția competiției excesive pentru atenția cadrului didactic și rezistența la activitățile care necesită compromis și negociere.

Aceste comportamente conduc la un climat de clasă tensionat, în care colaborarea devine dificilă, iar starea emoțională a elevilor este afectată negativ. Problema devine cu atât mai

relevantă în contextul tranziției spre ciclul gimnazial, când dezvoltarea competențelor sociale și emoționale reprezintă un fundament esențial pentru adaptarea ulterioară.

2. Cauzele problemei

Analizând cauzele acestei probleme în contextul specific al clasei a IV-a, am identificat mai mulți factori care contribuie la persistența ei:

În primul rând, expunerea timpurie și prelungită la dispozitive digitale și jocuri competitive online reprezintă un factor determinant. Elevii din clasa a IV-a petrec tot mai mult timp în interacțiuni virtuale care promovează competiția și succesul individual, ceea ce reduce semnificativ oportunitățile de dezvoltare a abilităților sociale bazate pe cooperare în contexte reale.

În al doilea rând, curriculum-ul actual pentru clasa a IV-a, deși include fragmente din literatura națională, nu valorifică suficient potențialul formativ al operelor clasice românești. Opera lui Ioan Slavici, cu personaje memorabile și situații morale relevante, este abordată preponderent din perspectiva competențelor de comunicare și literare, ratând oportunitatea de a extrage învățături morale accesibile elevilor de această vârstă.

De asemenea, la finalul ciclului primar, accentul crescut pus pe evaluările sumative și pregătirea pentru tranziția la gimnaziu creează o presiune academică suplimentară, care diminuează atenția acordată dezvoltării competențelor socio-emoționale. Elevii și părinții devin preocupați primordial de rezultatele academice individuale, în detrimentul valorilor comunitare și al cooperării.

Nu în ultimul rând, lipsa unor modele comportamentale pozitive și a unui limbaj emoțional adecvat limitează capacitatea elevilor de 9-10 ani de a-și exprima emoțiile și de a empatiza cu ceilalți..

3. Soluția identificată

Pentru a soluționa și totodată a veni în sprijinul elevilor mei am încercat să realizez o adaptarea accesibilă a operelor lui Slavici. Am selectat și adaptat fragmente și povești din opera lui Slavici (precum “Budulea Taichii”, “Popa Tanda”, elemente din “Moara cu noroc”), transformându-le în narațiuni simple, cu personaje și situații recognoscibile pentru elevii de clasa a IV-a, păstrând însă esența mesajului moral. Am eliminat elementele complexe sau potențial traumatice, concentrându-mă pe situații de prietenie, ajutor reciproc, curaj și onestitate.

Implementarea unui program de storytelling adaptat vârstei reprezintă componenta principală a soluției. Acesta include sesiuni săptămânale de 30-35 minute în care poveștile adaptate sunt prezentate prin tehnici interactive (păpuși, teatru de umbre, imagini), urmate de

discuții ghidate despre valorile identificate. Am adaptat complexitatea întrebărilor și activităților la nivelul cognitiv al elevilor de 9-10 ani, utilizând analogii cu situații concrete din viața clasei.

Activitățile experiențiale complementare sunt special concepute pentru a facilita transferul valorilor din povești în comportamentul zilnic. Acestea includ jocuri de rol simple, "Jurnalul eroului meu preferat" (în care elevii notează sau desenează situații în care au acționat asemenea personajului preferat), "Steluțele bunătății" (un sistem vizual de recunoaștere a comportamentelor pozitive) și crearea colectivă a unor povești continuate.

Această soluție valorifică atât puterea narativă a poveștilor, cât și caracteristicile specifice de învățare ale elevilor din clasa a IV-a: nevoia de concret, gândirea predominant inductivă, dorința de a colecționa și clasifica, precum și capacitatea crescândă de autoreflecție.

4. Implementarea soluției

Implementarea programului s-a desfășurat pe parcursul unui semestru școlar, conform următoarelor etape adaptate ritmului și specificului clasei a IV-a:

În etapa de pregătire (septembrie 2024), am realizat selectarea și adaptarea fragmentelor din opera lui Slavici, transformându-le în povești scurte (5-7 minute), cu limbaj accesibil și personaje clar conturate. Am creat materiale vizuale suport (ilustrații, marionete simple, cutii cu obiecte reprezentative) și am amenajat un spațiu special în clasă denumit "Colțul poveștilor fermecate". Am evaluat inițial nivelul de empatie și cooperare între elevi prin observații structurate și un sociogram al clasei.

Implementarea sistematică (octombrie-decembrie 2024) a inclus sesiuni săptămânale de storytelling organizate în ziua de joi, ultima oră (când elevii sunt mai obosiți și receptivi la activități narative). Structura unei sesiuni a fost adaptată ritmului atenției la această vârstă: 5-7 minute de narațiune captivantă, 10 minute de explorare ghidată a semnificațiilor prin întrebări simple, 10 minute de activități de fixare (desenare, mimă, joc de rol) și 5 minute de reflecție ghidată prin întrebări precum "Ce ai fi făcut tu în locul lui…?". Am integrat "Copacul valorilor clasei" – un panou pe care am adăugat săptămânal frunze cu valorile descoperite în povești.

În etapa de transfer și aplicare (ianuarie-februarie 2026), am facilitat conexiunea explicită între valorile descoperite în povești și situațiile concrete din viața clasei. Am implementat "Cutia cu provocări" (situații inspirate din povești pe care elevii le rezolvă în perechi), "Steluțele săptămânii" (recunoașterea comportamentelor care exemplifică valorile discutate) și "Cartea poveștilor clasei a IV-a" (crearea colectivă a unor povești originale inspirate de valorile lui Slavici). Am organizat o prezentare finală pentru părinți și pentru elevii clasei a III-a, în care copiii au împărtășit poveștile create și învățăturile descoperite.

Monitorizarea și evaluarea s-au realizat prin observație sistematică a comportamentelor în clasă (utilizând o grilă simplă de frecvență a comportamentelor de cooperare), autoevaluarea elevilor prin "termometrul emoțional" (o reprezentare vizuală a stării emoționale a clasei), feedback periodic de la părinți și analiza producțiilor elevilor.

5. Rezultate și concluzii

Implementarea programului "Poveștile lui Slavici în lumea noastră" a condus la îmbunătățiri semnificative ale climatului clasei a IV-a, evidențiate prin diminuarea vizibilă a conflictelor minore în timpul activităților de grup (de la o medie de 7-8 pe săptămână la 2-3), creșterea frecvenței comportamentelor spontane de întrajutorare și îmbunătățirea vocabularului emoțional al elevilor. Elementele care s-au dovedit deosebit de eficiente la nivelul clasei a IV-a includ: utilizarea materialelor vizuale pentru susținerea narațiunilor, sistemul de recunoaștere imediată a comportamentelor pozitive și implicarea directă a elevilor în recrearea și adaptarea poveștilor. Conexiunea explicită între situațiile din povești și contextele reale din viața clasei a facilitat transferul valorilor în comportamentul cotidian.

Această abordare poate fi implementată și în alte clase din ciclul primar, cu adaptările necesare pentru nivelul de dezvoltare specific fiecărei vârste, contribuind la formarea unor comportamente prosociale esențiale pentru succesul academic și social ulterior.

Bibliografie

1. **Albulescu, I. (2020).** ***Pedagogii alternative*****. București: Editura Didactică și Pedagogică.**
2. **Bocoș, M. (2023).** ***Didactica disciplinelor pedagogice*****. Iași: Editura Polirom.**
3. **Călinescu, G. (1982).** ***Istoria literaturii române de la origini până în prezent*****. București: Editura Minerva.**
4. **Cerghit, I. (2020).** ***Metode de învățământ*****. Iași: Editura Polirom.**
5. **Goleman, D. (2018).** ***Inteligența emoțională*****. București: Editura Curtea Veche.**
6. **Haven, K. (2021).** ***Story Proof: The Science Behind the Startling Power of Story*****. Libraries Unlimited.**
7. **Iucu, R. B. (2022).** ***Managementul clasei de elevi*****. Iași: Editura Polirom.**
8. **Molan, V. (2018).** ***Didactica disciplinelor – Comunicare în limba română*****. București: Editura Miniped.**
9. **Oprea, C.L. (2022).** ***Strategii didactice interactive*****. București: Editura Didactică și Pedagogică.**

10. Slavici, I. (1984). *Opere*. București: Editura Minerva.

11. Stoica, A. (2021). *Evaluarea progresului școlar: de la teorie la practică*. București: Editura Humanitas.

A fost odată un conflict: basmul terapeutic și metafora în construirea relațiilor pozitive în clasă

Mihaela Gabriela Vasile
Școala Gimnazială Nr. 25 Brașov

***Cuvinte cheie**: basm terapeutic, metaforă, rezolvarea conflictelor, conexiune, relații pozitive proiect, educație emoțională, competențe transversale;*

*În microcosmosul dinamic al clasei de elevi, conflictele apar deseori din neînțelegeri, competiție și imaturitate emoțională. Lucrarea de față are la bază principiile terapiei natative și ale abordării metaforice, explorează modul în care basmul terapeutic și metafora pot deveni instrumente subtile, dar eficiente, de educație emoțională și de restabilire a relațiilor pozitive între elevi. Prin intermediul ei prezint etapele unui proiect educațional **„Povești și jocuri care vindecă",** bazat pe povești terapeutice, metaforă și joc, dar și rezultatele obținute: scăderea situațiilor conflictuale în clasă, creșterea empatiei și consolidarea relațiilor colegiale, concomitent cu exersarea comptențelor transversale atât de necesare viitorilor adulți: comunicare, muncă în echipă, gândire critică, laterală, extrapolare, rezolvarea de probleme, competențe digitale, tratarea interdisciplinară a cunoștințelor , evaluare/ autoevaluare și reflecție.*

Prin intermediul basmului terapeutic, copilul este condus indirect spre identificare cu personajele, spre conștientizarea propriilor emoții și spre găsirea de soluții creative la problemele de relaționare. Folosind poveștile cu tâlc ,,Melcul fără casă", ,,Cele două ulcioare", ,,Întrecerea broscuțelor", proiectul propus stimulează empatia, reflecția de sine și comportamentele de coooperare, de aplanare a conflictelor, transformând tensiunile în înțelegere și dialog.

În concluzie, povestea devine oglindă și leac deopotrivă, abordarea narativă prin basme terapeutice și metaforă oferă cadrelor didactice un instrument psihoterapeutic complex, care transformă conflictul în comunicare și conexiune, diferența în resursă, iar povestea în vindecare. Într-o clasă armonioasă, copilul nu doar învață și se redescoperă pe sine prin poveste.

Introducere

Într-o lume educațională caracterizata de diversitate emoțională și socială, climatul pozitiv din casă devine o condiție fundamentală pentru învățarea autentică și echilibrul relațional (Hamre & Pianta, 2006.) În acest context, basmul terapeutic se afirmă ca o metodă inovatoare de mediere emoțională și dezvoltare a empatiei, prin care copilul poate înțelege, proiecta și rezolva conflictele într-un mod simbolic și constructiv.

Conceptul de basm terapeutic de dirivă din principiile terapiei narative (White&Epson,1990) și ale psihoterapiei prin metaforă (Buns, 2005), fiind definit ca o poveste creată intenționat pentru a oglindi conflictul interior al copilului și a-i oferi, indirect, o soluție simbolică. Potrivit lui Bettelheim (1976), „ basmele oferă copiilor un limbaj prin care pot înțelege inconștientul și își pot restructura fricile în semnificații suportabile".

În mediul școlar, basmul terapeutic capătă o valență educațională profundă. El nu doar transmite valori morale, ci facilitează auto- reflecția, reglarea emoțională și reconectarea interpersonală (Masri, 2024, Lepădatul, 2023). Prin identificarea elevilor cu personajele și prin trăirea indirectă a conflictelor din poveste, se activează procese cognitive și afective de empatie și învățare socială.

Utilizarea metaforei în acest proces amplifică efectul transformator al povești. Metafora creează „un spațiu sigur între realitate și ficțiune, unde copilul poate experimenta emoțiile într-un cadru controlat (Kopp, 2013). În sala de clasă, aceasta se traduce prin activități de lectură ghidată, discuții reflexive și proiecte narative care transformă basmul într-un catalizator al coeziunii de grup.

Studiu de caz

1.Problema identificată în contextul profesional și legătura cu tema climatului pozitiv în clasă

În cadrul unei clase numeroase, formată din treizeci și doi de elevi, dintre care douăzeci de băieți, am observat un nivel crescut de tensiune relațională și comportamente agresive între copii. Mediul competițional accentuat și nevoia de autovalidare prin dominanță, au generat frecvente conflicte verbale și fizice, dar și atitudini de excludere. Această dinamică a condus la scăderea coeziunii de grup, la apariția unui climat marcat de rivalitate și frustrarea emoțională, afectând implicit starea de bine și performanța școlară a elevilor. În acest context, s-a conturat problema centrală: nevoia de dezvoltare a empatiei și cooperării prin mijloace educaționale non-intruzive, care să acționeze asupra planului emoțional și simbolic.

2. Cauza pentru care problema persistă

Analiza observațiilor de la clasă mi-a arătat că dificultățile de relaționare derivă din carecaracteristicile de gen și vârstă (preponderența băieților, specificul competițional al vârstei școlare mici), dar și din lipsa instrumentelor de autoreglare emoțională. Mulți elevi interpretează diferențele ca forme de competiție, nu de complementaritate, iar emoțiile negative (frustrare, furie rușine) sunt exprimate prin comportamente impulsive.

3. Soluția identificată: Proiectul educațional „Povești și jocuri care vindecă"

Pentru diminuarea tensiunilor și construirea unui climat pozitiv, am conceput un proiect educațional de tip narativ- terapeutic și ludic ***„Povești și jocuri care vindecă",*** care se axează pe utilizarea basmelor terapeutice, a metaforei și a jocului, ca instrument de reflecție emoțională și relațională. În fiecare săptămână, elevii au fost invitați să participe la activități de lectură, discuții, reflecții și creații inspirate din basme cu valoare formativă, urmate de jocuri interactive și proiecte colaborative, prin care găsesc soluții, chiar și ipotetice, la problemele eroilor poveștilor terapeutice și indirect, la propriile probleme:

- ✓ „Povestea melcului fără casă”- tema acceptării de sine, a unicității, care nu vine din validare externă, ci din acceptare internă, a faptului că a fi diferit nu e neapărat o problemă, ci un atu.
- ✓ „Cele două ulcioare" – tema recunoașterea valorii diferențelor, a găsirii stării de bine, chiar dacă un defect/ sau dizabilitate te face diferit față de ceilalți;
- ✓ „Întrecerea broscuțelor"- tema perseverenței, curajului și încrederii în sine.

De efect au fost momentele de brainstorming în jurul unor întrebări cheie „Este bine să fii diferit?", „Ce s-ar întâmpla dacă toți am fi la fel?", jurnalele emoționale, dar și jocurile de teambuilding. Creativitatea copiilor a atins cote maxime când le-am cerut să se pună în pielea personajelor și să găsească soluții la problemele acestora: de exemplu, s-au gândit că melcul fără casă își va deschide o fabrică de cochilii personalizate, pe care le va dărui în prima instanță melcilor care se simt triști pentru că sunt diferiți și neacceptați în comunitatea lor, ca mai apoi să le pună pe internet și să le vândă, devenind un afacerist de succes, ar putea deveni scriitor celebru, sau musician vestit, ar putea practica sporturi extreme care să îi pună la încercare competențele, curajul, implicarea în luarea deciziilor în cadrul unei echipe. Ne-am jucat apoi cu începutul/finalul poveștilor terapeutice și ne-am închipuit alt început, altă problemă de la care începe narațiunea și alt sfârșit. Astfel, pentru vasul cel spart, copiii au sugerat că în ziua de astăzi există atâtea soluții de lipit și reparat lucruri, că are de unde să aleagă, dacă dorește

acest lucru, dar ei consideră că mai bine rămâne așa pentru a uda florile din calea lui și a le admira cum înfloresc. Referitor la broscuță, cei mai mulți elevi au considerat că, în situația dificilă creată de concursul de urcat pe cel mai înalt stâlp, însoțită fiind de comentariile negative și descurajările broscuțelor care priveau competiția, faptul că broscuța câștigătoare era surdă a fost o binecuvântare, chiar dacă în viața de zi cu zi, a fi surd e chiar o mare provocare. S-a găsit în cele din urmă o soluție constructivă și pentru surzenia animalului: a fost dusă în străinătate la un veterinar foarte bun, operată și vindecată.

După găsirea de soluții pentru problemele personajelor din basmele terapeutice, a urmat etapa internalizării, a găsirii soluțiilor pentru rezolvarea situațiilor conflictuale din clasă, după tiparul derulării acestora ca într-un un film de scurt metraj și realizarea unor momente de reflecție pe marginea acestuia: „Ce s-a întâmplat?, Care a fost cauza care a declanșat conflictul?, Cum ai reacționat tu?, Cum au reacționat ceilalți?, Ați procedat corect/ greșit? Ce puteai face tu astfel încât să nu se ajungă la un conflict?, Ce puteau face ceilalți?, Ce alte soluții se puteau găsi? etc".

4. Diminuarea impactului problemei

După două luni de aplicare, am observat schimbări semnificative în dinamica grupului de elevi: scăderea frecvenței conflictelor verbale și fizice, creșterea comportamentului de cooperare și un nivel mai ridicat al implicării în activitățile de grup: elevii, care manifestau anterior comportamente dominante, au început să-și cizeleze emoțiile, iar relațiile între colegi s-au îmbunătățit vizibil. Clasa a devenit un spațiu mai calm, cooperant și empatic, confirmând eficiența abordării narativ terapeutice în educație.

5. Implementarea soluției

Proiectul continuă să fie implementat în mod sistematic, integrând o sesiune săptămânală de lectură terapeutică și discuții reflexive, fișe de autoevaluare emoționale bazate pe personaje din poveștile terapeutice abordate, mini-proiecte de grup pentru consolidarea identității colective, colaborarea interdisciplinară cu profesorul consilier școlar, jocuri de team building.

Această strategie a asigurat continuitatea formării competențelor socio-emoționale, menținând un climat pozitiv și crearea unei culturi a empatiei în clasă.

6. Rezultate și concluzii

Evaluarea impactului proiectului ***„Povești și jocuri care vindecă"*** s-a realizat prin observație sistematică, autoevaluare/ reflecție emoțională și feedback pozitiv. În decursul a două luni, s-au constatat transformări semnificative în dinamica clasei: reducerea frecvenței conflictelor interpersonale cu aproximativ 40 %, comparativ cu perioada anterioară implementării proiectului, creșterea frecvenței comunicării empatice (formulări de tipul

„Înțeleg ce simți...," sau „Și eu am pățit la fel...") în timpul activităților de grup, îmbunătățirea capacității de autoreglare emoțională, elevii identificând mai ușor emoțiile negative și exprimându- le într-un mod verbal non agresiv, consolidarea sentimentului de apartamente la grupul clasei, observată prin scăderea cazurilor de excludere și creșterea cooperării în sarcinile comune, stimularea creativității narative prin compuneri și povești create de elevi, care reflectă teme precum prietenia, diferențele acceptate și sprijinul reciproc.

Aceste rezultate susțin ipoteza că basme terapeutice funcționează ca un instrument educațional integrat este capabil să genereze schimbări de atitudine și comportament într-un mod non directiv dar profund.

În concluzie, abordarea narativă prin basme terapeutice și metaforă, oferă cadrelor didactice un instrument psihoterapeutic complex, care transformă conflictul în comunicare, diferența în resursă, iar povestea în vindecare. Într-o clasă armonioasă copilul nu doar învață și se descoperă pe sine prin poveste.

Bibliografie:

1. **Bettelheim, B. (1976). The uses of enchantment: The meaning and importance of fairy tales. Alfred A. Knapf.**
2. **CASEL(2020), SEL Framework: Care Competencies for Social and Emoțional Learning, Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning.**
3. **Hamre, B.K., Pianta, R.C. (2006). Student- teacher relationships. In G.G.Bear & K.M. Minke (Eds), Children' s needs III: Development, prevention and intervention (pp.59-71). NASP Press.**
4. **Kopp, R.R. (2013). Metaphor therapy: Using client- generated metaphors in psychotherapy. Routledge.**
5. **Lepădatu, I.(2023), Basmul terapeutic- instrument util în prevenția și tratarea traumei la copii instrument, Universitatea „Spiru Haret" Brașov**
6. **Masri, M. (2024), Narative- bassed learning for emotional regulation in early eduction, International Jourrnal of Education Psychology, 13(2), 145-158.**
7. **Write, M., Epson, D (1990). Narative means to therapeutic ends, W.W.Norton&Company.**

Totul începe și se sfârșește într-o poveste

Homo fabulator – schiță pentru un portret în acquaforte

Prof. Vasiliu Roxana,
Colegiul Tehnic „Miron Costin" Roman

Arta povestirii nu se rezumă doar la a recunoaște întâietatea, autonomia principiului estetic, ci și de a satisface dorința de a ști mai multe despre lume, de a modela personalitatea ființei umane, de a ne însuși un anume fel de a ne integra în lume, așadar, de a ne contura o viziune generală asupra lumii și o identitate proprie prin actul povestirii și funcțiile sale. Așa cum filozofia fundamentează ideatic demersul în termenii lui Plotin „de a sculpta neîncetat propria statuie", arta povestirii poate nu doar valida relevanța axiologică a poveștilor, ci poate legitima un parcurs de învățare, cum foarte bine poate întemeia poetic și expresiv un mod de viață.

În legătură cu a povesti, un lucru rămâne esențial. Nu doar să o faci, ci să o și trăiești. Reușita de a trăi în poveste în complicitate totală cu elevii noștri este nu doar o biruință paideică, ci și că rămânem în viață cât mai mult atâta vreme cât plecăm fericiți din poveste.

Arta și știința povestirii servesc ca pact ontologic, act de salvare prin ficțiune, în traficul intens dintre in illo tempore și in hoc tempore, în care povestitorul are concomitent vocație de homo viator și homo fabulator.

Prolog – „cel care ți-a spus povestea cu povestitorii de povești" (MarioVargas Llosa)

Îmi amintesc cum Alberto Manguel își amintește în *Crimă și pedeapsă*, partea a șaptea din *Un cititor în Pădurea din Oglindă,* mult după ce la vârsta de 16 ani când îl întâlnește pe Jorge Luis Borges la librăria Pygmalion (nimic întâmplător) din Buenos Aires și vreme de 4 ani îi citește magistrului deja orb, că nu părinții au fost primii care să-i spună că literatura este cu adevărat o activitate serioasă. Spun și eu mai departe că ei, părinții, fuseseră părinți iubitori și-i aduseseră și argumente imbatabile, să fie siguri că și-au făcut datoria părintească. Ca să nu fie nevoit să învețe pe cont propriu și din această greșeală, l-au prevenit, cu toată dragostea în care puteau amesteca tonul ferm și amenințător al precauției de dinaintea unei iminente catastrofe, că ocupațiile artistice sunt prea puțin valabile pentru un trai decent, chiar dacă puțină lectură are, totuși, un efect satisfăcător, cam cum soluția de lustruit *Brasso* are pentru metale, dându-le un luciu plăcut. Așa că adolescentul pe dată și simți „rușinea plină de vinovăție a cuiva îndrăgostit de un monstru" – cărțile conținătoare de povești. Dar ce e cu adevărat

important abia urmează, iar pentru acest adevăr voi depune chiar eu mărturii, cu câtă pricepere voi ști mai bine: cel care îi sărise primul în ajutor după acest moment, încurajându-l cu pasiune „spre o viață de dependență față de pagina tipărită" („de care nu am mai reușit să mă vindec niciodată" –mărturisește Manguel) a fost Rivadavia, profesorul de spaniolă care a făcut cu aceeași eficiență exact ceea ce făcea soluția *Brasso* pentru metale: a reușit să-i dea luciul cel mai plăcut , învățându-l și pe el, și pe alți câțiva, nu toți, să citească. Să citească în așa fel încât să rămână pentru totdeauna cu o întrebare fundamentală care să ia o viață cât mai lungă pentru a primi răspunsul: ceea ce gândești și simți este din cauza sau în pofida persoanei care ești în lume, în raport cu cealaltă persoană, mai întunecată, care ești în intimitate? Citind pe Kafka, Cotázar, Rimbaud, Walter Benjamin, Maurice Blanchot, Lorca sau Borges, care au pus, desigur, umărul la această întrebare de răscruce, nu doar că a strălucit și a șters rușinea și vinovăția de a paria totul pe literatură, sperând, dar și simțind că e singura care îți poate arăta un sens în viață, că e singura miză serioasă pe care o are existența ta, dar a marcat și întâlnirea destinală cu profesorul Rivadavia, care i-a oferit și cel mai dificil prilej de a-și alerta conștiința critică: profesorul de literatură și mentorul de excepție era și turnătorul abil în serviciul dictaturii din Argenrtina acelor vremuri. Nicicând, parcă, literatura nu a fost o activitate mai serioasă decât atunci când a trebuit să fie contragreutate pentru absența abjectă a oricărei probități morale. Intrând la clasă oră de oră cu lecția probității morale învățate prin recursul la sinceritatea memoriei afective a lui A. Manguel, nu putem decât să ne exersăm permanent abilitatea de a da, ca profesori, cel mai plăcut luciu învățând elevii să asculte, să înțeleagă, să-și întrețină vie curiozitatea de a afla, să-și împuternicească imaginația prin basmele populare, prin poveștile și povestirile lui Creangă, Slavici, Eminescu, Sadoveanu, Eliade, Cărtărescu, iar la final să întrebe cu sufletul la gură: „Și apoi ce s-a mai întâmplat?".

Este în specificul povestirii reprezentarea realității prin instrumentele, mijloacele puse la dispoziție de estetică și de viziunea povestitorului asupra lumii. Totodată, complexitatea care definește intrinsec atât realitatea, cât și reprezentarea ei în arta povestirii validează integralitatea ei, fără prejudiciul unui exercițiu reducționist ce s-ar limita la un mod de rezolvare de ordin pur estetic. Arta povestirii nu se rezumă doar la a recunoaște întâietatea, autonomia principiului estetic, ci și de a satisface dorința de a ști mai multe despre lume, de a modela personalitatea ființei umane, de a ne însuși un anume fel de a ne integra în lume, așadar, de a ne contura o viziune generală asupra lumii și o identitate proprie prin actul povestirii și funcțiile sale (explorare, identificare, reflecție, interpretare, argumentare etc.), la care să concure axiologia artei, judecata de valoare etică și culturală, critica socială și mentalitară/ideologică, analiza epistemologică și religioasă. Așadar, în felul în care filozofia fundamentează ideatic

demersul „de a deveni ceea ce suntem” sau, în termenii lui Plotin, „de a sculpta neîncetat propria statuie”, arta povestirii poate nu doar valida relevanța axiologică a poveștilor, ci poate legitima un parcurs de învățare, cum foarte bine poate întemeia poetic și expresiv un mod de viață.

„Iată de ce filosofia – nu cea insipidă de tip academic, ci varianta durabilă, transformatoare pe care o întâlnim la Pitagora , Platon, Sfântul Augustin, Rumi, Spinoza, Nietzsche, Simon Weil etc – nu ne parvine în stare pură. E mereu amestecată cu mituri, poezie, teatru, misticism, gândire științifică, militantism politic sau activism social. (…) De îndată ce începi să filosofezi, ai și legat idei într-o narațiune, ai și experimentat cu forma, ai folosit tropi retorici, te-ai jucat cu emoțiile și ai făcut loc empatiei – adică ai meșterit o bucată literară. (...)Un gânditor va folosi vrând-nevrând, imagini sau metafore literare, fabule și povești.” Costică Brădățan – *A muri pentru o idee*

În legătură cu a povesti, un lucru rămâne esențial. Nu doar să o faci, ci să o și trăiești. Pentru povestitor arta de a povesti nu este un accesoriu, un adaos artificial, ci este ceva care vine aproape din biologia și din neurochimia sa, și din biografia sa și din solul personal, foarte personal. El este preocupat de poveste, de a povesti, de a descrie, de a continua viața într-un mod cât mai uman și ceea ce îl atrage mai mult este ideea de a crea emoție și de a crea viață într-un fel anume, cât să plăsmuiască alte lumi care-i sunt inaccesibile, deci povestitorul trăiește vicarial în ceea ce povestește.

Reușita de a trăi în poveste în complicitate totală cu elevii noștri este nu doar o biruință paideică, ci și că rămâi în viață cât mai mult atâta vreme cât pleci fericit din poveste. Profesorul nu are de ce să ignore de la distanța zilelor noastre măiestria trubadurilor europeni, la fel cum se poate imagina a fi arhetipalul *povestaș* din tribul indian *machiguenga* prin care Mario Vargas Llosa reface aventura metanarativă într-o pădure amazoniană de mituri și simboluri ale acestei vocații fondatoare, povestirea. Precum *povestașul*, poate purta numele de Tasurinchi în sens generic, la fel ca toți ceilalți membri ai comunității amazoniene, validându-se ca om-oglindă al zelui bun., și, prin această ocupație sau manie omenească de a istorisi întâmplări actuale și întâmplări din trecut ca demers didactic, poate îndeplini ritualic întemeierea unui popor de ființe solidare împreună cu elevii săi. Sau poate foarte bine proceda în felul povestitorilor medievali chinezi, aplicând în școală strategia pe care raconteurii extrem-orientali o puneau în reprezentațiile publice a povestirilor *huaben*. În timpul dinastiei Song și apoi în epoca Ming, când cunoaște o perioadă de maximă înflorire, povestirea *huaben* a transformat proza narativă clasică în reprezentație publică pe străzile și în piețele orașelor, în limba vorbită. Un veritabil *storytelling performance* asimilat educației contemporane în proiectarea didactică, cu mult

folos de adus în lecțiile noastre de limba și literatura română sau istorie, fizică sau științe sociale, de ce nu chiar la ora de dirigenție.

Trei cuvinte despre starea de bine la școală

Cum niciuna dintre antologiile de povestiri *huaben* nu a avut mai mult success pentru publicul Hangzhou decât cele trei culegeri puse în circulație sub titlul comun „San Yan" (*Cele trei Cuvinte*), refac acest model ritualic și pun pe seama magicei cifre 3 sorții de izbândă a bunelor practici și idei inovative pe care le propun pentru dezvoltarea unui climat pozitiv la clasă prin *storytelling*. Vom porni de la premisa că fiecărui volum de povestiri *huaben* îi putem asocia câte un tip de povestire în termeni actuali, după cum urmează: a) *Cuvintelor limpezi, lumii de povață* vor corespunde povestirilebiografice, b) *Cuvintelor simple, lumii spre luare-aminte* le vor fi pe măsură povestirile didactice/filosofice cu tâlc, spre învățătură și de folos înțelegerii, în fine, c) *Cuvintelor nepieritoare, lumii spre deșteptare* li se vor asemăna povestirile originale, improvizațiile. Integrarea celor trei tipuri de povestiri în lecția de limba și literatura română, nivel liceal, este o strategie didactică prin care poate fi dezamorsată tensiunea și rezistența elevilor în studiul literaturii române vechi sau clasice, poate fi diminuată dificultatea abordării academice a unor conținuturi sau poate fi antrenată receptivitatea, atitudinea favorabilă față de noțiunile abstracte de teorie literară, motivația pentru o perspectivă de ansamblu, în sincronie și diacronie, în studierea istoriei limbii/literaturii.

I.Simbolismul european. Simbolismul românesc – clasa a XI-a

Problema: dificultatea înțelegerii și însușirii noilor concepte de istorie și teorie literară: de exemplu sinestezia în estetica simbolistă, principiu care derivă din facultatea multimodală prin care un canal senzorial activat generează un răspuns în altul și declanșează un alt tip de senzație;

Cauza: caracterul teoretic și terminologia de specialitate abstractă;

Soluția: **povestirea biografică** care să diminueze cadrul prea rigid de transfer al informației științifice, astfel încât să ofere în contrapondere o percepție multisenzorială și corelarea cu contribuția unui cercetător român, pionier al psihologiei experimentale, la studiul acestui fenomen – Eduard Gruber (Iași) pentru relevanță și proximitate;

Implementarea soluției: relatarea unui decupaj biografic referitor la fenomenul sinesteziei așa cum îl consemna pictorul Wassily Kandinsky - „Modul cum auzim culorile este atât de precis, că ar fi imposibil să găsești pe cineva care să încerce să-și reprezinte impresia de galben aprins prin intermediul registrului grav al pianului ori să descrie roșul închis ca o voce de soprană." – pe când în 1911 compozitorul austriac Arnold Schönberg prezentase o piesă muzicală avangardistă. Prezent la concert, Kandinsky a transpus pe pânză impresia vizuală pe care i-a

creat-o sonoritatea atonală a piesei, o imagine în mare parte abstractă în care o scenă de grup în prim-plan cu câțiva amatori de concerte aplecați peste triunghiul negru al capacului unui pian cu coadă este încadrată de un bloc de dimensiuni mari de culoare galbenă, pe care a intitulat-o *Impresie III (Concert)*. O astfel de contextualizare face mai accesibilă și mai propice propria abordare experimentală în genul lui A. Rimbaud – *Vocale* sau asocierea unui solo de vioară poemelor lui George Bacovia.

II.Receptarea nuvelei realiste *Moara cu noroc* de Ioan Slavici– clasa a X-a

Problema: atitudinea negativă față de lectura textului;

Voi cita pentru această situație didactică problematică o postare în social media a unui părinte cu impact direct asupra elevului și, implicit, cu un risc pentru demersul la clasă: „ a primit fiu-mio indicații de la școală să citească „Moara cu noroc" de Slavici. Închipuiți-vă adolescenții de azi, băieți, coborâți din universul FIFA, preocupați de airforși și jordani, de cum le stă părul ăla tip castron ciufulit, de discuții pe Instagram despre drame interioare și despre libertățile lor, de ce să pună la story și de cum să o combine pe nu știu care alexxxia_13frumi, deci băieții ăștia să trebuiască să ia contact cu personajele brute ale lumii lui Slavici, cu femei bătute, omorâte (când ăștia, dacă țipi la ei, zic că te denunță că ești părinte abuzator), cu limbajul ăla de stâncă de acum o mie de ani și cu situații la care ei nici nu s-ar gândi că-s posibile. Ce e aia sămădău? Cum să fii porcar. Tot al treilea sau al patrulea cuvânt e de neînțeles. De obicei, când citești o carte, îți imaginezi o lume în anumite culori. Eu nu reușeam să ies dintr-o atmosferă de noiembrie, oarecum. Indiferent de anotimp, culorile romanelor lui Slavici erau în capul meu în griuri de rocă și marouri de pământ. Atât de brută mi se părea atmosfera. Lică Sămădăul din „Moara cu noroc" mi s-a părut unul dintre cele mai odioase personaje ale literaturii române, cu sprâncenele lui împreunate. Mă întreb cum pot copiii ăștia să își imagineze lumile alea. Sunt atât de departe de ele, încât nici nu mai au reprezentările lor. Poate este, poate nu este relevant să le cunoască."

Cauza: opacitatea limbajului nuvelei în orizontul lingvistic al generației Z, inactualitatea lumii ficționale în raport cu realitățile societății contemporane, irelevanța problematicii literaturii române clasice pentru profilul liceanului de secol XXI;

Soluția: **povestirea didactică/filosofică** prin care cititorii contemporani (elevi și părinți) să poată recurge la gândirea critică și lectura actualizată prin propria experiență prin care să detașeze de literatura clasică prejudecata unui mesaj perimat din motive conjuncturale și punerea în discuție, dezbatere a valorilor eternei aventuri existențiale a ființei umane, astfel încât să se diminueze impresia de inadecvare și reacția de respingere;

Implementarea soluției: povestirea *Spărgătorii de piatră* antologată de Jean-Claude Carrière în volumul *Cercul mincinoșilor*. *Cele mai frumoase povești filosofice din lumea întreagă*. Charles Péguy povestește cum, în drumul său spre Chartres, un călător din Evul Mediu întâlnește trei pietrari care i se destăinuie în legătură cu meseria pe care o practicau. Nu-i vorbă, să spargă piatra era o îndeletnicire anevoioasă pentru oricare dintre ei, însă truda aceasta zilnică era înțeleasă totuși diferit: primul pietrar se plângea amarnic pentru viața de câine pe care o ducea, pentru munca istovitoare și prost plătită, căci simțea că el nu mai face nici cât o ceapă degerată, iar viața lui nu mai merita trăită; al doilea pietrar, deși știa că face o muncă grea, mai știa și că se putea și mai rău, că nu avea de ce să se vaite că muncește în aer liber, dar mai ales că prin munca sa își putea întreține familia; al treilea pietrar nu a zăbovit prea mult asupra părerii sale și a spus neclintit că el construiește o catedrală. Tâlcul acestei povestiri luminează nu doar inconvenientele pe care le invocă elevii și părinții în studiul realismului clasic de secol XIX din literatura română, ci inclusiv problematica de fond a nuvelei *Moara cu noroc* în care destinul tragic se abate peste cei împătimiți de avere, abrutizați de nemulțumiri prea îndelung sporite în sufletele dezumanizate.

III.Periodizarea evoluției limbii române de la origini până în present – clasa a XI-a

Problema: parcursul anevoios și demotivant al studiului limbii în diacronie și gradul mare de complexitate a metodei studiului de caz;

Cauza: lipsa unei perspective inter și multidisciplinare, precum și precaritate în cunoștințele de cultură general;

Soluția: povestirea creativă, improvizația narativă pentru diminuarea impactului constrângător al unui studiu științific de amploare, cu dificultăți de metodă de documentare și sistematizare;

Implementarea soluției: propunerea unei adaptări a povestirii *Negustorul de cuvinte* pentru, să zicem, cuvântul *sare*. Întocmai ca negustorul din Balcani, elevii pot imagina o povestire care să înșiruie peripețiile prin care cumpără, dăruiesc, codifică, consemnează în caiete și registre popasurile acestui cuvânt, care nu doar că numește o realitate trebuitoare și înlesnește multora „aurul alb", dar a ajuns să facă să apară tot felul de sentimente, emoții, tâlcuri pe marginea acestui prețios drum al sării, de care poate fi legat întreg demersul educativ de evoluția lexico-semantică și literară a cuvântului sare, vizând prin diversele exerciții și jocuri didactice importanța literației, contribuția contextului cultural, literar la înțelegerea nuanțată, complexă, critică și creativă a acestui cuvânt în ocurențele sale verbale: de la relația omonimică s.sare – vb. sare, la expresii ca „a pune sare pe rană" și exercițiul de dicție „Capra calcă piatra/Piatra crapă-n patru;/ Crăpa-i-ar capul caprei,/ Precum a crăpat piatra-n patru", de la expresia

idiomatică „cum grano salis” la „Voi sunteți sarea pământului.” –Matei 5:13-16 sau „Sarea în bucate” și „Regele Lear”.

Limbajul și povestea mai intră uneori în coliziune. Adică, dacă limbajul, arta e prioritatea, adesea se neglijează povestea. Povestea trebuie să fie de obicei simplă și obsesiile stilistice adesea îngreunează receptarea ei și scad impactul. Asta e o luptă într-adevăr între povestitorul-povestitor, care creează povești, și povestitorul-cititor care trăiește în admirația tuturor narațiunilor pe care le-a auzit sau citit și pe care adesea le emulează. Lumea povestașului e o logosferă. Când spunem o poveste, se poate să zăbovim, uneori prea mult, pe aspecte de stil, pe o aluzie. Și asta poate să iasă imediat în evidență ca o exagerare și o abatere ineficientă de la poveste. Rămâne, astfel, întrebarea: cum să facem să povestim cât mai simplu, în sensul de cât mai natural, atât pentru noi povestitori, cât și pentru cei cărora le împărtășim povestea? E cel mai greu. Maya Angelou ar răspunde că secretul stă în raportul dintre cuvinte și aura rostirii lor: „Cuvintele înseamnă ceva mai mult decât ce este înscris pe hârtie. Este nevoie de vocea umană pentru a le infuza cu nuanțele unui sens mai adânc.” Așadar, prezența povestitorului cu înțelegerea modului de a fi în povestire intricat printre ipostazele multistratificate ale timpului și spațiului și printre sonurile vocilor care se întâlnesc în poveste.

Când povestim și când ascultăm povești, suntem atenți la ordinea cuvintelor, la claritate și la „efectul de real". Experimentele din neuroștiință arată că, atunci când oamenilor li se spun povești, creierul lor modelează imediat informația, urmărind acțiunea din perspectiva unui participant activ. Sacadele, mișcări ale globilor oculari, urcă peste linia orizontului dacă acțiunea se petrece în văzduh (într-o poveste despre constelația Ursa Mare etc.) și coboară dacă povestea se referă la spațiul de sub linia orizontului. Vedem ceea ce ni se comunică. Dar și în sens invers, cel care povestește își poate imagina ce gândesc și simt ceilalți, experimentează lumea din perspectiva celorlați, neocortexul fiind răspunzător de aptitudinea aptitudinea a „citi" alte creiere, cu tot cu erorile de interpretare aferente. Citim doar vreo 30% corect, dar, odată dobândită această capacitate, esențială în arta povestirii, povestitorul este apt de poveste, este pregătit pentru a înțelege logica narativă și devine înzestrat cu o putere formidabilă, apoi rămâne ca „Lumea halucinatorie pe care o creează creierul pentru noi, pentru nevoile noastre particulare de supraviețuire.” să acopere în interiorul povestirii și în recuzita ritualului de a povesti procente care să procure o corectă ieșire din timp, o supraviețuire ghidată peste hotarele logicii realului printr-o trecere frauduloasă în logica povestirii. Ce legitimă ilegalitate spre libertate!

Epilog

Arta și știința povestirii servesc ca pact ontologic, act de salvare prin ficțiune, în traficul aglomerat, întortocheat dintre *in illo tempore* și *in hoc tempore* în care povestitorul are concomitent vocație de *homo viator* și *homo fabulator*. Și este bine de știut că alături de pelerinul povestitor întruchipat ca povestaș de Vargas Llosa mai poate fi văzută o mătușă de lut de prin luncile Prutului de care ne dă de știre Mariana Codruț. Cum altădată povestitorii chinezi, închei și eu cu formula: „Dacă vreți să știți ce s-a întâmplat mai departe, reveniți și ascultați!...”

Bibliografie:

1. **Carrière, Jean-Claude () - Cercul mincinoșilor. Cele mai frumoase povești filosofice din lumea întreagă**
2. **Codruț, Mariana (2021) – Era lumină, era vânt. Proze, Ed. Cartier, Chișinău**
3. **Gompertz, Will (2023) – Uite ce pierzi. 31 de moduri de a vedea lumea, Ed. Polirom, Iași**
4. **Vargas Llosa, Mario (2005) – Povestașul, Ed. Humanitas, București**
5. **Storr, Will (2025) – Știința povestirii. De ce ne fac poveștile umani și cum să le povestim mai bine, Ed. Publica, București**
6. ***(1981) Nuvela chineză medievală. Poznele dragonului trândav, prefață B. Wechsler, Ed. Minerva, București**

Cuvintele nasc povești

Vultur Laura-Mariana, Liceul Teoretic Sanitar, Bistrița,
Județul Bistrița-Năsăud

Motto: ***Povestești din ceea ce ești.***

În ultimii cinci ani, cadrele didactice de la toate nivelurile de predare precum și părinții copiilor constată că mediile digitale pot afecta negativ dezvoltarea creierului și a abilităților de comunicare, înlocuind interacțiunile față în față cu cele online.

În calitate de cadru didactic și de părinte, ***pledez*** *în favoarea* ***inventării de povești****, trăită în perioada ciclului primar în comparație cu petrecerea timpului, în zilele noastre, în mediul digital: stimulează imaginația, dezvoltă gândirea și limbajul, întărește răbdarea și concentrarea, dezvoltă empatia și înțelegerea lumii, oferă bucurie autentică, te descoperi pe tine, să te joci cu ideile și să fii liber, aduce satisfacție personală, nu doar distracție de moment, ca pe ecran.*

Exemple de bună practică *- ciclul primar, gimnazial și liceal. Atunci când copiii creează* ***povești*** *pe baza unor* ***cuvinte aparent fără legătură între ele****, ei dezvoltă o serie de competențe esențiale:*

- *Competențe lingvistice și de vocabular - contexte creative, asocieri neobișnuite;*
- *Gândire critică și logică - construiesc relații cauză-efect;*
- *Creativitate și imaginație – originalitate, flexibilitate, soluții variate;*
- *Competențe sociale și colaborative - se lucrează în grup, dezvoltă empatia;*
- *Exprimare emoțională și încredere în sine – valorizare;*
- *Competențe de redactare și structurare - coerență.*

Se ***dezvoltă gândirea divergentă, flexibilitatea cognitivă, vocabularul și creativitatea****, o metodă ludică foarte valoroasă pentru formarea competențelor de* ***comunicare și imaginație.***

Motto: ***Povestești din ceea ce ești.***

În ultimii cinci ani, cadrele didactice de la toate nivelurile de predare precum și părinții copiilor constată că mediile digitale pot afecta negativ dezvoltarea creierului și a abilităților de comunicare, înlocuind interacțiunile față în față cu cele online. Pe lângă probleme de sănătate fizică și mentală, cum ar fi obezitatea și tulburările de somn, se constată o scădere a

performanțelor școlare și a abilităților sociale, reducerea atenției și a creativității, precum și un risc crescut de dependență, de anxietate, de izolare socială.

Printre efectele negative majore asupra dezvoltării cognitive și emoționale ale elevilor, am ajuns la următoarele concluzii:

- atenție redusă, scăderea a capacității de concentrare pe o singură sarcină, creativitate limitată,
- întârzieri în dezvoltarea limbajului și socială,
- dezvoltare cognitivă săracă dovedită din slaba funcționare a procesului de memorie și modul în care copiii accesează, stochează și valorifică cunoștințele,
- abilităților sociale și de comunicare afectate, interacțiunile online nu pot înlocui complet discuțiile față în față, ceea ce duce la pierderea abilităților de comunicare și relaționare umană, dezvoltare socială compromisă,
- limbaj și comportament agresiv.

Pentru că sunt preocupată să găsesc soluții pentru a diminua aceste efecte negative, am aplicat metoda doamnei mele învățătoare care, în plină ideologie comunistă impusă în școala românească dinainte de 1990, ne invita să inventăm povești. Nu le scriam pentru că exista pericolul să ajungă în vizorul securității, dar le expuneam oral. Acele ore erau desprinse din altă lume, lumea visului liber, a imaginației care călătorește dincolo de granițe limitative, era o oră de libertate pe care o așteptam fremătând. Acum, în calitate de adult, de cadru didactic și de părinte, ***pledez*** în favoarea **inventării de povești**, trăită în perioada ciclului primar în comparație cu petrecerea timpului, în zilele noastre, în mediul digital:

Stimulează imaginația. Când inventezi o poveste, creezi lumi, personaje și întâmplări din propria minte. În mediul digital, totul este deja „făcut” — jocurile, filmele și aplicațiile îți oferă imagini gata construite, fără să te lase să creezi.

Dezvoltă gândirea și limbajul. Povestitul te ajută să cauți cuvinte potrivite, să organizezi ideile și să exprimi emoții. Astfel, îți îmbunătățești vocabularul și capacitatea de exprimare, în timp ce mediul digital, de multe ori, te face doar un „consumator pasiv”.

Întărește răbdarea și concentrarea. Inventarea unei povești cere timp și atenție. În schimb, ecranele te obișnuiesc cu schimbări rapide și satisfacție imediată, ceea ce scade capacitatea de a te concentra.

Dezvoltă empatia și înțelegerea lumii. Când creezi personaje, te pui în locul lor — înveți să gândești ca ele și să le înțelegi emoțiile. Acest exercițiu dezvoltă empatia, o calitate esențială în relațiile umane.

Oferă bucurie autentică. Să inventezi o poveste înseamnă să te descoperi pe tine, să te joci cu ideile și să fii liber. Este o formă de creativitate care aduce satisfacție personală, nu doar distracție de moment, ca pe ecran.

În continuare, voi reda câteva **exemple de bună practică** care pot fi aplicate la ciclul primar, gimnazial și liceal. Am observat că atunci când copiii creează povești pe baza unor **cuvinte aparent fără legătură între ele**, ei dezvoltă o serie de competențe esențiale:

Competențe lingvistice și de vocabular

- Își îmbogățesc vocabularul prin folosirea unor cuvinte noi, în contexte creative.
- Învață să facă **asocieri neobișnuite** între termeni și să le dea sens într-o poveste coerentă.

Gândire critică și logică

- Caută legături posibile între cuvinte care, la început, par complet disparate.
- Exersează abilitatea de a construi **relații cauză-efect** și de a organiza ideile într-o structură narativă.

Creativitate și imaginație

- Își dezvoltă capacitatea de a inventa scenarii originale și neașteptate.
- Își antrenează flexibilitatea gândirii, găsind soluții variate pentru aceeași provocare.

Competențe sociale și colaborative (dacă se lucrează în grup)

- Învață să asculte ideile colegilor și să integreze mai multe perspective într-o poveste comună.
- Dezvoltă empatia prin crearea de personaje și situații diverse.

Exprimare emoțională și încredere în sine

- Copiii au libertatea să-și proiecteze emoțiile sau gândurile prin povești.
- Se simt valorizați când reușesc să transforme ceva aparent „fără sens” într-o creație originală.

Competențe de redactare și structurare

- Exersează construirea unei povești cu început, cuprins și final.
- Învățăă să lege fraze și să creeze coerență chiar și atunci când materialul de pornire pare „imposibil”.

Pe scurt: acest exercițiu dezvoltă **gândirea divergentă, flexibilitatea cognitivă, vocabularul și creativitatea**, fiind o **metodă ludică**, dar foarte valoroasă pentru formarea competențelor de comunicare și imaginație.

Exemple de jocuri/fișe practice *CUVINTELE NASC POVEȘTI*

Nivel de vârstă: **9-10 ani** (clasele a III-a, a IV-a - primar)

1. Povestea din 3 cuvinte

- Copiii primesc 3 cuvinte fără legătură (ex: ***dragon, umbrela, bibliotecă***).
- Trebuie să inventeze **o poveste** în care să apară toate cele 3 cuvinte.

2. Roata cuvintelor

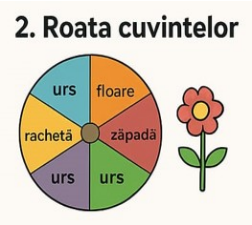

- Se face **o roată cu mai multe cuvinte** (animale, obiecte, locuri).
- Copilul învârte și extrage 2–3 cuvinte, apoi construiește o poveste care să le includă.

3. Cutia magică

- Într-o cutie se pun cartonașe cu cuvinte.
- Copiii scot **pe rând câte un cuvânt** și povestea trebuie să continue cu acel cuvânt introdus natural.

4. Cuvintele-ștafetă

- Primul copil începe povestea cu un cuvânt tras la întâmplare.
- Următorul copil trage alt cuvânt și continuă povestea, și tot așa.
- La final iese **o poveste colectivă, uneori haioasă și surprinzătoare**.

5. Finalul neașteptat

- Copiii primesc câteva cuvinte-cheie (***cameleon, balon, castel***).
- Sarcina: să scrie o **poveste scurtă** în care aceste cuvinte apar doar la **sfârșit**, într-un final surpriză.

Fiecare joc poate fi adaptat pentru vârste diferite:

- cei mici pot **spune oral** poveștile (clasa pregătitoare, clasele I, a II-a)
- cei mari le pot **scrie** sau chiar **desena** sub formă de benzi desenate.

Realizarea de **povești din cuvinte fără legătură între ele** este o activitate creativă și interdisciplinară, care poate fi aplicată la mai multe discipline școlare:

1. Limba și literatura română

- **Scop:** dezvoltarea creativității, a vocabularului și a expresivității lingvistice.
- **Activitate:** elevii primesc o listă de cuvinte aparent fără legătură (ex: soare, pantof, râu, prietenie, clopoțel) și trebuie să compună o poveste coerentă.

- **Competențe vizate:** utilizarea limbii române în contexte diverse; exprimarea ideilor proprii în scris și oral; creativitatea lingvistică.

2. Educație civică / Dezvoltare personală/ Religie

- **Scop:** stimularea gândirii critice și a cooperării.
- **Activitate:** se pot alege cuvinte legate de valori morale, emoții sau comportamente (ex: prietenie, minciună, curaj, ajutor) și elevii inventează o poveste care transmite o învățătură morală.
- **Competențe:** identificarea emoțiilor; exprimarea opiniilor; colaborarea și empatia.

3. Arte vizuale și abilități practice

- **Scop:** îmbinarea creației literare cu exprimarea artistică.
- **Activitate:** după ce scriu povestea, elevii o ilustrează prin desene sau colaje.
- **Competențe:** exprimarea vizuală a ideilor; corelarea text–imagine.

4. Limbi străine (engleză, franceză etc.)

- **Scop:** exersarea vocabularului și a construcțiilor gramaticale.
- **Activitate:** profesorul oferă cuvinte în limba străină, iar elevii inventează o poveste folosindu-le corect.
- **Competențe:** exprimarea scrisă/orală în limba studiată; gândirea creativă în alt cod lingvistic.

5. Informatică / TIC

- **Scop:** realizarea poveștii în format digital.
- **Activitate:** elevii pot crea o **poveste digitală** (storyboard, prezentare PowerPoint, scurt video animat).
- **Competențe:** utilizarea tehnologiei pentru exprimare creativă; prezentarea vizuală a conținutului.

6. Consiliere și orientare

- **Scop:** explorarea sinelui și a relațiilor interpersonale.
- **Activitate:** folosirea cuvintelor abstracte (ex: ***vis, frică, curaj, schimbare***) pentru a crea ***o poveste cu sens personal.***
- **Competențe:** reflecția asupra propriei persoane; exprimarea emoțiilor prin narațiune.

- **Exemple de povești create din cuvinte fără legătură – abordare interdisciplinară**
- Nivel de vârstă: **12-13 ani**, clasele a VI-a, a VII-a - gimnaziu

Disciplina	Scopul activității	Competențe urmărite / dezvoltate	Exemple de cuvinte posibile
Limba și literatura română	Dezvoltarea creativității și a expresivității în scris.	- utilizarea corectă și expresivă a limbii; - formularea coerentă a ideilor; - îmbogățirea vocabularului.	***soare, pantof, râu, prietenie, clopoțel***
Educație civică / Dezvoltare personală /Religie	Transmiterea unor valori morale și sociale prin poveste.	- recunoașterea emoțiilor și a valorilor; - exprimarea opiniilor personale; - empatie, colaborare.	***adevăr, curaj, minciună, prietenie, ajutor***
Arte vizuale și abilități practice	Ilustrarea vizuală a textului creat.	- exprimare artistică; - coordonare vizuală și motrică; - relația text–imagine.	***fluture, culoare, vis, rucsac, muzică***
Limbi moderne (engleză, franceză etc.)	Aplicarea vocabularului în contexte creative.	- exprimare orală și scrisă în limba studiată; - gândire creativă; - utilizarea corectă a lexicului.	***friendship, dream, apple, sky, travel***
Informatică / TIC	Crearea poveștii în format digital (text, prezentare, animație).	- competențe digitale; - prezentare vizuală a conținutului; - creativitate multimedia.	(cuvinte alese de elevi, integrate în aplicații digitale)
Consiliere și orientare	Explorarea propriilor emoții și experiențe prin poveste.	- exprimarea emoțiilor; - reflecția personală;	***vis, frică, schimbare, bucurie, curaj***

Disciplina	Scopul activității	Competențe urmărite / dezvoltate	Exemple de cuvinte posibile
		- conștientizarea valorilor proprii.	

Exemplu de **fișă de planificare interdisciplinară**

Tema: ***CUVINTELE NASC POVEȘTI***

Nivel de vârstă: **15–16 ani** (clasele a IX-a, a X-a - liceu)

Tip de activitate: interdisciplinară, creativă, integrată în cadrul orelor de limbă, arte și dezvoltare personală

Disciplina	Scopul activității	Competențe vizate	Exemple de sarcini / cuvinte de pornire
Limba și literatura română	Dezvoltarea gândirii narative și a creativității lingvistice prin integrarea unor termeni fără legătură aparentă într-o povestire coerentă.	- utilizarea conștientă și expresivă a limbii; - redactarea textelor narative originale; - îmbogățirea vocabularului activ.	Cu aceste 5 cuvinte, ***metrou, furtună, ceas, vis, zâmbet***, scrie o **poveste** scurtă care le include logic.
Limbi moderne (engleză, franceză etc.)	Exersarea vocabularului și a construcțiilor gramaticale într-un context creativ.	- utilizarea limbii străine în situații variate; - exprimarea scrisă/orală creativă; - flexibilitate lingvistică.	*Use the words **mirror, cloud, freedom, pencil, noise** to create a **short story** in English.*
Educație civică / Dezvoltare personală/ Religie	Stimularea reflecției asupra valorilor personale și sociale prin intermediul unei povești simbolice.	- identificarea și exprimarea valorilor și emoțiilor; - gândire critică și empatică; - exprimarea opiniei personale.	Scrie o **poveste** folosind cuvintele: ***curaj, alegere, prieten, tăcere, adevăr***. Ce mesaj moral transmite?

Disciplina	Scopul activității	Competențe vizate	Exemple de sarcini / cuvinte de pornire
Arte vizuale și abilități practice	Îmbinarea expresiei literare cu cea artistică, prin ilustrarea vizuală a poveștii create.	- exprimarea artistică personală; - transpunerea textului în imagine; - creativitate vizuală.	Realizează o ilustrație sau un colaj inspirat din povestea ta.
Informatică / TIC	Dezvoltarea competențelor digitale prin prezentarea poveștii într-un format multimedia.	- utilizarea instrumentelor digitale de redactare și prezentare; - integrarea textului și imaginii; - competențe media.	Creează o versiune digitală (prezentare, colaj video, pagină web) a poveștii tale.
Consiliere și orientare	Explorarea identității personale și a trăirilor proprii prin narațiune simbolică.	- exprimarea emoțiilor în mod creativ; - reflecția asupra propriilor experiențe; - autocunoaștere și comunicare interpersonală.	Scrie o **poveste** pornind de la 5 cuvinte: ***vis, frică, schimbare, bucurie, curaj***. Explică semnificația lor.

Bibliografie:

1. ***Cosmovici A., Psihologie Generală, Editura Polirom, Iași, 2005***
2. ***Cosmovici A., Iacob Luminița, Psihologie Școlară, Editura Polirom, Iași, 2005***
3. ***Ionescu Miron, Demersuri creative în învățare și predare, Editura Presa Universitară Clujeană, 2000***
4. ***Şoitu, Laurenţiu – Pedagogia comunicării, Institutul European, Iaşi, 2001***
5. ***Cucoş C.- Pedagogie – Polirom , Iaşi, 1996***

6. Opriș D., Opriș M., Metodica Predării Religiei, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2000

7. Bocoş, M., Catalano, H., Pedagogia învățământului primar şi preșcolar, Presa Universitară Clujeană, 2006

Ceainăria poveștilor – un model de climat pozitiv și motivație prin metoda Storytelling

P.I.P. Zlate Cristina
Şcoala Gimnazială ,,Gh. Banea'' Măcin

Articolul prezintă un studiu de caz privind utilizarea metodei Storytelling în învățământul primar, ca strategie de creştere a motivației pentru lectură şi de dezvoltare a unui climat pozitiv în sala de clasă. Activitatea intitulată „Ceainăria poveştilor'', desfăşurată la o clasă a II-a, a valorificat lectura expresivă, jocul şi exprimarea creativă pentru a transforma ora de lectură într-o experiență emoțională şi colaborativă.

Cuvinte-cheie: Storytelling, climat pozitiv, motivație pentru lectură, învățământ primar, dezvoltare socio-emoțională.

Climatul emoțional pozitiv reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor din ciclul primar. Studiile din domeniul psihopedagogiei arată că implicarea afectivă și motivația intrinsecă susțin procesele cognitive, mai ales în perioada de formare a competențelor de bază .

Pentru elevii de 8-9 ani, învățarea devine eficientă atunci când este mediată de experiențe care combină cunoașterea cu emoția, jocul și creativitatea. Storytelling-ul, utilizat ca metodă educațională, contribuie la dezvoltarea empatiei, a exprimării verbale și a gândirii reflexive.

În cadrul activităților de lectură tradițională, s-a observat o scădere a interesului și a atenției elevilor. Citirea mecanică și sarcinile repetitive au condus la pasivitate și la reducerea implicării emoționale. Problema centrală a constat în menținerea unui climat activ și pozitiv, care să susțină simultan învățarea cognitivă.

S-a presupus că utilizarea metodei Storytelling poate revitaliza ora de lectură și poate consolida climatul pozitiv al clasei, prin crearea unui cadru ludic și narativ care stimulează imaginația și cooperarea. Activitatea „Ceainăria poveștilor'' a fost concepută ca un experiment educațional aplicat, având ca suport povestea Degețica (H. C. Andersen).

Desfăşurarea activității- etape şi componente metodologice:

Activitatea „Ceainăria poveștilor'' a fost structurată ca un demers interdisciplinar, în care literatura, arta și tehnologia s-au îmbinat armonios. Scopul principal a fost transformarea

unei ore de lectură într-o experiență multisenzorială și participativă, capabilă să stimuleze atenția, imaginația și empatia elevilor.

Metodologia a fost una constructivistă, bazată pe principiul învățării prin descoperire și pe teoria inteligențelor multiple , oferind fiecărui copil posibilitatea de a se exprima în funcție de stilul propriu de învățare.

Etapa I – Crearea atmosferei educaționale

Pregătirea cadrului fizic și emoțional al activității a avut rolul de declanșator motivațional. Sala de clasă a fost reorganizată într-un semicerc, iar elemente de decor – cănile cu ceai, lumânări electrice și muzică ambientală – au fost introduse pentru a sugera ideea de „ceainărie".

Această transformare a generat un efect de surpriză pozitivă și a redus anxietatea de performanță, creând un climat de confort afectiv. Elevii au intrat în sală curioși, dornici să afle ce urmează, ceea ce a facilitat conectarea emoțională cu învățarea.

Etapa II – Povestirea expresivă și interactivă

Lectura poveștii Degețica a fost realizată prin metoda Storytelling, cu accent pe expresivitatea vocii, gestică și contact vizual. Profesorul a devenit „naratorul-ghid", conducând copiii prin firul narativ, dar și mediator al sensurilor ascunse ale poveștii.

Prin folosirea intonațiilor variate, a pauzelor de suspans și a întrebărilor reflexive – de tipul „Cum credeți că se simte Degețica acum?", „Ce ați face dacă ați fi în locul ei?" – elevii au fost încurajați să anticipeze evenimente și să se identifice cu personajul principal.

Acest dialog permanent a transformat activitatea într-o lectură interactivă, în care copiii nu au fost spectatori, ci co-creatori ai poveștii.

Etapa III – Consolidarea prin joc digital

După momentul narativ, elevii au fost implicați într-o activitate de consolidare sub forma unui joc digital pe platforma Wordwall. Jocul a inclus exerciții de asociere a imaginilor cu personajele, ordonarea secvențelor narative și completarea unor enunțuri-cheie.

Integrarea tehnologiei a avut un rol motivațional major, oferind dinamism și competiție pozitivă. În timpul jocului, elevii au lucrat în echipe, ceea ce a stimulat spiritul de cooperare și autoeficacitatea colectivă.

Acest pas a susținut trecerea de la învățarea prin receptare la cea prin acțiune, întărind procesele de memorie și gândire logică.

Etapa IV – Exprimarea creativă prin desen

Ultima parte a activității a valorificat nevoia copiilor de a exprima emoțiile și imaginile mentale generate de poveste. Fiecare elev a realizat un desen inspirat dintr-un moment preferat al poveștii, explicând apoi alegerea în fața colegilor.

Această etapă a avut o dublă funcție: de exprimare artistică (dezvoltarea creativității vizuale) și de auto-reflecție emoțională (conștientizarea propriilor trăiri).

Prezentarea desenelor în fața colegilor a consolidat stima de sine, acceptarea diversității și comunicarea asertivă. Astfel, clasa de elevi s-a transformat într-o veritabilă „comunitate a poveștii", în care fiecare voce a fost auzită și valorizată.

Analiza desfășurării activității a evidențiat mai multe *forme de motivație* care au contribuit la succesul pedagogic al proiectului. Acestea pot fi grupate în cinci dimensiuni complementare:

- Motivarea prin joc

Jocul, ca formă naturală de învățare pentru copilul mic, a reprezentat catalizatorul principal al implicării. În cadrul activității, jocul a fost utilizat atât în forma digitală (Wordwall), cât și sub forma ludicului integrat în povestire (anticiparea acțiunilor, roluri imaginare). Prin caracterul competitiv și interactiv, jocul a activat motivația intrinsecă, stimulând dorința de explorare și de autodepășire. Copiii au participat cu entuziasm, iar performanța a devenit o consecință firească a distracției, nu o obligație.

- Motivarea prin emoție

Storytelling-ul a generat o implicare afectivă profundă. Elevii au empatizat cu personajul principal, au trăit suspansul și au experimentat bucuria finală a poveștii. Această rezonanță emoțională a facilitat internalizarea mesajelor morale și a crescut capacitatea de autoreglare emoțională. Emoțiile pozitive (curiozitate, compasiune, surpriză) au funcționat ca motoare ale atenției și memoriei, confirmând rolul central al afectivității în învățare.

- Motivarea prin recunoaștere și valorizare

Recompensa simbolică și aprecierea publică a realizărilor au jucat un rol esențial. Fiecare desen, răspuns corect sau intervenție creativă a fost remarcată verbal de către profesor. Această strategie de feedback pozitiv a determinat creșterea încrederii în sine și a motivației de a repeta comportamentele de succes. Elevii au simțit că efortul lor este văzut și apreciat, ceea ce a consolidat relația de încredere profesor–elev.

- Motivarea prin noutate și surpriză

Transformarea clasei într-o „ceainărie" a adus un element de inedit care a spart rutina obișnuită a orelor. Această strategie a generat curiozitate cognitivă și o deschidere sporită spre

învățare. Noutatea situațională a declanșat emoții pozitive și a reconfigurat percepția copiilor asupra școlii – din spațiu rigid, într-un spațiu al explorării și al plăcerii de a descoperi.

Combinarea acestor forme de motivație a condus la un climat de învățare bazat pe bucurie, curiozitate și cooperare. Elevii nu doar au participat, ci au dorit să continue experiența și în alte contexte educaționale.

Activitatea a demonstrat că, atunci când un cadru didactic îmbină emoția cu structura, ludicul cu reflecția, lectura devine un instrument de formare holistică – cognitivă, afectivă și socială.

Elevii au manifestat o implicare crescută, participând spontan la dialoguri și la activitățile creative. Nivelul de atenție și colaborare a fost vizibil superior celui observat în activitățile tradiționale. Atmosfera generală a fost una de bucurie, curiozitate și solidaritate, confirmând ipoteza că Storytelling-ul contribuie la dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Proiectul „Ceainăria poveștilor” a demonstrat că lectura poate deveni o experiență transformatoare atunci când este însoțită de elemente ludice, emoționale și expresive. Metoda Storytelling susține nu doar învățarea conținuturilor, ci și formarea unei comunități de învățare bazate pe empatie, încredere și colaborare.

Într-un context educațional marcat de nevoia de adaptare la ritmurile și emoțiile copiilor, astfel de abordări inovatoare pot redefini relația dintre elev și text, dintre școală și bucuria de a învăța.